Uhohug na Namaratu gafu te Hesus Kristu

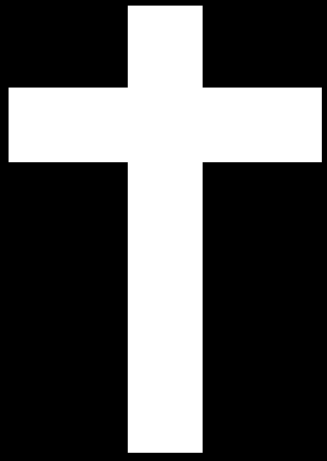

New Testament in Agta, Central Cagayan

Uhohug na Namaratu gafu te Hesus Kristu
New Testament in Agta, Central Cagayan

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Central Cagayan Agta (Agta, Central Cagayan)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agta, Central Cagayan

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
160f023e-5fca-509f-ab59-e136848ce2f4

Contents

Matyu 1
Markus 46
Lukas 73
Hwan 120
Turin Kiden 155
Roma 198
1 Korinto 218
2 Korinto 237
Galasya 249
Efeso 257
Pilipos 264
Kolosas 269
1 Tesalonika 274
2 Tesalonika 278
1 Timotyo 281
2 Timotyo 287
Tito 291
Pilimon 294
Hebreyu 295
Santiago 310
1 Pedru 315
2 Pedru 321
1 Hwan 325
2 Hwan 330
3 Hwan 331
Hudas 332
Nagmatakar 334

Ya Nesurat Ni Matyu Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta kaarawan ni Hesus Kristu ta lutakin a ya lugar na kagitta na kiden Hudyo ya iturayan na dakalen ari nga taga Roma, a yen ta itta hapa ya suddalu na kiden ta lugar na Hudyo kiden, petta taronan da ya lutaken nga ginubatan da.

A pake mazigatan hapa ya Hudyo kiden, te napersa kid nga magpaga ta bwis da ta gubyernu nga taga Roma. Ammi ya agsingir ta bwis da a kagitta da en hala nga Hudyo, a yen ta ikatupag da hapa, aglalo te padakalan na para ya bwis da petta isirak na ya kadwan. A i Matyu ya takday agsingir ta bwis ta nepagsimmu ni Hesus tentu (itam Mat. 9:9), ammi ta nepagpadagdag ni Hesus tentu a alistu imikkat, a nagtugutan na ya pagpagan na tolay kiden ta bwis da tentu, a dumagdag na te Hesus. A intu hapa ya takday na mafulu duwa kiden nga pinili ni Hesus petta mesaad ta turin na nga ange mangipadangag ta damag ni Hesus.

A kanayun nehulhulun i Matyu teg Hesus ikid na kadwan kiden turin na addet ta pasi ni Hesus ikid na netattullu na en ta langit, a yen ta pake amu na ya ngamin binida ni Hesus ikid na ngamin tinarabaku na. A yen hapa ya pakkamun tam ta kakurugan ya nesurat ni Matyu. A ya surat na en gafu te Hesus a intu yan:

Ya Gingginafu Ni Hesus
(Lk 3:23-38)

1 A ya ngagan na ngamin kiden gingginafu ni Hesus Kristu nga simsima ni mina
Dabid ikid ni mina Abraham a ikid yan:
2 Mamegafu te mina Abraham a intu ya
dama ni mina Isak,
a i mina Isak ya dama ni mina Hakob,
a i mina Hakob ya dama nig mina Huda
ikid na kabagis na kiden.
3 A i mina Huda ya dama nig mina Pares
ikid ni Zira nga neanak ni Tamar,
a i mina Pares ya dama ni mina Esron,
a i mina Esron ya dama ni mina Aram,
4 a i mina Aram ya dama ni mina Ami-
nadab,
a i mina Aminadab ya dama ni mina Naa-
son,
a i mina Naason ya dama ni mina Salmon,
5 a i mina Salmon ya dama ni mina Boas
nga neanak ni Rahab,
a i mina Boas ya dama ni mina Obed nga
neanak ni Rut,
a i mina Obed ya dama ni mina Dyesi,
6 a i mina Dyesi ya dama ni Ari en Dabid.
A i mina Dabid ya dama ni mina Solomun
nga neanak na dana en atawa ni Urias,
7 a i mina Solomun ya dama ni mina
Roboam,
a i mina Roboam ya dama ni mina Abias,
a i mina Abias ya dama ni mina Asa,
8 a i mina Asa ya dama ni mina Yusafat,
a i mina Yusafat ya dama ni Yuram,
a i mina Yuram ya dama ni mina Osyas,
9 a i mina Osyas ya dama ni mina
Hwatam,
a i mina Hwatam ya dama ni mina Akas,
a i mina Akas ya dama ni mina Ezikias,
10 a i mina Ezikias ya dama ni mina Man-
asa,
a i mina Manasa ya dama ni mina Amos,
a i mina Amos ya dama ni mina Yosias,
11 a i mina Yosias ya dama ni mina
Yekonias ikid na kabagis na kiden nga
sakā nehulun ta Istralita kiden tekiden
nealit petta mafukuk kid ta lugar na
Babilonya.
12 A ta nepagyan ni Yekonias ta lugar na
Babilonya a nagbalin hapa ta dama ni
Salatila,
a i mina Salatila ya dama ni mina Zoruba-
bel,
13 a i mina Zorubabel ya dama ni mina
Abiyud,
a i mina Abiyud ya dama ni mina Eliakim,
a i mina Eliakim ya dama ni mina Azor,
14 a i mina Azor ya dama ni mina Saduk,
a i mina Saduk ya dama ni mina Akim,
a i mina Akim ya dama ni mina Eliyud,
15 a i mina Eliyud ya dama ni mina Elezar,
a i mina Elezar ya dama ni mina Matan,
a i mina Matan ya dama ni mina Hakob,
16 a i mina Hakob ya dama ni mina Hose,
a i Hose ya atawa ni Mariya,
a Mariya ya hina ni Hesus nga nagngagan
hapa ta Kristu nga Mangikerutan.
17 A itta mantu ya mafulu appat na sim-
sima ni Hesus addet te mina Abraham ad-
det te mina Dabid. A itta hapa ya mafulu
appat na simsima na addet te mina Dabid
addet ta nekafukuk na taga Istralita kiden
ta lugar na Babilonya. A itta hapa ya mafulu
appat na simsima na addet ta nekafukuk na
Istralita kiden addet te Hesus Kristu.

Ya Nekeanak Ni Hesus
(Lk 1:26-35; 2:1-7)

18 A ya pakabida na pakeanak ni Hesusen
a intu yan: Te dana nagbabidan da ya pa-
gatawa nig Mariya ikid ni Hose, ammi ta
aweda para la pagdorug a dana matarun
na i Mariya gafu ta nehuga na Kahalwa
na Namaratu ta matarun. 19 Ammi te
Hose a pahig na ta nakikadallaw i Mariya
en, a yen ta ikayat na idarum petta pag-
talekudan na mina ya nagbabidan da en.
Ammi gafu ta maallak hapa i Hose en a

awena ikayat ta mamatan ya babbayen, a nakanonot mantu tatakday ta awena mina idarum, te pagurayān na la. 20 A tentu en para la nagnononot ta kumanin a nakatarinap hapa tentu nasidug, a nakipaita kan ya anghel na Namaratu tentu ta tarinap na.

"Hose O," kunna kan na anghelen tentu, "Awem pahig ta dulay am alapam i Mariya ta atawam, te ya Kahalwa na Namaratu ya nangihuga ta nekatarun na. 21 A am maganak sangaw ya atawam ta lalaki a ingagan muy sangaw te Hesus, te intu sangaw ya mangikaru ta liwat na ikattolay muy kiden petta mekerutan kid," kun na anghelen tentu.

22-25 A tentu en nahukal a kinurug ni Hose ya uhohug na anghelen tentu. Inalap na i Mariya ta bali na en petta atawa na, ammi aweda bit nagdodorug abat ta nekeanak na abbingen, a nengagan da hapa te Hesus. A uray yen na Namaratu petta magdulot ya nepeuhohug na ta aglavunen ta idi, te ya nebar na a

> **"Matarun sangaw ya balatang nga awan para la ta nakidorugan na ta lalaki, a maganak hala sangaw ta lalaki, a ya ibar da sangaw ta ngagan na abbingen a Imanwel,"** kun na surat na aglavunen.

A ya ikayat na uhohugan na ngagan na en **"Imanwel"** a **"Ittan ya Namaratu tekitam,"** kunna.

2

Ya Ange Kiden Magapag Ta Abbingen Hesus

1 A ta nepaganak ni Mariya te Hesus a itta kid ta ili na Betlihem ta lugar na Hudeya. A i Heruden hapa ya ari na Hudyo kiden. A ta kabalin na nekeanak ni Hesusen a itta ya lālāki kiden nga dumabilbig ta bitwan nga nagafu ta pake adayu ta daya na Hudeya, a nagdulot kid hapa ta ili na Herusalem, 2 te pohutan da ta tolay kiden am had agyan na bagu en ari na Hudyo kiden,

"Te naita min ya lattog na bitwanen nga mangibar ta nekeanak na, a yen ta itta kamin sin te emmi hapa dayawan," kunda.

3 A ta nepakadamag ni Ari en Herud ta ittan ya takwan na ari nga neanak ta lugar na en a nagburung na hapa, yaga nagburung hapa ya tolay na kiden ta ili na Herusalem. 4 A pinagkakampat na mantu ya padi kiden nga Hudyo ikid na mangituldu kiden ta relisyon da, a pinohutan na tekid am had sin na lugar ya kinankanna na aglavunen ta keanakan na Ari en Kristu nga nebar na Namaratu. 5 A ya uhohug da hapa a

"Yo ten, ili kan na Betlihem ya keanakan na," kunda, "te ya uhohug na surat na aglavunen a

> 6 **'Maski am ili na Betlihem ya kaassangan na ili ta lugar na Hudeya**
> **a pake madaydayawan sangaw ammi ta ngamin kiden ili ta lugar na Hudeya,**
> **te yen sangaw ya pagafun na Akkimohayan nga magtaron ta tolay ku kiden nga Istralita,'** kunna."

7 A ta nepakadangag ni Herud ta uhohug na padi kiden ikid na mangituldu kiden a pinaayagan na hapa ya dumabilbig kiden ta bitwan, petta kabida na kid ta melemad, te damagan na tekid am kanu na araw ikid na hulan ya nelattog na bitwanen nga pakaitan da ta pakeanak na abbingen, 8 a sangaw pinagdulot na kid hala ta ili na Betlihem.

"E kanan ta iten Betlihem, te yen kan sangaw ya pakaitan muy ta abbingen. A sangaw am maita muy a emmuy hapa sangaw ibar ya agyan na en teyak, te e yak hapa sangaw magdayaw tentu," kunna kampon tekid.

9 A ta nekabalin da nagdangag te Herud a nagtugut kid na nga umange ta ili na Betlihem. A mappya la te netuldu na kid hapa na bitwanen nga naita da ta lattog na en, a yen ya aanungan da ta angen da abat ta nagimmang ta utun na bali en nga pagyanan na abbingen. 10 A ta pakaita dan ta nagimmang ya bitwanen a pake timoltollok ya nonot da ta talak da. 11 A sangaw simarok kid hapa ta umag na bali en, a naita da hala ya abbingen Hesus ikid na hina na en Mariya. A alistu kid namalentud ta atubang ni Hesus nga nagdayaw tentu, kapye da inukadan ya kaha na agitunan da ta balituk ikid na mangina na bangog, a neuhet da ya iatad da tentu. 12 A sangaw ta hiklam tekid nagkakāsidug a nakatarinap kid, a tinarinap da kan ta aweda kan mina magtoli te Herud, te itta kan ya dulay. A gafu ta kumanen a nagtatugut kid ha, ammi linillikan da ya agyan ni Ari Herud, a dumatang kid hala ta agyan da en.

Ya Pangitammang Ni Hose Teg Hesus

13 A ta gafan na dumabilbig kiden ta bitwan a nakatarinap hapa i Hose, a nakipaita kan ya anghel na Namaratu tentu.

"Imivwat kanan, Hose," kunna kan na anghelen, "te itammang mu ya abbingina ikid na hina na ina, te iangem kid ta iten lugar na Egipto. A magyan kam la ten abat ta pakauhohug ku teko, te paapag ni Herud ya abbingina petta papasin na," kunna kan.

14 A imivwat kid na ta tangngan na hiklam, a umange kid na ta lugar na Egipto.

15-18 Ammi ya Ari en Herud a pake nakaporay na ta dumabilbig kiden ta bitwan gafu ta aweda nagtoli tentu petta ibar da ya agyan na abbingen. A gafu ta pangayayyaw da tentu a negakkad na ta mapapasi ya ngamin kiden abbing ta ili na Betlihem ikid na paglelehut na en, talo am mesipat hapa mapapasi i Hesusen. A yen ta dinob na ya suddalu na kiden, a sa pinapasi da ya ngamin kiden lālāki na abbing nga tagdwa darun kontodu ngamin kaassangan da kiden, te nekwenta ni Herud ta ittan ya duwa na darun addet ta lalattog na bitwanen nga binida na dumabilbig kiden. A gafu ta pangpapasi da ta abbing kiden a nagdulot hapa ya kuman na binida na aglavunen mina Heremyas ta palungu araw, te ya uhohug na ta surat na en a

“Pake masitang sangaw ya ngahal da ta ili na Rama,
te magtatangit ya simsima ni Rakel ta anak da kiden.
A awena matabtabang na damdam da te awan na haman ya anak da kiden,” kunna.

Ammi teg Hose a nagyan kid la ta lugar na Egipto abat ta pasi ni Ari en Herud, kapye na kid pinatugut na Namaratu. Te yen ya uray na tekid petta magdulot sangaw ya nepeuhohug na ta aglavunen, te ya nebar na a

“Pinatugut ku ya anak ken ta lugar na Egipto,” kunna.

Ya Pagtoli Nig Hose Ta Lugar Na Istralita

19 A ta nepasi ni Ari en Herud a nagtarinap ha i Hose en ta iten Egipto, a naguhohug ha ya anghel na Namaratu tentu.

“Imivwat kanan,” kunna, 20 “te dumatang kanan hala ta agyan muy ten Istralita, te nasin ya nangigakkad ta pasi na abbingina,” kunna kan.

21 A imivwat kid na, a netugut ni Hose ya abbingen ikid na hina na en, a dumatang kid ta lugar na Istralita kiden. 22 Ammi ta datang da ta iten a nadamag ni Hose ta intun magari i Arkelaw nga anak ni mina Heruden. A gafu ta nagtalaw hapa ig Hose ta bagu en ari a aweda nagdulot ta nagyanan da en. A tinarinap na ha ta magdulot kid ta lugar na Galileya. 23 A yen mantu ya nagdulotan da, a nagyan kid ta ili na Nasaret, a yen hapa ya dumakalan ni Hesus. A gafu ta kumanen a nagdulot hapa ya uhohug na aglavun kiden gafu tentu, te ya uhohug da ta surat da kiden a

“Ingagan da sangaw ta Taga Nasaret,” kunda.

3

Ya Nepadangag Ni Hwan
(Mk 1:1-8; Lk 2-17; Jn 1:6-8, 19-28)

1 A ta nepagpasa na addu na darun a itta ya takday lalaki nga nagngagan te Hwan, a intu hala ya nangzigut ta tolay kiden gafu ta liwat da kiden. A naglattog hapa i Hwan ta kawanan na babali ta lugar na Hudeya, te kinasaba na ya tolay kiden nga nagtalib.

2 “Ulin muy ya gagangay muy, te ittan ya dafu tam nga nekari na Namaratu ta magturay tekitam,” pakakin tekid,

3 te intu hala ya binida na aglavunen mina Isayas nga mapolu bit ta Dafu tam, petta dana iparan na ya tolay kiden. Te ya uhohug ni Isayas a intu yan:

“Itta sangaw ya makipaita ta kawanan na babali,
a iayayag na sangaw ya pangtabarang na ta tolay kiden,
petta meparan kid mina ta datang na Dafu tamen, petta malogon mina ya iange na tekid,” kunna.

4 A ya gagangay ni Hwan a nagbarawasi ta pinadday da en nga nagafu ta dutdut na kamelo, a sebarekas hapa ta la-las. A intu la kanan na ya dudun ikid na tahu na kalaba. 5 A umange tentu ya addu na tolay nga taga ili na Herusalem, ikid na ngamin kiden ili ta lugar na Hudeya, ikid na nagwadamdammang na karayan na Hurdan. 6 A dana nebosag da ya liwat da kiden tentu, kapye na kid zinigut ta karayanen.

Ya Pangaskasaba Ni Hwan

7 A ta nepakaita ni Hwan ta umange hapa magpazigut ya addu na Pariseyu ikid na Saduseyu nga mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden a pake nagsasitangan na kid hapa.

“Kuga magimmamappya kam ta pagzigut muy. Awemuy mina pahig muy ta melillik kam sangaw ta pamagang na Namaratu gafu ta pagzigut muy, 8 te dana ipaita muy mina ta naulin ya nonot muy, kapye muy magzigut. 9 A awemuy pahig ta melillik kam sangaw gafu ta simsima kam ni mina Abraham, te ibar ku tekamuy ta itta ya pakapangwa na Namaratu nga magpabalin ta batu kidin ta simsima ni mina Abrahamen. 10 Kuman kanan na kayu nga tokadan na Namaratu ewan, te dana neparan na ya watay na en, a awena la mabayag a tokadan na ya kayu kiden ta agyan na ramut da kiden. Te ya ngamin kiden kayu nga awan magmayan ta mappya a tokadan na kid kapye na kid iwarad ta afuy.

11 “A yen ta itta yak sin nga mangzigut tekamuy ta danumin, petta mepasikkal ta nauli muy ya gagangay muy. Ammi itta sangaw ya ange ta gafan ku nga pake dakdakal ya pakapangwa na ammi teyak,

te maski la awek megitta nga makitagabu tentu nga mangubad ta sapatos na kiden. A intu sangaw ya mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu. Ammi ya awan kiden magbabawi a pa-gangan na kid sangaw ta afuy, 12 te itta ya kuman na pagsap na ta tolay, a am nabalin magsap a uknudan na sangaw ya semayan, ammi apangan na sangaw ya kupat," kunna tekid.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus
(Mk 1:9-11; Lk 21,22)

13 A ta ye-yen kid na araw a nagganwat hapa i Hesus ta agyan na en ten Galileya, a dumatang ta karayan na Hurdan, te umange hapa pazigut te Hwan. 14 Ammi mamat haman i Hwan nga mangzigut tentu,

"Te anu haman pazigut ka teyak bakawa iyak mina ya zigutam?" kunna te Hesus.

15 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

"Awem la igamma ya kumanin, te mappya ta sa idulot ta ya ngamin pakkwa na Namaratu tekita," kunna.

A malologon mantu i Hwan nga nangzigut tentu. 16 A insigida lumattog i Hesus ta danumen, a kuman na bimangrit na hapa ya langit, a naita na ya Kahalwa na Namaratu nga nagsunak ta kuman na kalapati, a nagpotun na tentu. 17 A nepagka-ma na hapa ya naguhohug ta langit.

"Ye ye-yan ya Anak ku nga matakit ta nonot ku. Pake matalakanak tentu," kunna.

4

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus
(Mk 1:12,13; Lk 4:1-13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut a pinagtugut na Kahalwa na Namaratu petta ange tatakday ta bagbagetay kiden nga adayu ta tolay, te mappya ta attaman na hapa ya pangparuba ni Satanas tentu. 2 A nagyan la ten abat ta appatafulu araw ikid na hiklam, ammi awena pulus nangnangan, a sangaw pake nelunus. 3 A yen hapa ya neange ni Satanas tentu, petta paruban na.

"Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maguhohug ka mantu ta batu kidin, petta magbalin kid ta pan, petta mangan ka," kun ni Satanas tentu.

4 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus te Satanas a,

"Awek O, te ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a

'Bakkan la ta kanan muy ya pagafun na katolay muy am awa ngamin kiden uhohug nga ibar na Dyos muy,' kunna."

5 A gafu ta kumanen a takwan ha ya nepangparuba ni Satanas tentu, te neange na ta ili na Herusalem ta agyan na Simbaanen, a pinatayuk na ta pingit na atap na Simbaanen. A ya nebar na ha tentu a

6 "Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maglattu kan mantu ta lutakewan, te nesurat hapa ta lebru na en ta doban na kan sangaw ya anghel na kiden nga magtaron teko, a ta-mawan da ka kan sangaw petta awem matakitan ta batu kiden," kunna.

7 A ya tabbag ha ni Hesus tentu,

"Awek maglattu, te ya uhohug na takday surat na Namaratu a

'Awemuy sangaw paruban ya pangkenga na Dafu muy Namaratu tekamuy,' kunna."

8 A gafu ta kumanen a neange na ha i Hesus ta pake atata-nang na bagetay, a nesaned na nepaita ya ngamin kiden lugar ta paglelehutin kontodu tolay da kiden, a

"Itam ya kalalaki na lugar kidina ikid na gubyernu da," kunna te Hesus. 9 "A ya ngamin nepaitak teko a kwam na sangaw am makidafu ka teyak," kunna.

10 "Atsii, umadayu kan teyak, Satanas, te ya nesurat ta lebru na Namaratu a

'Namaratu la ya dayawan muy, a intu la tatakday ya pakidafun muy,' kunna."

11 A ta nepagtugut ni Satanas, a umange hapa ya anghel kiden nga manguffun te Hesus nga mangpasikan tentu.

Ya Pamegafu Na Tarabaku Ni Hesus
(Mk 1:14,15; Lk 4:14,15; Jn 4:43-45)

12 A ta nekabalin na kumanen a nadamag ni Hesus ta nebalud dan i Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden. A yen ta nagtugut hapa i Hesus ta lugar na Hudeya, te nagtoli ta agyan na en ta iten Galileya. 13 A pa nagyan bit ta ili na Nasaret, kapye na umalit hapa ta ili na Kapernayum.

A ya ili na Kapernayum a nesaad ta pingit na Alug na Galileya ta lutaken nga nebingay ta tribu na Zebulun ikid na Naptali ta palungu na araw. 14 A yen hala ya nagyanan ni Hesus abat ta mabayag, te sinaned na ya ngamin kiden lugar na Hudyo kiden pase Hentil kiden ta lugar na Galileya. A uray hapa yen na Namaratu petta magdulot ya inuhohug na aglavunen mina Isayas, te ya uhohug na en a

15-16 **"Ya Hentil kiden nga taga Zebulun ikid na Naptali a magyan kid ta sugiram ikid na ngarab na pasi, ammi nadakaran kid na, te naita dan ya masikan na zilag,"** kunna.

17 A ta neaange ni Hesus ta ili na Kapernayum a pinegafwanan na ya mangipadanggag ta damag na pagturay na Namaratu ta

tolay kiden, a ya nebar na hapa ta tolay kiden a

"Ulin muy ya gagangay muy, te ittan ya Dafu muy nga nekari na Namaratu ta magturay tekamuy," pakakin.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11; Jn 1:40-42)

18 A tentu en nagtugtugut ta pingit na Alug
na Galileya a nesimmun na ya duwa na
magkabagis, ig Simon nga magngagan hapa
te Pedru, ikid ni Andres. A magtahukul kid
na ta alugen te dumatahukul kid ta ikan, a
binaran na kid.
19 "Dumagdag kanan hala teyak, te it-
uldu ta kam petta dumatahukul kam san-
gaw ta tolay," kunna tekid,
20 a insigida newagak da ya tahukul da a
dumagdag kid na. 21 A tekiden nagdulot
nagtugtugut ta ba-naden a naita ni Hesus ya
duwa ha na magkabagis, ig Santiago ikid ni
Hwan, a nehulun kid hapa ta dama da en
Zibadeyu ta barangay na en, a magpakap-
pya kid ta tahukul da kiden. 22 A bina-
ran ni Hesus ya duwa kiden magkabagis,
a insigida newagak da ya dama da en ta
barangayen, a dumagdag kid na hapa.

23 A sa nahahulun kid ni Hesus nga
nagsaned ta ngamin kiden ili ta lugar na
Galileya, te mangituldu hapa i Hesus ta
kapilya na Hudyo kiden. A nepadangag na
hapa ya damag na pangikerutan na Nama-
ratu, yaga pinagmappya na hapa ya mag-
tatākit kiden ta magdaduma na takit ikid na
pagzigātān. 24 A alistu kumalay ya damag
na pakapangwa ni Hesus addet ta lugar
na Siriya ta amyanan na Galileya, a enda
hapa nekarad ya ngamin kiden nagtatākit
tentu. Itta ya nagtakit ta magdaduma na
takit, ikid na ut-ut, ikid na seanitu, ikid na
magkissiw, ikid na awan makahehit, a sa
pinagmappya na kid ngamin. 25 A maski
am had ya eyan ni Hesus a dumadagdag
hapa ya awan bababang na tolay nga taga
Galileya, ikid na lugar na Dikapolis, ikid na
ili na Herusalem, ikid na lugar na Hudeya,
ikid na dammang na karayan na Hurdan.

5

Ya Netuldu Ni Hesus Ta Utun Na Bagetay
(Lk 6:20-30)

1 A gafu ta dumadagdag hapa ya pake
addu na tolay teg Hesus a gimon kid hapa ta
bagetay. A ta nepagtuttud ni Hesus a enna
hapa kinalihung na ituldu na kiden petta
dangagan da ya ituldu na. 2 A ya netuldu na
tekid a intu yan:

3 "Ya ngamin kiden makkamu ta itta ya
pagkurangan da a nagāsāt kid, te Na-
maratu sangaw ya makkamu tekid,"
kunna.

4 "A ya magdamdam hapa gafu ta dulayen
ta paglelehutin a nagāsāt kid hapa, te
Namaratu sangaw ya manabtabang ta
damdam da.
5 "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden masip-
pat, te yen kid sangaw ya makaalap ta
ngamin lutakin nga pinadday na Na-
maratu ewan.
6 "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden imi-
nam ta mappya na gagangay, te uffu-
nan na kid hapa sangaw na Namaratu.
7 "A ya ngamin kiden makipagrikna ikid
na mangikallak a nagāsāt kid hapa,
te ikid hapa ya ikallak na Namaratu
ewan.
8 "A nagāsāt hapa ya tolay kiden nga
matunung ya agnonotan da, te maita
da sangaw ya Namaratu.
9 "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden mang-
pakappya ta magtatapil, te yen kid ya
ikwenta na Namaratu ta anak na nga
megitta tentu.
10 "A ikamuy hapa nga tapangan da
gafu ta matunung ya gagangay muy a
nagāsāt kam hapa, te Namaratu san-
gaw ya makkamu tekamuy.
11 "A am angarigan mantu ta amāmatan
da kam, ikid na tapangan da kam, ikid
na padpadulayan da kam gafu ta pan-
gurug muy teyak a nonotan muy ta
nagāsāt kanan. 12 A mappya ta maga-
yayat kanan, te pake dakal sangaw ya
isagolyat na Namaratu tekamuy. A awe-
muy la magdamdam, te nonotan muy
mina ya aglavun kiden na Namaratu ta
palungu na araw, te kagitta muy kid hapa
nga natapangan."

Ya Keangarigan Na Mangurug

13 A ya netuldu na para tekid a

"Ikamuy nga mangurug teyak a kuman
kam na asin nga mekikkihu ta awan ki-
den mangurug, te ikamuy mina ya man-
gatad ta pagkappyanan da. Ammi nono-
tan muy mina ya gagangayen asin, te am
imawan ya apgad na a awan sangaw ta
kapkappyan na, a mewarad sangaw ta
dalan, petta kelubegan na tolay kiden.
14 "A ya takday para pangiangarigan
ku tekamuy a ikamuy hapa ya kuman
na zilag nga magpadakar ta tolay kiden.
A mappya mantu ta awemuy ilingad ya
pagdakar muy, petta pake maita ta ku-
man na ili nga napatayuk ta toktok na
bagetay. 15 A am itta ya nagpagatang ta
zilag na ta bali na a enna hud itagu ta
umag na kalamba awa itun na haman
ta kabagawan na, petta madakaran ya
ngamin umag na bali en. 16 A kumanen
hapa mina tekamuy, te mappya ta awe-
muy ikamat ya pagdakar muy ta ikatto-
lay muy kiden, petta maita da hapa ya

kappyanan na tarabaku muy, a ikayat da hapa sangaw dayawan ya Namaratu ta kuman na ikamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ikid Na Lintigen

17 "A awemuy mina pahig ta yen ya neangek sin petta azin ku ya lintig na Namaratu ikid na nesurat na aglavun kiden, te awek kid azin awa pake ipaitak hud la ya ikayat da uhohugan, 18 te ya pake ibar ku tekamuy a mapmappya ta lumitap ya langitewan pase lutakin ammi ta maazi ya maski kaassangan na letra ta lintig na en, te mappya ta sa magdulot ya ngamin nesurat ta lintig na en. 19 A maski am inya sangaw ya magsoysoy ta maski kaassangan na uhohug ta lintig na en ikid na manansanat hapa ta kadwan petta magsoysoy kid hapa a aweda sangaw mesipat ta tolay kiden nga iturayan na Namaratu ewan. Ammi ya kanayun mangidulot ikid na mangituldu ta lintig na en a yen kid sangaw ya igitta na Namaratu ta kaispotan na tolay na kiden. 20 Te ya pake ibar ku tekamuy a mapmappya mina ta magsurok ya kappya muy ammi ta kappya na Pariseyu kiden nga kampon la mappya ya tarabakun da, te am awan a awemuy sangaw mesipat ta iturayan na Namaratu ewan.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magporay

21 "Dana nadangag muy hapa ya netuldu da ta popolu kiden dadagkal muy ta

> 'Awemuy mamapasi ta tolay, te maski am inya sangaw ya mamapasi a medarum sangaw ta atubang na mangpa-gang ta makaliwat,' kunda tekid.

22 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin a maski am magporay kam ta ikattolay muy a medarum kam sangaw ta atubang na Namaratu ewan. Te am **'Awan ka ta kapkappyan,'** kummuy ta ikattolay muy a medarum kam ta atubang na mangpa-gang ta makaliwat, a mewarad kam sangaw ta pangtaguhali na Namaratu ewan. 23 A am angarigan mantu ta itta ka ta bali na Namaratu nga makimallak, a manonot mu ya liwat mu ta kagittam tolay, 24 a e ka bit makikoma tentu, kapyem ange ha makimallak. 25 A am itta ya mangidarum teko gafu ta liwat mu tentu a mappya ta alistu ka makikoma tentu ta awena para la nepangidarum teko. Te am nedarum na kan ta kwes a igawat na ka sangaw na kwes ta polis petta ibalud da ka. 26 A talaga ta awem sangaw makauhet abat ta nabalin na ya pangikarum ta ngamin liwat mu.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magatattug (Mk 10:11; Lk 16:18)

27 "A dana nadangag muy hapa ya netuldu ni mina Moses ta idi ta **'Awem mangadallaw,'** kunna. 28 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin a maski am inya ya mangit-ita ta babbay gafu ta pagattugān na a nekwenta hala ta mangadallaw ya nonot na en. 29 A yen ta ibar ku ta tagtakday tekamuy ta am magliwat ka mina gafu ta sanatan na ka na takday matam a mappya ta kilotam ya matamen petta iwarad mu, te mapmappya ta mewarad ya takday la na matam ammi ta sa mewarad sangaw ya ngamin barim ta pangtaguhali na Namaratu ewan. 30 A am masanat ka magliwat gafu ta takday kamat mu a mappya ta gappakam ya kamat men petta iwarad mu, te mapmappya ta awan ya takday kamat mu ammi ta sa mewarad sangaw ya ngamin barim ta pangtaguhali na Namaratu.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Makigungay

31 "A ya netuldu hapa ni Moses ta idi a

> 'Maski am inya ya makigungay ta atawa na a mappya ta atadan na ta papel na pakigungay na tentu,' kunna.

32 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin a maski am inya na lalaki ya makigungay ta atawa na a ya lalaki en sangaw ya makaliwat am makiatawa ha ya negungay na en, te kuman na napersa nakikadallaw, ammi awan bale am apolu nakikadallaw ya babbayen kapye na igungay na lalaki en. A maski am inya ya mangatawa ta negungay na en a nekwenta hala ta mangadallaw.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magpagasingan

33 "A dana nadangag muy hapa ya netuldu ta dadagkal muy kiden gafu ta pagpagasing muy, te ya nebar ni mina Moses a

> 'Am itta ya ikarim nga ipagasingam ta Namaratu ewan a awem mantu mangilogot, te idulot mu ya nekari men,' kunna.

34 Ammi ya uhohug ku tekamuy a awemuy malat magpagasingan ta maski am anu ya ngagan na, te makaliwat kam. **'Ampade mahunnak sangaw ya langit am tulad ya ikari kin teko,'** awemuy kumin, te pagyanan na Namaratu ya langitina. 35 **'Ampade lumitap ya lutakin am awek idulot ya kinan ken,'** awemuy hapa kumin, te ya lutakin ya pagkasoyadan na takki na Namaratu ewan. A awemuy hapa ikabat ya ili na Herusalem, te yen sangaw ya pagyanan na Ari en nga pagtogkokan na Namaratu. 36 A awemuy hapa ikabat ya huk na ulu muy, te awan haman ta makkwa muy ta huk muy petta mauli mina. 37 Am itta ya onan muy a **'On,'** kummuy la ten. A am itta ya

aweyan muy a **‘Awek,’** kummuy la ten. Te am magpagasingan kam para a yen ya tarabaku ni Satanas.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Mangibalat

38 “A ya takday ha nadangag muy nga
netuldu ni mina Moses a
‘Am itta ya mangbattak ta matam
a battakam hapa ya mata na. A am
pakkan na ya ngipam a pakkam hapa
ya ngipan na,’ kunna.
39 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin
am itta ya mangwa ta dulay tekamuy
a awemuy la ibalat. Am lappagan na
ya pahingil mu a itayam hala tentu ya
taakub. 40 A am idarum na ka petta ala-
pan na ya barawasim a iatad mu hala
kontodu kamasitam. 41 A am persan na ka
mehulun tentu abat ta takday kilumetru
a hulunam la maski abat ta duwa na
kilumetru. 42 Am itta ya adangan na ono
gubatan na teko a iatad mu la.

Ya Gagangay Na Mangidduk
(Lk 6:31-36)

43 “A ya takday ha nga nadangag muy
nga netuldu da ta idi a
‘Iddukam ya makikofun teko, ammi
ya makitapil teko a awem la ikallak,’
kunda.
44 Ammi ya uhohug ku tekamuy a id-
dukan muy ya makitapil tekamuy, a paki-
mallak muy hapa ya mangigaged teka-
muy, 45 pettam megitta kam ta Dama
muyewan Namaratu. Te ya gagangay
na Dama muyewan a paglattogan na ya
bilag na en ta ngamin tolay, dulay am
dulay ikid na mappya am mappya, yaga
pagudanān na hapa ya agyan na magli-
wat pase awan magliwat. 46 A mappya ta
kunna ten ya tarabakun muy, te am intu
la iddukan muy ya mangidduk tekamuy
a itta hud sangaw ya pangsagolyat na Na-
maratu tekamuy, te awan haman ta pag-
daduman muy na magdarogas kiden nga
mangidduk ta mangidduken tekid. 47 A
am intu la pagdulotan muy ta bali muy
ya kahulun muy kiden a had kukunna
mantu imaddu na tarabaku muy ammi
ta tarabaku na awan kiden makkamu ta
Dyos muy. 48 Mappya mantu ta awan
ta taliban muy ta pangidduk muy petta
megitta kam ta Dama muyewan Nama-
ratu, te awan ta idaduma na ta ngamin
tekamuy.”

6

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Manglimut

1 A ya ituldu para ni Hesus tekid a
“Itan muy ta ipabuya muy ya kappya
muy ta atubang na tolay petta dayawan
da kam, te am kunna ten ya tarabakun
muy a awan sangaw ta pangsagolyat na
Dama muyewan tekamuy. 2 A am an-
garigan mantu ta manglimut kam a awe-
muy ipadangag ya panglimut muy ta ku-
man na gagangay na magimmamappya
kiden, te intu la pangatad da am itta
kid ta umag na paggagimungan ikid na
dapun, petta pahig na tolay kiden ta
masikan ya pangidulot da ta lintig na Na-
maratu. Ammi ya pake ibar ku tekamuy a
naalap dan ya sagolyat da ta pangdayaw
na tolay kiden tekid. 3 A am angarigan
mantu ta manglimut kam a awemuy la
ibabar maski ta pake abikanen nga ko-
fun muy, 4 te mangatad kam hud la am
awan ta makaita, a ya Dama muyewan
nga makaita ta ngamin ya mangsagolyat
sangaw tekamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Makimallak
(Lk 11:1-13)

5 “A kumanen hapa am makimallak
kam ta Namaratu a awemuy la parigan ya
magimmamappya kiden nga ape la mag-
dayaw ta Namaratu. Te am makimallak
yen kid a ikayat da ipaita ya pakimallak
da ta umag na kapilya da ikid na ang-
angen na tolay, petta pahig na tolay kiden
ta abikan kid ta Namaratu, ammi naalap
dan malat ya sagolyat da ta pangdayaw
na tolay kiden tekid. 6 A am itta mantu ya
mayat makimallak a ange mina tatakday
ta awan ta totolay nga makaita ikid na
makadangag tentu. A ya Dama na ewan
nga awan maita a intu hapa la sangaw ya
makaita ikid na mangsagolyat tentu.

7 “A kumanen hapa am makimallak
kam tentu a awemuy totolin uhohugan
ya takday la ta kuman na akkimallak na
Hentil kiden ta dyos da kiden. Parig da
ta dangagan na kid na dyos da gafu ta
kaddu na uhohugan da, 8 ammi awemuy
parigan ya akkimallak da, te ya Dama
muy ta langitewan a dana amu na am anu
ya masapul muy maski awemuy para la
inadang tentu.

9 “A mappya mantu ta kumanin ya paki-
mallak muy:
‘Ay, Afu, nga Dama mi ta langit, am-
pade nonotan na ka mina na ngamin
tolay sin,
petta sa ikamat da ya ngagam, 10 ikid
na makituray kid teko,
petta kanayun magdulot hapa ya
ngamin ikayat mu ta lutakin ta kuman
na tarabakun da ta langitina.
11 A atadan na kami haen, Afu, ta
kanan mi ta kinanghahaw.
12 A pakoman na kami hapa ta liwat
mi kiden teko, te napakoma min hapa
ya nagliwat tekami.

13 A awena kami doban ta pagliwatan
mi, te ikerutan na kami hud la ta pang-
paruba ni Satanas tekami. Amen.'
14 "A mappya ta dana pakoman
muy ya nagliwat tekamuy kapye muy
makipakoma ta Dama muyewan, petta
pakoman na kam hapa. 15 Te am awemuy
pakoman ya ikattolay muy nga nagliwat
tekamuy a awena kam mantu pakoman
na Dama muyewan ta liwat muy.
16 "A am ngilinan muy ya arawen nga
aweda pangan gafu ta damdam muy ikid
na pakimallak muy a awemuy ipaita ya
damdam muy ikid na bisin muy ta kuman
na magimmamappya kiden nga ape mag-
damdam, te dana tunan da ya ulu da ikid
na mukat da ta lafu, petta maita na to-
lay kiden ta aweda pulus mangmangan.
Ammi naalap dan malat ya sagolyat da ta
pangdayaw na tolay kiden tekid. 17 A am
awemuy mantu mangan a magamwas
kam ikid na magtagetay kam ta kuman na
gagangay muyen hala, 18 petta bakkan ta
tolay ya makaita ta awemuy pangan am
awa Dama muyewan nga awemuy maita,
a intu hapa la ya makkamu ta damdam
muy ikid na mangsagolyat tekamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Maginggum

19 "A mappya hapa ta awemuy
maguknud ta pagba-nang muy ta lutakin,
te perdin na sangaw na ulolag ikid na
duping, yaga sarokan na sangaw na
tulisan petta takawan na. 20 Mapmappya
hud la ta isaned muy ya sobra na kwa
muy, petta magserbi ta kappyanan na
ikattolay muy kiden. Te am kunna
ten ya tarabakun muy a itta sangaw ta
Namaratu ewan ya pagba-nangan muy
nga awan maperdi, a awena masi-ged na
tulisan. 21 Te am itta la ta Namaratu ewan
ya pake kengan muy a yen la ya agyan na
nonot muy.
22 "Ya mata muy kidina ya mangatad
mina ta dakar na bari muy, a am mappya
ya mata muy a sa madakaran ya ngamin
bari muy. 23 Ammi am dulay ya mata muy
a sugiram hapa sangaw ya ngamin bari
muy. A am sugiram mantu ya magdakar
mina ta bari muy a pake sugiram kanan.
24 A yen ta ibar ku hapa tekamuy ta awena
mabalin ta duwa ya dafu muy, te am pake
ikayat muy ya takday a kuman na ikatu-
pag muy ya takdayen, a am sa idulot muy
ya ikayat na takday a kuman na aweyan
muy ya takdayen. A yen ta awemuy ma-
paggindan manonot ya Namaratu ikid na
pagba-nang muy hapa.
25 "A ya pake ibar ku mantu tekamuy
a awemuy mina burungan ya pagkatolay
muy am anu sangaw ya kanan muy ikid
na inuman muy. A awemuy hapa bu-
rungan am anu sangaw ya pagbarawasi
muy, te Namaratu haman ya nangatad ta
bari muy ikid na angat muy, a awena hud
iatad ya magserbi ta angat muy ikid na
bari muy? 26 Intu mina pagnonotan muy
ya mamanuk kiden, te aweda haman
magmula ikid na maggapas, yaga aweda
haman maguknud ta kanan da, ammi
mangan kid hala, te ya Dama muyewan
ya makkamu ta kanan da. Ammi teka-
muy a pake mesasita kam tentu ammi ta
mamanuk. 27 A maski am magburung
kam mina a itta hud ya medagga ta pagka-
tolay muy maski ta takday la na oras gafu
ta pagburung muy? 28 A annun muy
hapa burungan ya pagbarawasi muy?
Itan muy la ya lappaw kiden awa aweda
haman magbannag magdaget ta kuman
na barawasi da, ammi magispot kid hala.
29 Pake is-ispot kid ammi ta Ari en mina
Solomun, te awena haman negitta na
kalalaki na nepagbarawasi na ta kalalaki
na lappaw kiden. 30 A am kumanen
mantu ya kalalaki na pabarawasi na Na-
maratu ta kaddat kiden nga makalima-
gan kapye da matongradan a awan hud
ta pangkenga na tekamuy ta pagbarawasi
muy?
"Anu haman ta assang la ya pangikata-
lak muy tentu? 31 Awemuy mantu burun-
gan am had ya pangalapan muy sangaw
ta kanan muy ikid na inuman muy ikid
na pagbarawasi muy, 32 petta awemuy
megitta ta awan kiden makkamu ta Dyos
muy, te yen kid ya kuga mafulotan nga
magburung ta pagkatolay da. Ammi ya
Dama muyewan ya makkamu ta ngamin
masapul muy, 33 a am intu apolu kara-
gatan muy ya ikayat na Namaratu ikid
na patarabaku na tekamuy a sa medagga
hapa sangaw ya ngamin masapul muy.
34 A awemuy mantu burungan ya mas-
apul muy sangaw ta lakwat, te awemuy
para la amu am anu ya dumatang ta
lakwat. A awemuy mina daggan ya bu-
rung muy, te gustun ya burung muy para
ayanin na araw."

7

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Mangpaliwat
(Lk 6:37-42)

1 A ya ituldu para ni Hesus tekid a
"Awemuy ka-ma la palpaliwatan ya
ikattolay muy, talo am paliwatan na kam
sangaw na Namaratu ewan. 2 Te am
anu ya pangitan muy ta kadwan a kuma-
nen hapa sangaw ya pangitan na Nama-
ratu tekamuy. A ya pangikwenta muy ta
ikattolay muy a kumanen hapa sangaw
ya pangikwenta na Namaratu tekamuy.

3 Ya ibar ku ta tagtakday tekamuy a anu
haman ta ihuyam ya salasangkap ta mata
na ikattolay mu, am awem maamu ta
itta hapa ya tarosu ta matam. 4 A pa-
pa-num maazi ya salasangkap na am itta
para la ya tarosu ta matam? 5 Kuga
magimmamappya ka. Azim bit ta apolu
ya tarosu ta matam, a sangaw mag-
dakar ya pakaitam, pettam maazim ya
salasangkap ta mata na ikattolay mu.
6 "A am ikayat muy bidan ya map-
pya nga netuldu na Namaratu tekamuy
a itan muy ta awemuy bidan ta kuman
na atu kiden nga malogon magporay,
talo am tapilan da kam sangaw. A awe-
muy hapa iwarad ya mapateg teko ta
atubang na awan kiden makanonot talo
am ilublubeg da la sangaw ta kuman na
bahuy kiden.

Ya Sagolyat Na Makimallak
(Lk 11:1-13)

7-8 "A am itta ya masapul muy a adan-
gan muy la ta Namaratu te iatad na hala
tekamuy, te am kanayun apagan muy ya
ikayat muy tentu a maapagan muy hala,
a am magtoktok kam tentu a hukatan na
kam. 9 Te maski am ikamuy ya pagadan-
gan na anak muy ta kanan na a batu hud
ya iatad muy tentu? 10 A am dalag ya
adangan na a ulag hud ya iatad muy?
11 A yen mina ya pagnonotan muy, te
maski am seliwat kam a amu muy haman
mangatad ta kappyanan ta anak muy ki-
den. A kontimas mantu ta mangatad i
Dama muyewan ta kappyanan ta maga-
dang tentu.
12 "A am anu ya ikayat muy ta ipaita
na ikattolay muy tekamuy a mappya ta
kumanen hapa ya ipaita muy tekid, te yen
ya fun na ngamin patarabaku na Nama-
ratu tekamuy nga nesurat ta lintig na en
ikid na lebru na aglavun kiden.

Ya Duwa Na Dalan

13 "A am ikayat muy simarok ta pagto-
layan muy a intu angen muy ya mailaten
sasarokan, te maski am malmalogon ya
dalan ta agyan na alawa en sasarokan
a yen haman ya ange ta kaperdin na
kahalwa muy, a addu hapa ya kahulun
muy, te yen ya angen na addu na to-
lay. 14 Ammi assang la na tolay ya maka-
datang ta agyan na pagtolayan, te ilat
ya sasarokan na, yaga mazigat hapa ya
dalan na en.

Ya Pakaitan Ta Kakurugan Na Mangu-
rug

15 "A itan muy hapa ta maayayyaw na
kam sangaw na ape mangipadangag ta
uhohug na Namaratu, te am e kid teka-
muy a igitta da ya bari da ta kuman na
mangurug, ammi ya nonot da ya kuman
na nonot na atu en nga magkalong. 16 A
ya gagangay da ya pakaitan muy ta kalad-
dud da, te awena haman negitta ta uho-
hugan da. Am maita muy ya lanut na
mawini a yen hud ya pakaitan muy ta
mayan na patani? A am ambabanga a
yen hud ya pakaitan muy ta mayan na
anyog? 17-18 A kumanen hapa ta kom-
pormi na kayu, te am mappya ya fun
a magmayan hud sangaw ta dulay awa
mappya haman. Ammi am dulay ya fun
a magmayan hud ta mappya awa dulay
hapa ya mayan na en.
19-20 "A kumanen hapa ta ange kiden
mangituldu tekamuy, te ya tarabaku da
ya pakkamun muy tekid am mappya kid
ono am matulad kid. A ya ngamin kiden
fun nga awan magmayan ta mappya a
matukad kid hala sangaw petta mewarad
kid ta afuy. 21 A maski am ibar da ta iyak
ya dafu da a bakkan ta yen kid sangaw
ya pasarokan ku ta agyan na Namaratu
ewan, te intu la sangaw makasarok ya
mangidulot ta ikayat ni Damakewan.
22 "A sangaw ta araw na pama-gang na
ta awan kiden mangurug a addu sangaw
ya makikekallak teyak, te

> 'Afu, Afu, ikallak na kami, te ikami
> paen ya nangipadangag ta ngagam, a
> ya ngagam hapa ya nepagpatugut mi ta
> anitu, a addu hapa ya pinadpadatu mi,
> Afu, gafu ta kalalaki na ngagam,' kunda
> sangaw teyak.

23 Ammi ya ibar ku sangaw tekid a

> 'Umadayu kanan teyak, ikamuy nga
> magtarabaku ta awan kustu, te bakkan
> haman teyak ya nangidob tekamuy,'
> kunku sangaw tekid.

Ya Keangarigan Na Magbali

24 "A am pake nonotan muy ya ngamin
kiden netulduk tekamuy petta yen kid
ya tarabakun muy a megitta kam hapa
ta kuman na nakanonoten nga nagbali
ta maladda na bali. Te ya nakanonoten
nagbali a dana nagpili ta maladda na
arigi, kapye na kid nekali ta adalam. 25 A
tentu en nagkawan ta agyan na bali na
en a pirmi ya sikan na paddaden ikid na
udanen addet ta naglayus, ammi awena
hala natukalit na bali na en te maladda
haman ya arigi na kiden yaga adalam
hapa ya kali da. 26 Ammi ya awan kiden
mangdangag ta uhohug ku kiden a me-
gitta kid ta kuman na awanen nakanonot
nga nagbali ta malogon matukalit. Te ya
awanen nakanonot a nangalap ta magda-
likompormi na arigi, yaga netunglak na
kid ta assang la. 27 A tentu en nagkawan
a pirmi ha ya sikan na paddaden ikid na
udan ikid na layus ta agyan na bali na en,

a piga la ya katukalit na, a sa nakutukutet hapa."

28 A yen bit la ya addet na netuldu ni Hesus ta tolay kiden, ammi nepagpaka-lat da hapa ya gagangay na pangituldu na, 29 te nangituldu ta kuman na intu ya makkamu ta ngamin, a bakkan ta kuman na gagangay kiden nangituldu tekid.

8

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Naggalis
(Mk 1:40-45; Lk 5:12-15)

1 A gafu ta nabalin na i Hesus nangituldu a dumagut na ta bagetayen, a dimadagdag hapa ya pake addu na tolay. 2 A ka-ma la itta ya takday lalaki nga naggalis, a umange namalentud ta atubang ni Hesus.

"Ay Afu, ikallak nak haen, te amuk ta maurum ya tabbit kin am ikayat mu," kunna.

3 A ya uhohug ni Hesus ta nepangisi-ged na ta lalaki en, a **"Ikayat ku hapa, a itam awa malinis na ya tabbit mina,"** kunna. A ka-ma la imawan ya galis na en. 4 A ya uhohug para ni Hesus tentu a

"Itam ta awan ta pangibibidam ta isin, ammi em ipaita ya barim ta padi en ta simbaanen petta maita na ta awan na ya galis men, a iatad mu hapa tentu ya iatang na ta kuman na nebar ni Moses ta lintigen, te yen sangaw ya mangipasikkal ta tolay kiden ta nagmappya kan," kunna.

A sangaw nagdulot hapa i Hesus ta ili na Kapernayum.

Ya Pakimallak Na Suddalu En Te Hesus
(Lk 7:1-10)

5 A tentu en simarok ta ili en a itta hapa ya kapitan na suddalu nga taga Roma, a umange nangdafung tentu.

6 "Ikallak nak haen, Afu, te itta ya tagabuk ta bali nga awan makahehit, a pake mazigatan na," kunna te Hesus.

7 "A entanan mantu ta balim petta pagmappyan ku," kunna hapa ni Hesus.

8 Ammi ya uhohug na hapa te Hesus a

"Maski awem la ange ta bali, Afu, te awek megitta ta kappyam. A ibar mu la ya kakustun na pagmappya na a amuk ta magmappya hala, 9 te maski iyak, Afu, a itta ya mangituray teyak, yaga itta hapa ya suddalu nga iturayan ku. A am **'E ka ten,'** kunku ta takday a ange hala ten. A am **'E ka sin,'** kunku para ta takday a ange hala teyak. A am **'Kwam yan,'** kunku ta tagabu ken a kwan na hala. A kontimas mantu ta makkwa hapa ya ngamin uhohugam," kunna.

10 A pake nepagpaka-lat ni Hesus ya inuhohug na kapitanen, a dinayawan na hapa ta atubang na tolay kiden nga dumagdag tentu.

"Pake masmasikan haman ya pangikatalak na kapitanen ammi ta Istralita kiden. Te maski am ikid ya pinili na Namaratu ta tolay na a awan para la ta naitak tekid nga mangikatalak tentu ta kuman na kapitanin," kunna tekid.

11 "A pake ibar ku hapa tekamuy ta pake addu para sangaw ya mangurug nga taga ngamin kiden lugar ta paglelehutin. A maski am bakkan ta Istralita kid a mesipat kid hala sangaw teg mina Abraham ikid ni mina Isak ikid ni mina Hakob ta pangikerutan na Namaratu ewan. 12 Ammi ya Istralita kiden nga apolu pinili na a melogot sangaw ya pake addu tekid, te meabbang kid sangaw ta agyan sugiram, a magyan kid la ten makatangtangit ikid na magngahitam," kunna tekid.

13 A ya nebar na hapa ta kapitanen a

"Dumatang kan la ta balim, te nabalin na ya inadang men teyak ta kuman na nekatalak mu," kunna.

A negindan hapa ya nepagmappya na tagabu na en ta nepaguhohug ni Hesusen.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

14 A ta nepagtugut nig Hesusen a kumin kid ta bali ni Pedru. A ta datang da ta bali na en a neddatangan da ya katahungan ni Pedru nga babbay nga umaidda, te nagpatu. 15 A enna sini-ged ni Hesus ya kamat na en, a yen hapa ya nepagkamag na patu na en. A sangaw nagtayuk hapa, a enna nepagafuy ig Hesusen. 16 A sangaw ta hiklam a itta ya nagdadatang ta bali da en nga ange mangikahad ta addu na seanitu ikid na magtatākit. A pinatugut ni Hesus ya anitu na seanitu kiden ta kasikan na uhohugan na, yaga pinagmappya na hapa ya ngamin kiden nagtatākit. 17 A gafu ta kumanen a nagdulot hapa ya inuhohug na aglavunen mina Isayas, te ya uhohug na en a

> **"Intu ya nangazi ta pagkafuy tam ikid na nagpamappya ta takit tam kiden,"** kunna.

Ya Tabarang Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu
(Lk 9:57-62)

18 A ta takday ha na araw a itta kid ta pingit na alug, a umange hapa kumalihung ya pake addu na tolay. Ammi ya uhohug ni Hesus ta ituldu na kiden a **"Entanan ta dammangewan,"** kunna. 19 A ka-ma la umabikan hapa tentu ya takday mangituldu ta lintig na Namaratu, a

"O, Mistro," kunna te Hesus, "Dumagdagak hapa teko, te maski had sin ya eyam," kunna.

20 “A pake kakallak ka sangaw am dumagdag ka teyak, te maski am iyak ya Tolayen nga Taga Langit a awan haman ta datangan ku ta pagibannagan ku mina. A mapmappya haman ya kasasaad na mungaw ikid na mamanuk kiden, te itta haman ya pagyanan da,” kun ni Hesus tentu.

21 A sangaw pehulun hapa ya takday para na ituldu na, te

“Dumagdagak hapa sangaw teko, Afu, ammi indagan ku bit ya pasi ni damaken, te itanam ku,” kunna.

22 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

“Bay-am la, te ya awan kiden matolay ta Namaratu a yen kid mina ya makkamu mangitanam ta kahulun da kiden nasi, ammi teko a dumagdag kan teyak,” kunna.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

23 A ta nepaglugan ni Hesus ta barangayen a dumagdag hapa ya ituldu na kiden. 24 A tekid para la dumakit ta alugen a nasidug na i Hesus ta barangayen, a ka-ma la nagsikan na ya paddaden ta kuman na kawan, a lima-nug na ya danum na alugen ta umag na barangay da en. 25 A gafu ta nagburung na ya kahulun na kiden a enda hapa hinukal i Hesus.

“Ay Afu, ikerutan na kami, te lumammad kitanan,” kunda.

26 “A anu haman ta magburung kam? Kuga assang la ya pangikatalak muy,” kunna hapa tekid.

A tentu en nagtayuk a **“Magimmang kanan,”** kunna ta paddaden ikid na palung kiden, a nagimmang kid na, a nagsimpan ya danumen. 27 A pake nagpaka-lat hapa ya kahulun na kiden tentu, a

“Anu panaw ya katolay na tolayin yan, te maski ya paddad ikid na palung a kurugan da hala ya uhohug na,” kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Seanitu
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

28 A tekiden nakadatang ta dammang na alugen a itta kid na ta lugar na Gadareno kiden, a nepagka-ma ni Hesus ya duwa na lalaki nga pinagguyung na anitu da kiden, te bagu nagafu kid ta agyan na tanam kiden. Pake maporay kid kan ta idi addet ta magtalaw ya tolay kiden nga magtalib ta agyan da. 29 A ta nepakaita da te Hesus a naggihawa kid tentu,

“Iko kad ya Anak na Namaratu ewan, ammi anu itta ka sin tekami? Awena kami haen pakākāllakan, te awan para la ya araw mi en,” kunda te Hesus.

30 A gafu ta itta hapa ya addu na bahuy nga magdukdukit ta sang adayu tekid, 31 a inadang na anitu da kiden ta yen kid ya pangidoban ni Hesus tekid.

“Am patugutan na kami ta lalaki kidin a doban na kami mantu ta bahuy kidewan,” kunda.

32 **“A e kanan mantu,”** kun ni Hesus ta anitu da kiden, a nagtugutan da ya lalaki kiden, kapye da simarok ta bahuy kiden. A ka-ma la nagadukal ya bahuy kiden bumilag, a sa nagurdak kid ta gatab na bagetayen kapye da nagkahunnak ta alugen, a sa nagkalimat kid na. 33 A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a nagbabilag kid na hapa nga ange ta ili, a nedanug da hapa ya ngamin naita da ta nepagpamappya ni Hesus ta duwa kiden lalaki. 34 A maganan-wan la a imuhet ya ngamin kiden tolay ta ili, te enda itan i Hesus. Ammi ta datang da tentu a aweda haman pinagdulot awa nebar da hud la ta umadayu ta agyan da.

9

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Makahehit
(Mk l-12; Lk 5:17-26)

1 A naglalugan mantu ha ig Hesus ta barangay da en, a nagtoli kid ha ta nagafun da en ta dammang, a dumatang kid na ta ili na en. 2 Awena la nabayag a itta ya enda nekahad nga awan makahehit ta bali en nga nagyanan ni Hesus, a nesarok da ta bali en nga umaidda para la ta pagiddan na en. A ta nepakaita ni Hesus ta pangikatalak da tentu a naguhohug hapa ta awanen makahehit.

“Matalak ka la, Aleng, te pakoman kun ya liwat mu kiden ta Namaratu,” kunna.

3 Ammi ya kadwan kiden nga mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden nga gituttudan hapa ta umag na bali a linibakan da hapa ya inuhohug ni Hesus ta nonot da hapa la.

“Dulay mantu yan na tolay te ugtulān na haman ya turay na Namaratu,” kun na nonot da.

4 Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a

“Anu haman ta libakan muy ya inuhohug ken? 5 Had sin hud ya malmalogon, am pakoman ku ya liwat na kiden ono am pagmappyan ku petta makatugut? 6 Ammi itta ha ya ibar ku ta awanin makahehit, petta amu muy ta itta ya turay na Tolayen taga Langit nga mangpakoma ta liwat na tolay kiden,” kunna tekid.

A ya nebar na en ta awanen makahehit a

“Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya pagiddamina a dumatang kan ta balim,” kunna.

7 A imivwat kad, kapye na magtugut, a nagdulot hapa ta bali na. 8 A ta nepakaita na tolay kiden ta nagmappyan ya lalaki en a nahigalan kid na, otturu dinayawan da ya

Namaratu gafu ta inatadan na ya tolay ta kuman na pakapangwa na en.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Matyu
(Mk 13-17; Lk 5:27-32)

9 A ta nepagtugut nig Hesus ta iten a nasimmu na hapa ya takday agsingir ta bwis nga imatuttud ta lugar na pagpagan na tolay kiden ta bwis da, a i Matyu ya ngagan na agsingiren. A ya uhohug ni Hesus ta pagtalib na tentu a

"Dumagdag kan teyak petta ituldu ta ka," kunna tentu,

a imikkat hala nga dumagdag tentu, a sa nagdulot kid ta bali ni Matyu.

10 A ta datang da ta bali na en a sa magkakan kid. A sakā makikkanan hapa ya addu na agsingir ta bwis ikid na dulay kiden na tolay teg Hesus ikid na ituldu na kiden. 11 A ta nepakaita na Pariseyu kiden te Hesus ta makikkanan hapa ta bali ni Matyu a linibakan da hapa, ammi ya ituldu na kiden ya nangibaran da;

"Anu haman ta makikkanan ya mistro muy ta agsingir kiden ta bwis ikid na dulay na tolay?" kunda.

12 Ammi nedangagan na kid ni Hesus, a intu ya tumabbag tekid:

"A on ay, te gagangay haman ta ange ya manguru en ta agyan na magtakit kiden, te yen haman ya makaapag tentu. 13 A mappya hapa ta pake nonotan muy am anu ya ikayat na Namaratu, te ya uhohug na ta suraten a

'Bakkan ta intu ikayat ku ya pangatang muy teyak, te mapmappya ta ikallak muy ya ikattolay muy kiden,' kunna.

"A bakkan ta yen ya umeyan ku sin petta padagdagan ku ya awanen ta liwat am awa seliwat kiden," kunna ha tekid.

Ya Mangpohut Te Hesus Gafu Ta Ngilinan Da
(Mk 18-22; Lk 5:33-37)

14 A ta nekabalin na kumanen a umange hapa nakibidan ya ituldu kiden ni Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden. A ya pohut da hapa te Hesus a

"Anu kawagan na, Afu, ta awena ngilinan na ituldum kiden ya arawen nga aweda pangan, te ikami ikid na Pariseyu kiden a ngilinan mi haman?" kunda.

15 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Mabalin hud ta magdamdam ya makiboda kiden am itta para la tekid ya magboda en? Itta la sangaw ya araw am metugut tekid, a yen sangaw ya pagngilin da ta arawen nga aweda pangan gafu ta damdam da tentu," kunna.

16 A nebar na hapa ya kuman na keangarigan tekid petta aweda mina pagdadaggan ya dana kiden gagangay da ikid na ituldu na.

"Am angarigan ta napispissang ya dana en barawasi muy a awemuy haman pissangan ya bagu en ga-gamit petta itta ya itakup muy ta dana en, te kenga sangaw ya bagu en, otturu mapissang ha sangaw ya dana en barawasi muy am kumbat ya takup na en," kunna.

17 "A kumanen hapa ta mamadday kiden ta basi, te aweda haman ikarga ya bagu na basi ta dana na abyat, te am bumlad ya basi en a mabattak ya abyaten, otturu meburud hapa ya basi en. Mapmappya ta mekarga ya bagu na basi ta bagu na abyat petta azo mabayag kid," kunna ha tekid.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Abbingen Nasi
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-55)

18 A tentu en para la naguhohug tekid a itta ya takday pinakadakal na Hudyo kiden nga umange namalentud ta atubang na en ta pagadang na tentu.

"Ay Afu, bagu nasi ya anak ken nga balatang, ammi em haen isi-ged ya kamat mu tentu petta matolay," kunna.

19 A imivwat hapa i Hesus petta dumagdag ta lalaki en, a sakā dumagdag hapa ya ituldu na kiden. 20 A tekid para la nakatugtugut ta dalan a itta ya babbay nga sumalsal ta talekud ni Hesus, te enna si-gedan ya barawasi ni Hesusen gafu ta nakataktakit kan, te nakadagdaga abat ta mafulu duwa na darun. 21 Te ya itta ta nonot na a

"Maski la am masi-ged ku ya barawasi na en a magmappya yak sangaw," kunna kan na nonot na.

22 A ta nepakkamu ni Hesus ta itta ya nangsi-ged ta barawasi na a nagbalittag hapa, a

"Matalak ka la, Aboy, te ya pangikatalak mu teyak ya nagmappyam," kunna.

A ye-yen hapa na oras ya nepagmappya na.

23 A ta datang nig Hesus ta bali na makāanaken a neddatangan da ya addu na tolay nga masitang ikid na magtatangit ikid na magmusiko, ammi nehuya na kid ni Hesus.

24 "Imuhet kanan ta isin, te awena haman nasi na abbingen awa masidug la," kun ni Hesus tekid,

ammi nekakatawa da hapa. 25 A tekid na nakauhet a simarok i Hesus ta agyan na abbingen a inibbalan na ya kamat na en, a imivwat na. 26 A nepadamag da hapa ya iningwa ni Hesus addet ta ngamin paglelehut na lugarin yen.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Daram

27 A ta nepagtugut nig Hesus ta iten a
tinaliban da ya duwa na lalaki nga nag-
daram, ammi dumagdag kid hapa nga na-
gayayag te Hesus.
"O, Afu, Anak ni mina Dabid, Ikallak na
kami O, Afu," pakakin kid.
28 A ta nesarok nig Hesus ta pagyanan na
en bali a dumagdag hapa tentu ya daram ki-
den, a yen ya nepaguhohug ni Hesus tekid.
"Ikatalak muy hud ta mabalin ku hala
ya adangan muy teyak?" kunna hapa
tekid, a
"On, Afu," kunda hapa.
29 "A nabalin na mantu gafu ta pangu-
rug muy," kunna ha tekid,
otturu sini-ged na hapa ya mata da ki-
den. 30 A yen na hapa ya pakaita da. A
pake nebar ni Hesus tekid ta aweda sangaw
ibabar ya pagpamappya na tekid. 31 Ammi
tekiden nagtugut a enda haman nepadan-
gag ya kalalaki ni Hesus addet ta ngamin
paglelehut na lugarin yen.
32 A ta nepagtugut na duwa kiden a itta
hapa ya takday lalaki nga neange da te
Hesus, te umal gafu ta anitu na. 33 A
pinatugut ni Hesus ya anitu na en, a naka-
sitang na ya lalaki en. A ya uhohug na tolay
kiden ta pagpaka-lat da te Hesusen a
"Pake nabayag kitam haman nga Is-
tralita a awan para la ta naita tam ta
kumanin awa ayanin la," kunda.
34 Ammi ya uhohug na Pariseyu kiden a
"Namaratu hud ya nagafun na paka-
pangwa na awa patugutan na ya anitu
gafu ta itta tentu ya dafu na anitu kiden,"
kunda hud la.

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mk 13-19; Lk 6:12-16)

35 A ta kabalin na kumanen a sinaned nig
Hesus ya ngamin kiden ili ikid na babali ta
lugar na Istralita kiden, petta mangituldu
hapa ta umag na kapilya da. A nepadan-
gag na hapa ya damag na pangikerutan na
Namaratu tekid, otturu pinagmappya na
hapa ya ngamin kiden takit da ikid na zigat
na bari da. 36 A tentu en nakaita ta pake
addu ya tolay kiden nga umange nagdangag
tentu a pake timalin ya allak na tekid, te
kuman na kimongkong kid ikid na naku-
tukutet kid ta kuman na kalneru kiden nga
awan ta mangtaron tekid. 37 A yen hapa ya
nepangibar na ta ituldu na kiden ta
"Kuga alawa ya paggatabanin yan,
ammi assang la garay ya maggatab. 38 A
te awemuy haman ibar ta Makkamu en
magpagatab, petta doban na kam hapa
nga manguffun maggatab?" kunna tekid.

10

1 A gafu ta kumanen a pinabikan ni
Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu na nga
kanayun dumagdag tentu, a pinasinapan
na kid ta pakapangwa na, petta itta ya ma-
balin da nga magpatugut ta anitu na seanitu
kiden, ikid na magpamappya ta magtatākit
ikid na mazigatan ta bari da.
2 A ya ngagan na mafulu duwa kiden a i
Simon ya patudunan da, ammi Pedru
ya agngilinan da tentu,
a i Andres nga kabagis ni Simon,
ikid ni Santiago nga anak ni Zibadeyu,
ikid ni Hwan nga kabagis ni Santiago,
3 ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
ikid ni Tomas
ikid ni Matyu nga nagsingir ta bwis ta idi,
a takdayen Santiago nga anak ni Alfeyo,
ikid ni Tadyo,
4 a ya takdayen Simon nga kahulun na
nakitapil ta gubyernu ta idi,
ikid ni Hudas Iskaryote nga mangitalaba
sangaw te Hesus.
(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)
5 A ya uhohug ni Hesus ta mafulu duwa
kidin a
"Awemuy sangaw ange ta agyan na
Hentil kiden ikid na Samariyano kiden,
6 te yen la sangaw eyan muy ya lugar na
sakā Istralita muy kiden, te kimongkong
kid na ta kuman na awan ta magtaron
tekid. 7 A maski am had ya pagdulotān
muy a ipadangag muy ya pangikerutan
na Namaratu tekid.
'Ayanin ya araw na pangikerutan na
Namaratu tekamuy,' kummuy sangaw
tekid.
8 "A pagmappyan muy hapa ya mag-
tatākit, ikid na tolayan muy ya nagpasi,
ikid na pagmappyan muy ya maggalis, a
patugutan muy ya anitu na seanitu ki-
den. Te ya neatad ken tekamuy a awe-
muy haman pinagan, a yen hapa ya iatad
muy, a awemuy papaga. 9-10 A awemuy
hapa magbalun ta pirak, ikid na tali na
barawasi muy, ikid na tali na sapatos
muy, ikid na kanan muy, te am itta ya
masapul muy a gagangay ta ikallak na
kam hapa sangaw na ikallak muy kiden.
11 "A maski am had sin sangaw na ili
ikid na fugu ya eyan muy, a magita kam
bit ta mappya na tolay, a yen sangaw ya
pagdulotān muy. A magyan kam hapa
tentu addet ta magtugut kam. 12 A am
gimon kam sangaw ta bali na en a **'Nama-
ratu ya makkamu tekamuy,'** kummuy
sangaw ta makābali kiden. 13 A am kaku-
rugan ta mappya kid a mapadatang hala
ya inuhohug muy tekid. Ammi am aweda
megitta ta bendisyon muy tekid a awena
mantu mapadatang. 14 A am awan pulus
ta magpadulot tekamuy ikid na magdan-
gag ta uhohug muy a pagtugutān muy kid
mantu, a azin muy ya lafu na agyan da

ta takki muy kiden. 15 A kustu hapa ya
uhohugan ku ta pake mepallat sangaw
ya pama-gang na Namaratu ta isina kid
ammi ta tolay kiden nga taga Sodom ikid
na Gomora nga awan nagbabawi ta idi.
16-17 "A pake magpalan kam, te doban ta
kanan nga ange mangipadangag ta agyan
na mangikatupag sangaw tekamuy. A
mappya mantu ta masippat kam, a pake
imugudan muy ya tolay kiden ta eyan
muy, te gafutan da kam sangaw petta
idarum da kam. A paligatan da kam
hapa sangaw maski ta umag na kapilya
da. 18 A idarum da kam hapa sangaw ta
atubang na gubernador da kiden ikid na
ari da kiden, te ikabkabat da kam san-
gaw ta pangikatupagan da teyak. Ammi
uray hapa yen na Namaratu petta madan-
gag da ya ipadangag muy tekid, kuma-
nen hapa ta Hentil kiden nga awan para
nakadangag. 19 A sangaw am idarum
da kam a awemuy la burungan ya uho-
hugan muy, te sangaw am ittan ya kustu
na paguhohug muy a yen na sangaw ya
datang na uhohugan muy, 20 te bakkan
sangaw ta ikamuy ya maguhohug, te ya
Kahalwa na Namaratu sangaw ya makis-
agapil tekamuy.
21 "A am itta sangaw ya mangurug ta
ipadangag muy a sakā mazigatan hapa
sangaw ya kadwan, te papapasi na kid
hala na kabagis da. A mapapasi para san-
gaw ya kadwan kiden gafu ta dadagkal
da. A mazigatan hapa sangaw ya kad-
wan gafu ta anak da kiden, a papapasi
da kid hapa. 22 A ikatupag na kam san-
gaw na tolay kiden ta ngamin kiden lugar
gafu ta pangurug muy teyak. Ammi ya
ngamin kiden maketurad abat ta pagad-
detan na pagzigātān da a yen kid sangaw
ya mekerutan. 23 A am tapangan da kam
ta takday lugar a umalit kam mantu ta
takday na lugar, te pake ibar ku tekamuy
ta awemuy sangaw mesaned ya ngamin
kiden ili ta lugar na Istralita addet ta du-
matang ya Tolayin nga taga Langit.
24 "A awemuy hapa pahig ta mapmap-
pya kam ammi ta dafu muy, te am anu
ya kwan da ta mistro muy ikid na dafu
muy a kumanen hapa la sangaw ya kwan
da tekamuy, 25 te gagangay ta mekabat ya
metuldu ta nangituldu en tentu, a meka-
bat hapa ya daddoban ta nangidoben en
tentu. A am Satanas ya nangingaganan
da teyak a pake dulay hapa sangaw ya pa-
madakat da tekamuy. 26 Ammi awemuy
sangaw magtalaw tekid, te maski am anu
ya pamadakat da tekamuy a mepasikkal
hala sangaw ya katunung muy, te Nama-
ratu sangaw ya mangpalattog ta ngamin
melemad ikid na natappanan. 27 A ya
ngamin ibar ku tekamuy ta paghahulun
tam a yen sangaw ya uhohugan muy ta
ngamin tolay. A ya ngamin nadangag
muy teyak a yen hapa ya ipadangag muy
ta ngamin.
28-31 "A awemuy sangaw magtalaw
ta makapapasi ta bari muy, te aweda
haman mapapasi ya kahalwa muy. Intu
mina pagnonotan muy ya malamamanuk
kiden, te maski am malogon ya paga da
ta dapun a awan ta makapapasi tekid,
maski ta takday la, am awena ipalubus
na Dama muyewan Namaratu. Ammi
tekamuy a dakdakal ya pangkenga na
tekamuy ammi ta malamamanuk, te
dana nabilang na ya ngamin kiden huk
muy, a awan sangaw ta maazi maski
ta tālabāg la am bakkan ta uray na.
A awemuy mantu la magtalaw ikid
na magburung ta dumatang tekamuy,
te pake mataktakit kam ta Namaratu
ammi ta addu na malamamanuk. A
mapmappya hud la ta burungan muy ya
pagliwat muy tentu, te intu haman ya
makapapasi ta bari muy pase kahalwa
muy ta pangtaguhali na tekamuy. A yen
mina ya italaw muy.
32 "A maski am inya sangaw ya mangi-
bosag ta pangurug na teyak a yen hapa
sangaw ya ibosag ku te Damakewan.
33 Ammi ya mangilemad ta pangurug
na teyak a ilemad ku hapa sangaw te
Damakewan. 34 A awemuy mina pahig ta
iyak sangaw ya gafu na kaam-ammungan
na tolay kiden, te iyak hala sangaw ya
gafu na pagkakattwayan da. 35 Te ya
awan mangurug a ikatupag na sangaw
ya kahulun na en mangurug, te ikatupag
na takday ya dama na en, a ikatupag
na takday para ya hina na, a ya takday
para a ikatupag na sangaw ya katahun-
gan na en. 36 A intu sangaw katapil da
ya kahulun da kiden nga awan mangu-
rug. 37 Ammi am intu pake nonotan da
ya dama da ikid ni hina da ikid na ānāk
da kiden ammi teyak a aweda mantu me-
gitta teyak. 38 A ya awanen makaattam
ta zigat na pangdagdag na teyak maski
abat ta pakapapasi na a awena mantu
megitta teyak. 39 Te am kengan na mina
ya angat na a mawakay hala. Ammi
ya mangisagapil ta angat na gafu ta du-
magdag teyak a yen sangaw ya matolay
nga magnayun.
40 "A maski am inya sangaw ya mag-
padulot tekamuy a mekwenta ta iyak
hapa ya pagdulotan na. A gafu ta pagdu-
lotan nak a mekwenta ta pagdulotan na
hapa i Damakewan nga nangidob teyak.
41 Te ya magpadulot ta dinob na Nama-
ratu ewan gafu ta Namaratu ya nangidob
tentu a pagsipatān na sangaw ya itan-
dan na Namaratu ta dinob na en. A ya

magpadulot ta matunung na tolay gafu ta katunung na en a sakā mesipat hapa sangaw ta itandan na Namaratu ta matunungen tolay. 42 A am itta sangaw ya mangatad maski ta masanaw na inuman ta kompormi na mangurug teyak gafu ta ikallak na ya mangurug a itta hala sangaw ya itandan na Namaratu tentu," kunna.

A yen ya addet na inuhohug ni Hesus ta nepangidob na ta turin na kiden.

11

Ya Dinob Ni Hwan Ta Magpohut Te Hesus

(Lk 7:18-35)

1 A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta mafulu duwa kiden ituldu na a dinob na kid ta eyan da, kapye na nagtugut hapa, te umange hapa tatakday nga mangituldu ikid na mangipadangag ta kadwan kiden ili.

2 A ta kabalud para la ni Hwan a nadamag na hapa ya ngamin kiden tinarabaku ni Hesus, a yen ta dinob na hapa ya kadwan kiden ituldu na petta magpohut kid te Hesus. 3 A ya nebar da tentu a

"Damagan mi kan am iko ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu ewan nga indagan mi? O itta para la ya takwan nga indagan mi?" kunda tentu.

4 A ta pagtabbag ni Hesus tekid a intu netabbag na ya nesurat ni mina Isayas tentu en nanglavun ta iange na Mangikerutanen. A ya nebar na mantu tekid a

"Magtoli kanan te Hwan a bidan muy tentu ya ngamin nadangag muy ikid na naita muy teyak, 5 te makaita haman ya daram, a makatugut hapa ya pilay, a nagmappyan ya nagkangaw, a makadangag ya bangngag, a natolay ya nagpasi, a mepadangag hapa ya mappya na damag ta pobre kiden. A yen kid mina ya pakkamun na teyak. 6 A ibar muy hapa tentu ta nagāsāt hapa ya awan magtabeng gafu teyak," kunna tekid.

7 A ta nepagtugut dan a naguhohug i Hesus ta tolay kiden nga kimalihung para la tentu magdangag, te binida na tekid ya kasasaad ni Hwanen nga nangidob ta nagpohut kiden tentu.

"A tekamuyen umange nangita te Hwan ta kalafukanen ta idi a anu hud ya naita muy? Intu de naita muy ya awanen ta turad ta kuman na kulang na sikal nga malogon mapakkul ta paddad? Bakkan. 8 Ono intu de naita muy ya malapat na tolay nga mapenam magbarawasi ta kuman na maba-nang? Bakkan haman, te itta haman ta bali na ari ya magbarawasi ta ispot ikid na mangina. 9 A anu mantu ya pangitan muy tentu? Nalasin muy de ta intu ya takday aglavun nga paguhohugan na Namaratu ewan? A kakurugan ta aglavun na Namaratu, ammi pake ibar ku tekamuy ta pake malmalalaki para i Hwan ammi ta gagangayen aglavun, 10 te intu hala ya nebar na Namaratu nga mapmapolu ammi teyak, te ya uhohug na ta suraten a

'Itta sangaw ya doban ku nga mapmapolu ammi teko, a intu sangaw ya mangipadangag ta iangem,' kunna.

11-14 "A am kurugan muy ta intu ya dinob na Namaratu tekamuy a amu muy mina ta intu hala ya kagitta ni mina Eliyasen nga linavun da ta iange na. A kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta awan para la ta neanak nga megitta ta kalalaki ni Hwan. Ammi ya pake al-alinnaken ta ngamin kiden iturayan na Namaratu a pake malmalalaki para ammi tentu.

"A ta palungu na araw addet na neange ni Hwan a nagattam hapa ya tolay kiden nga magindag ta araw na pagturay na Namaratu ta lutakin, te dana nepasikkal na ta lebru na lintigen ikid na surat na aglavun kiden. Ammi ta neange ni Hwanen nga mangipasikkal ta pagturayan na Namaratu a ittan hapa ya masikan makitapil addet ta ayanin, te ikayat da ugtulān ya turay na en. 15 A am itta ya bangbang muy a mappya mantu ta pake dangagan muy ya inuhohug kin tekamuy.

16 "Ammi ya pangigittan ku hapa ta magsoysoy kiden ta tarabaku na Namaratu a negitta kid haman ta kuman na anak kiden nga magalikkad ta sakā ānāk da kiden, te ya kuman na alikkad na ānāk kiden a ikayat da matubtubbat. Ammi gafu ta takwan ya nonot na kadwan a

17 'Anu awemuy haman magtalip am maggasa kami?' kun na kadwan.

'A am masi kami pon awemuy haman magtangit,' kunda hapa.

18 "A kumanen hapa ya nonot na kadwan kiden tolay ta ayanin, te matupag kid gafu ta aweda ikayat ya gagangay na sakā tolay da kiden, te intu nonotan muy i Hwan, te awena haman uminum ta binarayang, yaga ngilinan na hapa ya arawen nga aweda pangan, a ibar da haman ta maguyung. 19 Ammi gafu ta uminum ya Tolayin taga Langit ikid na awena ngilinan ya arawen nga aweda pangan a ibar da haman ta mellaw ikid na madugal. A ibar da para ta iyak ya kahulun na magsingir kiden nga magdarogas ikid na dulay na tolay. Ammi

maski padpadulayan da kami duwa a ya kappya na tarabaku mi ya mangipasikkal ta katunung na gagangay mi," kunna.

Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Awan Magbabawi
(Lk 10:12-15)

20 A tentun nabalin nagbida ta tolay kiden a pinegafwanan na paliwatan ya tolay kiden ta kadwan kiden lugar, te maski am naita da ya kalalaki na pakapangwa na a aweda la nagbabawi ta gagangay da.

21 "Mapa-gang kam sangaw, ikamuy Hudyo nga taga Korazin ikid na Betsayda, te maski am naita muy ya tarabaku na Namaratu a awemuy haman nagbabawi ta pagliwat muy. A am naita mina na Hentil kiden nga taga Tiro ikid na Sidon ya kuman na naita muy a nagbarawasi kid na hapa ta kustal gafu ta pagbabawi da. 22 A yen ta pake kakallak kam sangaw ammi tekid ta araw na pangpa-gang na Namaratu tekamuy.

23 "A ikamuy hapa nga taga Kapernayum, a pahig muy ta dayawan na kam na Namaratu, ammi mewarad kam sangaw ta pangtaguhali na tekamuy, te awemuy haman magbabawi. Te am naita mina na taga Sodom kiden ya kuman na naita muy a itta la mina ya ili da abat ta ayanin. 24 Ammi kustu hala ya ibar ku tekamuy nga taga Kapernayum ta pake kakallak kam sangaw ammi ta tolay kiden taga Sodom ta araw na pangpa-gang na Namaratu tekamuy," kunna tekid.

Ya Pagagagay Ni Hesus Ta Umalinnak
(Lk 10:21,22)

25 A tentu en nabalin naguhohug ta kumanen tekid a nakimallak hapa ta Namaratu.

"Matalakak teko, Amang, te iko ya makākwa ta ngamin langitina ikid na lutakin. A mappya hapa te nelemad mu ya gagangay na pangikerutam ta malalaki kiden ikid na seadal, ammi yen ya inukadam ta kuman na abbing kiden, petta maawatan da. 26 A mappya hapa ta kunna ten, Amang, petta magdulot ya ikayat men nga kappyanan," kunna ta pakimallak na.

27 A ya uhohug na ha ta tolay kiden a

"Ya ngamin kiden amu ni Damakewan a nepakamu na hapa teyak. A awan hapa ta makkamu ta amukin am awa i Damakewan la, a awan hapa ta makkamu ta amu ni Damak am awa iyak la nga anak na, ikid na tolay kiden nga ikayat ku pangipakamun tentu. 28 A e kanan mantu teyak, ikamuy ngamin nga mazigatan ikid na nadammatan, te atadan ta kam ta pakabannayan muy. 29 A itun muy mina ya sangul kin ta bari muy, a petuldu kam teyak, petta maapagan muy ya pakabannayan na nonot muy, 30 te masippatak hala, a awek magparayag. A awemuy sangaw mazigatan ta sangul kin, te malampaw hapa ya paagtu kin tekamuy," kunna tekid.

12

Ya Makitapil Te Hesus Gafu Ta Araw Na Agimmang
(Mk 23-28; Lk 6:1-5)

1 A sangaw ta takday ha na araw a magtugtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta tātangngan na kamaitan ta araw na agimmang. A gafu ta mabisin ya ituldu na kiden a nagpusit kid na ta mait a kinan dan. 2 Ammi gafu ta naita na kid na Pariseyu kiden a nepehuya da kid hapa te Hesus.

"Itam ya ituldum kidina, anu awem kid ihuya, te magtarabaku kid haman ta araw na agimmang," kunda tentu.

3 A ya tabbag na hapa tekid a

"Annun ku kid ihuya, te intu la kwan da ya kuman na iningwa ni mina Dabiden ikid na kahulun na kiden ta kawan na kanan da, 4 te simarok kid ta bali na Namaratu, a inalap da ya pan kiden nga nedasar ta atubang na Namaratu nga mehangat mina tekid, te kanan hala na padi kiden. Ammi maski kunna ten a bakkan haman ta nakaliwatan da yen.

5 "A intu mina pagnonotan muy ya gagangay na padi kiden, te gagangay ta magtarabaku kid ta kada araw na agimmang, a maski am aweda kurugan ya lintigen nga mangihangat ta pagtarabaku na tolay ta araw na agimmang a awan ta liwat da, te intu pagtarabakun da ya bali na Namaratu ewan, a dakdakal mantu ya pangdayaw da ta bali na Namaratu ammi ta araw na agimmang. 6 Ammi ya ibar ku tekamuy a dakdakal ya dayaw na itta in sin nga maguhohug tekamuy ammi ta bali na Namaratu, 7-8 a intu mantu ya makkamu ta araw na agimmang.

"A ya takday para a awemuy mina paliwatan ya awanen ta liwat am dana naawatan muy mina ya ikayat na uhohugan na Namaratu, te ya uhohug na ta takday surat a

'Bakkan ta intu ikayat ku ya pangatang muy teyak, te mapmappya ta ikallak muy ya ikattolay muy kiden,' kunna."

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

9 A ta kabalinan na kumanen a nagtatugut ig Hesusen, te e kid na ta kapilya, a simarok kid. 10 A gafu ta itta hapa ten ya takday lalaki nga pake nagpilay ya takday

kamat na, a ape pinohutan na Pariseyu kiden te Hesus am mepalubus ta magpamappya ta tolay ta araw na agimmang. Ammi pangayayyaw da la tentu petta itta mina ya pangidaruman da tentu. 11 A ya tabbag na hapa tekid a

"Anu hapa ya uray muy, te am angarigan ta itta ya kalding muy nga neavut ta araw na agimmang a awemuy hud iagon? 12 A awena hud mesasita na tolay ammi ta kalakalding? A mabalin mantu ta tarabakun tam ya mappya maski am araw na agimmang," kunna tekid.

13 A ya uhohug na hapa ta pilayen ta kamat a

"Uyadam la ya kamat mina," kunna.

A tentu en nanguyad a negitta hapa ta takdayen kamat na nga mappya. 14 A gafu ta kumanen a imuhet na ya Pariseyu kiden ta kapilya en, a nagtatahatun da am had kunna mina na pangpapasi da te Hesus. 15 A narikna hapa ni Hesus ta dulay ya igakkad da tentu a nagtugut hapa.

A tentu en nagtugut a addu hapa ya dumagdag tentu nga nagtatākit, a sa pinagmappya na kid ngamin, 16 ammi ya pake nebar na tekid a

"Awedak sangaw bibidan," kunna.

17 A uray hapa yen na Namaratu petta magdulot ya uhohug na en nga linavun ni mina Isayasen ta idi, te ya nebar na a

18 **"Itan muy ya daddoban ken nga nesaad ku, te intu ya pake iddukan ku ikid na ikayat ku.**
A intu hapa ya pasinapān **ku ta Kahalwak, te ipadangag na ya lintig ku ta Hentil kiden nga awan makkamu teyak.**
19 **A awena sangaw makitapil ikid na masitang makidibati ta kaddun na tolay.**
20 **A am itta ya natakitan a awena dahangan, a am itta ya makafuy a awena uyoyungan.**
Te intu la ipaita na ya mappya addet ta pake metunglak ya lintig na Namaratu ta lutakin.
21 **A intu sangaw ya ikatalak na ngamin tolay,"** kunna.

Ya Pamadakat Da Te Hesus
(Mk 3:20-27; Lk 11:14-23)

22 A ta takday ha na araw a itta ya neange da te Hesus nga nagdaram ikid na umal gafu ta anitu na, a pinagmappya ni Hesus petta makaita ikid na makasitang. 23 A ya tolay kiden nga naggihaw a pake nepagpakalat da ya iningwa ni Hesus.

"Mabalin de ta intu ya nebar da en nga simsima ni mina Dabid nga itun na Namaratu ta pinakadama tam," kunda.

24 Ammi nedangagan na Pariseyu kiden ya uhohugan da, a linibakan da i Hesus ta tolay kiden.

"Namaratu hud ya pangalapan na tolayina ta pakapangwa na am awa Satanas, te itta tentu i Belzibub nga mayor na anitu kiden," kunda.

25-26 Ammi dana naamu ni Hesus ta kunna ten ya nonot da a tinabbag na hapa ya nesaned da ta tolay kiden.

"Had hud kun na nonot muy, te am Satanas mina ya nangatad ta pakapatugut ku ta sakā anitu na kiden a nakikattway na mantu ya dafu da en tekid, a naperdin mina ya patarabaku na en tekid. Te am makikattway mina ya tolay kiden nga makitapil ta gubyernu a awena hud sangaw maperdi na gubyernu da? A kumanen hapa am makikattway mina ya makipagyan kiden ta takday na bali, te maperdi hapa ya pagkakahulun da. A yen ya addet na tarabakun da.

27 "A am uray muy ta Satanas ya nangalapan ku ta pakapatugut ku ta anitu a had sin mantu ya nangalapan na kagitta muy kiden ta pakapatugut da? Ikid mantu sangaw ya mangipasikkal ta pagkilluyan na nonot muy. 28-29 Te awan haman ta makagubat ta ibbalan ni Satanas am bakkan la ta masmasikanen ammi tentu, te yen sangaw ya mangabak tentu petta gubatan na ya ibbalan na en. A bakkan mantu ta kuman na inuhohug muyen, te ya kakurugan a ya Kahalwa na Namaratu ya pangalapan ku ta pakapatugut ku ta anitu, a yen mina ya pakkamun muy ta ittan tekamuy ya nesaad na Namaratu nga magturay ta ngamin. 30 A ya awan makikahulun teyak a mekwenta ta ikatupag nak, a ya awan makipaguknud teyak a mekwenta ta mangkutkutet.

31 "A gafu ta nepagsil muy ya dafu na anitu ta Kahalwa na Namaratu nga magyan teyak, itta mantu ya ibar ku tekamuy: Te maski am anu ya liwat na tolay ikid na pamadpadulay na ta ikattolay na kiden a mabalin ta mapakoma. Ammi ya mangipagsil ta dulay ta Kahalwa na Namaratu a awena pulus mapakoma. 32 A maski am inya mantu ya mamadpadulay ta Tolayin taga Langit a mapakoma, ammi ya mamadpadulay ta Kahalwa na Namaratu a awena pulus mapakoma maski am kanu, te magnayun ya liwat na addet ta addet.

33 "A am gagangay mantu ta mappya ya mayan na kayu awemuy mina ibar ta dulay ya kayu en, a am madi ya mayan na a awemuy mina ibar ta mappya ya kayu en, te ya mayan na ya mangibar am anu ya kasasaad na fun na en. 34 Negitta kam

haman ta kuman na ulag, a had kukummuy mantu maguhohug ta mappya am dulay ya nonot muy, te maski am anu ya magyan ta nonot na tolay a yen ya iuhohug na. 35 A am mappya ya tolay a uknudan na hapa ya mappya na nonot, a mappya hapa sangaw ya iuhet na ta sakā tolay na kiden. Ammi am dulay ya tolay a intu sangaw iuhet na ya dulayen nga nauknud na ta nonot na.

36 "A pake ibar ku tekamuy ta am ittan sangaw ya araw na pangpa-gang na Namaratu ta tolay kiden a ibalat na sangaw ya ngamin kiden inuhohug da nga awan ta kapkappyan. 37 Te am anu ya inuhohug da a yen ta pa-gangan na kid, ono sagappyan na tekid," kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Te Mina Honas (Lk 11:29-36)

38 A ta nekabalin na nagbida tekid a naguhohug hapa ya kadwan kiden Pariseyu nga mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden.

"Mistro," kunda tentu, "mappya ta itta ya ipaitam ta pakapangwam petta pakaitan mi ta Namaratu ya nangidob teko," kunda.

39 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Kuga awan ta kapkappyan na tolay kidin nga awan mangurug gafu ta awan ta maita da. Pake adayu kanan para la ta Namaratu, a awan sangaw ta ipaitak tekamuy am bakkan la ta kuman na nepaita na Namaratu gafu te mina Honasen nga pinaglavun na ta nabayag na araw. 40 Te ya kuman na nekafukuk ni mina Honasen ta sirat na dakalen ikan ta lasud na talluhaw ikid na tallu hiklaman a kumanen hapa sangaw ta Tolayen taga Langit, te mafukukak hapa sangaw ta umag na lutak addet ta talluhaw ikid na tallu hiklaman.

41 "A am ittan sangaw ya araw na pamagang na Namaratu a ya taga Ninaba kiden nga kinasaba ni mina Honas ya mangpaliwat sangaw tekamuy, te nagbabawi kid haman gafu ta nepadangag ni mina Honas tekid. Ammi ya itta in sin nga mangipadangag tekamuy a malmalalaki haman ammi te mina Honas a awemuy haman kurugan am awan ta ipaita na tekamuy. 42 A ya takday para sangaw nga mangpaliwat tekamuy a intu hala ya babbayen ari ta lugar na Syiba, te nagafu ta pake adayu na lugar petta enna dangagan ya amu ni mina Ari en Solomun nga neatad na Namaratu tentu, ammi ya itta in sin tekamuy a malmalalaki haman ammi te mina Solomun a awemuy la kurugan.

43 "Ammi makkwa hala sangaw tekamuy ya kuman nakkwa ta takdayen tolay nga seanitu, te ya anitu na en a nagtugut bit, a immange nakakalkalay ta bagbagetay kiden nga magapag ta pagyanan na. Ammi gafu ta awan ta maapagan na a 44 **'Asakay, paruban ku la magtoli ta nagtugutan ken,'** kunna. A tentu en nakaita ta nagmappyan ya tolayen ikid na awan ta mangihangat tentu, 45 a nagtugut ha ya anitu en, te immange bit nangalap ta pitu ta sakā anitu na kiden nga pake duldulay ammi tentu, a sa simarok kid na, petta magyan kid ta tolayen. A pake nagduldulay ya kasasaad na tolayen ta pagyan na pitu kiden anitu ammi ta ketta para la na takdayen. A kumanen hapa sangaw tekamuy ikid na kagitta muy kiden nagdupal," kunna tekid.

Ya Pangikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na

(Mk 8:31-35; Lk 8:19-21)

46 A tentu para la naguhohug ta tolay kiden a dumatang hapa ya hina na en ikid na kabagis na kiden, te ikayat da magbida tentu. A magindag kid ta bagaw na bali en, te itta ya umange nangbar tentu.

47 "Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na kabagis mu kiden, a ikayat da kan makibida teko," kunna te Hesus.

48 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

"On ay, ammi inya hud ig hinak ikid na kabagis ku kiden am awa yen kid hapa," kunna.

49 A nesaned na netuldu ya kahulun na kiden ta umag na bali.

"Ye yan kid hapa ig hinak ikid na kabagis ku, 50 te maski am inya ya mangidulot ta ikayat ni Damakewan a yen kid ya kabagis ku ikid ni hinak," kunna.

13

Ya Keangarigan Na Magpurwak

(Mk 4:1-20; Lk 8:4-15)

1 A sangaw ta medyo furab a imuhet i Hesus ta bali en, a umange ta pingit na alugen kapye na nagtuttud petta mangituldu ta tolay kiden. 2 A magananwan la a pake imaddu ya tolay kiden nga kumalihung tentu. A gafu ta pake imaddu kid na a gimon i Hesus ta barangay kapye na ha nagtuttud, a nagyan hapa ya tolay kiden ta pingit nga magdangag. 3 A addu hapa ya netuldu ni Hesus tekid ta keangarigan.

"Itta ya umange nagpurwak," kunna. 4 "A nehunnak ya kadwan kiden hukal ta dalan, ammi enna kid inafut na mamanuk kiden. 5 A nehunnak hapa ya kadwan kiden ta kabatunen nga nebagbagtu ya lutak na, a alistu kid nagtatuhu gafu ta awan ta pake gimafutan na ramut da. 6 A ta kasikan na bilagen a nagladdag kid,

te awan ta nagramutan da, a nagkatang kid na. 7 A ya kadwan para hukal a nehunnak kid ta natungradanen gahut. A ta pagtuhu na hukal kiden a negindan hapa ya gahut kiden, a tinappanan na ya tuhu na hukal kiden, a yen ta awedan nakapagmayan. 8 A ya kadwan kiden hukal a nehunnak kid ta mappya na lutak, a yen kid ya pake dumakal ikid na nakapagmayan, te itta ya nagdawa ta magatut, a itta hapa ya nagdawa ta annamafulu, a nagdawa hapa ya kadwan ta tallufulu.

9 "A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta pake dangagan muy ya nabidakin tekamuy," kunna.

Ya Gafu Na Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan

(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

10 A tentu nabalin nagbida a umabikan hapa ya ituldu na kiden tentu, a pinohutan da ya gafu na pagbida na ta keangarigan ta tolay kiden. A ya tabbag na tekid a

11 "A on ay," kunna, "te ikamuy la bit ya nekallak na Namaratu petta amu muy ya gagangay na pangikerutan na ta tolay kiden, ammi ta kadwan kiden a melemad la tekid. 12 Te am itta ya mangurug ta nadangag na en a madaggan hapa sangaw ya amu na petta addu. Ammi ya awanen mangurug a maazyanan hapa ya amu na en. 13 A yen ta nagbida yak tekid ta keangarigan, te maski am itta ya mata da a aweda haman maita ya mepaita tekid, a maski am itta ya bangbang da a aweda pake madangag ya mepadangag tekid, a yen ta aweda maawatan ya mebida tekid. 14 A ikid mantu ya pagdulotān na uhohug na Namaratu nga linavun ni mina Isayasen, te ya uhohug na en gafu tekid a

'Kanayun madangag muy ya mebar tekamuy, ammi awemuy haman maawatan ya madangag muy, a kanayun maita muy hapa ya mepaita tekamuy, ammi awemuy haman amu am anu ya maita muy.

15 **A on te kuman na nagbanad na ya nonot muy, a awemuy pake ukadan ya bangbang muy ikid na mata muy petta awemuy pake makadangag ikid na makaita.**

A yen ta awemuy maawatan, ikid na awemuy magbabawi petta pagmappyan ta kam mina,' kunna.

16 "Ammi tekamuy nga petuldu teyak a nagāsāt kanan, te amu muy ya maita muy ikid na madangag muy. 17 A pake ibar ku tekamuy ta itta ya addu na aglavun ikid na mappya na tolay ta idi nga nagkaragāt makaita ikid na makadangag ta kuman na maita muy ikid na madangag muy ta ayanin ammi nelogot kid, te aweda nadatang ya araw na.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Keangarigan

(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

18 "A dangagan muy mantu ya pagbalinan na keangarigan na magpurwak. 19 Te ya hukal kiden nga nehunnak ta dalan a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na pangikerutan na Namaratu, ammi gafu ta awena itug ya madangag na a ange i Satanas tentu a tabtabangan na ya nadangag na en petta kaliwatan na.

20 "A ya hukal kiden nga nehunnak ta kabatunen a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu a ialistu na hapa ikatalak, 21 ammi gafu ta awena pake itug ya madangag na en a awena la mabayag na pangikatalak na, te am itta sangaw ya pagzigātān na ono mangikatupag tentu gafu ta uhohugen nga nekatalak na a alistu hapa magtabeng, te kuman na ikazigman na ya nekatalak na en.

22 "A ya hukal kiden nga nehunnak ta dana natungradanen gahut a yen hapa ya keangarigan na makadangag ta uhohug, ammi gafu ta addu hapa ya burungan da ta magmagannud, ikid na pakolangan da ya pagba-nang da a yen kid na nonot ya mangiduyat ta uhohugen, a awan na ta pagbalinan na uhohugen petta magserbi ta kappyanan da.

23 "A ya hukal kiden nga nehunnak ta mappya na lutak a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, a itug na hapa ya madangag na, a yen mantu ya kuman na ammay nga makapagmayan ta pake addu, a ta kadwan a makapagmayan kid ta kustu, a ta kadwan medyo makurang la," kunna.

Ya Keangarigan Na Ammay Ikid Na Gahut

(Mk 4:26-29)

24 A ya takday para na keangarigan nga binida na tekid a intu yan:

"Ya gagangay na pangikerutan na Namaratu a meangarig hapa ta uma nga namulan ta mappya na ammay. 25 Ammi ta pakasidug na makāuma en ta hiklam a umange ya katapil na en, a minulan na ha ya uma na en ta gahut ta lemad, kapye na nagbilag. 26 A naggagindan mantu nagtatuhu ya ammayen ikid na gahuten, ammi ta pagdawa na ammayen a mapilin hapa ya gahuten, 27 a enna hapa nedanug na tagabu na makāuma en,

'O Afu, anu napannun ya umamen ta gahut? A te mapmappya hamanen ta nepagmulamen ta ammay?' kunda kan tentu.

28 ‘Kuga uyoyungan nak mantu
na katapil ken,’ kunna kan hapa na
makāuma en.
‘A ikayat mu de ta emmi hantudan ya
gahut kiden?’ kunna kan tentu.
29 ‘Awemuy la, te mesipat hapa ma-
hantud ya ammay. 30 A azo padakalan
muy ya ammay ikid na gahut. Mappya
yen ta makapaghuku bit ya gahuten
a malogon na mapili, te ibar ku san-
gaw ta maggagatab kiden ta pilin da ya
gahut apolu kapye da sangaw gataban
ya ammay, te babbadan da hapa ya
gahut kiden petta iwarad da ta afuy, a
sangaw alapan da hapa ya ammay ta
gitad ken,’ kunna kan na makāuma en.”

Ya Kadwan Para Na Keangarigan
(Mk 4:30-32; Lk 13:18,19)

31 A ya takday ha na keangarigan nga
binida ni Hesus a intu yan:
“A ya keangarigan na tolay kiden nga
iturayan na Namaratu a kuman kid na
kaassangan na hukal nga nemula ta lu-
tak, 32 te sangaw am dakal na a nagbalin
ta kadakalan na ngamin kiden mula, te
magge kuman na kayu, petta yen ya eyan
na mamanuk kiden pagumukan,” kunna.
33 “A meangarig hapa ya tolay kiden na
Namaratu ta kuman na tāpirit na asin nga
mekihu ta lappa, a yen ta sa maasinan ya
ngamin lappa,” kunna.

Ya Kebalinan Na Keangarigan Na Gahut

34 A ya gagangay mantu ni Hesus tentu en
mangituldu ta addu na tolay a intu la binida
na ya keangarigan, te awan ta netuldu na
tekid am awa keangarigan la. 35 A kunna
ten ya gagangay na, te yen haman ya dana
linavun na aglavunen gafu tentu.
“Magbida yak sangaw ta keangari-
gan, te bidan ku sangaw ya nele-
mad na Namaratu addet ta neka-
padday na paglelehutin,” kunna.
36 A tentu en nabalin nangituldu ta tolay
kiden a nagtugutan na kid, a umange ta bali,
a dumadagdag hapa ya ituldu na kiden. A
ya uhohug da hapa tentu ta bali en a
“Ipalawag mu haen, Afu, ya keangari-
gan na gahut kiden nga nemula ta uma
en,” kunda.
37 “A ya nagmula en ta mappya na am-
may,” kunna, “a intu hala ya Tolayin taga
Langit. 38 A ya uma en nga namulan
ta ammayen a yen ya keangarigan na
ngamin paglelehutin, a ya ammay kiden
ya tolay kiden na Namaratu, a ya gahut
kiden ya tolay ni Satanas, 39 te Satanas
haman ya nangimula tekid. A ya araw
na gatab a yen ya pagaddetan na arawin
yan, a ya anghel kiden sangaw ya ku-
man na maggagatab kiden. 40 A ya pang-
badbad da en hapa ta gahut kiden petta
mewarad kid ta afuy, a kumanen hapa
sangaw ya makkwa ta tolay kiden ta pa-
gaddetan na arawin yan, 41 te doban ku
sangaw ya anghel ku kiden, a hantudan
da sangaw ya ngamin kiden mazigman
ikid na mangwa ta dulay ta lugar na tolay
ku kiden, 42 a iabbang da kid sangaw ta
lugar na pangiapangan, a yen sangaw ya
pagzigātān da. 43 A am sa maazi sangaw
ya ngamin dulay a pake magdakar san-
gaw ya kalalaki na mappya kiden tolay
nga mesipat ta lugar na Dama da ewan
Namaratu.
“A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya mantu ta pake dangagan
muy ya nabidakin tekamuy,” kunna.

Ya Kadwan Kiden Keangarigan Ni Hesus

44 A ya kadwan kiden keangarigan nga
netuldu ni Hesus a intu yan:.
“Ya gagangay na pangikerutan na Na-
maratu a meangarig hapa ta addu na
balituk nga nabayag nekali ta bangkag.
Ammi itta hapa ya umange nagaradu
ta bangkagen a nearadun hapa ya bali-
tuken. A gafu ta talak na ta gāsāt na
en a tinappanan na ha bit ya balituken,
te umange bit maglaku ta ngamin kiden
kwa na petta itta sangaw ya igatang na
ta bangkagen, petta kwa nan hapa ya
balituken.
45 “A ya takday ha na pangiangarigan
ku ta pangikerutan na Namaratu a ku-
man na takday tolay nga maguknud ta
magindumohuma na batu nga ispot. 46 A
tentu en nakaita ta takday na batu nga
pake mangina a enna hapa nelaku ya
ngamin kiden kwa na petta itta ya igatang
na ta batu en.
47 “A ya takday para na pangiangari-
gan ku ta pangikerutan na Namaratu a
kuman sigay nga nehuklad da ta danum,
a nakaalap kid hapa ta pake addu na
magdaduma na ikan. 48 A gafu ta pake
napannu ya sigay da en a enda ginerger
ta pingit, kapye da nagtuttud nagpili ta
ikan kiden, te ya ikan kiden nga mappya
a inuknud da, ammi newarad da hala ya
madi. 49 A kumanen hapa sangaw ya
makkwa ta tolay kiden ta pagaddetan na
arawin yan, te ange sangaw ya anghel ki-
den a igungay da sangaw ya dulay kiden
tolay ta mappya kiden, 50 a iwarad da kid
sangaw ta pangiapangan, a yen sangaw
ya pagzigātān da,” kunna.
51 A sangaw pinohutan ni Hesus ta ituldu
na kiden am naawatan da ya ngamin binida
na tekid, a **“On,”** kunda hapa.
52 “Am itta mantu ya makkamu ta lintig
na Namaratu otturu metuldu hapa ta
gagangay na pangikerutan na Namaratu
a imaddun mantu ya amu na petta itta ya

ituldu na nga dan ikid na bagu." kunna tekid.

Ya Pagpaka-lat Da Ta Ituldu Ni Hesus
(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

53 A tentu en nabalin nangituldu ta keangarigan kiden a nagtugut ha, te ange ta lugar na en hapa la. 54 A tentu en dumatang ta ili na en a umange hapa nangituldu ta kapilya. A pake nepagpaka-lat da hapa, te kalugarān da haman a papa-nun na makkamu mangituldu, a yen ta nagimpopohut kid na ta pagpaka-lat da tentu.

"Inya hud ya nangalapan na ta kumanin na bida?," kun na takday.

"A anu hud ya ikayat na uhohugan?" kunna hapa na takday.

"A anu kawagan na ta itta ya pakapangwa na?" kunna para na takday.

55-57 A gafu ta kalugarān da ikid na kagitta da en napanglaw a aweda kinurug, a nedadula da.

"Bakkan hud ta anak na kalapintero ikid ni Mariya en nga kagitta tam napanglaw? Yaga kagitta tam hapa ya kabagis na kiden Santiago ikid ni Hose, ikid ni Simon, ikid ni Hudas, ikid na wāgi na kiden nga babay nga magyan sin. A inya mantu ya nangalapan na ta ituldu na ikid na pakapangwa na?" kunda.

Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a

"Kakurugan ta madayawan ya paguhohugan na Namaratu ta ngamin kiden lugar, ammi fwera la ta lugar na en hapa la ikid na bali na," kunna.

58 A gafu ta aweda kinurug a assang la ya nepaita na ta pakapangwa na ta agyan da.

14

Ya Pasi Ni Hwan En Nga Nangzigut Ta Tolay
(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

1 A gafu ta ngamin kiden tinarabaku ni Hesus a simaned hapa ya damag na addet ta addu na lugar. A ta nepakadamag ni Gubernador Herud ta ngamin tinarabaku na a pahig na ta intu hala i Hwanen nga pinapasi na ta idi otturu natolay hala.

2 "Intu malat i Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden, a yen ta itta ya pakapangwa na, te natolay hala ta pasi na en," kunna kan ta magyan kiden tentu.

3-5 A ya gafu na nepangpapasi ni Heruden te Hwan ta idi a nangadallaw i Heruden, te inatawa na ya ipag na en nga atawa na kabagis na en Felipe. A yen ta natotoli hapa i Hwan te Heruden petta ihuya na ya tinarabaku na en.

"Nakaliwat kan ta Namaratu te ginubatam haman ya atawa na kabagis men," kunna te Herud.

A gafu ta pangihuya ni Hwan tentu a ikayat ni Herud ta papasin na mina, ammi nagtalaw hapa ta tolay kiden, te nekwenta da i Hwan ta mappya na tolay nga dinob na Namaratu. Ammi te Herodias hapa, (intu hala ya ipag ni Herud nga inatawa na,) a pake nekatupag na hapa i Hwan gafu ta pangihuya na tekid, a yen ta nepagafut ni Herud nepabalud petta matappag hapa ya atawa na en Herodias.

6 A ta nekabalud para la ni Hwan a magayayat ig Herud ta araw na nekeanak na en ta idi, a umange hapa ya anak ni Herodias nga balatang, a nangayaw hapa ta atubang na sangaili kiden. 7 A gafu ta pake natalakan i Herud ta pangayaw na balatangen a

"Pagasingan ta Dyos, Aboy, am awek iatad teko ya kompormi na adangam teyak," kunna tentu.

8 A gafu ta pangsanat na hina na en tentu a

"Iatad mu mantu teyak ya ulu ni Hwan, te pedatang mu sin nga melātuk," kunna.

9-10 A nadamdam hapa i Herud ta inadang na en, ammi gafu ta nekari na en tentu ikid na amat na hapa ta sangaili na kiden a dinob na ya ange mangputul te Hwan ta pagbaludanen, a nebilin na ta meatad ya ulu na ta balatangen. 11 A magananwan la a itta ya nangidatang ta ulu na en nga nelātuk da, a negawat da ta balatangen, otturu negawat na hapa te hina na en. 12 A ya ituldu kiden ni Hwan a enda hapa inalap ya bari na, a netanam da kapye da nedanug te Hesus.

Ya Pagtugut Ni Hesus Ikid Na Pagpakan Na Ta Limaribu
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)

13 A ta nepakadangag ni Hesus ta pasi ni Hwan a naglugan kid ha na ituldu na kiden ta barangay da en petta umadayu kid ta lugar ni Herud, a umange kid ta awan ta totolay ta dammang na alugen. Ammi kadulayan na te nadamag na kadwan kiden tolay ya eyan da a inakkawan da kid, te inange da ya pingit na alugen. 14 A ta datang nig Hesus ta datangan da en a itta hala ten ya tolay kiden nga nagapag tentu. A ta nepakaita na ta kaddu da a timalin hapa ya allak na tekid, a pinagmappya na hapa ya nagtatākit tekid.

15 A tentu en marimat a nagburung na ya ituldu na kiden gafu ta tolay kiden, a enda nebar te Hesus.

"Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay kidin, petta e kid gumatang ta pamuhab da ta babali kidewan, te furab na a awan haman ta pangalapan ta isin," kunda.

16 "Maski aweda mina magtugut, te ikamuy mina ya mangatad ta kanan da," kunna hapa tekid.

17 “A on ay, ammi intu la itta sin ya
lima na pan ikid na dwahukal na dalag,”
kunda hapa.
18 “A alapan muy kid mantu sin,” kunna
ha,
19 otturu pinagtuttud na ya tolay kiden ta
kakaddatanen. A tentu en nanggawat ta
lima kiden pan ikid na duwa kiden ikan a
tumangad hapa ta langit petta pakimallak
na ya kanan da.

A sangaw ginadgadwa na ya pan kiden
ikid na ikan kiden, kapye na kid negawat
ta ituldu na kiden petta ikid ya mangisaned
ta tolay kiden. 20 A sa nagkakan kid abat ta
nabattug kid. A tekid na nabalin nagkakan
a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta
huna na tolay kiden. 21 A ya kaddu na
nagkakan kiden a limaribu kid na lālāki
fwera ta bābāy ikid na ānāk.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum
(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

22 A sangaw pinaglugan ni Hesus ya itu-
ldu na kiden ta barangay da en, petta
mapolu kid ta dammang, te mapozan la
bit petta patugutan na hapa ya tolay kiden.
23 A tentun nakapatugut tekid a gimon hapa
tatakday ta bagetay, te ange makimallak.
A nagyan la ten tatakday nakimallak abat
ta hiklam. 24 Ammi ya ituldu na kiden a
nakatangngan kid na ta alugen, a sisikbatan
na kid na palung, te atubangan na kid hapa
na paddad. 25 A tentu en nagkarawan a
umange i Hesus tekid nga nagpapa-yat ta
danumen. 26 A ta pakaita da tentu nga
magpapa-yat ta danum a nagtalaw kid na,
te pahig da ta datay, a kumahkahaw kid na.
27 Ammi alistu hapa i Hesus nagayag tekid,
“Awemuy la magtalaw te iyakin yan,”
kunna.
28 “A am kakurugan ta iko, Afu, a aya-
gan nak hapa sina, te magpa-yatak hapa
ta danum,” kunna hapa ni Pedru.
29 “On, e ka mantu sin,” kunna ha ni
Hesus tentu.
A dumagut mantu i Pedru ta barangayen,
a nagpapa-yat hapa ta danum kumin te
Hesus. 30 Ammi gafu ta nagliplipay hapa
ta kasikan na paddad a kima-ma la nagta-
law a namegafu lumammad, a nagayag na,
“Ikerutan nak O, Afu,” kunna. 31 A alistu
tina-mak ni Hesus ta kamat na en.
“Kuga assang la ya pangikatalak mu.
Anu haman ta pinagduwaduwam ya
nonot mu,” kunna hapa tentu.
32 A tentu nangitoli ta barangayen a nagim-
mang hapa ya paddad. 33 A ya kadwan ki-
den hapa ta barangayen a pake dinayawan
da i Hesus.
“Kakurugan kad, Afu, ta iko ya Anak na
Namaratu ewan,” kunda.
34 A ta nepakadakit dan a itta kid na
ta lugar na Genesaret, 35 a nalasin na kid
hapa na tolay kiden, a nagbabilag kid ta
babali kiden, te enda inalap ya ngamin ki-
den nagtatākit, a nedatang da kid te Hesus.
36 A nakimemallak kid ta si-gedan da la ya
kayadan na barawasi na en, a nagmappya
hapa ya ngamin kiden nakasi-ged tentu.

15

Ya Pagzigmanan Na Tolay
(Mk 7:1-23)

1 A ta takday ha na araw a umange te
Hesus ya kadwan kiden Pariseyu nga taga
Herusalem, ammi ikid hala ya mangituldu
ta relisyon na Hudyo kiden, a imbestigaran
da i Hesus gafu ta ituldu na kiden. A ya
nebar da tentu a
2 “Anu awena haman dumagdag na itu-
ldum kiden ta netuldu na dadagkal tam
kiden, te am kada mangan kid a aweda bit
magbaggaw ta kamat da?” kunda tentu.
3 “A itta hapa ya pohutan ku tekamuy,”
kunna, “te anu kawagan na ta soysoyan
muy ya lintig na Namaratu petta itali muy
ya ituldu muy? 4 Te ya nebar na Nama-
ratu tekitam a
‘Nonotan muy ig dama muy ikid na
hina muy,’ kunna. **‘A mappya ta ma-**
papasi hapa ya maguhohug ta dulay
tekid,’ kunna ha.
5 Ammi tekamuy a ugtulān muy haman ya
uhohug na en, te ya ituldu muy ta tolay
kiden a
‘Dana mangatad kam bit ta simbaan
na Namaratu, a am awan na sangaw
ta iuffun muy ta dadagkal muy a ibar
muy tekid ta dana neatad muy na ta
Namaratu,’ kummuy haman.
6 A gafu ta kumanen a awemuy ipalubus
ta kurugan da ya nebar na Namaratu gafu
ta dadagkal da kiden. A liblibangan muy
mantu ya uhohug na Namaratu petta idulot
da ya ituldu muy. 7 Ammi kuga magim-
mamappya kam, a kustu hapa ya nepeuho-
hug na Namaratu ta aglavunen Isayas gafu
tekamuy, te
8 **‘Dayawan nak na tolay kidin ta simuk**
da, ammi adayu garay ya nonot da
teyak.
9 **Awan mantu ta kapkappyan na pang-**
dayaw da teyak, te igitta da haman
ya ituldu da ta itulduk,’ kunna.”
10 A ta nepaguhohug ni Hesus ta isin a
pake pinaabikan na hapa ya kadwan kiden
tolay tentu petta madangag da hapa ya ibar
na.
“Pake dangagan muy ya uhohug
ku tekamuy petta maawatan muy:
11 Bakkan ta intu ikazigman na Namaratu
ya awan magbaggaw kapye na mangan,

baka ikazigman na hud ya itun muy ta simuk muy awa intu hud la ikazigman na ya dulay nga nagafu ta simuk muy," kunna tekid.

12 A ta magananwan la a itta hapa ya ibar na ituldu na kiden tentu.

"Awem de amu, Afu, ta pake ikatupag na ka na Pariseyu kiden gafu ta inuhohug mu tekid?" kunda.

13-14 "Bay-an muy la yana kid, te ya awan kiden nemula ni Damakewan a mappya ta mahantud kid, te daram kid haman. A am daram ya mangituldu ta kagitta na en daram a azo meavut kid duwa," kunna tekid.

15 A ya uhohug hapa ni Pedru a

"Mappya, Afu, ta pake ipasikkal mu ya ikayat mu uhohugan ta ikazigman na Namaratu, te awemi maawatan," kunna.

16 "Anu awemuy hapa metug ya inuhohug ken? 17 A awemuy hud manonot ta maski am itta ya duping nga mehulun ta kanan na tolay a ange hala ta sirat na kapye na sangaw mewarad. 18 Ammi ya imuhet ta simuk na tolay a magafu hala ta nonot na, a yen ya mangatad ta pagzigmanan na. 19 Te ya magafu ta nonot na tolay a dulay na nonot, ikid na pangpapasi na ta ikattolay na kiden, ikid na pangadallaw na, ikid na pagtakaw na, ikid na pagladdud na, ikid na pamadpadulay na. 20 Yen kid ya mangatad ta pagzigmanan na tolay, ammi ta awemen pagbaggaw a awan bale," kunna.

Ya Gagangay Na Masikan Mangikatalak
(Mk 7:24-30)

21 A ta nekabalin na kumanen a nagtatugut ha ig Hesus ta nagyanan da en, te ange kid ta tagad ta lugar na Tiro ikid na Sidon. 22 A tekid para la nagyan ten a umange hapa ya takday babbay nga Hentil taga Kanaan, a binaran na i Hesus,

"Anak ni Dabid," kunna, "Ikallak nak O, Afu, te pake mazigatan ya anak ken nga babbay gafu ta anitu na," kunna.

23 Ammi awena pulus nagsitang ni Hesusen. A gafu ta pakolangan na la na babbayen a mahulat na ya ituldu na kiden.

"Pagustum mina, Afu, petta magtugut, te kuga masitang ya babbayin nga dumagdag tekitam," kunda.

24 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Awek haman nedob ta isina kid na tolay, te yen la ya umeyan ku sin petta makaapagak ta Istralita kiden nga netawag ta Dyos da," kunna.

25 Ammi umabikan hapa ya babbayen, a namalentud ta atubang ni Hesus, a

"Uffunan nak kad, Afu," kunna.

26 "On ay, ammi dulay am meatad ta atu ya kanan na anak kidin," kunna hapa ni Hesus tentu.

27 "Kakurugan, Afu, ya uhohug mina, ammi awena hud mangan na atu kiden ta hugta na dafu na en nga nahunnak ta lutak?" kunna hapa na babbayen.

28 A gafu ta uhohug na babbayen a

"Kakurugan ta masikan ya pangikatalak mu, Aboy, magdulot hala ya kuman na inadang mu teyak," kun ni Hesus tentu.

A ye-yen hala na oras ya nepagmappya na anak na en.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Kadwan Nagtakit
(Mk 7:31-37)

29 A ta nekabalin nig Hesusen ta iten a nagtatugut kid ha, a inange da ya pingit na Alug na Galileya, kapye da gimon ta bagetay, a nagtuttud i Hesus petta magibannag. 30 A tentu para la nagtuttud a dumatang ya pake addu na tolay nga mangikahad ta pilay, ikid na pukul, ikid na daram, ikid na umal, ikid na addu para. A ta nepangitabnak da tekid ta atubang ni Hesus a sa pinagmappya na kid hapa. 31 A ta nepakaita na tolay kiden ta sa nagmappyan ya ngamin kiden neange da tentu a pake dinayawan da hapa ya Dyos na Istralita kiden.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Appataribu
(Mk 8:1-9)

32 A ta nekabalin ni Hesus nagpamappya ta neange da kiden tentu a pinaabikan na ya ituldu na kiden petta madangag da ha ya bida na tekid.

"Kuga timalin ya allak ku ta tolay kidin, te tallu araw kid na teyak, a naafut na ya balun da. A am padatangan ku kid mina ta bali da a magkafuy kid ta dalan gafu ta bisin da," kunna.

33 "A onay, ammi bababang kid, Afu, a had ya pangalapan tam ta isin na lugar ta ipakan tam tekid, te adayu haman yan ta babali," kunda hapa tentu.

34 "A awan hud ta huna muy nga pan?" kunna ha tekid.

"A itta ay, ammi pitpitu hukal la, ikid na assang kid la na daldalag," kunda hapa.

35 A gafu ta kumanen a pinagtuttud na ya tolay kiden ta lutak, 36 a ginawat na hapa ya pan kiden kontodu daldalag kiden, kapye na kid nepakimallak. A sangaw ginadgadwa na kid hapa, kapye na kid negawat ta ituldu na kiden, petta isaned da kid hapa ta tolay kiden. 37 A sa nagkakan kid abat ta nabattug kid, a sangaw inuknud da hapa ya pitu na la-ba ta nehuna na tolay kiden. 38 A ya kaddu na nagkakan kiden a appataribu kid na lālāki fwera ta bābāy ikid na ānāk. 39 A sangaw pinatugut ni Hesus

ya tolay kiden, kapye na naglugan hapa ta barangay kontodu ituldu na kiden, te ange kid na ta lugar na Magadan.

16

Ya Pangparuba Na Pariseyu Ikid Na Saduseyu Te Hesus
(Mk 8:11-21)

1 A ta ketta para la nig Hesus ta lugar na Magadan a umange ha tentu ya kadwan kiden Pariseyu ikid na Saduseyu, petta paruban da.

"Mistro," kunda, "mappya ta itta ya ipaitam ta pakapangwam petta pakaitan mi ta Namaratu ya nangidob teko," kunda tentu.

2-3 A ya tabbag na en hapa tekid a

"Gafu ta itta ya pakaitan ta langit a amu muy am magbilag ta lakwat ono am magudan. A anu kawagan na mantu ta awemuy malasin ya pakapangwa na Namaratu am itta ya pakaitan na? 4 Kuga awan ta kapkappyan na awan mangurug gafu ta awan ta mepaita tentu. Ammi awan sangaw ta mepaita tekamuy, te intu mina pagnonotan muy ya nakkwa ta aglavunen mina Honas," kunna tekid,

a nagtugutan na kid. A naghahulun ha ig Hesus ikid na ituldu na kiden nga ange ta dammang na alugen.

5 A ta pakadatang da ta dammang a awan ta kanan da ta tangngan na araw, te naliwatan na ituldu na kiden ya nagbalun ta pan. 6 A ya uhohug ni Hesus tekid a

"Mappya ta palanan muy ya beking* na Pariseyu kiden ikid na Saduseyu kiden, te dulay," kunna.

7 A nagbabidan da am anu ya ikayat na uhohugan, te pahig na kadwan ta tabarangan na kid gafu ta naliwatan da ya magbalun ta pan. 8-10 Ammi ta nepakarikna ni Hesus ta bida da a

"Anu kuga pagbabidan muy ya kawan na kanan tam? Kuman na awemuy maawatan ya inuhohug ken, yaga assang la ya pangikatalak muy, te naliwatan muy de ya lima kiden pan nga nakabattugan na limaribu kiden, ikid na pitu kiden pan nga nakabattugan na appataribu kiden? A naliwatan muy hapa de am piga na la-ba ya nauknud muy ta nekabalin na limaribu kiden ikid na appataribu kiden? 11 Anu awemuy haman maawatan ya inuhohug ken nga **'Palanan muy mina ya beking na Pariseyu kiden ikid na Saduseyu kiden?'** Pake nonotan muy, te bakkan ta intu bidan ku ya kanan tam," kunna.

12 A gafu ta inuhohug na en a yen ya nepakanonot da ta intu papalan na tekid ya ituldu na Pariseyu kiden ikid na Saduseyu kiden, te bakkan ta kanan ya ikayat na uhohugan.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Pangitan Da Tentu
(Mk 8:27-29; Lk 9:18-27)

13 A tekiden umabikan ta ili na Sesariya Pilipo a itta ya pinohutan ni Hesus ta ituldu na kiden;

"Anu kan ya pangitan na tolay kiden teyak am inya yak?" kunna tekid.

14 "A pahig na kadwan ta iko i mina Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden ta idi, te ibar da ta natolay hala. Ammi ta kadwan a pahig da ta iko ya aglavunen Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A ta kadwan para a pahig da ta iko ya aglavunen mina Heremyas," kunda.

15 "A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan muy teyak?" kunna ha tekid.

16 A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;

"A iko ya Mangikerutanen nga netun na Namaratu ta pinakadama mi, te Anak ka na sigatolay na Dyos," kunna.

17 "Pake nagāsāt kan, Simon, te awem mina amu am inya yak am awa netuldu na ka ni Damakewan. 18 A gafu ta Pedru† hapa ya ngagam a iko ya kuman na pundasyon na batu, te iko ya pamepegafwanan ku ta tolay ku kiden nga pagyanan ku ta lutakin, a awan sangaw ta makaperdi ta pagyanan ku maski ta pasi. 19 A iko hapa ya itunglak ku ta makkamu ta pangikerutan na Namaratu ta lutakin, petta intu sangaw ihangat mu ta lutakin ya dana nehangat na Namaratu, a intu sangaw ipalubus mu ta lutakin ya dana nepalubus na Namaratu," kunna.

20 A sangaw pake nebar ni Hesus ta aweda mina bibidan ta intu ya pinakadama da nga nekari na Namaratu.

Ya Pangilavun Ni Hesus Ta Pasi Na
(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

21 A ta nekabalin na en a namegafun hapa i Hesus nga mangipadangag ta pasi na tekid.

"Mappya ta e yak sangaw ta ili na Herusalem, petta pakākāllakan nak sangaw na pinakadakal na Hudyo kiden kapye dak sangaw papapasi, ammi matolayak hala sangaw am nagpasan ya talluhaw," kunna.

22 Ammi ta nepaguhohug ni Hesus ta isin a sang neadayu ni Pedru, kapye na nehuya;

* **16:6** Ya beking ya ikihu da ta arena en am mamadday kid ta pan petta bumlad ya panen am malutu. † **16:18** Ya ngagan na "Pedru" ta agsitang da en a "Batu" tekitam Agta.

"Awem mina ibar ta mapapasi ka, Afu,
te Namaratu ya makkamu teko," kunna.
23 A nagbalittag hapa i Hesus nga nangatubang te Pedru, a
"Umadayu kan teyak, te itta ya Satanas
teko, te sanatan nak nga magliwat, te
bakkan ta uray na Namaratu ya ibar mu
teyak awa uray hud la na tolay," kunna
tentu.
24 A tentu en ha naguhohug ta ituldu na
kiden a kumanin ya nebar na tekid:
"Am itta ya mayat dumagdag teyak a
mappya ta pagtalekudan na ya bari na,
a attaman na ya zigat na pangurug na
teyak, petta makadagdag teyak. 25 Te
maski am inya ya mangkenga ta angat na
a masi hala sangaw ta magnayun. Ammi
ya mangisagapil ta angat na gafu ta pangurug na teyak a matolay hala sangaw
nga magnayun. 26 Te maski am itta mina
ya nakaalap ta ngamin kiden magmagannud ta paglelehutin a itta hud sangaw
ya kappyanan na tentu am nawakay ya
kahalwa na ta pasi na? A itta hud sangaw ya pangsaka na ta kahalwa na petta
matolay mina? 27 A yen mina ya nonotan
muy, te gagangay ta magtoli sangaw sin
ya Tolayin taga Langit kontodu anghel na
kiden a mehulun hapa tentu ya ngamin
pakapangwa na Namaratu, a yen sangaw ya pangatad na ta tagtakday tolay
ta megitta ta tinarabaku na. 28 Ammi
kustu hapa ya ibar ku tekamuy ta itta ya
kadwan kiden tekamuy nga awan para
la masi addet ta maita da sangaw ya
kadakar na Tolayin taga Langit am ange
sangaw sin magtogkok ta pagariyan na
en," kunna.

17

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus
(Mk 9:2-8; Lk 9:28-36)

1 A ta nepagpasa na annam na araw a inalap ni Hesus ig Pedru, ikid na magkabagis
kiden Santiago ikid ni Hwan, a sa naghahulun kid nga gimon ta ata-nang na bagetay.
2 A ta datang da ta utun a ka-ma la nanguli
ya mukat ni Hesus, te nagdakar ta kuman
na dakar na bilag, a pake nagfuraw hapa
ya barawasi na en ta kuman na kadakar na
zilag. 3 A nepagka-ma da hapa ya lalattog ni
mina Moses ikid ni Eliyas, a nagbida kid te
Hesus. A ya uhohug hapa ni Pedru a
4 "Mappya, Afu, te itta kamin sin, te
am ikayat mu a mamaddayak na ta tallu
na ba-bali, petta tagtakday kam ni Moses
ikid ni Eliyas ta ba-bali," kunna.
5 Ammi ta paguhohug para la ni Pedru a
imakban ya pake furaw na kulam a tinappanan na kid, a nadangag da ya maguhohug
tekid ta umag na kulamen;,
"Ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan
ku, a matalakanak hapa tentu. Mappya
ta dangagan muy ya ituldu na tekamuy,"
kunna.
6 A alistu nagtakab ya ituldu kiden ni Hesus,
te pake nagtalaw kid na ta pakadangag da ta
naguhohugen tekid. 7 Ammi enna kid siniged ni Hesus, a
"Imivwat kanan, a awemuy la magtalaw," kunna tekid.
8 A tekid na tumangad a intu la naita da i
Hesusen.
9 A tekiden dumadagut ta bagetayen a
nebar ni Hesus tekid ta aweda la bit bibidan
ya naita da,
"te mappya ta apolu masi ya Tolayin
taga Langit kapye na sangaw matolay,
a yen sangaw ya pangipadangag muy,"
kunna.
10 A ya uhohug da hapa tentu,
"A am gagangay ta kunna ten sangaw
ya kasasaad mu, Afu, ta iangem ta lutakin
a anu mantu ya ikayat na uhohugan na
mangituldu kiden? Te ibar da haman ta
apolu maglattog ha i Eliyasen kapye na
umange ya Mangikerutanen nga nekari
na Namaratu. Ammi ikon haman ya
napolu," kunda.
11 "Kustu hala ya nebar da," kunna
hapa ni Hesus, "te kakurugan ta apolu
maglattog i Eliyas, petta dana iparan na
ya tolay kiden. 12 Ammi ya ibar ku tekamuy a nabayag na haman ya nelalattog ni
Eliyas, a aweda amu ta intu, a yen ta tinapangan na pinakadakal tam, a kumanen
hapa sangaw ya tarabakun da ta Tolayin
taga Langit," kunna.
13 A gafu ta nebar na en tekid a yen ya
nakkamun da ta intu binida na tekid i mina
Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu
(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43)

14 A tekid en nakadagut ta agyan na kadwan kiden ituldu na ta akban na bagetayen a pake umaddun ya tolay kiden nga
nagindag tentu. A umange hapa ya takday
nga namalentud ta atubang ni Hesus nga
nakimemallak tentu.
15 "Ikallak mu haen ya anak kin, Afu,
te magkiskissiw, a pake mazigatan,
te mahunnak ta afuy yaga danum.
16 Neangek apolu ta ituldum kidin, ammi
aweda haman mapagmappya," kunna.
17 "Kuga awan ta kapkappyan na tolay
kidin yan nga awan maketug ta pangurug
da. Bababang yen kabayag na pagyan ku
tekamuy nga mangitultuldu, ammi awemuy para la netug. Iange muy mantu sin
ya abbingina," kunna.

18 A ta nepangihuya ni Hesus ta anitu na
abbingen a nealistu na nagtugutan, a yen ya
nepagmappya na abbingen.

19 A sangaw ta awan ta nakibidan te
Hesus a umange tentu ya ituldu na kiden, a
"Anu awemi napatugut ya anitu na
en?" kunda tentu.
20 "A on ay te awemuy pake nekatalak
ta makkwa na Namaratu ya ibar muy,"
kunna hapa. "Te pake ibar ku tekamuy
ta am itta ya pangikatalak muy tentu
maski la ta kuman na kaassangan na
hukal a mabalin ta ibar muy ta bagetayin,
'Umalit ka ta lugarewan,' a umalit hala,
te awan sangaw ta awemuy makkwa am
kustu ya pangikatalak muy. 21 Ammi
ya kuman na anitu en nga pinatugut ku
ta ayanen a awena magtugut am awe-
muy bit pagpasān ya pangan muy petta
pake pakimallak muy ya pagpatugut muy
tentu," kunna.

22 A ta takday ha na araw tekiden
nagkakampat ta iten Galileya a itta hapa i
Hesus tekid, a binida na ha ya pasi na tekid.
"Papasin da hala sangaw ya Tolayin
taga Langit, te itta sangaw ya mangital-
aba tentu, a yen sangaw ya panggafut da
tentu. 23 Ammi maski am papasin dak a
matolayak hala sangaw ta mekatallu na
araw," kunna.
A pake nagdamdam kid na ta inuhohug na
en tekid.

Ya Pakaapag Ni Pedru Ta Pirak Ta Simuk Na Ikan

24 A tekiden dumatang ta ili na Kaper-
nayum a nesimmun da ya magtuki kiden ta
bwis na Simbaan. A pinohutan da hapa te
Pedru am magpaga i Hesus ta bwis.
"Anu, awena de magpaga na mistro
muy ta bwis na Simbaan?" kunda tentu.
25 "Haan man," kunna hapa ni Pedru.
Ammi ta datang ni Pedru ta bali a nepagka-
ma na hapa ya pohut ni Hesus tentu.
"Anu ya uray mu, Simon, ta gagangay
na ari kiden ta lutakin am had sin na
tolay ya pagpagan da ta bwis? Intu de
pagpagan da ya kagitta da kiden ono taga
kadwan kiden lugar?" kunna tentu.
26 "A intu pagpagan da ya taga kadwan
kiden lugar," kun ni Pedru.
"A ta kumanen awena mantu mag-
paga na kagitta da kiden," kun ni Hesus.
27 "Ammi mappya ta magpaga kita hala
petta awan ta bida. Ara, mangalap ka
mantu ta banwit, a em iparuba ta alugе-
wan, te ya imunnan na maalap mu a itam
sangaw ya pirak ta simuk na en, a yen
sangaw ya iangem ta simbaanen, te kustu
hala ta pagpaga ta ta bwis ta," kunna.

18

Ya Bida Na Umalinnak
(Mk 9:33-37; Lk 9:46-50)

1 A ta pagyan da para la ten a itta ya ikayat
na ituldu na kiden ta pohutan da te Hesus, a
"Afu, inya hud sangaw tekami ya pake
kadakalan na makipagturay teko ta pa-
gariyan na Namaratu ewan?" kunda.
2 A pinaabikan bit ni Hesus ya takday ab-
bing, kapye na pinatayuk ta nagtatangngan
da, 3 a sangaw tinabbag na hapa ya pohut
da.
"Ya pake ibar ku tekamuy a am awe-
muy mauli petta negitta kam ta kuman
na abbing a awemuy sangaw mesipat ta
pagariyan na Namaratu. 4 Te maski am
inya sangaw ya imalinnak ta nonot na ta
kuman na abbingin yan a yen sangaw ya
pake kadakalan na ngamin kiden tolay na
Namaratu," kunna.
5 A ya uhohug na para tekid a
"Maski am inya hapa ya mangtagop ta
abbing nga kumanin gafu ta pangurug
na teyak a mekwenta ta iyak hapa ya
pinagdulot na. 6 Ammi am itta ya man-
gituldu ta dulay ta maski takday la na
kaassangan kiden nga mangurug teyak
a pake kakallak sangaw. A mapmappya
mina en ta dana nakaddangan ya lig na
en ta dappug na batu kapye na newarad
ta bebay, petta awena mina nakaliwat.
7 Kakallak ya tolay kiden gafu ta ketta na
pakaayayyawan da ta pagliwat da, ammi
pake kakallak para ya tolayen nga man-
gayayyaw tekid.
8 "A yen mina ya pagnonotan muy
ta bari muy, te am angarigan ta ka-
mat mu ono takkim ya gafu na pagli-
wat mu a awem hud gappakan kapyem
iwarad, petta awem sangaw melogot? Te
mapmappya ta napukulan ka mina nga
magdulot ta magnayun na pagtolayam
ammi ta mewarad ka ta afuyen nga awan
maazap gafu ta awemen inazi. 9 A kuma-
nen hapa ta matam, te am angarigan ta
matam ya gafu na pagliwat mu a awem
hud kilotan kapyem iwarad, petta awem
melogot? Te mapmappya ta bulding ka
mina nga magdulot ta magnayun na pag-
tolayam ammi ta mewarad ka ta afuyen
gafu ta awemen inazi.
10 "A ya ibar ku hapa tekamuy ngamin
a itan muy ta idadula muy ya maski tak-
day la na kaassangan na mangurug kiden
teyak, te itta ya anghel da nga mang-
taron tekid, a mangidarum kid hapa ta
atubang na Damakewan. 11-14 A intu
mina pagnonotan muy ya magtaron ta
kalneru. Te am angarigan ta itta ya maga-
tut na kalneru na ammi metawag hapa ya
takday, a awena hud isirak ya siyamafulu

siyam kiden ta panganan da kapye na ange magapag ta takdayen nga netawag? A am naapagan nan a yen ya pake ikatalak na ammi ta awan kiden netawag. A kumanen hapa te Damakewan, te awena ikayat ta itta ya metawag maski ta takday la na kaassangan kiden nga mangurug teyak, te yen ta umange ya Tolayin taga Langit ta lutakin petta ikerutan na ya netawag," kunna.

Ya Kwan Tam Mina Gafu Ta Nagliwat Tekitam

15 A ya takday para na bida ni Hesus tekid a

"Am angarigan ta itta ya liwat na takday kabagis mu teko a e ka mantu tatakday makibida tentu, a tabarangam. Am ikayat na dangagan ya itabarang mu tentu a awan kad mappya, te nagmappya kanan," kunna. 16 "Ammi am angarigan ta awena ikayat kurugan ya uhohug mu tentu a mangalap ka mantu ta takday ono maski duwa na manguffun teko nga mangtabarang, kapye muy ha sangaw ange maguhohug tentu, pettam kumanen itta hapa sangaw ya duwa ono tallu na mangipasikkal ta ngamin uhohugan muy. 17 A am awena kid hapa kurugan a mappya mantu ta mebida ya liwat na ta atubang na maggagimung kiden. A am awena hapa ikayat dangagan ya tabarang na maggagimung a ikwenta muy mantu ta kuman na dulay na tolay nga awan mangurug, a awemuy na sangaw pagdulotan.

18 "A ya pake ibar ku ha tekamuy a intu sangaw ihangat muy ta lutakin ya dana nehangat na Namaratu ewan. A intu sangaw ipalubus muy ta lutakin ya dana nepalubus na Namaratu ewan. 19 A ya uhohug ku para tekamuy a maski am itta ya duduwa la tekamuy nga makimallak ta Namaratu ewan, ikid na tatakday la ya nonot muy ta adangan muy tentu a kwan na hala ya ibar muy tentu. 20 Te maski am had sin na lugar ya agyan na duduwa ono taltallu la na maggimung gafu ta pangurug da teyak a itta yak hapa ta hebing da," kunna.

Ya Bida Na Awanen Nangpakoma

21 A tentu en nabalin nagbida a umabikan hapa i Pedru nga mangpohut tentu.

"A am pagliwatan nak na kabagis ku, Afu, a mamempiga mina ya pagpakomak tentu am inaman nak? Gustu de ya mamempitu?" kunna.

22 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

"Awek ibar ta gustu ya mamempitu, te maski abat ta mamempitu fulu pitu," kunna, 23 "te am ikayat muy mesipat ta iturayan na Namaratu ewan a intu mina pagnonotan muy ya keangarigan na takday ari nga nagsingir ta gagatut na tagabu na kiden. 24 Te ya takdayen tagabu na a niribribu ta pesuk ya gatut na, 25 ammi awan garay ta pagpaga na ta gatut na kiden. A gafu ta awena mapagan ya gatut na kiden a nebar na ari en ta melaku ya lalaki en, a kumanen hapa ta atawa na en kontodu ngamin kiden anak na ikid na ngamin kwa na, petta mapagan ya gatut na kiden. 26 Ammi alistu namalentud hapa ya lalaki en ta ari en, te nakimemallak tentu.

'Ay afu, indagam para haen ya pagpagak, te sa pagan ku ngamin gatut ku,' kunna.

27 "A gafu ta ikallak na ari en a sa inazi na ya ngamin gatut na, a pinatugut na. 28 A tentu en nagtugut a nesimmun na ya sakā tagabu na en nga nakagatut tentu ta mafulu la ta idi, ammi awena para la napagan ya gatut na en. A ka-ma la ginafut na ya hul na en pattalan, a **'Pagam na ya gatut mu,'** kunna tentu. 29 A alistu namalentud hapa ya segatuten nga nakimemallak tentu,

'Ay indagam la bit, Kofun, petta makaapagak, te pagan ku sangaw ngamin,' kunna.

30 Ammi awena haman nekallak na takdayen awa enna hud la nedarum, petta mebalud abat ta pakapaga na mina ta ngamin gatut na. 31 A gafu ta kumanen a nagdamdam hapa ya kadwan kiden sakā tagabu na, te naita da ya iningwa na awanen nangikallak, a enda nedanug ta ari da en. 32 A ta nepangpaalap na ari en tentu a

'Kuga magdupal kan na tagabu. Inazik haman ya ngamin gatut mu teyak gafu ta pakimallak mu teyak, 33 a kumanen mina ya pinarigam ta sakā tagabu men ta pakimallak na en teko,' kunna.

34 "A gafu ta pake nagporay ya ari en tentu a pinatoli na hala ya gatut na kiden, a nepebalud na hapa petta mapagang abat ta pakapaga na hapa ta ngamin kiden gatut na. 35 A yen mina ya pagnonotan muy, te kumanen hapa sangaw ya kwan ni Damakewan tekamuy am awemuy hapa pakoman ta mappya ya nagliwat tekamuy."

19

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Magatawa Kiden

(Mk 10:2-12)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagbida a nagtatugut kid na ituldu na kiden ta lugar na Galileya, te ange kid ta lugar na Hudeya ta dammang na karayan na Hurdan. 2 Ammi dumadagdag hapa ya awan bababang na

tolay abat ta eyan da, a pinagmappya ni Hesus ya nagtatākit tekid.

3 A umange hapa tentu ya kadwan kiden Pariseyu, te itta ya pinohutan da tentu ta pangparuba da tentu.

"Mistro, had kun na pangawatam ta lintigen nga netuldu ni Moses gafu ta magatawa kiden, te mepalubus de ta igungay na lalaki ya atawa na ta kompormi la na razon?" kunda tentu.

4 A ya tabbag na hapa a

"Intu mina nonotan muy ya uhohug na surat na en, te

'Pinadday na Namaratu ya napopolu kiden tolay petta itta ya lalaki ikid na babbay.

5 **A yen ta makigungay ya lalaki ta dadagkal na kiden, te makidagga ta atawa na en,**

a ikwenta na Dyos ya duwa kiden ta tatakday la na tolay,' kunna paen.

6 A bakkan kid na mantu ta duwa na tolay, te tatakday kid na. A madi mantu am paggungayan tam ya pinagdagga na Namaratu ewan," kun ni Hesus tekid.

7 A ya pohut da ha tentu a

"Anu kawagan na mantu ta nepalubus ni Moses ta makigungay ya lalaki ta atawa na am iatad na tentu ya papel na pakigungay na?" kunda.

8 "A nepalubus na ay, gafu ta pagbanad na nonot muy, ammi addet ta nepagatawa na napopolu kiden a bakkan ta kunna ten ya uray na Namaratu. 9 A yen ta ibar ku hapa tekamuy ta am itta ya makigungay ta atawa na otturu mangatawa ha ta takwan a mekwenta hala ta mangadallaw, ammi awan bale am atawa na en ya apolu nakikadallaw ta takwan na lalaki," kunna ha tekid.

10 A ya uhohug hapa na ituldu na kiden tentu a

"A am gagangay ta kunna ten a mapmappya mantu ta awan ta mangatawa," kunda.

11 Ammi ya uhohug na hapa tekid a

"On ay, ammi bakkan haman ta ngamin tolay ya makaattam nga awan magatawa fwera la ta maatadan kiden ta pakaattam da. 12 Te itta ya kadwan kiden nga awan mangatawa gafu ta dana nakapun kid ta nekeanak da. A itta hapa ya kadwan nga kinapun na sakā tolay da, a itta hapa ya kadwan nga awan mangatawa petta awan ta manabtabang ta pangidulot da ta tarabaku na Namaratu. A am itta ya makaattam nga awan mangatawa a mappya hapa am attaman na," kunna.

Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

13 A sangaw itta ya mangiange ta anak da kiden te Hesus petta ipotun na ya kamat na tekid, te ikayat da ta pakimallak na kid. Ammi nehuya na kid hapa na ituldu na kiden. 14 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a

"Awemuy la gamman ya anak kidin, petta e kid la teyak, te ya ngamin kiden makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan na Namaratu ewan," kunna.

15 A nepotun na ya kamat na tekid, a nepakimallak na kid, a sangaw nagtugut kontodu ituldu na kiden.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

16 A magananwan la a itta ya umange nangpohut te Hesus.

"Mistro, ibar mu haen teyak am anu mina ya tarabakuk nga mappya petta itta sangaw ya angat ku nga magnayun," kunna.

17 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a

"Anu haman ta iyak ya pangpohutam ta mappya na tarabaku, te tatakday la ya makkamu ta mappya. A am ikayat mu maatadan ta magnayun na angat a mappya ta kurugam ya lintig na kiden," kunna hapa.

18 "A onay ammi had sin hud na lintig ya kurugan ku?" kunna ha na lalaki en.

"A amum haman ya lintig na kiden ta awem mamapasi ta tolay, ikid na awem mangadallaw, ikid na awem magtakaw, ikid na awem magladdud. 19 A dayawam hapa ig damam ikid ni hinam, a iddukam hapa ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim," kunna hapa ni Hesus tentu.

20 Ammi ya tabbag ha na lalaki en,

"A onay ammi kanayun kinurug ku yana kid na lintig abat ta kaabbing ku, a anu para ya pagkurangan ku?" kunna.

21 "A am ikayat mu ta awan pulus ta pagkurangam a em mantu ilaku ya ngamin kiden kwam, a mangatad ka ta pobre kiden, petta itta sangaw ya pagbanangam nga mauknud ta agyan na Namaratu ewan. A am mabalin kan a magtoli ka sangaw petta dumagdag kan teyak," kun ni Hesus tentu.

22 Ammi ta pakadangag na lalaki en ta inuhohug ni Hesus tentu a nagtugut hapa nagdamdam, te pake addu ya kwa na.

23 A ta nepagtugut na lalaki en a nagbida ha i Hesus ta ituldu na kiden:

"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta pake mazigat ya isassarok na mabanang ta pangikerutan na Namaratu. 24 A pake ibar ku para tekamuy ta malmalogon ya isassarok na anwang ta hubu na

dagum ammi ta isassarok na maba-nang
ta pangikerutan na Namaratu," kunna
tekid.
25 A pake nepagpaka-lat da hapa ya inuho-
hug na tekid, a
"Am gagangay ta kunna ten, Afu, a itta
hud para ya mekerutan?" kunda.
26 A nesaned na bit ya mata na tekid kapye
na tumabbag.
"Awan pulus ta makkwa na tolay petta
mekerutan mina, ammi itta ya makkwa
na Namaratu, te intu ya makapangwa ta
ngamin," kunna.
27 A ya pohut hapa ni Pedru tentu a
"Anu mantu ya maalap mi, Afu? Te
amum ta sa newasa min ya ngamin kwa
mi petta dumagdag kami teko," kunna.
28 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta
sangaw am ittan ya bagu en paglelehut
a yen hapa sangaw ya pagtogkok na To-
layin taga Langit ta pagariyan na en. A
ikamuy hapa nga nagattam dumagdag
teyak a maatadan kam hapa sangaw ta tu-
ray muy, petta makkamu kam ta mafulu
duwa kiden tribu na Istralita kiden. 29 A
ya ngamin kiden nagtugut ta bali da, ikid
na kabagis da, ikid na dadagkal da kiden,
ikid na lutak da, ikid na anak da kiden
gafu ta pakesipat da teyak a maatadan kid
hala sangaw ta minagmagatut ta kuman
na nagtugutan da kiden, yaga maatadan
kid hapa sangaw ta magnayun na angat.
30 Ammi ya kadwan kiden nga magimpa-
polu ta ayanin a mapozan kid sangaw,
a ya kadwan kiden nga magimpapozan
ta ayanin a mapolu kid sangaw," kunna
tekid.

20

*Ya Gagangay Na Panandan Na Nama-
ratu*

1 A ya uhohug ha ni Hesus ta ituldu na
kiden a
"Ya pangiangarigan ku ta pangsagolyat
na Namaratu ta tolay na kiden a kuman
na tolayen nga itta ya alawa na uma na, a
naggabgabi ta lalakwat, te ange magapag
ta mayat mangallu ta uma na en. 2 A ya
nagtatulagan da a tandanan na kid san-
gaw ta kuman na mekustu ta tangagaw, a
dinob na kid ange manguma. 3 A sangaw
ta medyo alas nwebe a umange ha ta
agyan na dapunen a nasimmu na hapa ya
kadwan para na tolay nga imatuttud la, te
awan ta tarabaku da.
4 'E kanan hapa magtarabaku ta
umaken, te tandanan ta kam sangaw
ta kuman na mekustu ta oras muy,'
kunna tekid, a umange kid hapa.
5 A kumanen ha ta alas dose, ikid na alas
tres, te pinidwa na ha ya umange ta da-
punen, a nangidob ha ta ange magtarabaku.
6 A sangaw ta alas singko a umange ha ta
dapunen a itta para la ya kadwan nga awan
naghehit, a
'Annun muy haman magmalmalem
ta isin nga awan magtarabaku?' kunna
tekid.
7 'A on ay te awan haman ta mag-
patarabaku tekami,' kunda hapa.
'A e kanan mantu magtarabaku ta
umaken, te tandanan ta kam hapa,'
kunna tekid.
8 "A sangaw ta marimat na a dinob na
makāuma en ya kapatas na en petta aya-
gan na ya magtarabaku kiden.
'Em kid ayagan, te atadam kid na ta
tandan da, ammi intu pangigafum ya
napozan kiden,' kunna tentu.
9 "A ta datang na napozan kiden nga
umange nagtarabaku ta alas singko a
inatadan na kid ta kuman na metan-
dan ta nagmalmalem. 10 A ta datang na
imunnan kiden nagtarabaku a pahig da
ta ad-addu sangaw ya tandan da ammi ta
napolu kiden natandanan, ammi kagitta
hala na metandan ta napolu kiden, 11-12 a
nagsasitangan da hapa ya nagpauma en.
'Anu haman ta igittam tekami ya
napozan kiden nga nagtarabaku awa
nakaoras kid la, ammi tekami a nag-
malmalem kami haman nga nagattam
ta patu na bilag,' kunda tentu.
13 A ya uhohug na hapa ta takday tekid a
'Anu hud ya liwat ku teko, Kofun?
Awek hud netandan teko ya kuman na
nagtulagan ta en? 14 Alapam la ya tan-
dam a dumatang kan ta balim. Am
ikayat ku iatad ta napozan kiden ya
kagitta na iatad ku teko a 15 awan hud ta
katunungan ku petta igastuk ya pirak
ku ta kuman na ikayat ku? Mappya
hud ta pumassil ka gafu ta nasurok ya
neatad ku ta kadwan?' kunna.
16 A yen ta nebar ku tekamuy ta mapozan
sangaw ya napa-polu ta ayanin, a ya
napozan ta ayanin a yen sangaw ya
mapolu," kun ni Hesus ta ituldu na kiden.

*Ya Ange Nig Hesus Ta Ili Na Herusalem
(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)*

17 A ta nekabalin na ten a magduldulot
para la ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta
ili na Herusalem, a sang neadayu na bit ya
mafulu duwa kiden ta kadwan kiden tolay
ta dalan, petta ikid la ya makadangag ta ibar
na.
18 "A ta ayanin a magdulot kitanan ta
ili na Herusalem," kunna, "a yen sangaw
ya panggafutan da ta Tolayin taga Langit,
petta idarum da ta atubang na padi kiden

ikid na mangituldu kiden ta lintig kiden, a sa ikayat da sangaw ta masi. 19 A am negawat dan ta Hentil kiden nga mangibbal tekitam a amāmatan da hapa, yaga paligatan da kapye da sangaw pagappan ta krus. Ammi matolay hala sangaw ta mekatallu na araw," kunna.

20 A tekid na nagdulot ta dalan a himebing te Hesus ya hina nig Santiago ikid ni Hwan, a namalentud ta atubang na en ta pagadang na tentu.

21 "Anu ya ikayat mu, Ina?" kun ni Hesus tentu.

"A te ya ikayat na duwa kidin anak ku a ikid kan mina ya mesaad sangaw ta hebing mu am makatogkok kan sangaw ta pagariyam ta lutakin," kunna hapa.

22 "Ahu, awemuy de amu ya zigat na adangan muy," kun ni Hesus tekid.

"Makkwa muy hud sangaw ya magattam ta kagitta na neatad na Namaratu teyak ta zigat kin?" kunna.

"A on ay, makkwa mi hapa," kunda.

23 "A kakurugan ta paruban muy sangaw ya kagitta na zigat kin, ammi maski kunna ten a bakkan hala teyak ya magpili ta magyan ta hebing ku, te i Damakewan ya makkamu magpili," kunna.

24 A ta pakadangag na kadwan kiden ta inadang na duwa kiden te Hesus a nalussaw kid hapa tekid. 25 Ammi sa pinaabikan na kid ni Hesus petta madangag da ya ibar na tekid.

"Amu muy ya gagangay na Hentil kiden ta ikwenta da ya iturayan da kiden ta kuman na tagabu da. A ya mayat magmayor ta kahulun da kiden a doban na kid. 26 Ammi awemuy mina parigan yen kid, te ya mayat madayawan tekamuy a maguray mina makitagabu ta kadwan. 27 A ya mayat metun ta mayor na ngamin a maguray hapa makitagabu tekid. 28 Te maski ya Tolayin nga taga Langit a bakkan ta yen ya umeyan na ta isin petta makitagabu ya tolay kiden tentu, awa intu ya makitagabu tekid, a isagapil na hapa ya angat na tekid, petta addu hapa ya masaka na tekid," kunna tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Nagdaram
(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

29 A tekiden nagtalib ta ili na Heriku a dumadagdag hapa tekid ya pake addu na tolay. 30 A itta hapa ya duwa na nagdaram nga imatuttud ta pingit na kalsada en. A ta pakadangag da ta magtalib na i Hesusen a nagayayag kid na,

"Ay Afu, Simsima ni mina Dabid, ikallak na kami haen, Afu," pakakin kid.

31 Ammi nehuya na kid na tolay kiden petta aweda mina magsitang. Ammi nepasikan da para ya iayag da,

"Ay, Afu, Simsima ni mina Dabid, ikallak na kami haen, Afu," kunda.

32 A nagtayuk hapa i Hesus, a binaran na kid;

"Anu hapa ya pakkwa muy teyak?" kunna tekid.

33 "Ay, Afu, ipaita mi ya awemi in pakaita," kunda hapa.

34 A gafu ta allak ni Hesus tekid a sini-ged na ya mata da kiden, a yen hapa ya nepakaita da, a dumagdag kid na hapa.

21

Ya Pagpaari Na Tolay Kiden Te Hesus
(Mk 11:1-10; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

1 A tekiden nakaabikan ta ili na Herusalem a pa nagimmang kid bit ta bikat na babali kiden ta Beffage ta Bagetay na Olibo, te pinaunnan ni Hesus ya duwa na ituldu na kiden.

2 "Magdulot kanan ta babali kidewan, a maita muy sangaw ya takday kabayu nga negalut ikid na urbun na en. Ubadan muy kid te idatang muy kid hapa sin. 3 A am itta sangaw ya mangpohut ta pangubad muy tekid **'A te masapul na kid la bit ni Afu,'** kummuy tentu, a ipalubus na hala tekamuy," kunna tekid, a umange kid.

4-7 A inalap da hala ya kabayu kiden ta kuman na nebar ni Hesus tekid. A ta nepangidatang da tekid a nehuklad da ya ga-gamit da ta kabayu kiden a nagtakayan ni Hesus ya urbunen. A uray hapa yen na Namaratu petta magdulot ya uhohug na en ta aglavunen, te

"Ibar mu ta taga Herusalem kiden ta ittan ya ari da, te dumatang na magtakay ta urbun na kabayu," kunna.

8 A ta nepagtakay ni Hesusen a imunnan hapa ya addu na tolay nga nangihuklad ta ulolat da kiden ta angen na en ta pangdayaw da tentu. A nangalap hapa ya kadwan ta kuman na don na anaw, a nehuklad da hapa ta angen na en. 9 A ya tolay kiden nga imunnan tentu ikid na itta kiden ta gafan na a nagayayag kid na.

"Madaydayaw ya simsima ni mina Ari en Dabid. Bendisyonam, Afu, ya umange in sin nga pinakabarim. Madaydayaw ya Namaratu ewan," kunda ta pagayayag da.

10 A ta nepakasarok nig Hesus ta ili na Herusalem a pake masitang na ya tolay kiden ta pagpaka-lat da tentu, te

"Inya hud ya tolayin yan?" kukunda.

11 "A i Hesus yan nga aglavunen nga taga Nasaret ta iten Galileya," kunna

hapa na tolay kiden nga nakihulun te Hesus.

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Maglaku Kiden
(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48)

12 A ta datang ni Hesus ta ili na Herusalem a simarok hapa ta simbaan na Namaratu. A tentu nakaita ta naglaku kiden ikid na gumatang kiden a sa pinohet na kid, yaga pinagsikig na hapa ya lamesa na nagtali kiden ta pirak, ikid na pagtuttudan na naglaku kiden ta kalapati.

13 "Anu awemuy haman manonot ya uhohug na Namaratu ta suraten, te

'Gagangay ta balikin yan ya eyan na tolay kiden nga pakimallakan,' kunna haman,

ammi pinagbalin muy garay ta pagkakampatan na magdarogas ikid na magswitik," kunna tekid.

14 A sangaw umange hapa te Hesus ya nagdaram kiden ikid na napilay kiden ta umag na simbaanen, a pinagmappya na kid. 15 A nagayayag na ya anak kiden ta pangdayaw da tentu.

"Madaydayaw ya simsima ni mina Dabiden," pakakin kid.

A ta nepakaita na padi kiden ikid na mangituldu kiden ta iningwa ni Hesus ikid na anak kiden nga magayag a nagporay kid na.

16 "Awem hud madangag ya uhohugan na anak kiden?" kunda hapa te Hesus ta pagporay da.

"A onay, a awemuy hud nabasa ya uhohug na suraten ta maski abbing ikid na asitay ya netuldu na Namaratu ta pangdayaw da tentu?" kunna tekid.

17 A sangaw nagtugutan na kid, a imuhet ta ili en kapye na nagdulot ta babali kiden ta Betanya.

Ya Pangigaged Ni Hesus Ta Kayu
(Mk 11:12-14, 20-25)

18 A ta lalakwat a nagtoli kid na ituldu na kiden ta ili na Herusalem, ammi nabisinan i Hesus ta dalan. 19 A tentu en nakaita ta kayu na higos ta bikat na dalan, a umange mina nagpusit ta mayan na, te negindan mina ya mayan na ta don na kiden, ammi awan haman ta mayan na. A gafu ta kumanen a **"Maski awem na sangaw magmayan,"** kunna ta kayu en. A awena la nabayag a namegafu magkatang ya kayu en. 20 A ta nepakaita na ituldu na kiden ta kayu en a **"Anu alistu nagkatang ya kayu in?"** kunda ta pagpaka-lat da. 21 A ya uhohug ni Hesus tekid a

"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy, ta am pake ikatalak muy ya Namaratu ikid na awemuy pagduwaduwan ya nonot muy a makkwa muy hala ya kuman na nakkwak ta kayu in. A maski am ibar muy sangaw ta bagetayin **'Umalit kan te maglattu kan ta bebay,'** kummuy, a Namaratu ya makkamu petta makkwa hala ya nebar muy. 22 Te maski am anu ya adangan muy ta pakimallak muy a meatad hala tekamuy am kakurugan ta ikatalak muy ya pangatad na tekamuy," kunna.

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

23 A ta datang da ha ta ili na Herusalem a kuga simarok kid ha ta simbaanen, a nangituldu hapa i Hesus ta tolay kiden. A sangaw umabikan hapa tentu ya padi kiden ikid na kadwan kiden pinakadakal na tolay kiden, a pinohutan da ya gafu na tarabaku na.

"Inya hud ya nangatad ta turay mu petta maguray ka la ta ngamin tinarabakum ta isin?" kunda.

24 "A itta hapa ya pohut ku tekamuy," kunna hapa tekid, "te am matabbag muy ya pohut ken a ibar ku hapa tekamuy ya gafu na turay ku ta tarabaku kin. 25 A ya pohut kin tekamuy a inya hud ya nangatad ta turay ni mina Hwanen petta mangzigut ta tolay, te ibar muy teyak am Namaratu, ono tolay la ya nangatad ta turay na?" kunna tekid.

A gafu ta napopoyung kid na ta saludsud na en tekid a dana nagbabidan da bit ta melemad am anu mina ya tabbag da tentu;

"A anu mina ya tabbag tam tentu, te am ibar tam ta Namaratu ya nangatad tentu a **'Anu kawagan na mantu ta awemuy kinurug,'** kunna sangaw tekitam. 26 Ammi am **'Tolay la ya nangatad,'** kun tam a ikatupag na kitam sangaw na tolay kiden, te pake ipasikkal da haman ta Namaratu ya nangidob tentu," kunda.

27 A ya tabbag da mantu te Hesus a

"Awemi haman amu," kunda.

"A am awemuy mantu matabbag ya pohut ken tekamuy a awek hapa ibar tekamuy am had sin ya gafu na turay kin ta tarabaku kin," kunna hapa tekid.

28 A ya uhohug na para tekid a

"Nonotan muy mina ya keangarigan kin: Itta ya duwa na lalaki nga nagkabagis. A ya uhohug na dama da ta takdayen a

'Aleng, e ka magtarabaku ta uma ta arawin,' kunna tentu.

29 'O, awek ikayat O,' kunna hapa.

Ammi sangaw a nagbabawi, a umange hala. 30 Ammi dana umangen hapa ya dama da en ta takdayen, a nebar na hapa tentu ya kuman na nebar na ta napolu en. A **'On, Amang, eyak,'** kunna hapa, ammi awena haman umange. 31-32 A had sin mantu ta duwa kiden ya nangurug ta dama da en?" kun ni Hesus tekid.

“A ya napolu en ay,” kunda hapa.

“A yen mina ya pagnonotan muy, te ta neange ni Hwanen nga nangipadangag ta katunungan tekamuy a awemuy haman kinurug. Ammi ya nagdarogas kiden nga nagsingir ta bwis ikid na nakisweldu ta pakidallaw da a kinurug da a nagbabawi kid. A maski am naita muy ya panguli na gagangay da, a usut kam la nga awan nagbabawi. A yen ta ikid sangaw ya mesipat ta pangikerutan na Namaratu, ammi tekamuy a melogot kam,” kunna.

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas
(Mk 12:1-12; Lk 20:9-18)

33 “A dangagan muy ha ya takday para na keangarigan,” kunna ha. “Itta ya takday ha na tolay nga nagmula ta addu na unas, a inaladan na hapa ya kaunasan na en. A sangaw namadday hapa ta agdapilan na ikid na ba-bali en nga pagyanan na magtaron kiden. A sangaw nepaābāng na hapa ya kaunasan na en ta kadwan, te ange bit ta takwan na lugar. 34 A ta kaarawan na pagapit da a dinob na ya tagabu na kiden ta nangābāng kiden, petta alapan da mina ya ābāng na. 35 Ammi ginafut na kid na nangābāng kiden, a pinalpaluk da ya takday, a pinapasi da hapa ya takday, yaga pinapasi da ya takday ta warad. 36 A gafu ta kumanen a nangidob ha ya makāunasen ta addu para na tagabu na, ammi tinapangan da kid ha. 37 A sangaw dinob na tekid ya anak na en, te nonotan na ta **‘Mamat kid sangaw ta anak kin,’** kunna. 38 Ammi ta nepakaita na nangabang kiden ta anak na en a

‘Gagangay ta ye-yan sangaw ya makaalap ta ngamin kwa na makāunasen, a mappya mantu ta papasin tam hapa ya anak na in petta awan sangaw ta mangalap ta lutak na in, a kwa tanan sangaw,’ kunda.

39 A ginafut da mantu ya anak na en, a neuhet da ta kaunasan kapye da pinapasi.

40 “A ta kuman na uray muy, a anu sangaw ya uray na makāunasen ta nangābāng kiden am dumatang sangaw tekid?” kunna.

41 A ya tabbag da hapa a

“Sa papasin na kid mina ay, te nagdupal kid, a ipaābāng na mina ya kaunasan na ta kadwan kiden nga makanonot ikid na mangatad tentu ta lugar na ābāng na,” kunda.

42-43 A ya uhohug ni Hesus tekid,

“A kustu hapa ya tabbag muyen, te kakurugan ta azin na kam sangaw na Namaratu ta pangikerutan na en, a takwan na tolay sangaw ya itali na tekamuy nga mangatad tentu ta lugar na kwa na. Awemuy mantu naawatan ya binasa muyen ta surat na aglavunen, te

‘Newarad na magbali kiden ya arigi en nga nepapatayuk na Namaratu tekid.
Ammi netoli na hala,
a nagbalin ta kasikanan na arigi ta ngamin bali,
te Namaratu ya nakkamu tentu, a dayawan tam hapa ya kalalaki na,’ kunna.

44 A maski am inya sangaw ya medumpar ta arigi na Namaratu a intu hapa la sangaw ya matakitan, a pake nahammek na sangaw am igsilan na arigi en,” kun ni Hesus tekid.

45 A ta nepakadangag na padi kiden ikid na Pariseyu kiden ta keangarigan kiden ni Hesus a naawatan da ta ikid hapa la ya pagbalinan na ta kuman na nangābāng kiden ta keangarigan na kiden. 46 A yen ta ikayat da gafutan petta idarum da, ammi pinalanan da hapa ya kaddu na tolay kiden, te amu da ta intu ya aglavun nga dinob na Namaratu.

22

Ya Keangarigan Na Ari En Nga Nagpamakan
(Lk 14:15-24)

1 A ya takday para na keangarigan nga binida ni Hesus tekid a intu yan:

2 “Ya pangiangarigan ku ta pangikerutan na Namaratu ta tolay a kuman na takday na ari nga nagpamakan ta boda na anak na en,” kunna. 3 “A dinob na ari en ya tagabu na kiden, petta enda alapan ya ginawi na kiden ta pagpamakan na en, ammi aweda ikayat ange. 4 A sangaw nangidob ha ya ari en ta kadwan para tagabu na, a nebar na hapa tekid ya bidan da;

‘Ibar muy sangaw ta ginawik kiden ta dumatang kid na ta pagpamakan kin, te nabalin na haman ya pagparti mi ta baka kiden, a sa neparan na ya ngamin kanan da,’ kunna tekid, a umange kid na.

5 Ammi ya enda kiden inalap a aweda kan matagop, te umange ya takday ta uma na en, a umange hapa ya takday ta tyenda na en. 6 A ya kadwan kiden para a ginafut da haman ya tagabu kiden na ari en, a pinakakallak da kid kapye da kid pinapasi. 7 A pirmi hapa ya poray na ari en, te dinob na ya suddalu na kiden, a enda pinapasi ya namapasi kiden ta tagabu na kiden, yaga tinungradan da hapa ya ili da. 8 A sangaw nangidob ha ya ari en ta kadwan para tagabu na. A ya uhohug na tekid a

‘Sa neparan ya ngamin makan, ammi
awena haman megitta na ginawik ki-
den. 9 A emmuy mantu sanedan ya
kalsada kiden, a gawin muy sangaw ya
ngamin maita muy, petta e kid man-
gan,’ kunna tekid, a umange kid hapa.
10 A sinaned da ya ngamin kiden kalsada
ikid na dalan, a pinagkakampat da ya
ngamin naita da nga dulay pase mappya na
tolay, a napannu kid ta pagbodan na en.
11 “A sangaw simarok hapa ya ari en,
te ange hapa makikumusta ta sangaili na
kiden. Ammi neitan na hapa ya takday
tolay nga awan nagbarawasi ta barawasi
na magboda, 12 a
‘Hoy’, kunna tentu, ‘had kukum
nakasarok ta isin nga awan mag-
barawasi ta pakibodam?’ kun na ari
en tentu.
Ammi awan ta matabbag na. 13 A inayagan
na ari en ya tagabu na kiden petta pohetan
da ya tolayen.
‘A pake galutan muy ta mappya a
iwarad muy ta agyan na sugiram, petta
magyan la ten makatangtangit ta paga-
gayoy na,’ kunna.
14 A yen mina ya pagnonotan muy, te maski
am addu ya ayagan na Namaratu ewan a
addu hapa ya umawe, a assang la mantu ya
mapili,” kun ni Hesus tekid.

Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus

(Mk 12:13-17; Lk 20:19-26)

15 A ta nepakadangag na Pariseyu kiden
ta bida kiden ni Hesus a nagbabidan da am
had kunna mina na pangsikwat da tentu
gafu ta uhohug na, petta itta mina ya pangi-
daruman da tentu. 16 A ya iningwa da a di-
nob da tentu ya kadwan kiden ituldu da ikid
na kahulun kiden ni Herud petta paruban
da i Hesus. A ya uhohug da hapa te Hesus a
“Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu
mi ta matunung ka na tolay, a matunung
hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku
na Namaratu tekitam, te awem la burun-
gan am anu ya uray na tolay, ikid na awan
ta idadumam. 17 A dangagan mi haen
teko am ipalubus na lintig ni Moses ya
pagpaga tam ta bwis ta Ari na taga Roma
kiden,” kunda.
18 Ammi dana narikna ni Hesus ta itta ya
dulay ta nonot da, a
“Kuga magimmamappya kam na tolay,
te parparuban dak la. 19 Itan ku bit ya
piraken nga ipaga muy ta bwis muy,”
kunna.
A negawat dan hapa ya piraken tentu.
20 “A inya hud ya makāmukat ikid na
makāngagan ta pirakin yan?” kunna
tekid.
21 “A sinang mukat na Ari en,” kunda
hapa.
“A ipaita muy mantu ta gubyernu na
Ari en ya mekustu ta pangurug muy
tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya
mekustu ta pangurug muy tentu,” kunna
tekid.
22 A gafu ta pake nepagpaka-lat da ya tabbag
na en, a awedan pakolangan, a nagtatugut
kid na.

Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus

(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

23 A ta arawin yen para la a umange hapa
te Hesus ya Saduseyu kiden. A itta hapa ya
pohut da tentu gafu ta aweda kurugan ta
matolay hala sangaw ya nagpasi kiden.
24 “Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu
ta lintig ni Moses,” kunda, “te am masi
kan mina ya lalaki nga awan ta anak na,
a mappya kan ta kabagis na en ya man-
gatawa ta kabalwan na en petta itta san-
gaw ya anak da nga lalaki nga mekwenta
ta anak na nasi en. 25 A ta idi ta lugar mi
a itta ya pitu na lālāki nga nagkakabagis,
a nangatawa hapa ya imunnanen, ammi
nasi hala ta aweda para la paganak. A
gafu ta netuldu ni Mosesen a ya kabagis
na en ya nangatawa ta nabalu en, ammi
nasi hala yen ta aweda para la paganak.
26 A kumanen hapa ta mekatallu en ikid
na mekappaten addet ta mekapitu en.
27 A ta kabalinan na pasi na mekapitu en
a nasi hapa ya babbayen. 28 A am kaku-
rugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi
kiden a had sin hud ta pitu kiden ya atawa
sangaw na babbayen, te sa inatawa da
haman?” kunda te Hesus.
29 A ya tabbag ni Hesus tekid a
“Kuga magamamangaw kanan, te awe-
muy maawatan ya ikayat na uhohugan
na surat kiden, yaga awemuy hapa amu
ya pakapangwa na Namaratu. 30 Te am
matolay sangaw ya nagpasi kiden a me-
gitta kid sangaw ta anghel kiden ta langit,
a yen ta awedan sangaw mangatawa. 31 A
am pahig muy ta awena sangaw matolay
na nagpasi kiden a had kunna mantu na
pangawatan muy ta takdayen uhohug na
Namaratu, te ya nebar na a
32 **‘Iyak ya Dyos nga dayawan ni
Abraham, ikid ni Isak, ikid ni
Hakob,’** kunna.
A gagangay mantu ta matolay la yen kid,
te bakkan haman ta nasi ya magdayaw ta
Dyos, te ya matolay ya magdayaw tentu,”
kunna tekid.
33 A ta pakadangag na tolay kiden ta
tabbag ni Hesus ta Saduseyu kiden a
nepagpaka-lat da hapa ya kalalaki na
netuldu na en tekid.

Ya Kadakalan Na Lintig
(Mk 12:28-34)

34 A ta nepakadangag na Pariseyu kiden
ta nepangabak ni Hesus ta Saduseyu kiden
a naghahulun kid ha nga ange nagpohut te
Hesus. 35 A ya takday tekid nga abugadu a
intu ya nagpohut te Hesus ta pangparuba
na tentu.
36 "Mistro, dangagan mi haen teko am
had sin ya kadakalan na lintig ta ngamin
kiden lintig na Namaratu," kunna.
37-38 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Ya kadakalan na ngamin kiden lintig
na a intu yan:
'Iddukam ya Dafumewan Namaratu
ta ngamin nonot mu ikid na
ngamin kasikanan na barim,'
kunna.
39 A ya dagga hapa na lintigin yen a
'Iddukam ya kagittam tolay ta ku-
man na pangidduk mu hala ta
barim,' kunna hapa.
40 Te ya duwa kidin lintig ya fun na ngamin
kidin lintig na Namaratu nga netuldu ni
mina Moses ikid na aglavun kiden ta idi,"
kun ni Hesus tentu.

(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

41 A ta pagkakampat para la na Pariseyu
kiden a itta hapa ya pinohutan ni Hesus
tekid.
42 "Anu hapa ya uray muy ta
Mangikerutanen nga nekari na Nama-
ratu tekamuy? Inya hud ya gingginafu
na?" kunna tekid.
"A intu gingginafu na i mina ari en
Dabid," kunda hapa.
43 "A ta kumanen mantu a intu hala
ya simsima ni mina Dabid. Ammi anu
kawagan na ta nekwenta hapa ni Dabid
ta dafu na, te ya nesurat ni Dabid gafu ta
Kahalwa na Namaratu a
44 **'Itta ya nebar na Namaratu ta dafu**
ken, te
E ka sin magtogkok ta kanawan
kin, te ikita ya mangabak
ta katapil mu kiden, petta
iko sangaw ya makkamu ta
ngamin,' kunna.
45 A am nengagan na mantu ni mina Dabid
ta **'Dafu ken,'** kunna, a had kukunna
mantu magbalin ta simsima na para?" kun
ni Hesus tekid,
46 ammi awan ta amu da ta itabbag da tentu,
a ye-yen na araw ya addet na pakidibati da
tentu, te naabak kid na.

23

Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Pariseyu Kiden
(Mk 12:38-40; Lk 11:37-54)

1 A ta pagyan da para la ta simbaanen a
nedulot ni Hesus ya mangituldu ta ituldu na
kiden ikid na kadwan kiden tolay.
2-3 "Mappya ta kurugan muy ya ituldu
na Pariseyu kiden ikid na mangituldu
kiden, te itta ya turay da nga mangit-
uldu ta lintig kiden nga netuldu ni Moses.
Ammi awemuy parigan ya gagangay da,
te aweda haman idulot ya ituldu da teka-
muy, 4 yaga addu hapa ya patarabaku
da ta awena mabalinan na tolay kiden, a
aweda kid uffunan ta maski assang la. 5 A
addu hapa ya tarabakun da petta pahig
na kadwan ta masikan ya pangurug da
ta Namaratu, te isurat da ya lintig ki-
den na Namaratu, kapye da ibārungut ta
mukat da, ikid na ipatāpāt da hapa ta
kamat da kiden, yaga pake paispotan da
ya gayadan na barawasi da. 6 A am itta
ya pabuya ono gimung a pilin da para ya
pake kaispotan na agtuttudan. 7 A am itta
kid ta lugar na addu na tolay a karagatan
da hapa ya pangdayaw na tolay kiden
tekid, a pake ikaykayat da am **'Ser,'** kum-
muy tekid.
8 "Ammi tekamuy a awemuy padayaw
ta **'Ser,'** te sa magkakabagis kam haman,
a tatakday la ya mistro muy. 9 A awan
mina ta ikwenta muy ta pinakadama muy
ta ikattolay muy kiden, te tatakday la ya
Dama muy ta langitewan. 10 A awemuy
hapa padayaw ta **'Afu,'** te intu la dafu
muy ya Ari en Kristu nga netun na Nama-
ratu ta makkamu tekamuy. 11 A ya man-
guffun tekamuy ta kuman na tagabu a
yen ya mekwenta ta kadakalan muy, 12 te
maski am inya sangaw ya mangpātā-nāng
ta bari na a mapaākban sangaw, ammi ya
imunnan magpaakban ta bari na a yen
sangaw ya mapātā-nāng," kunna.
13 A ya uhohug ni Hesus ta Pariseyu kiden
ikid na mangituldu kiden ta lintig kiden a
"Kakallak kam sangaw, ikamuy nga
magimmamappya, te tabtabangan muy
garay ya isassarok na tolay kiden ta
pangikerutan na Namaratu. Gafu ta awe-
muy mangurug a tabtabangan muy hapa
ya mayat kiden mangurug. 14 A kakallak
kam hapa sangaw, te sisteman muy ya
babay kiden nga nabalu, petta maalap
muy ya bali da, yaga pādanukan muy ya
pakimallak muy petta pahig na tolay ki-
den ta abikan kam ta Namaratu ewan,
ammi pake padakalan na hapa sangaw
ya pama-gang na tekamuy. 15 A kakallak
kam sangaw, ikamuy nga Pariseyu ikid
na mangituldu gafu ta magimmamappya
kam. Te maski am takday la na tolay a
yen ya pake pakolangan muy petta ikayat
na simarok tekamuy. Ammi am pake
netuldu muy a nagbalin ta pake magim-
mamappya ammi tekamuy.

16 “Kakallak kam sangaw, ikamuy nga
daram na mangituldu, te am itta ya mag-
pagasingan ta ngagan na simbaan na Na-
maratu a ibar muy ta awan ta kwenta
na pagpagasingan na, ammi am magpa-
gasingan ta ngagan na balituken ta sim-
baanen a ibar muy ta liwat na am awena
idulot ya nekari na en. 17 Nagdaram kam
nga awan ta nonot, te ya kuman na uray
muy a dakdakal ya balituken ammi ta
simbaanen, ammi ya simbaanen haman
ya mangatad ta kwenta na balituken. 18 A
ya takday para uhohugan muy a
‘Am itta ya magpagasingan ta ngagan
na angiatangan a awan ta kwenta na,
ammi am magpagasingan ta ngagan na
neatangen a liwat na am awena idulot
ya nekari na en,’ kummuy haman.
19 Kuga daram kam! te awan haman ta
kwenta na neatangen am bakkan haman ta
angiatanganen ya nagafun na kwenta na.
20 A am itta mantu ya magpagasingan ta
ngagan na angiatanganen a mesipat hapa
ya ngamin netun ten. 21 A am itta ya magpa-
gasingan ta ngagan na simbaanen a mesi-
pat hapa ya Namaratu ewan nga magyan
ten. 22 A am itta magpagasingan ta ngagan
na langitewan a mesipat hapa ya Namaratu
ewan, te ya langitewan ya pagyanan na.
(Lk 13:31-35)
23 “A kakallak kam sangaw, ikamuy
Pariseyu ikid na mangituldu gafu ta
magimmamappya kam, te am kwentan
muy ya mekamafulu en ta apit muy nga
ibingay muy ta Namaratu ewan a pake
sukatan muy ta mappya petta awena
nasurok ikid na awena makurang. Ammi
ya pake mesasita en nga patarabaku
na tekamuy nga matunung ikid na
mangikallak ikid na awan mangilogot
a yen kid haman ya taliban muy.
Mapmappya ta yen kid mina ya pake
nedulot muy kontodu pangiatad muy
ta mekamafulu ta kwa muy. 24 Ammi
daram kam haman na mangituldu, te
intu masamgad muy ya alaassangen,
ammi ta dappugen a awemuy masamgad.
25 “A pake kakallak kam sangaw, ika-
muy nga magimmamappya, te pakap-
pyan muy ya bari muy petta ispot ya
maita na tolay, ammi ilemad muy haman
ya itta ta nonot muy nga paginggum
muy ikid na pagattug muy. 26 Daram
kam mantu na Pariseyu. Dana pakap-
pyan muy mina ya nonot muy nga awena
maita na tolay, petta ispot hapa sangaw
ya maita da ta bari muy.
27 “A pake kakallak kam sangaw, ika-
muy nga Pariseyu ikid na mangituldu, te
kuman kam na tanam kiden na semyento
nga pinintoran da ta furaw petta ispot.
Ammi napannu haman ta tulang na nasi
ikid na kompormi na matapang. 28 A ta
kuman na maita na tolay tekamuy a map-
pya kam, ammi napannu ya nonot muy
ya ngamin dulay ikid na pagimmamap-
pya muy.
29 “A kakallak kam sangaw, ikamuy nga
Pariseyu ikid na mangituldu, te am ap-
piyan muy ya tatānam na aglavun kiden a
tunan muy kid hapa ta magmagannud na
ispot, 30 te ape madamdam kam tekid.
‘Ay, am natolay kami mina ta araw
na dadagkal mi kiden awemi nekabat
tekid nga namapasi ta aglavun kiden,’
kummuy.
31 A yen mina ya pakanonotan muy ta liwat
muy, te ibar muy haman ta awan ta liwat na
Hudyo gafu ta simsima kam ni mina Abra-
hamen, ammi ipasikkal muy hala ta anak
kam na namapasi kiden ta aglavun kiden.
32-33 Had kukummuy mantu makalillik ta
pama-gang na Namaratu tekamuy, te anak
kam haman na madagaten. A ikamuy hala
sangaw ya mangibalin ta pinegafwanan na
dadagkal muy kiden, 34 te itta sangaw ya
doban ku tekamuy nga aglavun ikid na
mangituldu ikid na malalaki magnonot, a
papasin muy sangaw ya kadwan, ikid na
pagappan muy ya kadwan, a ta kadwan a
paligatan muy kid, ikid na dadagdagan muy
kid ta kompormi na lugar nga pagbilagan
da. 35 A yen ta ikamuy nga magimmamap-
pya ya mesipat ta pama-gang na Namaratu
ta dadagkal muy kiden, te sa makaliwat
kam ta pasi na mappya kiden tolay nga
pinapasi da addet te mina Abel nga awan
ta liwat addet te mina Zikaraya nga anak
ni Barakiya, nga pinapasi muy ta hahat na
simbaanen ikid na angiatanganen. 36 A
kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta ika-
muy ngamin ya pangibalatān na Namaratu
ta pasi na inin kid na tolay.”

Ya Pagdamdam Ni Hesus Ta Tolay Kiden Taga Herusalem
(Lk 13:34,35)

37 A gafu ta madamdam i Hesus ta pag-
daram na sakā tolay na kiden a tinangitan
na kid;
“Ay, anak ku nga taga Herusalem;
mamempiga yak mina nga nangikerutan
tekamuy ta kuman na manuken nga
mangukup ta piyak na kiden, ammi
awemuy ikayat, awa pinapasin muy
hud la ya aglavun kiden nga dinob na
Namaratu ta mangaskasaba tekamuy.
38 A ta ayanin a awena kam pagyanan na
Namaratu ewan. 39 A ibar ku tekamuy ta
awedak sangaw maita am awemuy ulin
ya nonot muy, petta dayawan muy ya
pinakabari na Namaratu nga dinob na
tekamuy,” kunna.

24

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan
(Mk 13:1-36; Lk 21:5-19)

1 A ta neuhet ni Hesus ta simbaanen a
nagtugut mina, ammi dinadagdag hapa na
ituldu na kiden, te enda bit ipaita tentu
ya ngamin kalalaki na simbaanen. Te ya
kasasaad na simbaanen a pake dappug na
bali, yaga dappug hapa ya batu kiden nga
nepadday da ta simbaanen, ammi dana
nataga kid, kapye da kid sinalsalnuk abat ta
utun. A yen kid ya binida da te Hesus. 2 A ya
uhohug hapa ni Hesus tekid a

"Pake dayawan muy ya kapadday na
simbaanin, ammi ibar ku tekamuy ta sa
marabba sangaw ya batu na kiden abat ta
awan pulus ta mesalnuk ta maski takday
la na batu," kunna tekid.

3 A tekiden nakadatang ta utun na bage-
tay na Olibo, a nagtuttud i Hesusen. A
umange ha tentu ya ituldu na kiden, a pino-
hutan da ya nebar na en tekid.

"Afu, dangagan mi haen am kanu san-
gaw na araw ya nebar men nga kaperdi
na simbaanen. A am magtugut kan san-
gaw a anu hapa sangaw ya pakaitan mi ta
pagtolim sangaw sin ikid na pagaddetan
na arawin yan?" kunda.

4 A ya tabbag na en tekid a

"Pake itan muy ta maayayyaw kam
sangaw," kunna, 5 "te addu sangaw ya
umange nga magingagan ta ngagan kin,
te **'Iyak ya Kristu nga Mangikerutan
tekamuy,'** kunda sangaw, a addu san-
gaw ya mapadagdag da ta pangayayyaw
da tekid. 6 A itta hapa sangaw ya gu-
bat ta agyan muy, pase adayu na lu-
gar, ammi awemuy la malalang ta isin
kid, te gagangay ta dumatang ya ku-
manin, kapye na idatang na pagaddetan
na arawin yan. 7 Te pagka-ma makigu-
bat ya takday gubyernu ta takwan, a
pagka-ma magkāgubgubat ya kadwan ki-
den tribu, yaga magkakattway hapa ya
kadwan kiden tolay nga maginggubgu-
bat, a dumatang hapa sangaw ya addu
na agbabisin ikid na lunig ta magdaduma
na lugar. 8 Ammi ye-yen kid na zigat
ya pamegafwanan la na kadakalan na
pagzigātān.

9 "A gafutan da kam hapa sangaw petta
iatad da kam ta mangpa-gang tekamuy. A
papasin da sangaw ya kadwan tekamuy,
te ikatupag na kam sangaw na tolay kiden
ta ngamin kiden lugar gafu ta pangurug
muy teyak. 10 A gafu ta pagzigātān a addu
hapa sangaw ya magtalekud ta pangurug
da teyak, a ikatupag da sangaw ya kahu-
lun da kiden mangurug, a italaba da kid.

11 "A imitta hapa sangaw ya addu na
matulad na aglavun, a addu sangaw na
tolay ya mapadagdag da ta pangayayyaw
da tekid. 12 A gafu ta dumakal la du-
makal ya kadulayan a addu sangaw ya
magsanaw ta pangidduk da ta Nama-
ratu. 13 Ammi ya maketurad sangaw
abat ta kabalin na a yen sangaw ya
mekerutan. 14 A mepadangag sangaw
ya damag na pangikerutan na Namaratu
abat ta ngamin kiden lugar ta paglele-
hutin petta madangag na ngamin tolay.
A am nabalin na mepadangag ta ngamin
tolay a yen sangaw ya pagaddetan na
arawin yan.

Ya Dulayen Nga Ikatupag Na Namaratu
(Mk 13:14-19; Lk 21:20-24)

15 "A am maita muy hapa sangaw ya
pake dulay nga ikatupag na Namaratu ta
umag na simbaan na in a amu muy na ta
yen ya dana binida na aglavunen mina
Danyel. (A ikamuy nga magbasa ta isin
a nonotan muy ya ikayat na uhohugan.)
16 A yen mina ya pagbabakwit na tolay
kiden ta Hudeya petta umahat kid mina
ta bagetay kiden. 17 A ya itta en ta lawan
na bali na en a awena mina nonotan ya
kwa na kiden ta umag na bali. 18 A ya
magtarabaku ta uma awena mina tolin ya
barawasi na en nga netabnak na ta lutak.
19 Ammi kakallak sangaw ya matarun
ikid na magpasusu ta isina kid na araw,
te matalantan kid sangaw gafu ta pag-
dammatan da. 20 A dana pakimallak muy
hapa ta bakkan ta agirid ikid na araw na
agimmang ya datang na dulayen, talo am
mazigatan kam ta pagbakwit muy.

21 "A am ittan sangaw ya dulayen nga
ikatupag na Namaratu a yen sangaw
ya ketta na dakal na pagzigātān nga
pake dakdakal ammi ta ngamin kiden
pagzigātān abat ta nekapadday na lutak
abat ta ayanin. A am nagpasan a awan
na ha sangaw ta kumanen maski am
kanu. 22 A am mabayag mina ya araw
na pagzigātānen a awan mina ta makalil-
lik ta zigaten, ammi paāssangan na san-
gaw na Namaratu ya kabayag na petta
mekerutan ya tolay na kiden nga pinili
na.

23 "A am madangag muy sangaw ya
**'O itan muy, itta in ya Kristu nga
mangikerutan tekitam,'** kumin, ono
am **'Yo, itta tewan,'** kumin, a awemuy
malat kurugan, 24 te kurug ta addu hala
sangaw ya matulad na Mangikerutan ikid
na addu na matulad na aglavun. A am
itta kid na a mangwa kid hapa ta dakal na
pakaitan ikid na pagpaka-latan na tolay
kiden, te pangayayyaw da tekid talo am

itta hapa ya mapadagdag da ta maski tolay kiden na Namaratu. 25 A mappya ta awemuy sangaw kaliwatan yan, te dana nebar kun haman tekamuy. 26 A am ibar da mantu sangaw ta itta yak na ta talun, a awemuy malat magalit. A am magtagu yak kan ta umag na bali, a awemuy malat kurugan, 27 te am dumatang sangaw ya Tolayin nga taga Langit, a ka-ma la sangaw ya iange na ta kuman na kilaten nga magdangāng. 28 A yen hapa sangaw ya pakkamu muy ta bida en ta **'Maski am had sin ya agyan na nasi en nalabag a yen hapa ya datangan na ngamin kiden gayang,'** kunna."

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-33)

29 "A am nabalin na sangaw ye-yen na pagzigātān a mavit hapa ya pagsugiram na bilag ikid na hulan, yaga makutukutet sangaw ya bitwan kiden ta langit, a magkāhunnak kid. 30 A yen sangaw ya pagagayoy na ngamin kiden tolay nga awan mangurug gafu ta liwat da ta Tolayin nga taga Langit, te maita da sangaw ya lattog na en ta langitewan, te dumagut sangaw nga imatogkok ta kulam kiden, a mehulun sangaw tentu ya ngamin kasikanan ikid na kalalaki na Namaratu ewan. 31 A doban na hapa sangaw ya anghel na kiden ta pagsitang na masikan na amaryung petta uknudan da ya ngamin kiden tolay na nga taga ngamin paglelehutin.

32 "A intu mina pagnonotan muy ya keangarigan na taggaten, te am lumattog na ya lappaw na kiden a yen ya pakaitan ta darun na. 33 A kumanen hapa sangaw am dumatang na ya ngamin kiden nabidak tekamuy ta ayanin, te yen kid sangaw ya pakaitan ta tanagay na ya pagtolik. 34 A kakurugan ya ibar ku tekamuy ta sa magdulot ya ngamin kidin nabidak tekamuy ta awena para la masi na tolay kiden ta ayanin. 35 Te gagangay ta umawan sangaw ya ngamin langitewan ikid na lutakin, ammi awena mauli na ngamin inuhohug ku tekamuy.

Ya Maalap Ikid Na Mesirak
(Mk 13:32-37; Lk 21:34-36)

36 "Ammi am kanu sangaw na araw ikid na oras ya pagtolik ta lutakin a awan ta makkamu, maski ta anghel kiden, a maski teyak, te intu la makkamu i Damakewan. 37 Ammi addu sangaw ya awan nakaparan ta datang ku, te pagkama da sangaw ya datang ku ta kuman na nepagka-ma na tolay kiden ta layusen ta araw ni mina Nowe en, 38 te aweda kurugan ta itta ya dulay awa pangākan da la, a iafura da la ya mangatawa, ikid na magboda abat ta araw na layusen. A nagkealud kid na ta danumen nga nagkalimat. 39 Ammi teg Nowe ikid nga mamattama a dana simarok kid na ta bapor na en nga dana pinadday na, te pake dakal ya layusen abat ta nalintab ya ngamin kiden kayu ikid na bagetay. A kumanen hapa sangaw ya kelogot na kadwan kiden ta datang na Tolayin taga Langit, 40 te maghebing sangaw magtarabaku ya duwa na lalaki ta uma, a ka-ma la sangaw maalap ya takday, a mesirak ya takdayen. 41 A magkaalsud hapa sangaw ya duwa na babbay nga magbayu, a ka-ma la sangaw maalap ya takday a mesirak ya takdayen.

42 "A mappya mantu ta if-ifunan muy ya bari muy, te awemuy amu am kanu sangaw na araw ya pagtoli na dafu muy. 43 A itan muy ta parigan muy sangaw ya natulisanen ta bali na, te am dana amu na mina ya oras na iange na tulisan a awena mina nasidug, te inifunan ya bali na en, petta awena natulisan. 44 A mappya ta dana magparan kanan hapa ta datang ku, te am pahig muy sangaw ta awek para la dumatang, a yen hala sangaw ya datang ku," kunna.

Ya Keangarigan Na Awan Mekatalak
(Lk 12:42-46)

45 A ya takday para na keangarigan nga binida ni Hesus tekid a intu yan:

"Ya mekwenta ta mekatalak ikid na makanonot a intu hala ya kuman na tagabu en nga awan mangilogot ta dafu na en, te idulot na la ya magpakan ta anak na kiden ta kuman na nebar na dafu na en tentu. 46 A pake magāsāt hapa sangaw yen am datangān na dafu na en, 47 te intu sangaw ya pagtaronan na ta ngamin kiden kwa na. 48 Ammi ya tagabu en nga awan makanonot, a pahig na ta **'Oh, pake mabayag para ya datang na dafu ken,'** kunna, 49 a palpalukan na ya sakā tagabu na kiden, ikid na sakā makipaginum ikid na makipangan ta magkellaw kiden. 50 Ammi pagka-ma na sangaw ya datang na dafu na en gafu ta awena amu ya oras na datang na. 51 A kattaban na sangaw na dafu na en, kapye na pehulun ta magimmamappya kiden ta lugar nga pagzigātān da ikid na pagtatangitan da," kunna.

25

Ya Nakanonot Ikid Na Napapawang Ta Nonot

1 A sangaw binida ha ni Hesus ya takwan na keangarigan tekid;

"Am magdulot sangaw ya pangikerutan na Namaratu ta pagaddetan na arawin yan a datangan na sangaw ya tolay kiden ta kuman na mafulu kiden babbalatang nga umange nakibodan ta hiklam. Tagtakday ya balatang kiden ta zilag da tekiden umange dimafung ta lalaki en nangatawa. 2 A ya lima na balatang kiden a napāpāwang ya nonot da, 3 te aweda haman nanonot ya nagbalun ta gās na hilag da, 4 ammi ya nakanonot kiden a dana neparan da gās da, a nehulun da hapa ta agzilag da. 5 A gafu ta nagtalantan ya lalaki en nangatawa a sa nakakasidug ya babbalatang kiden, 6 ammi sangaw ta tangngan na hiklam a itta ya nagayag, **'Ittan ya lalaki en, emmuy na dafungan,'** kunda. 7 A alistu imivwat ya babbalatang kiden, a padakalan da ya gatang na hilag da kiden, ammi dulay te maazap hala ya hilag na napāpāwang kiden, a magadang kid hapa ta kadwan kiden.

8 'Ay mangatad kam bit ta gās na hilag muy O, te naazap ya hilag mi kiden,' kunda.

9 'A mappya ta alistu kanan ange ta maglaku kiden petta gumatang kam talo am awena sangaw makalannat na gās na hilag mi,' kunna hapa na nakanonot kiden.

10 "A tekid na umange gumatang a dumatang na hapa ya lalaki en, a ya nakanonot kiden nga dana nakaparan a nehulun kid na tentu nga simarok ta bali en nga pagbabodan da, a nelitup ya bali en. 11 A ta pagtoli na kadwan kiden balatang nga umange gumatang ta gās da a baran da hapa ya lalaki en ta umag na bali, **'Afu, ihukatan na kamin O,'** kunda. 12 Ammi netabbag na ta **'Aweta kam aamu,'** kunna la tekid.

13 "A yen mina ya pagnonotan muy petta awemuy sangaw melogot awa dana nakaparan kam mina, te awemuy hapa amu am kanu ya datang na Dafu muy," kun ni Hesus tekid.

Ya Magpataron Ta Pagba-nang Na (Lk 19:11-27)

14 "A ya takday para keangarigan na pangikerutan na Namaratu ta tolay, a kuman na takday tolay nga umange nagpasyar ta adayu na lugar. Te dana inayagan na ya tagabu na kiden, petta isaned na ya pirak na tekid petta taronan da mina ya paganak na pirak na en. 15 A ya takdayen ya inatadan na ta limaribu, a ya mekaduwa en ya inatadan na hapa ta dwaribu, a ya mekatallu en ya inatadan na ta maribu la, te intu neatad na tekid ya kustu la en nga mataronan na tagtakday tekid, a sangaw nagtugut. 16 A ya naatadan ta limaribu a alistu ange magapag ta pagatutan na ta pirak na en, a naba-bayag ta assang a nadaggan hapa ta limaribu ha. 17 Kumanen hapa ta naatadanen ta dwaribu, nadaggan hapa ya pirak na en ta dwaribu ha. 18 Ammi ya mekatallu en nga naatadan ta maribu la a enna haman nekali ya pirak na dafu na en, a netagu na haman ta umag na lutak.

19 "A ta nepagpasa na addu na araw a dumatang hapa ya dafu na tagabu kiden, a inayagan na kid ha petta tukin na kid ta kwa na. 20 Umange ya takdayen nga inatadan na ta limaribu, a

'Limaribu ya neatad mu teyak, Afu. Ye, nadaggan kun hapa ta limaribu te mafuluribun ngamin,' kunna.

21 'A mappya ka mantu na tagabu te awenak nelogot. A gafu ta mekatalak ka nga magtaron ta assang a paturinan ta ka hapa petta makaibbal ka ta addu. A mesipat kan mantu ta pagayayatan na dafum,' kunna hapa na dafu na en tentu.

22 A sangaw umange hapa ya naatadan ta dwaribu, a

'Dwaribu ya neatad mu teyak, Afu, te nadaggan kun hapa ta dwaribu te appataribun ngamin,' kunna.

23 'A mappya ka mantu na tagabu te awenak hapa nelogot. A gafu ta mekatalak ka nga magtaron ta assang a paturinan ta ka hapa petta makaibbal ka ta addu. A mesipat kan mantu ta pagayayatan na dafum,' kunna hapa na dafu na en tentu.

24-25 A sangaw umange hapa ya naatadan ta maribu la. A ya uhohug na hapa a

'Ay, Afu, awek napadakal ya pirak men te nagburungak ta maabakak, a yen ta enku nekali ta lutak petta itta hala sangaw ya itolik teko ta datang mu, te amuk ta maporay ka na tolay, te pangalapām haman ya awem minulan, yaga magba-nang ka ta banbannag na kadwan. A yeh, alapam na ha, te itta ya ngamin kwam sina,' kunna.

26-27 Ammi pake nagporay ya dafu na en, a

'Kuga dupal ye-yan na tagabu nga matalakag. Am amum mantu ta magba-nangak ta banbannag na kadwan a anu awem mantu nepagatut ya pirak ku ta gumatut kiden petta madaggan mina ya pirak ku?' kunna hapa na dafu na en tentu.

28 'Azin muy mantu ya maribu en tentu a iatad muy ta magibbalen ta mafuluribu,' kunna.

29 "A yen mina ya pagnonotan muy, te kunna ten sangaw ta iturayan na Nama-

ratu ewan. Te ya mekatalak magtaron ta neatad tentu a madaggan sangaw ya kwa na petta addu, ammi ya awan mekatalak a maazi sangaw ya dana neatad tentu.
30 A ya kuman na tagabu en nga awan ta serbi na a iabbang da sangaw ta agyan na sugiram, petta yen sangaw ya pakatang-tangitan na ta takit na," kun ni Hesus tekid.

Ya Bida Na Kalneru Ikid Na Kalding

31 A ya takday para na keangarigan nga binida ni Hesus a intu yan:

"Am magtoli hala sangaw ya Tolayin taga Langit a pake mepaita ya ngamin kalalaki na, a mehulun hapa tentu ya ngamin na anghel na kiden. A am nakatogkok na ta agtuttudan na pagturay na, 32 a sa pagkakampatan na hapa sangaw ya ngamin tolay ta atubang na en. A am sa nagkakampat kid na a paggungayan na kid sangaw ta kuman na magtaronen nga magpagungay ta kalneru ikid na kalding. 33 A ya kuman na kalneru kiden a itun na kid ta kanawan na en, a ya kuman na kalding kiden a yen sangaw ya itun na ta kanigid na en. 34 A ya uhohug sangaw na Ari en ta itta kiden ta kanawan na en a

'Ikamuy ya pasinapān ni Damakewan, a magdulot kanan mantu teyak, te mesipat kanan ta pangikerutan na Namaratu, te yen ya neparan na tekamuy abat ta nekapadday na lutakin.
35 Te ikamuy ya nangatad ta kanan ku teyaken nabisin, a teyaken gimtang a ikamuy ya nangatad ta inuman ku, a teyaken nakipagsil tekamuy a ikamuy hala ya nagpadulot teyak, 36 yaga inatadan dak hapa ta barawasi teyaken awan ta nepagbarawasi, a kinahadan dak ta nepagtakit ken, a pinasyar dak hapa ta nekabalud ken,' kunna sangaw na Ari en tekid.

37 Ammi pagpaka-lat da hapa sangaw ya ibar na tekid, a

'Kanu huden ya nepangpakan mi teko, Afu, ikid na nepangpenum mi teko? 38 A kanu huden ya nepagpadulot mi ta nepakipagsil mu tekami ikid na nepangatad mi ta pagbarawasim?
39 A kanu huden ya nepagpasyar mi ta nepagtakit mu pase nekabalud mu?' kunda sangaw.

40 'A kakurugan ta kunna ten, te tekamuyen nangikallak ta kaāassangan na kabagis ku kiden sin a mekwenta ta yen hapa ya nepangikallak muy teyak,' kunna hapa sangaw na Ari en tekid.

41 "A ya uhohug sangaw na Ari en ta itta kiden ta kanigid na en a

'Umadayu kanan teyak, te mataguhali kanan, a mekabat kanan ta afuyen nga awan maazap nga neparan na Namaratu teg Satanas ikid na anitu na kiden. 42 Te maski nabisinak a awedak inatadan ta kanan, a teyaken gimtang a awedak haman pinenum.
43 A teyaken nagdulot tekamuy a awedak pinagdulot, a teyaken awan ta barawasi a awedak inatadan ta pagbarawasik. A nagtakitak, a nabaludak, ammi awedak tinagop kinahadan,' kunna sangaw tekid.

44 A pagpaka-lat da hapa sangaw ya uhohug na tekid, a

'Kanu huden, Afu, ya nekabisim ta awemi nepangikallak teko? A kanu hud ya nepakainum mu ta awemi nepangpenum teko? A kanu hud ya nepagdulot mu tekami ta awemi nepagpadulot teko? A kanu huden ya awemi nepangatad teko ta kawan na nepagbarawasim, ikid na nepagtakit mu, ikid na nekabalud mu?' kunda sangaw tentu.

45 'A kakurugan ta kunna ten, te tekamuyen awan nangikallak ta kaāassangan na kabagis ku kidin a mekwenta hapa yen ta awemuyen nepangikallak teyak,' kunna sangaw tekid.

46 A gafu ta kumanen a medob sangaw yeyen kid ta magnayun na kapa-gangan da, ammi ya mangurug kiden a yen kid sangaw ya mesipat ta magnayun na pagtolayan," kun ni Hesus tekid.

26

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Pasi Na (Mk 14:1-2; Lk 22:1-6)

1 A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta keangarigan kiden ta ituldu na kiden a takwan na ya nebar na tekid;

2 "Amu muy ta dwangagaw para la abat ta pyesta na Simana tam, a yen sangaw ya panggafut da teyak petta pagappan dak papasin," kunna tekid.

3 A ta pagbida na para la tekid a itta hapa ya miting na ngamin kiden pinakadakal na Hudyo kiden ta bali ni Kaypas nga kadakalan na padi, 4 te pagbabidan da am had kunna mina na panggafut da te Hesus ta awena pakkamu na tolay kiden, petta papasin da.

5 "Ammi awetam mina gafutan ta ketta para la na pyesta en, talo am magtatapil ya tolay kiden," kunda.

6 A sangaw umange ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta iten Betanya ta bali ni Simonen nga nagkangaw ta idi. 7 A tekid para la nangnangan a itta hapa ya babbay nga himebing te Hesus, a ibbalan na hapa

ya botelya na bangog nga pake mangina
am melaku, a neburud na ta ulu ni Hesus.
8 Ammi nagporay hapa ya ituldu na kiden
ta babbayen, a nehuya da.
"Anu haman ta isayang mu ya bangogina? 9 Pade awa mangina mina am
melaku, petta meatad mina ya paga na ta
pobre kiden," kunda.
10 A ta pakadangag ni Hesus ta uhohug da
tentu a nehuya na kid hapa.
"Annun muy haman ihuya ya babbayin? Awa mappya haman ya iningwa
na teyak. 11 Sigida itta haman tekamuy
ya pobre kiden, ammi teyak a awek sangaw sigida tekamuy. 12 A neburud na ya
bangogin ta barikin petta dana meparan
ya barikin ta ketanam na. 13 A kakurugan
hapa ya uhohug ku tekamuy ta maski
am had sin na lugar ya pakepadangagan
na damag ku ta ngamin paglelehutin a
megindan hapa mebida ya iningwa na
babbayin yan, te panadamdaman da sangaw tentu," kunna tekid.
14 A ta nekabalin na en a nagtugut hapa
i Hudas Iskaryote nga takday ituldu ni
Hesus, te umange nakitulag ta padi kiden.
15 A ta datang na tekid a
"Piga hud sangaw ya iatad muy teyak
am uffunan ta kam manggafut te Hesus?"
kunna tekid.
A nagtatulagan da ya tallufulu hukal na
pirak. 16 A yen hapa ya pamegafu ni Hudas
nga magapag ta mappya na araw ta pangitalaba na te Hesus.

Ya Pangitalaba Ni Hudas Te Hesus
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-23; Jn 13:21-30)

17 A ta napolu en araw ta pyesta na
Simana na Hudyo kiden am mangan kid
la ta panen nga awan bumlad a umange
ya ituldu na kiden tentu, a pinohutan da
am had sin na lugar ya pangiparanan da ta
pamurab da ta Simana. A nebar na tekid ta
18 "E kam ta ili ta bali na kofun ken, a
'Dinob na kami na Mistro mi en,' kummuy sangaw tentu, **'te mangan kami
kan ta pamurab mi ta Simana ta bali
min, te abikan na ya pasi na,'** kummuy
sangaw tentu," kunna.
19 A enda ibalin ya nebar na en tekid, a
neparan da ya pamurab da ta Simana.
(Mk 14:17-21; Lk 22:14-22; Jn 13:1-30)
20 A ta furab a nakikkanan ig Hesus ikid
na mafulu duwa kiden ituldu na. 21 A
tekid para la nagkakan a naguhohug hapa
i Hesus.
"Kakurugan ta takday sangaw tekamuy
ya mangitalaba teyak," kunna.
22 A gafu ta nebar na en a nagdadamdam
kid na, a ya tagtakday kid hapa ya nagpohut
tentu,
"Iyak hud ya kinamen, Afu?" kun na
tagtakday tekid.
23 "Intu sangaw mangitalaba teyak
ya nakipagkammat teyak ta pingganin.
24 A gagangay ta masi sangaw ya Tolayin
taga Langit ta kuman na nesurat na
aglavunen, ammi maski kunna ten a
kakallak hala sangaw ya mangitalaba
tentu, a mapmappya mina ta awena
neanak, petta awena mina metalaba
magliwat," kunna tekid.
25 A yen hapa ya nepagpohut ni Hudasen
nga manggakkad mangitalaba tentu.
"A iyak hud, Afu, ya kinamen nga mangitalaba teko?" kunna.
"Maski iko," kunna hapa ni Hesus
tentu.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mk 14:22-25; Lk 22:19-24)

26 A tekid para la nagkakan a nangalap i
Hesus ta pan kapye na nepakimallak, kapye
na hapa ginadgadwa, a sangaw nesaned na
ta ituldu na kiden.
"Yeh, kanan muy yan te ye-yan
barikin," kunna.
27 A sangaw inalap na hapa ya basu na
binarayangen kapye na ha nepakimallak, a
sangaw negawat na hapa tekid,
"Yeh, sa uminum kam ta isin, 28 te
yan ya dagak nga magarut sangaw, te
yen sangaw ya mangipasikkal ta pakitulagan na Namaratu, petta mapakoma
na ya liwat na addu na tolay. 29 Ammi
ibar ku hapa tekamuy ta awek sangaw makipaginum tekamuy abat ta paginum tam sangaw ta bagu na inuman ta
pangayayat tam ta pagariyan ni Damakewan," kunna.
30 A ta nekabalin da uminum a nagkakansyon kid nga nangdayaw ta Namaratu,
kapye da umange ta Bagetay na Olibo.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pangiwagak Da Tentu
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

31 A ya takday ha na uhohug ni Hesus
tekid a
"Amuk ta pakigungayān dak sangaw ta
hiklamin yan ta kuman na nesurat na
aglavunen ta palungu araw, te ya uhohug
na aglavunen a
**'Papapasi sangaw na Namaratu ya
magtaron a makutkutet sangaw
ya kalneru kiden,'** kunna ta surat
na en.
32 Ammi sangaw am matolayak hala a
mapa-polu yak sangaw ammi tekamuy nga
ange ta iten Galileya," kunna.
33 "O maski pakigungayān na ka na
kadwan, Afu, aweta ka sangaw pakigungayān," kunna hapa ni Pedru tentu.

34 “Maski ilemad nak hala sangaw ta
mamillu ta hiklamin yan ta awena para
la pagtareknay na manuk,” kunna hapa
ni Hesus tentu.
35 “Ay awan, Afu, maski ikabat dak san-
gaw teko papasin a aweta ka sangaw ile-
mad,” kunna ha ni Pedru.
A kumanen hapa ya nepasikkal na kadwan
kiden ituldu na.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Lugar Na Getsimani
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

36 A ta datang da ta Bagetay na Olibo a
nagdulot kid ta lugaren nga nagngagan ta
Getsimani, a ya uhohug ni Hesus tekid a
“Magtuttud kanan ta isin te eyak bit yo
tewan makimallak,” kunna.
37 Ammi nehulun na hapa ig Pedru ikid na
duwa kiden anak ni Zibadeyu. A sangaw
nepagka-ma na hapa ya pagdamdam na, a
pake nagburung na.
38 “Kuga ipasik de ya sikan na damdam
kin. Magyan kam la sin a awemuy la
masidug,” kunna tekid,
39 a sang imadayu tekid kapye na nagtakab
ta lutak nga nakimallak.
“Ikallak nak, Amang, te am mabalin
mina a ilillik nak haen ta pagzigātān kin
nga nekarim teyak. Ammi maski kunku a
bakkan mina ta yen ya magdulot, te map-
pya ta ikayat men ya idulot ku,” kunna ta
pakimallak na.
40 A tentu en nagtoli teg Pedru a masidug
kid na, a
“Anu hud, awemuy hud maattaman
ya awan masidug ta maski takday la na
oras? 41 Awemuy la masidug, te maki-
mallak kam mina petta awemuy mina
maayayyaw, te maski am malogon ya
nonot muy a makafuy ya bari muy,”
kunna.
42 A umange ha nakimallak ta kuman na
intu en.
“Am uray mu, Amang, ta awek melil-
lik ta iatad men teyak nga pagzigātān ku
a mappya mantu ta yen ya magdulot,”
kunna.
43 A sangaw nagtoli ha ta ituldu na kiden, a
masidug kid ha, te awena makaladdang na
mata da. 44 A gafu ta kumanen a nagtugut
ha ange nakimallak, a pamillun na hala ya
kuman na nepakimallak na en.
45 A ta nepagtoli na ha ta ituldu na kiden
masidug a
“Ayanin hud ya agkakasidug ikid na ag-
ibannag? Itan muy ya oras awa ayanin ya
ange na mangitalaba ta Tolayin taga Lan-
git petta igawat na ta awan kiden man-
gurug ta Namaratu. 46 Imivwat kanan, te
entanan, te ittan ya mangitalaba teyak,”
kunna tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus
(Mk 14:43-50; Lk 22:47-55; Jn 18:1-11)

47 A ta pagbida para la ni Hesus ta ituldu
na kiden a dumatang na i Hudasen, a ne-
hulun hapa tentu ya awan bababang na
tolay nga dinob na pinakadakal da kiden
ikid na padi kiden, a nagibbal kid hapa ta
kampilan ikid na paluk. 48 A dana nebar na
mangitalaba en ya pagsenyas na sangaw ta
kahulun na kiden petta amu da ya gafutan
da.
“Ya amuyan ku sangaw a yen ya gafu-
tan muy, te intu yen,” kunna.
49 A gafu ta kumanen a nagdaretyo i Hudas
te Hesus a
“Itta yak O, Afu,” kunna tentu, kapye na
inamu.
50 “A iko mantu, Kofun,” kun ni Hesus
tentu, “Aran, ialistum mantu ya neangem
sin,” kunna hapa tentu.
A umabikan hapa ya kadwan kiden tolay, a
ginafut da i Hesus. 51 A ka-ma la sinukkut
na takday kahulun ni Hesus ya kampilan na
en, a kinattab na ya takday tekid ta bang-
bang na en a newasik na. Intu kinattab na
ya tagabu na kadakalan na padi. 52 Ammi
ginamman hapa ni Hesus ya nangkattaben,
“Ialag mun ya kampilamina, te am intu
ikatalak mu ya pangkattab mu awem hud
sangaw masi ta kattab? 53 Am awek mina
ikayat magafut a awek hud magadang
te Damakewan, a doban na ta alistu ya
nasurok ta limafulu ribu na anghel petta
ikerutan dak mina. 54 Ammi am kunna
ten a had kukunna sangaw magdulot na
uhohug na surat kiden?” kunna tentu.
55 A sangaw naguhohug hapa i Hesus ta
tolay kiden nga nanggafut tentu.
“Anu dulayak hud na tolay, petta
endak gafutan konsu kampilan ikid
na paluk ta kuman na panggafut muy
ta tulisan? Kinanghahawak haman
imatuttud ta simbaanen nga nangituldu,
a anu bakkan ta yen ya nanggafutan muy
teyak? 56 Ammi gagangay ta kunna sin
ya tinarabaku muy petta magdulot ya
nesurat na aglavun kiden,” kunna.
A yen hapa ya nepangiwagak na ituldu na
kiden tentu, te nagbabilag kid na.

Ya Pangidarum Da Te Hesus
(Mk 14:53-65)

57 A ya nanggafut kiden te Hesus a neange
da ta bali ni Kaypas nga kadakalan na
padi, te yen ya nagaammungan na mangi-
tuldu kiden ikid na pinakadakal na tolay
kiden. 58 Ammi te Pedru a tinultulitul na
kid hapa abat ta bagaw na bali en. A ten-
tun nakasarok ta bagawen a nakipagtuttud
hapa ta maggwardya kiden, petta itan na
am anu ya pagbalinān na pangidarum da te
Hesus.

59 A ya padi kiden ikid na ngamin kiden
nagkonsihal a apagan da ya pangipasikkal
da ta liwat ni Hesus petta pangpapasin da
mina tentu. 60 Ammi awan ta naapagan da,
te maski am addu ya nagtayuk nga nagtulad
a nagimpagsil haman ya inuhohug da. A
ta kapozyanan na a nagtayuk ya duwa na
mangipasikkal ta tulad da, 61 a ya uhohug
da hapa a
"Ya kuman na nadangag mi ta uhohug
na inin a itta kan ya pakapangwa na nga
mangkutkutet ta simbaan na Namaratu
kapye na ha patayukan ta las-ud na tal-
luhaw," kunda.
62 A sangaw nagtayuk hapa ya kadakalan na
padi, kapye na naguhohug te Hesus.
"Awan hud ta tabbag mu? Anu mantu
ya uhohugam ta ipaliwat na duwa kiden
teko?" kunna.
63 Ammi awena la nagasitang i Hesusen. A
nagsitang ha ya padi en ta
"Magsitang kan, a magpagasingan ka ta
sigatolay na Dyos. Ibar mu mantu am iko
ya Ari en nga Anak na Namaratu ewan,"
kunna.
64 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"A iko haman ya nangibar, ammi ibar
ku hapa tekamuy ta makipaita sangaw
ya Tolayin taga Langit nga makipagtut-
tud ta agtuttudan na Seppakapangwa ta
Ngamin, te magtoli hala sangaw sin nga
imatuttud ta kulam kiden," kunna.
65 **"Agayaya!"** kun na hapa na kadakalan
na padi ta pakadangag na ta uhohug ni
Hesus, kapye na pinissang ya salnuk na pag-
padi na gafu ta katupag na en ta inuhohug
ni Hesus.
"Naguhohug yan ta dulay, te igitta na
haman ya bari na ta Namaratu ewan,"
kunna. "A masapul hud para ya mangi-
pasikkal ta liwat na awa ikitanan hapa
la ya nakadangag ta uhohug na. 66 Anu
mantu ya uray muy tentu?" kunna ha.
"A mappya ta mapapasi!" kunda.
67 A sangaw inuparan da ya mukat na en,
yaga pinalpaluk da. A linaplappag na hapa
na kadwan, kapye da ibar ta
68 "O Kristu, ibar mu am inya ya
naglappag teko, te malalaki ka haman
maglavun," kunda.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus
(Mk 14:65-72; Lk 22:56-62; Jn 18:25-27)

69 A ta pagimbestigar da para la te Hesus
a itta la i Pedru ta bagaw na bali en, te
imatuttud la ten. A sangaw imabikan te
Pedru ya takday babbay nga tagabu, a
"Maski iko hapa ya takday kahulun ni
Hesusen nga taga Galileya," kunna tentu.
70 Ammi nelemad na ta atubang na ngamin
kiden nakadangag,
"Amuk hud am anu ya ikayat mu uho-
hugan teyak," kunna,
71 kapye na sang umadayu tagad ta
sasarokanen. Ammi itta hapa ten ya
takday ha na babbay nga nakelasin tentu, a
netuldu na i Pedru ta katayukan na kiden.
"Yeyan hapa ya takday kahulun ni
Hesusen taga Nasaret ta iten Galileya,"
kunna tekid.
72 Ammi nelemad na ha,
"Pagasingan ta Dyos am amuk ya tolay-
ina," kunna.
73 Awena para la nabayag a umabikan tentu
ya kadwan kiden imatayuk ta iten, a
"Talaga ta iko hapa ya takday kahulun
na te italaba na ka na agbalikas mu,"
kunda tentu.
74 "Atsi O, pagasingan ta Dyos am tulad
ya uhohug ku, awek malat amu ya tolay-
ina," kunna ha naglemad.
A ka-ma la nagtareknay ya manuk, 75 a
yen hapa ya nepakanonot ni Pedru ta
uhohug ni Hesus tentu, te **'Mamillu ka
mangilemad teyak ta awena para la
pagtareknay na manuk,'** kunna. A in-
sigida nagtugut i Pedru en, a masikan nag-
tangit.

27

*Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te
Hesus Ikid Na Pasi Ni Hudas*
(Mk 15:1-5; Lk 23:1-12; Jn 18:28-38)

1 A tentun araw a nagkakampat para la
ya padi kiden ikid na pinakadakal na tolay
kiden, a nagtatulagan da ya pasi ni Hesus.
2 A sangaw ginalutan da kapye da neuhet,
te enda idarum ta atubang ni Pilato nga
gubernador nga taga Roma.
3 A ta pakkamu ni Hudasen ta papasin da
i Hesus a nebabawi na ya nepangitalaba na
tentu, a netoli na ya piraken nga neatad na
padi kiden ikid na pinakadakal kiden.
4 "Nakaliwatak, te netalabak haman ya
awanen ta liwat," kunna tekid.
"A nekabat kami hud ta iningwam?
Problemam yana," kunda hapa tentu.
5 A gafu ta kumanen a enna newarad ya
pirak kiden ta umag na simbaanen, ot-
turu enna ginalutan ya hul na en kapye na
nagbesin.
6 A ta nepakaakut dan ta pirak kiden a
inalap na padi kiden, a
"Anu mina ya pagserbi na inin? Te
madi am metun ta pundo na simbaanin,
te paga na daga na tolay," kunda.
7 A tekid na nabalin nagbabida ta pangusar
da ta piraken a enda negatang ta lutak na
magdammili, petta itta ya ketanaman na
tolay kiden nga taga adayu na lugar nga
nasi ta ili na Herusalem. 8 A gafu ta pi-
raken nga negatang da ta lutaken a **'Lutak**

na Daga' ya nangingaganan da ta lutaken.
9 A kumanen nagdulot hapa ya nesurat na
aglavunen mina Heremyas, te ya uhohug
na en a
'Inalap da ya tallufulu hukal na pi-
rak nga nagtatulagan na Hudyo ki-
den ta gatad na angat na en,
10 **a negatang da ta lutak na mag-**
dammili en,
te kumanen ya uray na Nama-
ratu,' kunna.
11 A i Hesusen hapa a pinagtayuk da ta
atubang na gubernadoren, petta imbesti-
garan na.
"Anu, iko hud ya nebar da en nga Ari na
Hudyo kiden?" kunna te Hesus,
"A iko mina ya mangibar," kunna hud
la ni Hesus tentu.
12 A addu hapa ya nepaliwat na padi kiden
tentu ta gubernadoren, ammi awena pulus
nagsitang ni Hesus ta pangpaliwat da tentu.
A ya uhohug na gubernadoren te Hesus a
13 "Anu awem hud madangag ya
ngamin ipasikkal da ta liwat mu?" kunna
hapa ni Pilato tentu.
14 Ammi awena kad tumabbag maski ta tak-
day la na uhohug, a pake nepagpaka-lat na
gubernadoren.

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

15 A ya gagangay na gubernadoren ta idi
am araw na mayor na pyesta na Hudyo
kiden a pohetan na ya takday mabalud nga
pinili na tolay kiden. 16 A ta nepangidarum
da te Hesus a dana ittan ya takday nabalud
nga magngagan te Barabas, a malalaki hapa
namadday ta dulay ta idi. 17 A gafu ta na-
gaammung na ya tolay kiden a pinohutan ni
Pilato tekid am inya ya ikayat da pohetan.
"Had sin mina ta duwa kidin ya ikayat
muy ta pohetan ku? I Barabas ya ikayat
muy, ono i Hesus nga magngagan hapa ta
Kristu?" kunna.
18 A yen ya nebar na ta tolay kiden
nga nagaammung, petta damagan na tekid
am inya ya ikayat da, te dana amu na ta
nedarum na pinakadakal da kiden i Hes-
usen gafu ta katupag da tentu. 19 A tentu en
para la imatuttud nga magindag ta uray da
a itta hapa ya enna nepadamag na atawa na
en tentu.
"Awem la mekabkabat ta panggakkad
da ta tolayina nga awan ta liwat, te pake
nazigatanak ta hiklamen gafu ta tarinap
ku tentu," kunna kan.
20 Ammi ya padi kiden ikid na pinakadakal
kiden a sinansanat da ya tolay kiden petta
ipasikkal da ya pakauhet ni Barabas, petta
i Hesus mina ya papasin da. 21 A sangaw
pinidwa ni Pilato ya pohut na ta tolay kiden,
"A anu ya uray muy ta duwa kidin, had
sin mina tekid ya pohetan ku?" kunna ha
tekid.
"I Barabas!" kunda hapa.
22 "A anu mantu ya uray muy te Hesusin
nga magngagan te Kristu?" kunna ha ni
Pilato tekid.
A giaggayan kid na ta **"Pagappam ta**
kayu," pakakin kid.
23 "Te anu hud, anu hud ya liwat na?"
kunna hapa.
Ammi pake giaggayan kid ha ta masikan ta
"Pagappam ta kayu, pagappam ta kayu,"
pagkin kid ha.
24 A gafu ta awena mapagimmang ni Pi-
lato ya tolay kiden, te yaga magtatapil kid
na a nagpaalap ta palanggana na danum,
kapye na binaggawan ya kamat na kiden ta
atubang na tolay kiden.
"Itan muy na, nabaggawan kun ya ka-
mat ku kidin, petta amu muy ta awan ta
liwat ku ta pasi na tolayin yan. Ikamuy
hapa la ya makkamu tentu," kunna tekid.
25 "Onay, ikami ikid na anak mi kiden
ya makkamu ta pasi na," kunda.
26 A gafu ta kumanen a pinohet na i
Barabasen, a nepapaligat na i Hesus, kapye
na negawat ta suddalu na kiden, petta enda
pagappan ta kayu.

Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus

(Mk 15:16-20)

27 A ta nepanggawat na suddalu kiden te
Hesus a neange da bit ta umag na bali na
gubernadoren, a sa nangkalihung hapa ya
ngamin batalyon da. 28 A inazi da ya salnuk
ni Hesusen, kapye da nesalnuk tentu ya
darag na ga-gamit nga kuman na salnuk na
ari. 29 A sangaw nangwa kid hapa ta sangn-
gat na sit kapye da nesangngat ta ulu na en,
yaga nepaibbal da tentu ya kulang na biraw
petta kuman na baston na. A namalentud
kid na ta atubang na en ta pamābānglu da
tentu, a
"Ihi, malalaki ya Ari na Hudyo kiden,"
kun na kampon na dayaw da tentu.
30 A ta nekabalin da en a inuparan da
hapa, kapye da inalap ya biraw na en, a
nepalpaluk da ta ulu na en. 31 A tekid na
nabalin a inazi da ya salnuk na en darag,
kapye da ha netoli ya dana en salnuk na, a
neuhet dan petta pagappan da.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus

(Mk 15:21-31; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

32 A tekiden nakauhet ta irwangan na ili
a nesimmun da ya takday tolay nga nagn-
gagan ta Simon nga taga Sirene, a intun ya
kinalbatan da nga pinagagtu ta pagappan
ni Hesus. 33 A ta datang da ta nengagan da
en Golgota (intu hala kettayan na Balontok),
34 a pinenum da i Hesusen ta binarayang
nga kinihun da ta apdu, ammi tentu en
nakakakkap a inawenan.

35 A ta nekabalin na nepagpaappa da
tentu a nagbabinunutan da ya barawasi
na kiden, 36 a nagtuttud kid na nga nagg-
wardya tentu. 37 Itta hapa ya nesurat da ta
utun na ulu na en petta mebasa ya pang-
papasin da tentu, **"Ye-yan i Hesus nga Ari
na Hudyo kiden,"** kun na surat da, 38 te
itta hapa ya duwa na tulisan nga pinagappa
da ta dwaakub ni Hesus. 39 A kada itta ya
nagtalib ta nagappan ni Hesus a nelutab da
ya pangidadula da tentu.
40 "Agu ta itta ya pakapangwam nga
mangkutukutet ta simbaanen kapyem ha
patayukan ta las-ud na talluhaw? A
ikerutam mantu ya barim ta pakapang-
wamina," kun na kadwan.
"A am gagangay ta iko ya Anak na
Namaratu a dumagut kan mantu ta
krusina," kunna hapa na kadwan.
41 Tumubbat hapa mangidadula tentu ya
padi kiden ikid na mangituldu kiden ikid na
kadwan kiden pinakadakal na tolay kiden.
42 "Intu kan ya nangikerutan ta kad-
wan, ammi awena mekerutan ya bari na
en," kun na kadwan.
"Intu pon ya Ari na Istralita kiden, a
mappya mantu ta dumagut na ta krus,
petta itta mina ya pangurugan tam
tentu," kunna hapa na kadwan.
43 "Nekatalak na kan ya Namaratu, a
am itta ya pangkenga na Namaratu tentu
a ikerutan nan mina, te **'Iyak ya Anak na
Namaratu,'** kunna paen," kunna para na
kadwan.
44 A kumanen hapa ya pangidadula na
tulisan kiden tentu nga pinagappa da ta
dwaakub ni Hesus.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

45 A tentun pagtangnganan na araw a
nagsugiram na ya ngamin na paglelehut da
en ta kuman na hiklam abat ta tallu na
oras. 46 A ta mekatallu en na oras a na-
gayag i Hesus ta masikan, **"Ilay, Ilay, lama
sabaktani,"** kunna ta agsitang na Hudyo
kiden. A ya ikayat na uhohugan na ayag
na en a **"Dyos ku, Dyos ku, anu haman ta
nagtalekudan nak,"** kunna.
47 **"Anu, ayagan na de i Eliyas?"** kunna
hapa na kadwan kiden nga nagbuya tentu.
48 A alistu nagbilag ya takday tekid nga ange
nangalap ta kuman na ga-gamit, kapye na
tinunan ta suka, a sangaw nesukil na ta ud
na biraw te Hesus petta inuman na mina.
49 Ammi ya nebar na kadwan kiden a
"Awem bit la, te itan tam la bit am enna
sangaw ikerutan ni Eliyasen," kunda.
50 A sangaw nagayag ha i Hesus ta masikan,
a yen hapa ya nepakasukkut na kahalwa
na. 51 A negindan hapa napissang ya
zingzingen nga ga-gamit ta umag na sim-
baan en. Namegafu napissang ta utun abat
ta akban. A naglunig hapa ya lutak abat ta
nakassib ya batu kiden, 52 yaga nahukatan
hapa ya tanam kiden, te natolay hala ya
addu na nagpasi kiden nga nangurug ta
Namaratu ta palungu araw, a imuhet kid
ta tanam da kiden. 53 A sangaw ta neka-
tolay hapa ni Hesus a umange kid ta ili na
Herusalem, a nakipaita kid ta addu na tolay
ten. 54 Ammi ta nepasi ni Hesus ta nagap-
pan na en a itta hapa ya takday kapitan ikid
na sakā suddalu na kiden nga nagtaron ta
pasi na. A tekid na hapa nakaita ta lunigen,
ikid na ngamin kiden napadatang, a pake
nagtalaw kid na, **"Kakurugan kad ta Anak
na Namaratu yan,"** kunda.
(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

55 A ta medyo adayu ta nagappan ni Hesus
a itta hapa ya addu na babay nga mangita
tentu, te ikid ya dana dimmagdag tentu
tentu en nagafu ta lugar na Galileya, te
inuffunan da. 56 A nehulun hapa tekid i
Mariya Magdalena, ikid ni Mariya nga hina
nig Santiago ikid ni Hose, ikid na atawa ni
Zibadeyu.

57 A itta hapa ya takday ituldu ni Hesus
nga naba-nang nga nagngagan te Hose, a
taga ili na Arimateya. 58 A ta furab ta nepasi
ni Hesusen a umange i Hose ta bali ni Gu-
bernador Pilato, a inadang na ya bari ni
Hesus petta itanam na, a nebar ni Pilato ta
meatad hala tentu. 59 A inalap na mantu
ya bari na en, a finutefutan na ta bagu na
furaw na ga-gamit, 60 otturu enna netanam
ta kababagu na tanam nga nakali ta batu
ta kuman na kweba. A sangaw nadokalig
na ya dakal na batu ta irwangan na tana-
men petta namunitan, a sangaw nagtugut.
61 Ammi pa nasirak bit ten ig Mariya Mag-
dalena ikid na takdayen Mariya, te umatut-
tud kid ta bikat na tanamen.

62 A ta lalakwat ta Sabadu a umange ya
padi kiden ikid na Pariseyu kiden ta bali ni
Pilato gafu ta ibar da tentu.
63 "Itta ya nanonot mi, Ser, te ya takday
para na tulad na nagtuladen ta katolay
na para la en, a **'Matolayak hala san-
gaw ta kabalinan na talluhaw,'** kunna
kan. 64 A mappya mantu ta mangidob ka
mina ta maggwardya ta tanam na en abat
ta mekatallu araw, petta awena sangaw
makaange na ituldu na kiden nga mag-
takaw ta bari na en. Te am **'Natolay hala
ya nasi en,'** kunda sangaw ta tolay kiden
a pake dulay sangaw ya tulad da ammi ta
tulad na dafu da en," kunda tentu.
65 "A aran ay, mangalap kam mantu ta
suddalu kiden, a paggwardyan muy kid
ta kustu na paggwardya," kun ni Pilato
tekid.

66 A ta nepangalap da ta suddalu kiden
a umange kid ta agyan na tanamen, a
dinirkatan da ya nelitupen batu ta tana-
men, petta maita sangaw am maazi ya batu
en, a nesirak da hapa ya suddalu kiden nga
maggwardya.

28

Ya Pagtolay Hala Ni Hesus
(Mk 16:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

1 A ta nekabalin na araw na agimmang
na Hudyo kiden ta pagkarawan ta Liggu a
umange ig Mariya Magdalena ikid na tak-
dayen Mariya ta tanam ni Hesusen. 2 Ammi
dana itta ya masikan na lunig, te umangen
ya takday na anghel na Namaratu nga na-
gafu ta langit, a dinokalig na ya batu en nga
nelitup ta tanamen kapye na nagtuttudan.
3 Kuman na kaitan na kilat ya bari na anghe-
len, a awan ta pangiduman na furaw na
barawasi na en. 4 A ya suddalu kiden hapa
nga nanggwardya a nagapilpilpig kid hapa
ta talaw da en ta anghelen, a nagkapedda
kid na ta kuman na pagpasi da.

5 A ta datang na babay kiden a itta para la
ya anghelen a

“Awemuy la magtalaw,” kunna, “te
amuk ta apagan muy i Hesusen nga pina-
gappa da, 6 ammi awan na sin, te nato-
lay hala ta kuman na nebar na en teka-
muy. Maski e kanan sin, te itan muy ya
nagiddan na bari na en. 7 A alistu kam
sangaw magtoli ta ituldu na kiden, te ibar
muy sangaw tekid ta natolay hala ya nasi
en, a maita da sangaw ten Galileya, te
mapmapolu ammi tekid. Aranan, te yen
la ya ibar ku tekamuy,” kunna tekid.

8 A alistu kid na nagtugut ta tanamen ta
talaw da en, ammi nekihu hapa ya dakal
na talak da. A nagbilag kid na ange nangi-
padamag ta ituldu na kiden, 9 ammi ka-ma
la nesimmun na kid ni Hesus ta dalanen.

“O ey, itta kanan,” kunna tekid.

A enda inahakupan ya takki na kiden, a
dinayawan da. A ya uhohug na hapa tekid
a

10 “Awemuy la magtalaw, te emmuy
ibar ta kabagis ku kiden ta e kid mina ta
iten Galileya, te maita dak sangaw ten,”
kunna hapa tekid.

Ya Pagreport Na Naggwardya Kiden

11 A ta nepagtugut na babay kiden a nag-
tolin hapa ya kadwan kiden naggwardya
ta ili, te enda nedanug ta padi kiden ya
naita da ta agyan na tanamen tekiden nagg-
wardya. 12 A gafu ta kumanen a nagkakam-
pat ha ya pinakadakal na Hudyo kiden kon-
todu naggwardya kiden, a nagbabidan da
ya uray da. A nagtatulagan da ta maatadan
ya naggwardya kiden ta pirak petta mag-
tulad kid. A nebar da tekid ya bidan da
sangaw ta tolay kiden.

13 “ ‘Umange ya ituldu na kiden ta hik-
lam, a netammang da ya bari ni Hesus
tekami en nagkasidug,’ kummuy tekid.

14 “A am angarigan ta madamag san-
gaw na gubernador ta nasidug kam ta
nepaggwardya muy a ikami hala sangaw
ya makkamu magbida tentu, petta awan
sangaw ta dulay tekamuy,” kunda tekid.

15 A inalap da mantu ya piraken a enda
nepadangag ya kuman na netuldu na padi
kiden tekid. A ye-yen na bida ya isansaned
na Hudyo kiden ta ngamin kiden lugar na
sakā Hudyo da kiden maski abat ta ayanin.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23)

16 A ya mafulu takday kiden na ituldu
ni Hesus a umange kid hala ta lugar
na Galileya ta nebar na en bagetay nga
pangdafungan na tekid. 17 A tekiden
nakaita tentu a namalentud kid na nga
nangdayaw tentu. Ammi ta kadwan a
aweda kurugan ta intu in yen. 18 A ya
uhohug ni Hesus tekid a

“Iyak ya nagitunan na Namaratu ta
ngamin makkwa ta langit ikid na lutak.
19 A ta ayanin a doban ta kanan, te e
kam sangaw ta ngamin tolay ta ngamin
paglelehutin petta magalap kam ta dagga
na itulduk kidin. Zigutan muy sangaw
ya mangurug petta mesipat kid tekami
ni Damakewan ikid na Kahalwa na en.
20 A sage ituldu muy kid hapa petta ku-
rugan da hapa ya ngamin nepatarabakuk
tekamuy. A nonotan muy yan: sigida itta
yak la tekamuy nga mehulhulun abat ta
pagaddetan na arawin yan,” kunna.

Ya Nesurat Ni Markus Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Markus. A ta ketta ni Hesus ta lutakin a medyo babagu para la i Markus, ammi nehulun de te Hesus ta kadwan eyan na, te anu kawagan na amu na ya mangisurat ta katolay ni Hesus. A ta kuman na uray na kadwan a i Markus ya babagu en nga sakā ginafut na suddalu kiden ta nepanggafut da te Hesus (itam Mar. 14:51), ammi nakaibbat hala i Markus, te ya barawasi na en la ya ginafut da, ammi newasik na ya barawasi na en kapye na nagbilag nga nauhagan.

I Markus hapa ya nehulun teg Pablu ikid ni Barnabas ta napolu en ange da pangipadangag ta damag ni Hesus, te nagkasinsin kid ni Barnabas. Ammi intu dulay te nagtammangan na kid ni Markus ta aweda en para la pangibalin ta pangipadangag da.

A ta mekaduwa na ange da a ikayat ni Barnabas ta mehulun ha i Markus ammi awena ikayat ni Pablu gafu ta nagtammangan na kid ta idi, a yen ta naggungay kid, te inalap ni Barnabas i Markus, a i Silas ya inalap ni Pablu.

Ammi ta nepagpasa na addu na darun a nagsikan de ya pangurug ni Markus, te nesurat ni Pablu ta doban da mina i Markus tentu, petta uffunan na i Pablu ta tarabaku na nga mangituldu ta uhohug na Namaratu. A ya nesurat ni Markus gafu te Hesus a intu yan:

Ya Nepadamag Ni Hwan Ta Tolay Kiden
(Mt 3:1-12; Lk 3:2-17; Jn 1:6-8, 19-28)

1-2 Ya fun na Bida ni Hesus Kristu nga Anak na Namaratu ewan a intu yan ta kuman na nesurat na aglavunen mina Isayas:

"Ya uhohug na Namaratu ta Anak na en a
'Dangagam, Anak ku, te itta sangaw ya doban ku nga mapmapolu ammi teko,
te intu sangaw ya mangipadangag ta iangem,' kunna.
3 **Te ya nebar na en nga mapmapolu a makipaita sangaw ta kawanan na babali,**
a iayayag na sangaw ya tabarang na ta tolay kiden,
petta makaparan kid mina ta datang na Dafu tamen, petta malogon mina ya iange na tekid," kun na surat ni Isayas.

4 A gafu ta kumanen a nakipaita hala ya binida ni Isayasen ta kawanan na babali, a intu hala i Hwan nga nangzigut ta tolay kiden, a kinasaba na kid.

"Ulin muy ya gagangay muy a zigutan ta kanan, petta pakoman na Namaratu ya liwat muy kiden," kunna.

5 A umange tentu ya addu na tolay taga ili na Herusalem, ikid na ngamin kiden lugar ta Hudeya. A dana nebosag da ya liwat da kiden tentu, kapye na kid zinigut ta karayan na Hurdan. 6 A ya gagangay ni Hwan a nagbarawasi ta pinadday da en nga nagafu ta dutdut na kamelo, a sebarekas hapa ta la-las. A intu la kanan na ya dudun ikid na tahu na kalaba. 7 A ya nepadangag na para a

"Itta sangaw ya ange ta gafan ku nga pake dakdakal ya pakapangwa na ammi teyak, te maski la awek megitta makitagabu tentu nga mangubad ta sapatos na kiden. 8 Te maski zinigut ta kam ta danumin, a intu sangaw ya mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu," kunna.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus
(Mt 3:13-17; Lk 3:21,22)

9 A ta arawin yen hapa la a nagganwat hapa i Hesus ta agyan na en ten Nasaret ta lugar na Galileya, a dumatang hapa ta karayan na Hurdan, te umange hapa pazigut te Hwan. 10 A ta nepakagon ni Hesus ta danumen a naita na ta bimangrit ya langit, a nagsunak ya Kahalwa na Namaratu ta kuman na kalapati, a nagpotun na tentu. 11 A nepagka-ma na hapa kan ya naguhohug tentu ta langit:

"Iko ya Anak ku nga matakit ta nonot ku. Pake matalakanak teko," kunna kan.

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus
(Mt 4:1-11; Lk 4:1-13)

12 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut a pinagtugut na Kahalwa na Namaratu, petta ange tatakday ta bagbagetay kiden nga adayu ta tolay. 13 A nagyan la ten abat ta appatafulu araw, a nekihkihu ta magdaduma na ayam nga simaron ikid na maporay. A yen hapa ya neange ni Satanas tentu, petta paruban na, ammi ta nekabalin ni Satanas tentu a umange hapa ya anghel kiden nga manguffun te Hesus nga mangpasikan tentu.

Ya Pamegafu Ni Hesus Ta Tarabaku Na
(Mt 4:12-17; Lk 4:14,15; Jn 4:43-45)

14 A sangaw ta nekebalud ni Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden a dumatang ha i Hesus ta agyan na ta iten Galileya nga mangipadangag ta damag na Namaratu;

15 "Ayanin ya arawen nga binida na aglavun kiden, te ittan ya dafu muy nga nekari na Namaratu. Ulin muy mantu ya gagangay muy, a kurugan muy na ya

ipadangag kun tekamuy nga mappya,"
pakakin.

Ya Pagpehulun Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11; Jn 1:40-42)

16 A tentu en nagtugtugut ta pingit na Alug
na Galileya a nesimmun na ig Simon ikid na
kabagis na en Andres, a magtahukul kid na
ta alugen te dumatahukul kid ta ikan.
17 "Dumagdag kanan hala teyak, te it-
uldu ta kam petta dumatahukul kam san-
gaw ta tolay," kun ni Hesus tekid,
18 a insigida newagak da ya tahukul da, a
dumagdag kid na. 19 A tekiden nagdulot
nagtugtugut ta ba-naden a naita ni Hesus
ig Santiago ikid na kabagis na en Hwan
nga anak ni Zibadeyu ta barangay da en, a
magpakappya kid ta tahukul da kiden. 20 A
insigida inayagan na kid, a newagak da ya
dama da en kontodu tagabu na kiden ta
barangayen, a dumagdag kid na hapa, a sa
nagdulot kid na ta ili na Kapernayum.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Lk 4:31-37)

21 A tentu en araw na agimmang a
umange kid nakigimung ta kapilya en,
a nangituldu hapa i Hesus. 22 Ammi
nakagtut hapa ya tolay kiden ta gagangay
na pangituldu na, te awena pinarigan
ya mangituldu kiden ta relisyon da awa
nangituldu ta kuman na intu ya makkamu
ta ngamin. 23-24 A tentu para la nangituldu a
ka-ma la kimahalwan hapa ya takday lalaki
ta umag na kapilya en gafu ta anitu na en;
"O, Hesus taga Nasaret, anu itta ka sin
tekami? Amu ta ka, te iko ya kagitta na
Namaratu ewan. Yen hud ya umeyam sin
petta pakākāllakan na kami?" kunna.
25 Ammi nehuya ni Hesus ya anitu na en ta
"Awem la magsitang, a pagtugutām na
ya tolayina," kunna.
26 A nagganwatan na anitu en ya lalaki en
pinagbalyad, kapye na hapa kimahalwan ta
pagtugut na tentu. 27 A pake nakagtut ha ya
tolay kiden ta iningwa ni Hesus, a
"Anu panaw ye-yan O? Takwan ya it-
uldu na inin, te mangituldu seturay, yaga
kurugan na anitu kiden am patugutan na
kid," kunda.
28 A gafu ta kumanen a insigida sumaned
ya damag ni Hesus abat ta ngamin kiden
babali ta lugar na Galileya.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit Kiden
(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

29 A ta nepagtugut nig Hesus ta kapilya en
a umange kid ta bali nig Simon ikid ni An-
dres, a dumagdag hapa ig Santiago ikid ni
Hwan. 30 A ta datang da ta bali na en a ned-
datangan da ya katahungan ni Simon nga
babbay nga imaidda, te nagpatu, a nebar da
hapa te Hesus. 31 A enna ginafut ni Hesus
ya kamat na en pinatayuk, a yen hapa ya
nepagkamag na patu na en, a enna kid
hapa nepagafuy. 32 A ta marimaten a itta
hapa ya nagdadatang ta bali da en nga ange
nangikahad ta seanitu ikid na magtatākit.
33 A sa kumalihung ya ngamin kiden umili
ta lugar na irwangan na bali en. 34 A addu
ya pinagmappya ni Hesus ta magdaduma
na takit, yaga pinatugut na hapa ya addu na
anitu na seanitu kiden, ammi sinanat na kid
nga maguhohug, te amu da ta intu ya Anak
na Namaratu.

Ya Pagapag Nig Simon Te Hesus
(Lk 4:42-44)

35 A ta lalakwat a nagkarawan i Hesus nga
imivwat, a umange la tatakday ta awan ta
totolay, a pa nagyan ten nakimallak. 36 A ta
nekahukal nig Simon a awan i Hesusen, a
enda inapag. 37 A tekid na nakaapag tentu
a
"Anu itta ka sin, Afu? Itta haman ya
addu na tolay makaapag teko," kunda
tentu.
38 A ya tabbag na tekid a
"On ay, ammi magdulot kitanan ta kad-
wan kiden babali, te mappya ta yen kid
hapa na lugar ya pangipadangagan ku, te
yen ya gafu na umeyan ku ta isin," kunna.
39 A gafu ta kumanen a sinaned da ya
ngamin kiden babali ta lugar na Galileya, a
nangipadangag i Hesus ta kapilya da kiden,
yaga pinatugut na hapa ya anitu na seanitu
kiden.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Naggalisen
(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

40 A sangaw itta ya takday lalaki nga nag-
galis, a umange namalentud ta atubang ni
Hesus;
"Ay, Afu, ikallak nak haen, te amuk ta
maurum ya tabbit kin am ikayat mu,"
kunna.
41 A gafu ta timalin ya allak ni Hesus tentu a
neuyad na ya kamat na en nesi-ged ta lalaki
en, a
"Ikayat ku hapa, itam awa malinis na
ya tabbit mina," kun ni Hesus tentu.
42 A ka-ma la imawan ya galis na en, a pake
nalinis na ya tabbit na en. 43 A ta nepag-
patugut ni Hesus tentu a pake nebar na ta
awena sangaw bidan.
44 "Itam ta awan ta pangibibidam ta
isin, ammi em ipaita ya barim ta padi
en ta simbaanen petta maita na ta awan
ya galis men, a iatad mu hapa tentu ya
iatang na ta kuman na nebar ni Moses ta
lintigen, te yen sangaw ya mangipasikkal
ta tolay kiden ta pagmappyam," kunna.

45 Ammi tentu en nagtugut a pinegafwanan
na hala nepadangag ya pagpamappya ni
Hesus tentu, a yen ta awenan nakasarok ni
Hesus ta ili kiden gafu ta kaddu na tolay
kiden. A nagyan mantu la ta adayu ta babali
kiden, ammi umange hala tentu ya tolay
kiden nga taga ngamin kiden lugar.

2

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Makahehit
(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

1 A naba-bayag ta assang a dumatang ha
ig Hesus ta ili na Kapernayum, a nadamag
na tolay kiden ta ittan ha ta nagyanan na
en bali. 2 A ta magananwan la a pake
umaddun ya tolay kiden nga nagaammung
ta umag na bali en abat ta awan ta ketu-
nan na kadwan kiden maski ta bikat na ir-
wangan, a nepadangag ni Hesus ya uhohug
na Namaratu tekid. 3 A itta hapa ya enda
nekahad tentu nga awan makahehit nga
inisaw na appat na lalaki, 4 ammi aweda
garay neabikan te Hesus gafu ta kaddu na
tolay, a yen ta negon da ta addanen nga
ange ta atap na bali en. A sangaw inazi da
ya assang la ta atapen ta annung ni Hesus,
kapye da neuhiyay ya awanen makahehit
ta umag na bali, a netabnak da ta bikat
ni Hesusen. 5 A ta nepakaita ni Hesus ta
pangikatalak da tentu a naguhohug hapa ta
awanen makahehit;

"Aleng, pakoman kun ya liwat mu ki-
den ta Namaratu," kunna.

6 Ammi ya kadwan kiden nga mangituldu
ta relisyon na Hudyo kiden nga gituttudan
hapa ta umag na bali a linibakan da hapa ya
inuhohug ni Hesus ta nonot da hapa la.

7 "Anu haman ta uhohugan na ya ku-
manen bakawa Namaratu hud. Dulay
mantu yan te ugtulān na haman ya turay
na Namaratu," kun na nonot da.

8 Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a

"Anu haman ta libakan muy ya inuho-
hug ken? 9 Had sin hud ya malmalogon,
am pakoman ku ya liwat na kiden, ono
am pagmappyan ku petta makatugut?
10 Ammi itta hapa ya ibar ku ta awanin
makahehit petta itta sangaw ya pakaitan
muy ta itta hapa ya turay na Tolayin nga
taga Langit nga mangpakoma ta liwat na
tolay kiden," kunna tekid,

11 otturu naguhohug ha ta awanen makahe-
hit;

"Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya
pagiddamina a dumatang kan ta balim,"
kunna.

12 A imivwat kad, a inalap na ya dapan na en
kapye na nagtugut ta atubang da ngamin.
A pake nagpaka-lat hapa ya tolay kiden ta
pagmappya na, otturu dinayawan da ya
Namaratu.

"Nabayag kitanan sin a ayanin la ya
pakaita tam ta kumanin," kunda.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Lebi
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

13 A sangaw ta mittan a umange i Hesus
ta pingit na alugen, a dumadagdag hapa
ya pake addu na tolay nga mangkalihung
tentu, a netuldu na kid hapa. 14 A tentu na-
balin nangituldu a nagtugut ha, a nasimmu
na hapa ya takday agsingir ta bwis nga
imatuttud ta lugar na pagpagan na tolay
kiden ta bwis da. I Lebi ya ngagan na nga
anak ni Alfeyo. A ta pagtalib ni Hesus tentu
a

"Dumagdag kan teyak, petta ituldu ta
ka," kunna tentu,

a imikkat hala nga dumagdag tentu.

15 A sangaw itta kid na ta bali ni Lebi
en, a sa magkakan kid. A itta hapa ya
addu na agsingir ta bwis ikid na dulay
na tolay, a sakā makikkanan kid hapa teg
Hesus kontodu ituldu na kiden, te addu kid
nga imanghulun tentu. 16 A ta pakaita na
Pariseyu kiden ta nakikkanan hapa i Hesus
ta agsingir ta bwis ikid na dulay na tolay, a
linibakan da hapa, ammi ya ituldu na kiden
ya nangibaran da;

"Anu makikkanan hapa ya mistro muy
ta agsingir kiden ta bwis ikid na dulay na
tolay?" kunda.

17 Ammi nedangagan na kid ni Hesus, a intu
ya tumabbag tekid:

"On ay, te gagangay haman ta ange ya
manguru en ta agyan na magtakit kiden,
te yen haman ya makaapag tentu. A
bakkan ta yen ya umeyan ku sin petta
padagdagan ku ya awanen ta liwat am
awa seliwat kiden talo am magbabawi
kid," kunna tekid.

Ya Pohut Da Te Hesus Gafu Ta Ngilinan Da
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

18 A ta takday ha na araw a ngilinan
na Pariseyu kiden ya arawen nga aweda
pangan gafu ta pagdamdam da, a kuma-
nen hapa ta ituldu kiden ni Hwanen nga
nangzigut ta tolay. Ammi ta ituldu kiden ni
Hesus a aweda ngilinan. A yen ta umange
ya kadwan kiden tolay te Hesus, petta dam-
agan da ya uray na.

"Anu kawagan na, Afu, ta awena ngili-
nan na ituldum kiden ya arawen nga
aweda pangan, ammi ta Pariseyu kiden
ikid na ituldu kiden ni Hwan a ngilinan
da?" kunda.

19 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Mabalin hud ta magdamdam ya mak-
iboda kiden am itta para la tekid ya mag-
boda en? Gagangay ta makikkanan kid la

tentu ta ketta na en para la tekid. 20 Itta la
sangaw ya araw am metugut tekid, a yen
sangaw ya pagngilin da ta arawen nga
aweda pangan gafu ta damdam da tentu,"
kunna.
A nebar na hapa ya kuman na keangarigan
tekid petta aweda mina pagdadaggan ya
dana kiden gagangay da ikid na ituldu na.
21 "Am angarigan ta napispissang ya
dana en barawasi muy a awemuy haman
pissangan ya bagu en ga-gamit petta itta
ya itakup muy ta dana en, te kenga san-
gaw ya bagu en, otturu mapissang ha
sangaw ya dana en barawasi muy am
kumbat ya takup na en," kunna.
22 "A kumanen hapa ta basi muy, te
awemuy haman ikarga ya bagu na basi ta
dana na abyat, te am bumlad ya basi en
a mabattak ya abyaten, otturu meburud
hapa ya basi en. Mapmappya ta mekarga
ya bagu na basi ta bagu na abyat petta azo
mabayag kid," kunna ha.

*Ya Pakitapil Da Gafu Ta Araw Na Agim-
mang*
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)
23 A sangaw ta mittan a magtugtugut ig
Hesus ikid na ituldu na kiden ta tātangngan
na kamaitan ta araw na agimmang, a nag-
pusit hapa ya ituldu na kiden ta angen
da. 24 Ammi gafu ta naita na kid hapa na
Pariseyu kiden a ipahuya da kid hapa te
Hesus.
"Itam ya ituldum kidina, anu awem
kid ihuya, te magtarabaku kid haman ta
araw na agimmang," kunda tentu.
25 A ya tabbag na hapa tekid a
"Annun ku kid ihuya, te intu la kwan
da ya kuman na iningwa ni mina Dabiden
ikid na kahulun na kiden ta kawan na
kanan da, 26 te simarok kid ta bali na Na-
maratu ta nepagpadi ni mina Abyatar, a
inalap da hapa ya pan kiden nga nedasar
ta atubang na Namaratu nga mehangat
mina tekid, te kanan hala na padi kiden.
Ammi maski kunna ten a bakkan haman
ta nakaliwatan da yen. 27 A ya takday
para ibar ku tekamuy a netunglak na
Namaratu ya araw na agimmang petta
magserbi ta tolay, te bakkan ta tolay ya
magserbi ta araw na agimmang. 28 A ya
Tolayin nga taga Langit ya makkamu ta
araw na agimmang," kunna.

3

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay
Ta Kamat*
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)
1 A sangaw ta mittan a umange i Hesus
nakigimung ta kapilya na Hudyo kiden ta
araw na agimmang. A gafu ta itta hapa
ten ya takday lalaki nga pake nagpilay ya
takday kamat na, 2 a aitan da bit i Hesus
talo am pagmappyan na ya kamat na en,
te am pagmappyan na ta araw na agim-
mang a yen sangaw ya pangidaruman da
tentu. 3 A ya uhohug ni Hesus ta lalaki en a
"Magtayuk kan ta tangnganina," kunna,
4 kapye na naguhohug hapa ta nagilalap
kiden tentu;
"A anu hapa ya uray muy ta ipalubus
na Namaratu ta araw na agimmang? Intu
ipalubus na ya mappya ono dulay? Map-
pya panaw ta magpamappya kitam ono
magpapasi kitam?" kunna tekid.
Ammi aweda la nagasitang. 5 A init-ita na
kid la ta pagporay na tekid, te madamdam
hapa gafu ta pagtuyag na nonot da, otturu
naguhohug ha ta lalaki en. **"Uyadam la ya
kamat mina,"** kunna, a tentu en nanguyad
a negitta ta takdayen kamat na nga mappya.
6 A gafu ta kumanen a alistu imuhet ya
Pariseyu kiden ta kapilya en, te umange kid
nakibidan teg Herud, petta pagtatahatun da
am had kunna mina na pangpapasi da te
Hesus.

7 A gafu ta kumanen a nagtugut hapa i
Hesus kontodu ituldu na kiden, a umange
kid ta tagad ta alugen, a dinadagdag na
kid hapa na pake addu na tolay nga taga
Galileya. 8 Umange hapa tentu ya awan
bababang na tolay nga taga Hudeya, ikid na
ili na Herusalem, ikid na Idumeya, ikid na
dammang na karayan na Hurdan, ikid na
lugar na Tiro ikid na Sidon, te nadamag da
ya ngamin tinarabaku na. 9 A gafu ta kaddu
na tolay kiden nga umab-abikan te Hesus a
"Iparan muy bit ya barangayen talo am
malipitak ta tolay kiden," kunna ta ituldu
na kiden.
10 te kuga addu na tolay ya pinagmappya
na, a addu para ya nagtatākit nga simalsal
tentu petta si-gedan da ya bari na en. 11 A ya
seanitu kiden hapa a ka-ma kid la nagtakab
ta atubang na en nga kimahalwan, **"Iko
ya Anak na Namaratu,"** kunda. 12 Ammi
nehuya na hapa ya anitu da kiden petta
aweda ipakamu ya ngagan na.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)
13 A sangaw gimon i Hesus ta agyan na
bagetay kiden, a pinadagdag na hapa ya
kadwan kiden tolay nga ikayat na ta kahu-
lun na, a dumagdag kid. 14 A pinili na ya
mafulu duwa tekid, petta kanayun magyan
kid tentu, a yen kid hapa ya dinob na ange
mangipadangag ta uhohug na. 15 A pinasi-
napan na kid hapa ta pakapangwa na petta
itta ya mabalin da nga magpatugut ta anitu
na seanitu kiden.
16 A ya ngagan na mafulu duwa kiden a i
Simon nga nengagan na te Pedru,

17 a ig Santiago ikid ni Hwan nga anak ni
Zibadeyu, ammi Bwanergis ya nangingaganan na tekid, te ikayat na uhohugan ta kuman kid na dalak.
18 A itta hapa i Andres,
ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
ikid ni Matyu, (intu hala i Lebi),
a i Tomas,
ikid na takday Santiago nga anak ni Alfeyo,
ikid ni Tadyo,
ikid ni Simon nga kahulun na nakitapil kiden ta gubyernu na taga Roma kiden,
19 a i Hudas Iskaryote nga mangitalaba sangaw te Hesus.

Ya Pamadakat Da Te Hesus
(Mt 12:22-45; Lk 11:14-23)

20 A ta nekabalin na kumanen a dumatang ha ig Hesus ta nagyanan na en bali, a imaddu ha ya tolay kiden nga nagaammung ta bali addet ta awena matagop nig Hesus ya mangan. 21 A ta pakadangag nig hina ni Hesus ta pakolangan na la ya mangituldu a naggaganwat kid nga ange tentu, petta gamman da mina, te pahig da ta magamamangaw. 22 A ya uhohug na mangituldu kiden hapa nga taga Herusalem a
"Itta malat ya Satanas tentu nga mayor na anitu kiden, a yen ta itta ya mabalinan na nga magpatugut ta anitu," kunda.
23 Ammi pinaabikan na kid ni Hesus hapa petta pake madangag da ya tabbag na ta uhohug da.
"Mabalin hud ta Satanas ya magpatugut ta sakā anitu na kiden?" kunna tekid,
otturu nepasikkal na para ta keangarigan.
24 "Am angarigan mina ta makikattway ya tolay kiden nga makitapil ta gubyernu a awena hud sangaw maperdi na gubyernu da? 25 A am makikattway ya makipagyan kiden ta takday na bali a maperdi hapa ya pagkakahulun da. 26 A kumanen hapa te Satanas, te am patugutan na ya sakā anitu na kiden a nakikattway kid na, a naperdin ya patarabaku na en tekid, te yen la ya pagaddetan na. 27 Killu mantu ya nonot muy, te ya kakurugan a awan ta makagubat ta ibbalan ni Satanas am bakkan la ta masmasikanen ammi tentu, te yen na sangaw ya mangabak tentu petta gubatan na ya ibbalan na en," kunna tekid.
28-30 A gafu ta nepagsil da ya mayor na anitu kiden ta Kahalwa na Namaratu a pake nepasikkal na ya liwat da;
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta maski am anu ya liwat na tolay ikid na pamadpadulay na ta sakā tolay na kiden a mabalin mapakoma, ammi ya mamadpadulay ta Kahalwa na Namaratu a awena pulus mapakoma, te nakaliwat ta magnayun na liwat," kunna.

Ya Pangikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

31 A ta datang nig hina na en ikid na kabagis na kiden a nagindag kid ta bagawen, te nangidob kid ta ange magayag tentu. 32 A gafu ta addu ya kumalihung kiden tentu a nebar da hapa tentu;
"Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na kabagis mu kiden, te apagan da ka kan," kunda.
33 Ammi ya tabbag na tekid a
"On ay, ammi inya hud ig hinak ikid na kabagis ku kiden am bakkan ta isin kid hapa," kunna,
34 a nesaned na netuldu ya kahulun na kiden ta umag na bali,
"Yeyan kid hapa ig hinak ikid na kabagis ku, 35 te maski am inya ya mangidulot ta ikayat na Namaratu ewan a yen ya kabagis ku ikid ni hinak," kunna.

4

Ya Keangarigan Na Magpurwak
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

1 A sangaw ha ta mittan a namegafu i Hesus nga mangituldu ta pingit na alugen, a magananwan la a itta ya pake addu na tolay nga kumalihung tentu. A gafu ta kaddu da a gimon na ta barangay kapye na ha nagtuttud, a nagyan hapa ya tolay kiden ta pingit na alugen nga magdangag. 2 A addu hapa ya netuldu na tekid ta keangarigan, a kumanin ya takday netuldu na:
3 "Dangagan muy yan," kunna, "Itta ya umange nagpurwak, 4 a nehunnak ya kadwan kiden hukal ta dalan, ammi enna kid inafut na mamanuk kiden. 5 A nehunnak hapa ya kadwan kiden ta kabatunen nga nebagbagtu ya lutak na, a alistu kid nagtatuhu gafu ta awan ta pake gimafutan na ramut da. 6 A sangaw ta kasikan na bilag a nagladdag kid te awan ta nagramutan da, a nagkatang kid na. 7 A ya kadwan para hukal a nehunnak kid natungradanen gahut, a negindan ya hukal kiden ta pagtuhu na gahut kiden, ammi tinappanan na gahut kiden ya tuhu na hukal kiden pettam kumanen awedan makapagmayan. 8 A ya kadwan kiden hukal a nehunnak kid ta mappya na lutak, a yen kid ya pake dumakal ikid na nakapagmayan, te itta ya nagdawa ta magatut, a itta hapa ya nagdawa ta annamafulu, a nagdawa hapa ya kadwan ta tallufulu.

9 “A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya ta pake dangagan muy ya
bidan kin tekamuy,” kunna.

Ya Gafu Na Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan
(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

10 A tentu en tatakday a umange tentu
ya kadwan kiden ituldu na nga nehulun ta
mafulu duwa kiden, te enda pinohutan am
anu ya ikayat na uhohugan ta keangarigan
na en. 11 A ya nebar na tekid a
“Mappya te ikamuy ya pinili na Na-
maratu petta amu muy ya gagangay na
pangikerutan na ta tolay kiden, ammi ta
kadwan kiden a nelemad na tekid petta
intu la madangag da ya keangarigan. 12 A
yen ta nagbida yak tekid ta keangarigan,
te maski am itta ya mata da a aweda
haman maita ya mepaita tekid, a maski
am itta ya bangbang da a aweda pake
maawatan ya mepadangag tekid, te am
maawatan da mina a magbabawi kid
hapa mina petta pakoman na kid na Na-
maratu,” kunna tekid.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Keangarigan
(Mt 13:18-25; Lk 8:11-15)

13 A ya nebar na para tekid a
“Am awemuy mantu amu ya ikayat
na uhohugan na keangarigan na nag-
purwak a pake ipasikkal ku petta amu
muy sangaw ya pagbalinan na kadwan
kiden keangarigan nga mebida sangaw
tekamuy. 14 A ya umange en nagpurwak
a yen ya mangipadangag ta uhohug na
Namaratu. 15 A ya dalanen nga nehun-
nakan na kadwan kiden hukal a yen ya
keangarigan na makadangag ta uhohug
na Namaratu, ammi gafu ta aweda itug
ya madangag da a ange i Satanas tekid a
tabtabangan na ya nadangag da en petta
kaliwatan da. 16 A ya kabatunen nga nag-
tuhun na kadwan kiden hukal a yen ya
keangarigan na makadangag ta uhohug
na Namaratu, a alistu kid hapa mangu-
rug ta talak da. 17 Ammi gafu ta aweda
pake itug ya madangag da en a awena la
mabayag na pangikatalak da, te sangaw
am itta ya pagzigātān da ono mangikatu-
pag tekid gafu ta uhohugen nga nekatalak
da a alistu kid hapa magtabeng, te kuman
na ikazigman da ya nekatalak da en.
18 “A ya natungradanen gahut nga ne-
hunnakan na kadwan kiden hukal a yen
hapa ya keangarigan na makadangag ta
uhohug, 19 ammi gafu ta addu hapa ya
burungan da ta magmagannud, ikid na
pakolangan da ya pagba-nang da, ikid na
addu ya ingguman da a yen kid na nonot
ya mangiduyat ta uhohugen, a awan na ta
pagbalinān na uhohugen petta magserbi
ta kappyanan da. 20 A ya mappya en lutak
nga nehunnakan na kadwan kiden hukal
a yen ya keangarigan na makadangag ta
uhohug na Namaratu, a itug da hapa ya
madangag da, a yen mantu ya kuman
na ammay nga makapagmayan ta pake
addu, ikid na makapagmayan ta kustu,
ikid na makapagmayan ta medyo maku-
rang la,” kunna.

Ya Kadwan Para Na Keangarigan

21 A ya kadwan kiden keangarigan nga
binida ni Hesus tekid a intu yan:
“Am napagatangan muy ya zilag ta bali
a emmuy hud itagu ta umag na kalamba
ono addun na agiddan, awa itun muy
haman ta kabagawan na. 22 A kuma-
nen hapa mina ta keangarigan kiden
nga nabidak tekamuy, te maski am mau-
mag ya ikayat da uhohugan a mappya ta
mepalawag kid. 23 A am kakurugan ta itta
ya bangbang muy a mappya ta pake dan-
gagan muy ya uhohug kin tekamuy. 24 A
pake itug muy hapa ya nadangag muy, te
ya kaddu na metug muy a kumanen hapa
sangaw ya kaddu na amu muy, a madag-
gan para. 25 Te ya mangitug ta madangag
na a itta para sangaw ya medagga ta amu
na, ammi ya awanen mangitug a imawan
hapa sangaw ya dana en amu na,” kunna.
26 “A ya gagangay na pangikerutan na
Namaratu ta tolay kiden,” kunna ha ni
Hesus, “a meangarig ta hukal kiden nga
nepurwak na tolay ta uma na en. 27 Te
am nabalin na nagpurwak a awena la bit
nonotan ya nepurwak na kiden, te ange
magtarabaku ta kadwan kiden tarabaku
na am ahaw, a am hiklam a masidug. A
ya nepurwak na kiden a magtatuhu kid
la, ammi awena haman amu am had kun
na pagtuhu da ikid na idakal da, 28 te
ya lutaken hala ya magpatuhu, a san-
gaw lumattog ya don na kiden, kapye na
sangaw magdawa ikid na magmayan ta
addu. 29 A sangaw am nagtuyag na ya
dawa na kiden a ange hapa maggatab ya
nagmula en, te dumatang na ya araw na
kagatab na. A kumanen hapa sangaw ta
mesipat kiden ta pangikerutan na Nama-
ratu.
30 “A anu mina ya takday para keangari-
gan na tolay kiden nga iturayan na Nama-
ratu petta amu muy? 31 A kuman kid na
kaassangan na hukal nga imula na tolay,
32 te sangaw am dakal na ya mula na en a
intu ya kadakalan na ngamin kiden mula,
te magge kuman na kayu, petta yen ya
eyan na mamanuk kiden pagumukan,”
kunna.
33 A addu para ya binida ni Hesus tekid ta
kumanin na keangarigan, te yen ya naatta-
man da dangagan. 34 A awan ta takwan na

binida na tekid am bakkan ta keangarigan, ammi am ik-ikid la na ituldu na kiden a sa nepalawag na ya ngamin tekid.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad
(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

35 A sangaw ta marimat a **“Entanan ta dammangewan,”** kunna. 36 A nagtugutan da ya kaddu na tolay kiden ta ba-nad na alugen, te naglalugan kid na ta barangayen nga nagtuttudan ni Hesus tentu en nangituldu ta tolay kiden, ammi dumadagdag hapa ya kadwan kiden tolay ta barangay da kiden hala. 37-38 A nagyan la i Hesus ta huli na barangayen, a masidug na ta fungan. A tentu en nasidug ta mappya a kima-ma la umange ya masikan na paddad. A pake nagpalung na ya danumen, a lima-nug na ta umag na barangay da en addet ta tanagay kid na lumammad. A gafu ta burung da a enda hinukal i Hesus,

“Magpasi kitam O, Afu, anu awan haman ta pangkengam,” kunda.

39 A tentu nahukal a nehuya na ya paddad, a **“Magintak kan,”** kunna hapa ta danumen, a nagimmang na, a nagsimpan ya danumen. A ya uhohug na hapa ta ituldu na kiden a

40 “Anu haman ta magburung kam? Awan hud ta pangikatalak muy?” kunna hapa tekid.

41 A pake nahigalan kid na tentu, a

“Anu panaw ya katolay na tolayin yan, te maski ya paddad ikid na palung a kurugan da hala ya uhohug na,” kunda.

5

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

1 A tekiden nakadatang ta dammang na alugen a itta kid na ta lugar na Gadareno kiden, a dumagut na i Hesus ta barangayen. 2 A tentun dimmagut a nepagka-ma na ya takday lalaki nga pinagguyung na anitu na kiden. 3-5 Te bagu nagafu ta agyan na tanam kiden, te yen hala ya nagyanan na. A ya gagangay na hapa ta idi a pakpakataraw ikid na paghuhuklaw gimihgihawa ikid na nakakalkalasig ta agtatanamanen ikid na bagbagetay kiden, yaga kulkulsangan na ya barbari na ta batu. Namengaddu nagalutan ta idi ta kawad ta kamat na pase takki na kiden, ammi awena haman nagamman, te gasgasātan na hala ya kawad ta kamat na kiden, a pakpakkan na ya kawad ta takki na kiden, a awan ta tolay nga nakagamma tentu. 6 Ammi tentu en nakaita te Hesus ta adayu a bumilag na hapa nga ange namalentud tentu.

7-8 “O Hesus, Anak na Namaratu,” kunna,

ammi ginamman ni Hesus ya anitu na en;

“Pagtugutām na ya tolayina,” kunna.

A pake pinaggihawa na anitu en,

“Anu hud ya aamum teyak? Magpagasingan ka ta Dyos ta awenak pakākāllakan,” kunna.

9 “Anu hud ya ngagam?” kunna ha ni Hesus ta anitu na en.

“Armado ya ngagan ku te adaddu kami sin,” kunna hapa.

10 A nakikekallak para la te Hesus ta awena kid patugutan ta adayu na lugar.

11-12 “Doban kami haen ta bahuy kidewan petta magyan kami la tekid,” kunna, te abikan hapa ya addu na bahuy nga magdukdukit ta hukeb na bagetay.

13 “E kanan mantu,” kun ni Hesus ta anitu kiden,

a nagtugutan da ya lalaki en, kapye da simarok ta bahuy kiden, a ka-ma la nagadukal ya bahuy kiden bumilag, a sa nagurdak kid ta gatab na bagetayen, kapye da nagkahunnak ta alugen. Dwaribu kid, a sa nagkalimat kid ta danumen.

14 A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a nagbabilag kid na hapa nga kumin ta ili, a nesaned da nedanug ya ngamin iningwa ni Hesus, a umange hapa ya tolay kiden, te enda inita ya makkwa. 15 A ta datang da ta agyan ni Hesus, a nagtalaw kid na hapa, te naita dan ya lalaki en nga nagyanan na anitu kiden, ammi awan na ya uyung na en, te nagbarawasin, a imatuttud la ten. 16 A binida hapa na nagtahon kiden ya ngamin naita da ta naguyungen ikid na bahuy kiden. 17 A yen ya gafu na ta pinatugut da i Hesus, te aweda ikayat ta magdulot ta lugar da. 18 A nagtoli mantu ta barangayen nga nagluganan da, a paalap hapa ya lalaki en nga nagyanan na anitu kiden petta dumagdag hapa tentu, 19 ammi awena nepalubus ni Hesus.

“Awem la ange, te dumatang kan mina ta balim ikid na kahulum kiden, te ipadangag mu sangaw tekid ya ngamin kallak na Namaratu teko,” kunna tentu.

20 A nagtugut mantu ya lalaki en, a enna nepadangag ya kallak ni Hesus tentu abat ta ngamin paglelehut na mafulu kiden ili. A nepagpaka-lat da hapa ya binida na tekid.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Nasi
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

21 A ta nepakadakit nig Hesus ta dammang na alugen a enna kid kinalihung na addu na tolay ta bikat na alugen. 22 A nehulun hapa tekid ya takday pinakadakal ta kapilya na Hudyo kiden nga nagngagan te Hayrus. A tentu nakaita te Hesus a umange namalentud ta atubang na nga makimallak tentu.

23 “Masi ya anak ken, Afu. Em haen isiged ya kamat mu tentu petta matolay,”
kunna.
24 A dumagdag mantu i Hesus tentu nga
ange ta agyan na anak na en masi. A sakā
dumadagdag hapa ya magamagaddu na to-
lay nga ange mangiil-ilat te Hesus.
25 A itta hapa tekid ya takday babbay nga
makataktakit, te makadagdaga kan abat ta
mafulu duwa na darun. 26 A sa inafut na
kan ya ngamin katolayan na nga netandan
na ta addu na manguru, yaga addu hapa ya
inattaman na ta nepanguru da tentu, ammi
awena haman nagmappya awa nagkehal
la. 27 A mappya hapa, te nadamag na ya
pakapangwa ni Hesus gafu ta bida na tolay
kiden, a yen ta sumalsal ta talekud ni Hesus,
petta si-gedan na ya barawasi na en.
28 “Maski la am masi-ged ku ya
barawasi na en a magmappya yak,”
kunna kan na nonot na.
29 A tentun nakasi-ged ta barawasi na a yen
hapa ya nepagimmang na daga na en, te
narikna na kan ta awan na ya takit na en.
30 Ammi narikna hapa ni Hesus ya imuhet
ta bari na en nga nagpamappya ta magtakit,
a alistu nagbalittag, a
“Inya ya nangsi-ged ta barawasikin?”
kunna,
31 “A maitam haman ya kaddu na tolay
kiden nga magitaptapal nagsi-ged teko,
a annum para ibar am inya ya nangsi-
ged teko,” kunna hapa na ituldu na kiden
tentu.
32 Ammi nakaliplipay para la, te apagan na
ya takdayen nga nangsi-ged tentu. 33 A gafu
ta narikna na babbayen ya pagkamag na
takit na en a umange hapa namalentud ta
atubang ni Hesus, te yaga nagtalaw hapa
tentu, a sa binida na ya ngamin tentu. A ya
nebar ni Hesus tentu a
34 “Itam awa nagmappya kan, Aboy, te
ya pangikatalak mu teyak ya nagmap-
pyam. Awem la sangaw magburung, te
awena sangaw magtoli na takit men,”
kunna hapa ni Hesus tentu.
35 A tentu para la naguhohug ta babbayen
a itta ya umange mangidanug tekid nga
nagafu ta bali ni Hayrus.
“Maski awem na pagdulotan ya Mistro
ta bali, te nasin ya anak men,” kunna te
Hayrus.
36 Ammi nedangagan hapa ni Hesus ya in-
uhohug na, a nebar na te Hayrus ta
“Awem la magburung, te itug mu la ya
pangikatalak mu,” kunna tentu.
37 A gafu ta kumanen a nagdulot kid la
ta bali na en, ammi nehangat ni Hesus ta
dumagdag ya addu na tolay tekid, te ikid
la inalap na ig Pedru, ikid ni Santiago, ikid
na kabagis na en Hwan, kontodu dama na
abbingen.
38 A ta pakadatang da ta bali ni Hayrusen
a neddatangan da ya tolay kiden nga
gisitangan ikid na gitangitan ta masikan.
39 Ammi tekiden gimon ta bali a
“Anu masitang kam gitangitan? Nasi
hud ya abbingina awa masidug la,” kun
ni Hesus tekid.
40 A nekakatawa da hapa, ammi pinohet na
kid ta bali en, kapye na inalap ya dama na
abbingen ikid na tallu kiden kahulun na,
a simarok kid ta agyan na abbingen. 41 A
inibbalan na ya kamat na en kapye na bina-
ran, **“Talita kumi,”** kunna la ta agsitang na
Hudyo kiden. Ammi ya ikayat na uhohugan
a **“Aboy, imivwat kan,”** kunna. 42 A alistu
kad imivwat ya abbingen, a nagpapa-yat
hapa ta umag na bali en, te dakal hapa na
abbing, te itta kan mafulu duwa darun na.
A pake nafulotan ya pagpaka-lat nig dama
na en. 43 **“Pakanan muy na,”** kunna hapa
ni Hesus tekid, otturu pake nebar na tekid
ta aweda la ibabar ya iningwa na ta anak da
en.

6

Ya Pagpaka-lat Da Ta Ituldu Ni Hesus
(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

1 A ta nekabalin ni Hesus ta iten a nag-
tatugut kid na ituldu na kiden, te umange
kid ta lugar na en hapa la. 2 A san-
gaw ta araw na agimmang a umange kid
nakigimung ta kapilya, a nangituldu hapa i
Hesus ta addu na tolay. A pake nepagpaka-
lat da hapa, te kalugaran da haman, a papa-
nun na makkamu mangituldu, a yen ta nag-
impopohut kid na ta pagpaka-lat da tentu.
“Inya hud ya nangalapan na ta ku-
manin na bida?” kun na takday.
“A anu hud ya ikayat na uhohugan?”
kunna hapa na takday.
“A anu kawagan na ta itta ya paka-
pangwa na?” kunna para na takday.
3 A gafu ta kalugaran da ikid na kagitta da
en napanglaw a aweda kinurug, a nedadula
da.
“Bakkan hud ta anak la na kalapin-
tero ikid ni Mariya en nga kagitta tam
napanglaw? Yaga kagitta tam hapa ya
kabagis na kiden Santiago, ikid ni Hose,
ikid ni Simon, ikid ni Hudas, ikid na wāgi
na kiden nga babay nga magyan tekitam
sin,” kunda.
4 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a
“Kakurugan ta madayawan ya paguho-
hugan na Namaratu ta ngamin kiden lu-
gar ammi fwera la ta lugar na en hapa
la ikid na kahulun na kiden ta bali na,”
kunna.
5-6 A pake nepagpaka-lat na hapa ya kawan
na pangurug da tentu, a yen ta assang la ya
nepaita na ta pakapangwa na tekid, te as-
sang la ya pinagmappya na ta magtakit nga

sini-ged na ta kamat na. A sangaw sinaned na ya kadwan kiden lugar na babali petta mangituldu ta tolay kiden.

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:5-42; Lk 9:1-6)

7 A sangaw pinagammung ni Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu na, a pinasinapan na kid ta pakapangwa na, petta itta ya mabalin da nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden, a sinagduwa na kid nga ange mangipadangag.

8-9 "Awemuy ihulun ya gamgamak muy, fwera la ta sarukud muy ikid na pagsapatos muy. A awemuy hapa magbalun ta kanan muy ikid na pirak muy ikid na tali na barawasi muy. 10 A maski am inya sangaw ya magpadulot tekamuy ta bali da a magyan kam ten abat ta magtugut kam. 11 A am awan pulus ta magpadulot tekamuy ikid na magdangag ta uhohug muy a pagtugutān muy kid mantu, a azin muy ya lafu na agyan da ta takki muy kiden," kunna tekid.

12 A nagtatugut kid na nga ange mangipadangag, a nepadangag da ta magbabawi mina ya tolay kiden ta pagliwat da. 13 A addu hapa ya pinatugut da nga anitu ta seanitu kiden, a addu hapa na magtatākit ya linugudan da ta denu a nagmappya kid.

Ya Bida Na Pasi Ni Hwan en Nga Nangzigut Ta Tolay
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

14 A sangaw nadamag ni Ari en Herud ya ngamin kiden tarabaku ni Hesus, te sigida bibidan na tolay kiden ya ngagan na, a lavlavunan da am inya ya katolay na.

"Intu hala i Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden, a yen ta itta ya pakapangwa na, te natolay hala ta pasi na en," kun na kadwan.

15 Ammi ya uray kadwan a

"Intu hala ya aglavunen Eliyas, te nagtoli hala ta lutakin," kunda.

A ta kadwan para a

"Kakurugan ta aglavun ta kuman na aglavun kiden ta palungu araw," kunda.

16 Ammi ta nepakadamag ni Herud tentu a

"Intu malat i Hwanen nga pinaputulan ku ta kwa en sina, a natolay hala," kunna.

17-20 A kunna ten ya nebar na te ta katolay para la ni Hwan a nangadallaw i Herud, te ginubatan na i Herodias nga atawa na kabagis na en Felipe. A yen ta natotoli i Hwan tentu petta ihuya na ya tinarabaku na en.

"Nakaliwat kan ta Namaratu ewan te ginubatam haman ya atawa na kabagis men," kunna te Herud.

A yen ta masikan hapa ya pangikatupag ni Herodias te Hwan, a ikayat na ta napapasi mina. Ammi awan ta nabalin na, te nagtalaw i Herud nga mangpapasi tentu, te yaga amu na ta mappya na tolay na Namaratu nga awan ta liwat. A yen ta kengan ni Herud ya angat na, a nepebalud na la gafu ta atawa na en. A kanayun nagpatotoli ta agyan na kabaludan na en petta dangagan na ya bida na, ammi napopoyung hala ya nonot ni Herud gafu ta bida ni Hwan tentu.

21 A sangaw ta nekabalud para la ni Hwan a dumatang ya araw na panadamdaman ni Herud ta araw na nekeanak na en, a namadday hapa ta pagpamakan na ta opisyales na kiden ikid na suddalu na kiden pase naba-nang kiden tolay nga taga Galileya. 22 A ye-yen hapa na araw ya pakagāsāt na babbayen petta papapasi na i Hwan, te umange nagsala ya anak na en nga balatang ta atubang ni Heruden ikid na sangaili na kiden, a pake natalakan kid ta pagsala na. A ya uhohug ni Herud tentu a,

"Maski am anu ya ikayat mu, Aboy, a adangam la teyak te iatad ku hala teko. 23 A pagasingan ta Dyos am awek iatad teko ya ngamin adangam teyak maski abat ta gadwa na ngamin pagariyan ku," kunna.

24 A nagtugut la bit ya balatangen, te enna pinohutan te hina na en am anu mina ya adangan na. A ya uhohug na hina na en tentu a

"Maski intu la adangam ya ulu ni Hwan en," kunna tentu.

25 A alistu mantu nagtoli ya balatangen ta agyan na ari en, a

"Iatad mu mantu teyak ya ulu ni Hwan en, te pedatang mun ta isin nga melātuk," kunna.

26 A pake nagdamdam hapa ya ari en ta inadang na en, ammi awena ikayat ilogot ya balatangen gafu ta kari na en tentu, yaga amat na hapa ta sangaili na kiden. 27 A dinob na mantu ya suddalu en naggwardya petta enna papasin i Hwan, yaga nebar na ta idatang na hapa ya ulu na en. Enna mantu pinutulan ta agyan na agbaludanen, 28 a magananwan la a nedatang nan ya ulu na en nga nelātuk, a negawat da ta balatangen, otturu negawat na hapa te hina na en. 29 A ta nepakadamag na ituldu kiden ni Hwan ta pangpapasi da tentu a enda inalap ya bari na en, kapye da netanam.

Ya Pagtugut Ni Hesus Ikid Na Pagpakan Na Ta Limaribu
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)

30 A sangaw ta pagtoli na turin kiden ni Hesus nga dinob na ange mangipadangag, a binida da tentu ya ngamin tinarabaku da ikid na netuldu da. 31 A gafu ta kanayun timahud ya addu na tolay tekid a aweda matagop ya mangan, a

"Mappya ta limillik kitam bit ta isin petta ik-ikitam la bit, te magibannag kitam," kun ni Hesus ta turin na kiden.
32 A naglalugan kid mantu ta barangay, te ange kid mina ta awan ta totolay ta dammang na alugen. 33 Ammi kadulayan na te neitan na kid na kadwan kiden tolay ta nepagtugut da en. A gafu ta amu da kid a enda kid inakkawan ta lehut na alugen, a naghahulun hapa tekid ya addu na tolay nga taga ili kiden nga tinaliban da. A naunnanan da ig Hesus ta datangan da en. 34 A ta datang nig Hesus a dana ittan hala ten ya tolay kiden nga nagapag tentu. A ta nepakaita ni Hesus ta kaddu da a timalin hapa ya allak na tekid, te kimongkong kid ta kuman na awan ta magtaron tekid. A namegafu ha nangituldu tekid ta addu.
35-36 A ta furab a nagburung ya ituldu na kiden ta tolay kiden, a enda nebar te Hesus,
"Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay kidin, petta e kid gumatang ta pamuhab da ta babali kidewan, te furab na a awan haman ta pangalapan ta isin," kunda.
37 "A ikamuy na mina ya mangatad ta kanan da," kunna hapa tekid.
"A had mantu ya pangalapan mi ta awan bababang na pirak, petta igatang mi ta ipakan mi tekid?" kunda hapa.
38 "A emmuy mantu itan am piga ya binalun na tolay kiden," kunna ha tekid, a umange kid.
A ta pagtoli dan a
"Intu la itta sin ya lima na pan ikid na dwahukal na ikan," kunda hapa.
39 "A pagammungan muy mantu ya tolay kiden, a pagtuttudan muy kid ta kaddat kidina," kunna ha tekid.
40 A gafu ta kumanen a gituttudan kid nga naammungan ta taglimafulu ikid na tagmagatut, 41 a inalap ni Hesus ya lima kiden na pan ikid na dwahukal na ikan, kapye na tumangad makimallak. A sangaw ginadgadwa na ya pan kiden ikid na ikan kiden, kapye na kid negawat ta ituldu na kiden petta ikid ya mangisaned ta tolay kiden. 42 A sa nagkakan kid abat ta nabattug kid. 43 A tekid na nabalin nagkakan a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta huna na tolay kiden. 44 A ya kaddu na nagkakan kiden a limaribu kid na lālāki fwera ta bābāy ikid na anak.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum
(Mt 14:22-36; Jn 6:15-21)

45 A tekiden nabalin a pinapolu ni Hesus ya ituldu na kiden ta barangay, petta mapolu kid ta dammang ta ili na Betsayda, te mapozan la bit petta patugutan na ya tolay kiden. 46 A tentun nakapatugut tekid a gimon hapa tatakday ta bagetay petta makimallak. 47 A sangaw ta hiklam a nakatangngan ya barangay na ituldu na kiden ta alugen, a tatakday la i Hesus ta bagetayen. 48 Ammi naita na ta nazigatan kid nagtagwan, te atubangan na kid hapa na paddad. A tentu nagkarawan a umange i Hesus tekid nga nagpapa-yat ta danumen. A taliban na kid mina, 49 ammi ta nepakaita da tentu nga magpapa-yat ta danum en a pahig da ta datay, a kumahkahaw kid na, 50 te sa ikid nga nakaita tentu a gisatalaw kid na. Ammi alistu hapa i Hesus nga nagayag tekid, **"Awemuy la magtalaw te iyakin yan,"** kunna.
51 A tentu en hapa nakipaglugan tekid a ka-ma la nagimmang na ya paddaden, a pake masikan ya pagpaka-lat da tentu. 52 Te maski am naita dan ya pagpakaddu na ta pan kiden a aweda para la naawatan ya pakapangwa na, te aweda netug ta nonot da. 53 A ta nepakadakit dan a itta kid na ta lutak na Genesaret, a negon da ya barangay da en.
54 A tekiden nakadagut ta barangayen a alistu nalasin na kid na lumugar kiden. 55 A nagbabilag na ya tolay kiden ta babali kiden, te enda inalap ya ngamin kiden nagtatākit, a nedatang da kid giiddan ta dapan da kiden ta nagyanan ni Hesus. 56 A maski had sin na ili ikid na lugar ya umeyan na a enda nekahad tentu ya nagtatākit kiden, a maski netabnak da kid la ta tātangngan na dapun kiden petta maita na kid. A nakimemallak kid ta si-gedan da la ya gayadan na barawasi na en. A sa nagmappya hapa ya ngamin kiden nakasiged tentu.

7

Ya Katapang Na Tolay
(Mt 15:1-11)

1 A ta takday ha na araw a nakikkanan i Hesus ikid na kadwan kiden Pariseyu ikid na mangituldu nga taga Herusalem, 2 a neitan da hapa ya kadwan kiden ituldu na ta aweda nagbaggaw kapye da nangan. 3 Ammi tekid, kontodu ngamin kiden Hudyo a aweda bit makakan am aweda apolu makapagbaggaw ta kamat da ta kuman na agangwa na dadagkal da kiden. 4 A maski am bagu nagafu kid ta dapun a aweda bit makakan am dana aweda warsin ya bari da. A addu para ya parigan da ta agangwa na dadagkal da kiden, te padeletan da ya magbaggaw ta ngamin banga da ikid na pinggan da ikid na paginuman da kiden. 5 A yen ta nebar da te Hesus ta
"Anu awena dumagdag na ituldum kiden ta netuldu na dadagkal tam kiden? Te mangan kid hala maski aweda bit magbaggaw," kunda tentu.
6 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Kuga magimmamappya kam, kustu
hala ya nebar na Namaratu ta aglavunen
Isayas gafu tekamuy, te ya nebar na a
'Dayawan nak na tolay kidin ta
simuk da, ammi adayu garay ya
nonot da teyak.
7 **Awan mantu ta kapkappyan na**
pangdayaw da teyak,
te igitta da haman ya ituldu da
ta itulduk,' kunna,
8 "On, te baybay-an muy hapa ya lintig na
Namaratu, a intu idulot muy ya gagangay
na tolay. 9 Malalaki mantu ya sistema muy,
te takwan ya ipagsil muy ta lintig na Nama-
ratu petta idulot muy la ya agangwa muy.
10 Te ya lintig na Namaratu nga netuldu ni
mina Moses a
'Nonotan muy ig dama muy ikid na
hina muy,' kunna.
'A mappya ta mapapasi ya
maguhohug ta dulay tekid,'
kunna ha.
11 Ammi tekamuy a ugtulān muy haman ya
uhohug na en, te ya ituldu muy tekid a
'Dana mangatad kam bit ta simbaan
na Namaratu, a am awan na sangaw
ta iuffun muy ta dadagkal muy kiden a
ibar muy tekid ta dana neatad muy na
ta Namaratu,' kummuy.
12 A gafu ta kumanen a awemuy ipalubus
ta kurugan da ya nebar na Namaratu gafu
ta dadagkal da kiden. 13 A liblibangan muy
mantu ya uhohug na Namaratu petta idulot
da ya ituldu muy, yaga addu para ya ituldu
muy ta gagangay muy," kunna tekid.
14 A sangaw pinaabikan ni Hesus ya tolay
kiden tentu, a nebar tekid ta
"Pake dangagan muy ya uhohug
ku tekamuy petta maawatan muy:
15 Bakkan ta intu ikazigman na Namaratu
ya awan magbaggaw kapye na mangan,
baka ikazigman na hud ya itun muy ta
simuk muy? Intu hud la ikazigman na ya
dulay nga nagafu ta simuk muy.
16 "A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya ta dangagan muy ya bidan
kin tekamuy," kunna tekid, kapye na kid
nagtugutan.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Ikazig-
man Na Namaratu
(Mt 15:12-20)

17 A ta datang nig Hesus ikid na ituldu
na kiden ta bali a pinohutan da tentu am
anu ya ikayat na uhohugan ta ikazigman na
Namaratu. A ya nebar na tekid a
18 "Anu awemuy hapa metug ya inuho-
hug ken? Awemuy hud manonot ta maski
am anu ya mehulun ta kanan na tolay
a bakkan haman ta yen ya mangatad
ta pagzigmanan na, 19 te awena haman
ange ta nonot na awa ange hala ta sirat
na kapye na sangaw mewarad," kunna
tekid.
A gafu ta uhohug na en a nepasikkal na ta
mepalubus makan ya kompormi na kanan.
20 A ya uhohug na para tekid a
"Ya imuhet ta simuk na tolay ya man-
gatad ta pagzigmanan na, te magafu hala
ta nonot na. 21 Te ya dulay na nonot, ikid
na magtakaw, ikid na mangpapasi, ikid
na mangadallaw, 22 ikid na maginggum,
ikid na mangikatupag, ikid na magla-
dud, ikid na awan mangiguwad ta dulay
na nonot, ikid na pumassil ikid na ma-
madpadulay, ikid na magparayag, ikid na
manguyoyung, 23 a yen kid na tarabaku
ya magafu ta nonot na tolay a mangatad
kid ta pagzigmanan na," kunna.

Ya Pangikallak Ni Hesus Ta Hentil Na
Babbay
(Mt 15:21-28)

24 A tekiden nagtatugut ta iten na lugar a
umange kid ta tagad ta lugar na Tiro ikid na
Sidon. A nagyan kid ta takday bali ten petta
awan ta makkamu ta pagyanan da. Ammi
maski kunna ten a aweda haman nakatagu,
25 te magananwan la a itta ya takday babbay
nga nakadangag ta itta la ten i Hesus, a
umange nagtakab ta atubang na en gafu
ta balatang na en nga pagzigātan na anitu.
26 Bakkan ta Hudyo ya babbayen, te Giregu
nga taga Funisya, a ya uhohug na te Hesus a
"Ikallak nak, Afu, te patugutam mina
ya anitu na anak ken nga babbay," kunna.
27 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a
"Mappya ta apolu mangan ya anak ki-
den, te dulay am meatad ta atu ya kanan
na anak kidin," kunna.
28 "A kakurugan, Afu, ya kinamina,
ammi awena hud mangan na atu kiden
ta hugta na anak kiden nga nahunnak ta
lutak?" kunna hapa na babbayen.
29 "A kustu hapa ya inuhohug mu, Aboy,
dumatang kan mantu ta balim, te nag-
tugut na ya anitu na anak men," kun ni
Hesus tentu.
30 A nagtugut mantu ya babbayen, a
dinatangan na hala ya anak na en nga
imaidda, a awan na ya anitu na en.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Bangngag
Ikid Na Umal
(Mt 15:29-31)

31 A ta nekabalin da ta iten a nagtatugut
kid ha, a inange da ya ili na Sidon ikid
na lugar na Dikapolis addet ta Alug na
Galileya. 32 A sangaw neange da tentu ya
takday lalaki nga bangngag ikid na umal,
a nakimemallak kid tentu ta isi-ged na ya
kamat na tentu. 33 A sang neadayu bit ni
Hesus ya lalaki en ta kaddun na tolay kiden
petta ik-ikid la, a netulpat na ya guramay na
ta duwa kiden bangbang na lalaki en, kapye

na hapa naglutab. A sangaw netulpaw na
hapa ya guramay na ta zila na lalaki en.
34 A tumangad i Hesus ta langit, a man-
alasigak hapa kapye na naguhohug ta lalaki
en, **“Efata,”** kunna ta agsitang na Hudyo.
“Maukadan kan,” kunna. 35 A nakadangag
na ya lalaki en, yaga nalukay hapa ya zila
na en, a mappya hapa ya pakauhohug na.
36 A pake nebar ni Hesus ta tolay kiden ta
aweda mina bibidan ya naita da. Ammi
aweda garay dinangdangag ya nebar na
tekid awa pake nepadangag da hud la. 37 A
pake nafulotan ya pagpaka-lat na ngamin
kiden nakadangag ta bida da en.

“Mappya kad ya ngamin ya tarabaku
na, te atadan na ya bangngag ta pakadan-
gag na, ikid na umal ta pakauhohug na,”
kunda.

8

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Appataribu
(Mt 15:32-39)

1 A sangaw ha ta mittan a nagaammung
ya pake addu na tolay, a gafu ta awan ta
kanan da a pinaabikan ni Hesus ya ituldu
na kiden petta ibar na tekid.

2 “Kuga timalin ya allak ku ta tolay
kidin, te tallu araw kid na teyak, a naafut
na ya balun da. 3 A am padatangan ku kid
mina ta bali da a magkafuy kid sangaw
ta dalan gafu ta bisin da, pade awa pake
adayu ya bali na kadwan,” kunna.

4 “Ahu, had ya pangalapan tam ta isin
na lugar ta ipakan tam tekid, te adayu
haman yan ta babali?” kunda hapa tentu.

5 “A piga hud ya nehuna muy nga pan?”
kunna ha,

“A pitpitu hukal la,” kunda hapa.

6 A gafu ta kumanen a pinagtuttud na ya
tolay kiden ta lutak, a ginawat na hapa ya
pitu kiden pan kapye na kid nepakimallak,
a sangaw ginadgadwa na kid kapye na kid
negawat ta ituldu na kiden, a nesaned da
kid hapa ta tolay kiden. 7 Itta hapa ya assang
la na ikan da, a nepakimallak na kid hapa
kapye na kid nepesaned. 8 A sa nagkakan
kid abat ta nabattug kid. A sangaw pinannu
da hapa ya pitu na la-ba ta nehuna na tolay
kiden. 9 A ya kaddu na nagkakan kiden a
nasurok ta appataribu kid, a sangaw pina-
datang na kid ta bali da. 10 A tekid na nag-
tugut a naglugan hapa i Hesus ta barangay
kontodu ituldu na kiden, a umange kid ta
lugar na Dalmanuta.

Ya Pangparuba Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mt 16:1-10)

11 A sangaw umange te Hesus ya kadwan
kiden Pariseyu, a nakidibati kid tentu.

“Mappya ta itta ya ipaitam ta paka-
pangwam, petta pakaitan mi ta Nama-
ratu ya nangidob teko,” kunda ta pang-
paruba da tentu.

12 A nanalasigak hapa i Hesus ta pag-
damdam na tekid, a

“Anu ya kuga pagdaram na tolay kidin
yan ta kanayun adangan da ya ipaitak
tekid? Kakurugan ya uhohug ku teka-
muy ta awan sangaw ta ipaitak tekamuy,”
kunna tekid, 13 a nagtugutan na kid.

A nagbarangay ig Hesus ikid na ituldu na
kiden petta e kid ta dammang na alugen.

14 A ta nepaglugan da ta barangayen a
naliwatan na ituldu na kiden ya nagbalun
ta kanan da, te tatakday la na pan ya huna
da ta barangayen. 15 A ya uhohug ni Hesus
tekid a

“Mappya ta palanan muy ya beking* na
Pariseyu kiden ikid na beking na kahulun
ni Herud, te dulay,” kunna.

16 A nagbabidan da am anu ya ikayat na
uhohugan;

“Ay On, te naliwatan tam ya nagbalun
ta pan,” kunda.

17 Ammi ta nepakarikna ni Hesus ta bida da
a

“Anu kuga pagbabidan muy ya kawan
na kanan tam?” kunna. “Awemuy hud
para maawatan ya ikayat ku uhohugan
tekamuy. Nagbanad hud ya nonot muy?
18 Itta haman ya mata muy, a anu awe-
muy haman makaita. A itta hapa ya bang-
bang muy, a anu awemuy makadangag?
19 Naliwatan muy de ya lima kiden pan
nga nepakan ku ta limaribu kiden. A piga
hud na la-ba ya pinannu muy ta huna da
kiden?” kunna tekid.

“A mafulu duwa,” kunda hapa.

20 “A ta pitu kiden pan nga nepakan ku
ta appataribu kiden, a piga hapa na la-ba
ya pinannu muy ten ta huna da kiden?”
kunna ha.

“A pitu hapa,” kunda.

21 “Ay, awemuy para la de maawatan ya
ikayat ken uhohugan tekamuy nga

‘Palanan muy mina ya beking na
Pariseyu kiden ikid nig Herud?’ ”
kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagdaram

22 A ta pakadatang da ha ta ili na Betsayda
a itta ya umange nangidafung ta nagdaram
te Hesus, a nebar da ta

“Maski la isi-ged mu ya kamat mu tentu
petta makaita,” kunda tentu.

23 A inibbalan ni Hesus ya kamat na nag-
daramen, kapye na ginemidan neuhet ta

* **8:15** Ya beking ya ikihu da ta arena en am mamadday kid ta pan petta bumlad.

ada-dayu ta babali kiden. A sangaw linutaban na ya mata na kiden kapye na kid hapa sini-ged ta kamat na.

"Itta de ya maitam?" kunna tentu.

24 A nesaned na hapa ya mata na kiden, a

"Maitak de ya tolay kiden nga magpapa-yat, ammi awan ta pagdaduman da ikid na kayu kiden," kunna hapa.

25 A gafu ta kumanen a sini-ged na ha ya mata na kiden, a tentu ha pake nagladdang a nagmappyan ya mata na kiden, a pake madakar na ya pakaita na ta ngamin. 26 A pinadatang ni Hesus ta bali na, ammi dana nebar na ta

"Awem la magsibsibal ta kadwan kiden babali," kunna hapa tentu.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

27 A tekiden nagduldulot ta ili na Sesariya Pilipo a itta ya pinohutan ni Hesus ta ituldu na kiden;

"Anu kan ya pangitan na tolay kiden teyak am inya yak?" kunna tekid.

28 "A pahig na kadwan ta iko i mina Hwan nga nangzigut ta tolay nga napapasi ta kwa en sina. Ammi ta kadwan a pahig da ta iko ya aglavunen Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A ta kadwan para a pahig da ta iko ya takday na aglavun nga nasi ta palungu araw," kunda.

29 "A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan muy teyak?" kunna ha tekid.

A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;

"A iko ya Mangikerutanen nga netun na Namaratu ta pinakadama mi," kunna.

30 A sangaw pake nebar ni Hesus ta aweda mina bibidan yen ta kadwan kiden tolay.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi na
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

31 A ta nekabalin na en a namegafun hapa i Hesus nga mangipadangag ta pasi na tekid.

"Mappya ta pakākāllakan da sangaw ya Tolayin taga Langit, te ya kalalaklakayan kiden ikid na padi kiden ikid na mangituldu kiden, a aweyan dak sangaw, kapye dak sangaw papapasi, ammi matolayak hala sangaw am nagpasan ya talluhaw," kunna,

te awena nelemad awa pake nebar na tekid.

32 Ammi ginamid ni Pedru ta sang adayu, a

"Awem mina ibar ta mapapasi ka, Afu, te Namaratu ya makkamu teko," kunna.

33 A nagbalittag hapa i Hesus nga nangita ta kadwan kiden ituldu na kapye na nehuya i Pedru,

"Umadayu kan teyak, te itta Satanas teko, te bakkan ta uray na Namaratu ya patarabakum teyak awa uray hud la na tolay," kunna tentu.

34 A sangaw pinaabikan na ya ituldu na kiden ikid na kadwan kiden tolay nga nangkalihung tentu petta madangag da ya ibar na tekid.

"Am itta ya mayat dumagdag teyak a mappya ta pagtalekudan na ya bari na, a attaman na ya zigat na pangurug na teyak, petta makadagdag teyak. 35 Te maski am inya ya mangkenga ta angat na a masi hala sangaw ta magnayun, ammi ya mangisagapil ta angat na gafu ta pangurug na teyak ikid na damag ku a matolay hala sangaw nga magnayun. 36 Te maski am itta mina ya nakaalap ta ngamin kiden magmagannud ta paglelehutin a itta hud sangaw ya kappyanan na tentu am nawakay ya kahalwa na ta pasi na. 37 A itta hud sangaw ya pangsaka na ta kahalwa na petta matolay? 38 A maski am inya sangaw ya mamat mangibosag teyak ikid na uhohug ku ta atubang na awan kiden mangurug a yen hapa sangaw ya ikamat ku am magtoli yak sangaw ta lutakin nga mangihulun ta pakapangwa ni Damakewan ikid na anghel na kiden," kunna.

9

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus
(Mt 17:1-8; Lk 9:28-36)

1 A ya uhohug na para tekid a

"Kustu hapa ya ibar ku tekamuy ta itta ya kadwan kiden tekamuy nga awan para la masi addet ta maita da sangaw ya pakapangwa na Namaratu ewan nga mehulun ta Mangikerutan am ange sangaw sin magtogkok ta pagariyan na Namaratu," kunna.

2 A ta nepagpasa na annam na araw a inalap na ig Pedru, ikid ni Santiago ikid ni Hwan, a sa naghahulun kid nga gimon ta ata-nang na bagetay, petta ik-ikid la. A sangaw nanguli hapa ya bari ni Hesus en, 3 a pake nagfuraw ya barawasi na kiden, te awan ta kagitta na kafuraw na, te pake makatulang hapa ya dakar na en. 4 A nepagka-ma da hapa ya lalattog ni mina Moses ikid ni Eliyas, a nagbida kid te Hesus. A ya uhohug ni Pedru a

5 "Mappya, Afu, te itta kamin sin, te mamadday kami mina ta tallu na babali, petta tagtakday kam ni Moses ikid ni Eliyas ta ba-bali," kunna.

6 Ammi pagtaranyag na yen gafu ta talaw na en, te sa nagtalaw kid. 7 A kima-ma la hapa ya pake furaw na kulam nga imakban tekid, a tinappanan na kid, a nadangag da hapa ya maguhohug tekid ta umag na kulamen,

"Ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan ku. A mappya ta dangagan muy ya ituldu na tekamuy," kunna.

8 A tekiden naglipay a awan na ta naita da
am awa i Hesusen la.
9 A tekiden dumadagut ta bagetayen a
nebar ni Hesus tekid ta aweda la bit bibidan
ya naita da,
"te mappya ta apolu masi ya Tolayin
taga Langit kapye na sangaw matolay,
a yen sangaw ya pangipadangag muy,"
kunna.
10 Aweda mantu binibida, ammi nag-
babidan da am anu ya ikayat na uhohugan
ta uhohug na en nga **'masi kapye na
sangaw matolay'**. 11 A ya pohut da en hapa
tentu a
"Am gagangay ta kumanen sangaw
ya kasasaad mu, Afu, ta iangem ta lu-
takin a anu mantu ya ikayat na uho-
hugan na mangituldu kiden, te ibar da
haman ta apolu maglattog i Eliyasen
kapye na umange ya Mangikerutanen
nga nekari na Namaratu, ammi ikon
haman ya napolu?" kunda.
12-13 "A kustu hala ya nebar da," kunna
hapa ni Hesus, "te kakurugan ta apolu
maglattog i Eliyas, petta dana iparan na
ya tolay kiden. Ammi ya ibar ku teka-
muy a nabayag na haman ya nelalat-
tog ni Eliyas ta kuman na linavun da
ta suraten, ammi aweda nalasin, a yen
ta tinapangan da ta kuman na nekayat
da. A mappya hapa ta magdulot ya uho-
hug na suraten gafu ta Tolayin taga Lan-
git, te pakākāllakan da sangaw kapye da
iwarad," kunna.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen
Seanitu*
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43)

14 A tekid na nakadagut ta agyan na kad-
wan kiden ituldu na ta akban na bagetayen
a itta hapa ya addu na tolay. A ya kadwan
kiden mangituldu ta relisyon na Hudyo ki-
den a pakidibatin da ya ituldu na kiden.
15 A ta nepakaita na tolay kiden te Hesus a
kuga nekawa kid tentu, a nagbabilag kid na
nga ange magpadulot tentu. A ya nebar ni
Hesus tekid a
16 "Anu hud ya nagtatabbagan muy ta
ayanen?" kunna hapa tekid.
17 A ya tabbag na takdayen a
"Itta yak sin, Mistro, te neangek mina
teko ya anak ken, te itta ya anitu na nga
nagpaumal tentu. 18 A am pagkissiwan na
a pagdangkakan na hapa ta lutak, kapye
na pagtuyagan ya bari na en, otturu pag-
ngahitaman na, a paglukbakan na para.
A nepatugut ku ya anitu na en ta ituldum
kidin sin, ammi aweda haman nabalі-
nan," kunna.
19 "Kuga awan ta pangikatalak na tolay
kidin yan. Bababang yen kabayag na
pagyan ku tekamuy nga mangitultuldu,
ammi awemuy para la netug. Iange muy
mantu sin ya abbingina," kunna.
20 A neange da mantu tentu, ammi ta
nepakaita na anitu na en te Hesus a ka-
ma la pinagkissiw na ha ya abbingen, a
pinagdangkak na ta lutak, a nagkakuyat, a
naglukbak na hapa.
21 "Umanu hud ya kabayag na ta ku-
manin?" kun ni Hesus te dama na en, a
"Addet ta pake kaassang na ay," kunna.
22 "A ta kadwan a paglattun na ta afuy
pase danum petta papasin na. Ammi am
itta ya makkwam, Afu, ay ikallak kami,
Afu," kunna ha.
23 "Annum hud ibar am itta ya
makkwak? Makkwak ngamin am itta ya
pangikatalak mu teyak," kunna hapa ni
Hesus tentu.
24 "Ay, ikatalak ta ka, Afu, pagustum
haen ya pagkurangan na pangikatalak
ku," kunna hapa nagtangit.
25 A gafu ta nagbabilag na ya tolay kiden nga
ange magbuya a dana nehuya ni Hesus ya
anitu na abbingen.
"Iko anitu nga nagpaumal ikid na nag-
pabangngag ta abbingina, pagtugutām
na, a awem na sangaw magtoli," kunna.
26 A pinaggihawa na anitu en ya abbingen
kapye na ha pinagkissiw ta masikan na
kissiw, a yen ya nepagtugut na. A kuman na
nasin ya abbingen.
"Ay e, nasin," kun na kadwan kiden.
27 Ammi enna inibbalan ni Hesus ya kamat
na en kapye na pinagivwat, a nagtayuk na.
28 A sangaw ta bali ta awan ta nakibidan
te Hesus a umange tentu ya ituldu na kiden,
a
"Anu awemi napatugut ya anitu na
en?" kunda tentu.
29 A ya tabbag na hapa tekid a
"Awena mapatugut na kumanin na an-
itu am awemuy dana makimallak petta
uffunan na kam na Namaratu ewan,"
kunna.
30 A ta nekabalin da ten a nagpaabagatan
kid ta lugar na Galileya, ammi ikayat ni
Hesus ta awan ta makkamu ta agyan da,
31 petta awan ta manabtabang ta pangit-
uldu na ta ituldu na kiden. A ya uhohug na
tekid a
"Papasin da hala sangaw ya Tolayin
taga Langit, te itta sangaw ya man-
gitalaba tentu petta enda gafutan na
mangikatupag kiden tentu. Ammi maski
am papasin dak a matolayak hala sangaw
ta mekatallu na araw," kunna.
32 Ammi aweda para la naawatan ya ikayat
na uhohugan tekid, a mamat kid nangibar.

Ya Bida Na Umalinnak
(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

33 A ta nekabalin da ten a nagdulot kid
ta ili na Kapernayum. A tekid na gimon ta
bali a pinohutan ni Hesus tekid am anu ya
nagbabidan da ta dalan. 34 Ammi aweda
nagasitang, te intu nagbabidan da am inya
tekid ya pinakadakal da. 35 A tentun hapa
nakatuttud a pinaabikan na kid tentu, ya
mafulu duwa kiden, a netuldu na kid.
"Am itta ya mayat magbalin ta
pinakadakal na kahulun na kiden a
mappya mantu ta intu ya kapozyanan
da petta makitagabu tekid," kunna.
36 A pinatayuk na hapa ya takday abbing ta
tātangngan da, kapye na sina-bil, 37 kapye na
ha binida ta mafulu duwa kiden.
"Maski am inya ya mangtagop ta ku-
manin na abbing gafu ta pangurug na
teyak a mekwenta hapa ta iyak ya tinagop
na, a ya mangtagop teyak a bakkan la ta
iyak ya tagopan na am awa nangidoben
teyak hapa," kunna.
38 A ya uhohug hapa ni Hwan tentu a
"Mistro, itta ya naita mi nga mag-
patugut ta anitu na seanitu kiden, ammi
usaran na hapa ya ngagam. A ginam-
man mi hapa te awena mehulun tekita-
tam," kunna.
39 "Awemuy mina gamman ya kuma-
nen," kunna hapa ni Hesus tentu, "te
maski am inya mina ya mangipaita ta
pagpaka-latan gafu ta ngagan ku a awe-
nak otturu padpadulayan. 40 Te ya awan
mangikatupag tekitam a kahulun tam kid
hapa. 41 A kakurugan hapa ya uhohug ku
tekamuy ta maski am inya ya mangatad
ta inuman muy gafu ta kahulun ta kam
a itta hala sangaw ya isagolyat na Nama-
ratu tentu," kunna.
42 "Ammi am inya ya mangituldu ta du-
lay ta maski takday la na kaassangan ki-
den nga mangurug teyak a pake kakallak
sangaw, a mapmappya mina en ta dana
nakaddangan ya lig na en ta dappug na
batu kapye na newarad ta bebay, petta
awena mina nakaliwat. 43-46 A am an-
garigan ta kamat mu ono takkim ya gafu
na pagliwat mu a awem hud gappakan
kapyem iwarad petta awem sangaw me-
logot? Te mapmappya ta napukulan ka
mina nga magdulot ta magnayun na pag-
tolayam ammi ta mewarad ka ta afuyen
nga awan maazap gafu ta awemen inazi.
47 A kumanen hapa ta matam, te am an-
garigan ta matam ya gafu na pagliwat mu
a awem hud kilotan kapyem iwarad petta
awem melogot? Te mapmappya ta bulding
ka mina nga simarok ta pangikerutan
na Namaratu ammi ta mewarad ka ta
pangtaguhali na en gafu ta awemen inazi.
48 Te ya ngamin kiden magaddet ta iten
a awena sangaw masi na irat da kiden,
yaga awena maazap na afuyen, 49 te sa
mapa-gang kid ta afuy.
50 "Itta hud ya kapkappyan na asin
am awan na ya nanam na? A yen ya
pagnonotan muy, te mappya ta kuman na
asin ya gagangay muy, petta mappya ya
pagkakahulun muy."

10

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Paggungay Na Nagatawa
(Mt 19:3-12)

1 A ta nepagtugut nig Hesus ta nagyanan
da en a umange kid ta lugar na Hudeya ta
dammang na karayan na Hurdan, a nagam-
mung ha tentu ya awan bababang na tolay,
a netuldu na kid ta kuman na gagangay na
en. 2 A umange hapa tentu ya kadwan kiden
Pariseyu, te itta ya pohut da ta pangparuba
da tentu.
"Mistro, had kun na pangawatam ta
lintig ni Moses gafu ta magatawa kiden,
te mepalubus de ta igungay na lalaki ya
atawa na?" kunda.
3 A ya tabbag na hapa tekid a
"Anu hud ya nebar ni mina Moses teka-
muy?" kunna.
4 "A nepalubus na ta igungay na lalaki
ya atawa na, ammi mappya ta iatad na
tentu ya papel na pakigungay na," kunda.
5 "A onay, gafu ta pagbanad na nonot
muy, 6 ammi addet ta nepamadday na
Namaratu ta napopolu kiden a bakkan
haman ta kunna ten, te ya uhohug na
suraten a
**'Pinadday na kid petta itta ya lalaki
ikid na babbay.**
7 **A yen ta makigungay ya
lalaki ta dakal na kiden, te
makidagga ta atawa na en,**
8 **a ikwenta na Dyos ya duwa ki-
den ta tatakday la na tolay,'**
kunna,
A bakkan kid na mantu ta duwa na tolay,
te tatakday kid na. 9 A madi mantu am
paggungayan tam ya pinagdagga na Nama-
ratu," kunna tekid.
10 A ta datang nig Hesus ikid na ituldu
na kiden ta bali a pabida da ha tentu ya
kasasaad na makigungay ta atawa na. 11 A
ya uhohug na tekid a
"Am makigungay ya lalaki ta atawa na
otturu mangatawa ha ta takwan a mek-
wenta hala ta mangadallaw. 12 A am
makigungay hapa ya babbay ta atawa na
otturu makiatawa ta takwan a mekwenta
hapa yen ta makikadallaw," kunna.

Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

13 A sangaw itta ya mangiange ta anak da
kiden te Hesus petta ipotun na ya kamat
na tekid, ammi nehuya na kid na ituldu na

kiden. 14 Ammi ta nepakaita ni Hesus ta
iningwa da a nagporayan na kid hapa.
"Awemuy la gamman ya anak kiden,
petta e kid la teyak, te ya ngamin kiden
makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan
na Namaratu ewan," kunna.
15 "A kakurugan hapa ya uhohug ku
tekamuy ta am awemuy ikatalak ya pag-
taron na Namaratu ta kuman na abbing a
awemuy sangaw mesipat tentu," kunna,
16 otturu sina-bil na ya tagtakday abbing, a
pinasinapan na kid ta nepangipotun na ta
kamat na tekid.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

17 A tentu en nagganwat nga ange ha mag-
pasyar ta takwan na lugar a itta ya nagbilag
nga ange namalentud ta atubang na en nga
nakimemallak tentu.
"Ay, Mistro, kakurugan ta mappya ka
na tolay, a ibar mu haen teyak am anu
mina ya tarabakuk nga mappya petta
itta sangaw ya angat ku nga magnayun,"
kunna.
18 A ya tabbag ni Hesus tentu a
"Annum hud ibar ta mappya yak na
tolay? Itta hud ya mappya am bakkan la
ta Namaratu ewan," kunna.
19 "Ammi am ikayat mu maatadan ta
magnayun na angat a amum haman ya
lintig na kiden ta awem mamapasi, ikid
na awem mangadallaw, ikid na awem
magtakaw, a awem hapa magladdud, ikid
na awem magdarogas, a dayawam hapa
ig damam ikid ni hinam," kunna ha.
20 "Ay, kanayun kurugan ku yen kid na
lintig abat ta kaabbing ku," kunna hapa.
21 A inaita la ni Hesus ta pangidduk na tentu,
kapye naguhohug ha tentu;
"Itta para la ya takday pagkurangam,"
kunna, "te em mina ilaku ya ngamin ki-
den kwam, a mangatad ka ta pobre kiden
petta itta sangaw ya pagba-nangam nga
mauknud ta agyan na Namaratu. A am
mabalin kan a magtoli ka sangaw petta
dumagdag kan teyak," kunna.
22 A ta pakadangag na lalaki en ta inuhohug
ni Hesus tentu a nagsugyab ya mukat na, a
nagtugut hapa nagdamdam, te pake addu
ya kwa na. 23 A nesaned ni Hesus ya mata na
ta ituldu na kiden kapye na ha naguhohug
tekid:
"Kuga mazigat ya isassarok na maba-
nang ta pangikerutan na Namaratu,"
kunna.
24 A nepagpaka-lat da hapa ya inuhohug na,
ammi pinidwa na ha tekid;
"Anak ku, kakurugan ta mazigat ya
isassarok na tolay ta pangikerutan na Na-
maratu, 25 te malmalogon ya isassarok
na anwang ta hubu na dagum ammi ta
isassarok na maba-nang ta pangikerutan
na Namaratu," kunna tekid.
26 A pake nepagpaka-lat da ha ya inuhohug
na;
"A am gagangay ta kunna ten, Afu, a itta
hud para ya mekerutan?" kunda.
27 A nesaned na bit ya mata na tekid kapye
na tumabbag.
"Awan pulus ta mabalin na tolay petta
mekerutan mina, ammi itta ya mabalin
na Namaratu, te intu ya makapangwa ta
ngamin," kunna.
28 A ya uhohug ni Pedru tentu,
"A itan na kamin, Afu, te sa newasa min
ya ngamin kwa mi petta dumagdag
kami teko," kunna.
29-30 A ya tabbag hapa ni Hesus a
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta
am itta ya nagtugut ta bali na, ikid na
kabagis na, ikid na dakal na kiden, ikid
na lutak na, ikid na anak na, gafu ta pake-
sipat na teyak ikid na pangipadangag na
ta damag ku a maatadan hala sangaw
yen ta minagmagatut ta katolay na sin
ta kuman na natugutan na kiden, ammi
medagga hapa sangaw ya mangitapang
tentu. A sangaw ta ketta na pangipa-na
na a maatadan hapa ta magnayun na an-
gat. 31 Ammi ya kadwan kiden nga mapa-
polu ta ayanin a mapozan kid sangaw, a
ya kadwan kiden nga mapozan ta ayanin
a mapolu kid sangaw," kunna tekid.

Ya Ange Nig Hesus Ta Ili Na Herusalem
(Mt 20:17-28; Lk 18:31-34)

32 A ta nekabalin na en a magtugtugut kid
na nga ange ta ili na Herusalem, a malalang
ya mafulu duwa kiden te Hesus gafu ta
maaggut imunnan tekid ta dalan, yaga me-
dyo magtalaw hapa ya kadwan kiden to-
lay nga dumagdag tekid. A pinaabikan ni
Hesus ya mafulu duwa kiden tentu petta
bidan na tekid ya makkwa sangaw tentu.
33 "Dangagan muy ya ibar ku tekamuy,
te magdulot kitanan ta ili na Herusalem, a
yen sangaw ya panggafutan da ta Tolayin
taga Langit, petta idarum da ta padi kiden
ikid na mangituldu kiden ta lintigen, a
sa ikayat da sangaw ta masi. 34 A am
negawat dan ta Hentil kiden nga man-
gibbal tekitam a amāmatan da hapa, yaga
paligatan da kapye da sangaw pagappan
ta krus. Ammi matolay hala sangaw ta
mekatallu na araw," kunna.
35 A pake himebing tentu ig Santiago ikid ni
Hwan nga anak ni Zibadeyu, a
"Mistro, itta haen ya adangan mi teko,"
kunda.
36 "A anu hud ya ikayat muy?" kunna
hapa.
37 "A te ikayat mi ta makipag-
togkok kami sangaw ta hebing mu am

makatogkok kan sangaw ta pagariyam ta lutakin," kunda.
38 "Ahu, awemuy de amu ya zigat na adangan muy. Makkwa muy hud sangaw ya magattam ta kagitta na neatad na Namaratu teyak ta zigat kin?" kunna.
39 "A on ay, makkwa mi," kunda hapa.
40 "A kakurugan ta paruban muy sangaw ya kagitta na zigat kin, ammi maski kunna ten a bakkan hala ta iyak ya magpili ta magyan ta hebing ku, te i Damakewan ya makkamu magpili," kunna tekid.
41 A ta pakadangag na kadwan kiden ta inadang na duwa kiden te Hesus a nalussaw kid hapa tekid, 42 ammi sa pinaabikan na kid ni Hesus a tinabarangan na kid.
"Amu muy ya gagangay na Hentil kiden ta ikwenta da ya iturayan da kiden ta kuman na tagabu da, a ya mayat magmayor ta kahulun da kiden a doban da kid, 43 ammi awemuy mina makigitta ta isina kid, te ya mayat madayawan tekamuy a maguray mina makitagabu ta kahulun na kiden. 44 A ya mayat metun ta mayor na ngamin a maguray hapa makitagabu tekid. 45 Te maski ya Tolayin taga Langit a bakkan ta yen ya umeyan na ta isin petta makitagabu ya tolay kiden tentu, awa intu ya magserbi tekid, a isagapil na hapa ya angat na tekid petta masaka na kid," kunna tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Te Bartimeyo
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

46 A tekiden nagtalib ta ili na Heriku a dumadagdag hapa tekid ya pake addu na tolay. A itta hapa ya nagdaram nga imatuttud ta pingit na kalsada en nga nagngagan te Bartimeyo nga anak ni Timeyo. 47 A ta pakadangag na ta magtalib na i Hesus taga Nasaret a nagayayag na,
"Ay, Hesus, Simsima ni mina Dabid, ikallak nak haen, Afu," pakakin.
48 Ammi nehuya na kadwan kiden tolay petta awena magsitang, ammi nepasikan na para ya iayag na,
"Ay, Simsima ni mina Dabid, ikallak nak haen, Afu," kunna.
49 A nagtayuk hapa i Hesus a
"Baran muy, petta ange hala sin," kunna.
A binaran da.
"Awem la magburung, a imivwat kan, te paayagan na ka," kunda tentu.
50 A alistu timollok nangiwasa ta salnuk na en, a umange te Hesus.
51 "A anu hapa ya pakkwam teyak?" kun ni Hesus tentu.
"Ay Afu, ipaitak ya awekin pakaita," kunna hapa.
52 A ya uhohug ni Hesus tentu a
"Magdulot kan la ta eyam, te nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu teyak," kunna,
a yen hapa ya nepakaita na, a dumagdag na hapa teg Hesus ta dalan.

11

Ya Pagpaari Mina Na Tolay Kiden Te Hesus
(Mt 21:1-11; Lk 19:29-44; Jn 12:12-19)

1 A tekiden nakaabikan ta ili na Herusalem a pa nagimmang kid bit ta bikat na babali kiden ta Beffage ikid na Betanya ta Bagetay na Olibo, te pinaunnan ni Hesus ya duwa na ituldu na kiden.
2 "Magdulot kanan ta babali kidewan, a am nakasarok kanan a maita muy sangaw ten ya urbun na kabayu nga megalut nga awan para la natakayan. A ubadan muy hapa, te idatang muy hapa sin. 3 A am itta sangaw ya mangpohut ta pangubad muy a **'Pa masapul na bit la i Afu, te petoli na hala sangaw ta ayanin,'** kummuy."
4 Umange kid mantu, a naita da hala ya kabayu en negalut ta irwangan na bali ta pingit na kalsada. A tekiden nangubad tentu a
5 "Annun muy hud ubadan ya urbunina?" kunna hapa na imatayuk kiden ten.
6 A nebar da hapa ya uhohug ni Hesus tekid, a nepalubus da hala. 7 A ta nepangidatang da tentu a nehuklad da ya ga-gamit da ta urbunen, a nagtakay na hapa i Hesus. 8 A tentu en nagtakay a imunnan hapa ya addu na tolay, a nehuklad da ya ulolat da kiden ta angen na en ta pangdayaw da tentu. A nangalap hapa ya kadwan ta kuman na don na anaw, a nehuklad da hapa ta angen na en. 9 A ya tolay kiden nga imunnan tentu ikid na itta kiden ta gafan na a nagayayag kid na,
"Madaydayaw ya Namaratu ewan. Bendisyonam, Afu, ya umange in sin nga pinakabarim.
10 "Bendisyonam, Afu, ya umange in nga magtogkok ta iturayan ni minakakayen Dabid.
"Madaydayaw ya Namaratu nga katanangan na Dyos," kunda ta pagayayag da.

Ya Pangigaged Ni Hesus Ta Kayu Ikid Na Pangihuya Na Ta Maglaku Kiden
(Mt 21:18-22)

11 A ta datang ni Hesus ta ili na Herusalem a simarok hapa ta Simbaan na Namaratu. A tentun nabalin nangita ta ngamin ten a imuhet ha, a umange ta Betanya te furab na, a nehulun hapa ya ituldu na kiden.
12 A ta lalakwat tekiden ha nagtoli ta ili na Herusalem a nabisinan i Hesus ta dalan. 13 A tentu en nakaita ta kayu na higos ta

sang adayu, a umange nagpusit ta mayan
na en, te itta mina ya negindan ta don
na kiden. Ammi awan haman ta mayan
na, a awan para la ya kaarawan na mayor
na pagmayan na. 14 A gafu ta kumanen
a **“Maski awem na sangaw magmayan,”**
kunna ta kayu en, a nedangagan na hapa na
ituldu na kiden.

(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48)

15 A ta datang da ta ili na Herusalem
a simarok kid ha ta simbaanen a pine-
gafwanan ni Hesus pinohet ya naglaku
kiden ikid na gumatang kiden, yaga
pinagsikig na hapa ya lamesa na nagtali
kiden ta pirak, ikid na pagtuttudan na
naglaku kiden ta kalapati. 16 A am itta mina
ya mangigadak ta agtun na ta bagaw na
simbaanen a nehangat na hapa. 17 A pake
nehuya na kid,

“Anu awemuy haman manonot ya uho-
hug na Namaratu ta suraten, te

**‘Gagangay ta balikin yan ya paki-
mallakan mina na ngamin tolay,’**
kunna haman,

ammi pinagbalin muy garay ta
pagkakampatan na magdarogas ikid na
magswitik,” kunna tekid.

18-19 A sangaw ta marimat a nagtugut ha ikid
na ituldu na kiden. Ammi ta nepakadamag
na padi kiden ikid na mangituldu kiden
ta iningwa ni Hesus ta simbaanen a nag-
babidan da am had kunna mina na pangpa-
pasi da tentu, te nagburung kid tentu gafu
ta pangdayaw na tolay kiden ta ituldu na en
tekid.

20 A ta lalakwat ta pagtalib nig Hesus ta
kayu en nga negaged na a nakatang na
ya kayu en addet ta ramut na kiden, 21 a
nanonot ni Pedru ya nebar ni Hesus ta kayu
en,

“Itam yan, Afu, nakatang kad na ya
kayu in nga negaged mu ta karabi,”
kunna.

22 A ya uhohug ni Hesus tekid a

“Mappya ta ikatalak muy ya Namaratu,
23 te kakurugan ya uhohug ku tekamuy
ta am ikatalak muy ya panguffun na
tekamuy a mabalin ta ibar muy sangaw
ta bagetayin **‘Umalit kan te maglattu
kan ta bebay,’** a Namaratu mantu ya
makkamu petta makkwa hala ya nebar
muy, am kakurugan ta awemuy pag-
duwaduwan ya nonot muy.

24 “A yen ta ibar ku tekamuy ta maski
am anu ya adangan muy ta pakimallak
muy a ikatalak muy la ta neatad nan, a
kwa muy hala sangaw. 25 Ammi am kada
makimallak kam a mappya ta pakoman
muy ya nakaliwat tekamuy, petta pako-
man na kam hapa na Dama muyewan Na-
maratu. 26 Ammi am awemuy pakoman
ya nakaliwat tekamuy a awena kam hapa
pakoman na Dama muyewan,” kunna.

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

27 A sangaw ta mittan a nagtoli kid ha ta
ili na Herusalem a simarok kid ha ta sim-
baanen. A ta pagpatoyan ni Hesus ta umag
na simbaanen a umange hapa tentu ya padi
kiden ikid na kadwan kiden pinakadakal
na tolay kiden, a pinohutan da ya gafu na
tinarabaku na.

28 “Inya hud ya nangatad ta turay
mu petta maguray ka la ta ngamin
tinarabakum ta isin?” kunda.

29 “A itta hapa ya pohut ku tekamuy,”
kunna hapa, “te am matabbag muy ya
pohut ken a ibar ku hapa tekamuy ya gafu
na turay ku ta tarabaku kin. 30 A ya pohut
kin tekamuy a inya hud ya nangatad ta
turay ni mina Hwanen petta mangzigut ta
tolay? Ibar muy teyak am Namaratu, ono
tolay ya nangatad ta turay na?” kunna
tekid.

31 A gafu ta napopoyung kid na ta saludsud
na en tekid a dana nagbabidan da bit ta
melemad am anu mina ya tabbag da tentu;

“Am ibar tam ta Namaratu ya nangatad
tentu a **‘Anu kawagan na mantu ta awe-
muy kinurug,’** kunna sangaw tekitam.
32 Ammi am **‘Tolay la ya nangatad,’** kun-
tam a ikatupag na kitam sangaw na tolay
kiden, te ipasikkal da haman ta Nama-
ratu ya nangidob tentu,” kunda.

33 A ya tabbag da mantu te Hesus a

“Awemi haman amu,” kunda.

“A am awemuy mantu matabbag ya po-
hut ken tekamuy a awek hapa ibar teka-
muy am had sin ya gafu na turay kin ta
tarabaku kin,” kunna hapa tekid.

12

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas
(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

1 A nedulot na ya pagbida na tekid ta
keangarigan:

“Itta ya takday tolay nga nagmula ta
addu na unas, a inaladan na hapa ya
kaunasan na en. A sangaw namadday
hapa ta agdapilan ikid na ba-bali para
magtaron kiden. A sangaw nepaābāng
na ya kaunasan na en, te umange bit
ta takwan na lugar. 2 A ta kaarawan
na pagapit da a dinob na ya tagabu na
en ta nangabang kiden petta alapan na
mina ya abang na en. 3 Ammi ginafut
da, a pinalpaluk da kapye da pinatugut,
a awan ta inalap na. 4 A sangaw dinob
na ha ya takday para tagabu na, a bini-
gadan da ya ulu na yaga inamāmat da.
5 A sangaw dinob na ha ya takday para,
a pinapasi da. A addu para ya dinob na

tekid, ammi tinapangan da ya kadwan,
a pinapasi da ya kadwan. 6 Itta para ya
takday doban na ammi anak na en nga
pake iddukan na, a yen ya kapozyanan na
dinob na tekid, te nonotan na ta **'Mamat
kid sangaw ta anak kin,'** kunna. 7 Ammi
ta nepakaita na nangabang kiden ta anak
na en a nagbabidan da ya pangpapasi da
tentu.
'Gagangay ta ye-yan sangaw
ya makaalap ta ngamin kwa na
makāunasen, a mappya mantu ta
papasin tam hapa ya anak na in petta
awan sangaw ta mangalap ta lutak na
in, a kwa tanan sangaw,' kunda.
8 A ginafut da mantu ya anak na en, a
neuhet da ta kaunasan kapye da pinapasi,"
kunna tekid.
9 A ya nebar ni Hesus ta kinabida na kiden
a
"A anu sangaw ya uray na makāunasen
ta nangabang kiden, awa enna kid mantu
papasin, a ipaabang na sangaw ya kau-
nasan na ta kadwan. 10 A yen ta nonotan
muy mina ya uhohug na aglavunen ta
surat na en, te nebar na ta
**'Newarad na magbali kiden ya arigi
en nga nepapatayuk na Namaratu
tekid,
ammi netoli hala,
a nagbalin ta kasikanan na arigi ta
ngamin bali,
11 te Namaratu ya makkamu
tentu, a dayawan tam hapa ya
kalalaki na,'** kunna."
12 A gafu ta uhohug ni Hesus tekid a gina-
fut da mina petta idarum da, te naawatan
da ta ikid hapa la ya pagbalinan na ta ku-
man na nangabang kiden ta keangarigan
na en, ammi gafu ta talaw da hapa ta tolay
kiden a nagtugutan da la.

*Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te
Hesus*
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

13 A ta nekabalin da ten a nangidob ya
Hudyo kiden ta kadwan kiden Pariseyu ikid
na kahulun ni Herud, petta paruban da
mina i Hesus talo am masikwatan da mina
ta uhohug na, petta itta mina ya pangidaru-
man da tentu. 14 A ya uhohug da tentu a
"Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu
mi ta matunung ka na tolay, a matunung
hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku
na Namaratu tekitam, te awem la burun-
gan am anu ya uray na tolay, ikid na awan
ta idadumam.
"A dangagan mi haen teko am ipalubus
na lintig ni Moses ya pagpaga tam ta bwis
ta ari na taga Roma kiden, petta amu
mi am magpaga kami mina ono awan?"
kunda.
15 Ammi dana narikna ni Hesus ta yen ya
pangayayyaw da mina tentu, a ya tabbag na
tekid a
"Annun dak hud paruban? Itan ku bit
ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy,"
kunna.
16 A ta nepangigawat dan ta piraken a
"A inya hud ya makāmukat ikid na
makāngagan ta pirakin yan?" kunna
tekid.
"A sinang mukat na Ari en," kunda
hapa.
17 "A ipaita muy mantu ta gubyernu
na Ari en ya mekustu ta pangurug muy
tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya
mekustu ta pangurug muy tentu," kunna
tekid.
A nepagpaka-lat da hapa ya tabbag na en.

*Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te
Hesus*
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-38)

18 A ta nekabalin na Pariseyu kiden a
umange hapa tentu ya Saduseyu kiden. A
itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda
kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi
kiden.
19 "Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu
ta lintig ni Moses," kunda, "te am masi
kan mina ya lalaki nga awan ta anak na
a mappya kan ta kabagis na en ya man-
gatawa ta kabalwan na en petta itta kan
sangaw ya anak da nga lalaki nga mek-
wenta ta anak na nasi en. 20 A ta idi ta lu-
gar mi a itta ya pitu na lalaki nga nagkak-
abagis, a nangatawa hapa ya imunnanen,
ammi nasi hala ta aweda para la paganak.
21 A gafu ta netuldu ni mina Mosesen a
ya kabagis na en ya nangatawa ta nabalu
en, ammi nasi hala yen ta awena para la
paganak na babbayen. A kumanen hapa
ta mekatallu en. 22 A sa nagpasi ya pitu
kiden ta aweda para la paganak. A kabali-
nan na pasi na mekapitu en a nasi hapa ya
babbayen. 23 A am kakurugan ta matolay
hala sangaw ya nagpasi kiden a had sin
hud ta pitu kiden ya atawa sangaw na
babbayen, te ikid ngamin ya nangatawa
tentu?" kunda te Hesus.
24 A ya tabbag ni Hesus tekid a
"Kuga magamamangaw kanan te awe-
muy maawatan ya ikayat na uhohugan
na surat kiden, yaga awemuy hapa amu
ya pakapangwa na Namaratu. 25 Te am
matolay sangaw ya nagpasi kiden a me-
gitta kid sangaw ta anghel kiden ta lan-
git, yen ta awedan sangaw mangatawa.
26 A am awemuy kurugan ta matolay hala
sangaw ya nagpasi kiden a had kunna
mantu na pangawatan muy ta uhohug na
Namaratu te Moses ta agyan ta kalakayu
en gumatgatang, te ya nebar na tentu a

‘Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abraham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,’ kunna.
27 “Gagangay mantu ta matolay la yana kid,
te bakkan haman ta nasi ya magdayaw ta Dyos,
te ya matolay ya magdayaw tentu. A yen ta killu ya nonot muy,” kunna tekid.

Ya Fun Na Ngamin Kiden Lintig Na Namaratu
(Mt 22:34-40)

28 A ta pagintabtabbag da para la ni Hesus ikid na Saduseyu kiden, a neddatangan na kid na takday mangituldu. A gafu ta mappya ya tabbag ni Hesus ta Saduseyu kiden a itta hapa ya pinohutan na tentu.

“Mistro, ta kuman na ituldum a had sin hud ya fun na ngamin kiden lintig na Namaratu?” kunna.
29 A ya neuhohug mantu ni Hesus tentu a

“Ya fun na ngamin lintig na a intu yan:

‘Dangagan muy, ikamuy nga Istralita,
Intu la dafu muy ya Namaratu ewan, a awan ta takwan.
30 **A mappya mantu ta iddukan muy ta ngamin nonot muy ikid na ngamin kasikanan na bari muy.’** kunna.

Yen ya kadakalan na fun na ngamin lintig na Namaratu. 31 A ya mekaduwa na fun, a intu yan:

‘Iddukam ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim,’ kunna.

A ya duwa kidin lintig ya fun na ngamin kiden lintig na Namaratu,” kunna.

32 “Kustu hapa ya tabbag mina, Mistro,” kunna hapa na takdayen, “te kakurugan ta tatakday la ya Dyos, a awan ta takwan,
33 a am iddukan tam ta ngamin nonot tam ikid na kasikanan na bari tam, ikid na iddukan tam ya sakā tolay tam ta kuman na pangidduk tam ta bari tam a pake mapmappya yen ammi ta ngamin kiden iatang tam,” kunna.
34 A ya uhohug hapa ni Hesus tentu gafu ta mappya ya inuhohug na a

“Kakurugan ta assang na la ya awena pakatolay teko na Namaratu,” kun ni Hesus tentu.
A yen hapa ya abat na pagpohut da tentu, te mamat kid na.

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

35 A ta pangituldu para la ni Hesus ta umag na simbaanen a itta hapa ya pinohutan na ta tolay kiden.

“Ya kuman na ituldu na mangituldu kiden a ibar da ta simsima ni mina Dabid ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. A kakurugan hapa ya ibar da, ammi had kukunna simsima na? 36 Te ya nesurat ni Dabid nga nepaita na Kahalwa na Namaratu tentu a

‘Itta ya nebar na Namaratu ta dafu ken, te
“E ka sin magtogkok ta kanawan kin, te ikita ya mangabak ta katapil mu kiden, petta iko sangaw ya makkamu ta ngamin,” kunna.’

37 “A am **‘Dafu ken,’** kun ni mina Dabid ta pagtogkokan na Namaratu a had kukunna mantu magbalin ta simsima na para?” kun ni Hesus tekid.
A matalakan kid mangdangag ta ituldu na.
38 A ya kadwan kiden para netuldu na tekid a

“Itan muy ta awemuy parigan ya mangituldu kiden, te ikayat da itugtugut ya barawasi na pangituldu da petta dayawan na kid na tolay. 39 A am itta ya pabuya ikid na gimung a pilin da para ya pake kaispotan na agtuttudan petta malogon kid maita. Ammi magimmamappya kid la, 40 te ikid hala ya mangsistema ta babay kiden nabalu ta panguffun da tekid, petta magubat da ya bali da. A am itta kid ta paggagimungan a makimallak kid ta mabayag petta pahig na kadwan kiden ta abikan kid ta Namaratu. Ammi pake dakdakal sangaw ya pama-gang na Namaratu tekid ammi ta kadwan,” kunna.

Ya Nabalu en Nga Nangatad Ta Pirak
(Lk 21:1-4)

41 A sangaw umange nagtuttud i Hesus ta batug na agila-nugan na tolay kiden ta pirak ta umag na simbaanen, a itan na la ya ange kiden mangila-nug ta pirak da. Umange hapa ya addu na naba-nang, a dakal hapa ya nela-nug da. 42 A umange hapa ya takday babbay nga napanglaw, a intu la nela-nug na ya duduwa la na sinsilyu, kustu ta lugar na binting. 43 A binaran ni Hesus ya ituldu na kiden petta madangag da ya ibar na gafu ta babbayen.

“Itan muy ya babbay ewan, kakurugan ta ad-addu ya nela-nug na ammi ta pagdadaggan na ngamin kiden nela-nug na kadwan kiden, 44 te intu neatad da ya sobra na pagba-nangan da, ammi tentu a neatad na ya magserbi mina tentu gafu ta kapanglaw na, te sa neatad na ya ngamin katolayan na,” kunna tekid.

13

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan
(Mt 24:1-14; Lk 21:5-19)

1 A ta neuhet nig Hesus ta simbaanen a makibidan kid na takday ituldu na, a

"Itam, Mistro, ya batu kiden nga nepadday da ta simbaanin, awa ispot kid kontodu ngamin bali in," kun na ituldu na en tentu,
te dappug kid na batu nga nataga, a nasalsalnuk kid abat ta utun. A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
2 "Pake dayawan muy ya kapadday na simbaanin, ammi ya ibar ku tekamuy a sa marabba sangaw ya ngamin bali in yan abat ta awan pulus ta mesalnuk ta maski takday la na batu," kunna.
3 A tentu en imatuttud ta utun na bagetay na Olibo ta batug na simbaanen a umange tentu ig Pedru, ikid ni Santiago, ikid ni Hwan, ikid ni Andres, te itta ya pohutan da tentu gafu ta binida na ta simbaanen.
4 "Afu, damagan mi haen am kanu sangaw na araw ya nebar men nga kaperdi na simbaanen. A awan hud ta imunnan petta pakaitan mi ta tanagay na ya datang na?" kunda tentu.
5 A ya tabbag na en tekid a
"Pake itan muy ta awemuy sangaw maayayyaw," kunna, 6 "te addu sangaw ya ange nga magingagan ta ngagan kin, te **'Iyak ya Kristu nga Mangikerutan tekamuy,'** kunda sangaw, a addu sangaw ya mapadagdag da ta pangayayyaw da tekid. 7 A am itta sangaw ya madamag muy ta gubat ta agyan muy ikid na gubat ta adayu a awemuy la malalang ta isin kid, te gagangay ta dumatang ya kumanin kapye na idatang na pagaddetan na arawin yan. 8 Te pagka-ma makigubat ya takday gubyernu ta takwan, a pagka-ma magkāgubgubat ya kadwan kiden tribu, yaga magkakattway hapa ya kadwan kiden tolay nga maginggubgubat, a dumatang hapa sangaw ya addu na agbabisin ikid na lunig ta magdaduma na lugar. Ammi ye-yen kid na zigat ya pamegafwanan la na kadakalan na pagzigātān.
9 "A pake imugudan muy sangaw, te gafutan da kam sangaw petta idarum da kam ta mangpa-gang tekamuy, a palpalukan da kam sangaw ta atubang na tolay kiden ta kapilya, a mepaatubang kam hapa sangaw ta gubernador da kiden ikid na ari da kiden gafu ta pangurug muy teyak, petta ipasikkal muy tekid ya gafu na tarabaku muy. 10 Te mappya ta mepadangag ya damag na pangikerutan na Namaratu ta ngamin tolay ta ngamin kiden lugar ta paglelehutin kapye na idatang na pagaddetan na arawin yan. 11 A am idarum da kam sangaw a awemuy la burungan ya uhohugan muy, te am ittan sangaw ya kustu na paguhohug muy a yen na sangaw ya datang na uhohugan muy, te bakkan ta ikamuy ya maguhohug, te ya Kahalwa na Namaratu sangaw ya makisagapil tekamuy.
12 "A am itta sangaw ya mangurug ta ipadangag muy a mazigatan hapa sangaw ya kadwan, te papapasi na kid na kabagis da. A papapasi na kadwan ya anak da kiden nga mangurug, a papapasi na kadwan para ya dadagkal da kiden. 13 A ikatupag na kam sangaw na tolay kiden ta ngamin kiden lugar gafu ta pangurug muy teyak. Ammi ya ngamin kiden maketurad abat ta pagaddetan na pagzigātān da a yen kid sangaw ya mekerutan.

Ya Dulayen Nga Ikatupag Na Namaratu (Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

14 "A am maita muy hapa sangaw ta itta ya pake dulay nga ikatupag na Namaratu ta lugaren nga mehangat tentu, (Ikamuy nga magbasa ta isin a nonotan muy ya ikayat na uhohugan), a yen mina ya pagbabakwit na itta kiden ta Hudeya petta umahat kid mina ta bagetay kiden. 15 A ya itta en ta bagaw na bali na en a awena mina nonotan ya kwa na kiden ta umag na bali. 16 A ya magtarabaku ta uma awena mina tolin ya barawasi na en nga netabnak na ta lutak. 17 Ammi kakallak sangaw ya matarun ikid na magpasusu ta isina kid na araw, te matalantan kid sangaw gafu ta pagdammatan da. 18 A mappya mantu ta dana pakimallak muy ta bakkan ta agirid ya datang na dulayen, talo am mazigatan kam ta pagbakwit muy. 19 Te am dumatang sangaw ye-yen na araw a yen sangaw ya ketta na dakal na pagzigātān nga pake dakdakal ammi ta ngamin kiden pagzigātān abat ta nekapadday na lutak abat ta ayanin. A am nagpasan a awan na ha sangaw ta kumanen maski am kanu. 20 A am mabayag mina ya araw na pagzigātānen a awan mina ta makalillik ta zigaten, ammi paāssangan sangaw na Namaratu ya kabayag na petta mekerutan ya tolay na kiden nga pinili na.
21 "A am madangag muy sangaw ya **'O itan muy, itta in ya Kristu nga mangikerutan tekitam,'** kumin, ono am **'Yo, itta tewan,'** kunna, a awemuy malat kurugan, 22 te itta hala sangaw ya matulad na mangikerutan ikid na matulad na aglavun. A am itta kid na a mangwa kid hapa ta dakal na pakaitan ikid na pagpaka-latan na tolay kiden, te pangayayyaw da tekid talo am itta hapa ya mapadagdag da ta maski tolay kiden na Namaratu. 23 A mappya ta awemuy sangaw kaliwatan yan, te dana nebar kun haman tekamuy," kunna.

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit
(Mt 24:29-35; Lk 21:25-33)

24 “A am nabalin na sangaw ye-yen
na pagzigātān a mavit hapa ya pagsu-
giram na bilag ikid na hulan, 25 yaga
makutukutet hapa sangaw ya bitwan ki-
den ta langit, a magkāhunnak kid. 26 A
yen sangaw ya pakaita na ngamin to-
lay ta lattog na Tolayin taga Langit, te
dumagut sangaw nga imatogkok ta ku-
lam kiden, a mehulun sangaw tentu ya
ngamin kasikanan ikid na kalalakin na
Namaratu ewan. 27 A doban na hapa san-
gaw ya anghel na kiden petta uknudan
da ya ngamin kiden tolay na nga taga
ngamin paglelehutin.

28 “A intu mina pagnonotan muy ya
keangarigan na taggaten, te am lumattog
na ya lappaw na kiden a yen ya pakaitan
ta darun na. 29 A kumanen hapa san-
gaw am dumatang na ya ngamin kiden
nabidak tekamuy ta ayanin, te yen san-
gaw ya pakaitan ta tanagay na ya pag-
tolik. 30 A kakurugan hapa ya ibar ku
tekamuy ta sa magdulot ya ngamin kidin
nabidak tekamuy ta awena para la masi
na tolay kiden ta ayanin. 31 Te gagangay
ta imawan sangaw ya ngamin langitewan
ikid na lutakin, ammi awena mauli na
ngamin inuhohug ku tekamuy.

32 “Ammi am kanu sangaw na araw
ikid na oras ya pagtolik ta lutakin a
awan ta makkamu, maski ta anghel ki-
den, a maski teyak, te intu la makkamu i
Damakewan. 33 Mappya mantu ta imugu-
dan muy petta dana nakaparan kanan, te
awemuy amu am kanu sangaw ya araw
na. 34 Intu keangarigan na ya nagpaibbal
ta bali na en ta tagabu na kiden gafu ta
ange magpasyar ta adayu na lugar. A
nebar na ya ngamin tarabaku da, yaga
nebar na hapa ta imugudan ya magg-
wardya en ta irwangan, a sangaw nag-
tugut. 35 A mappya mantu ta imugu-
dan muy, te awemuy amu am kanu san-
gaw ya datang na makābali en, te ma-
balin ta furab, ono tangngan na hiklam,
ono magkarawan, ono lalakwat. 36 A
imugudan muy talo am datangan ta kam
masidug. 37 A ya ngamin nabidak teka-
muy ta ayanin a ibar ku hapa ta ngamin
tolay, imugudan muy,” kunna.

14

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Pasi Na
(Mt 26:1-5,14-16; Lk 22:1-6)

1 A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta
ituldu na kiden a itta para la ya dwangagaw
abat ta pyesta na Simana na Hudyo kiden
am mangan kid ta pan nga awan bumlad.
A nagmamiting hapa ya padi kiden ikid na
mangituldu kiden, te pagbabidan da am
had kunna mina na panggafut da te Hesus
ta awena pakkamu na tolay kiden, pettam
papasin da.

2 “Ammi awetam mina gafutan ta ketta
na pyesta en, talo am magtatapil ya tolay
kiden,” kunda.

3 A sangaw umange ig Hesus ikid na it-
uldu na kiden ta iten Betanya ta bali ni
Simonen nga nagkangaw ta idi. A tekid
para la nagkakan a itta hapa ya babbay nga
himebing te Hesus, a ibbalan na hapa ya
botelya na bangog nga pake mangina am
melaku, a tinappok na ya hul na en kapye
na neburud ya mayan na en ta ulu ni Hesus.
4 Ammi nagporay ya kadwan kiden ta bab-
bayen, a nehuya da.

“Anu haman ta isayang mu ya ban-
gogen? 5 Pade awa mangina mina am
melaku, petta meatad mina ya paga na ta
pobre kiden,” kunda.

6 Ammi nehuya na kid hapa ni Hesus;

“Bay-an muy, annun muy hud ihuya
ya babbayin? awa mappya haman ya
iningwa na teyak. 7 Sigida itta haman
tekamuy ya pobre kiden, petta mauffu-
nan muy kid am ikayat muy, ammi teyak
a awek sangaw sigida tekamuy. 8 A in-
ingwa na babbayin ya mabalin na te lin-
uggudan na ya barikin ta bangogin, petta
dana meparan ta ketanam na. 9 A kakuru-
gan hapa ya uhohug ku tekamuy ta maski
am had sin na lugar ya pakepadangagan
na damag ku ta ngamin paglelehutin a
megindan hapa mebida ya iningwa na
babbayin yan, te panadamdaman da san-
gaw tentu,” kunna.

10 A ta nekabalin na kumanen a nagtugut
i Hudas Iskaryote nga takday ituldu ni
Hesus, te umange nakitulag ta padi kiden,
petta italaba na i Hesus tekid. 11 A nata-
lakan kid hapa ta bida na tekid, a nekari da
tentu ya pirak. A yen hapa ya pamegafu ni
Hudas nga magapag ta mappya na araw ta
pangitalaba na te Hesus.

Ya Mangitalaba Te Hesus
(Mt 26:17-25; Lk 22:7-18)

12 A ta napolu en araw ta pyesta na
Simana na Hudyo kiden a mangan kid la
ta panen nga awan bumlad, ikid na man-
giatang kid ta kalneru, te panadamdaman
da ta araw na nepangilillik na Namaratu
ta gingginafu da kiden. A umange hapa ya
ituldu kiden ni Hesus tentu, te pohutan da
am had sin na lugar ya pangiparanan da
mina ta pamurab da ta Simana. 13 A dinob
na ya duwa la tekid,

“E kam ta ili, te masimmu muy san-
gaw ya magtattun ta tākalamba na danum,
a dagdagan muy la. 14 A sangaw am

nakasarok kanan ta bali a ibar muy ta makābali en, **‘Dinob na kami ni Mistro, te itan mi kan ya lugar na panganan mi ta pamurab mi ta Simana in ta bali min,’** kummuy, 15 a ituldu na sangaw ya dakal na silid ta utun, a yen sangaw ya pangiparanan muy ta pamurab tam,” kun ni Hesus tekid.
16 A umange kid a naita da hala ya bali en nga nebar ni Hesus tekid, a neparan da ya pamurab da ta Simana.

(Mt 26:20-25; Lk 22:14-22; Jn 13:1-30)

17 A ta furab a dumatang ig Hesus ikid na mafulu duwa kiden ituldu na ta bali en. 18 A tekid para la nagkakan a naguhohug i Hesus tekid.

“Kakurugan ta takday tekamuy ya mangitalaba sangaw teyak,” kunna tekid. 19 A nagdamdam kid na hapa ta nebar na en, a ya tagtakday kid hapa ya nagpohut tentu;

“Iyak hud ya kinamen, Afu?” kunda.

20 “Intu sangaw mangitalaba teyak ya itta sin nga makipagkammat teyak ta pingganin,” kunna hapa tekid.

21 “A mappya ta masi sangaw ya Tolayin taga Langit ta kuman na nesurat na aglavunen, ammi maski kunna ten a kakallak hala sangaw ya mangitalaba teyak, te mapmappya mina ta awena neanak petta awena mina metalaba magliwat,” kunna ha tekid.

Ya Kapozyanan Na Pamurab Nig Hesus
(Mt 26:26-30; Lk 22:19-24)

22 A tekid para la nagkakan a nangalap i Hesus ta pan kapye na nepakimallak, kapye na hapa ginadgadwa, a sangaw nesaned na ta ituldu na kiden.

“Yeh, kanan muy yan te yeyan ya barikin,” kunna.
23 A sangaw inalap na hapa ya basu na binarayangen kapye na ha nepakimallak, a

24 “Yeyan hapa ya dagak nga mangipasikkal ta pakitulagan na Namaratu, te mapagarut sangaw ya dagakin petta mapakoma ya liwat na addu na tolay. 25 Ammi ibar ku hapa tekamuy ta awek sangaw makipaginum tekamuy ta kumanin abat ta panginum tam sangaw ta bagu na inuman ta pangayayat tam ta pagariyan ni Damakewan,” kunna.
A negawat na hapa tekid, a sa uminum kid hapa. 26 A ta nekabalin da uminum a nagkakansyon kid, kapye da umange ta Bagetay na Olibo.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pangiwagak Da Tentu
(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34)

27 A ya uhohug ni Hesus tekiden nagtugtugut ta dalan a

“Amuk ta pakigungayān dak sangaw, te yen ya nesurat na aglavunen;

‘Papapasi sangaw na Namaratu ya magtaron a makutkutet sangaw ya kalneru kiden,’ kunna ta surat na en.
28 Ammi am matolayak hala sangaw a mapa-polu yak sangaw ammi tekamuy nga ange ta iten Galileya,” kunna.

29 “O maski pakigungayān na ka na kadwan, Afu, aweta ka sangaw pakigungayān,” kunna hapa ni Pedru tentu.

30 “Maski ilemad nak hala sangaw ta mamillu ta hiklamin yan ta awena para la pagtareknay na manuk ta kapidwa na pagtareknay na,” kunna hapa ni Hesus tentu.
31 Ammi pake nepapilit na ha,

“Ay awan, Afu, maski ikabat dak sangaw teko papasin a aweta ka sangaw ilemad,” kunna ha.
A kumanen hapa ya nebar na kadwan kiden ituldu na.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Lugar Na Getsimani
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

32 A ta datang da ta bagetayen a nagdulot kid ta lugaren nga nagngagan ta Getsimani, a ya uhohug ni Hesus tekid a

“Magtuttud kanan ta isin te eyak bit yo tewan makimallak,” kunna.
33 Ammi nehulun na hapa ig Pedru ikid ni Santiago ikid ni Hwan. A sangaw nepagkama na hapa ya pagdamdam na, a pake nagburung na.

34 “Kuga ipasik de ya sikan na damdam kin. Magyan kam la sin, a imugudan muy,” kunna tekid.
35 A sang imadayu tekid kapye na nagtakab ta lutak, a nepakimallak na ta pagpasan na Namaratu ya zigat na pasi na am mabalin mina.

36 “Amang, amuk ta mabalin ya ngamin teko, a azim haen ya zigatin yan. Ammi maski kunku a bakkan mina ta yen ya magdulot, te mappya ta ikayat men ya idulot ku,” kunna ta pakimallak na.
37 A tentu en nagtoli teg Pedru a masidug kid na, te hiklam, a

“Anu masidug kan, Simon, awem hud maattaman ya awan masidug ta maski takday la na oras? 38 Awemuy la masidug, te makimallak kam mina petta awemuy mina maayayyaw, te maski am malogon ya nonot muy a makafuy ya bari muy,” kunna.
39 A umange ha nakimallak ta kuman na intu en. 40 A sangaw nagtoli ha ta ituldu na kiden, a masidug kid ha, te awena makaladdang na mata da. A mamat kid hapa magsitang. 41 A ta mekatallu na neange na tekid a

"Ayanin hud ya agkakasidug ikid na agibannag? Itan muy ya oras awa ayanin ya ange na mangitalaba ta Tolayin taga Langit petta igawat na ta awan kiden mangurug ta Namaratu. 42 Imivwat kanan, te entanan, te ittan ya mangitalaba teyak," kunna tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus
(Mt 26:36-56; Lk 22:47-53; Jn 18:1-11)

43 A ta pagbida para la ni Hesus tekid a dumatang na i Hudasen, a nehulun hapa tentu ya addu na tolay nga dinob na pinakadakal da kiden ikid na padi kiden, a nagibbal kid hapa ta kampilan ikid na paluk. 44 A dana nebar na mangitalaba en ya pagsenyas na sangaw ta kahulun na kiden petta amu da ya gafutan da.

"Ya amuyan ku sangaw a yen ya gafutan muy, te intu yen, a appiyan muy ya panggafut muy tentu," kunna tekid.

45 A nagdaretyo i Hudas te Hesus a

"Itta yak O, Afu," kunna tentu, kapye na inamu.

46 A yen hapa ya nepanggafut da tentu. 47 Ammi ka-ma la sinukkut na takday kahulun ni Hesus ya kampilan na en, a kinattab na ya takday tekid ta bangbang na en a newasik na. Intu kinattab na ya tagabu na kadakalan na padi. 48 A ya uhohug ni Hesus ta tolay kiden nanggafut tentu a

"Anu dulayak hud na tolay, petta endak gafutan konsu kampilan ikid na paluk ta kuman na panggafut muy ta tulisan? 49 Kinanghahaw itta yak haman tekamuy ta simbaanen nga nangitultuldu, anu bakkan ta yen ya nanggafutan muy teyak? Ammi gagangay ta kunna sin ya tarabaku muy petta magdulot ya nesurat na aglavun kiden," kunna.

50 A yen hapa ya nepangiwagak na ituldu na kiden tentu, a nagbabilag kid.

Ya Pangidarum Da Te Hesus
(Mt 26:57-68; Lk 22:54; Jn 18:12-14,19-25)

51 A ta nepangitugut da te Hesus a dumagdag hapa ya takday babagu nga nagsalnuk para la ta ulolat na en, a nepagka-ma da hapa ginafut, 52 ammi newasik na ya ulolat na en, a nakabilag nauhagan.

53 A ya nanggafut kiden te Hesus a neange da ta bali na kadakalan na padi, te yen ya nagaammungan na padi kiden ikid na mangituldu kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden. 54 Ammi te Pedru a dana tinultulitul na kid hapa abat ta bagaw na bali en, a nakipagtuttud hapa ta maggwardya kiden, te maggukup hapa ta afuy da en.

55 A ya padi kiden ikid na ngamin kiden nagkonsihal a apagan da ya mangipasikkal ta liwat ni Hesus petta itta mina ya pangpapasin da tentu, ammi awan ta naapagan da, 56 te maski am addu ya nagtayuk nga nagtulad tentu a nagimpagsil haman ya inuhohug da. 57 A ta kapozyanan na a nagtayuk ya kadwan mangipasikkal ta tulad da, a ya uhohug da hapa a

58 "Ya kuman na nadangag mi ta uhohug na inin a itta kan ya pakapangwa na nga mangkutkutet ta simbaanen nga pinadday na tolay, te takwan kan ya patayukan na ta las-ud na talluhaw nga awena paddayan na tolay," kunda.

59 Ammi maski kunna ten a nagimpagsil hala ya inuhohug da. 60 A nagtayuk hapa ya kadakalan na padi, kapye na hapa nagpohut te Hesus.

"Awan hud ta tabbag mu? Anu mantu ya uhohugam ta ipaliwat na inin kid teko?" kunna.

61 Ammi awena la nagasitang ni Hesusen. A nagsitang ha ya padi en,

"Ibar mu mantu am iko ya Ari en nga Anak na Namaratu ewan," kunna.

A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

62 "A iyak ay, a ibar ku hapa tekamuy ta makipaita sangaw ya Tolayin taga Langit nga makipagtuttud ta agtuttudan na Seppakapangwa ta Ngamin, te magtoli hala sangaw sin nga imatogkok ta kulam kiden," kunna.

63 **"Agayaya!"** kun na hapa na kadakalan na padi ta pakadangag na ta uhohug ni Hesus, kapye na pinissang ya salnuk na pagpadi na gafu ta katupag na en ta inuhohug ni Hesus.

"Naguhohug yan ta dulay, te igitta na ya bari na ta Namaratu ewan. 64 A masapul hud para ya mangipasikkal ta liwat na awa ikitanan hapa la ya nakadangag ta uhohug na. Anu mantu ya uray muy tentu?" kunna hapa ta kahulun na kiden. A sa ikayat da ta mapapasi. 65 A inuparan na hapa na kadwan kiden, otturu tinappanan da hapa ya mukat na kapye da sinilsiltuk.

"O, ibar mu am inya ya nagsiltuk teko, te malalaki ka haman maglavun," kunda. A sinilsiltuk da hapa na maggwardya kiden.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus
(Mt 26:69-75; Lk 22:55-62; Jn 18:15-18,25-27)

66 A ta pagimbestigar da para la te Hesus a itta la i Pedru ta bagaw na bali en. 67 A ta pagtalib na takday babbay nga tagabu na kadakalan na padi a naita na i Pedru nga maggukup ta afuyen, a naguhohug tentu;

"Maski iko hapa ya takday kahulun ni Hesusen nga taga Nasaret," kunna tentu.

68 "Amuk hud am anu ya ikayat mu uhohugan teyak," kunna hapa,

kapye na sang umadayu ta tagad ta sasarokanen. 69 Ammi nalasin na hapa na

takday ha na babbay, a netuldu na i Pedru ta katayukan na kiden.
"Yeyan hapa ya takday kahulun na," kunna tekid.
70 Ammi nelemad na ha. Awena para la nabayag a nepasikkal da ha na kadwan kiden nga imatayuk ta iten;
"Talaga ta iko hapa ya takday kahulun na, te taga Galileya ka," kunda tentu.
71 "Atsi O, pagasingan ta Dyos am tulad ya uhohug ku, awek malat amu ya tolayina," kunna ha naglemad.
A nagtareknay ha ya manuk ta pidwa na,
72 a yen hapa ya nepakanonot ni Pedru ta uhohug ni Hesus tentu, te **'Mamillu ka mangilemad teyak ta awena para pagtareknay na manuk ta kapidwa na,'** kunna. A insigida nagtangit i Pedru en.

15

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Hesus
(Mt 27:1-26; Lk 23:3-25; Jn 18:29-40)
1 A tentun araw a nagkakampat para la ya padi kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden, a nagtatulagan da ta masi mina i Hesus. A sangaw ginalutan da kapye da neuhet, te enda nedarum ta atubang ni Pilato nga gubernador taga Roma. 2 A ta nepagpatayuk dan tentu ta atubang na gubernadoren a nagpohut hapa i Pilato tentu;
"Anu, iko hud ya nebar da en nga ari na Hudyo kiden?" kunna te Hesus.
"Iko mina ya mangibar," kunna hud la ni Hesus tentu.
3 A addu hapa ya nepaliwat na padi kiden tentu ta gubernadoren, ammi awena pulus nagsitang ni Hesus.
4 "Awan hud ta tabbag mu, awem hud madangag ya ngamin ipasikkal da ta liwat mu?" kunna hapa ni Pilato tentu.
5 Ammi awena kad tumabbag ta maski takday la na uhohug, a pake nepagpaka-lat na gubernadoren.
6 A ya gagangay na gubernadoren ta idi am araw na mayor na pyesta na Hudyo kiden a pohetan na ya takday mabalud nga pinili na tolay kiden. 7 A ta nepangidarum da te Hesus a dana ittan ya nabalud kiden nga nakapapasi ta pakitapil da ta gubyernu na taga Roma kiden, a i Barabas ya ngagan na takday tekid. 8 A gafu ta nagaammung na ya tolay kiden a inadang da te Pilato ta pohetan na ya takday nabalud ta kuman na gagangay na en ta idi. A ya uhohug ni Pilato tekid a
9 "Ikayat muy mantu ta pohetan ku ya ari muy in Hesus?" kunna tekid,
10 te dana amu na ta nedarum na pinakadakal da kiden gafu ta katupag da tentu. 11 Ammi ya padi kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden a sinansanat da ya tolay kiden petta adangan da ya pangpohet na te Barabas. 12 A sangaw pinidwa ni Pilato ya pohut na ta tolay kiden,
"A anu mantu ya uray muy ta kinan muyin nga ari na Hudyo kiden?" kunna.
13 A giaggayan kid na ta **"Pagappam ta kayu,"** pakakin kid.
14 "Te anu hud, anu hud ya liwat na?" kunna hapa.
Ammi pake giaggayan kid ha ta masikan; **"Pagappam ta kayu, pagappam ta kayu,"** pakakin kid. 15 A gafu ta ikayat ni Pilato nga pagustun ya tolay kiden a pinohet na mantu i Barabas, a nepapaligat na i Hesus, kapye na negawat ta suddalu kiden petta pagappan da.

Ya Pamābāngłu Na Suddalu Kiden Te Hesus
(Mt 27:27-31; Jn 19:2,3)
16 A ta nepanggawat na suddalu kiden tentu a neange da bit ta umag na bali na gubernadoren, a sa pinagkalihung da tentu ya ngamin batalyon da. 17 A inazi da ya salnuk na en, kapye da nesalnuk tentu ya darag na ga-gamit nga kuman na salnuk na ari, a nangwa kid hapa ta sangngat na sit kapye da nesangngat ta ulu na en. 18 A sangaw daydayawan da kampon ta
"Ihi, malalaki ya Ari na Hudyo kiden," kunda.
19 A pinalpaluk da hapa ya ulu na en ta biraw kapye da inuparan. A namalentud kid hapa ta atubang na en nga ape mangdayaw tentu. 20 A tekid na nabalin a inazi da ya salnuk na en darag, kapye da ha netoli ya dana en salnuk na, a neuhet dan petta pagappan da.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus
(Mt 27:32-44; Lk 23:32-43; Jn 19:17-24)
21 A nesimmun da hapa ya takday tolay nga nagngagan ta Simon nga taga Sirene, a intu hala ya dama ni Alehandru ikid ni Rufo. A nagtalib mina, te bagu nagafu ta lawan a simarok mina ta ili, ammi kinalbatan da nga pinagagtu ta pagappan ni Hesus. 22 A ta datang da ta nengagan da en Golgota (intu hala kettayan na Balontok), 23 a pinenum da mina i Hesusen ta binarayang nga kinihun da ta apdu, ammi inawena.
24 A ta nekabalin na nepagpaappa da tentu a nagbabinunutan da ya barawasi na kiden. 25 Alas nwebe ta lalakwat ya nepagpaappa da tentu, 26 a itta hapa ya nesurat da ta utun na ulu na en petta mebasa ya pangpapasin da tentu. **"Ye-yan ya Ari na Hudyo kiden,"** kun na surat da. 27 Itta hapa ya duwa na tulisan nga pinagappa da ta dwaakub ni Hesus, 28 petta magdulot ya dana nebar na aglavunen ta surat na en,

te **“Isipat da sangaw ta dulay kiden na tolay,”** kunna. 29 A kada itta ya nagtalib ta nagappan ni Hesus a nelutab da ya pangidadula da tentu.

“Agu ta itta ya pakapangwam nga mangkutukutet ta simbaanen kapyem ha patayukan ta las-ud na talluhaw? 30 Ikerutam mantu ya barim ta pakapangwamina, a dumagut kan ta krusina,” kunda.

31 Tumubbat hapa ya padi kiden ikid na mangituldu kiden;

“Intu kan ya nangikerutan ta kadwan tolay, ammi awena mekerutan ya bari na en,” kunda.

32 “Intu pon ya Mangikerutan nga Ari na Istralita kiden, a mappya mantu ta dumagut na ta krus, petta itta mina ya pangurugan tam tentu,” kunna hapa na kadwan.

A kumanen hapa ya pangidadula na tulisan kiden tentu nga pinagappa da ta dwaakub na en.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mt 27:45-61; Lk 23:44-56; Jn 19:28-42)

33 A tentun pagtangnganan na araw a nagsugiram na ya ngamin na paglelehut da en ta kuman na hiklam abat ta tallu na oras. 34 A ta alas tres ta furab a nagayag i Hesus ta masikan, **“Ilay, Ilay, lama sabaktani,”** kunna ta agsitang na Hudyo kiden. A ya ikayat na uhohugan na ayag na en a **“Dyos ku, Dyos ku, anu haman ta nagtalekudan nak,”** kunna.

35 “Anu, ayagan na de i Eliyas?” kunna hapa na kadwan kiden nga nagbuya tentu.

36 A nagbilag hapa ya takday tekid nga ange nangalap ta kuman na ga-gamit kapye na tinunan ta suka, a sangaw nesukil na ta ud na biraw te Hesus petta inuman na mina, a

“Itan tam bit la am enna sangaw ikerutan ni Eliyasen,” kunna.

37 A tentu en ha nagayag ta masikan a yen hapa ya nepakasukkut na kahalwa na en. 38 A negindan hapa napissang ya zingzingen nga ga-gamit ta umag na Simbaan na Namaratu. Namegafu napissang ta utun abat ta akban. 39 A ta atubang na nagappan na en a itta ya kapitan na suddalu kiden, a tentu en nakaita ta nepagaswang ni Hesus ta pasi na a **“Kakurugan kad ta Anak na Namaratu yan,”** kunna.

40 A ta medyo adayu ta nagappan ni Hesus a itta hapa ya addu na babay nga nangita tentu, a nehulun hapa tekid i Mariya Magdalena, ikid ni Mariya nga hina nig Santiago assang ikid ni Hose, ikid ni Salome, 41 te ikid hapa ya kanayun nehulhulun nga nanguffun te Hesus ta idi ta lugar na Galileya. A addu kid para na babay nga dumadagdag te Hesus tentu en dumatang ta ili na Herusalem.

42-43 A itta hapa ya takday lalaki nga nabananng nga konsihal na Hudyo kiden, intu ngagan na i Hose nga taga ili na Arimateya. A nabayag na hapa nangipapa-na ta araw na pangikerutan na Namaratu. A gafu ta furab na ta kaatubangan na araw na agimmang a neturad ni Hose ya ange ta bali ni Gubernador Pilato, petta adangan na ya bari ni Hesus, petta itanam na. 44 Ammi ta pakadangag ni Pilato ta nasin a nepagpakalat na hapa, te pahig na ta awena para la nasi. A pinaayagan na mantu ya kapitan na suddalu, petta damagan na am kurug ta nasin i Hesus. 45 A ta nepakadamag nan ta nasin a nepalubus na hala ta alapan ni Hose ya bari na en. 46 A ta nepangidagut nan ta bari na en a finutefutan na ta bagu na furaw na ga-gamit nga ginatang na, a enna netanam ta kababagu na tanam nga nakali ta batu ta kuman na kweba. A sangaw nadokalig na ya dakal na batu ta irwangan na tanamen petta namunitan. 47 A ig Mariya Magdalena ikid ni Mariya nga hina na takday Hose a dana nehulun kid hapa, petta itan da ya pangitanaman na tentu.

16

Ya Pagtolay Hala Ni Hesus
(Mt 28:1-10; Lk 24:1-11; Jn 20:1-18)

1 A ta nekabalin na araw na agimmang a umange ig Mariya Magdalena ikid ni Mariya nga hina ni Santiago ikid ni Salome nga gumatang ta bangog, petta iluggud da mina ta bari ni Hesus. 2 A tentu nagkarawan ta Liggu a naggaganwat kid, a dumatang kid ta agyan na tanam en ta lalattog na bilagen. 3-4 Ammi ya uhohug da hapa ta pakatugtugut da para la ta dalan a

“Inya hud sangaw ya manguffun tekitam nga mangazi ta batu en nga nelitup da ta tanamen?” kunda,

te dappug haman na batu. Ammi ta datang da a dana naazin, a simarok kid. 5 A ta nepakasarok dan a neitan da ya takday babagu nga nagbarawasi ta furaw nga imatuttud ta bikat na irwanganen, a nakagtut kid.

6 “Awemuy la magtalaw, te amuk ta apagan muy i Hesus nga taga Nasaret nga pinagappa da, ammi awan na sin, te natolay hala. Maski itan muy ya nagiddan na bari na en,” kunna.

7 “Ammi alalag muy magtoli ta ituldu na kiden, aglalo te Pedru, te ibar muy sangaw tekid ta imunnan i Hesus tekid ta iten Galileya.

‘Maita muy kan hala sangaw ten ta kuman na nebar na en tekamuy,’ kummuy sangaw tekid,” kunna.

8 A tekiden nakauhet ta tanamen a bumilag kid na ta talaw da en, ammi awan ta nakibidan da ta dalan, te kuga nagtalaw kid.

9 A kumanen natolay hala i Hesus ta pake nagkarawanen ta araw na Liggu, a intu apolu nakipaitan na i Mariya Magdalena nga nagpatugutan na ta pitu na anitu ta idi. 10 A intu ya umange nangipadangag ta kadwan kiden kahulun ni Hesus. Nagtatangit kid para la ta pagdamdam da, 11 a tekiden nakadangag ta natolay hala i Hesus, te nakipaita hapa te Mariya, a aweda kurugan.

12 A ta nekabalin na kumanen a nakipaita ha i Hesus ta duwa para na ituldu na tekiden nagtugtugut ta dalan, ammi aweda bit la nalasin ta damo, te kuman na takwan ya mukat na. 13 A tekiden hapa nagtoli ta kadwan kiden kahulun da a nebar da hapa tekid, ammi aweda hapa kurugan.

14 A sangaw nakipaita hapa i Hesus ta mafulu takday kiden ituldu na tekiden nagkakan, a pake nehuya na kid hapa ta kawan na pangurug da ikid na katuyag na nonot da, gafu ta aweda kinurug ya uhohug na nakaita kiden tentu. 15 A ya takday para na uhohug nga nesirak na tekid a intu yan:

“E kam sangaw ta ngamin kiden lugar ta paglelehutin, te ipadangag muy ya damag na Namaratu ta ngamin tolay. 16 A ya mangurug sangaw ta ipadangag muy ikid na magzigut a mekerutan kid, ammi ya awan kiden mangurug a mekabat kid sangaw ta pangtaguhali na Namaratu. 17 A ya mangurug kiden sangaw teyak a mehulun hapa sangaw tekid ya pakapangwa na Namaratu petta itta ya mangipasikkal ta ipadangag da, te patugutan da sangaw ya anitu na seanitu kiden, a makauhohug kid hapa sangaw ta takwan kid na agsitang nga aweda inadal. 18 A maski am keibbalan da sangaw ya madagat, ono am keinuman da ya tamay a awan sangaw ta makkwa tekid. A isiged da hapa sangaw ya kamat da ta magtatākit, a magmappya kid hapa,” kunna tekid.

19 A ta nekabalin na naguhohug tekid a ka-ma la timullu ta langit, a nakipagtogkok ta hebing na Namaratu ewan. 20 A ya dinob na kiden a umange kid hapa nangipadangag ta ngamin kiden lugar, a nepehulun na Namaratu ya pakapangwa na tekid petta mangipasikkal ta ipadangag da.

Ya Nesurat Ni Lukas Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Lukas. A ta ngamin kiden nagsurat ta lebru in yan a i Lukas la ya awan nagHudyo, te takwan ya gingginafu na kiden nga bakkan ta Hudyo. Ammi dakal hapa ya adal ni Lukas, te doktor nga nanguru ta takit na tolay kiden. A nangurug hapa te Hesus gafu ta nepadangag ni Pablu tentu. Am basam hapa ya **Tarabaku Na Turin Kiden**kapitulo 16 bersikulo 10 a mabasam ya gafu na panghulun ni Lukas teg Pablu ikid ni Silas, te nehulun bit hapa tekid addet ta ili na Pilipos, a kumanen hapa sangaw ta kadwan kiden immeyan da.

A ya ngagan na nagsuratan ni Lukas a Teyopilo. Intu de ya takday kofun ni Lukas nga mayat de magdangag ta bida ni Hesus. A yen ta pake sinanedan ni Lukas ya addu na nakkamu te Hesus ikid na nakadangag tentu, petta pake dangagan na ta mappya ya ngamin netuldu na ikid na tinarabaku na, a yen kid ya nesurat na te Teyopilo. A ya nesurat ni Lukas gafu te Hesus a intu yan:

Ya Gafu Na Pagsurat Na

1-4 Iko nga kofun ku, Teyopilo.

Yen ta nagsuratak teko petta amum ya kakurugan gafu te Hesus Kristu, te addu hapa ya nadangag mu gafu tentu nga nesurat na kadwan kiden. A intu nesurat da ya kuman na nabida tekitam ngamin, te ya kahulun kiden ni Hesus nga nakaita ikid na nanguffun tentu nga nangipadangag ta uhohug na a ikid hala ya imunnan nga nangibida tentu. A gafu ta pake napasikkal kun hapa ya ngamin tarabaku na addet ta gafu na en a yen ta nanonot ku hapa ya mangisurat ta matunung na bida teko, petta amum hapa ya kakurugan ta ngamin kiden nabida teko.

Ya Nalavun Gafu Ta Pakeanak ni Hwan

5 A ta idi ta nepagari para la ni Herud ta lugar na Hudeya a itta ya padi na relisyon na Hudyo kiden nga nagngagan te Zikaraya, a nedagga hapa ta padi kiden ni Abias. A intu hapa atawa ni Zikaraya i Lisabet nga simsima ni mina Aron. 6 A amu hapa na Dyos ta matunung ya duwa kiden, te kanayun kurugan da ya ngamin kiden lintig na Namaratu, a awan ta pakehuyan da. 7 Ammi intu dulay te awan ta anak da, te awena magāānak na babbayen, yaga bakbakat na hapa, ikid na laklakay na hapa ya atawa na en.

8 A ta datang na araw na pagtarabaku na padi kiden ni Abias ta simbaan na Namaratu a nehulun hapa i Zikaraya, 9 a intu ya napili nga simarok tatakday ta pake umag na simbaanen petta apangan na ya bangogen ta kuman na gagangay na tarabaku na padi kiden. 10 A ta oras na pangiapang na ta bangogen a nagyan ya tolay kiden ta bagaw na simbaanen, a nakimalmallak kid la. 11 A sangaw nepagka-ma ni Zikaraya ya anghel na Namaratu nga nagmatakar ta kanawan na pangiapangan na en, 12 a nakagtut i Zikaraya en, a pake nagtalaw. Ammi ya uhohug na anghelen tentu a

13 “Awem la magtalaw,” kunna kan na anghelen tentu, “te itta yak sin gafu ta dinangag na Namaratu ya pakimallak muy ikid na atawam. A pasinapān na kanan, petta maganak kam hala sangaw ta lalaki, a intu sangaw ingagan muy tentu ya Hwan.

14 “A bakkan la teko ya pake matalakan ta keanak na, te sakā matalak hapa sangaw ya addu na tolay, 15 te maita da sangaw ta pake malalaki na tolay na Dyos. A awena sangaw uminum ta binarayang ono kompormi na madagat na inuman. A mapasinapān sangaw ta Kahalwa na Namaratu ta maski pagyan na para la ta sirat na hina na en.

16 “A addu hapa sangaw ya patolin na ta Istralita kiden ta dafu da ewan Namaratu, 17 te mapsinapan sangaw ta kagitta na nonot ikid na pakapangwa ni Eliyas. A intu sangaw ya mapmapolu ammi ta Dafu tamen, petta pagnonotan na ya dadagkal kiden ta kuman na nonot na abbing.

“A pagbabawin na sangaw ya masoysoy kiden petta magtunung ya nonot da, petta dana makaparan ya tolay kiden ta datang na dafu da en,” kunna kan hapa na anghelen tentu.

18 A ya uhohug hapa ni Zikaraya a

“Anu hud ya pakkamun ku ta dumatang hala ya kuman na nebar men teyak, te laklakayak haman, a pake bakbakat hapa ya atawak?” kunna.

19 A ya tabbag hapa na anghelen a

“Amum hala sangaw, te iyak i Gabriyel nga kanayun magyan ta atubang na Namaratu ewan. A intu hala ya nangidob teyak petta ipadangag ku teko ya kuman na nebar ken ta ayanin. 20 A magdulot hala sangaw ta arawen nga nekari na Namaratu, ammi gafu ta awem kinurug ya inuhohug ken a magumal kan sangaw, a awem na sangaw makasitang addet ta nagdulot na ya kuman na inuhohug ken teko,” kunna.

21 A gafu ta pake nabayag i Zikaraya ta umag na simbaanen a nagburung na ya tolay kiden nga nagaindag tentu, a pahig da ta anu ya dulay. 22 Ammi tentu en nakauhet

a awena nakauhohug tekid, a yen ya nakkamun da ta itta ya nagmatakar tentu ta umag na simbaanen. A gafu ta awena nakasitang a nagsenyas la tekid. 23 A ta nagaddetan na araw na pagtarabaku na ta simbaanen a dumatang hala ta bali na en.

24-25 A ta nekabalin na en a natarun hala ya atawa na en Lisabet. A ya uhohug na en hapa a

“Mappya mantu la ya Namaratu, te nekallak nak hala ta kumanin, petta awek na sangaw mamat ta sakā tolay ku kiden,” kunna kan na nonot na.

Ammi awena limatlattog addet ta lima hulan.

Ya Nalavun Gafu Ta Pakeanak ni Hesus

26-27 A ta kaarawan na katarun ni Lisabet a itta ya takday balatang nga nagngagan ta Mariya, a nagyan ta ili na Nasaret ta lugar na Galileya. A dana nakiatawa hapa ta takday simsima ni mina Ari en Dabid nga nagngagan ta Hose nga taga Nasaret hapa, ammi aweda para la nagdorug. A ta mekānnamen hulan na katarun ni Lisabeten a nagmatakar hapa ya anghelen Gabriyel te Mariya, te dinob na Namaratu tentu. 28 A tentu en nakipaita te Mariya a

“Namaratu ya makkamu teko, Aboy, a itta hapa ya pangdayawan na teko, te iko ya pinili na,” kunna tentu.

29 A nagburung hapa i Mariya en gafu ta uhohug na en, a “**Anu panaw ya ikayat na uhohugan teyak**?” kunna kan na nonot na. A ya uhohug ha na anghelen tentu a

30 “Awem la magburung, Mariya, te dayawan na ka na Namaratu ewan, 31 te matarun ka sangaw, a maganak ka sangaw ta lalaki, a ingagan muy sangaw ta Hesus.

32 “A am dakal na sangaw ya anak mu a pake malalaki na tolay, a amu sangaw na ngamin tolay ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan. A intu hapa sangaw ya pagbalinan na Namaratu ta ari, te intu ya ari muyen nga nekari na Namaratu nga metali ta minakakay na en Dabid.

33 “A awan sangaw ta addet na pagari na, te intu hala sangaw ya makkamu ta ngamin kiden tolay na Namaratu addet ta addet,” kunna ha na anghelen tentu.

34 A ya uhohug hapa ni Mariya a

“Onay, ammi had kun na katarun ku, te awek para la nakidorug ta lalaki?” kunna.

35 “A maski, te ange sangaw teko ya Kahalwa na Namaratu, a ihuga na sangaw ta matarun ka. A pake dayawan da sangaw ya anak men, te ibar da sangaw ta awan ta pakehuyan na, te kagitta hala na Namaratu ewan.

36 “A em sangaw itan ya Anti men Lisabet nga awan nagan-anak ta idi, te maski am bakbakat na a ittan ya annam na hulan ta katarun na, 37 te maski am anu ya ngagan na a awan ta awa makkwa na Namaratu awa makkwa na ya ngamin,” kunna ha na anghelen tentu.

38 “A kwa nak mantu la na Dafu tamewan, petta dumatang hala ya kuman na inuhohug mu teyak,” kunna hapa ni Mariya.

A ta nepaguhohug nan ta kumanen a nagtugut hapa ya anghelen.

Ya Pagpasyar Ni Mariya Te Lisabet

39 A ta nekabalin na anghelen a nahukal hapa i Mariya ta pake lalakwat, a imalistu umange ta takday ili ta lugar na Hudeya, 40 a nagdulot ta bali na Anti na en Lisabet. A tentu en simarok ta bali na a “**Namaratu ya makkamu teko, Anti**,” kun ni Mariya tentu.

41 A ta nepakadangag ni Lisabet ta uhohug na en a timollok kan hapa ya asitayen ta umag na sirat na, a ka-ma la napasinapān i Lisabet ta Kahalwa na Namaratu, 42 a nagsitang hapa ta masikan;

“Iko, Mariya, ya pake nagāsāt ammi ta ngamin kiden bābāy, a Dyos hapa ya mangbendisyon ta anak mina. 43 Ammi anu hud ya pangdayawan na Namaratu teyak ta doban na teyak ya hina na Dafu kewan? 44 On, Aboy, amuk na ta iko sangaw ya maganak tentu, te teyaken nakadangag ta inuhohug men teyak ta ayanen a timollok hapa ya asitay kin ta talak na ta umag na sirat kin. 45 A yen ta nagāsāt kan hapa, Aboy, te kinurug mu ya uhohug na Namaratu nga nepepadangag na teko,” kunna.

Ya Pagnot Ni Mariya

46 A gafu ta matalak hapa i Mariya a kama la magnot hapa:

“Napannu ya nonot ku
ta pangdayaw ku te Afu.
47 A magayayatak ta Dyos
nga mangikerutan teyak,
48 te maski pobre yak a pinili nak.
A ta ngamin kiden tolay
nga meanak sangaw,
a awan sangaw ta awa makanonot
ta iyak ya nagāsāt
ta bendisyon na Dyos.
49 Te ya Namaratu ewan
nga seppakapangwa na Dyos
a nekallak nak hala
ta dakal na bendisyon.
Madaydayawan mantu ya Dafu tamewan,
50 te ikallak na ikallak
ya ngamin mamat tentu,
a kumanen hapa ta simsima da kiden.
51 Ammi ta ngamin kiden magparayag a

nepaita na ya kasikan na kamat na,
te kinutkutet na kid
gafu ta pagparayag da.
52 A ya masikan kiden magturay a
pinaakban na kid,
ammi pinautun na hapa
ya alinnak kiden.
53 A pake binattug na hapa
ya mabisin kiden,
ammi nagtalekudan na la
ya naba-nang kiden.
54 A pinagdulot na la ya nekari na en
ta gingginafu tam kiden,
te nedulot na ya panguffun na
ta tolay na kiden,
55 te nanonot na i mina Abraham
ikid na simsima na kiden
addet ta addet," kunna.
56 A nagyan i Mariya te Anti na en Lisabet addet ta tallu hulan kapye na dimmatang ta agyan na.

Ya Keanak Ni Hwan Nga Mangzigut Ta Tolay

57 A ta datang na paganak ni Lisabet a naganak hala ta lalaki, 58 a enda hapa itan na kahulun na kiden ikid na karuba na kiden gafu ta kallak na Namaratu tentu, a nekokolu da hapa ya anak na en. 59 A ta mekawalu en araw a nagaammung kid ha gafu ta banggitan ni Zikaraya ya anak da en, te yen ya gagangay na Hudyo ta pagbunyag da. A ikayat na kahulun na kiden ta makikanāgān ya asitayen ta dama na en Zikaraya, 60 ammi ya uhohug na hina na abbingen a "**Bakkan, te Hwan ya ngagan na**," kunna.

61 "A anu haman ta Hwan, bakawa itta hud ya kumanen na ngagan ta kadwan kiden kahulun muy?" kunda hapa.

62 Otturu nagsenyas kid hapa ta dama na abbingen am anu ya ikayat na ta ngagan na. 63 A nagpaalap i Zikaraya ta pagsuratan na petta isurat na ya ngagan na, a ya nesurat na a "**Hwan ya ngagan na**," kunna. A pake nepagpaka-lat na kahulun da kiden. 64 Ammi ta nepakasurat ni Zikaraya ta ngagan na anak na en a ka-ma la nakasitang na hapa, a dinayawan na ya Namaratu.

65 A gafu ta kumanen a nahigalan hapa ya ngamin kiden karuba da, a kanayun bibidan da ya dumatang ta agyan da addet ta sumaned ta ngamin kiden tolay taga Hudeya. 66 A ya ngamin kiden nakadangag ta pakabidan da ta abbingen a pake netug da hapa ta nonot da, a "**Anu panaw ya pagbalinān na abbingin yan**?" kunda, te yaga naita da ta itta ya bendisyon na Namaratu tentu.

Ya Panglavun Ni Zikaraya

67 A ta nepakasitang ni Zikaraya en a napasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu, otturu naglavun;

68 "Madaydayawan ya Namaratu ewan
nga Dafu na Istralita kiden,
te nanonot na ya tolay na kiden
nga nagtalekudan na ta idi,
petta ikerutan na kid ta zigat da.
69-70 A kustu hapa ya uhohug
na aglavun kiden
nga nepeuhohug na Namaratu tekid
ta palungu araw,
te patayukan nan tekitam
ya mangikerutan nga meanak ta simsima ni mina Dabid,
71 petta mekerutan kitam
ta mangikatupag kiden
nga mangpazigat tekitam.
72 "A nekallak na kitam hapa
ta kuman na nekari na
ta dadagkal tam kiden,
73 te nanonot na ya tulag na en
nga nepagasingan na
ta gingginafu tamen Abraham.
74 Te intu nebar na ta ikerutan na
kitam ta mangikatupag tekitam,
petta awan na sangaw ta talaw tam,
am awa idulot tam la
ya pangurug tam tentu,
75 petta meduma kitam hapa
gafu ta matunung ya nonot tam
ikid na gagangay tam
addet ta awetam pasi," kunna.

A ya uhohug hapa ni Zikaraya ta anak na en nga bagu neanak a

76 "Iko sangaw, Aleng, ya mapmapolu ammi
ta Dafu tam, te paguhohugan na na
ka sangaw na Namaratu ewan,
petta iparam ya ange na tekitam.
77 Te ipadangag mu ya pangikerutan na
ta tolay na kiden,
ikid na pagpakoma na
ta liwat da kiden.
78 A gafu ta allak na Namaratu tam, ikid na
idduk na tekitam,
a palattogan na ya dakar na tekitam
nga nagafu ta langit.
79 Te madakaran ya itta kiden ta sugiram,
ikid na itta kiden ta ngahab na pasi.
A ituldu na kitam ta dalan na kappyanan
tam," kunna.
A yen ya addet na lavun na.

80 A dumakal la dumakal ya anak nig Zikaraya, a nagsikan hapa ya nonot na. Ammi tentu en dakal a kanayun nagyan ta kawanan na babali addet ta makipaita sangaw ta kagitta na kiden nga Istralita.

2

Ya Paganak Ni Mariya Te Hesus

1 A ta kaarawan na nekeanak ni Hwan
a ya ari en nga taga Roma ya nagturay
ta ngamin kiden lugar kontodu lugar na
Hudyo kiden, a Sisar Agusto ya ngagan na
ari en. A ya naggubernador hapa ta lugar
na Hudyo kiden a Kirinu ya ngagan na, a
kagitta hapa na ari en, a Siriya ya ngagan
na lugaren nga iturayan na. A ta paggub-
ernador para la ni Kirinu a namadday hapa
ya ari en ta bagu na lintig, te nebar na ta
melista ya ngamin kiden tolay nga magyan
ta ngamin kiden lugar ta pagariyan na en.
2 A ye-yan hapa ya napolu en pakelista
na tolay kiden nga negindan ta paggub-
ernador ni Kirinu.
3 A gafu ta sa melista kid mina ta lugar
na gingginafu da kiden 4 a masapul ta mag-
tugut bit hapa ig Hose en ikid na atawa na
en Mariya ta ili na Nasaret ta iten Galileya,
te ange kid ta ili na Betlihem ta lugar na
Hudeya, te yen ya ili na gingginafu da en
mina Dabid ta idi. 5 A yen ya umeyan da nga
pakelistan, ammi tanagay na hapa ya araw
na paganak ni Mariya en.
6 A ta datang da ta ili na Betlihem a
nadatang hapa ni Mariya ya paganak na,
7 ammi intu naganakan na ya agsigongan
na baka ikid na kabayu, te awan ta takwan
na agdulotan gafu ta kaddu na tolay kiden
nga umange magpalista. A yen mantu ya
naganakan na ta napopolu en anak na. A
dana binabbad da ta kuman na gagangay
da, kapye da nepaidda la bit ta anganan na
baka.

Ya Bida Na Anghelen Ta Mangipastu Kiden Ta Kalneru

8 A sangaw ta hiklam ta nekeanak na
abbingen a itta hapa ya lālāki kiden nga
mangipastu ta kalneru da kiden ta bikat na
ili en, 9 a ka-ma la nagmatakar ya anghel
na Namaratu tekid, a nadakaran na kid na
dakar na Namaratu, a pake nagtalaw kid
na. A ya uhohug na anghelen tekid a

10 "Awemuy la magtalaw O, te mappya
ya ipadangag ku tekamuy. A pakatalakan
hapa sangaw na ngamin tolay, 11 te it-
tan ya mangikerutan tekamuy nga bagu
neanak ta ayanin ta ili na Betlihem. A intu
hala ya ari muyen Kristu nga nekari na
Namaratu tekamuy.
12 "A itan muy sangaw awa kustu ya
uhohug ku tekamuy, te am e kam ta ili
ewan a maita muy hala sangaw ya bagu
neanak nga nepaidda da ta anganan na
baka, a bagu para la ya babbad na kiden,"
kunna hapa.

13 A ta nekabalin na anghelen a ka-ma la
umaddu ya sakā anghel na kiden ta langit,
a gisakansyon kid hapa nga nagdayaw ta
Namaratu ewan.
14 "Madaydayawan ya Namaratu ewan,
nga mangikallak ta tolay na kiden,
te ittan ya dinob na en
nga mangpakappya tekid,"
kun na kansyon da.

A sangaw limitap kid ha ta langitewan.
15 A ya uhohug hapa na mangipastu kiden
ta nepagtugut na anghel kiden a

"Entanan mantu ta ili ewan, te en-
tam itan ya abbingen nga nepadangag na
Dafu tamen tekitam," kunda.

A alistu kid hapa umange. 16 A naita da
hala ig Mariya ikid ni Hose, a itta hala ya
asitayen nga imaidda ta anganan na baka.
17 A binida da hapa tekid ya uhohug na
anghelen gafu ta abbingen. A sangaw ne-
saned da hapa ya damag da en ta kadwan
kiden tolay ta ili, 18 a nagpaka-lat kid hapa
gafu ta bida na lālāki kiden tekid. 19 Ammi
te Mariya a awena la nagsitsitang, te ne-
tatug na la ya ngamin nadangag na ikid na
dumatang tentu. 20 A ta nepagtatugut na
manaron kiden ta kalneru, a nagtoli kid ta
agyan na kalneru da kiden, a nagkakan-
syon kid ta dalanen nga nagdaydayaw ta
Namaratu gafu ta ngamin nadangag da ikid
na naita da, te kustu ya ngamin inuhohug
na anghelen tekid.

Ya Pagbunyag Da Te Hesus

21 A ta nepagpasa na waluhaw a binang-
git da hapa ya asitayen, te yen haman ya
gagangay na Hudyo kiden. A nengagan da
hapa ta Hesus, te yen ya nebar na anghelen
te Mariya ta awena en para la natarun.
22 A gafu ta lintigen nga netuldu ni Moses
ta Hudyo kiden a mehangat ya bagu na-
ganak nga simarok ta simbaan na Nama-
ratu, te itta kan ya pagzigmanan na ad-
det ta appatafulu araw. A ta nekabaggaw
ni Mariya ta pagzigmanan na a inalap da
i Hesus ta ili na Herusalem petta igawat
da ta Namaratu, 23 te ya takday lintig na
Namaratu tekid a kwa na kan ya napolu
en neanak na tagtakday pagatawan. 24 A
enda hapa peatang ya duwa na lummun
ono duwa na kalapati, te yen hapa ya nebar
na Namaratu ta lintig na en tekid.
25 A itta hapa ten Herusalem ya takday
laklakay nga nagngagan ta Simyon. A pake
matunung hapa na tolay nga mamat ta Na-
maratu, te nabayag na hapa nga nagaindag
ta pangikerutan na Namaratu ta Istralita
kiden. A gafu ta napasinapān hapa ta Ka-
halwa na Namaratu, 26 a neparikna na tentu
ta awena para la masi addet ta maita na
bit apolu ya Ari en Kristu nga nekari na
Namaratu. 27 A gafu ta pangwalwag na
Kahalwa na Namaratu tentu a umange ta
simbaanen, a yen ta dana ittan ten ta pangi-
datang nig Mariya te Hesus petta idulot
da ya kuman na gagangay na lintig da en.
28 A ta nepakaita ni Simyon ta asitayen a

enna pegawat, a inahakupan na hapa nga
nedayaw ta Namaratu.
29 "Ay, Afu, maski masi yak na ta kuman
na inuhohug mu teyak, 30 te naitak na
ya dinob min nga mangikerutan, a mata-
lakanak na. 31 Te ye-yan na abbing ya
nekari men nga umange sin, petta ikaru
na ya liwat na ngamin tolay.
32 "A ye-yan mantu, Afu, ya mang-
padakar ta Hentil kiden hapa, petta amu
da ya kakurugan na Dyos, a intu hapa
sangaw ya mangatad ta pakadayaw na
tolay mu kiden nga Istralita," kunna.
33 A pake nakagtut hapa ig Hose en ikid ni
Mariya ta uhohug ni Simyon gafu ta anak da
en, a nepakimallak na kid hapa. 34-35 A ya
uhohug na para ta hina na abbingen a
"Dangagam, Aboy, ya ibar kin teko, te
palattogan sangaw na Namaratu ya itta ta
nonot na ngamin tolay gafu ta abbingin
yan, a mapaakkban hapa sangaw ya addu
na Istralita gafu tentu, ikid na addu hapa
sangaw ya mapātā-nāng. A maski am intu
ya pakaitan ta ketta na Namaratu tekitam
a addu sangaw ya magsoysoy tentu. A
gafu ta ikatupag da sangaw a pake matak-
itan hapa sangaw ya nonot mu ta ku-
man na takit na amuku nga mekaddug,"
kunna tentu.
36-38 A ta pagbida para la ni Simyon tekid
a itta hapa ya pake bakbakat nga aglavun
nga nakasimmu tekid. A ya ngagan na hapa
a Ana, a anak hapa ni Fanwel nga takday
simsima ta tribu ni Aser. A walufulu appat
ya darun na, ammi nabalun, te pitu darun
bit ya pagatawa na, kapye na nasi na la-laay
na en. A sigida nagyan la ya bakbakaten ta
simbaanen ta araw pase hiklam, te awena
bit nonotan ya mangan gafu ta pakimallak
na. A ta nepakaita na hapa ta abbingen
a nedayaw na hapa ta Namaratu, a binida
na hapa ta kadwan kiden, te sakā indagan
da hapa ya panguffun na Namaratu ta taga
Herusalem kiden.
39 A gafu ta nedulot nig Mariya ikid ni
Hose ya ngamin nebar na Namaratu ta
lintig na en gafu ta anak da en a du-
matang kid hala ta ili na Nasaret ta lugar
na Galileya, 40 a yen hala ya dumakalan ni
Hesusen. A nagsikan hapa ya bari na ikid
na nonot na, a umaddu ya adal na ikid na
kalalaki na, a kanayun inuffunan na Nama-
ratu.

Ya Pakasirak Ni Hesus Ta Ili Na Herusalem

41 A ta kaassang para la ni Hesus a nag-
patotoli ya dadagkal na kiden ta ili na
Herusalem ta kada darun, te e kid makipa-
gayayat ta pyesta na Hudyo kiden gafu ta
panadamdaman da ta araw na nepangilil-
lik na Namaratu ta gingginafu da kiden ta
lutak na Egipto. 42 A ta mekamafulu duwa
na darun ni Hesus a umange kid ha ta
pyesta en ta kuman na gagangay da en, a
nehulun da hapa i Hesus. 43 A ta kabalinan
na pyesta en a nagtugut kid ha, te dumatang
kid ta agyan da. Ammi intu dulay, te aweda
amu nig Mariya ta nasirak i Hesus ta ili en,
44 te pahig da la ta sakā nagtugut hapa nga
nakihulun ta kadwan kiden kahulun da. A
tekid na nakatugtugut addet ta takday araw
a apagan dan i Hesusen ta kahkahulun da
kiden ikid na kofun da kiden, ammi awan
na, aweda naapagan.
45 A gafu ta kumanen a tinoli dan apagan
ta gafan da en abat ta ili na Herusalem. 46 A
ta mekatallu en araw a naita da ta umag na
simbaanen, ammi nehulun haman ta man-
gituldu kiden nga gitogkokan nakibibida
tekid. 47 A dinayawan da hapa ya pagtabbag
na ikid na kalalaki na nonot na. 48 A ta
nepakaita nig Mariya tentu a nagpaka-lat
kid tentu, a nehuya na hapa na hina na en;
"Aleng, anu haman ta nasirak ka ta isin,
te pake nagburung kami ni Damam nga
nagapag teko," kunna.
49 "A annun dak haman burungan?
Dana amu muy mina ta itta yak ta bali ni
Damakin," kunna hapa tekid.
50 Ammi aweda amu ya ikayat na uho-
hugan tekid. 51 A ta nekabalin da ten a
dumagdag na i Hesus tekid, te nagtatugut
kid ha nga ange ta agyan da en ta ili na
Nasaret. A malologon hapa i Hesus ta
ngamin patarabaku da tentu. Ammi te
Mariya a netatug na la ta nonot na ya
ngamin dumatang tekid gafu te Hesus. 52 A
dumakal la i Hesus addet ta nagtuyag na
hapa ya bari na ikid na nonot na, a mappya
la mappya ya gagangay na ta kuman na
ikayat na Namaratu, a kumanen hapa ta
tolay kiden.

3

Ya Nepadamag Ni Hwan Nga Nangzigut Ta Tolay
(Mt 3:1-12; MK e1:1-8; Jn 1:6-8,19-28)

1 A ta nepagpasa na addu na darun a i
Sisar Tiberyo ya ari ta ngamin pagturayan
na taga Roma kiden, a ittan ya mafulu lima
darun na pagturay na. A i Ponsyo Pilato
hapa ya gubernador ta lugar na Hudeya,
a i Herud hapa ya magibbal ta lugar na
Galileya, a ya kabagis na en Felipe ya mag-
ibbal ta lugar na Itureya ikid na lugar na
Tarakonita. A i Lisanyas ya magibbal ta
lugar na Abilena. 2 A ya kadakalan na padi
kiden ta ili na Herusalem a i Annas, a san-
gaw ya manuhang na en Kaifas.
A ta kaarawan na inin kid a napasinapān
i Hwanen nga anak ni Zikaraya ta uhohug

na Namaratu tentu en nagyan ta kalafukanen. 3 A sinaned na hapa ya ngamin kiden lugar ta naggwadamdammang na Karayan na Hurdan, a kinasaba na ya tolay kiden.

"Ulin muy ya gagangay muy, a zigutan ta kanan, petta pakoman na kam hapa na Namaratu ta liwat muy," pakakin tekid.

4 A gafu ta ange ni Hwan a nagdulot ya nesurat na aglavunen mina Isayas, te ya uhohug na en a

"**Itta sangaw ya makipaita nga magayayag ta kalafukanen, te intu sangaw iayayag na ya tabarang na ta tolay kiden, petta magparan kid mina ta datang na Dafu tamen, petta malogon mina ya ange na tekid.**

5 **"Te mapātā**-nāng **sangaw ya alinnak, ikid na mapaakban ya atanang, a mapatunung ya killu, ikid na maazi ya ketumpapan.**

6 **"A maita sangaw na ngamin tolay ya pangikerutan na Namaratu**," kunna ta surat na en.

Ya Pangkasaba Ni Hwan Ta Tolay Kiden (Mt 3:7-10)

7 A ya nekasaba ni Hwan ta umange kiden pazigut tentu a

"Anu kuga magimmamappya kanan ta pagzigut muy. Pahig muy hud ta melillik kam sangaw ta pama-gang na Namaratu gafu ta pagzigut muy? 8 Dana ipaita muy mina ta naulin ya nonot muy, kapye muy magzigut. A awemuy pahig ta melillik kam sangaw gafu ta simsima kam ni mina Abrahamen, te ibar ku tekamuy ta itta ya pakapangwa na Namaratu nga magpabalin ta batu kidin ta simsima ni mina Abraham.

9 "Negitta kanan ta kayu nga tokadan na Namaratu ewan, te dana neparan nan ya watay na en, a awena la mabayag a tokadan na ya kayu kiden ta agyan na ramut da kiden. Te ya ngamin kiden kayu nga awan magmayan ta mappya a tokadan na kid kapye na kid iwarad ta afuy," kunna tekid.

10 A ya pohut da hapa tentu a

"A anu mina ya tarabakun mi petta mekerutan kami mina?" kunda.

11 A ya tabbag na hapa tekid a

"Am itta ya duwa na barawasi muy a iatad muy ya takday ta awanen ta barawasi. A ya nasurok ta kanan na a isipat na hapa ya awanen ta kanan," kunna.

12 A umange hapa pazigut tentu ya magsingir kiden ta bwis na tolay kiden nga nesaad na gubyernu na taga Roma, a pinohutan da hapa ta

"Anu mina ya tarabakun mi petta makaparan kamin hapa?" kunda hapa.

13 A ya tabbag na hapa tekid a

"Awemuy pagsurokan ya singiran muy," kunna.

14 Yaga suddalu hapa ya umange pazigut, a pinohutan da hapa ya tarabakun da mina, a ya tabbag na tekid a

"Awemuy persan ya tolay kiden nga mangatad ta pirak, a awemuy kid hapa tātālawan, te matappag kanan mina ta tandan muyen," kunna.

15 A gafu ta ittan i Hwan nga mangaskasaba ta tolay kiden a nekatalak da ta ittan ya mangikerutanen nga nekari na Namaratu ta dadagkal da kiden, a nonotan da am intu hala i Hwanen. 16 Ammi ya uhohug ni Hwan tekid a

"Itta yak sin nga mangzigut tekamuy ta danumin gafu ta liwat muy kiden, ammi itta sangaw ya umange ta gafan ku nga pake dakdakal ya pakapangwa na ammi teyak, te maski la awek megitta nga makitagabu tentu nga mangubad ta sapatos na kiden. A intu sangaw ya mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu. Ammi ya awan kiden magbabawi a pagangan na kid sangaw ta afuy, 17 te itta ya kuman na pagsap na ta tolay, a am nabalin na magsap a uknudan na sangaw ya semayan, ammi apangan na sangaw ya kupat na kiden," kunna tekid.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus (Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

18 A* ta nekabalin na tolay kiden nagzazigut a umange hapa i Hesus nga pazigut te Hwan. A tentu en hapa nakazigut a nakimallak, a kuman na bimangrit na ya langit, 19 a nagsunak ya Kahalwa na Namaratu nga nagpotun tentu ta kuman na kalapati, a nepagka-ma na hapa ya naguhohug tentu ta langit;

"Iko ya Anak ku nga matakit ta nonot ku. Pake matalakanak teko," kunna.

20 A addu para ya nekasaba ni Hwan ta kuman netabarang na kiden tentu en nangipadangag ta tolay kiden. 21-22 Ammi te Gubernador Herud nga nakagubat ta atawa na kabagis na en a awena dangdangagan ya tabarang ni Hwan tentu awa dinaggan na hud la ya liwat na, te nepebalud na i Hwan gafu ta pangihuya ni Hwan tentu.

Ya Ngagan Na Gingginafu Kiden Ni Hesus (Mt 1:1-17)

23 A ta nepangrugi ni Hesus ta tarabaku na en a ittan ya tallufulu darun na. A kumanin hapa ya ngagan na dadagkal na kiden:

* **3:18** Ya katunud na bersikulo 18 addet ta 22 ta kadwan kiden Bibliya a 21, 22, 18, 19, 20.

I Hose en nga atawa ni Mariya a intu ya
mekwenta ta dama ni Hesus.
A ya dama ni Hose a Heli nga anak ni
Matat.
24 A i Matat ya anak ni Lebi,
A i Lebi ya anak ni Melki,
a i Melki ya anak ni Hanni,
25 a i Hanni ya anak ni Hose nga anak ni
Matatiyas,
a i Matatiyas ya anak ni Amos,
a i Amos ya anak ni Nahum,
a i Nahum ya anak ni Esli,
a i Esli ya anak ni Nage,
26 a i Nage ya anak ni Maat,
a i Maat ya anak ni Matatiyas nga anak ni
Semi,
a i Semi ya anak ni Hose nga anak ni
Huda,
27 a i Huda ya anak ni Hwanan,
a i Hwanan ya anak ni Resa,
a i Resa ya anak ni Zorubabel,
a i Zorubabel ya anak ni Saltiyel,
a i Saltiyel ya anak ni Neri,
28 a i Neri ya anak ni Melki nga anak ni
Adi,
a i Adi ya anak ni Kosam,
a i Kosam ya anak ni Elmadam,
a i Elmadam ya anak ni Er,
29 a i Er ya anak ni Hoswe,
a i Hoswe ya anak ni Elizer,
a I Elizer ya anak ni Horim,
a i Horim ya anak ni Matat nga anak ni
Lebi nga anak ni Simyon,
30 a i Simyon ya anak ni Hudas,
a I Hudas ya anak ni Hose nga anak ni
Honan,
a i Honan ya anak ni Eliakim,
31 a i Eliakim ya anak ni Meleya,
a i Meleya ya anak ni Menna,
a i Menna ya anak ni Matata,
a i Matata ya anak ni Natan,
a i Natan ya anak ni Dabid,
32 a i Dabid ya anak ni Dyesi,
a i Dyesi ya anak ni Obed,
a i Obed ya anak ni Bowas,
a i Bowas ya anak ni Sala,
a i Sala ya anak ni Nasyon,
33 a i Nasyon ya anak ni Aminadab,
a i Aminadab ya anak ni Admin,
a i Admin ya anak ni Arni,
a i Arni ya anak ni Esron,
a i Esron ya anak ni Peres,
a i Peres ya anak ni Huda,
34 a i Huda ya anak ni Hakob,
a i Hakob ya anak ni Isak,
a i Isak ya anak ni Abraham,
a i Abraham ya anak ni Tera,
a i Tera ya anak ni Nakor,
35 a i Nakor ya anak ni Serug,
a i Serug ya anak ni Ragaw,
a i Ragaw ya anak ni Peleg,
a i Peleg ya anak ni Heber,
a i Heber ya anak ni Selar,
36 a i Selar ya anak ni Kaynan,
a i Kaynan ya anak ni Arpaksad,
a i Arpaksad ya anak ni Sem,
a i Sem ya anak ni Nowe,
a i Nowe ya anak ni Lamek,
37 a i Lamek ya anak ni Matusalem,
a i Matusalem ya anak ni Enok,
a i Enok ya anak ni Hared,
a i Hared ya anak ni Mahalalel,
a i Mahalalel ya anak ni Kaynan nga anak
ni Enos,
38 a i Enos ya anak ni Set,
a i Set ya anak ni Adan,
a i Adan ya napopolu en tolay nga anak na
Namaratu.

4

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus
(Mt 4:1-11; Mk 1:12,13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut ta karayan na Hurdan a napasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu. A tentu en nagtugut a dumatang na mina ta agyan na, ammi pinagdulot na Kahalwa en ta bagbagetay kiden addet ta appatafulu araw petta attaman na hapa ya pangparuba ni Satanas tentu. 2 A awena pulus nangnangan addet ta appatafulu araw. 3 A tentu en pake melunus a yen hapa ya neange ni Satanas tentu, petta paruban na. A ya uhohug ni Satanas tentu a

“Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maguhohug ka mantu ta batu kidin petta magbalin kid ta pan petta mangan ka,” kunna tentu.

4 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

“Awek kurugan ya ibar men, te ya uhohug na surat na Namaratu a

‘**Bakkan la ta kanan muy ya pagafun na katolayan muy**,’ kunna.”

5 A gafu ta kumanen a neange na i Hesus ta pake atata-nang na lugar, a ta las-ud na takday minutos a nepaita na tentu ya ngamin kiden lugar ta paglelehutin kontodu tolay da kiden, 6-7 a ya uhohug ha ni Satanas tentu a

“Itam ya kalalaki na lugar kidina ikid na gubyernu da, te ya ngamin kiden nepaitak teko a kwam na sangaw am makidafu ka teyak, te neatad yan kid teyak, a iatad ku hapa ta kompormi na ikayat ku,” kunna.

8 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a

“Iko hud ya pakidafun ku, te ya uhohug na suraten a

‘**Namaratu la ya dayawan muy, a intu la tatakday ya pakidafun muy**,’ kunna.”

9 A sangaw a takwan ha ya nepangparuba ni Satanas tentu, te neange na i Hesus ta ili na Herusalem ta agyan na simbaanen, a

pinatayuk na ta pingit na atap na simbaanen. A ya uhohug na ha tentu a
"Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maglattu kan mantu ta lutakewan, 10 te intu la nonotam ya nesurat ta lebru na Namaratu, te
'**Doban na ya anghel na kiden nga magtaron teko,** 11 **a ta-mawan da ka sangaw petta awem matakitan ta batu kiden,'** kunna haman." kun ni Satanas tentu.
12 A ya tabbag ha ni Hesus tentu a
"Awek maglattu, te ya uhohug na takday surat na Namaratu a
'**Awemuy sangaw paruban ya pangkenga na Dafu muy Namaratu tekamuy**,' kunna."
13 A ta nekabalin ni Satanas nga nangparuba tentu a nagtugutan na addet la ta takwan na araw. 14 A nagtoli hapa i Hesus ta lugar na Galileya, a napasinapān hapa ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu. A sumaned hapa ya damag na pakapangwa na addet ta ngamin kiden lugar ta lehut na Galileya. 15 A nangituldu hapa ta umag na kapilya na Hudyo kiden, a dinayawan na ngamin tolay.

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Lugar Na Dumakalan Na en
(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

16 A ta datang ni Hesus ta ili na Nasaret nga dimmakalan na, a umange hapa nakigimung ta kapilya ta araw na agimmang da ta kuman na gagangay na en ta idi. A gafu ta intu ya pinili da nga mangibasa ta arawin yen a nagtayuk hapa ta atubang na tolay kiden. 17 A negawat da hapa tentu ya lebru nga nesurat na aglavunen mina Isayas. A tentu en nangukad ta lebru en a apagan na ya lugar na ibasa na, a ya uhohug ni mina Isayas nga nebasa na tekid a intu yan:
18 "**Itta teyak ya Kahalwa na Dafu tamen, te pinasinapan nak nga ange mangipadangag ta mappya na damag ta napanglaw kiden.**
"**A dinob nak hapa nga ange mangipadangag ta pakaubad na negalut kiden, ikid na pakaladdang na daram kiden, ikid na pakabannayan na mazigatan kiden,** 19 **a petta ipadangag ku hapa ya araw na pangikallak na Dafu tamen**," kunna.
20 A tentu nabalin nangibasa a kinalaban na ya lebru en kapye na netoli ta nanggawaten tentu, a sangaw nagtuttud hapa petta mangituldu. Ammi sa gahgahalangan da hapa, te indagan da ya ituldu na. A ya nebar na tekid a intu yan:
21 "Ikamuy nga Amang ku ikid na Kabagis ku, A ya suratin yan nga nebasak tekamuy a nagdulot na hala ta ayanin na araw ta pakadangag muy teyak," kunna.
22 A "**On**," kunda hapa, ammi gafu ta ispot ya inuhohug na en a kuman na nakagtut kid hapa tentu. A ya uhohug da hapa gafu ta pumassil kid la tentu a
"Pa-pa-nun na hud makauhohug ta kumanin bakawa sakā tolay tam haman la nga anak ni Hose," kunda,
23 A ya uhohug para ni Hesus tekid a
"Gagangay ta kummuy nga maguhohug teyak ta
'Am magdoktor ka a mappya ta urum bit ya barimina hapa la. A ipaitam mina ta lugar min ya kuman na tinarabakum kan ta ili na Kapernayum, petta itta hapa ya pangurugan mi teko,' kummuy teyak.
24 Ammi kakurugan ya ibar ku tekamuy ta am itta ya doban na Namaratu nga paguhohugan na a dayawan da hapa ta ngamin kiden lugar ammi fwera la ta lugar na en hapa la. 25 A kumanen hapa te Eliyasen ta idi, te intu ya dinob na Namaratu nga magtabarang ta Istralita kiden ta idi, ammi gafu ta magsoysoy kid a awena nepalubus na Namaratu ta magudan addet ta tallu darun a gadwa, petta mapa-gang kid. A gafu ta agbabisinen ta ngamin kiden lugar a pake nazigatan ya addu na kagitta muy nga bābāy nga babbalu. 26 Ammi maski Istralita kid a awan ta nepaita ni Eliyas ta pakapangwa na Namaratu tekid, awa intu hud la nangidoban na Namaratu tentu ya babbayen nabalu ta ili na Sarepta ta lugar na Hentil kiden taga Sidon.
27 "A kumanen hapa ta kaarawan ni mina Eliseyo, te addu hapa ya nagkangaw nga kagitta muy kiden Istralita ta ketta ni Eliseyo, ammi bakkan ta isina kid ya enna pinagmappya, te intu hud la pinagmappya na i Naaman nga kapitan na Hentil kiden taga Siriya," kunna.
A yen hapa ya addet na binida ni Hesus tekid.
28 A gafu ta inuhohug na en ta tinaliban na Namaratu ya gingginafu da kiden ta idi a nagporay kid na tentu, 29 a gisatayuk kid nga ange nanggafut tentu. A ginerger da ta lawan na ili, te enda itulud ta ngahab na gatab nga nagyanan na ili da en, petta itubang da mina ta akban. 30 Ammi awena mabalin ta itu-bang da, te nagpapa-yat la ta hahat da, a nagtugut.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Mk 1:21-28)

31 A nagtoli mantu i Hesus ta ili na Kapernayum nga takday para na ili ta lugar na

Galileya. A ta araw na agimmang a umange nakigimung ta kapilya da en, a nangituldu hapa. 32 Ammi nakagtut ya tolay kiden ta gagangay na pangituldu na, te naguhohug ta kuman na intu ya makkamu ta ngamin. 33 A ka-ma la kimahalwan hapa ya takday lalaki ta umag na kapilya en gafu ta anitu na en.

34 "O Hesus nga taga Nasaret, anu itta ka sin tekami? Amu ta ka, te iko ya kagitta na Namaratu ewan. Yen hud ya umeyam sin petta pakākāllakan na kami?" kunna.

35 Ammi nehuya ni Hesus ya anitu en ta

"Awem la magsitang, a pagtugutām na ya tolayina," kunna.

A nagganwatan na anitu en pinagbalyad ya lalaki en, kapye na nagtugutan, ammi awan ta nakaan-anun na lalaki en. 36 A gafu ta pagpaka-lat na tolay kiden ta iningwa ni Hesus a

"Anu masikan hapa ya uhohug na inin? Te seppakapangwa ya paguhohug na ta anitu kiden, a magtugut kid la," kunda.

37 A gafu ta kumanen a insigida sumaned ya damag ni Hesus abat ta ngamin kiden babali ta lugar na Galileya.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit Kiden
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

38 A ta nepagtugut ni Hesus ta kapilya en a nagdulot ta bali ni Simon. A gafu ta nagtakit hapa ya katahungan ni Simon nga babbay nga nagpatu a nebar da te Hesus. 39 A umange i Hesus ta pagiddan na en, a nehuya na ya patu na, a yen hapa ya nepagkamag na patu na en. A alistu imivwat kapye na ange nagafuy petta mangan kid.

40 A sangaw ta marimat a addu ya nagdadatang ta bali, te enda nekahad ya magtatākit kiden ta magdaduma na takit. A nepotun ni Hesus ya kamat na ta tagtakday tekid, a pinagmappya na kid. 41 A pinatugut na hapa ya anitu na addu na seanitu kiden, a nagtugut kid kimahalwan, "**Iko kad ya Anak na Namaratu ewan**," kun na ayag da. Ammi nehuya na kid nga maguhohug, te amu da ta intu ya Kristu nga Mangikerutan, a awena ikayat ta ikid ya mangipadangag tentu.

Ya Pagapag Da Te Hesus
(Mk 1:35-39)

42 A ta lalakwat a nagtugut ha i Hesus, a umange la tatakday ta awan ta totolay, ammi enna inapag na tolay kiden, te ikayat da ta magyan mina tekid. 43 Ammi ya uhohug na tekid a

"Mappya ta magdulotak ta kadwan kiden ili, petta madangag da hapa ya damag na pangikerutan na Namaratu tekid, te yen ya gafu na nepangidob na teyak, "kunna.

44 A gafu ta kumanen a sinaned na ya ngamin kiden babali ta lugar na Hudeya, a nangipadangag hapa ta umag na kapilya da kiden.

5

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Ta Imunnan Kiden Ituldu Na
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

1 A sangaw ta mittan a imatayuk la i Hesus ta pingit na Alugen Genesaret, a pake imabikan ya pake addu na tolay petta dangagan da ya uhohug na Namaratu. 2 A naita ni Hesus ya duwa na barangay nga negalut ta pingit nga awan ta totolay na te itta kid ta danumen nga magbaggaw ta tahukul da kiden. 3 A gimon mantu ta takdayen nga barangay ni Simon, a nebar na te Simon ta itu-bang na bit ya barangay na en ta sang adayu ta pingit, a sangaw nagtuttud hapa petta mangituldu ta tolay kiden. 4 A tentu en nabalin nangituldu a nebar na te Simon ta

"Entam bit ta adalamewan, te ihunnak muy ya tahukul kiden petta makaalap kam," kunna.

5 "Onay, ammi paghuhuklaw kami haman, Afu, nga nagtahukul, a awan haman ta naalap mi. Ammi gafu ta inuhohug mu a paruban mi ay," kunna hapa ni Simon.

6 A ta nepangihunnak da ta tahukul da kiden a "**Awe**", ta kaddu na ikan kiden ay nga nagkapannu ta tahukul kiden, a namegafu nagasāt ya tahukul kiden ta dammat da. 7 Pinaypayan da ya kahulun da kiden ta takdayen barangay petta e kid hapa manguffun, a pinannu da ya duwa kiden barangay ta ikan abat ta magge lumammad kid na. 8 A ta nepakaita ni Simon Pedru ta kaddu na naalap da a ka-ma la nagtakab ta atubang ni Hesus.

"Ay, Afu, umadayu kan mina teyak, te pake dulayak na tolay," kunna gafu ta amat na tentu.

9 A sa nakagtut kid ta kaddu na naalap da, 10 kumanen hapa teg Santiago ikid ni Hwan nga anak kid ni Zibadeyu, te ikid hapa ya kahulun ni Simon. A ya uhohug ni Hesus te Simon a

"Awem la mamat, te ituldu ta ka sangaw petta dumatahukul ka sangaw ta tolay, petta dumagdag kid teyak," kunna.

11 A tekiden nakadatang ta ba-nad na alugen a sa newagak da ya ngamin kiden kwa da, a dumagdag kid na te Hesus.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Takday Naggalis
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

12 A sangaw ha ta mittan a itta ig Hesus ta takday ha na ili, a itta ya takday lalaki

nga naggalis. A ta nepakaita na lalaki
en te Hesus a umange namalentud ta
atubang na en nga nakimemallak tentu.
"Ay, Afu, ikallak nak haen, te amuk ta
maurum ya tabbit kin am ikayat mu,"
kunna.
13 A neuyad na ya kamat na en nesi-ged ta
lalaki en, a
"Ikayat ku hapa, itam awa malinis na
ya tabbit mina," kun ni Hesus tentu.
A ka-ma la imawan ya galis na en, a pake
nalinis na ya tabbit na en. 14 A pake nebar ni
Hesus ta awena bibidan ya nakkwa tentu,
"te em ipaita ya barim ta padi en ta
simbaanen petta maita na ta awan ya
galis men, a iatad mu hapa tentu ya iatang
na ta kuman na nebar ni Moses ta lintig
kiden, te yen sangaw ya mangipasikkal ta
tolay kiden ta pagmappyam," kunna.
15 Ammi maski kunna ten a pake
sumaned para ya damag ni Hesus abat ta
pake imaddu ya tolay kiden nga umange
magdangag tentu, petta pagmappyan na
mina ya takit da kiden. 16 Ammi kanayun
nagtugut hapa i Hesus, te ange ta adayu ta
babali kiden petta makimallak.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Makahehit
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

17 A naba-bayag ta assang a mangituldu
ha i Hesus ta takday ha na lugar, a itta
hapa ya kadwan kiden Pariseyu ikid na
mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden nga
taga ngamin kiden lugar ta Galileya ikid
na Hudeya kontodu ili na Herusalem, a
nakituttudan kid hapa magdangag. A na-
pasinapān hapa i Hesus ta pakapangwa na
Namaratu petta makapagmappya ta nag-
tatākit kiden. 18 A sangaw ta magananwan
a itta hapa ya enda nekahad nga awena
makahehit, te imaidda la ta pang-isawan
da en tentu, te iange da mina itabnak ta
atubang ni Hesus. 19 Ammi aweda garay
neabikan tentu gafu ta kaddu na tolay, a
yen ta negon da ta addanen nga ange ta atap
na bali en. A sangaw inazi da ya assang
la ta atapen ta annung ni Hesus, kapye da
neuriyay ya awanen makahehit ta umag na
bali, a netabnak da ta bikat ni Hesus. 20 A ta
nepakaita ni Hesus ta pangikatalak da tentu
a naguhohug ta awanen makahehit,
"Aleng, pakoman kun ya liwat mu ki-
den ta Namaratu," kunna.
21 Ammi ya Pariseyu kiden ikid na man-
gituldu kiden nga gituttudan hapa ta umag
na bali a linibakan da hapa ya inuhohug ni
Hesus ta nonot da hapa la.
"Annun na haman uhohugan ya ku-
manen bakawa Namaratu hud. Dulay
mantu yan, te ugtulān na ya Namaratu,"
kun na nonot da.
22 Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a
"Anu haman ta libakan muy ya inuho-
hug ken ta nonot muy? 23 Had sin hud
ya malmalogon, am pakoman ku ya liwat
na kiden, ono am pagmappyan ku petta
makatugut? 24 Ammi itta hapa ya ibar ku
ta awanin makahehit petta itta sangaw
ya pakaitan muy ta itta hapa ya turay na
Tolayin taga Langit nga mangpakoma ta
liwat na tolay," kunna,
otturu naguhohug ha ta awanen makahe-
hit;
"Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya
pagiddamina a dumatang kan ta balim,"
kunna.
25 A alistu kad imivwat, ta atubang na
ngamin kiden imatuttud, a inakkat na ya
nagiddan na en kapye na nagtugut, a ku-
min ta bali na nga nagdaydayaw ta Nama-
ratu. 26 A nafulotan hapa ya pagpaka-lat na
ngamin kiden nakaita, a pake dinayawan
da ya Namaratu gafu ta nahigalan kid tentu.
"Kakurugan ta takwan ya naita tam ta
arawin yan," kunda hapa.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Lebi
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

27 A ta nekabalin da ten a nagtugut ig
Hesus, a nesimmun da ya takday agsingir
ta bwis nga nagngagan te Lebi, a imatuttud
hapa ta lugar na pagpagan na tolay kiden ta
bwis da. A ya uhohug ni Hesus tentu a
"Dumagdag kan teyak petta ituldu ta
ka," kunna.
28 A imikkat hapa, a nagtugutan na ya nag-
tarabakun na en, petta dumagdag tentu.
29 A tekiden nagtugut a inagagay na kid
ni Lebi ta bali na en, te namadday ta dakal
na pagpamakan ta pangdayaw na te Hesus,
a dumadagdag hapa ya addu na agsingir
ta bwis, ikid na kadwan kiden tolay nga
nakikkanan hapa tekid. 30 A ya Pariseyu
kiden ikid na kahulun da kiden nga man-
gituldu a naita da ta umange ig Hesus
nakikkanan ta bali ni Lebi, a nehuya da ya
ituldu na kiden.
"Anu makikkanan kam ta agsingir ki-
den ta bwis ikid na dulay na tolay?"
kunda.
31 A ya tabbag hapa ni Hesus a
"On ay, te gagangay haman ta ange
ya manguru en ta agyan na magtakit ki-
den, te yen haman ya makaapag tentu.
32 A bakkan ta yen ya umeyan ku sin
petta padagdagan ku ya ape awanen ta
liwat am awa seliwat kiden talo am mag-
babawi kid," kunna.

Ya Pagpohut Da Te Hesus Gafu Ta Awan Pangan
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

33 A sangaw itta ya umange nagpohut te
Hesus gafu ta takwan ya gagangay na ituldu
na kiden;
"Anu kawagan na, Afu, ta awena
ngilinan na ituldum kiden ya arawen
nga aweda pangan, ammi ta ituldu na
Pariseyu kiden ikid na ituldu kiden
ni Hwan a kanayun ngilinan da petta
makimallak kid?" kunda.
34 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
"Mabalin hud ta magdamdam ya mak-
iboda kiden am itta para la tekid ya mag-
boda en? 35 Itta la sangaw ya araw am
metugut ya magboda en tekid, a yen san-
gaw ya pagdamdam da ikid na pagngilin
da ta arawen nga aweda pangan," kunna.
36 A sangaw binida na hapa ya kuman na
keangarigan tekid petta aweda mina pag-
dadaggan ya dana kiden gagangay da ikid
na ituldu na.
"Am angarigan ta napispissang ya dana
en barawasi muy a pissangan muy hud ya
bagu en ga-gamit petta itta ya itakup muy
ta dana en, te kenga sangaw ya bagu en
barawasi, yaga meduma hapa ya dana en
ta bagu en.
37 "A kumanen hapa ta basi muy, te
awemuy haman ikarga ya bagu na basi
ta dana na abyat, te sangaw am bumlad
ya basi en a mabattak ya abyaten otturu
meburud hapa ya basi en. 38 Mapmappya
hud la ta mekarga ya bagu na basi ta bagu
na abyat.
39 "Ammi am napenam na ya tolay ta
baak na basi a gagangay ta awena ikayat
paruban ya bagu, te
'Kustu ya singat na baaken,' kunna."
A yen ya addet na bida na tekid.

6

Ya Pakitapil Da Gafu Ta Araw Na Agimmang
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

1 A sangaw ta mittan a magtugtugut ig
Hesus ikid na ituldu na kiden ta tātangngan
na kamaitan ta araw na agimmang, a nag-
pusit hapa ya ituldu na kiden, a inusakan da
kapye da kinān. 2 Ammi gafu ta naita na kid
hapa na Pariseyu kiden a nehuya da kid.
"Anu haman ta tarabakun muy ya
mehangat ta araw na agimmang?"
kunda.
3 A netabbag hapa ni Hesus ta
"Dulay hud ya iningwa da en? Intu
mina pagnonotan muy ya iningwa ni
mina Dabid ikid na kahulun na kiden ta
kawan na kanan da, 4 te simarok kid la
ta bali na Namaratu, a inalap da hapa
ya pan kiden nga nedasar ta atubang na
Namaratu nga mehangat mina tekid, te
kanan hala na padi kiden. A maski nan-
gan kid na kahulun na kiden a bakkan
haman ta nakaliwatan da yen," kunna.
5 A ya takday para nebar na tekid a
"Ya Tolayin taga Langit ya makkamu ta
araw na agimmang," kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

6 A ta takday ha na araw na agimmang
a mangituldu i Hesus ta kapilya na Hudyo
kiden, a itta ya takday lalaki nga pake nag-
pilay ya takday kamat na. 7 A ya Pariseyu
kiden ikid na mangituldu kiden a pake aitan
da hapa i Hesus talo am pagmappyan na ya
kamat na en, te am pagmappyan na ta araw
na agimmang a yen sangaw ya pangidaru-
man da tentu. 8 Ammi dana amu ni Hesus
ya nonotan da, a yen ta binaran na hapa ya
nagpilay ta kamat,
"E ka bit sin, te magtayuk kan ta pag-
tatangnganin," kunna,
9 otturu pinohutan na hapa ta nagilalap
kiden tentu;
"Anu hapa ya uray muy ta ipalubus na
Namaratu ta araw na agimmang? Intu
ipalubus na ya mappya ono dulay? Map-
pya panaw ta magpamappya kitam ono
magpapasi kitam?" kunna tekid.
10 A inaita na kid la kapye na naguhohug ha
ta lalaki en.
"Uyadam la ya kamat mina," kunna.
A tentu en nanguyad a negitta hapa ta tak-
dayen kamat na nga mappya. 11 Ammi ya
Pariseyu kiden a nafulotan ya pagporay da
tentu, a nagbabidan da am anu mina ya
pangpa-gang da te Hesus.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

12 A sangaw gimon i Hesus ta agyan na
bagetay kiden, a paghuhuklaw hapa nga
nakimalmallak ta Namaratu. 13 A ta lalak-
wat a pinaabikan na ya ituldu na kiden, a
nagpili ta mafulu duwa la tekid, petta yen
kid ya turin na nga ange mangipadangag.
14 Itta i Simon nga nengagan na ta Pedru,
ikid na kabagis na en Andres,
ikid ni Santiago,
ikid ni Hwan,
ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
15 ikid ni Matyu, (intu hala i Lebi),
ikid ni Tomas,
ikid na takday Santiago nga anak ni
Alfeyo,
ikid ni Simon nga nakitapil ta gubyernu
nga taga Roma,
16 ikid ni Hudas nga anak ni Santiago,
ikid ni Hudas Iskaryote nga mangitalaba
sangaw te Hesus.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Addu Na Tolay

17 A tentu nabalin nagpili tekid a sa dumagut kid ta bagetayen, kapye da nagimmang ta palanada. Pake addu ya ituldu kiden ni Hesus, yaga dumadagdag hapa ya addu na tolay nga taga Herusalem ikid na kompormi na lugar ta Hudeya, ikid na ili na Tiro ikid na Sidon ta bikat na bebayen dakal, te umange kid magdangag ikid na magpauru ta takit da kiden. 18 A ya pinagzigat na anitu da kiden a pinagmappya na kid hapa. 19 A sa ikayat da ya pasi-ged tentu, te itta ya pakapangwa na nga magpamappya tekid ngamin.

Ya Binida Ni Hesus Nga Nagāsāt
(Mt 5:1-12)

20 A sangaw imatubang i Hesus ta ituldu na kiden petta ituldu na kid, a ya binida na tekid a intu yan:

"Ikamuy nga napanglaw a nagāsāt kanan,
te Namaratu ya makkamu tekamuy.
21 "A ikamuy nga mabisin ta ayanin a nagāsāt kanan hapa,
te matappag kam hala sangaw.
"A ikamuy nga magdamdam ta ayanin a nagāsāt kanan sangaw,
te magayayat kam sangaw.
22 "A maski am ikatupag na kam na ikattolay muy, ikid na dugiman da kam, ikid na amāmatan da kam, ikid na padpadulayan da kam gafu ta ituldu ta kam
a nagāsāt kam la.
23 "A magayayat kanan mina am dumatang sangaw ya kumanin na zigat tekamuy, a timollok kam mina setalak, te pake dakal sangaw ya sagolyat muy ta langitewan. A awemuy la magdamdam, te nonotan muy mina ya aglavun kiden na Namaratu ta palungu na araw, te kagitta muy kid hapa nga nekatupag.
24 "Ammi ikamuy nga maba-nang a kakallak kam sangaw,
te am maafut na sangaw ya kaba-nang muy a awan sangaw ta talak muy.
25 "A ikamuy nga magbattug ta ayanin a kakallak kam sangaw,
te mabisin kam.
"A ikamuy nga magayayat ta ayanin a magtangit kam sangaw ta damdam muy.
26 "A kakallak kam hapa sangaw am mappya la ya bibidan na ngamin tolay gafu tekamuy,
te negitta kanan hala ta matulad kiden aglavun nga dinayawan na tolay kiden ta idi.
"A mehulun kam sangaw tekid ta pamagang na Namaratu.
27 "A am madangag muy ya uhohugan ku tekamuy a iddukan muy ya mangikatupag tekamuy, a uffunan muy kid. 28 A am igaged da kam a bendisyonan muy kid, a pakimallak muy ya manguyoyung tekamuy. 29 A am linappongan na ya pahingil muy a itayan muy hala tentu ya taakub. A am gubatan na ya barawasi muy a idagga muy hapa ya kamasita muy. 30 A maski am anu ya adangan na ono gubatan na tekamuy a iatad muy la a awemuy petoli.

Ya Gagangay Na Mangidduk
(Mt 5:43-48)

31 "A kumanen hapa am anu ya ikayat muy ta ipaita na ikattolay muy tekamuy a mappya ta kumanen hapa ya ipaita muy tekid. 32 Te am intu la iddukan muy ya mangidduk tekamuy a anu hud sangaw ya pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te maski ya awan kiden mangurug a iddukan da hala ya mangidduk tekid. 33 A am intu la uffunan muy ya manguffun tekamuy a anu hud sangaw ya pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te awan haman ta pagdaduman muy ta awan kiden mangurug. 34 A am intu la pagatutan muy ya amu muy nga magpagatut tekamuy a anu hud sangaw ya pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te maski ya awan kiden mangurug a pagatutan da hala ya kagitta da kiden nga awan mangurug petta paggatutan da kid hapa.
35 "Ammi bakkan mina ta kunna ten tekamuy, te iddukan muy hud la ya mangikatupag tekamuy, a uffunan muy kid ikid na pagatutan muy kid, a awemuy nonotan ya pagsupapak da tekamuy, te am kunna ten ya tarabakun muy a dakal sangaw ya sagolyat muy, a megitta kam ta Namaratu ewan, te maallak hapa ya Namaratu ta dulay kiden na tolay nga awan matalak tentu. 36 Mappya mantu ta parigan muy ya pangikallak na Dama muyewan."

Ya Itabarang Ni Hesus Ta Mamadpadulay
(Mt 7:1-5)

37 "A ya ibar ku para tekamuy a awemuy ka-ma la paliwatan ya ikattolay muy talo am paliwatan na kam hapa na Namaratu ewan. A awemuy hapa mangigaged talo am igaged na kam hapa. Mappya hud la ta pakoman muy ya magliwat tekamuy, te am pakoman muy a pakoman na kam hapa na Namaratu ewan.
38 "A am mappya ya iatad muy ta ikattolay muy a mappya hapa sangaw ya iatad na Namaratu tekamuy, te pannun na ya sabok muy, a sadsadan na, kapye na ha surokān. Te am anu ya pangsukat muy ta kadwan a kumanen hala sangaw ya pangsukat na Namaratu tekamuy.

39 *“A kumanen hapa am itta ya pagkurangan na kabagis mu nga alaassang ta
kuman na salasangkap ta mata na tolay
a anu kawagan na ta ihuyam ta awem
haman amu ta itta ya pagkurangam nga
kuman na tarosu? 40 A am awem maita ya
kuman na tarosu ta matam a annum hud
ibar ta kabagis men ta
‘O, kabagis, azin ku bit ya
salasangkap ta matam.’
“Kuga magimmamappya ka. Azim bit apolu
ya kuman na tarosu en ta matam, a sangaw
magdakar ya pakaitam, pettam maazim
hapa ya salasangkap ta mata na kabagis
mu. 41 Te am daram ya tolay a mabalin hud
ta itulud na ya sakā daram na en awa azo
metawag kid nga meavut. 42 A yen mina
ya pagnonotan muy, te maski am inya ya
metuldu a assang la ya amu na ammi ta
mangituldu tentu, a am nabalin na metuldu
a megitta hala ta mangituldu en tentu.
43 “A nonotan muy para ya gagangay na
kayu: te am kakurugan ta mappya ya fun
na kayu en a magmayan hud sangaw ta
dulay awa mappya haman. A am dulay
ya fun a magmayan hud ta mappya awa
dulay hapa ya mayan na en. 44 Te ya
mayan na kayu ya pakaitan am mappya
ono dulay ya fun na en. A bakkan mantu
ta patani ya mayan na lanut na mawini.
A bakkan hapa ta anyog ya mayan na
fun na ambabanga 45 A kumanen hapa ta
tolay, te am mappya ya tolay a mappya
hapa ya pohetan na ta nonot na, a am
dulay ya tolay a dulay hapa ya pohetan
na ta nonot na. Te am anu ya nauknud
na tolay ta nonot na a yen sangaw ya
iuhohug na.
46 “Ibar muy haman ta iyak ya dafu
muy, ammi anu kawagan na ta awe-
muy idulot ya patarabakuk tekamuy?
47 Ammi ya ngamin kiden ange teyak ikid
na mangdangag ta uhohug ku ikid na
mangidulot ta madangag da a ibar ku
tekamuy ya keangarigan da, 48 te mean-
garig kid ta magbali en nga nagpili ta
maladda na arigi kapye na kid ikali ta
pake adalam. A sangaw am dumatang ya
layus ikid na kasikanan na arut a awena
matukalit na bali na en, te pake maladda
na bali.
49 Ammi ya awanen mangurug ta uho-
hug ku a meangarig ta magbali en nga
awan mekali ya arigi na kiden, te am du-
matang ya kasikanan na arut a matukalit
ya bali na en, a mekutukutet na ta
aruten,” kunna.

7

Ya Pakimallak Na Suddalu en Te Hesus (Mt 8:5-13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nga nangituldu
ta tolay kiden a nagdulot hapa ta ili na
Kapernayum. 2 A itta hapa ten ya kap-
itan na suddalu kiden nga taga Roma, a
tanagay na kan masi ya tagabu na en nga
pake mesasita tentu, te pake nagtakit. 3 A
ta nepakadamag na kapitanen te Hesus a
dinob na tentu ya kadwan kiden kalalak-
lakayan na Hudyo kiden, petta alapan da
mina i Hesus ta bali na, petta pagmappyan
na hapa ya tagabu na en. 4 A ta pakadatang
da te Hesus a pake nakimemallak kid tentu
gafu ta kapitanen;
“Mappya, Afu, ta ikallak mu ya kapita-
nen te mappya hapa na tolay, 5 te maski
bakkan ta kagitta tam Hudyo a iddukan
na kitam hala, te intu ya nagpapadday ta
kapilya tam sin,” kunda te Hesus.
A dumagdag mantu i Hesus tekid. 6 A tekid
na nakaabikan ta bali na kapitanen a dinob
na ya kofun na kiden nga nage mangdafung
te Hesus, petta aweda pagdulotan ta bali.
“Maski awem kan la magdulot ta bali
na kapitan, Afu, te mamat kan teko,
7 a yen kan ta takwan ya dinob na nga
umange teko. Ammi ibar mu kan hala ya
kakustun na pagmappya na tagabu na, a
ikatalak na kan ta magmappya hala. 8 Te
ya uhohug na hapa a
‘Itta ya mangituray teyak, yaga itta
hapa ya suddalu nga iturayan ku, te am
ibar ku ta takday, “**E ka ten**,” kunku, a
ange hala ten, a am “**E ka sin**,” kunku
para ta takday a ange hala teyak. A am
“**Kwam yan**”, kunku ta tagabu ken a
kwan na hala,’ kunna.
“A am gagangay kan ta kunna ten gafu
ta itta ya turay na a kontimas mantu kan
ta makkwa hapa ya ngamin uhohugam,”
kunda te Hesus.
9 A ta pakadangag ni Hesus ta bida da en
tentu a pake dinayawan na hapa ya kapita-
nen ta tolay kiden nga dumagdag tentu.
“Ibar ku tekamuy ta pake masmasikan
ya pangikatalak na kapitanen ammi ta
Istralita kiden. Gagangay ta ikid mina ya
masmasikan, te tolay na kid haman na
Namaratu ewan, ammi awan para la ta
naitak tekid ta masmasikan mangikata-
lak ta kuman na kapitanin,” kunna.
10 A ta pagtoli na dinob na kapitanen ta bali
a naita dan ta nagmappyan hapa ya tagabu
na en.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Anak Na Balu

11 A ta takday ha na araw a umange i
Hesus ta ili na Nain, a dumadagdag hapa
ya ituldu na kiden kontodu addu na tolay.

* **6:39** Ya katunud na bersikulo 39 addet ta 42 ta kadwan kiden Bibliya a 41, 42, 39, 40, ammi nauli ya katunud na bersikulo kiden ta isin petta matarus ya bida.

12 A tekiden nakaabikan ta sasarokan na ili
a nesimmun da ya addu na tolay nga ange
mangitanam, te enda itanam ya babagu en
nasi nga mementu en anak na babbayen
nabalu.
13 A ta nepakaita ni Hesus ta nabalu en
a maallakan hapa tentu, a **“Awem la mag-**
tangit, Ina,” kunna tentu, 14 otturu um-
abikan ta lungunen, a sini-ged na petta
magimmang ya mangisaw kiden. **“Aleng,**
imivwat kan,” kunna hapa ta nasi en, 15 a
natolay hala, a nagtogkok, yaga namegafu
hapa nagbida. A kumanen negawat ni
Hesus te hina na en. 16 A sa nakagtut ya
tolay kiden nga nakaita, ammi dinayawan
da hapa ya Namaratu;

“Mappya te ninonot na Namaratu ya
tolay na kiden, te dinob na ya turin na en
tekitam nga pake malalaki,” kunda.

17 A nepadamag da ya iningwa ni Hesus
ta kompormi na lugar ta Hudeya abat ta
kadwan kiden lugar ta bikat na Hudeya.

Ya Dinob Ni Hwan Ta Mangpohut Te
Hesus
(Mt 11:2-19)

18 A ta kabalud para la ni Hwanen nga
nangzigut ta tolay kiden a kanayun umange
tentu ya ituldu na kiden, te ipadamag da
tentu ya ngamin kiden tinarabaku ni Hesus.
19 A yen ta dinob ni Hwan ya duwa na ituldu
na petta ange kid magpohut te Hesus. A ya
nebar na tekid a

“Damagan muy am intu hala ya
Mangikerutanen nga nekari na Nama-
ratu ewan nga indagan tam,” kun ni
Hwan tekid, a umange kid.

20-21 A dinatangan da i Hesus nga mag-
pamappya para la ta addu na magtatākit,
te pinatugut na ya anitu na seanitu kiden,
a pinagmappya na hapa ya mata na addu
na nagdaram. A sangaw nebar da hapa ya
neange da tentu;

“Yen ta itta kamin, Afu, te dinob na
kami ni Hwan, te damagan na kan am iko
ya Mangikerutanen nga nekari na Nama-
ratu nga indagan mi, ono itta para la ya
takwan nga indagan mi?” kunda.

22 A ya uhohug ni Hesus tekid a

“Magtoli kanan te Hwan a bidan muy
tentu ya ngamin nadangag muy ikid na
naita muy ta ayanin, te makaita ya daram
kiden, ikid na makatugut ya pilay kiden,
a nagmappyan ya naggalis kiden, ikid na
makadangag ya bangag kiden, a nato-
lay hapa ya nagpasi kiden, a mepadan-
gag hapa ya mappya na damag ta pobre
kiden. A yen kid mina ya pakkamun
na teyak. 23 A ibar muy hapa tentu ta
magāsāt ya tolay nga awan magtabeng
gafu teyak,” kunna.

24 A ta nepagtugut na duwa kiden a
naguhohug i Hesus ta tolay kiden nga
kumalihung tentu, te bidan na tekid ya
kasasaad ni Hwanen nga nangidob ta nag-
pohut kiden tentu.

“A tekamuyen umange nangita te
Hwan ta kalafukanen ta idi a anu hud
ya naita muy? Intu de naita muy ya
awanen ta turad ta kuman na kulang
na sikal nga malogon mapakkul ta
paddad? Bakkan. 25 Ono intu de naita
muy ya malapat na tolay nga mapenam
magbarawasi ta kuman na maba-nang?
Bakkan haman, te itta haman ta bali
na ari ya magbarawasi ta ispot ikid na
mangina. 26 A anu mantu ya pangitan
muy tentu? Nalasin muy de ta intu
ya takday aglavun nga paguhohugan
na Namaratu ewan? A kakurugan ta
aglavun na Namaratu, ammi pake ibar
ku tekamuy ta pake malmalalaki para
i Hwan ammi ta gagangayen aglavun,
27 te intu hala ya nebar na Namaratu nga
mapmapolu ammi teyak, te ya uhohug na
ta suraten a

‘Itta sangaw ya doban ku nga
mapmapolu ammi teko, a intu
sangaw ya mangipadangag ta
iangem,’ kunna.

28 “A kakurugan hapa ya ibar ku teka-
muy ta awan para la ta neanak nga me-
gitta ta kalalaki ni Hwan. Ammi ya
pake al-alinnaken ta ngamin kiden itu-
rayan na Namaratu a pake malmalalaki
para ammi tentu. 29 A ya ngamin kiden
nakadangag ta damag na en ta awena en
para la nebalud a kinurug da ya nebar
na, petta magdulot ya uray na Namaratu
tekid, a yen ta nagbabawi kid ta liwat
da kapye da pazigut te Hwan, kumanen
hapa ta nagswitik kiden nga nagsingir ta
bwis.
30 “Ammi ya Pariseyu kiden ikid na
kahulun da kiden nga mangituldu a nag-
talekudan da ya uray na Namaratu tekid,
te aweda ikayat pazigut te Hwan.
31-32 “A ya pangiangarigan ku ta tolay
kiden nga mangawe ta uray na Namaratu
a kuman kid na anak kiden nga maga-
likkad ta sakā anak da kiden. Te ya ku-
man na alikkad na anak kiden a ikayat da
matubtubbat. Ammi gafu ta takwan ya
nonot na kadwan a

‘Anu awemuy haman magtalip am
maggasa kami,’ kunda.

‘A am masi kami pon awemuy haman
magtangit,’ kunda ha.

33 “A kumanen hapa ya nonot na kad-
wan kiden tolay ta ayanin, te matupag
kid gafu ta aweda ikayat ya gagangay
na sakā tolay da kiden, te intu nonotan
muy i Hwan, te awena haman uminum

ta binarayang, yaga ngilinan na hapa ya
arawen nga aweda pangan, a ibar da
haman ta maguyung. 34 Ammi gafu ta
uminum ya Tolayin taga Langit ikid na
awena ngilinan ya arawen nga aweda
pangan a ibar da haman ta mellaw ikid na
madugal. A ibar da para ta iyak ya kahu-
lun na magsingir kiden nga magdarogas
ikid na dulay na tolay. 35 Ammi maski
padpadulayan da kami ni Hwan a ya kap-
pya na tarabaku mi ya mangipasikkal ta
katunung na gagangay mi," kunna.

Ya Pagpakoma Ni Hesus Ta Babbayen Nga Nakikadallaw

36 A sangaw ta mittan a itta ya takday
Pariseyu nga nangagagay te Hesus ta bali
na petta makikkanan kid. A umange hala i
Hesus ta bali na en, a nagidda kid nagsikig
ta anganan da ta kuman na gagangay da
en. 37 A namegafu kid para la nangnangan,
a nepagka-ma da ya takday babbay nga
umatayuk ta bikat na takki ni Hesus, a mag-
tangit. A dulay kan hapa na babbay, te madi
kan ya tarabaku na ta agyan na ili da, ammi
tentu en nakadangag ta ittan i Hesus ta bali
na Pariseyu en a umange hapa, a nehulun
na hapa ya botelya na pake mangina na
bangog. 38 A tentu para la nakatangtangit
a namegafu nagbaggaw ta takki ni Hesus ta
zigu na mata na kiden, a sangaw finunatan
na ya takki na kiden ta huk na, kapye na
inamu, a sangaw linuggudan na kid ta ban-
gogen.

39 A ta nepakaita na Pariseyu en ta in-
ingwa na babbayen a linibakan na i Hesus
ta nonot na en hapa la.

"Am kakurugan mina ta aglavun na
Namaratu ya tolayin yan a amu na mina
ya gagangay na babbayin nga mangsi-ged
tentu, te dulay haman na babbay," kun na
nonot na.

40 Ammi tinabbag hala ni Hesus ya itta en ta
nonot na Pariseyu en, te ya nebar na a

"Simon, itta haen ya ibar ku teko,"
kunna tentu.

"A anu yen, Afu?" kunna hapa.

41 "A ta idi itta ya nagpagatut ta duwa
na tolay, a ya gatut na takday a limagatut,
ammi limafulu la ya gatut na takdayen.
42 Ammi kadulayan na te aweda maka-
paga ta gatut da, ikid duwa. A gafu ta
aweda mapagan ya gatut da kiden a inazi
na nagpagatuten gafu ta allak na tekid.
A ta kuman na uray mu, Simon, a had
sin ta duwa kiden ya pake mataltalak ta
nagpagatuten tekid?" kunna ha ni Hesus.

43 A ya tabbag hapa ni Simon a

"Ya dakdakalen de ta gatut ya pake
matalak tentu," kunna hapa.

"A kustu kad ya tabbag mina," kun ni
Hesus tentu.

44 A sangaw linipay ni Hesus ya babbayen
kapye na ha naguhohug te Simon.

"Itam ya iningwa na babbayin, Simon,
te addet ta nesarok ku ta balimin a awan
haman ta nedasar mu ta pagbaggawan
ku ta takkik kiden, ammi tentu a bi-
naggawan na ya takkik kiden ta zigu
na mata na, a finunatan na kid ta huk
na. 45 A teyaken simarok ta bali min a
awan haman ta pangamum teyak ta pag-
padulot mu teyak, ammi tentu a awena
nagimmang nangammu ta takkik kidin.
46 Awan hapa ta neluggud mu ta ulu kin,
ammi tentu a linuggudan na ya takkik
kidin ta bangog na en.

47 "A yen ta ibar ku teko, Simon, ta pake
dakdakal ya talak na babbayen teyak
ammi teko, te amu na ta dakal ya liwat na
kiden nga nepakoma na Namaratu tentu.
Ammi am pahig na tolay ta assang la ya
liwat na nga nepakoma tentu a assang
mantu la ya pangayat na ta nangpakoma
en tentu," kunna.

48 A ya uhohug ha ni Hesus ta babbayen,
a

"Mappya, Aboy, te pinakoma na Nama-
ratu ya liwat mu kiden," kunna.

49 Ammi ya kadwan kiden nga
nakiatubang ta panganan da a linibakan
da ya uhohug ni Hesus ta babbayen.

"Anu hud ya uray na tolayin yan,
bakawa itta hud ya turay na nga
mangpakoma ta liwat na tolay?" kunda.

50 A ya uhohug para ni Hesus ta babbayen
a

"Nekerutan kan, Aboy, gafu ta
pangikatalak mu teyak. Dumatang kan
la ta bali, a Namaratu ya makkamu teko,"
kunna.

8

Ya Bābāy Kiden Nga Nanguffun Te Hesus

1 A ta nekabalin na en a sinaned nig Hesus
ikid na mafulu duwa kiden ituldu na ya
ngamin kiden ili ikid na lugar na babali, a
nepadangag na ya damag na pangikerutan
na Namaratu ta tagtakday lugar. 2 A du-
madagdag hapa tentu ya kadwan kiden
bābāy nga pinatugut na ya anitu da ikid na
takit da. Itta i Mariya Magdalena nga nag-
tugutan na pitu na anitu, 3 ikid ni Hwana
nga atawa ni Kusa nga nagtaron ta bali ni
Ari en Herud, ikid ni Susana, ikid na addu
para. A yen kid na bābāy ya makkamu ange
gumatang ta ngamin masapul nig Hesus
ikid na ituldu na kiden.

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan (Mt 13:1-23; Mk 4:1-20)

4 A gafu ta nagaammung ya pake addu na
tolay nga nagafu ta tagtakday ili a nagbida i
Hesus tekid.

5 “Itta ya umange nagpurwak,” kunna,
“a nehunnak ya kadwan kiden hukal ta
dalan, a nelublubegan na kid na tolay
kiden, a enna kid inafut na mamanuk ki-
den. 6 A nehunnak hapa ya kadwan kiden
ta kabatunen nga nebagbagtu ya lutak na.
Ammi tekid na nagtatuhu a nagkatang
kid, te awan ta danum ta nagtuhun da en.
7 A ya kadwan kiden hukal a nehunnak
kid ta natungradanen gahut, a negindan
ya hukal kiden ta pagtuhu na gahut ki-
den, ammi tinappanan na gahut kiden
ya tuhu na hukal kiden pettam kumanen
awedan makapagmayan. 8 A ya kadwan
kiden hukal a nehunnak kid ta mappya
na lutak, a yen kid ya pake dumakal ikid
na nakapagmayan maski abat ta maga-
tut.

A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya ta pake dangagan muy ya
nabidakin tekamuy,” kunna.

9 A sangaw umange tentu ya ituldu na
kiden, te pohutan da am anu ya ikayat na
uhohugan ta keangarigan na en. 10 A ya
uhohug na tekid a

“Mappya te nekallak na kam na Na-
maratu petta amu muy ya gagangay na
pangikerutan na ta tolay kiden, ammi ta
kadwan kiden a nelemad tekid, te intu
la madangag da ya keangarigan na, petta
maski am itta ya mata da a aweda maita
ya mepaita tekid. A maski am itta ya
bangbang da a aweda pake maawatan ya
madangag da.

11 “A dangagan muy mantu ya pagbali-
nan na keangarigan ken: Ya hukal kiden
nga nepurwak a yen kid ya uhohug na
Namaratu. 12 A ya itta kiden ta dalanen
a yen ya keangarigan na makadangag
ta uhohug na Namaratu, ammi gafu ta
aweda itug ya madangag da a ange i Sa-
tanas tekid a tabtabangan na ya nadan-
gag da en petta aweda kurugan, petta
aweda hapa mekerutan. 13 A ya itta
kiden ta kabatunen a yen ya keangari-
gan na makadangag ta uhohug na Na-
maratu a alistu kid hapa mangurug ta
talak da, ammi gafu ta aweda pake itug
ya madangag da en a awena la mabayag
na pangikatalak da, te sangaw am itta ya
pagzigātān da a magtabeng kid. 14 A ya
itta kiden ta natungradanen gahut a yen
hapa ya keangarigan na makadangag ta
uhohug, ammi gafu ta addu hapa sangaw
ya burungan da ta magmagannud, ikid
na pakolangan da ya pagba-nang da, ikid
na addu ya ingguman da a yen kid na
nonot ya mangiduyat ta uhohugen. 15 A
ya itta kiden ta mappya en lutak a yen ya
keangarigan na makadangag ta uhohug
na Namaratu, a itug da hapa ya madan-
gag da, te mappya ikid na matunung ya
nonot da, a yen kid mantu ya kuman na
ammay nga makapagmayan, te idulot da
la idulot ya pangurug da,” kunna.

Ya Kadwan Para Na Keangarigan
(Mk 4:21-25)

16 A ya nedagga para ni Hesus ta keangari-
gan na en a intu yan:

“Am napagatangan muy ya zilag a awe-
muy haman itagu ta umag na kalamba
ono addun na agiddan awa itun muy
hud la ta tangngan na bali en, petta
madakaran ya ngamin simarok ta bali.
17 A kumanen hapa mina ta keangari-
gan kiden, te maski am kuman na mele-
mad ya ikayat da uhohugan a mappya
ta mepalawag kid. 18 A pake itug muy
mantu ya nadangag muy, te ya kaddu
na metug muy a kumanen hapa sangaw
ya kaddu na amu muy, otturu madaggan
para. Ammi ya awanen mangitug ta ne-
tulduken tentu a maazi hala sangaw ya
pahig na en ta amu na,” kunna.

Ya Ikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na
(Mt 12:46-50; Mk 8:31-35)

19 A ta pagbida na para la a dumatang na
hapa ig hina ni Hesus ikid na kabagis na
kiden, ammi aweda nakaabikan tentu gafu
ta pake addu ya tolay kiden. 20 A yen kid
hapa ya nangibar tentu;

“Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na
kabagis mu kiden, te apagan da ka kan,”
kunda.

21 Ammi ya tabbag na tekid a

“On ay, ammi intu hapa ig hinak ikid na
kabagis ku ya mangdangag ta uhohug na
Namaratu petta kurugan da,” kunna.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

22 A sangaw ta mittan a binaran ni
Hesus ya ituldu na kiden, a **“Entanan
ta dammangewan,”** kunna tekid, a
naglalugan kid na ta barangay da en,
a nagtugut kid. 23 A ta pagtugtugut na
barangay da en ta danumen a nasidug i
Hesus. A kima-ma la umange ya masikan
na paddad, a pake nagpalung na ya
danumen abat ta lima-nug na ta umag
na barangay da en, a tanagay kid na
lumammad. 24 A gafu ta burung da a enda
hinukal i Hesus. **“Afu, Afu, magpasi
kitam O,”** kunda.

A ta nekahukal ni Hesus a nehuya na
ya paddad ikid na danumen nga pake nag-
palung na, a nagimmang kid na, a nagsim-
pan ya danumen. 25 **“Anu awan haman ta
pangikatalak muy,”** kunna hapa tekid.

A pake nagtalaw kid na. A ya uhohug da
hapa gafu ta pagpaka-lat da tentu a

"Anu panaw ya katolay na tolayin yan,
te maguhohug haman ta paddad ikid na
palung, a kurugan da hala ya uhohug na,"
kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

26 A tekiden nakadatang ta dammang na
alugen a itta kid na ta lugar na Geraseno ki-
den ta batug na Galileya. 27-29 A ta nedagut
ni Hesus ta barangayen a nepagka-ma na
ya takday lalaki taga ili nga nauhagan,
te awena pulus nagbarbarawasi gafu ta
pinaguyung na anitu na kiden. A awena
kan nagyan ta bali, te nagyan la ta agyan na
tanam kiden. A kankanayun pagkagtutan
na kan na anitu na kiden petta papasin
da. A yen ta ginalutan na kadwan kiden ya
kamat na kiden ikid na takki na kiden ta
kawad petta mataronan da, ammi gasgasa-
tan na hala ya kawad kiden, a pagbilagan
na anitu na kiden, petta ange ta awan ta
totolay. Ammi tentu en nakaita te Hesus a
pake gimihgihawa, kapye na umange nag-
takab ta atubang na en, ammi ginamman ni
Hesus ya anitu na en;

"Pagtugutām na ya tolayina," kunna.

A ka-ma la nagayag hapa ya lalaki en ta
masikan;

"Anu hud ya aamum teyak, Hesus, te
iko ya Anak na Namaratu ewan. Ikallak
nak kad, te awenak haen pakākāllakan,"
kunna.

30 "A anu hud ya ngagam," kunna ha ni
Hesus tentu.

"Ay, Armado ya ngagan ku," kunna
hapa, te adaddu kan ya anitu na.

31 A nakimemallak kid hapa te Hesus ta
awena kid doban ta agyan na avuten nga
pake adadalam.

32 "Doban na kami haen ta bahuy kide-
wan petta magyan kami la tekid," kunda,
te abikan hapa ya addu na bahuy nga mag-
dukdukit ta hukeb na bagetay.

33 "A e kanan mantu," kun ni Hesus
tekid.

A nagtugutan da ya lalaki en kapye da
simarok ta bahuy kiden. A ka-ma la na-
gadukal ya bahuy kiden bumilag. A sa
nagurdak kid ta gatab na bagetayen kapye
da nagkahunnak ta alugen, a nagkalimat
kid ta danumen.

34 A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a
nagbabilag kid na hapa nga umange ta ili,
a nesaned da ya ngamin iningwa ni Hesus.
35 A umange hapa ya tolay kiden, te enda
itan ya nakkwa. A ta datang da te Hesus
a itta hapa ya lalaki en nga nagtugutan
na anitu kiden, a imatuttud hapa ta bikat
ni Hesus nga sebarawasi, a awan na ya
uyung na en. A nagtalaw hapa ya tolay
kiden. 36 A ya nagtahon kiden ta bahuy
nga nakaita ta iningwa ni Hesus a binida
da ha ya nepagpamappya na ta nagyanan
na anitu kiden. 37 A gafu ta nafulotan ya
talaw na ngamin kiden tolay ta lugar na
Geraseno a nebar da te Hesus ta awena
mina magdulot ta lugar da. A nagtoli mantu
ta barangayen nagluganan da. 38 A paalap
hapa ya lalaki en nga pinagmappya na ta
anitu kiden, petta dumagdag mina tentu,
ammi awena nepalubus ni Hesus.

39 "Mappya ta dumatang kan mina ta
balim, te ipadangag mu sangaw ta kahu-
lum kiden ya ngamin kallak na Namaratu
teko," kunna tentu.

A nagtugut mantu ya lalaki en, a enna
nepadangag ya kallak ni Hesus tentu ta
ngamin na ili.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Nasi
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

40 A ta nepakadakit nig Hesus ta
dammang na alugen a enna pinagdulot na
addu na tolay, te indagan da ya pagtoli na.
41 A nehulun hapa tekid ya takday lalaki
nga magngagan te Hayrus nga pinakadakal
ta kapilya na Hudyo kiden. A umange
namalentud ta atubang ni Hesus nga
nakimemallak tentu, petta ange mina i
Hesus ta bali na, 42 te itta kan ya anak na
nga balatang nga mementu en anak na, a
masin. A nehulun mantu i Hesus tentu,
a naghahulun hapa ya magamagaddu na
tolay nga ange mangiil-ilat te Hesus.

43 A nekihu hapa tekid ya takday bab-
bay nga makataktakit, te makadagdaga kan
abat ta mafulu duwa na darun. A maski
addu ya nanguru tentu a awena garay
nagmappya. 44 A simalsal hapa ta talekud
ni Hesus, a sini-ged na ya kayadan na sal-
nuk na en, a yen hapa ya nepagkamag na
pagdaga na. 45 Ammi tentu en nangsi-ged
tentu a nagtayuk hapa i Hesus, a nebar na
ta

"Inya hud ya nangsi-ged teyak," kunna,
"Bakkan teyak," kunna hapa na
ngamin kiden kumalihung tentu.

A ya uhohug hapa ni Pedru tentu a,

"Addu haman, Afu, ya magitaptapal
nagsi-ged teko," kunna.

46 "Awan, te itta ya takday nangsi-ged
teyak, te nariknak ya nagafu ta barikin
nga nagpamappya ta nagtakit," kunna
hapa.

47 A gafu ta awena nakatagu na babbayen
a umange hapa namalentud ta atubang ni
Hesus nga nagapilpilpig. A sa binida na ya
ngamin nepagtakit na ikid na nepagmap-
pya na ta nepangsi-ged na ta barawasi ni
Hesus. A ya uhohug ni Hesus tentu a

48 "Mappya, Aboy, te nekatalak nak, te
yen ya nagmappyam. Dumatang kan la

ta bali, a awem la sangaw magburung,"
kunna.
49 A tentu para la naguhohug ta babbayen
a itta ya umange nangdafung tekid nga na-
gafu ta bali ni Hayrus.
"Maski awem na pagdulotan ya Mistro
ta bali, te nasin haman ya anak men,"
kunna te Hayrus.
50 Ammi nedangagan hapa ni Hesus ya in-
uhohug na, a ya nebar na tentu a
"Awem la magburung, te itug mu la
ya pangikatalak mu a magmappya hala
sangaw ya anak men," kunna te Hayrus.
51 A ta datang da ta bali a nehangat ni
Hesus ta simarok ya kadwan kiden tekid, te
intu la inalap na ig Pedru, ikid ni Hwan, ikid
ni Santiago, kontodu dadagkal na abbingen.
52 A dinatangan da ya tolay kiden nga gisi-
tangan ikid na gitangitan ta masikan gafu ta
abbingen nasi. A ya uhohug ni Hesus tekid
a
"Awemuy mina magtangit, te nasi hud
ya abbingina awa masidug la," kunna.
53 A nekakatawa da hapa, te amu da
haman ta nasin. 54 Ammi inibbalan na
ya kamat na abbingen kapye na binaran;
"Aboy, imivwat kan," kunna. 55 A natolay
hala ya abbingen, a mavit kad la imivwat.
"Pakanan muy na," kunna hapa ni Hesus
tekid, 56 a pake nepagpaka-lat na dakal na
kiden ya katolay na anak da en, ammi pake
nebar ni Hesus ta aweda ibabar ya nepag-
pamappya na ta anak da en.

9

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:5-42; Mk 6:7-13)

1 A ta takday araw a pinagammung ni
Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu na,
a pinasinapan na kid ta pakapangwa na,
petta itta ya mabalinan da nga magpamap-
pya ta takit ikid na magpatugut ta anitu na
tolay kiden seanitu. 2 A dinob na kid hapa
nga ange mangipadangag ta pangikerutan
na Namaratu, ikid na magpamappya ta nag-
tatākit kiden. 3 A ya nebar na tekid a
"Awemuy pulus magbalun ta kanan
muy ikid na pirak muy. A awemuy hapa
mangihulun ta sarukud ikid na pagsap-
atos, ikid na tali na barawasi muy. 4 A
maski am inya sangaw ya magpadulot
tekamuy ta bali da a magyan kam ten
abat ta pagtugut muy. 5 Ammi am awan
pulus ta magpadulot tekamuy a pag-
tugutān muy kid mantu, a azin muy hapa
ya lafu na agyan da ta takki muy," kunna
tekid.
6 A nagtatugut kid mantu, a sinaned da ya
ngamin kiden babali, a nepadangag da ya
damag ni Hesus, yaga pinagmappya da ya
nagtatākit ta ngamin kiden lugar.

Ya Kapopoyung Ni Ari en Herud
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

7 A ta nepakadamag ni Ari en Herud ta
itta ya malalaki magpamappya ta nagtatākit
kiden, a napopoyung hapa am inya na tolay
ya gafu na, te binida na kadwan ta nato-
lay hala i mina Hwanen nga nepapapasi ni
Herud, a yen kan ta itta ya pakapangwa
na nga magpamappya ta tolay. 8 Ammi ta
bida na kadwan a nagtoli kan ya aglavunen
Eliyas. A ta bida na kadwan para a natolay
hala kan ya takday aglavun nga nasi ta
palungu araw. 9 A ya uhohug ni Herud hapa
a
"Pinaputulan ku haman i Hwan,
ammi inya panaw ya tolayin yan nga
madamdamag ku?" kunna.
A yen ta ikayat na kan itan i Hesus.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Limaribu
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-13)

10 A ta nepagtoli na turin kiden ni Hesus
nga dinob na nga ange mangipadangag a
binida da tentu ya ngamin tarabaku da. A
sangaw inalap na kid ta ili na Betsayda.
11 Ammi nadamag na tolay kiden ta nag-
tugut kid, a dinadagdag da kid hapa. A
ta nepakaita ni Hesus ta tolay kiden a ne-
hulun na kid hapa, a netuldu na kid hapa
ta gagangay na pangikerutan na Namaratu,
yaga pinagmappya na hapa ya nagtatākit
tekid.
12 A ta furab a nagburung ya ituldu na
kiden ta tolay kiden, a enda nebar te Hesus.
"Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay
kidin, petta e kid magammak ikid na gu-
matang ta pamuhab da ta babali kide-
wan, te awan haman ta pangalapan ta
isin," kunda.
13 "A ikamuy na mina ya mangatad ta
kanan da," kunna hapa tekid.
"A itta hud ya ipakan mi tekid bakawa
lilima haman la na pan ikid na duduwa la
na ikan ya itta. Ikayat mu hud ta e kami
gumatang ta ipakan mi ta ngamin tolay
kidin yan?" kunda hapa,
14 te itta de ya limaribu na lalaki fwera ta
bābāy ikid na anak. A ya uhohug ha ni
Hesus tekid a
"Pagammungan muy mantu ya tolay
kiden ta taglimafulu, a pagtuttudan muy
kid," kunna.
15 A gafu ta kumanen a pinagtuttud da
kid, 16 a inalap ni Hesus ya lima kiden na
pan ikid na dwahukal na ikan, a yen kid
ya netangad na nepakimallak. A sangaw
ginadgadwa na ya pan kiden ikid na ikan
kiden, kapye na kid negawat ta ituldu na ki-
den petta ikid ya mangisaned ta tolay kiden.
17 A sa nagkakan kid abat ta nabattug kid.
A tekid na nabalin nagkakan a pinannu da

ya mafulu duwa na la-ba ta huna na tolay kiden.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

(Mt 16:13-20; Mk 8:27-29)

18 A ta takday araw a makimallak i Hesus
ta takday na lugar nga awan ta totolay fwera ta ituldu na kiden, a itta ya pinohutan na tekid.

"Anu kan ya pangitan na tolay kiden teyak am inya yak?" kunna tekid.

19 "A pahig na kadwan ta iko i Hwanen nga nangzigut ta tolay nga pinapasi da ta kwa en sina. Ammi ta kadwan a pahig da ta iko ya aglavunen Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A pahig na kadwan para ta iko ya takday aglavun nga nasi ta palungu araw," kunda.

20 "A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan muy teyak?" kunna ha tekid.
A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;

"Iko ya Mangikerutanen nga netun na Namaratu ta pinakadama mi," kunna.
21 A pake nebar ni Hesus tekid ta aweda mina bibidan yen ta kadwan kiden tolay, kapye na nebar ta

22 "Mappya ta pakākāllakan da sangaw ya Tolayin taga Langit, te idadula da sangaw na kalalaklakayan kiden ikid na padi kiden ikid na mangituldu kiden, kapye da sangaw papasin, ammi matolayak hala sangaw am nagpasa ya talluhaw," kunna.
23 A ya uhohug na para tekid a

"Am itta ya mayat dumagdag teyak a mappya ta pagtalekudan na ya bari na. A am kada magganwat ta lalakwat a dana itug na mina ya pagattam na ta zigat na pangurug na teyak, petta dumagdag la teyak. 24 Te maski am inya ya mangkenga ta angat na a masi hala sangaw ta magnayun. Ammi ya mangisagapil ta angat na gafu ta pangurug na teyak a matolay hala sangaw nga magnayun. 25 Te maski am itta mina ya tolay nga nakaalap ta ngamin kiden magmagannud ta paglelehutin a itta hud sangaw ya kappyanan na tentu am nawakay ya kahalwa na ta pasi na? 26 A maski am inya sangaw ya mamat mangibosag teyak ikid na uhohug ku a yen hapa sangaw ya ikamat ku am magtoli yak sangaw ta lutakin nga mangihulun ta pakapangwa ni Damakewan ikid na anghel na kiden. 27 A kustu hapa ya ibar ku tekamuy ta itta ya kadwan kiden tekamuy nga awan para la masi addet ta maita da sangaw ya pakapangwa na Namaratu ewan nga mehulun ta Mangikerutan am magtogkok sangaw ta pagariyan na Namaratu," kunna.

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

28 A ta nepagpasa na magge walu araw a inalap na ig Pedru, ikid ni Hwan ikid ni Santiago, te umange kid ta ata-nang na bagetay petta makimallak kid. 29 A tentu en nakimallak a nanguli hapa ya bari na en, a pake nagfuraw ya barawasi na en, te nagdakar ta kuman na kadakar na bilag.
30-32 Dana nasidug ig Pedru ikid na kahulun na kiden, ammi nagadukal kid, a nepagkama da hapa ya kalalaki ni Hesus. A itta hapa ya duwa na tolay nga nagbida tentu, ig mina Moses, ikid ni Eliyas, te nagmatakar kid hapa nga sedakar. A intu bidan da ya pasi ni Hesus nga magdulot sangaw ta ili na Herusalem. 33 A ta pagganwat na duwa kiden magtugut te Hesus a nagsitang hapa i Pedru;

"Ay Afu, mappya te itta kamin sin, te mamadday kami mina ta tallu na babali, petta tagtakday kam ni Moses ikid ni Eliyas ta ba-bali," kunna.
Ammi kuman na nagalimanga i Pedru, te ka-ma la naguhohug. 34 A kima-ma la hapa ya kulamen nga imakban tekid, a tinappanan na kid, a sa nagtalaw ig Pedru. 35 A nadangag da hapa ya maguhohug tekid ta umag na kulamen,

"Ye ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan ku. Mappya ta dangagan muy ya ituldu na tekamuy," kunna.

36 A ta nekabalin na naguhohug tekid a intu la naita da i Hesusen, te limitap ya duwa kiden. A sangaw nelemad da ya naita da ta kadwan kiden kahulun da, a aweda pulus binibida addet ta mabayag.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu

(Mt 17:14-21; Mk 9:14-27)

37 A ta lalakwat tekid na nakadagut ta bagetayen a enna kid dinafung na addu na tolay. 38 A ya takday lalaki tekid a binaran na i Hesus;

"Mistro, ikallak mu haen ya anak kin nga mementu in anak ku, 39 te itta garay ya anitu na. A am pagkagtutan na anitu na en a gimihawa. A sangaw am pagkissiwan na, a pagdangkakan na hapa ta lutak, a paglukbakan na para, a awena ibbatan.

40 'Patugutan muy haen ya anitu na in,' kunku ta ituldum kidin sin,
ammi aweda haman nabalinan," kunna.
41 A ya uhohug hapa ni Hesus a

"Kuga awan ta kapkappyan na tolay kidin yan nga awan mangikatalak. Bababang yen kabayag na pagyan ku tekamuy nga mangitultuldu, ammi awemuy para la netug. Iangem mantu sin ya anak men," kunna ta lalaki en.

42 A tentu en nangiange ta anak na en tentu a ka-ma la pinagkissiw na anitu na

en. Ammi ginamman ni Hesus ya anitu en
a nagmappyan ya abbingen, a **“Yeh, ala-**
pam na,” kunna te dama na en. 43 A sa
nagpaka-lat ya tolay kiden ta kalalaki na
pakapangwa na Namaratu.

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Paketal-
aba Na
(Mt 17:22,23; Mk 9:30-32)

A ta pagbabida para la na tolay kiden
ta pagpaka-lat da ta iningwa ni Hesus a
naguhohug hapa i Hesus ta ituldu na kiden.
44 “Pake dangagan muy ya uhohug ku
tekamuy, te itta sangaw ya mangitalaba
ta Tolayin taga Langit, petta gafutan na
mangikatupag kiden tentu,” kunna tekid,
45 ammi aweda naawatan ya ikayat na uho-
hugan, te nelemad para la tekid, a mamat
kid mangibar.

Ya Pakidibati Na Ituldu Kiden Ni Hesus
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

46 A sangaw nakidibati ya ituldu na ki-
den, te pagtatabbagan da am inya tekid ya
pinakadakal da. 47 Ammi amu ni Hesus ya
itta ta nonot da, a pinahebing na tentu ya
takday abbing, kapye na hapa naguhohug
ta ituldu na kiden.
48 “Maski am inya ya mangtagop ta ku-
manin na abbing gafu ta pangurug na
teyak a mekwenta ta iyak hapa ya tinagop
na, a ya mangtagop teyak a bakkan la ta
iyak ya tagopan na am awa nangidoben
hapa teyak. Intu mantu pinakadakal muy
ya imalinnak ta nonot na ta kuman na
abbing,” kunna.
49 A sangaw nanonot hapa ni Hwan ya
ibar na te Hesus,
“Afu, itta ya naita mi nga magpatugut ta
anitu na seanitu kiden, ammi ngaganan
na hapa ya ngagam, ammi ginamman
mi te awena haman mehulun tekitam,”
kunna.
50 “Awemuy mina gamman ya kuma-
nen, te ya awan mangikatupag tekitam a
kahulun tam hapa,” kun ni Hesus tekid.

Ya Pangawe Na Taga Samariya Kiden Te
Hesus

51 A gafu ta tanagay na ya araw na pag-
toli ni Hesus ta langit a sarukusukan na ya
magdulot ta ili na Herusalem. 52 A dinob na
ya ange kiden ta unnan na en ta takday ili
ta lugar na Samariya, petta iparan da mina
ya pagammakan da. 53 Ammi ya tolay kiden
ten a aweda ikayat pagdulotan i Hesus ta
agyan da, te amu da ta Hudyo nga magdulot
hala sangaw ta ili na Herusalem. 54 A ta
pakadangag nig Santiago ikid ni Hwan ta
nebar na taga Samariya kiden a nagporay
kid, a nebar da te Hesus,
“Am ikayat mu, Afu, a makimallak
kami ta Namaratu petta ihunnak na mina
ya afuy ta agyan da petta maapang kid,”
kunda,
55-56 ammi ginamman na kid. A nagdulot
kid na ta takwan na lugar.

Ya Tabarang Ni Hesus Ta Dumagdag
Tentu
(Mt 8:19-22)

57 A tekiden nagtugtugut ta dalanen a
umabikan hapa tentu ya takday tolay, a
binaran na i Hesus;
“O, Mistro, dumagdagak hapa teko, te
maski am had ya eyam,” kunna.
58 “A kakallak ka sangaw am dumagdag
ka teyak, te itta hala ya avut na mungaw
ikid na umuk na mamanuk, ammi teyak
nga Tolayin taga Langit a awan garay ta
datangan ku ta pagibannagan ku mina,”
kun ni Hesus tentu.
59 A sangaw naita ni Hesus ya takday
a **“Dumagdag kan teyak,”** kunna tentu.
Ammi ya tabbag na hapa a **“Indagan ku**
bit ya pasi ni damaken te itanam ku,”
kunna.
60 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a,
“Bay-am la, te ya awan kiden matolay
ta Namaratu ya makkamu mangitanam
ta nasi, ammi teko a dumagdag kan teyak,
petta ipadangag mu ya pangikerutan na
Namaratu,” kunna.
61 A umange ha ya takday para, a
“Dumagdagak hapa, Afu, ammi eyak
mina bit ibar ta kahulun ku kiden ta bali,”
kunna.
62 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
“Am namegafu kan nagaradu otturu
magsagalipay ka ta gafam a awem me-
gitta nga mesipat ta iturayan na Nama-
ratu,” kunna.

10

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Pitufulu Duwa

1 A ta takday ha na araw a nagpili i Hesus
ta pitufulu duwa na lalaki, te doban na ya
sagduwa, petta mapmapolu kid ammi tentu
nga ange mangipadangag ta uhohug na Na-
maratu ta tagtakday na lugar nga angeyan
na hapa sangaw. 2 A ya nebar na en tekid a
“Addu para ya awan nakadangag ta
damag na Namaratu, te kuman kid na
alawa na kāmmayān nga awan para la
nagataban, ammi assang la garay ya ange
maggatab. A doban ta kanan mantu,
ammi magadang kam hapa ta Dafu na
paggatabanen petta daggan na para ya
ange maggatab ta paggataban na en.
3 A imugudan muy hapa, te doban ta
kanan nga ange mangipadangag ta agyan
na mangikatupag tekamuy. 4 A awe-
muy magbalun ta pirak, a awemuy hapa
mangihulun ta tali na sapatos muy ono
kompormi na ibbalan muy. A awemuy

hapa magtalantan ta dalan nga makibidan ta maski inya na tolay.
5 “A am gimon kam ta bali na pagdulotan muy a **‘Namaratu ya mangbendisyon tekamuy,’** kummuy tekid.
6 A am itta ya mayat nga mekerutan tekid
a masirak hala ya bendisyon na Namaratu tentu. Ammi ya awan kiden mayat
a awan mantu ta masirak tekid. 7 A maski
am had sin na bali ya pagdulotan muy ta
tagtakday lugar a awemuy magal-alit ta
kadwan kiden bali, te magyan kam la ten
nga mangan ikid na uminum ta iatubang
da tekamuy, te gagangay ta yen ya kuman
na tandan muy gafu ta tarabaku muy
nga mangipadangag tekid. 8 A kumanen
hapa ta tagtakday lugar nga eyan muy,
te am had sin na bali ya pagyanan muy
a kanan muy la ya iatubang da tekamuy.
9 A am itta ya magtatākit ta lugar da a
pagmappyan muy kid, a ipadangag muy
ya pangikerutan na Namaratu tekid petta
mesipat kid hapa.
10 “Ammi am angarigan ta simarok kam
ta takday na lugar, ikid na awan ta magpadulot tekamuy a pagtugutan muy kid
mantu, a
11 ‘Azin mi mantu ya lafu na lugar
muy ta takki mi kiden gafu ta awemuy
dangagan, petta amu muy ta liwat muy
hapa la am pa-gangan na kam na Namaratu. Ammi amu muy mina ta intu
nagtalekudan muy ya pangikerutan na
Namaratu tekamuy,’ kummuy sangaw
tekid.
12 Te kakurugan ta dakdakal sangaw ya
pangpa-gang na Namaratu tekid ammi ta
tolay kiden nga taga Sodom nga kanayun
namadday ta awan ta kapkappyan ta idi,”
kun ni Hesus tekid.
13 A ya uhohug na para tekid a
“Mapa-gang sangaw ya Hudyo kiden
nga taga Korazin ikid na Betsayda, te
maski naita da ya tarabaku na Namaratu
a aweda haman nagbabawi ta pagliwat
da. Ammi am kumanen mina ya naita
na Hentil kiden nga taga Tiro ikid na
Sidon a nagtuttud kid mina ta kalafukan
nga nagbarawasi ta kustal gafu ta pagbabawi da. 14 A yen ta pake kakallak
sangaw ya Hudyo kidina ammi ta Hentil kiden nga taga Tiro ikid na Sidon
ta araw na pangpa-gang na Namaratu.
15 Kumanen hapa sangaw ta Hudyo kiden nga taga Kapernayum, te pahig da
ta dayawan na kid sangaw na Namaratu, ammi mewarad kid sangaw ta pangtaguhali na en, te aweda haman magbabawi.
16 “A kumanen hapa sangaw ta eyan muy
kiden nga lugar, te ya mayat mangdangag
tekamuy a mekwenta ta iyak ya dangagan
na, ammi ya mangawe tekamuy a mekwenta ta iyak ya inawe na. A ya mangawe
teyak a mekwenta ta inawe na hapa ya
nangidob teyak,” kunna tekid, a sangaw
nagtatugut kid.

Ya Pagtoli Na Pitufulu Duwa Kiden

17 A ta pagtoli na pitufulu duwa kiden nga
dinob ni Hesus a pake matalakan kid.
“O, Afu,” kunda tentu, “Magtalaw hapa
ya anitu kiden tekami am patugutan mi
kid ta pakapangwa na ngagam,” kunda.
18 A ya uhohug na hapa tekid a
“Naitak hapa ya pagtukalit na dafu da
en Satanas ta kuman na pagsunak na
kilat gafu ta pagpatugut muy ta daddoban na kidina. 19 A yen mina ya
pagnonotan muy, te neatad kun tekamuy ya pakapangwa muy, petta maabak
muy ya ulag ikid na manggagama, ikid
na ngamin kasikanan na katapil tam, a
awan ta makkwa na tekamuy. 20 Ammi
maski kunna ten a bakkan mina ta yen
ya pakatalakan muy, te intu mina ikatalak muy ya pakesurat na ngagan muy ta
agyan na Namaratu ewan,” kunna.
21 A ta nepaguhohug ni Hesus ta kumanen
a pa nakimallak hapa ta Namaratu, te natalakan hapa gafu ta Kahalwa na Namaratu
tentu.
“Matalakak hapa teko, Amang, nga
makkamu ta ngamin langit ikid na lutak, te nelemad mu ya pakapangwam
ta masirib kiden ikid na seadal kiden, a
nepaitam ta kuman na abbing kidin. A
mappya hapa yen, Amang, te nagdulot
hala ya ikayat men,” kunna.
22 A ya uhohug na hapa ta tolay kiden nga
nagdangag a
“Nekatalak nak ni Damakewan petta
iyak ya makkamu ta ngamin, a awan
ta makkamu teyak am bakkan la te
Damakewan. A awan hapa ta makkamu
te Damakewan am bakkan la ta iyak
ikid na ikayat ku pangipakkamun tentu,”
kunna.
23 A sangaw tinubbat na ha ya ituldu
na kiden nga kinabida petta ikid la ya
makadangag ta ibar na,
“Dakal ya gāsāt muy gafu ta ngamin
kiden naita muy. 24 Te ya ari kiden ikid
na aglavun kiden ta idi a pake karagatan
da itan ya maita muy ta ayanin, a karagatan da hapa dangagan ya madangag
muy, ammi nelogot kid gafu ta aweda
nadatang ya araw na,” kunna.

Ya Bida Na Nangikallak Taga Samariya

25 A ta takday ha na araw a nagtayuk ya
takday abugadu nga mangpohut te Hesus
petta paruban na.

"Mistro, ibar mu haen am anu mina ya tarabakuk petta maatadanak sangaw ta magnayun na angat," kunna.

26 A ya uhohug hapa ni Hesus tentu a

"A amum haman ya lintig na Namaratu, a imanu hud ya binasam?" kunna.

27 "A ya kuman na binasak a iddukan ku kan mina ya Dafu tam Namaratu ta ngamin nonot ku ikid na ngamin kasikan na barik. A iddukan ku kan hapa ya kagittak tolay ta kuman na pangidduk ku ta barik," kunna ha na abugadu en.

28 "A kustu kad ya tabbag mina, te am yen kid ya tarabakum a matolay ka hala sangaw," kunna hapa ni Hesus tentu.

29 "A onay, ammi inya hud ya kagittak tolay?" kunna ha na abugadu en, te ialaliki na ya awena pangidduk.

30 A gafu ta kumanen a takwan ya binida ni Hesus tentu:

"Itta ta idi ya takday lalaki nga taga ili na Herusalem," kunna. "A umange mina magpasyar ta ili na Heriku. Ammi kadulayan na te nelakap na tulisan kiden ta dalan, a pinalpaluk da abat ta magge nasi, kapye da ginubatan ya ngamin kwa na, kontodu barawasi na, a newagak da.

31 "A sangaw nagtalib hapa ya takday padi nga kalugaran na lalaki en. Ammi tentu en nakaita ta lalaki en nga imaidda ta dalan a linillikan na haman, a nagdulot ta eyan na en. 32 A kumanen hapa ta takday manguffun ta padi en, te timunud ta padi en. A tentu nakaita ta lalaki en a linillikan na hapa. 33 A sangaw a timunud hapa ya mekatallu na tolay, ammi nagafu ta takwan na lugar, te taga Samariya.

"A tentu en nakaita ta lalaki en ta kakallak hapa a maallakan hapa tentu, 34 a enna inurun ya bigad na kiden, kapye na kid binabbad. A sangaw netakay na hapa ta kabayu na en, kapye na nedatang ta agyan na takday agpadulotan, a tinaronan na ta hiklamin yen. 35 A sangaw ta lalakwat a nesirak na ya pirak ta makākwa ta agpadulotanen petta taronan na bit ya lalaki en.

'Taronam bit haen ya tolayin yan, a am magkurang sangaw ya neatad kina a iko sangaw ya makkamu ta maapag na, te pagan ku hapa sangaw teko am manoli yak sin,' kunna.

36 "A ta kuman na uray mu ta tallu kiden nga nakaita ta Hudyo en a inya tekid ya nangikwenta tentu ta kagitta na?" kun ni Hesus ta abugadu en.

37 "A ya nangikallaken tentu nga taga Samariya," kunna hapa.

"A yen hapa ya parigam, a matolay ka sangaw," kunna ha ni Hesus tentu.

Ya Pagpasyar Ni Hesus Ta Bali Ni Marta

38 A ta nekabalin na ten a nagdulot ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta takday lugar na babali, a nagimmang kid ta bali na takday babbay nga nagngagan ta Marta, a pinagdulot na kid ta bali. 39 Itta hapa ya kabagis ni Marta nga babbay hapa, a Mariya ya ngagan na. A ikayat ni Mariya ya imatuttud la ta bikat ni Hesus petta dangagan ya ituldu na. 40 Ammi te Marta a awena pake tinagop ya magdangag gafu ta addu ya kapopoyungan na ta tarabaku na en magafuy. A sangaw nebar na te Hesus,

"Anu awenak ikallak, Afu, ta uffunan nak mina na kabagis kina, te tatakdayak na nga magafuy ikid na maglutu," kunna.

41 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

"Kuga addu ya burungam, Marta, ikid na kapopoyungam, 42 ammi tatakday la ya mesasita, a pinili ni Mariya ya kappyanan nga awan sangaw maazi tentu," kunna.

11

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Pakimallak Da (Mt 6:9-13; 7:7-11)

1 A ta takday ha na araw a makimallak i Hesus ta takday lugar, a tentun nagimmang a umange hapa ya takday ituldu na tentu nga magpetuldu ta pakimallak na;

"Mappya hapa, Afu, am ituldu na kami nga makimallak ta kuman na nepangituldu ni mina Hwanen ta ituldu na kiden," kunna.

2 A ya nebar ni Hesus tekid a

"Am makimallak kam ta Namaratu a kumanin ya uhohugan muy:

'Ay, Afu, nga Dama mi ta langit, ampade nonotan na ka mina na ngamin tolay sin,

petta sa ikamat da ya ngagam, ikid na makituray kid teko.

3 A ikallak na kami hapa, te atadan na kami ta kanan mi ta kinanghahaw.

4 A pakoman na kami haen ta liwat mi kiden, te pakoman mi hapa ya makaliwat tekami.

A awena kami doban ta pagliwatan mi. Amen,' " kunna.

5 A ya netulfu na hapa ta netuldu na en nga pakimallak da a intu yan:

"Am angarigan ta itta ya sangaili na takday tekamuy nga dumatang ta tangngan na hiklam, ikid na awan ta ipakan na tentu, a awena hud ange gumatut ta karuba na en? 6 Te ya ibar na sangaw tentu a

'O, kofun, pagatutan nak haen ta tallu supa la, te itta ya sangailik nga bagu dumatang, a awan ta ipakan ku tentu,' awena hud kumin tentu?

7-8 A am tabbagan na hapa ta

‘O awenak tabtabangan O, te nelitup
ya bali in. Awek makaatad ta ayanin,
te makakasidug kamin na anak kiden,’
am kunna,
a awena hud pakolangan na magadangen
gafu ta magkofun kid? A maski am awena
ikayat imivwat gafu ta pagkofun da, am
pakolangan na la a imivwat hala sangaw
petta iatad na ya masapul na gafu ta
awena magimmang na magadangen. 9 A
kumanen hapa mina ta pakimallak muy
ta Namaratu, te am itta ya masapul muy
a adangan muy mantu la tentu, a iatad
na hala tekamuy. Te am pake apagan
muy ya ikayat muyen tentu a ituldu na
hala tekamuy. A am intu ya pake baran
muy a tabbagan na kam hapa. 10 Te ya
magadang tentu a yen ya atadan na, a
ya magapag tentu a yen ya ituldu na, a
ya mangbar tentu a yen ya tabbagan na
hapa.
11 “Te am angarigan mina ta magadang
ya anak muy ta daldalag a ulag hud ya
iatad muy? 12 A am iplug ya adangan
na a manggagama hud ya iatad muy?
13 A yen mina ya pagnonotan muy, te
ikamuy nga seliwat a amu muy haman ya
mangatad ta kappyanan ta anak muy. A
pake mekatalak para ya Dama muyewan
Namaratu nga mangatad ta mappya ta
ngamin kiden magadang tentu, te doban
na ya Kahalwa na en nga manguffun
tekamuy.”

Ya Pamadakat Da Te Hesus
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

14 A ta takday ha na araw a patugutan ni
Hesus ya anitu nga nagpaumal ta seanitu
en. A ta nepagtugut na anitu en a nakauho-
hug na ya umalen, a pake nakagtut hapa ya
tolay kiden gafu ta pakapangwa ni Hesus.
15 Ammi ya uhohug na kadwan kiden a
“Itta malat ya Satanas tentu nga mayor
na anitu kiden, a yen ta itta ya mabalinan
na nga magpatugut ta anitu,” kunda.* 16 (-
)
17-18 Ammi dana amu ni Hesus ya nonot da,
a tinabbag na ya uhohug da;
“Am kakurugan mina ta Satanas ya
nangatad ta pakapatugut ku ta sakā an-
itu na kiden a nakikattway mantu ya
dafu da en tekid, a naperdin mina ya
patarabaku na tekid. Te maski am had
sin na gubyernu am makikattway ya to-
lay na kiden nga magtatāpil a awena hud
sangaw maperdi na gubyernu da? Ku-
manen hapa am makikattway mina ya
makipagyan kiden ta takday na bali a
maperdi hapa ya pagkakahulun da. 19 A
am uray muy ta Satanas ya pangalapan
ku ta pakapatugut ku ta anitu a had sin
mantu ya pangalapan na kagitta muy ki-
den ta pakapatugut da? Ikid mantu san-
gaw ya mangipasikkal ta pagkilluyan na
razon muy.
20 “Ammi ta kakurugan a patugutan ku
ya anitu gafu ta pakapangwa na Nama-
ratu, a yen mina ya pakkamun muy ta
ittan tekamuy ya nesaad na Namaratu
nga magturay ta ngamin.
21 “A ya masikanen nga maggwardya
ta bali na en nga magibbal hapa ta kom-
pormi na pangpapasi na a awan sangaw
ta makagubat ta kwa na kiden ta bali,
22 malaksid am ange sangaw ya mas-
masikan ammi tentu, te yen sangaw ya
mangabak tentu, a gubatan na sangaw ya
armas na kiden nga nekatalak na, a kwa
nan sangaw ya bali en.
23 “A yen mina ya pagnonotan muy,
te ya awan makikahulun teyak a
mekwenta ta ikatupag nak, a ya awan
makipagammung teyak a mekwenta ta
mangkutkutet,” kunna.

Ya Bida Na Pagtoli Na Anitu
(Mt 12:43-45)

24 “A am angarigan ta itta ya nagtugutan
na anitu na en a nonotan muy mina ya uray
na anitu en, te ange makakalkalay ta bag-
bagetay kiden nga magapag ta pagyanan
na, ammi gafu ta awan ta maapagan na a
**‘Asakay, paruban ku la magtoli ta nag-
tugutan ken,’** kunna. 25 A am maita na ta
nagmappyan ya tolayen, ikid na awan ta
mangihangat tentu 26 a ange bit mangalap
ta pitu ta sakā anitu na kiden nga pake
duldulay ammi tentu, a sa simarok kid na
nga magyan ta tolayen. A pake nagduldulay
ya kasasaad na tolayen ta pagyan na pitu
kiden anitu ammi ta ketta para la na tak-
dayen,” kunna.
27 A ta nepaguhohug nan ta isin a ka-ma
la nagsitang hapa ya takday babbay nga
nekihu ta tolay kiden nagdangag;
“Nagāsāt kad i hinam, Aleng, nga
naganak teko ikid na nagpasusu teko,”
kunna.
28 A ya tabbag hapa ni Hesus a
“Kustu ya uhohug mina, Ina, ammi
pake nagāsāt para ya mangdangag ikid
na mangitug ta uhohug na Namaratu,”
kunna.

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Magadang Ta Pakaitan
(Mt 12:38-42)

29 (v16,29) A ya uhohug hapa na kadwan
kiden te Hesus a

* **11:15** Ya bersikulo 16 a netulfu ta 29 petta matarus ya bida.

"Itta mina ya ipaitam tekami ta pakapangwam, petta pakaitan mi ta Namaratu ya nangidob teko," kunda,
te pangparuba da tentu. A pake imaddun hapa ya tolay kiden ange magdangag tentu. A ya netabbag na tekid a
"Kuga nagdupal ya tolay kidin ta ayanin nga kanayun magadang ta pakaitan da. Ammi awan sangaw ta mepaita tekamuy, te mappya ta intu pagnonotan muy ya nakkwa te mina Honasen. 30-32 Te linintuk bit na ikanen kapye na neadwa ta mekatallu araw a natolay hala i mina Honasen, a yen ya nakaitan na taga Ninaba kiden ta Namaratu ya nangidob tentu, a nagbabawi kid hapa gafu ta nepadangag ni mina Honas tekid. Ammi ya itta in sin nga mangipadangag tekamuy a pake malmalalaki para ammi te mina Honasen, a soysoyan muy haman ya uhohug na tekamuy. Ammi am nasin sangaw ya Tolayin taga Langit a matolay hala sangaw ta kuman ni mina Honasen, a yen sangaw ya pakaitan muy ta Namaratu ya nagafun na. A sangaw ta araw na pangpa-gang na Namaratu a ya taga Ninaba kiden ya mangpaliwat tekamuy gafu ta awemuy nangurug.
"A yen para sangaw ya takday mangpaliwat tekamuy ya babbayen ari ta lugar na Syiba, te nagafu haman ta pake adayu na lugar, petta dangagan na ya amu ni mina Ari en Solomun nga neatad na Namaratu tentu, ammi ya itta in sin tekamuy a pake malmalalaki para ya amu na ammi te mina Solomun, a awemuy haman kurugan.
33 "A intu mina pagnonotan muy ya nagpagatang ta zilag, te am napagatangan nan ya zilagen a enna hud itagu awa itun na haman ta kabagawan na, petta maita na mayat kiden simarok. 34 A ya mata muy kidina ya mangatad mina ta dakar na bari muy, a am mappya ya mata muy a sa madakaran ya ngamin bari muy. Ammi am dulay ya mata muy a sugiram hapa sangaw ya ngamin bari muy. 35 A imugudan muy mantu, te am kakurugan ta masugiram ya pahig muy ta madakar a melogot kam. 36 Te am mappya la ya ngamin nonot muy petta awan pulus ta sugiram na a kanayun madadakkaran kam ta kuman na pangdakar na zilag ta bari muy," kunna.

Ya Pangtabarang Ni Hesus Ta Pariseyu Kiden

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

37 A ta nekabalin ni Hesus nagbida a itta ya takday Pariseyu nga nangagagay tentu ta bali na en petta makikkanan kid, a umange mantu i Hesus nga nakiatubang ta kadwan kiden. 38 Ammi nakagtut hapa ya Pariseyu en te Hesusen gafu ta awena nagbaggaw ta kuman na gagangay na Hudyo kiden kapye na mangan. A gafu ta nakagtut ya Pariseyu en a itta ya nebar ni Hesus tentu;
39 "A ta kuman na ikamuy nga Pariseyu a pakappyan muy ya bari muy petta ispot ya maita na tolay, ammi ilemad muy haman ya itta ta nonot muy nga paginggum muy ikid na kompormi na dulay. 40 Kuman na awan ta nonot muy, te ya namadday ta bari tam a pinadday na hapa ya nonot tam. A am pabaggaw na ya bari muy a awena hud pabaggaw ya nonot muy hapa? 41 Mapmappya mantu ta dana baggawan muy ya nonot muy a sakā mabaggawan hapa sangaw ya ngamin barbari muy.
42 "Ammi mapa-gang kam sangaw nga Pariseyu, te am kwentan muy ya mekamafulu en ta apit muy nga ibingay muy ta Namaratu ewan a pake sukatan muy ta mappya petta awena nasurok ikid na awena makurang. Ammi ya pake mesasita en nga patarabaku na tekamuy nga matunung ikid na mangidduk tentu a yen kid haman ya taliban muy. Mapmappya ta yen kid mina ya pake nedulot muy kontodu pangiatad muy ta mekamafulu ta kwa muy.
43 "A mapa-gang kam para nga Pariseyu, te am makigimung kam a pilin muy ya kaispotan na pagtuttudan, a am itta kam ta kaddun na tolay a karagatan muy hapa ya pangdayaw na tolay kiden tekamuy. 44 A mapa-gang kam para sangaw, te kuman kam na malabag nga awena maita na tolay kiden, a matapangan kid gafu ta pakihulun da tekamuy, te aweda maita ya pakatapangan da," kunna.
45 A gafu ta inuhohug ni Hesus a tinabbag hapa na takdayen mangituldu ta lintigen nga kahulun na Pariseyu kiden.
"Namatan kami hapa, Mistro, gafu ta inuhohug mu ta Pariseyu kidin," kunna.
46 "Mapa-gang kam hapa sangaw nga mangituldu," kunna hapa ni Hesus tentu, "te addu ya patarabaku muy ta awena mabalinan na tolay kiden, a awemuy kid hapa uffunan ta maski assang la. 47-48 A mapa-gang kam para sangaw, te daggan muy ya liwat na dadagkal muy kiden nga namapasi ta aglavun kiden na Namaratu, te am appiyan muy ya tatānam na aglavun kiden a tunan muy kid hapa ta magmagannud na ispot, te ape madamdam kam tekid. A mekabat kam mantu ta pagliwat na dadagkal muy kiden, te tulad la ya pagdamdam na nonot muy tekid. 49 A gafu ta Namaratu ewan ya makkamu ta ngamin a

‘Mangidobak sangaw ta kadwan para na aglavun ikid na turin ku, ammi papasin da hala sangaw ya kadwan tekid, a pagzigātan **da hapa ya kadwan,’** kunna.

50 “A yen ta ikamuy nga itta ta ayanin ya datangan na kadakalan na pangpa-gang na Namaratu gafu ta pasi na aglavun na kiden addet ta nekaparatu na lutakin. 51 Kakurugan ta ikamuy ngamin nga itta ta ayanin ya pa-gangan na Namaratu gafu ta ngamin kiden pinapasi na dadagkal muy kiden addet te mina Abel addet te mina Zikaraya nga nasi ta hahat na pangiatangan ikid na kapilya. 52 Mapa-gang kam sangaw nga mangituldu ta lintig na Namaratu, te winakay muy haman ya ikayat na uhohugan na lintig na en gafu ta awemuy ikayat mesipat ta nekari na en, a nelogot hapa ya mayat kiden mesipat gafu tekamuy,” kunna.

53 A ta nepagtugut ni Hesus ta bali en a sakā nehulun hapa ya Pariseyu kiden ikid na mangituldu kiden, te pasikkalan da ya pagpohut da tentu, 54 talo am itta sangaw ya ibar na nga pangidaruman da mina tentu.

12

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Rinibribu Na Tolay

1 A ta pagbabida da para la ta dalan a kimalihung te Hesus ya rinibribu na tolay addet ta naginglublubeg kid, te ikayat da dangagan ya ituldu na. Ammi dana naguhohug bit i Hesus ta ituldu na kiden nga nekihu tekid.

“Mappya ta palanan muy ya gagangay na Pariseyu kiden te magimmamappya kid la. 2 Ammi maski am tappanan da ya kadulay da ta ayanin a sa maukadan hala sangaw, a mepakamu hala sangaw ya ngamin nelemad da. 3 A mappya mantu ta appiyan muy hapa ya uhohugan muy, te maski am anu ya nean-anisat muy ta agyan na sugiram ikid na umag na bali muy a mepadangag hala sangaw ta dakar petta sa madangag na ngamin tolay.

4 “A maski am itta ya mayat mamapasi tekamuy gafu ta gagangay muy a awemuy la magtalaw tekid, te maski am papasin da kam a awan ta makkwa da ta kahalwa muy. 5-7 Intu mina pagnonotan muy ya passik kiden, te maski am malogon ya paga da ta dapun a awena kid kaliwatan na Namaratu maski ta takday la. Ammi pake mesasita kam para tentu ammi ta addu na passik, te dana nabilang nan ya ngamin kiden huk muy. Awemuy mantu magtalaw ta dumatang tekamuy, te mapmappya hud la ta burungan muy ya pagliwat muy ta Namaratu, te intu haman ya makapapasi ta bari muy pase makewarad ta kahalwa muy ta pangtaguhali na tekamuy, a yen mina ya italaw muy.

8 “A ya uhohug ku para tekamuy a maski am inya ya mangibosag ta pangurug na teyak ta atubang na tolay a yen hapa sangaw ya ibosag ku ta atubang na anghel kiden na Namaratu. 9 Ammi ya mangilemad teyak ta atubang na tolay a ilemad ku hapa ta atubang na anghel kiden. 10 A maski am itta ya maglibak ta Tolayin taga Langit a mabalin mapakoma, ammi ya mamadpadulay ta tarabaku na Kahalwa na Namaratu a awena mabalin mapakoma. 11 A am angarigan ta itta ya mangpaliwat tekamuy ta umag na kapilya da, ono atubang na dafu da, ono gubernador da, a awemuy la burungan ya uhohugan muy, 12 te sangaw am ittan ya kustu na paguhohug muy a ituldu na kam na Kahalwa na Namaratu ta uhohugan muy,” kunna.

Ya Itabarang Ni Hesus Ta Pumassil Ikid Na Maginggum

13 A ta pangituldu para la ni Hesus a itta ya takday lalaki nga nangbar tentu.

“Mistro, ibar mu haen te kakaken ta ibingayan nak mina ta nesirak ni minamaken,” kunna.

14 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a

“Iyak hud ya netun ta lugar na kwes? Bakkan haman ta iyak ya makkamu am piga mina ya kwam,” kunna.

15 A ya uhohug na para tekid ngamin nga magdangag a

“Pake imugudan muy ta awemuy maginggum ta pagba-nang muy, te maski am piga ya kaddu na kwa muy a bakkan ta yen ya mangatad ta pagkappyanan muy,” kunna,

16 otturu binida na tekid ya keangarigan na takday naba-nang.

“Itta ya takday naba-nang ta idi, a nagsurok ya naalap na ta mula na kiden. 17 A ya uhohug na ta nonot na en hapa la a

‘Asakay, anu mina ya kwan ku ta kaddu na apit ku, te awan haman ta pangiappiyan ku,’ kunna. 18 ‘Mappya ta pasatsat ku ya gitad ku kiden, te magpapaddayak ta kadakalan na kamarin, petta gustun sangaw pangiappiyan ku ta ngamin irik ku ikid na kadwan kiden kwak. 19 A awek na sangaw magburung, te itta haman ya ngamin teyak maski abat ta addu na darun. A mappya te awek na sangaw magbannag magtarabaku, te manganak la ikid na

magidda yak ta talak ku,' kunna ha na
nonot na.
20 "Ammi tumubbat hapa ya Namaratu
nga naguhohug tentu.
'Iko ya awan ta nonot, te masi kan
sangaw ta hiklamin yan, a amum
para sangaw am inya ya makākwa ta
ngamin neappiyam,' kunna.
21 A kumanen hapa sangaw ta maguknud ta
pagba-nang na ta katolay na sin nga awan ta
pagba-nang na ta Namaratu," kun ni Hesus
tekid.

Ya Kadwan Para Netuldu Na Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 6:25-34)

22 A sangaw nedulot ni Hesus ya uho-
hugan na ta ituldu na kiden;
"Yen ya uhohugan ku tekamuy ta awe-
muy mina burungan ya pagkatolay muy
am anu sangaw ya kanan muy ikid na
inuman muy, a awemuy mina burungan
am anu sangaw ya pagbarawasi muy.
23 Te Namaratu haman ya nangatad ta
bari muy ikid na angat muy, a awena
hud iatad ya magserbi ta angat muy ikid
na bari muy? 24 Intu mina pagnono-
tan muy ya mamanuk kiden, te aweda
haman magmula ikid na maggapas, yaga
aweda haman maguknud ta kanan da.
Ammi mangan kid hala, te Namaratu ya
makkamu ta kanan da. Ammi tekamuy
a pake mesasita kam tentu ammi ta ma-
manuk. 25 A maski am magburung kam
a itta hud ya medagga ta pagkatolay muy
maski ta takday oras gafu ta pagburung
muy? 26 A am awan ta medagga muy
maski ta assang la ta pagkatolay muy
a annun muy mantu burungan ya dak-
dakal para? 27 Itan muy hapa ya lap-
paw kiden awa aweda haman magban-
nag magdaget ta kuman na barawasi da,
ammi magispot kid hala. Te pake isi-
spot kid ammi te Ari en mina Solomun,
te awena haman negitta na kalalaki na
pagbarawasi na ta kalalaki na lappaw ki-
den. 28 A am kumanen mantu ya kalalaki
na pabarawasi na Namaratu ta kaddat
kiden nga makalimagan kapye da ma-
tongradan a awan hud ta pangkenga na
tekamuy ta pagbarawasi muy?
"Anu haman ta assang la ya pangikata-
lak muy tentu? 29 Awemuy mina bu-
rungan am had ya pangalapan muy san-
gaw ta kanan muy ikid na inuman muy,
30 petta awemuy megitta ta awan ki-
den makkamu ta Dyos muy, te yen kid
ya kuga mafulotan nga magburung ta
pagkatolay da. Ammi ya Dama muy ewan
ya makkamu ta ngamin masapul muy,
31 a mappya mantu ta karagatan muy ya
ikayat na en tekamuy, a sa medagga hala
sangaw ya ngamin masapul muy.
32 "Awemuy mantu magburung, te ika-
muy ya kuman na pastorān na Dama
muyewan, a ikayat na ta ikamuy ya mesi-
pat tentu nga magturay ta ngamin. 33 A
mappya ta ilaku muy ya kadwan kiden
kwa muy petta itta sangaw ya iuffun muy
ta napanglaw kiden. Te am kunna ten ya
tarabakun muy a mauknud ya ba-nang
muy ta langitewan nga awan magdan
ikid na awan maazi tekamuy, te awan
ta magtakaw ten ikid na awan ta ulolag
nga magkan ta kwa muy. 34 A mappya ta
kunna ten, te am itta la ta Namaratu ewan
ya pake kengan muy a yen la ya nonotan
muy.
35-36 "A kumanen hapa a mappya ta
makigitta kam ta tagabu kiden nga
awan masidug, te sigida makaparan
kid talo am ka-ma la dumatang ya dafu
da en nga umange nakipyesta. A dana
nagpagatang kid hapa, petta alistun da
ihukat. 37 A nagāsāt sangaw ya awan
kiden mangikasidug ta datang na dafu
da, te pagtuttudan na kid hapa sangaw
ta lamesa na en, kapye na kid pakanan.
38 A maski am awena dumatang abat ta
tangngan na hiklam ono nagkarawan
a pake magāsāt kid para am dana
nakaparan kid ta datang na.
39 "A itan muy hapa ta awemuy san-
gaw parigan ya natulisan ta bali na, te
am dana amu na mina ya oras ya iange
na tulisan a awena mina nasidug, petta
awena mina natulisan na bali na en. 40 A
yen mina ya nonotan muy petta dana
nakaparan kanan ta datang ku, te am
pahig muy sangaw ta awek para la du-
matang a yen hala sangaw ya datang ku,"
kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Pagtoli Na
41 A gafu ta uhohug ni Hesus a nagpohut
hapa i Pedru tentu,
"Afu, ikami la de ya pangibaram ta
keangarigan kidin, ono isipat mu hapa
ya ngamin kidin kimalihung ta isin?"
kunna.
42 "A maski am inya na tolay nga
makanonot ikid na mekatalak," kunna
hapa ni Hesus, "te yen sangaw ya
patudunan na dafu na en nga magturay
ta kadwan kiden tagabu na ta bali, a intu
hapa sangaw ya makkamu ta kanan da.
43 A am mekatalak hapa ya pinatudunan
na en a pake magāsāt para, 44 te intu
sangaw ya paturinan na nga manaron ta
ngamin kiden pagba-nangan na. 45 Ammi
am pahig na tagabu en ta mabayag
para ya pagtoli na dafu na en, a intu la
tarabakun na ya mangan ikid na uminum

ikid na magillaw, ikid na magpalpaluk
ta kadwan kiden tagabu. 46 A kakallak
hapa sangaw am pagka-ma na ya datang
na dafu na en gafu ta awena nakaparan.
A pa-gangan na sangaw na dafu na en,
petta mesipat mapa-gang ta awan kiden
mekatalak.
47-48 "A am itta mantu ya makkamu en
ta patarabaku na dafu na en ta awena
idulot a dakdakal sangaw ya pangpa-
gang na dafu na en ammi ta awanen
makkamu. Te ya naatadan ta addu a
masapul ta ad-addu sangaw ya itoli na,
ammi ya naatadan ta medyo assang la a
assang hapa ya itoli na," kunna.

Ya Pagkakattway Na Tolay Kiden Gafu Te Hesus

49 A ya netuldu para ni Hesus tekid a intu
yan:
"Yen ya umeyan ku ta lutakin petta
ipurwak ku ya afuy ku ta ngamin to-
lay, a ampade gumatang kid na mina.
50 Ammi mappya ta dana attaman ku bit
ya takwan na zigat, a mabanta yak na
addet ta awena pakabalin. 51 A gafu ta
neangek ta isin a pahig muy de ta iyak
sangaw ya kaam-ammungan na ngamin
tolay, ammi bakkan, te iyak sangaw
ya kakatkattwayan da, 52 te mamegafu
ta ayanin am itta ya lima na tolay ta
takday bali a maghahulun ya kadwan
nga makikattway ta kadwan kiden, 53 te
ya lalaki en a makikattway sangaw ta
anak na en lalaki. A ya babbay hapa
a makikattway sangaw ta anak na en
babbay. A ya katahungan na takday a
makikattway hapa sangaw ta manuhang
na en," kunna.
54 A ya uhohug na hapa ta kaddun na
tolay kiden a
"Am maita muy ta magkulam na a
'**Magudan na sangaw O,**' kummuy, a
kustu magudan. 55 A am nagafu ta aba-
gatan ya paddaden a **'Mapatu sangaw
O,'** kummuy hapa, a kustu magpatu.
56 Ammi ape malalaki kam, te amu muy
lavunan ya dumatang gafu ta pakaitan ta
langit ikid na lutak, ammi ya ipaita na
Namaratu tekamuy ta ayanin a awemuy
haman malasin.
57 "Mappya mantu ta ulin muy ya nonot
muy, petta mangnonot kam ta matunung
na nonot. 58 Te am medarum ka san-
gaw ta atubang na kwes a mapmappya
ta dana makikappya ka mina ta mangi-
darumen teko ta awem para nakadatang
ta kwes, te am nedarum na kan a paalap
na ka na kwes ta mangbalud teko, 59 a
kakurugan ya ibar ku teko ta awem san-
gaw makauhet addet ta awem pakekaru
ta ngamin liwat mu," kunna.

13

Ya Pangipapilit Ni Hesus Ta Pagbabawi Na Tolay

1 A ta pangituldu para la ni Hesus a itta
ya ange kiden nangidanug tentu, te bidan
da ya taga Galileya kiden nga pinapasi na
suddalu kiden ni Gubernador Pilato.
"Dinatangan na kid na suddalu kiden
tekiden mangatang, a nagkakihu ya daga
da ta daga na atang da kiden," kunda
tentu.
2 A ya tabbag ni Hesus tekid a
"Pahig muy de ta pake dulay ya pina-
pasi da kiden ammi ta kadwan kiden
nga taga Galileya, a yen ta nepalubus na
Namaratu ya pasi da? 3 Ammi bakkan
ta kunna ten, te ya ibar ku tekamuy a
sakā megitta kam hapa sangaw tekid am
awemuy magbabawi ta liwat muy. 4 A
nonotan muy hapa ya mafulu walu kiden
nga inigsilan na bali en ta iten Silowam,
te pahig muy de ta nasi kid gafu ta pake
dulay kid ammi ta kadwan kiden taga
Herusalem, 5 ammi bakkan haman ta
kunna ten, te ya ibar ku ha tekamuy ta
sakā megitta kam sangaw tekid am awe-
muy magbabawi," kunna.
6 A sangaw binida na hapa ya takday
keangarigan ta pangipasikkal na tekid.
"Itta kan ya nagpamula ta fun na higos
ta lutak na en, a ta pagdakal na higosen
a enna mina alapan ya mayan na kiden,
ammi awan haman ta mayan na. A kuma-
nen la kumanen abat ta tallu darun. 7 A
ya uhohug na ta manaronen ta mula na
kiden a
'Nekatalak ku haman ta magmayan
ya higosin abat ta tallu darun, ammi
awan haman. Mapmappya ta tukadam
na, te afutan na la ya taba na lutakin,'
kunna kan.
8 Ammi ya tabbag kan na manaronen
tentu a
'Awem la bit, Afu, te indagam mina
abat ta takday para darun, te lehutan
ku kalin kapyek tunan ta abuno na. 9 A
am magmayan sangaw ta takday darun
a awan kad mappya, ammi am awan a
tukadan ta,' kunna kan.
A mappya ta yen hapa ya pagnonotan
muy," kun ni Hesus tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Babbayen Nagkavub

10 A ta takday ha na araw na agimmang
a nangituldu ha i Hesus ta umag na kapilya
da, 11 a itta hapa ten ya takday babbay nga
pake nagkavub, a awena nauyad ya addag
na en, te itta ya anitu na nga nangpakavub
tentu abat ta mafulu walu darun. 12 A ta
nepakaita ni Hesus tentu a binaran na.

"Ina, itam awa naubadan kan ta pagkavub mu," kunna,
13 otturu nesi-ged na hapa ya kamat na tentu, a alistu nagtunung ya addag na en, a dinayawan na ya Namaratu. 14 Ammi ya presidente na kapilya en a nakaporay na te Hesus, te awena kan nginilin ya araw na agimmang awa nagtarabaku kan ta nepagpamappya na ta babbayen, ammi ya tolay kiden ya nehuya na.

"Itta haman ya annam na araw ta pagtarabaku tam, a yen kid mina na araw ya iange muy ta isin am ikayat muy magpauru ta takit muy, a bakkan mina ta araw na agimmang," kunna.
15 Ammi tinabbag hapa ni Hesus ya uhohug na en ta

"Kuga magimmamappya kam, te am ikamuy haman a awemuy hud ubadan ya anwang muy ikid na kabayu muy ta araw na agimmang, petta emmuy kid penuman. 16 A kumanen dulay hud am araw na agimmang ya nekaubad na kagitta muyin tolay nga nagalutan ni Satanas abat ta mafulu walu darun?" kunna.
17 A gafu ta inuhohug na en a namatan na hapa ya nakitapil kiden tentu. Ammi pake natalakan ya kadwan kiden te Hesus, te malalaki ya ngamin tinarabaku na.

Ya Keangarigan Na Pangikerutan Na Namaratu
(Mt 13:31-33; Mk 4:30-32)

18 "Anu mina ya pangigittan ku ta tolay kiden nga iturayan na Namaratu, a anu mina ya keangarigan da?" kun ni Hesus.
19 "A meangarig kid ta pake kaassangan na hukal nga imula na tolay, te sangaw am dakal na ya mula na en a nagbalin ta kadakalan na ngamin kiden mula, te magge kuman na kayu, petta yen ya eyan na mamanuk kiden pagumukan," kunna.
20-21 "A meangarig para ya tolay na kiden ta kuman na tāpirit na asin nga mekihu ta lappa, te gafu ta asinen a sa maasinan ya ngamin lappa," kunna.

Ya Bida Na Awan Mapasarok Ta Pangikerutan Na Namaratu
(Mt 7:13,14, 21-23)

22 A ta nekabalin ni Hesus ta iten a nagtugut, te magdulot ta ili na Herusalem, a nangituldu hapa ta kadwan kiden ili ikid na babali nga sinaned na ta inange na en. 23 A itta hapa ya takday nga umange nagpohut tentu;

"Afu, assang la hud sangaw ya mekerutan ta pangpa-gang na Namaratu?" kunna.
24 A ya uhohug na hapa a

"Addu sangaw ya mayat simarok ta pangikerutan na Namaratu, ammi melogot kid sangaw, te nailat ya sasarokan na en. Mappya mantu ta afuran muy ya simarok, 25 te am indagan muy ya kelitup na sasarokanen kapye muy mina simarok a **'Afu, Afu, hukatan kami O,**' kummuy sangaw, ammi itabbag na sangaw ta '**Aweta kam amu am inya kam**,' kunna.

26 'Atsi O, Atsi O,' kummuy hapa sangaw, 'awa ikami haman ya kahulum kiden nga nakikkanan teko ikid na nakipaginum teko, a ume ka haman nangituldu ta lugar mi,' kummuy hapa sangaw.
27 Ammi ya uhohug na sangaw tekamuy a

'Maski kunna ten aweta kam haman amu am inya kam. Umadayu kanan mantu teyak, te dulay ya tarabaku muy,' kunna hapa sangaw tekamuy.
28 A magtatangit kanan sangaw, a magngaritam sangaw ya ngipan muy ta zigat muy, aglalo am madangag muy sangaw ta madugiman kanan nga mehulun teg Abraham ikid ni Isak, ikid ni Hakob, ikid na ngamin kiden aglavun ta pagariyan na Namaratu. 29 Ammi addu sangaw ya makasarok ta Hentil kiden nga magafu ta ngamin paglelehutin, a makikkanan kid ta kadwan kiden ta pagariyan na Namaratu, ammi tekamuy a madugiman kam.
30 Te ya awan kiden mina makasarok ta uray muy a yen kid sangaw ya simarok, a ya makasarok kiden mina ta uray muy a yen kid sangaw ya madugiman," kunna.

Ya Pagdamdam Ni Hesus Ta Taga Herusalem Kiden
(Mt 23:37-39)

31 Awena pake nabayag a umange ya kadwan kiden Pariseyu nga mangibar te Hesus.

"Mappya, Afu, ta umadayu kan ta isin, te doban kan ni Ari en Herud ya mamapasi teko," kunda.
32 Ammi ya uhohug na hapa tekid a

"Kuga mangayayyaw ya ari ina. Magtoli kanan tentu a ibar muy ta awek magbilag, te idulot ku la ya tarabakuk ta isin nga magpatugut ta anitu ikid na magpamappya ta magtatākit kiden, kapyek ibalin ya gafu na umeyan ku ta isin.
33 Yen sangaw ya ibar muy tentu, te maski am anu ya panatalaw na teyak a mappya ta idulot ku la ya umange ta ili na Herusalem. Te gagangay ta yen ya pangpapasin da ta aglavun na Namaratu," kunna tekid,
34 otturu nanalasigak hapa gafu ta damdam na ta taga Herusalem kiden.

"Ay, anak ku taga Herusalem; Mamengpiga yak mina nga nangikerutan tekamuy ta kuman na manuken nga mangukup ta piyak na kiden, ammi awemuy ikayat, awa papasin muy hud la ya

aglavun kiden na Namaratu nga dinob na tekamuy. 35 A makkamu kanan mantu ta lugar muy, te pagurayan na kam na Namaratu. A ibar ku tekamuy ta awedak sangaw maita am awemuy ulin ya nonot muy, petta dayawan muy ya dinob na Namaratu nga pinakabari na tekamuy," kunna.

14

Ya Pagpamappya Ha Ni Hesus Ta Araw Na Agimmang

1 A ta takday ha na araw na agimmang a umange i Hesus nakikkanan ta bali na Pariseyu en nga presidente na kapilya. A ya kadwan kiden Pariseyu nga kahulun na makābali en a aitan da am anu sangaw ya kwan ni Hesus, 2 te itta hapa ten ya takday lalaki nga pake nagbagbaga ya kamat na kiden ikid na takki na kiden, a nagtayuk ta atubang ni Hesus. 3 A gafu ta kumanen a itta ya pinohutan ni Hesus ta Pariseyu kiden ikid na mangituldu kiden nga mangaita tentu,

"Anu ya uray muy, kustu am pagmappyan ku ya tolay ta araw na agimmang ono awan?" kunna.

4 Ammi aweda haman nagsitang. A sini-ged na mantu ya lalaki en pinagmappya, kapye na pinatugut. 5 A ya uhohug ni Hesus ta nangaita kiden tentu a

"Am angarigan mina ta neavut ya anwang muy ono kabayu muy, a had sin hud tekamuy ya awan mangigon tentu maski ta araw na agimmang?" kunna tekid.

6 Ammi awan hapa ta metabbag da tentu.

7 A sangaw pake itan ni Hesus ya gagangay na tolay kiden nga ginawi na Pariseyu en ta bali na, te intu pinili da ya abikan ta agtogkokan na magpamakanen. A yen ta tinabarangan na kid ni Hesus ta takday keangarigan.

8 "Am angarigan ta itta ya manggawi tekamuy ta pagpamakan na magboda, a awemuy mina pagtuttudan ya kaispotan na lugar talo am yen ya dana neparan ta mapmappya en ammi tekamuy. 9 Te awemuy amu am ange sangaw ya nanggawi en a

'O, kofun, awemuy la bit magtuttud ta isin, te yan ya neparan ta sangaili tamin,' kunna sangaw tekamuy,

a namatan kam sangaw, gafu ta neakban kam. 10 Mapmappya mina ta intu pilin muy ya pake naak-akban, te am maita na kam sangaw na magboda en a mabalin ta baran na kam sangaw.

'O, kofun, anu haman ta magtuttud kam ta isina nga adayu teyak? E kam sin, te mappya ta makihebing kam teyak,' kunna sangaw tekamuy,

a madayawan kanan sangaw ta atubang na ngamin. 11 Te ya ngamin kiden mangpautun ta bari da a mapaakban kid sangaw, a ya mangpaakban ta bari na a yen sangaw ya mapautun," kunna tekid.

12 A ya uhohug na hapa ta nanggawi en tekid a

"Am mamadday ka sangaw ta pagpamakan a bakkan mina ta kofum kiden, ikid na kahulum kiden, ikid na nabanang kiden ya gawim, talo am itubbat da ka sangaw gawin ta pagpamakan da, a metoli hala teko ya kuman na nagastum tekid. 13 Mapmappya mina ta intu sangaw gawim ya napanglaw kiden, ikid na pilay, ikid na pukul, ikid na nagdaram, 14 pettam kumanen a pake magāsāt ka sangaw. Te am awan ta pagsupapak da teko a Namaratu sangaw ya makkamu nga mangsagolyat teko ta araw na pangtolay na ta matunung kiden," kunna tentu.

Ya Bida Na Kadakalan Na Pagpamakan (Mt 22:1-10)

15 A ta nepakadangag na takdayen kahebing ni Hesus ta binida na en a

"Umpa, magāsāt kitam sangaw am makikkanan kitam ta pagpamakan na Namaratu ta pagtogkok na Dafu tamen," kunna.

16 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

"Itta hapa ya takday nagpamakan ta idi," kunna, "a naggawi hapa ta pake addu na tolay. 17 A ta araw na pagpamakan na en a dinob na ya ange mangalap ta ginawi na kiden.

'Em alapan ya ginawik kiden, te neparan na ya ngamin kanan da,' kunna tentu, a umangen.

18 Ammi intu dulay te nagpambar haman ya ngamin kiden nagawi;

'Gummatangak garay ta lutak, a mappya bit ta eyak itan, a dispensaran nak na la,' kun na takday.

19 A ya uhohug ha na takday a

'Gummatangak garay ta lima paris na baka, a mappya bit ta eyak kid paruban pagaradu talo mayat kid, a dispensaran nak na la,' kunna hapa.

20 A ya uhohug na takday para a

'Bagu nabalinak nagboda, a yen ta awek makaange,' kunna.

21 A gafu ta kumanen la kumanen ya pagpambar da a nagtoli ya dinob na nagpamakanen, a nebar na ya ngamin pambar da tentu, a nagporay hapa ya nagpamakanen.

'Alistum mantu ange ta kalsada kiden ikid na dalan kiden ta ili, te apam sin ya napanglaw kiden, ikid na pilay

kiden ikid na daram kiden,' kunna, a
umangen ha ya daddoban na en.
22 Nepagtoli nan a
'Afu, nebalin kun ya nepangidob
mu teyak, ammi addu para la ya
pagyanan,' kunna ta dafu na en.
23 A ya uhohug na hapa tentu a
'E kan mantu ta nahughugtuk kiden
babali, a persam ya tolay kiden nga
ange sin, petta mapannu ya bali kin,
24 te ibar ku la tekamuy ngamin ta
awena sangaw mesipat na palungu ki-
den ginawik ta neparan kin,' kunna."
A yen ya addet na bida ni Hesus tekid.

Ya Ipasikkal Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu

25 A tentu en nagtugtugut ta dalan a mehulhulun hapa tentu ya pake addu na tolay. A nagtayuk bit i Hesus, kapye na nagbalittag nagbida tekid.

26 "Am itta tekamuy ya mayat magbalin ta itulduk a mappya ta iyak ya pake ikayat na ammi ta dama na, ikid na hina na, ikid na atawa na, ikid na anak na kiden, ikid na kabagis na kiden, a maski ta angat na, te am awan a awena makapagbalin ta itulduk. 27 A maski am inya mina ya dumagdag teyak am awena iwasa ya pasi na a awena mantu makapagbalin ta itulduk," kunna tekid.

28 Otturu netulfu na hapa ya duwa na keangarigan, te ye-yen ya mangipasikkal ta nebar na en tekid.

"Am itta mina ya magbali ta dakal," kunna, "a dana bilangan na bit ya pirak na kiden petta amu na am makalannat addet ta kabalin na bali na en. 29 Te am intu la sangaw mabalin ya arigi na kiden kapye na maafut ya pirak na kiden a awena mantu sa mabalin na ngamin bali na, a ikakatawa na sangaw na tolay kiden.

30 'Itan muy ya parayag na magbali
en mina ta dakal awa awena haman
mebalin ya negafu na en,' kunda san-
gaw.

31 A kumanen hapa ta ari en nga ange mina makigubat, te am angarigan ta pake ad-addu ya suddalu na katapil na en ammi ta suddalu na kiden a dana itan na bit ta malmalalaki ya suddalu na kiden nga makigubat. 32 Te am awan ta turad da ikid na kalalaki da nga mangabak ta pake ad-addu ammi tekid a magtalaw kid na sangaw mangidulot ta pakigubat da, a masapul ta timuluk ya dafu da en ta katapil na en. 33 A yen ta dana ibar ku tekamuy ta awemuy makapagbalin ta itulduk kiden am awemuy dana iwasa ya ngamin itta tekamuy, petta iyak la ya nonotan muy.

34 "Mappya mantu ta kuman na asin ya dumagdagen teyak, te mappya haman ya asin. Ammi am mangilogot sangaw ya dumagdagen teyak a nagbalin mantu ta kuman na asinen nga imawan ya apgad na en, A am awan ta apgad na a itta hud sangaw ya serserbi na? 35 Mapmappya haman ya attay, te mabalin ta meabuno. Ammi ya asinen nga awan ta apgad na a gagangay ta mewarad. A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya ta dangagan muy ya bidan kin tekamuy," kunna.

15

Ya Bida Na Nawakay Nga Naapagan Hala

1 A ta takday ha na araw a mangituldu i Hesus ta addu na tolay nga umange nagdangag tentu, te itta ya agsingir kiden ta bwis nga magswitik kan ta singiran da, a itta hapa ya kadwan kiden minagliwat. 2 A sakā umange hapa nagdangag ya kadwan kiden Pariseyu ikid na mangituldu kiden ta lintig, ammi liniblibakan da i Hesus ta kahulun da kiden.

"Anu haman ta pagdulotan na ya dulay kiden na tolay, yaga kaatubang na kid mangan?" kunda.

3 A gafu ta libakan da ya gagangay ni Hesus a nagbida hapa ta tallu na keangarigan tekid;

(Ya Kalneru en Nga Netawag)

4 "Am angarigan mina ta itta ya takday tekamuy nga magtaron ta magatut na kalneru ta metawag ya takday, a awena hud isirak ya siyamafulu siyam, petta enna apagan ya takdayen? 5 A am naapagan nan a kokolun na hapa, a sa-bilan na abat ta bali. 6 A am nedatang nan ta bali a awena hud baran ya kofun na kiden ikid na karuba na kiden?

'O ey, magragsak kitanan, te naapa-
gan kun ya kalneruken,' awena hud
kumin?

7 A kumanen hapa ta Namaratu ewan ikid na anghel na kiden, te am itta ya magbabawi maski ta takday la na magliwat a dakdakal ya talak da tentu ammi ta siyamafulu siyam kiden nga awan ta liwat," kunna tekid.

(Ya Babbayen Nga Nagwakay Ta Aritut Na)

8 "A kumanen hapa ta takdayen babbay am mawakay ya takday aritut na ta bali na, a awena hud magpagatang ta hilag kapye na apagan ya aritut na en ta ngamin umag na bali en abat ta naapagan nan? 9 A am naapagan nan a baran na hapa ya kofun na kiden ikid na karuba na kiden,

‘O ey, magragsak kitanan, te naapagan kun ya aritut ken,’ kunna.
10 A kumanen hapa ta Namaratu ikid na anghel na kiden, te dakal hapa ya pagragsak da ta pagbabawi na maski takday nagliwat,” kunna.

(Ya Anak Na Laklakayen)

11 A ya takday para keangarigan na a
“Itta ta idi ya laklakay nga duwa ya anak na nga azo lālāki kid. 12 A umange hapa ya assangen te dama na en gafu ta adangan na tentu.
‘Amang, mappya ta iatad mun ya lugar na iatad mu teyak, te magtugutak na,’ kunna.
A ginadwa na mantu ya ngamin pagtolayan na ta duwa kiden anak na. 13 A ta nepagpasa na assang la na araw a nelaku na assangen ya ngamin bingay na en, kapye na nagtugut. a sa nehulun na hapa ya ngamin pirak na en. A gafu ta kumanen a umange nagpasyar ta pake adayu na lugar, a sa ginasto na ya ngamin pirak na ta awan ta pakait-itan. 14 A sangaw ta nekaafut na pirak na kiden a nazigatan hapa, te dinatangan na agbabisin ta lugaren nga umeyan na. 15 A gafu ta kumanen a umange nangallu ta takday tolay ten, a dinob na hapa nga ange magtaron ta bahuy na kiden. 16 A tentu nagtaron ta bahuy kiden a tagasingatan na hapa ya magbasug ta kanan na bahuy kiden, te awan haman ta nangatad ta kanan na.
17 A sangaw nakanonot hapa, a
‘Asakay, mapmappya haman ya pagyan na mangallu kiden te damaken. Aweda haman maafut ya ipakan na tekid, ammi teyak a masi yak na ta bisin,’ kun na nonot na.
18 ‘Atsi, magtugutak na sin, te dumatangak te damaken, te makipakoma yak sangaw tentu. A “Amang,” kunku sangaw, “nakaliwatak na mantu teko ikid na Namaratu, 19 a awena ta mekwenta ta anak nak, ammi alapan nak la ta kuman na magyan la teko mangallu,” kunku sangaw tentu,’ kunna.
20 “A gafu ta kumanen a nagganwat nagtugut ya lalaki en, a dumatang ta lugar na dama na en. A tentu para la sang adayu ta bali na en a neitan ni dama na en ta dumatang na, a timalin ya allak na tentu, a bimilag hapa ya laklakayen nga ange nangdafung tentu, a inahakupan na hapa inamu.
21 ‘Amang,’ kun na abbingen, ‘pake nakaliwatak teko ikid na Namaratu, a awena ta mekwenta ta anak nak,’ kunna.
22 Ammi nagayag na i dama na en ta tagabu na kiden:
‘Ibilag muy sin ya kaispotan na barawasi, te pagbarawasi na anak kin, a pangalap muy hapa ta sakalang na ikid na sapatos na. 23 A emmuy hapa partin ya mataba en urbun, te gagangay ta ayayatan tanan ya anak kin, 24 te agu ta nasin, aya natolay hala. Imawan biten teyak, ammi mappya te ittan,’ kunna. A namegafu kid na nagayayat.
25 “A tekiden para la nagayayat a itta para la ta uma ya kadakalan na en nga magtarabaku. A tentu en hapa dumatang ta furab a dadangagan na ya magtatokar ikid na magsasala, a pahig na ta anu ya kwan da. 26 A pinohutan na ta takday na mangallu kiden am anu ya pagayayat da.
27 ‘A te nanoli ya wagi men, a nepagparti nig damam ta urbunen, te pangikatalak da ta dumatang ta kaskasikanan na bari na,’ kun na mangallu en tentu.
28 “A gafu ta kumanen a naglussaw ya kadakalanen, a awenan ikayat magdulot ta umag na bali. A yen ta imuhet ya dama na en petta pagdulotan na ta bali.
29 Ammi ya uhohug na hapa a
‘Itan nak, Ama, awa bababang na darun ya pagtarabakuk teko ta kuman na tagabum, a awek la sinoysoy ya ngamin nangidobam teyak, ammi awan para la ta neatad mu teyak, maski la ta kalakalding, petta pagayayat mi hapa ikid na kofun ku kiden. 30 Ammi ta pagtoli na anak mina nga nangafut ta pagtolayam ta nakikadallaw kiden a pagpartim haman ta urbunen,’ kunna.
31 “A ya uhohug na dama na en tentu a
‘Awem la kumin, Aleng, te kwam haman ya ngamin kwak, te sigida magyan ka teyak, 32 ammi gagangay haman ta ayayatan tam mina ya wagi men, te kuman na nasi tekitam, ammi natolay hala, te imawan biten tekitam, ammi mappya te ittan hala,’ kunna.”

16

Ya Bida Na Masistema Na Magtaron

1 A ya takday hapa na bida ni Hesus ta ituldu na kiden a intu yan:
“Itta ta idi ya magtaron ta pagba-nang na dafu na en, ammi itta hapa ya umange nangidanug tentu gafu ta afutan na ya banang na;
‘Awem hud amu ta afutan na pinagtaromen ya ngamin kiden kwam?’ kunna kan ta naba-nangen.
2 A gafu ta kumanen a pinaayagan na ya pinagtaron na en, a
‘Dulay haman ya nadangag kun gafu ta pagtarom. A mappya mantu ta iatad

mun sangaw teyak ya lista na gatut
na ngamin kiden nakagatut teyak, te
awem na sangaw magtaron,' kunna
kan tentu.
3 A nagburung na hapa ya magtaronen,
'Ahu, dulay yan. Am azin nak sangaw
na dafu ken a had para sangaw paga-
pagan ku, te makafuyak haman mag-
tarabaku ta madammat, a mamatak
hapa makilimlimut,' kunna kan.
4 'Atsi, amuk na mantu ya kwan ku
O, petta ikallak nak sangaw na tolay ki-
den am azin nak sangaw ta pagtaronan
kin,' kunna kan na nonot na.
5 "A pinaayagan na mantu ya ngamin
kiden pinagatutan na ta pirak na dafu na
en, ammi tinagtakday na kid. A ya nebar
na kan ta imunnanen a
'Amum am piga ya gatut mu ta da-
fuken nga nelista ta isin?' kunna kan
tentu.
6 'A ya amuk a magatut na lata na
denu,' kunna kan hapa.
'Yeh, alapam mantu ya pinermam a
ulim ya gatut mu ta limafulu la, a alag
mu hapa,' kunna kan na magtaronen
tentu.
7 "A sangaw dumatang hapa ya takday
a
'Amum am piga ya gatut mu ta da-
fuken nga nelista ta isin?' kunna kan
tentu.
'A amuk ay, te magatut na kaban na
irik,' kunna kan hapa.
'Yeh, alapam mantu ya pinermam a
ulim ya gatut mu ta walufulu la,' kunna
kan ha na magtaronen.
8 "A sangaw neatad na ya lista na gatut
kiden ta dafu na en, kapye na nagtugut.
A ta nepakkamu na naba-nangen ta sis-
tema na magtaronen a
'Asakay, kuga masistema ya mag-
taronen O, petta itta sangaw ya
mangikallak tentu am awan ta paga-
pagan na.' kunna kan.
A yen mina ya pagnonotan muy, te
ya gagangay na awan kiden mangurug
ta Namaratu a kakurugan ta pake ma-
sistema kid ammi ta mangurug kiden.
9 Ammi ya ibar ku tekamuy a mappya
hud ta kunna ten ya tarabakun muy petta
itta sangaw ya mangikallak tekamuy?
A itta hud sangaw ya magpadulot teka-
muy ta magnayun na pagyanan gafu ta
pagswitik muy?
10 "Am kakurugan ta mekatalak kam
nga magtaron ta assang la a gagangay ta
mekatalak kam hapa sangaw magtaron
ta addu. Ammi am madi ya pagtaron
muy ta assang la a gagangay ta madi hapa
sangaw ya pagtaron muy ta addu. 11 A
am awemuy mekatalak nga magtaron ta
gagangayen kaba-nang ta lutakin a itta
hud sangaw ya ipataron na Namaratu
tekamuy ta magnayunen na kaba-nang
muy. 12 A am awemuy hapa mekatalak
nga magtaron ta nepataron na tekamuy
a itta hud sangaw ya iatad na tekamuy
ta kabukodan na kwa muy. 13 A yen
ta awemuy makapagserbi ta Namaratu
pase pagba-nang muy hapa, te am duwa
mina ya dafu muy a ikayat muy ya tak-
day, a kuman na ikatupag muy ya tak-
dayen, a am idulot muy ya ikayat na tak-
day a aweyan muy ya takdayen," kunna.
14 A ya Pariseyu kiden hapa a nedanga-
gan da ya binida ni Hesus ta ituldu na ki-
den a nedadula da, te pake karagatan da
ya pagba-nang da. 15 Ammi ya uhohug ni
Hesus tekid a
"Ikamuy ya mangsagappya ta bari muy
ta atubang na tolay, ammi amu na Na-
maratu ta dupal ya nonot muy, te ya
pagkaragāt muy ta pagba-nang muy a
ikatupag na Namaratu," kunna tekid.

Ya Bida Na Pasi Na Naba-nang

16-18 (-) * 19 A ya uhohug para ni Hesus
tekid a intu yan:
"Itta ta idi ya naba-nang na lalaki nga
kanayun nagbarawasi ta pake mangina
na ga-gamit, a nesipat na ya kuman na
kanan na magbaboda ta kinanghahaw.
20 A itta hapa ya napanglaw nga nagnga-
gan ta Lasaru nga netabnak da ta irwan-
gan na gibaw na naba-nangen petta mak-
ilimlimut, te napilay. 21 A tagasingatan
na hapa ya magbasug ta hugta na naba-
nangen, a umange hapa ya atu kiden
mangzilzil ta gurid na kiden. 22 A sangaw
a nasi hapa ya napanglawen, a inalap
na anghel kiden ta hebing na gingginafu
na en Abraham ta agyan na magpyesta
kiden ta langit. A sangaw nasi hapa ya
naba-nangen, a netanam da. 23 Ammi
pake nazigatan ta pangtaguhalin na Na-
maratu ta nagpasi kiden nga awan man-
gurug. A tentu en naglipay a nebatad
na hapa ya gingginafu na en Abraham ta
adayu, a itta kad i Lasaru ta hebing na
en. 24 A nagayag mantu ya naba-nangen
te Abrahamen,
'Kakay Abraham, ikallak nak O,
Kakay, te dobam haen sin i Lasaru,
petta pasamnayan na ya zilakin ta
danum, te kuga mazigatanak ta patu
in,' kunna.
25 'A yen mina ya nonotam, anak ku,'
kun ni Abraham tentu, 'te dana naalap
mun ya mappya na kwam ta katolay

* **16:16-18** Ya bersikulo 16 addet ta 18 a netulfu ta bersikulo 31 petta matarus ya bida.

men, ammi te Lasaru a intu la naalap
na ya dulay. A ta ayanin a newasa
nan, a ikon ya mazigatan. 26 A ya
medagga para ta isin a itta ya dakal na
avut ta naghahatan tam petta kumanen
a maski am itta ya mayat a awan ta
makakalasig tekitam,' kunna hapa.
27 A ya tabbag na naba-nangen hapa a
'Am kunna ten mantu, Kakay, a
iko bit ya makkamu nga mangidob te
Lasaru ta bali ni damaken, 28 te itta ya
lima na kabagis ku, a ipasikkal na mina
tekid, petta aweda sangaw makaange
ta isin agyan na pagzigātān kin,' kunna.
29 Ammi ya tabbag ha ni Abraham a
'Itta haman tekid ya uhohug na Na-
maratu nga nesurat nig Moses ikid na
aglavun kiden, a yen mina ya pagnono-
tan da,' kunna.
30 'On ay, ammi aweda haman dan-
gagan yen kid na surat, ammi am itta
mina ya umange tekid nga nagafu ta
nagpasi kiden a magbabawi kid hala
sangaw,' kunna ha na naba-nangen.
31 A ya napozan na uhohug ni Abraham
tentu a
'Am aweda mantu dangagan ya surat
nig Moses ikid na aglavun kiden a
gagangay mantu ta aweda sangaw
mangurug maski am itta ya matolay
ta nagpasi kiden,' kunna.
(v 16) "A yen mina ya pagnonotan
muy," kun ni Hesus ta Pariseyu kiden,
"te addet ta idi a ya lintig kiden ikid na
surat na aglavun kiden ya mangibar ta
datang na pangikerutan na Namaratu.
Ammi ta neange ni Hwan nga nangzigut
ta tolay kiden a nepadangag na ta ittan
ya araw na pangikerutan na, a ipapilit
na ngamin tolay ta mesipat kid na maski
aweda kurugan ya lintig na kiden. (v
17) Ammi awena mabalin, te mapmap-
pya ta lumitap ya langitewan pase lutakin
ammi ta awena pa-gangan na Namaratu
ya ngamin kiden nakaliwat ta maski tak-
day la na lintig na kiden. (v 18) A yen
ta ibar ku tekamuy ta am makigungay ya
lalaki ta atawa na en otturu mangatawa
ha ta takwan a nakaliwat ta lintig na Na-
maratu, te mangadallaw haman. Kuma-
nen hapa am atawān na lalaki ya negun-
gay na takdayen a nakaliwat hapa yen
ta lintig na en, te kadallawan na hapa,"
kunna.

17

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Mamagliwat

1 A ya kadwan para ituldu ni Hesus ta
ituldu na kiden a intu yan:
"Gagangay ta itta la itta ya dulay ta
paglelehutin nga mamagliwat ta tolay,
ammi pake mapa-gang sangaw ya gafu
na dulayen nga mamagliwat tekid, 2 te
mapmappya mina ta dana nakaddangan
ya lig na en ta dappug na batu kapye
na newarad ta bebayen, pettam awena
mina mamagliwat. A mappya mantu ta
imugudan muy petta awemuy magliwat.
3 "A am angarigan ta pagliwatān na ka
na kagittam tolay a ihuyam, a am mag-
babawi a pakomam hapa. 4 A maski am
inaman na ka otturu makipakoma teko
abat ta mamempitu ta tangagaw a map-
pya ta pakomam la," kunna.
5 A ya uhohug hapa na turin na kiden nga
mafulu duwa a
"Mappya, Afu, ta padakalam ya pangu-
rug mi, te kuman na assang," kunda.
6 "A maski am alaassang la ya pangurug
muy ta kuman na kaassangan na hukal
kiden, a mabalin ta pealit muy ya kayu
inyan gafu ta uhohug muy, te am **'Han-
tudam ya fum, te imulam ta tangngan
na bebay,'** kummuy, a kinurug na kam,"
kunna.
7 A ya uhohug na para tekid a
"Am ikayat muy ta dumakal ya pangu-
rug muy a intu mina nonotan muy ya
gagangay na tagabu. Te am dumatang na
ta bali nga nagafu ta nagaradun na en,
ono nangipastun na en ta kalding kiden,
a pahig na hud ta intu ya mapmapolu
mangan ammi ta dafu na en awa mapolu
ya dafu na en, te ibar na ta
8 'E kan magafuy te mangan kamin.
Dana tunnadān na kami kapyem san-
gaw mangan,' kunna haman tentu.
9 A am nabalin na nagitunnād a pahig na
hud ta magyaman ya dafu na en tentu awa
awan haman. 10 A kumanen hapa am ikayat
muy ta dumakal ya pangurug muy a map-
pya ta umalinnak kam. A am nebalin muy
ya nepatarabaku na Namaratu tekamuy a
awemuy la padayaw ya bari muy, te tagabu
kam la, a intu la iningwa muy ya gagan-
gayen tarabaku na tagabu," kunna.

Ya Bida Na Mafulu Kiden Naggalis

11 A ta nekabalin na en a nagdulot hala
i Hesus ta dalanen nga ange ta ili na
Herusalem, a inange na ya takday ili ta
nagdulunan na Samariya ikid na Galileya.
12 A magtalib mina, ammi tentu para la
imatakkun a enna dinafung na mafulu na
lalaki nga naggalis ta ngamin barbari da,
13 ammi nagyan kid ta ada-dayu nagbar
tentu.
"Afu Hesus, ikallak na kami haen, te
pagmappyan na kami," kunda.
14 A inita na kid bit kapye na naguhohug
tekid.
"Emmuy mantu ipaita ya pagmappya
na bari muy ta padi kiden, petta

pasikkalan da ya pagmappya muy," kunna.

A tekid para la umange ta padi kiden a yen ya nepagmappya da. 15-16 Sa Hudyo kid ngamin fwera la ta takdayen, te taga Samariya yen. A ta nepakaita na taga Samariya en ta nagmappyan a awenan bit nagdulot ta padi kiden, te alistu hud la nagtoli te Hesus, a **"Haleluya, Pres da Lord, Pres da Lord,"** kunna ta masikan. A datang na te Hesus a namalentud ta atubang na en, a **"Matalakak teko, Afu, te pinagmappya nak,"** kunna.

17-18 A ya uhohug hapa ni Hesus ta nagtayuk kiden naggiraw a

"Itan muy yan, mafulu paen ya nagmappya, ammi intu la matalak ta Namaratu ya awanen nesipat ta tolay na kiden. Anu awena makanonot na siyam kiden?" kunna.

19 A ya uhohug na hapa ta lalaki en nagtoli a "Magtayuk kan, a magdulot kan, te nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu teyak," kunna.

Ya Datang Na Ari en Nga Nekari Na Namaratu

20 A ya Pariseyu kiden hapa a pinohutan da te Hesus am kanu sangaw ya pagtogkok na ari en nga nekari na Namaratu. A ya nebar ni Hesus tekid a

"Awemuy mina pahig ta itta ya pakaitan ta iange na, 21 anna awemuy mina lavlavunan am had sin na lugar ya lattogan na, te ittan haman tekamuy, a awemuy haman amu," kun ni Hesus tekid.

22 A sangaw naguhohug hapa ta ituldu na kiden;

"Sangaw am ittan ya araw na pagzigātān a **'Ampade ta ittan ya Tolayin taga Langit maski ta takday la na araw'**, kummuy, ammi awanak para la. 23 A am ibar da sangaw ta itta yak na yo ten a awemuy malat umange. A am ibar da sangaw ta itta yak na ye sin a awemuy la dumagdag tekid, 24 te pagka-ma muy la sangaw ya pagtolik ta kuman na pagdangāng na kilaten. 25 Ammi mappya ta dana attaman ku bit ya addu na zigat, te papasin nak sangaw na kagittak kidin tolay.

26 "A am magtoli yak sangaw ta lutakin a addu sangaw ya awan nakaparan, te intu la sangaw nonotan da ya kuman na tolay kiden nga nalayus ta ketta ni mina Nowe en. 27 Te ya kalugarān ni Nowe a pangākan da la, ikid na keaatawa kid, yaga kebaboda kid abat ta araw na nesarok nig Nowe ta umag na baporen, a dinatangan na kid na layusen, a sa nagkalimat kid.

28 "A kumanen hapa ta kalugaran ni mina Lot ta idi, te pangākan da la hapa, ikid na keainum kid, ikid na kegagatang kid, ikid na kelalaku kid, kemamula kid, kebabali kid. 29 Ammi ta neuhet nig mina Lot ta ili na Sodom a naudanan ya nasirak kiden ta afuy ikid na burbura, a sa nagkaapang kid.

30 "A kumanen hapa sangaw am magtoli ya Tolayin taga Langit nga makipaita ta tolay kiden. 31 Te am ittan sangaw ya araw na en a ya itta en ta lawan na bali na en a awena mina nonotan ya kwa na kiden ta umag na bali. A ya magtarabaku ta uma a awena mina nonotan ya ange ta bali na en, 32 te nonotan muy ya atawa ni Lot nga nagbalin ta sinang tolay na asin. 33 A ya mangkenga ta angat na ikid na katolay na ta lutakin a yen sangaw ya melogot, ammi ya awanen mangkenga ta angat na ikid na katolay na a yen sangaw ya magnayun. 34 A ya ibar ku para tekamuy a masidug sangaw ya duwa na tolay ta takday agiddan, a maalap ya takday, a masirak ya takdayen. 35 A magkaalsud hapa sangaw ya duwa na babbay nga magbayu, a ka-ma la sangaw maalap ya takday a masirak ya takdayen. 36 A maghebing sangaw magtarabaku ya duwa na lalaki ta uma, a maalap ya takday a masirak ya takdayen," kunna tekid.

37 A tentu nabalin nagbida tekid a pinohutan da am had sin na lugar ya pagdulotan na sangaw ta araw na pagtoli na. A ya nebar na tekid a

"Maski am had sin ya agyan na nasi en nalabag a yen hapa ya datangan na ngamin kiden gayang. Te am pake nagdulay na ya tarabaku na tolay kiden ta lutakin a yen sangaw ya datang na pangpagang na Namaratu tekid," kunna.

18

Ya Keangarigan Na Makimallak

1 A sangaw binida ni Hesus ya takday para keangarigan tekid, petta yen mina ya pagnonotan da ta aweda mahulat makimallak.

2 "Itta ya kwes ta takday na lugar nga awan mamat ta Namaratu, yaga awan ta pangkenga na ta tolay," kunna. 3 "A itta hapa ten ya nabalu nga babbay, a sogawan na hapa ya kwesen nga nakimemallakan gafu ta katapil na en.

'Uffunan nak haen nga magapag ta pakaitan ta kwak gafu ta gubatan na katapil ken,' kunna kan.

4-5 A awena bit la nekaskasu na kwesen, ammi gafu ta nagpatotoli ya nabalu en a nahulat na ya kwesen.

‘Kuga popoyungan nak na babbayin
yan O. A maski awek mamat ta Nama-
ratu pase tolay a mappya ta uffunan
ku ya babbayin petta awenak sangaw
ulangan,’ kun na nonot na kwesen.
6 “A nonotan muy mantu ya inuhohug
na kwesen,” kun ni Hesus, “te am kunna
ten ya uray na killu na kwes 7 a awena
hud uffunan na Namaratu ya matakit
tentu nga magayayag tentu ta araw pase
hiklam? Te maski am kuman na mabayag
8 a ibar ku tekamuy ta alistu sangaw ya
panguffun na tekid. Ammi maski ibar
ku yan tekamuy a awek amu am itta la
sangaw ya madatangan ku ta mekatalak
nga makimallak am magtoli yak sangaw
ta lutakin,” kunna.

*Ya Keangarigan Na Ikatalak Na Nama-
ratu*

9 A itta hapa ya binida ni Hesus ta kadwan
kiden nga mangiparayag ta kappya na bari
da ikid na mangidadula ta kadwan.
10 “Itta ya duwa na tolay nga umange
makimallak ta agyan na simbaanen,”
kunna. “Pariseyu ya takday, a ya
takdayen ya magsingir ta bwis. 11 A
imatayuk la ya Pariseyu en nga tumangad
ta utun, a
‘Matalakak teko, Afu Dyos, ta
bakkanak ta kuman na kadwan
kiden tolay nga magswitik, ikid na
magkillu, ikid na mangadallaw. A
matalakak hapa ta bakkanak ta kuman
na magsingirin ta bwis, 12 te mamidwa
yak nga magpasa ta pangan ku ta kada
lawas ta pakimallak ku teko, yaga
itolik teko ya mekamafulu na ngamin
maapagan ku,’ kunna.
13 Ammi ya nagsingiren ta bwis a
imatayuk ta ada-dayu nga imatumag, te
mamat mangiadang, a tinarmig na ya
radang na ta pagdamdam na.
‘Ay, Afu, pakoman nak haen, te amuk
ta dulayak na tolay,’ kunna hapa.
14 “A pake ibar ku tekamuy ta intu
nekwenta na Namaratu ta matunung ya
nagsingiren ta bwis, a awena dinangag ya
takdayen, te ya ngamin mangpātā-nāng ta
bari da a paakbanan na kid na Namaratu,
ammi ya magpaakban ta bari na a yen ya
pātā-nāngan na Namaratu,” kun ni Hesus
tekid.

*Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)*

15 A sangaw itta ya mangiange ta asitay
da kiden te Hesus petta ipotun na ya kamat
na tekid, ammi nehuya na kid na ituldu na
kiden. 16 Ammi pinaabikan na kid hala ni
Hesus,
“Awemuy la gamman ya anak kidin,
petta e kid la teyak, te ya ngamin kiden
makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan
na Namaratu ewan. 17 A kakurugan hapa
ya uhohug ku tekamuy ta am awemuy
ikatalak ya pagtaron na Namaratu ta ku-
man na abbing a awemuy sangaw mesi-
pat tentu,” kunna.

*Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)*

18 A sangaw itta ya takday pinadakal
na Hudyo kiden nga umange nagpohut te
Hesus;
“Ay, Mistro, kakurugan ta mappya ka
na tolay, a ibar mu haen am anu mina ya
tarabakuk petta itta sangaw ya angat ku
nga magnayun,” kunna.
19 A ya tabbag ni Hesus tentu a
“Annum hud ibar ta mappya yak na
tolay? Itta hud ya mappya am bakkan la
ta Namaratu ewan,” kunna.
20 “Ammi am ikayat mu maatadan
ta angaten nga magnayun a amum
haman ya lintig kiden ta awem mina
mangadallaw, ikid na awem mamapasi,
ikid na awem magtakaw, anna awem
magladdud. A dayawam ig damam ikid
ni hinam,” kunna ha.
21 “Ay, kanayun kurugan ku yen kid na
lintig abat ta kaabbing ku,” kunna hapa.
22 “On ay, ammi itta para la ya tak-
day pagkurangam,” kun ni Hesus, “te
em mina ilaku ya ngamin kiden kwam,
a mangatad ka ta pobre kiden petta itta
sangaw ya pagba-nang mu nga mauknud
ta agyan na Namaratu, a magtoli ka san-
gaw nga dumagdag teyak,” kunna.
23 A ta pakadangag na lalaki en ta inuho-
hug ni Hesus tentu a nagsugyab ya mukat
na ta pagdamdam na, te pake dakal ya
pagba-nang na. 24 A tentu en nagtugut a
pake inaita ni Hesus kapye na nedulot ya
ibar na ta ituldu na kiden;
“Kuga mazigat ya isassarok na maba-
nang ta pangikerutan na Namaratu, 25 te
malmalogon ya isassarok na anwang ta
hubu na dagum ammi ta isassarok na
maba-nang ta pangikerutan na Nama-
ratu,” kunna.
26 A ya tabbag hapa na nakadangag kiden
tentu
“A am gagangay ta kunna ten, Afu, a itta
hud para ya mekerutan?” kunda.
27 “A maski am awena mabalin gafu ta
tolay a mabalin hala gafu ta Namaratu,”
kunna.
28 A ya uhohug ni Pedru tentu
“A anu ya uray mu tekami, Afu, te sa
newasa min ya ngamin bali mi petta du-
magdag kami teko,” kunna.
29 “A am itta ya nagtugut ta bali na, ikid
na kabagis na kiden, ikid na dakal na
kiden, ikid na lutak na, ikid na anak na

kiden, gafu ta pangidulot na ta tarabaku
na Namaratu 30 a maatadan hala sangaw
yen ta minagmagatut ta katolay na sin ta
kuman na nagtugutan na kiden. A san-
gaw am mapabagu ya araw a maatadan
hapa ta magnayun na angat," kun ni
Hesus tentu.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi Na
(Mt 20:17-28; Mk 10:32-34)

31 A ta nekabalin na ten a binaran ni
Hesus ya mafulu duwa kiden nga turin
na, a sang neadayu na kid petta ikid la ya
makadangag ta ibar na.

"Dangagan muy ya ibar ku tekamuy,
te magdulot kitanan ta ili na Herusalem,
a yen sangaw ya pagdulotān na ngamin
kiden nesurat na aglavun kiden gafu ta
Tolayin taga Langit, 32 te gafutan da san-
gaw petta igawat da ta Hentil kiden nga
magibbal tekitam. A amāmatan da hapa,
33 te uparan da, ikid na paligatan da kapye
da sangaw papasin, ammi matolay hala
sangaw ta mekatallu na araw," kunna
tekid.

34 Ammi pake napopoyung kid ta ngamin
inuhohug na tekid, te aweda manonot am
had kunna, a aweda naawatan.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nag-
daram
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

35 A tekiden umabikan ta ili na Heriku a
itta hapa ya nagdaram nga imatuttud nakil-
imlimut ta pingit na kalsada en. 36 A ta
pakadangag na ta magtalib ya addu na tolay
a pinohutan na ta kahebing na kiden am
anu ya dulay.

37 "A te magtalib na i Hesusen nga taga
Nasaret," kunda hapa tentu.

38 A gafu ta kumanen a nagayayag na hapa
ya nagdaramen,

"Ay, Hesus, Simsima ni mina Dabid,
ikallak nak haen, Afu," pakakin.

39 Ammi nehuya na kadwan kiden to-
lay petta awena mina magsitang, ammi
nepasikan na para ya iayag na,

"Ay, Simsima ni mina Dabid, ikallak nak
haen, Afu," kunna.

40 A nagtayuk na hapa i Hesus, a pinaaya-
gan na ya nagdaramen. Datang na ta
atubang na a

41 "Anu hapa ya pakkwam teyak?"
kunna tentu.

"Ay, Afu, ipaitak teko ya awekin
pakaita," kunna hapa.

42 "Ara on, makaita kan mantu, te
nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu
teyak," kun ni Hesus tentu.

43 A yen hapa ya nepakaita na, a du-
magdag na hapa teg Hesus ta dalan nga
nagdaydayaw ta Namaratu. A nehulun
hapa nagdayaw ya ngamin kiden nakaita ta
tarabaku ni Hesus.

19

Ya Pagpasyar Ni Hesus Ta Bali Ni Sakyo

1 A ta nesarok nig Hesus ta ili na Heriku a
taliban da mina, 2-3 ammi itta ten ya takday
lalaki nga mayat makaita am inya i Hesus.
Sakyo ya ngagan na, a naba-nang hapa, te
intu ya netun na taga Roma kiden ta agsin-
gir ta bwis na Hudyo kiden, a yen hapa ya
nangikatupagan da tentu. A ta pagtalib ni
Hesusen a apagan ni Sakyo ya panggirawan
na tentu, ammi awan ta naapagan na gafu
ta kaddu na tolay kiden, te alinnak hapa
ya bari na en. 4 A gafu ta kumanen a bu-
milag i Sakyo ta unnan na angen ni Hesus,
a imunek ta kayu, petta maidungan na i
Hesus ta pagtalib na. 5 A ta pakadatang ni
Hesus ta agyan na kayu en a nagtayuk, a
tinangad na i Sakyo, a binaran na.

"Sakyo, alag mu, te dumagut kan, te
mappya ta magdulotak ta bali men ta
arawin," kunna.

6 A alistu hapa dumagut i Sakyo, a matalak
hapa ta pagdulot ni Hesus ta bali na en.

7 Ammi ya kadwan kiden tolay nga nan-
gita a linibakan da i Hesus, gafu ta umange
nagdulot ta bali na dulay na tolay. 8 A ta
pagbida nig Hesus ikid ni Sakyo ta bali na
en a nagtayuk i Sakyo, a nebosag na hapa ya
pagbabawi na.

"Afu, igadwak sangaw ta ayanin ya po-
bre kiden ta ngamin kwak. A am itta ya
dinarogas ku ta pagpaga da ta bwis da a
itolik hala sangaw tekid ya mamengappat
ta kaddu na napasurok ku ta bwis da,"
kunna te Hesus.

9 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

"Iko mantu ya takday kagitta ni mina
Abraham, te mangurug kan, a ayanin
mantu ya pakesipat muy ikid na anak
muy kiden ta pangikerutan na Namaratu.
10 Te yen hapa ya imeyan ku ta isin petta
apagan ku ya metawag, petta ikerutan
ku," kunna hapa ni Hesus tentu.

Ya Nagpataron Ta Pagba-nangan Na
(Mt 25:14-30)

11 A gafu ta bida ni Hesus te Sakyo a pahig
na kadwan kiden nakadangag ta tanagay
na ya pagpatayuk ni Hesus ta gubyernu na
Namaratu ta ili na Herusalem, te abikan
na ya ili en, a amu da ta yen pagdulotan
ni Hesusen. A yen ta nagbida i Hesus ta
takwan na keangarigan tekid, petta pake
amu da mina ya dumatang.

12 "Itta ta idi ya naba-nang na tolay,"
kunna, "a umange ta adayu na lugar, te
yen ya enna pangalapan ta pagsaad na ta
agyan na en, kapye na sangaw dumatang.

13 A gafu ta medyo mabayag sangaw a in-
ayagan na ya mafulu ta tagabu na kiden,
a nepataron na tekid ya kadwan kiden
pirak na.
‘Pagatut muy yan petta maganak, te
alapan ku sangaw am dumatangak,’
kunna kan tekid, kapye na nagtugut.
14 “Ammi ya kalugaran na kiden a
nekatupag da, a pinadagdag da hapa ya
kadwan kiden kahulun da ta enna en
pangalapan ta saad na petta awena mina
mesaad, te aweda ikayat ta intu ya mag-
ibbal tekid. 15 Ammi maski kunna ten a
nesaad hala, a nagtoli ta lugar na en. A
sangaw pinaayagan na ya pinagtaron na
kiden ta pirak na kiden, petta madangag
na am piga ya naapagan da. 16 A ta datang
na napolu en a
‘Mappya, Afu, te ya nepatarom teyak
a imaddu ta mamengfulu,’ kunna kan.
17 ‘A mappya ka mantu na tagabu te
awenak nelogot. A gafu ta mekatalak
ka nga magtaron ta assang a paturinan
ta ka hapa petta magibbal ka hapa ta
mafulu na ili,’ kunna kan na ari en
tentu.
18 “A sangaw umange hapa ya
mekaduwa en tagabu na a
‘Mappya, Afu, te ya nepatarom teyak
a imaddu ta mamenglima,’ kunna.
19 ‘A iko mantu sangaw ya magibbal
ta lima na ili,’ kunna hapa na ari en
tentu.
20 “A sangaw umange hapa ya takday, a
‘Yeh, Afu, ya nepatarom teyak. Pake
neappiyak ta umag na panyaw kin, 21 te
amuk ta maporay ka na tolay, te pan-
galapam haman ya awem pagmulan,
yaga magba-nang ka ta banbannag na
kadwan, a nagtalawak ta pagporayan
nak sangaw,’ kunna.
22 ‘Kuga dupal ya tagabu in yan,’
kunna hapa na ari en tentu.
‘Ya uhohug mu hapa la ya pangpa-
gang ku teko. Am pahig mu ta ma-
porayak na tolay nga magba-nang ta
banbannag na kadwan 23 a anu awem
mantu nepagatut ya pirak ku ta gu-
matut kiden petta itta mina ya nadatan-
gan ku ta naapagan na kwak?’ kunna
hapa na dafu na en tentu.
24 “A ya nebar na para ta gitayukan
kiden a
‘Azin muy mantu ya nepataron ku
tentu a iatad muy ta nagpakaddu en ta
mamengfulu,’ kunna.
25 ‘Ammi pake addun sangaw ya kwa
na, Afu, te ittan haman tentu ya imaddu
ta mamengfulu,’ kunda.
26 ‘A maski ay,’ kunna hapa, ‘te kaku-
rugan ya uhohugan ku tekamuy ta
madaggan sangaw ya kwa na makākwa
en petta imad-addu ya kwa na, ammi ta
awanen nagpakaddu ta kwa na a maazi
hapa sangaw ya dana neatad tentu.
27 ‘A ya mangikatupag kiden nga
awan makidafu teyak, a alapan muy
kid sin, te papasin muy kid ta atubang
ku,’ kunna.”

Ya Pagpaari Na Tolay Kiden Te Hesus
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-10; Jn 12:12-19)

28 A ta nekabalin ni Hesus nangibida ta
keangarigan na en a nagdulot kid kontodu
ituldu na kiden ta ili na Herusalem, ammi
napa-polu i Hesus ta dalan. 29 A tekiden
nakadatang ta Bagetay na Olibo ta bikat na
babali kiden ta Beffage ikid na Batanya a
pinaunnan ni Hesus ya duwa na ituldu na.
30 “Magdulot kanan ta babali kidewan,
a am nakadatang kanan ta bikat da a
maita muy sangaw ya urbun na kabayu
nga megalut nga awan para la natakayan.
Ubadan muy, te idatang muy hapa sin.
31 A am itta sangaw ya mangpohut ta
pangubad muy a **‘Pa masapul na bit la
i Afu,’** kummuy,” a umange kid.
32 Naita da hala ya kabayu en ta kuman na
nebar ni Hesus tekid, 33 a tekiden nangubad
tentu a
“Annun muy hud ubadan ya urbun-
ina?” kunna hapa na makākwa en.
34 “A te masapul na kan na dafu tamen,”
kunda hapa.
35 A ta nepangidatang da tentu a neim-
mak da ya ulolat da ta urbunen, a inuf-
funan da i Hesusen nagtakay. 36 A tentu
en nakatakay a imunnan hapa ya addu na
tolay nga nangihuklad ta ulolat da kiden
ta angen na en ta pangdayaw da tentu.
37 Pakadatang da ta dadagutan na bage-
tayen a sa gimihawa ya ituldu na kiden, a
neayag da ya pangdayaw da ta Namaratu
gafu ta ngamin kiden naita da ta paka-
pangwa ni Hesus.
38 “Bendisyonam, Afu, ya Ari in nga
pinakabarim, petta mappya ta lutakin
ta kuman na langitina, a kumanen ka
hapa,” kunda.
39 A ya uhohug na kadwan kiden Pariseyu
nga nehulun ta tolay kiden a
“Anu awem ihuya ya ituldum kiden,
te igitta da ka ta Namaratu,” kunda te
Hesus.
40 “Am awena mina magsitang na inin
kid a ibar ku tekamuy ta magsitang hud
la ya batu kidin,” kunna hapa tekid.

Ya Pagtangit Ni Hesus Gafu Ta Ili Na Herusalem

41 A tentu en nakaabikan ta ili na
Herusalem a pake itan na, a nagtangit hapa
ta damdam na ta tolay na kiden.

42 “Ampade amu muy mina ya mangatad ta kappyanan muy, ammi gagangay ta awemuy manonot, 43 te pagka-ma muy sangaw ya iange na katapil muy kiden, a seran da sangaw ya ngamin kiden dalan muy petta awemuy makauhet. 44 A rakrakan da sangaw ya alad muy ikid na ngamin kiden bali muy, a idangkak da kam sangaw ta lutak kontodu anak muy kiden. A awan sangaw ta mesalnuk maski ta takday la na batu ta bali muy kiden, te awemuy garay amu ya neange na mangikerutan mina tekamuy,” kunna.

Ya Pangahugu Ni Hesus Ta Simbaanen
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19)

45 A ta datang da ta ili na Herusalem a simarok i Hesus ta simbaanen a pinegafwanan na pinohet ya naglaku kiden.

46 “Anu awemuy haman manonot ya uhohug na Namaratu ta suraten, te

‘Balikin yan ya pakimallakan mina na ngamin tolay,’ kunna haman,

ammi pinagbalin muy garay ta pagkakampatan na magdarogas ikid na magswitik,” kunna tekid.

47 A kinanghahaw umange i Hesus ta simbaanen petta mangituldu ta tolay kiden, ammi ya padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig ikid na kadwan kiden opisyales ta ili a apagan da am had kunna mina na pangpapasi da tentu. 48 Ammi awan ta makkwa da tentu, te pake ikayat na tolay kiden ya magdangag tentu.

20

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

1 A ta takday ha na araw a itta ha i Hesus ta simbaanen nga mangituldu ta tolay kiden, ikid na mangipadangag ta damag na Namaratu tekid. A umange hapa tentu ya padi kiden, ikid na mangituldu kiden ta lintig, ikid na kadwan kiden pinakadakal na tolay kiden, te pinohutan da ya gafu na tarabaku na.

2 “Inya hud ya nangatad ta turay mu petta maguray ka la ta ngamin tinarabakum ta isin?” kunda.

3-4 “A itta hapa ya pohut ku tekamuy, te ibar muy teyak am inya ya nangatad ta turay ni mina Hwanen nga mangzigut ta tolay? Namaratu, ono nonot la na tolay ya nangatad ta turay na?” kunna tekid.

5 A gafu ta napopoyung kid ta nebar na en tekid a nagbabidan da bit ta melemad am anu mina ya tabbag da.

“Am ibar tam ta Namaratu ya nangatad tentu a **‘Anu kawagan na mantu ta awemuy kinurug,’** kunna sangaw tekitam. 6 Ammi am **‘Tolay la ya nangdob tentu,’** kuntam a papasin na kitam na tolay kiden, te kurugan da haman ta Namaratu ya nagpauhohug tentu,” kunda.

7 A ya tabbag da mantu te Hesus a

“Awemi haman amu,” kunda.

8 “A am awemuy mantu matabbag ya pohutan ken tekamuy a awek hapa ibar tekamuy am had sin ya gafu na turay kin ta tarabaku kin,” kunna hapa tekid.

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

9 A gafu ta kumanen a namegafu nagbida i Hesus ta tolay kiden nga umange hapa magdangag, ammi keangarigan ya binida na tekid:

“Itta ya takday tolay nga nagmula ta addu na unas, a sangaw nepaābāng na ya kaunasan na ta kadwan, te umange nagpasyar ta takwan na lugar. 10 A sangaw ta kaarawan na pagapit da a dinob na ya tagabu na en ta nangābāng kiden petta alapan na mina ya abang na en. Ammi ginafut da, a pinalpaluk da, kapye da pinatugut, a awan ta inalap na. 11 A sangaw dinob na makāunasen ya takday para tagabu na, a pinalpaluk da hapa yen, yaga inamāmat da, kapye da pinatugut awan ta inalap. 12 A sangaw dinob na ha ya takday para, a binigadan da hapa kapye da pinatugut.

13 ‘Asakay, anu panaw ya kwan ku?’ kunna kan na makāunasen.

‘Mappya ta idob ku tekid ya anak kin talo am mamat kid sangaw tentu gafu ta pake abikan teyak,’ kunna kan na nonot na.

14 “Ammi ta nepakaita na nangabang kiden ta anak na en a nagbabidan da ya pangpapasi da tentu;

‘Gagangay ta ye-yan sangaw ya makaalap ta ngamin kwa na makāunasen. A mappya mantu ta papasin tam petta ikitanan sangaw ya makākwa,’ kunda kan.

15 “A ginafut da mantu ya anak na en, a neuhet da ta kaunasan kapye da pinapasi.”

A ya uhohug ni Hesus ta kinabida na kiden a

“Anu hud sangaw ya uray na makāunasen ta nangabang kiden, 16 awa enna kid sangaw papasin, a ipaabang na sangaw ya kaunasan na ta kadwan,” kunna.

A gafu ta naawatan da ya kebalinan na keangarigan na en a

“Bakkan mina ta kunna ten,” kunda.

17 A pake inita na kid ni Hesus, a

“Am pahig muy ta awena sangaw pagangan na Namaratu ya pinagtaron na

kiden ta kwa na a intu mina pagnonotan muy ya nesurat na aglavunen, te

‘Newarad na magbali kiden ya arigi en nga nepapatayuk na Namaratu tekid.
Ammi netoli na hala a yen ya pinagbalin na ta kasikanan na arigi ta ngamin bali,’ kunna.

18 “A maski am inya sangaw ya medumpar ta arigi in yen a intu hapa la sangaw ya matakitan, a pake nahammek na sangaw am igsilan na arigi en,” kun ni Hesus tekid.

Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

19 A ya padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig a naawatan da ta ikid hapa la ya pagbalinan ni Hesus ta kuman na nangabang kiden ta keangarigan na en, a yen ta ginafut da mina, ammi aweda nagafut gafu ta talaw da ta tolay kiden nga mayat tentu. 20 A yen ta ilalapan da la, yaga dinob da ya kadwan kiden kahulun da tentu, petta ape makitabarang kid tentu, talo am itta ya madangag da ta pangidaruman da tentu ta gubernadoren nga taga Roma. 21 A ya nebar da tentu a

“Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu mi ta matunung ka na tolay, a matunung hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku na Namaratu tekitam, te awem la panunnutan am anu ya uray na tolay, ikid na awan ta idadumam.

22 “A dangagan mi haen teko am ipalubus na lintig ni Moses ta magpaga kitam ta bwis ta Ari na taga Roma kiden?” kunda.

23 Ammi narikna ni Hesus ta yen ya pangsikwat da tentu, 24 a ya tabbag na tekid a

“Itan ku bit ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy,” kunna.

A ta nepangigawat da tentu a

“Inya hud ya makāmukat ikid na makāngagan ta pirakin yan?” kunna tekid.

“A sinang mukat na Ari en,” kunda hapa.

25 “Ipaita muy mantu ta gubyernu na Ari en ya mekustu ta pangurug muy tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya mekustu ta pangurug muy tentu,” kunna tekid.

26 A gafu ta itta ya addu na tolay nga nakadangag ta tabbag ni Hesus tekid a awan ta nabalinan da ta pangpaliwatan da tentu, yaga aweda hapa nakasitang ta pagpaka-lat da tentu.

Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

27 A ta nekabalin na Pariseyu kiden a umange hapa tentu ya Saduseyu kiden. A itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden.

28 “Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu ta lintig ni Moses,” kunda.

“Te am masi kan mina ya lalaki nga awan ta anak na a mappya kan ta kabagis na en ya mangatawa ta kabalwan na en petta itta kan sangaw ya anak da nga lalaki nga mekwenta ta anak na nasi en. 29 A ta idi ta lugar mi itta ya pitu na lālāki nga nagkakabagis, a nangatawa hapa ya imunnanen, ammi nasi hala ta aweda para la paganak. 30-31 A gafu ta lintigen a inatawa na mekaduwa en ya atawa na en, a sangaw timubbat ya mekatallu en, a kumanen hapa abat ta mekapitu en, te sa nagpasi kid ta pangatawa da ta babbayen, ammi awan pulus ta nesirak da ta anak da. 32 A kabalinan na pasi na mekapitu en a nasi hapa ya babbayen. 33 A am kakurugan ta sa matolay kid hala sangaw ta araw na pagtolay na nagpasi kiden a had sin hud ta pitu kiden ya atawa sangaw na babbayen, te ikid ngamin ya nangatawa tentu,” kunda.

34 A ya tabbag ni Hesus tekid a

“Gagangay ta mag-aatawa ya tolay kiden ta katolay da sin, 35 ammi ya nagpasi kiden nga gagangay matolay ta araw na pangtolay na Namaratu a awedan sangaw mangatawa, 36 te awedan sangaw masi, te am tolayan na kid sangaw na Namaratu a kagitta na kid sangaw na anghel kiden ikid na Namaratu. 37 A maski am awemuy kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden a yen hala ya nepasikkal ni mina Moses ta surat na en gafu ta uhohug na Namaratu tentu ta agyan ta kalakayu en nga umagātang, te ya uhohug na en te Moses a

‘Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abraham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,’ kunna.

38 A gagangay mantu ta matolay hala yen kid, te bakkan haman ta nasi ya mangdayaw ta Dyos, te ya matolay ya mangdayaw tentu,” kunna tekid.

39 **“Mappya hapa ya tabbag mina,”** kunna hapa na kadwan kiden mangituldu ta lintig, 40 a awan na ta nagpohut tentu talo am maabak kid hapa.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Tolay Kiden
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

41 A ta nekabalin na pagpohut da a itta hapa ya pinohutan ni Hesus ta tolay kiden.

"Ya kuman na ituldu na mangituldu kiden ta lintig a ibar da ta simsima ni mina Dabid ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. A kakurugan hapa ya ibar da, ammi had kukunna simsima na? 42 Te ya nesurat ni mina Dabid ta lebru na Kansyon Kiden a

43 **'Itta ya nebar na Namaratu ta dafu ken, te**

"E ka sin magtogkok ta kanawan kin, te ikita ya mangabak ta ya katapil mu kiden, petta iko sangaw ya makkamu ta ngamin," kunna.'

44 A am **'Dafu ken,'** kun ni mina Dabid ta Makkamu en, a had kukunna mantu magbalin ta simsima na para?" kun ni Hesus tekid.

Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Mangituldu Kiden

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

45 A ta pagdangag para la na tolay kiden a itta ya nebar ni Hesus ta ituldu na kiden.

46 "Itan muy ta awemuy parigan ya mangituldu kiden ta lintig, te ikayat da itugtugut ya barawasi na pangituldu da petta dayawan na kid na tolay. A am itta ya pabuya ikid na gimung a pilin da para ya kaispotan na agtuttudan petta malogon kid maita. 47 Ammi magimmamappya kid la, te ikid hala ya mangayayyaw ta bābāy kiden nabalu ta panguffun da tekid petta magubat da ya bali da. A am itta kid ta paggagimungan a makimallak kid ta mabayag petta pahig na kadwan kiden ta abikan kid ta Namaratu. Ammi pake dakdakal sangaw ya pangpa-gang na Namaratu tekid ammi ta kadwan," kunna.

21

Ya Nabalu en Nga Nangatad Ta Pirak

(Mk 12:41-44)

1 A ta pangituldu para la ni Hesus ta simbaanen a itan na ya naba-nang kiden nga umange mangila-nug ta pirak da ta agyan na agila-nugan na tolay kiden. 2 A sangaw umange hapa ya napanglaw na babbay, a nela-nug na ya duduwa la na sinsilyu, kustu ta lugar na binting. 3 A ya uhohug ni Hesus ta ituldu na kiden a

"Itan muy ya babbay ewan, kakurugan ta ad-addu ya nela-nug na ammi ta pagdadaggan na ngamin kiden nela-nug na kadwan kiden, 4 te intu neatad da ya sobra na kaba-nang da, ammi tentu a neatad na ya magserbi mina tentu gafu ta kapanglaw na, te neatad na ya ngamin katolayan na," kunna tekid.

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan

(Mt 24:1-14; Mk 13:1-36)

5 A ta pagbabida na kadwan kiden a dayawan da ya kalalaki na simbaanen, te dappug haman ya batu na kiden nga nataga, ikid na addu ya neatad na tolay kiden ta pamaispot da ta simbaanen. 6 A ya uhohug ni Hesus tekid a

"Kakurugan ya ibar ku tekamuy ta sa marabba sangaw ya ngamin bali in yan abat ta awan pulus ta mesalnuk ta maski takday la na batu," kunna.

7 A ya pohut da hapa tentu a

"Kanu sangaw na araw ya kaperdi na simbaanen, a anu sangaw ya pakaitan mi ta datang na," kunda.

8 A ya tabbag na en hapa tekid a

"Pake itan muy ta maayayyaw kam sangaw," kunna, "te addu sangaw ya umange nga mangingagan ta ngagan kin, te

'Iyak ya Kristu nga Mangikerutan tekamuy, te dimmatang na ya araw na pangikerutan na Namaratu tekamuy,' kunda sangaw,

ammi awemuy kid kurkurugan. 9 A am itta sangaw ya madamag muy ta gubat ta agyan muy ikid na gubat ta adayu a awemuy la malalang ta isin kid, te gagangay ta dumatang ya kumanin kapye na idatang na pagaddetan na arawin yan. 10 Te pagka-ma magkāgubgubat ya kadwan kiden tribu, yaga magkakattway hapa ya kadwan kiden tolay nga maginggubgubat. 11 A dumatang hapa ya addu na lunig ikid na agbabisin, ikid na takit ta magdaduma na lugar. A maita muy hapa sangaw ya kattatalawan na pakaitan ta langit.

12 "Ammi ta awena para la dumatang na inin kid na zigat a dana gafutan da kam sangaw, petta idarum da kam ta atubang na tolay kiden ta kapilya, kapye da kam ibalud. A iatubang da kam hapa sangaw ta gubernador da kiden ikid na ari da kiden gafu ta pangurug muy teyak, 13 petta ipasikkal muy tekid ya gafu na tarabakun muy. 14 A mappya mantu ta dana itug muy ta nonot muy ta awemuy sangaw burungan am anu ya itabbag muy tekid, 15 te am ittan sangaw ya kustu na paguhohug muy a iyak sangaw ya mangatad tekamuy ta uhohugan muy ikid na pangrazonan muy. A maabak muy hapa sangaw ya katapil muy kiden, te aweda sangaw matabbag ya uhohugan muy. 16 A ya kadwan kiden tekamuy a italaba na kam na dakal muy kiden ikid na kabagis muy ikid na kahulun muy kiden pase kofun muy kiden, a papasin da ya kadwan tekamuy. 17 Te ikatupag na kam sangaw na ngamin tolay gafu ta pangurug muy teyak. 18 Ammi maski kunna ten awan pulus ta mawakay maski ta takday la na huk muy, 19 te am attaman muy la

ya ngamin makkwa tekamuy a maatadan kam hala sangaw ta magnayun na angat."

Ya Kaperdi Na Herusalem Ikid Na Pagtoli Ni Hesus
(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20 "A kumanen hapa am maita muy sangaw ya armado na suddalu kiden nga manglehut ta ili na Herusalem a yen ya pakkamu muy ta tanagay na ya kaperdi na. 21 A yen mina ya pagbabakwit na itta kiden ta Hudeya petta umahat kid mina ta bagetay kiden. A kumanen hapa ta itta kiden ta umag na ili. A ya itta kiden ta lawan na ili a aweda mina simarok, 22 te yen sangaw ya araw na pangpagang na Namaratu petta magdulot ya ngamin kiden linavun na aglavun kiden ta surat kiden. 23 Ammi kakallak sangaw ya matarun ikid na magpasusu ta isina kid na araw te pake mazigatan kid nga magbakwit, te yen ya datang na dakal na pagzigātān ikid na pangpa-gang na Namaratu ta tolay kiden. 24 A mapapasi ya kadwan, ikid na magafut ya kadwan petta metugut kid mebalud ta kadwan kiden lugar ta paglelehutin. A mapannu sangaw ya ili na Herusalem ta suddalu na Hentil kiden addet ta kabalin na araw na Hentil kiden."

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit
(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

25 "A am nabalin sangaw yen kid na zigat a itta sangaw ya takwan na pakaitan ta bilag ikid na hulan ikid na bitwan kiden ta langit, a pake magtalaw sangaw ya tolay kiden gafu ta simiksikan sangaw ya palung kiden ta bebay. 26 A pake kumafuy sangaw ya nonot na tolay kiden gafu ta talaw da ta dumatang ta paglelehutin, te makutukutet hapa sangaw ya bitwan kiden ta langit. 27 A yen sangaw ya pakaitan na ngamin tolay ta lattog na Tolayin taga Langit ta langitewan, te dumagut sangaw nga imatogkok ta kulam kiden, a mehulun sangaw tentu ya ngamin kasikanan ikid na kalalakin na Namaratu. 28 A am maita muy sangaw ta namegafun yan kid na pakaitan a awemuy gitumagan awa matalak kanan, te tanagay na ya pangikerutan na Namaratu tekamuy."

29 A sangaw binida ni Hesus ya takwan na keangarigan tekid.

"Nonotan muy ya keangarigan na taggaten, ikid na kadwan kiden kayu, 30 te am lumattog na ya bagu kiden don da a yen ya pakaitan ta darun na. 31 A kumanen hapa sangaw am dumatang na ya ngamin kiden nabidak tekamuy ta ayanin, te yen sangaw ya pakaitan ta tanagay na ya pagpatogkok na Namaratu ta dafu muy. 32 A kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta sa magdulot ya ngamin kidin nabidak tekamuy ta awena para la masi na tolay kiden ta ayanin. 33 Te gagangay ta imawan sangaw ya ngamin langitewan pase lutakin, ammi awena sangaw mauli na ngamin inuhohug ku tekamuy.

34 "A mappya mantu ta imugudan muy, petta awemuy maayayyaw gafu ta madugal kam ikid na magillaw kam ikid na magburung kam ta katolay muy. A sigida makaparan kam, ikid na awemuy sangaw masikwatan ta araw na zigat, 35 te dumatang la dumatang ye-yen na araw ta ngamin kiden tolay ta utun na lutak. 36 A mappya mantu ta hutunān muy, a sigida makimallak kam, petta itta ya pagsikan muy nga magattam ta ngamin kiden dumatang, petta awemuy sangaw mamat am mapaatubang kam sangaw ta Tolayin taga Langit ta datang na," kunna.

37 A kinanghahaw nangituldu i Hesus ta umag na simbaanen, ammi ta hiklam a umange nagammak ta bagetay na Olibo. 38 A kada lalakwat a naggabi hapa ya tolay kiden nga ange ta simbaanen, petta dangagan da ya ituldu na.

22

Ya Pagtatulag Na Mangpapasi Kiden Te Hesus
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2)

1 A ta tanagay na ya pyesta na Simana na Hudyo kiden am mangan kid ta pan nga awan bumlad, 2 a nagmamiting ya padi kiden ikid na mangituldu kiden petta pagbabidan da am had kunna mina na pangpapasi da te Hesus, te nagburung kid hapa gafu ta tolay kiden nga dumagdag tentu.

3 A tekiden para la nagmiting a itta hapa ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta takwan na lugar, a yen hapa ya nesassarok ni Satanas ta nonot ni Hudas Iskaryote petta italaba na i Hesus, te intu ya takday na mafulu duwa kiden kahulun ni Hesus. 4 A umange mantu i Hudasen nga nakitulag ta padi kiden ikid na maggwardya kiden ta simbaanen, petta italaba na i Hesus. 5 A natalakan kid hapa ta bida na tekid, a nekari da tentu ya pirak. 6 Mayat hapa i Hudas ta tulag da a yen ya pamegafu na nga magapag ta pangitalaba na te Hesus ta kawan na addu na tolay.

Ya Pangiparan Da Ta Pyesta Na Simana
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)

7 A ta araw na pangan da ta panen nga awan bumlad, a yen hapa ya pangiatang da ta kalneru, te pagnonotan da ta araw na nepangilillik na Namaratu ta gingginafu da kiden. 8 A dinob ni Hesus ig Pedru ikid ni

Hwan petta enda iparan ya panganan da ta
kalneru da.
9 "A had sin mina ya pangiparanan mi?"
kunda hapa tentu.
10 "E kam ta ili, te masimmu muy
sangaw ya magtattun ta tākalamba na
danum, a dagdagan muy la. A sangaw
am nakasarok kanan ta bali a ibar muy
ta makābali en, 11 **'Dinob na kami ni
Mistro, te itan mi kan ya lugar na pan-
ganan mi ta pamurab mi ta Simana in,'**
kummuy, 12 a ituldu na sangaw ya dakal
na silid ta utun, a yen sangaw ya pangi-
parananan muy ta pamurab tam," kun ni
Hesus tekid.
13 A umange kid, a naita da hala ya kuman
na nebar ni Hesus tekid, a neparan da ya
pamurab da ta Simana.
14 A sangaw ta nekaparan na ngamin a
nakiatubang ig Hesus ikid na mafulu duwa
kiden ituldu na. 15 A tekid para la nagkakan
a naguhohug i Hesus.
"Pake ikayat ku ta magaatubang kitam
ta ayanin, te awena para la dumatang
na zigat kin. 16 Ammi awek na san-
gaw makiatubang tekamuy ta isin na pa-
murab addet ta sa nedulot ya ngamin
pagbalinan na ta pagturay na Namaratu
ewan," kunna.
17 A sangaw nagibbal ta paginuman na
binarayang kapye na nakimallak, a sangaw
negawat na ta ituldu na kiden.
"Ye, sa uminum kanan ta isin, 18 ammi
teyak, awek sangaw uminum ta kumanin
abat ta pagayayat tam sangaw ta pagtu-
ray Namaratu ewan," kunna.
19 Kabalinan na kumanen a nagibbal
hapa ta tāhukal na pan kapye na nakimallak
ha. A sangaw ginadgadwa na ya pan en, a
nesaned na tekid.
"Kanan muy yan, te panadamdaman
muy teyak, te ye-yan ya barikin nga is-
agapil ku gafu tekamuy," kunna.
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Jn 13:1-30)
20 A ta nekabalin na nepamuhab da a in-
ibbalan na ha ya paginuman na binarayang
kapye na neatad tekid,
"Ye-yan ya panadamdaman muy ta
bagu en tulag na Namaratu tekamuy gafu
ta dagak nga magarut sangaw ta gafu
tekamuy. 21 A itta hapa ta lamesa in
ya mangitalaba sangaw teyak, 22 te map-
pya ta mapapasi ya Tolayin taga Langit
ta kuman na nekari na Namaratu ewan,
ammi kakallak sangaw ya mangitalaba in
tentu," kunna.
23 A nagimpopohutan da hapa am inya
panaw tekid ya mangitalaba sangaw tentu.

*Ya Pagingfulfulatan Na Ituldu Na Kiden
Ta Pinakadakal Da*

24 A sangaw nakidibati hapa ya ituldu
kiden ni Hesus, te nagingfulfulatan da am
inya tekid ya pinakadakal da. 25 Ammi
nedangagan na kid ni Hesus, a pake tin-
abarangan na kid.
"Amu muy ya gagangay na ari na Hentil
kiden ta ikwenta da ya iturayan da kiden
ta kuman na tagabu da, a ingagan da hapa
ya bari da ta mangikerutan. 26 Ammi
awemuy mina parigan yen kid, te ya
kadakalan muy a magbalin mina ta kaas-
sangan muy ikid na magserbi en teka-
muy. 27 Ta kuman na uray na tolay a intu
dakdakal ya imatuttuden mangan ammi
ta mangiatubang ta kanan na. Ammi
mappya ta iyak ya parigan muy te itta yak
sin tekamuy ta kuman na mangiatubang
ta kanan.
28 "Mappya te ikamuy ya kanayun ne-
hulhulun teyak ta ngamin kiden zigat
ken. 29 A ya neatad ni Damakewan teyak
ta iturayan ku a yen hapa ya isipat ku
tekamuy, 30 petta ikamuy hapa sangaw ya
makiatubang teyak ta lamesaken ta lugar
na pagariyan ku. A magtogkok hapa san-
gaw ya tagtakday tekamuy ta kuman na
agtogkokan na ari, petta magibbal kam
hapa sangaw ta mafulu duwa kiden tribu
na Istralita kiden.
31 "A iko hapa Simon, a dangagam ya
ibar ku teko, te pake ikayat ni Satanas
ya mangalap tekamuy, petta paruban na
kam sangaw ta kuman na magsap ta ag-
gik, 32 ammi iko ya pake nepakimallak ku
petta awena mawakay na pangurug mu
teyak. Ammi sangaw am nagbabawi kan
ta pagtalekud mu teyak a uffunam hapa
ya kabagis mu kiden, petta magsikan
hapa ya pangurug da," kun ni Hesus te
Pedru.
33 "Ay, Afu, aweta ka pagtalekudan
maski mehulunak teko mebalud ikid na
mapapasi," kunna hapa.
34 "Itam sangaw awa kustu ya uhohug
ku teko, Pedru," kunna ha ni Hesus tentu,
"te maski ta awena para la pagtareknay
na manuk ta hiklamin yan a mamillu
ka sangaw mangilemad ta pakkamum
teyak," kunna.
35 A sangaw nagbida ha i Hesus tekid
ngamin,
"Tekamuyen immange nangipadangag
ta idi ta awemuyen nepagbalun a itta de
ya nagkurangan muy?" kunna.
"Awan O, Afu" kunda hapa.
36-37 "A onay, te itta ya nangikallak teka-
muy. Ammi bakkan sangaw ta kunna ten,
te ya uhohug na aglavunen gafu teyak
a **'Isipat da sangaw ta dulay kiden na
tolay'**, kunna ta surat na en. A gafu
ta magdulot hala sangaw ya nesurat na
en a ikatupag da kam hapa sangaw gafu

teyak. A mappya mantu ta ikamuy hapa
la sangaw ya makkamu ta ngamin masa-
pul muy nga pirak ikid na ga-gamit muy
kiden. A gafu ta zigat muy sangaw a pake
karkaragatan muy ya kampilan ammi ta
ulat muyen," kunna.
38 "A itam, Afu, duwa haman ya kampi-
lan mi," kunda hapa.
"Bakkan na ta yen ya bidan tam,"
kunna hapa tekid.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Bagetay Na Olibo
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39 A ta kabalin na en a imuhet kid ni
Hesus ta bali, a umange kid ta Bagetayen
Olibo ta kuman na gagangay ni Hesus ta idi.
40 A ta datang da ta lugaren nga kanayun
nakimallakan na a
"Magyan kanan la sin, a makimallak
kanan ta awemuy timuluk ta mamah-
pahuba en tekamuy," kun ni Hesus tekid,
41 kapye na sang imadayu tekid. A sangaw
namalentud ta lutak, a nakimallak.
42 "Amang, am mappya ta uray mu a
azim haen ya zigatin yan. Ammi maski
kunku a bakkan mina ta yen ya magdulot,
te mappya ta ikayat men ya idulot ku,"
kunna ta pakimallak na.
43 A lumattog hapa ya anghel na Nama-
ratu nga nangpasikan tentu. 44 A gafu ta
pake nazigatan a pinasikan na para ya paki-
mallak na addet ta neugang ya daga na en,
a nagsaddu ta lutak. 45 A tentu en imivwat
ta nakimallakan na en a nagtoli ta ituldu
na kiden, ammi nakakasidug kid na gafu
ta pake nabannag kid na ta pagdamdam da
tentu.
46 "Anu masidug kanan? Imivwat
kanan, a makimallak kam petta awemuy
mina maayayyaw," kunna hapa tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:1-11)

47 A ta paguhohug para la ni Hesus tekid
a dumatang na i Hudasen, a nehulun hapa
tentu ya addu na tolay. A umange i Hudas
te Hesus petta amuyan na mina, 48 ammi ya
uhohug ni Hesus tentu a
"Anu haman ta amuyam, Hudas, ya To-
layin taga Langit ta pangitalabam tentu?"
kunna.
49 A ta nepakaita na kahulun ni Hesus ta
gafutan da a
"Mappya de, Afu, ta katkattaban mi kid
na?" kunda.
50 A ka-ma la kinattab na takdayen ya
tagabu na kadakalanen padi, a newasik na
ya takday bangbang na.
51 "Awemuy na!" kunna hapa ni Hesus
tekid,
otturu sini-ged na ya bangbang na kinattab
da en, a nagmappyan. 52 A sangaw naguho-
hug hapa i Hesus ta ange kiden nanggafut
tentu.
"Anu, dulayak hud na tolay, petta
endak gafutan konsu kampilan ikid
na paluk ta kuman na panggafut muy
ta tulisan? 53 Kinanghahaw itta yak
haman tekamuy ta simbaanen nga
nangitultuldu, anu bakkan ta yen
ya nanggafutan muy teyak? Ammi
gagangay ta ayanin ya oras muy ikid na
oras na pagturay na dulay," kunna tekid.
54 A ta nepakagafut dan tentu a netugut
da neange ta bali na kadakalan na padi,
a tinultulitul na kid ni Pedru. 55 Datang
da ta bagaw na bali en a naghatung kid
ta paggukupan da, a nakipagtuttud hapa i
Pedru tekid.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus
(Mt 26:69-75; Mk 14:66-72; Jn 18:25-27)

56 A ta pagtuttud para la ni Pedru ta dakar
na afuyen a neitan na babbayen tagabu
ta pagtalib na, a pake inita na ta mappya
kapye na netuldu ta kadwan kiden.
"Yeyan hapa ya takday kahulun na gi-
nafut da en," kunna.
57 Ammi nelemad ni Pedru.
"Awek amu yen O," kunna.
58 Ammi sangaw ta magananwan a itta
hapa ya takday nga nakalasin tentu a
"Maski iko hapa ya takday," kunna.
"O iyak hud O," kunna ha ni Pedru.
59 A sangaw ta pagtalib na kuman na tak-
day oras a pake nepapilit para na takday ta
intu.
"Talaga ta iko hapa ya takday kahulun
na, te taga Galileya ka," kunna.
60 "Atsi O, awek para la aamu yen O!"
kunna ha naglemad,
a ka-ma la nagtareknay ya manuk. 61 A
nagbalittag na hapa i Hesus nga imatubang
tentu, a yen hapa ya nepakanonot ni Pe-
dru ta uhohug ni Hesus tentu ta **'Mamillu
ka mangilemad teyak ta awena para la
pagtareknay na manuk,'** kunna. 62 A in-
sigida nagtugut i Pedru, a masikan nagtan-
git.

Ya Pangpabanglu Da Te Hesus
(Mt 26:67,68; Mk 14:65)

63-64 A ya tolay kiden nga naggwardya te
Hesus a pinābāṅglu da, te tinappanan da ya
mata na kiden kapye da pinalpaluk,
"O, ibar mu am inya ya nagpaluk teko,
te malalaki ka haman maglavun," kunda.
65 A addu para ya inuhohug da tentu ta
pamadpadulay da tentu.
66 A ta magkarawanen a nagkakampat
ya padi kiden ikid na mangituldu kiden ta
lintig ikid na ngamin kiden kalalaklakayan,
a neange da i Hesus ta atubang na ngamin

kiden konsihal petta idarum da. A ya uhohug da te Hesus a
67 “Am kakurugan ta iko ya Ari en Kristu nga nekari na Namaratu, a ibar mun,” kunda tentu.
Ammi ya tabbag na en tekid a
“Am ibar ku mina tekamuy a awemuy haman kurugan, 68 a am itta ya pohut ku tekamuy a awemuy hapa tabbagan. 69 Ammi awena la mabayag a makipagtuttud ya Tolayin taga Langit ta kanawan na Namaratu ewan nga Makapangwa ta Ngamin,” kunna tekid.
70 “A ta kuman na ikayat mu uhohugan a iko ya Anak na Namaratu ewan?” kunda.
“Kakurugan ta iyakin yen,” kunna hapa.
71 “Itan muy yen, masapul hud para ya mangipasikkal ta liwat na, te ikitanan hapa la ya nakadangag ta uhohug na,” kunda.

23

Ya Pangidarum Da Te Hesus Ta Gubernadoren Taga Roma
(Mt 27:1,2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)
1 A ta nekabalin dan a sa nagtayuk kid, a enda nedarum i Hesus te Gubernador Pilato.
2 “Ginafut min ya tolayin yan, te sansanatan na ya tolay kiden petta makitapil kid ta gubyernu. A ibar na hapa ta aweda mina pagan ya bwis da ta gubyernu na Ari muyen Sisar, yaga ipapilit na hapa ta intu ya netun na Namaratu ta ari mi,” kunda.
3 A gafu ta kumanen a pinohutan hapa ni Pilato,
“Kurug de ta iko ya ari na Hudyo kiden?” kunna.
“A ikon haman ya nangibar,” kunna hapa ni Hesus.
4 A sangaw naguhohug i Pilato ta Hudyo kiden nga ange nangidarum,
“Ta kuman na uray ku a awan ta gafu na pangidarum muy tentu,” kunna.
5 Ammi nepapilit da ya nepangidarum da tentu.
“Nangituldu haman ye-yan na tolay ta ngamin paglelehutin abat ta lugar na Galileya abat ta isin Hudeya, a sansanatan na ya tolay kiden petta makitapil kid mina ta gubyernu,” kunda.
6 A gafu ta kumanen a pinohutan ni Pilato tekid am taga Galileya i Hesus, a **“On,”** kunda.
7 “A alapan muy mantu, te iange muy te Gubernador Herud, te intu haman ya makkamu ta tolay kiden taga Galileya,” kun ni Pilato tekid, te itta hapa i Gubernador Herud ta ili na Herusalem ta arawin yen.
8 A ta nepangidatang da tentu te Herud a matalakan hapa i Herud, te addu ya nadangdangag na te Hesus ta idi, a ikayat na hapa itan, talo am itta ya ipaita ni Hesus tentu ta pakapangwa na. 9 A addu hapa ya pinohutan na te Hesus, ammi awena pulus tumabbag ni Hesus. 10 A ya pinakadakal na Hudyo kiden a addu hapa ya binida da ta pangidaruman da tentu, ammi awan hapa ta netabbag ni Hesus tekid. 11 A gafu ta awena tumabbag a inuyoyungan ni Herud ikid na suddalu na kiden, a tinapangan da ta addu na uhohug. A sangaw pinagbarawasi da ta kuman na ari kapye da hala pinatoli te Pilato.
12 Ta idi a nagkākatupag ig Herud ikid ni Pilato, ammi mappya kid na ta arawin yen gafu ta azo matupag kid na te Hesus.

Ya Pangipalubus Ni Pilato Ta Pasi Ni Hesus
(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39 — 19:16)
13 A ta nepangitoli dan te Hesus te Pilato en a pinagkakampat na ya pinakadakal na Hudyo kiden petta magbida tekid.
14 “Ye-yan na tolay ya neange muy teyak, te ibar muy haman ta sanatan na ya kagitta muy kiden petta makitapil kid mina ta gubyernu. Ammi pinohutan ku ta mappya ta atubang muy, a awan haman ta nadangag ku ta kuman na pangidaruman muy tentu. 15 Kumanen hapa te Gubernador Herud, awan kan ta liwat na, a yen ta pinatoli na teyak. Maita muy mantu ta awan haman ta pangpapasin mi tentu. 16 A mappya mantu ta papaligat ku la kapyek ibbatan,” kun ni Pilato tekid.
17 A ya gagangay da ta idi a pohetan da ya takday mabalud ta kada Pyesta na Panadamdaman, petta matalakan mina ya Hudyo kiden ta gubyernu ni Ari en Sisar. A yen ta nebar ni Pilato ta pohetan na mina i Hesus, 18 ammi bakkan te Hesus ya ikayat da.
“Papasim yana, te Barabas mina ya pohetam,” kunda,
19 te ya kinan da en Barabas a nabayag hapa nabalud gafu ta sinanat na ya tolay kiden petta makitapil kid ta gubyernu, yaga namapasi hapa ta tolay ta idi. 20 A gafu ta kumanen a nakibida ha i Pilato tekid, pettam onan da mina ya pangpohet na te Hesus, 21 ammi nafulotan kid nagayag:
“Papasim, pagappam na ta krus,” kun na ayag da.
22 “Annun ku hud papasin? Anu hud ya liwat na? Awan haman ta amuk ta pakapapasi na. A mapmappya ta papaligat ku

la kapyek pohetan," kunna ha ni Pilato tekid.

23 Ammi kuga nafulotan ha ya tolay kiden nga nagayayag ta masikan, te ipapilit da ya pasi ni Hesus. 24-25 A gafu ta kumanen a timuluk i Pilato ta nebar da en, a pinohet na ya nabaluden nga namapasi ikid na nakitapil ta gubyernu ta idi, a negawat na i Hesus ta tolay kiden petta kwan da ya ikayat da kwan tentu.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

26 A ta nepangalap dan te Hesus a neuhet da ta ili, petta pagappan da ta krus. A tekiden dumayum ta agyan na pagpaappan da tentu a nasimmu da ya takday lalaki nga nagngagan ta Simon nga taga Sirene, te bagu nagafu ta takday na bariyo. A simarok mina ta ili, ammi kinalbatan da nga pinagagtu ta krus ni Hesus. 27 A dumadagdag hapa ya pake addu na tolay kontodu bābāy nga nakatangtangit ta pagdamdam da te Hesus. 28 A yen ta nagbalittag i Hesus nga naguhohug tekid.

"Ikamuy bābāy, bakkan mina ta iyak ya tangitān muy, te intu mina tangitan muy ya bari muy ikid na anak muy. 29 Te dumatang sangaw ya pake dulay na araw, a ibar da sangaw ta nagāsāt ya bābāy kiden nga awan naganak ikid na awan kiden ta pasusu. 30 Te sangaw am dumatang na ye-yen na araw a magayag ya tolay kiden ta bagetay kiden, petta tappanan da kid mina, 31 te am kumanin ya dumatang ta awanen ta liwat a pake duldulay para sangaw ya dumatang ta seliwat kiden," kunna.

32 A nepehulun da hapa ya duwa na pake dulay na tolay te Hesus, petta igindan da i Hesus papasin ta duwa kiden. 33 A tekiden nakadatang ta agyan na kinan da en Banga na Ulu, a yen ya nagpaappan da tekid ta tallu na krus, a netunglak da ya kayu en nga nagappan ni Hesus ta naghatan na duwa kiden nga pake dulay. 34 A ta nepagpaappa da te Hesus a nepakimallak na kid **"Amang, pakomam kid te aweda amu ya kwan da,"** kunna. A ya suddalu kiden hapa a nagbabinunutan da ya ga-gamit kiden ni Hesus.

35 A ya kadwan kiden tolay a umatayuk kid la naggiraw ta pinagappa da kiden, ammi ya pinakadakal da kiden a inuyoyungan da la i Hesus,

"Agu ta intu mina ya mangikerutan ta ikattolay na kiden, ammi ikerutan nan mina ya bari na en am kurug ta intu ya netun na Namaratu ta mangikerutan," kunda.

36 A sangaw tumubbat hapa ya suddalu kiden nga nanguyoyung tentu, te enda negawat ya suka ta inuman na, otturu nebar ta

37 "Ikerutam mina ya barim, te Ari ka haman na Hudyo kiden," kunda hapa,
38 te dana netun da ya surat ta utun na ulu na en, a **"Ari na Hudyo kiden,"** kun na suraten.

39 A ya takdayen nga pinagappa da ta hebing ni Hesus a medyo nakaporay hapa te Hesus;

"Agu ta iko haman ya netun na Namaratu ta mangikerutan? A ikerutam mantu ya barim ikid na bari mi," kunna tentu.

40 Ammi ya takdayen ta taakub ni Hesus a nagsasitangan na hapa ya napolu en,

"Anu awem haman mamat ta Namaratu maski ta pasim? 41 Gustu hala ya pagpapasi da tekita, te inatadan da kita ta kuman na nagliwatan ta, ammi awan haman ta liwat na tolayin yan," kunna tentu.

42 A sangaw nakimallak hapa te Hesus;

"Ay Hesus, nonotan nak haen, Afu, am nakatogkok kan ta pagariyam," kunna.

43 "Kakurugan ya uhohugan ku teko ta mehulun ka hapa sangaw teyak ta arawin yan ta pake ispot na lugar," kun ni Hesus tentu.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

44 A ta tangngan na araw a nagsugiram na ya ngamin na paglelehut da en ta kuman na hiklam abat ta tallu na oras, te nagsugiram ya bilag. 45 A ka-ma la napissang hapa ya zingzingen nga ga-gamit ta umag na simbaan en. 46 A ta kuman na alas tres ta furab a nagayag i Hesus ta masikan, **"Amang, ikon la ya makkamu ta kahalwakin,"** kunna. A yen ya nepasi na.

47 A ya kapitan na suddalu nga naggwardya ta pinagappa da kiden a dinayawan na hapa ya Namaratu gafu ta naita na en. **"Kakurugan kad ta mappya na tolay yan,"** kunna. 48 A ya tolay kiden nga umange naggiraw, a nagdamdam kid hapa ta naita da, a napopoyung kid na nagtugut nga magtoli ta bali da. 49 A ya kofun kiden ni Hesus kontodu bābāy kiden taga Galileya nga dumagdag tentu ta idi a umatayuk kid la ta sang adayu, a itan da la ya ngamin nakkwa tentu.

Ya Pangitanam Da Te Hesus
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

50-52 A ta nekabalin na pasi ni Hesus a itta ya takday lalaki nga umange te Pilato, petta adangan na ya bari ni Hesusen. I Hose ya ngagan na, a taga Arimateya ta lugar na Hudeya. Mappya hapa na tolay, te

kurugan na ya ngamin lintig na Hudyo kiden, yaga nabayag na hapa nangipapa-na ta Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. Intu hapa ya takday konsihal na Hudyo kiden, ammi awena kumabkabat ta nepangpapasi da te Hesus. 53 A ta nepangidagut ni Hose ta bari ni Hesus a inulolatan na ta furaw na ulat, kapye na neange ta pangitanaman na tentu. A netanam na ta kababagu na tanam nga kinobkob da ta batu ta kuman na kweba, a awan para la ta netanam. 54 Furab ta Byernis ya nepangitanam na tentu, a yen hapa ya pamegafu na araw na agimmang na Hudyo kiden.

55 A ya bābāy kiden nga dumadagdag te Hesus tentu en nagtugut ta lugar na Galileya a naita da hapa ya tanam na ikid na nepangpaidda na ta bari na en. 56 A sangaw nagtugut kid hapa nga dumatang ta bali da, petta mangiparan kid ta bangog, te iluggud da sangaw ta bari ni Hesus. Ammi nagimmang kid bit ta araw na agimmang, te pangurug da ta lintigen.

24

Ya Bida Na Katolay Ni Hesus
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

1 A ta nagkahawan ta Liggu a naggabi ya bābāy kiden nga ange ta agyan na tanamen, te nehulun da ya bangogen nga neparan da ta bari ni Hesus. 2 Ammi ta datang da ta tanamen a dana naazin ya batu en nga nesalin ta sasahokan na tanamen. 3 A simarok kid, ammi awan na ya bari ni Hesusen! 4 A gafu ta mapopoyung ya nonot da a umatayuk kid bit la ten, a ka-ma la itta ya duwa na lalaki nga pake magdakar ya barawasi da, a nagtayuk kid ta hebing ta bābāy kiden. 5 Alistu nagtakab ya bābāy kiden ta talaw da tekid, a sangaw naguhohug ya duwa kiden tekid,

"Anu haman ta apagan muy ya natolay ta tanamin, 6 Awemuy de manonot ya nebar na en tekamuy ta nepagyan na en tekamuy ta iten Galileya?

7 'Mappya ta megawat ya Tolayin taga Langit ta awan kiden mangurug ta Namaratu petta pagappan da ta krus, ammi matolay hala sangaw ta mekatallu en araw,' kunna paen tekamuy," kunda tekid.

8 A yen hapa ya nepakanonot na bābāy kiden ta uhohug ni Hesus.

9 A gafu ta kumanen a nagtugut kid, a enda nepadangag ya naita da ikid na nadangag da ta mafulu takday turin ni Hesus kontodu kadwan kiden ituldu na. 10 I Mariya taga Magdala, ikid ni Yohana, ikid ni Mariya nga hina ni Santiago, ikid na kadwan kiden sakā bābāy da, a yen kid ya umange nangibar ta turin kiden. 11 Ammi aweda haman kinurug ya uhohug na bābāy kiden, te pahig da ta tulad. 12 Ammi te Pedru a alistu imikkat, a bumilag ta agyan na tanamen. Datang na ta tanamen a simisirib ta umag, a naita na ya ga-gamit kiden nga nefutefut ta bari ni Hesusen, ammi awan ya bari na en. A sangaw nagtugut hapa nga dumatang ta bali na, te napopoyung hapa gafu ta awan na ya bari ni Hesus.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Duwa Kiden
(Mk 16:12,13)

13 A ta araw na katolay ni Hesus a gimanwat hapa ya duwa na ituldu na ta ili na Herusalem, te ange kid ta iten Emawas, a kuman na mafulu takday kilumetru ya kadayu na. 14 A nakatugtugut kid la nagbida, te bibidan da ya nakkwa te Hesus ta ili na Herusalem. 15 A tekid para la nakatugtugut nagbida ikid na nagimpopohut a ka-ma la nakihebing i Hesus tekid, 16 a naita da ammi pahig da ta bakkan ta intu.

17 "Anu hud ya kuga bidan muy ta pakatugtugut muy ta dalanin," kunna tekid.

A nagtayuk kid la ten nagdamdam. 18 Klopas ya ngagan na takdayen, a intu ya tumabbag ta nebar ni Hesus,

"Anu, iko la tatakday ya awan para la nakadangag ta iningwa da en ta ili na Herusalem ta takdayen araw?" kunna te Hesus.

19 "Anu hud ya iningwa da?" kunna hapa ni Hesus tekid.

"A ya iningwa da en te Hesus nga taga Nasaret," kunda ha, "te amu haman na Namaratu ikid na ngamin tolay ta intu ya kasikanan na aglavun, te masikan ya ngamin tarabaku na ikid na uhohug na. 20 Ammi kadulayan na te ya pinakadakal tam kiden a nepagafut da haman, a sangaw nedarum da ta taga Roma kiden nga mangibbal tekitam, petta papasin da, a pinagappa da ta kayu. 21 Nekatalak mi ta intu ya mangikerutan tekitam nga Istralita, ammi awan na, te arawin yan haman ya mekatallu araw abat ta pasi na en.

22 "Ammi kuman na nakagtut kami hapa gafu ta bida na kadwan kiden kahulun mi nga bābāy, te umange kid kan ta tanam na en ta nagkarawanen, 23 a awan kan na ya bari na en. Ammi intu kan naita da ya anghel kiden na Namaratu, a nebar kan na anghelen ta natolay hala i Hesusen. 24 A yen ta umange ya kadwan kiden kahulun mi nga lalaki ta tanam na en, petta pasikkalan da mina ya uhohug na bābāy kiden. A kustu kad ya uhohug da, te aweda kan naita ya bari na en," kunda te Hesus.

25 A ya uhohug hapa ni Hesus tekid a,

“Anu kuga makilavun kam? A anu
hapa ya kabakka na nonot muy ta awe-
muy kurugan ya nesurat na aglavun ki-
den? 26 Te gagangay haman ta neat-
tam na Mangikerutanen ya nepagpapasi
da tentu kapye na hala matolay, petta
mesaad ta pagariyan na,” kunna tekid.
27 A sangaw pake nepasikkal na tekid ya
ngamin nesurat nig mina Moses ikid na
aglavun kiden ta palungu na araw, a ne-
tuldu na tekid ya uhohug na aglavun kiden,
te dana linavun da ya ngamin dumatang
tentu ta awena en para la pakeanak.
28 A sangaw nakaabikan kid na ta babali
kiden nga datangan na duwa kiden, a ku-
man na magtalib mina i Hesus, 29 ammi
ginamman na duwa kiden.
“Magyan ka la bit tekami te furab na,
magge hiklam na,” kunda tentu,
ammi aweda para la amu ta intu. A gafu
ta kumanen a sakā nehulun hapa tekid
ta nagdulotan da en. 30 A tekiden na-
gaatubang ta pamurab da a nangalap i
Hesus ta pan kapye na nepakimallak, a
sangaw ginadgadwa na hapa ta duwa ki-
den. 31 A ta nepangigawat na ta pan tekid
a nagdakar ya mata da, a amu dan ta intu,
ammi ta nepakaita da tentu a limitap hapa,
a awedan naita.
32 “Anggem ta kuman na naglampaw
ya nonot ta tentu en naguhohug tekita
ta dalanen ta nepagsaned na ta surat ki-
den,” kunda.
33 A gafu ta kumanen a imikkat kid ta
namuraban da en, a nagtugut kid, te manoli
kid na ta ili na Herusalem. A ta datang
da ten a nadatangan da nagaammung ya
mafulu takday ituldu ni Hesus ikid na kad-
wan kiden nedagga tekid. 34 A tekiden
simarok ta agyan na kahulun da kiden na-
gaammung a
“O, matolay kad i Afu, a nakipaita kan
te Simonin,” kun na nagaammung kiden
tekid.
35 A yen hapa ya nepangibida na duwa ki-
den ta naita dan hapa ta dalanen;
“A tentu en nanggadwa ta panen a naita
min ta intu,” kunda.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23)

36 A tekid para la nagbabida a ka-ma la
nakipaita i Hesus ta tātangngan da a nakiku-
musta hapa tekid, 37 ammi sa nakagtut kid
ta talaw da tentu te pahig da ta datay.
38 “Anu haman ta magtalaw kam? Ku-
man na awemuy ikayat mangurug ta ma-
tolayak. 39 Itan muy haman ya kamat ku
kidin ikid na takkik kidin awa iyaken hala
yan. Maski si-gedan dak petta amu muy,
te awan haman ta bilsag ikid na tulang na
datay ta kuman na barikin,” kunna tekid.
40 A pake nepaita na ya gafan na lansa
kiden ta kamat na kiden ikid na takki na
kiden. 41 A matalak kid mina ta matolay,
ammi intu nonotan da am had kunna ma-
tolay, a yen ta aweda para la pake kurugan.
A gafu ta kumanen a nagadang i Hesus ta
kanan na tekid;
“Awan hud ta kanan muy sin? te man-
ganak mina,” kunna.
42 A inatadan da mantu ta bilsag na ikan nga
inasal da, 43 a kinan na hapa ta nagaatuban-
gan da. 44 A sangaw nagbida ha tekid,
“Dana nebar ku haman tekamuy ta
magdulot hala sangaw teyak ya ngamin
kiden nabida da ta lebru na kansyon ki-
den ikid na surat kiden ni Moses ikid na
aglavun kiden,” kunna.
45 A pake netuldu na ya surat kiden tekid,
petta maawatan da.
46 “Kumanen ya nesurat ta palungu
araw petta amu muy mina ta mazigatan
ikid na mapapasi ya Mangikerutanen
tekamuy, kapye na matolay ta mekatallu
na araw. 47 Yaga nesurat da hapa ta
mepadangag mina ya ngagan na en
ta ngamin tolay, petta magbabawi kid
mina ta liwat da, a pakoman na kid
hapa na Namaratu. A mappya mantu
ta yen ya ipadangag muy ta ili na
Herusalem, kapye muy ipadangag ta
ngamin kiden lugar abat ta ngamin
paglelehutin. 48 A ikamuy hapa ya
makkamu mangipasikkal ta isin na
damag, 49 te doban ku hala sangaw
ya Kahalwa na Namaratu tekamuy ta
kuman na nekari ni Damaken tekamuy,
petta mapasinapān kam ta kasikan
na Kahalwa na en. Ammi mappya ta
magyan kam la bit ta ili in yan nga
magindag ta iange na,” kunna tekid.

Ya Netattullu Ni Hesus Ta Langit
(Mk 16:19-20; Tur 1:9-11)

50 A ta nekabalin na en a pinohet na kid
bit ni Hesus ta ili en. A tekid nakadatang
ta ili na Betanya a neta-gay na ya kamat na
kiden, a pinasinapan na kid. 51 A tentu en
nabalin nangpasinap tekid a yen hapa ya
nepagtugut na en tekid, te timullu ta langit,
52 a namalentud kid hapa nangdayaw tentu.
A gafu ta kumanen a nagtugut kid hapa
setalak, a nagtoli kid ta ili na Herusalem.
53 A kanayun itta kid ta umag na simbaan
na Hudyo kiden nga makimalmallak ikid na
magdaydayaw ta Namaratu.

Ya Nesurat Ni Hwan Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Hwan nga anak ni Zibadeyu, a ya ngagan na hina na a Salome. A ta nepagsimmu ni Hesus te Hwan a uffunan na ya dama na ikid na kabagis na en Santiago, te magpakappya kid ta tahukul da, te dumatahukul kid ta ikan. A ta nepakaita ni Hesus ta duwa kiden a pinadagdag na kid hapa, a nagtugutan da mantu ya tahukul da kiden kontodu dama da en, te nagbalin kid na ta ituldu ni Hesus.

I Hwan ya pake abikan te Hesus, te maski awena netun ya ngagan na ta surat na in a kanayun ibar na ta intu ya pake iddukan ni Hesus. A ta nepagappa ni Hesus ta krus a iniddungan na ya hina na en nga nakihebing te Hwan, a ya nebar na te Hwan gafu ta hina na en a "Aleng, ikwentam na te hinam," kunna (itam Hwan 19:27). A yen kan hapa ya nepangalap ni Hwan ta hina ni Hesus ta bali na. A ya nesurat mantu ni Hwan gafu te Hesus a intu yan:

Ya Uhohugen Nga Negitta Ta Tolay

1 A ta pake gafgafu na ngamin a dana ittan ya nagngaganen ta **"Uhohug na Namaratu"**. A sigida itta ta hebing na Namaratu nga nakibidan tentu, te nesipat hapa ta kadyos na Namaratu. 2 A maski addet ta pake kaatubangan na ngamin kiden napadday a intu hala ya kahulun na Namaratu, 3 ammi ta nekapadday da en a ya nagngaganen ta **"Uhohug"** ya pinagpadday na Namaratu tekid, a awan mina ta napadday tekid am bakkan ta intu ya namadday tekid ngamin.

4 A awan mina ta matolay ta ngamin kiden napadday am bakkan ta intu ya pagafun na angat da. A ya angaten nga nagafu tentu a kuman na zilag ta nonot na tolay kiden, petta amu da ya ngamin katunungan. 5 Ammi nagsugiram garay ya nonot da gafu ta pagtalekud da ta katunungan. Ammi magdakar la magdakar ya kuman na zilag, te pagdakaran na la ya sugiram ta nonot na tolay kiden, te awena magamma na sugiram ya dakar na en.

6-7 A itta hapa ya takday lalaki nga nagngagan te Hwan nga umange nangipadangag ta tolay kiden, te intu ya dinob na Namaratu, petta ipasikkal na tekid ya **"Uhohugen"** nga mangpadakar ta kuman na zilag, petta kurugan da mina gafu ta pangipasikkal na en tekid. 8 A bakkan mantu te Hwan ya kuman na zilag am awa intu hud la ya nangipasikkal.

9 A ya **"Uhohugen"** mantu ya zilagen nga kakurugan, te pagdakaran na ya nonot na ngamin tolay, a lumattog na hapa ta paglelehutin. 10 Ammi dana ittan ta paglelehutin, te intu haman ya namaddayen ta ngamin, kontodu tolay kiden. Ammi maski kunna ten a aweda haman amu ya namaddayen tekid. 11 A tentu en dumatang ta agyan na tolay na kiden a aweda haman pinagdulot. 12 Ammi ya kadwan kiden nga nagpadulot tentu a yen kid ya pinagbalin na Namaratu ta ānāk na kiden gafu ta pangikatalak da tentu. 13 A kuman na nauli kid mantu neanak, ammi bakkan ta kuman na gagangay na tolay meanak, te nauli kid neanak ta pakapangwa na Namaratu ewan.

14 Ya ikayat ku mantu uhohugan tekamuy a ya nagngaganen ta **"Uhohug na Namaratu"** a nagbalin hala ta tolay, a nakipagyan tekami, a sigida nangikallak hapa, ikid na nangituldu ta kakurugan. A gafu ta pake nabilbig mi ya pakedayawan na en, a yen ya nangilasinan mi ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan. 15 A intu hala en ya netuldu ni Hwan ta tolay kiden, te ya pake neayag na tekid a

> "Ye ye-yan ya nabidaken tekamuy nga umange sangaw ta gafan ku, te pumatalin sangaw teyak. A pake atata-nang ammi teyak, te dana ittan ta aweken para la nekeanak", kunna.

16 A gafu ta pake dakal ya allak na tekitam tolay a sa napasinapan kitam ta addu na bendisyon nga nagafu tentu, te daggan na la daggan ya allak na tekitam. 17 Te maski am amu tam ya lintig kiden na Namaratu nga nesirak ni mina Moses tekitam a amu tam ya allak na tekitam ikid na ngamin kakurugan gafu ta ange ni Hesus Kristu. 18 Te addet ta ayanin a awan pulus ta tolay nga nakaita ta Namaratu ewan, ammi ya mementu en anak na nga negitta tentu a intu ya nangipakamu ta Dama na ewan tekitam, te pake abikan tentu.

Ya Nepadangag Ni Hwan Gafu Te Hesus Kristu

19 A gafu ta pangipadangag ni Hwan a nangidob hapa ya Hudyo kiden taga Herusalem ta kadwan kiden padi da ikid na kauffunan da kiden nga magLebi, petta imbestigaran da i Hwan. A ya uhohug da tentu a

> "Ikayat mi damagan am anu ya katolay mu, iko de ya Mangikerutan nga dana nebar na Namaratu ewan?" kunda tentu.

20 A awena nelemad, te pake nebar na ta **"Bakkan ta iyak ya Mangikerutan,"** kunna.

21 "A anu mantu ya katolay mu? Iko de i mina Eliyasen nga magtoli kan ta lutakin," kunda ha.

A “Bakkan,” kunna hapa.
“A iko mantu de ya takdayen paguhohugan na Namaratu nga nebar ni mina Moses?” kunda,
a “Bakkan,” kunna ha.
22 “A ibar mu mantu am inya ka, petta itta ya itabbag mi ta nangidob kiden tekami. Anu hud ya katolay mu?” kunda.
23 “A iyak ya makāngaral nga dana binida ni mina Isayasen ta surat na en, te iyak ya nebar na en nga magayayag ta lugarin yan nga awan ta kapkappyan. A ya nesurat na en nga uhohug ku tekamuy a yen ya ipadangag kun tekamuy.
‘Pakappyan muy ya angen na Dafu tamewan petta meparan kanan ta ange na tekamuy,’ kunku tekamuy,” kunna.
24 A ya kadwan kiden nedob tentu a Pariseyu kid. 25 A ya pohut da en hapa tentu a
“Am bakkan ta iko ya Mangikerutan, ono Eliyas, ono paguhohugan na Namaratu nga binida ni mina Moses a anu kawagan na mantu ta mangzigut ka ta tolay kidin?” kunda.
26 A ya tabbag ni Hwan a
“Itta yak sin nga mangzigut tekamuy ta danum, te itta haman ya makikihkihu tekamuy nga awemuy para la amu. 27 Intu hala ya kinan ken nga pumatalin teyak. A awek hapa megitta nga makitagabu tentu, te pake atata-nang ammi teyak,” kunna.
28 A nakkwa ye-yen ta lugar na Betanya ta dammang na karayan na Hurdan, te yen ya nangzigutan ni Hwan ta tolay kiden.

Ya Kalneru Na Namaratu Nga Meatang Ta Liwat

29 A ta pagtalib na araw a naita ni Hwan i Hesus nga umab-abikan tentu, a netuldu na hapa ta tolay kiden;
“Itan muy, ye-yan na tolay ya iatang na Namaratu ta kuman na kalneru muy kiden, te intu hala sangaw mangikaru ta liwat na ngamin tolay ta paglelehutin.
30 A intu hala ya nabidaken tekamuy, te
‘Itta sangaw ya umange ta gafan ku nga pumatalin teyak. A pake atata-nang ammi teyak, te dana ittan ta aweken para la nekeanak,’ kunku.
31 Ammi ta kuman na iyak ta idi a awek para la pake amu ya pumatalinen teyak, ammi immange yak ta isin nga mangzigut ta tolay kidin nga Istralita, te iparan ku kid ta ange na, petta am ittan a amu da sangaw,” kunna.
32 A pake nepasikkal para ni Hwan ya naita na,
“Naitak ya Kahalwa na Namaratu nga umakban tentu ta nepangzigut ku tentu, te nagafu haman ta langitewan ta kuman na pagsunak na kalapati, a nagintak la tentu. 33 A awek mina amu ta intu ya Mangikerutan nga dana nebar na Namaratu ta dadagkal tam kiden, ammi nanonot ku ya uhohug na Namaratu ta pangidob na en teyak, te ya nebar na a
‘Maitam sangaw ya takday tolay nga pagintakān na Kahalwakin, a intu sangaw ya mangpasinap ta tolay kiden ta Kahalwa na Namaratu,’ kunna teyak.
34 A gafu ta naitak ya nebar na en teyak a napasikkal kun ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan,” kunna.

Ya Napolu Kiden Ituldu Ni Hesus

35 A ta pagtalib ha na araw a gitayukan la ig Hwan ikid na duwa na ituldu na kiden, 36 a naita na i Hesus ta pagtalib na en tekid, a netuldu na tekid.
“Yo ewan ya Kalneru na Namaratu nga mesagapil sangaw ta tolay kiden,” kunna ta kahebing na kiden.
37 A ta pakadangag na duwa kiden ta nebar na en a nagtugutan da i Hwan, te dumagdag kid na te Hesus. 38 A ta nepaglipay ni Hesus a naita na ya duwa kiden dumagdag tentu, a kinabida na kid.
“Itta de ya ikayat muy teyak?” kunna tekid.
“Mistro, ikayat mi la dangagan am had ya pagyanam,” kunda.
39 “A mehulun kanan mantu petta itan muy,” kunna hapa.
A nehulun kid mantu tentu, a naita da ya pagyanan na, a nagammak kid hapa tentu, te kuman na alas kwatro ta furab. 40 Andres ya ngagan na takday na duwa kiden, a itta hapa ya kabagis na nga nagngagan ta Simon, ammi Pedru ya agngilinan da tentu. 41 A enna mantu inapag ni Andres. A ta nepakaapag na tentu a
“O, Simon, ittan hala ya Messayasen nga dana nebar na Namaratu tekitam, te nesimmun min,” kunna.
(Ya ikayat na uhohugan na “Messayas” nga kinan na, a “Mangikerutan”.) 42 A enna mantu netulud i Simon ta agyan ni Hesus. A pake aitan na bit ni Hesus kapye na kinabida.
“Iko mantu i Simon nga anak ni Hwan, ammi magngagan ka sangaw te Sepas,” kunna.
(A ya ngagan na en Sepas a intu hala Pedru ta aguhohug na Giregu, ammi ya ikayat na uhohugan tekitam a “Batu”.)

Ya Pagpadagdag Ni Hesus Teg Felipe Ikid Ni Natanyel

43 A ta pagtalib ha na araw a nakanonot i Hesus nga ange ta lugar na Galileya, a

nesimmun na hapa i Felipe ta dalan. **“Dumagdag kan la teyak petta ituldu ta ka,”** kun ni Hesus tentu, a dumagdag la hapa.
44 Intu lugar ni Felipe ya ili na Betsayda ta
lugar na Galileya, a yen hapa ya nagafun
ni Andres ikid ni Pedru. 45 A sangaw enna
inapag ni Felipe i Natanyel.

“O Natanyel, ittan hala ya Messayasen nga binida nig mina Moses ta lintig na kiden ikid na aglavun kiden na Namaratu ta surat da kiden, te naita min. Intu hala i Hesus nga taga ili na Nasaret nga anak ni Hose en,” kunna te Natanyel.

46 Ammi ya tabbag ni Natanyel a

“Taga Nasaret? Itta hud ya nagafu ten nga kappyanan tam?” kunna.

“A em la itan,” kunna ha ni Felipe tentu.

47 A ta nepakaita ni Hesus teg Natanyel
nga umab-abikan tentu a

“Itta mantu in ya Istralita nga kakurugan; awan kad ta pakaladdudan na,” kun ni Hesus te Natanyel.

48 “Anu hud ya pakkamum teyak?” kunna hapa.

“On, te ta awena para la nepagayag ni Felipe teko a dana naita ta ka ta balimen nga imatuttud ta addun na kayu na higos,” kunna ha ni Hesus.

49 “Ay, Afu, kakurugan mantu ta iko ya Anak na Namaratu ewan, ikid na Ari na Istralita kiden nga dana nebar na tekami,” kunna hapa tentu.

50 A ya tabbag ni Hesus tentu a

“Anu? Alistu kan de mangurug gafu ta inuhohug ken la teko nga naita ta ka ta addun na kayu na higos? Pake dakdakal sangaw ya maitam ammi ta isin. 51 A ya pake ibar ku tekamuy ngamin a maita muy sangaw ta nahukatan na ya langitewan gafu ta Tolayin Taga Langit, te iyak hapa la ya addanen nga tinarinap ni mina Hakoben nga imunekan na anghel kiden ta agyan na Namaratu, ikid na dimagutan da ta lutakin,” kunna.

2

Ya Boda Ta Ili Na Kana

1 A ta nepagpasa na dwangagaw itta ya
boda ta ili na Kana ta lugar na Galileya.
Dana ittan ten ya hina ni Hesus, 2 a sangaw
nagawi hapa ig Hesus ikid na ituldu na
kiden ta boda en. 3 A ta nekaafut na inuman
na nakibodan kiden a enna nebar na hina
ni Hesus tentu;

“Aleng, manguffun ka haen, te awan na ta inuman da nga binarayang,” kunna.

4 “Mappya, Ina, ta awenak la ituldu ta tarabakuk, te awan hud para ya araw na pakkamuk ta patarabaku ni Damakewan teyak?” kunna.

5 A gafu ta kumanen umange maguhohug
i hina na en ta tagabu kiden nga mangiparan ta kanan,

“Am itta ya ibar na sangaw tekamuy a kwan muy la,” kunna tekid.

6 A dana netabnak da ten ya annam na
angāng nga magserbi ta Hudyo kiden ta
pangbaggaw da ta dulayen tekid. A ya
makarga na tagtakday a dwafulu na galon,
ammi ta kadwan a tallufulu na galon. 7 A ya
uhohug ni Hesus ta tagabu kiden a

“Pannun muy ya angāng **kidina ta danum,”** kunna, a pinannu da kid abat ta bibig da.

8 “Aran, takday tekamuy ya magsiruk, te em bit pakakkap ta dafu na boda in,” kunna ha ni Hesus.

A ta nepagsiruk na takday a enna
nepakakkap. 9 A ta nepakakakkap na dafu
na boda en a binarayang na, te nagbalin
ya danumen ta binarayang. Ammi awena
amu am had ya nagafun na binarayangen,
te intu la nakkamu ya nangiparan kiden. A
gafu ta kumanen a inayagan na ya lalaki en
magboda, te pahig na ta intu ya nangiuhet
ta binarayangen.

10 “Anu haman ta neappiyam ya mappya en binarayang abat ta ayanin? Te gagangay ta meunnan bit mina ya mappya en, a sangaw am nakainum na ya tolay kiden a yen mina ya pangiuhet muy ta matabeng,” kunna.

11 A ye-yen ya napolu en pakaitan nga
nehuga ni Hesus ta neange na en ta ili na
Kana ta lugar na Galileya, petta maita da
ya pakapangwa na. A pake nangurug na
hapa ya ituldu na kiden tentu. 12 A ta ka-
balinan na boda en a nagtatugut ig Hesus
kontodu hina na, ikid na wāgi na kiden, ikid
na ituldu na kiden, te kumin kid ta ili na
Kapernayum, a yen bit la ya nagyanan da ta
mangananwan.

Ya Pagporay Ni Hesus Ta Naglaku Kiden

13 A sangaw tanagay na hapa ya Pyesta na
Simana na Hudyo kiden ta ili na Herusalem,
a umange hapa ig Hesus. 14 A ta datang da ta
ili en a simarok hapa i Hesus ta nagingumag
na bagaw na simbaanen, a neddatangan na
ya addu na maglaku ta baka ikid na kalneru
ikid na kalapati, te yen kid ya iatang na
tolay kiden ta simbaanen. A itta hapa ya
magitali kiden ta pirak nga gitogkokan ta
nagitalin da. 15 A nangalap mantu i Hesus
ta lubid kapye na pinadday ta pagpaligat
na, a yen ya nepangpohet na tekid ngamin
ta bagaw na simbaanen kontodu ilaku da
kiden. A pinagsikig na para ya lamesa na
nagitali kiden ta pirak petta meburud ya pirak da kiden. 16 A ya uhohug na ta naglaku
kiden ta kalapati a

"Iuhet muy yeyan kid, te awemuy la igitta ya bali ni Damakewan ta kuman na aglakun," kunna.

17 A gafu ta poray na en ta naglaku kiden
a yen ya nakanonotan na ituldu na kiden ta
takday uhohug nga dana nesurat ta Bibliya
na Hudyo kiden ta pake nabayag na araw,
te ya uhohug na suraten a

"Pekavut nak sangaw, Afu, na pangahuguk ta balimen," kunna.

18 Ammi ya uhohug na pinakadakal na
Hudyo kiden tentu a

"Itta hud ya mabalim nga neatad na Namaratu ta tinarabakum ta isin? Am kumanin ya kwam a itan mi mantu ya pakapangwam petta mepasikkal hala ya mabalim ta isin," kunda.

19 A ya tabbag na hapa tekid a

"Maski am perdin muy ye-yan na bali na Namaratu a patayukan ku hala sangaw ta las-ud na talluhaw," kunna.

20 "A had kukum hud mapatayuk ta talluhaw, bakawa appatafulu annam na darun ya nepakapatayuk na ta idi?" kunda hapa.

21 Ammi takwan ya ikayat na uhohugan ni
Hesus, te ya bali na Namaratu nga nebar na
tekid a bari na en hapa la, te kurug ta pina-
pasi da, 22 ammi natolay hala ta mekatallu
na araw. A yen hapa ya nepakanonot na
ituldu na kiden ta isin na uhohug ni Hesus
ta umag na simbaanen. A yen ya nangurugan da ta intu hala ya nebida ta Bibliya na Hudyo kiden.

Ya Bida Ni Hesus Ikid Ni Nikodemu

23 A ta ketta para la ni Hesus ta ili na
Herusalem ta Pyesta na Simana na Hudyo
kiden a nangurug kan ya addu na tolay
tentu gafu ta naita da ya pakapangwa na
en nga nehuga na ta kadwan kiden tolay.
24 Ammi te Hesus, a awena nekatalak ya
nangurug tentu, te dana amu na ya nonot
da. 25 A maski awan ta mangibar tentu ta
tolay a dana amu na hala ya ngamin kiden
nonot na tolay.

3

1 A itta hapa ten ya takday laklakay nga
nagngagan ta Nikodemu, a intu hapa ya
takday Pariseyu nga pinakadakal na Hudyo
kiden. 2 A umange hapa ya laklakayen
ta agyan ni Hesus ta hiklam, te makibida
tentu. A ya nebar na a

"Mistro, amu mi ta iko ya mangituldu nga dinob na Namaratu ewan, te awan mina ta pakapangwam ta kuman na naita mi en teko am bakkan ta Namaratu ya manguffun teko," kunna.

3 A ya tabbag hapa ni Hesus a

"Pake ibar ku teko ta awan sangaw ta mesipat ta pangikerutan na Namaratu ewan am awena bit mauli meanak," kunna.

4 "Asakay, had kukunna meanak na tolay am laklakay na? Makatoli hud para ta sirat na hina na en petta mapidwa meanak?" kunna hapa ni Nikodemu tentu.

5 A ya tabbag ha ni Hesus a

"Pake ibar ku hala teko ta awan pulus ta mesipat ta pangikerutan na Namaratu ewan am awena bit mauli meanak gafu ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu ta pagzigut na ta danum. 6 Te ya neanak na tolay a mesigud la tentu ya gagangay na tolay, ammi ya nauli neanak ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu a megitta hapa ta gagangay na Kahalwa en. 7 A awem mina pahig am had kukunna makkwa na nebar ken teko nga mauli ka mina meanak, te intu mina pagnonotam ya angarigan na paddad. 8 Te ya gagangay na paddad a ange hala ta gagangay eyan na, a awem amu am had ya namegafwanan na ikid na pagdulotan na, ammi madangag mu hala. A kumanen hapa ta tolayen nga nauli neanak ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu," kunna.

9 "Onay, ammi awek para manonot am had kukunna makkwa," kunna hapa ni Nikodemu.

10 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a

"Anu iko haman ya kadakalanen na mangituldu nga Istralita, a awem amu ya inuhohug ken teko? 11 Pake ibar ku ha teko ta intu la bidan mi tekamuy ya amu mi ikid na naita mi, ammi awemuy haman dangdangagan ya pasikkal mi tekamuy. 12 A am awemuy la kurugan ya nabidak tekamuy nga malogon maita ta lutakin a had kukummuy mantu mangurug am intu sangaw bidan ku tekamuy ya awemuy maita ta langitewan? 13 A gafu ta awan ta nakaange ta langitewan nga nakaita ta makkwa ten a awan mantu ta takwan na makabida ta makkwa ten am bakkan la ta nagafu en ta langit. A intu hala ya Tolayin Taga Langit, 14 ammi mappya ta mebesin hapa sangaw ta kayu ta kuman na sinang ulagen nga nebesin ni mina Mosesen ta kayu ta agyan na kalafukanen, 15 petta maski am inya sangaw ya mangikatalak tentu a maatadan sangaw ta magnayun na angat gafu tentu." kunna.

Ya Gafu Na Ange Na Anak Na Namaratu

16 A pake dakal mantu ya idduk na Na-
maratu ewan ta ngamin kiden tolay ta pa-
glelehutin, te netuluk na ta masi ya me-

mentu en anak na gafu ta liwat tam kiden,
petta am ikatalak tam a awetam sangaw
melogot am awa maatadan kitam hud la ta
magnayun na angat. 17 A bakkan mantu
ta yen ya nepangidob na ta Anak na petta
ibar na ya pama-gang na ta tolay kiden,
am awa petta mekerutan kid hud la gafu
ta pasi na Anak na en. 18 A maski am
inya mantu ya mangikatalak tentu a awena
sangaw medarum ta atubang na Namaratu
ewan, ammi ta awanen mangikatalak tentu
a dana nekari ya pakedarum na, gafu ta
awena haman nekatalak ya mementu en
Anak na. 19 A yen ya gafu na pakedaru-
man na tolay te lumattog na ya negitta en
ta zilag nga mangpadakar ta nonot na to-
lay kiden, ammi nekatupag da haman, te
pake nekayat da hud la ya sugiram ammi
ta dakaren, te dulay haman ya tarabaku da.
20 Te ya ngamin kiden mangwa ta dulay a
ikatupag da ya dakar, a palanan da la, te
aweda ikayat ta maita ya tarabakun da talo
am mapaliwatan ya nonot da. 21 Ammi ya
mangwa ta katunungan a sarukusukan na
la ya dakar, petta mepasikkal ya pangurug
na ta pakkwa na Namaratu tentu.

Ya Nagingunnan La Te Hesus

22 A ta nekabalin nig Hesus ikid ni
Nikodemu nga nagbida a nagtugut ig
Hesus ikid na ituldu na kiden, te umange
kid ta kadwan kiden babali ta lugar na
Hudeya. A medyo nabayag kid hapa ten
nga mangzigut ta nagbabawi kiden ta liwat
da. 23-24 Ammi te Hwan, ta awena en para
la nekebalud, a itta para la ta iten Enon nga
abikan ta Salim nga nangzigut ta umange
kiden tentu, te alawa hapa ya danum ten.

25 A sangaw itta ya takday Hudyo nga
nakidibati ta ituldu kiden ni Hwan, te intu
nakidibatin da am had sin ya mapmappya
ta pangzigut ni Hwan ikid nig Hesus. 26 A
yen ta nagtoli ya ituldu na kiden tentu, te
pohutan da hapa tentu.

"Mistro," kunda te Hwan, "Anu hud ya
uray mu ta umangen nagpazigut teko ta
dammang na Karayan na Hurdan? Iko
paen ya nangipasikkal tentu, a ta ayanin
intun ya mangzigut, a intu hapa ya eyan
na ngamin tolay," kunda.

27 A ya tabbag ni Hwan tekid a

"Bay-an muy la, te bakkan mina ta
intu ya eyan na tolay kiden am awena
uray na Namaratu. 28 Ikamuy haman ya
nakadangag ta inuhohug ken, te **'Bakkan
la ta iyak ya Mangikerutan,'** kunku
haman, te iyak la ya pinapolu na Nama-
ratu nga ange nangipadangag tentu. 29 A
intu mina pagnonotan muy ya keangari-
gan na magboda, te ya lalaki en ya ange
mangalap ta babbayen. Ammi ya kahu-
lun na en nga nangpili ta atawa na a inda-
gan na la ya pangdayaw na lalaki en ta
atawa na en, a pake matalakan hapa am
madangag na. A kumanen hapa teyak,
te nagdulot na ya talak ku, 30 te mappya
ta intu ya imutun a iyak ya imakban,"
kunna.

I Hesus Ya Nagafu Ta Utun

31 A ya nagafu en mantu ta utun ya pake
atata-nang ammi ta ngamin, ammi ya taga
lutakin a intu la amu na ikid na bidan na ya
makkwa ta agyan na lutakin. Ya taga lan-
gitewan mantu ya pake atata-nang ammi
ta ngamin, 32 a intu bidan na ya naita na
ikid na nadangag na ta Namaratu ewan.
Ammi maski kunna ten a kuman na awan
ta mangurug ta ipadangag na. 33 Ammi
am itta ya mangurug tentu a ipasikkal na
ta kakurugan ya Namaratu ewan, 34 te ya
nagafu en ta langitewan nga dinob na Na-
maratu a intu ya mangiuhohug ta uhohug
na en, te pake napasinapan ta mappya ta
Kahalwa na Namaratu. 35 Namaratu hapa
la ya Dama na dinob na en, a pake iddukan
na, te Anak na. A pinatudunan na petta
intu hala ya makkamu ta ngamin. 36 A
ya mangurug mantu ta Anak na Namaratu
ewan a ittan ya angat na nga magnayun.
Ammi ya awanen mangurug ta Anak na a
awena sangaw mesipat ta angat na, te itta
para la ya pagporay na Namaratu tentu.

4

Ya Babbayen Taga Samariya Nga Nesimmu Ni Hesus

1 A sangaw gafu ta pake imaddun ya
zinigut nig Hesus nga dumagdag tentu a
nadamag na Pariseyu kiden ta ad-addu ya
ituldu na kiden ammi te Hwan, 2 ammi
bakkan te Hesus ya nangzigut tekid am awa
dana ituldu na kiden. 3 A ta pakkamu ni
Hesus ta nadamag na Pariseyu kiden tentu
a nagtugut kid na ituldu na kiden ta lugar
na Hudeya, te nagpaamyanan kid ha ta iten
Galileya, 4 ammi mappya ta angen da ya
lutak na Samariya. 5 A nakatugtugut kid la
nakatugtugut addet ta pingit na ili na Sikar,
a nagimmang kid na ta bikat na lutaken nga
neatad ni mina Hakob ta anak na en Hose ta
palungu na araw. 6 A gafu ta nabannag na
i Hesus ta inange da en, te tangnganan na
araw hapa, a nagibannag hapa ta bibig na
huhunen nga kinali ni mina Hakoben.

7-8 A ta pagibannag ni Hesus a nagdulot
hala ya ituldu na kiden ta umag na ili petta
gumatang kid ta kanan da. A ta kawan da
para la a itta ya babbay nga taga Samariya
nga umange nanagab ta huhunen. A ya
uhohug ni Hesus tentu a

"Ikwa nak haen ta danumina," kunna.

9 Ammi nagpaka-lat ya babbayen ta uhohug
ni Hesus, a
"Anum hud magadang ta danum teyak,
bakawa Hudyo ka, a Samariyano yak nga
babbay?" kunna.
Te ya gagangay kan na Hudyo kiden a
aweda kan uminum ta paginumān na
Samariyano. 10 A ya tabbag ni Hesus hapa a
"Awem garay amu ta itta ya iatad na
Namaratu ewan teko, a awem amu am
inya ya nagadang teko ta inuman, te am
amu nak mina a iyak mina ya nagadan-
gam ta inumam, a inatadan ta ka mina ta
matolay na danum," kunna.
11 "Awan haman ta pagsiruk mu, Ser, ta
huhunin, yaga pake naumag ya danum
na in. A had kukum mantu makaalap ta
matolay na danum nga iatad mu teyak?
12 Dakdakal hud ya amum ammi te mina
Hakoben nga nangisirak ta huhunin
tekami, te maski intu hapa ya kanayun
imminum ta danum na in, kontodu anak
na kiden ikid na ayam na kiden," kunna
ha na babbayen.
13 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a
"Onay, ammi gumtang hala sangaw ya
ngamin kiden uminum ta isin na danum.
14 Ammi ya uminum ta iatad kin nga
danum a awena sangaw gumtang, te ya
danumin nga iatad ku a magbalin sangaw
ta kuman na huhun ta umag na en, a
kuman na sigida tumuhayuk tentu petta
magnayun ya angat na," kunna.
15 "A atadan nak mantu, Ser, ta kinam-
ina danum, petta awek na sangaw gum-
tang ikid na ange managab ta isin," kun
na babbayen.
16 "A em bit ayagan ya atawamen, te
dumatang kanan sangaw ta isin," kunna
hapa ni Hesus.
17 "Ay awanak haman ta atawa," kunna
ha.
Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Kustu ya uhohug men ta awan ka ta
atawa, 18 te nakigungay kan haman ta
lima na atawa, a bakkan hapa ta atawam
ya pakidaggam ta ayanin," kunna.
19 A gafu ta nagpaka-lat ya babbayen ta
uhohug ni Hesus a takwan ha ya nebar na;
"Ser, ya kuman na mariknak teko a iko
hala ya takday aglavun nga paguhohugan
na Namaratu ewan. 20 A itta mantu ya
damagan ku teko, te ya gagangay na ging-
ginafu mi kiden ta pangdayaw da ta Na-
maratu a kanayun nakigimung kid kan ta
bagetayewan. Ammi ya kagittam kiden
nga Hudyo a ibar da ta awan mina ta
takwan na pangdayawan tam tentu am
bakkan ta ili na Herusalem. A had sin
mantu ya kakurugan na pangdayawan
tam?" kunna.
21-22 A kunna sin hapa ya tabbag ni Hesus
ta nebar na en:
"Mappya, Aboy, ta kurugam ya uhohug
ku teko, te ikamuy nga Samariyano a
dayawan muy hala ya Namaratu, ammi
awemuy pake amu ya dayawan muy.
Ammi ikami nga Hudyo a amu mi ya
dayawan mi, te ikami ya nangalapan na
Namaratu ta mangikerutan ta ngamin to-
lay. A yen ta ibar ku teko ta mauli sangaw
ya pangdayaw muy, te bakkan la sangaw
ta bagetayewan ono ili na Herusalem ya
pangdayawan muy ta Namaratu. 23 Te ya
kakurugan na mangdayaw a dayawan na
ya Namaratu ta nonot na hapa la ta kaku-
rugan na pangdayaw, te yen ya apagan
na Namaratu ta mangdayaw tentu. 24 Te
bakkan haman ta tatakday la na lugar
ya kettayan na Namaratu ta kuman na
tolay, te sigida itta ta ngamin kiden lugar
ta kuman na paddad. A mappya mantu
ta dayawan muy ta kakurugan ta nonot
muy hapa la," kunna.
25 A ya uhohug na babbayen hapa a
"Intu la amuk ta ange sangaw ya nebar
na Namaratu nga Mangikerutan nga
magngagan ta Kristu, a intu sangaw
ya mangipakamu ta ngamin tekitam,"
kunna.
26 "Intu hala ya makiuhohugan teko,
Aboy, te iyak haman yen," kun ni Hesus
tentu.
27 A ta paguhohug na para la ta bab-
bayen a nagtoli hapa ya ituldu na kiden, a
nalangga kid hapa tentu gafu ta kabida na
ya babbay, ammi aweda pinohutan tentu
am anu ya bidan da ikid na ikayat na ta
babbayen. 28 A sangaw newagak na bab-
bayen ya kalamba na en nga netabnak ta
huhunen, te alistu nagtoli ta umag na ili, a
nagayayag na ta tolay kiden.
29 "E kanan sin, e kanan sin, te
emmuy itan ya tolay nga nangibar ta
ngamin kiden iningwak. Intu de ya
Mangikerutanen nga linavun na popolu
kiden aglavun," kunna.
30 A matutunudan kid na mantu imuhet ta
ili en nga dumadayum te Hesus.

Ya Keangarigan Na Aggatab

31 A ta ang-ange para la na tolay kiden te
Hesus a agagayan na ituldu na kiden, petta
mangan ta inalap da en ta ili.
"E ka sin, Mistro, te mangan kitanan,"
kunda.
32 Ammi ya tabbag na en hapa tekid a
"Itta in ya kanan ku nga awemuy amu,"
kunna.
33 A yen ta nagimpopohut kid na.
"Itta hud ya nangitulud ta kanan na?"
kunda.

34 A gafu ta kumanen a naguhohug ha i
Hesus tekid;
"Intu hala kanan ku ya pangidulot ku ta
ikayat na nangidoben teyak petta ibalin
ku ya patarabaku na en teyak. 35 Ikamuy
ya mangibar ta itta para la ya appat na
hulan kapye na idatang na aggagatab.
Ammi ya ibar ku tekamuy a maglipay
kanan, te maita muy hapa ya takwan na
agtalunan, a nalutun hapa ya kuman na
dawa da kiden te makigatab na. 36 Ya
ange maggatab a itta hala sangaw ya tan-
dan na, te kuman na mauknud ya mag-
atab na kiden petta magnayun ya angat
da, pettam kumanen a mahahulun maga-
yayat ya nagmula en ikid na naggataben.
37-38 A iyak paen ya nangidob tekamuy
petta maggatab kam ta awemuyen nag-
bannagan, te takwan ya nagbanbannag.
Ammi ikamuy hapa ya mesipat ta nag-
banbannagan da. A yen hapa ya nag-
dulotan na dana en bida nga **'Takday
ya magmula, a takwan ya maggatab,'**
kunna."
39 A ya Samariyano kiden nga taga ili
na Sikar a addu kid hapa nga nangurug te
Hesus gafu ta bida na babbayen, te, **"Nebar
na haman teyak ya ngamin kiden ining-
wak,"** kunna tekid. 40 A ta datang da mantu
te Hesus a inagagay da nga magdulot ta
babali da kiden, a pa nagyan mantu i Hesus
tekid abat ta dwangagaw. 41 A imaddu para
ya mangurug tentu gafu ta nepadangag na
en tekid. 42 A ya uhohug da hapa ta bab-
bayen a
"Pake mangurug kamin tentu, ammi
bakkan na la ta nebar men ya pangu-
rugan mi am awa uhohug na en tekami nga
nadangag na bangbang mi kidin hapa
la. A pake amu min ta intu hala ya
Mangikerutan ta ngamin tolay," kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Anak Na Opisyal

43 A ta nepagpasa na dwangagaw a sa
nagtatugut ha ig Hesus ikid na ituldu na
kiden, te dumatang kid na ta lugar da en ten
Galileya. 44 A ya takday uhohug ni Hesus
ta idi a aweda kan dayawan ya paguho-
hugan na Namaratu ta pake lugar na en.
45 Ammi tentu a pinagdulot da hala na
kalugaran na kiden nga taga Galileya tentu
en dimmatang ta lugar na en, te naita da
ya ngamin kiden tinarabaku na ta ili na
Herusalem, te umange kid hapa ta pyesta
en ten. 46 A sangaw nagdulot ig Hesus ta
ili na Kana. Yen hala ya lugar na boda
en tentu en nangihuga ta danumen petta
nagbalin ta binarayang. A ta datang da ta
ili na Kana a itta hapa ya takday opisyal nga
nagtakit ya anak na ta ili na Kapernayum.
47 A tentu en nakadangag ta dumatang na
i Hesus nga nagafu ten Hudeya a umange
hapa nakikekallak tentu, petta enna mina
pagmappyan ya anak na en, te tagtakday na
ya angat na. 48 A ya uhohug ni Hesus tentu
"A te awemuy ikayat mangurug teyak
am awan ta ipaitak ta pakapangwak teka-
muy," kunna.
49 Ammi pake persan na para na lalaki en;
"Ser, em haen itan ya anak ken petta
awena sangaw masi," kunna te Hesus.
50 "Dumatang kan mantu ta balim, te
matolay hala ya anak men," kun ni Hesus
tentu.
Kinurug na ya uhohug ni Hesus tentu, a
sangaw nagtugut kumin ta bali na. 51 A
tentu en para la ta dalan a nesimmun
na hala ya tagabu na kiden nga umange
nangdafung tentu, a nebar da hapa ya anak
na en;
"Matolay hala ya anak men," kunda
tentu.
52 "A kanu hud na oras ya nepagmap-
pya na?" kunna hapa tekid.
"A ala una ta furaben ya nepagkamag
na patu na en," kunda.
53 A nanonot na hapa ta ye-yen na oras
ya nepangibar ni Hesus tentu ta matolay
hala ya anak na en. A yen ta pake ne-
tug na ya pangurug na, kumanen hapa ta
ngamin kiden makipagyan tentu. 54 A ye-
yen mantu ya mekaduwa na pakaitan nga
nehuga ni Hesus tentu en dimmatang ta
lugar na Galileya nga nagafu ta Hudeya.

5

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Pilay

1 A ta nepagpasan na piga na araw
a itta ha ya pyesta na Hudyo kiden, a
umange hapa i Hesus nakipyesta ta ili na
Herusalem. 2 A ta hebing na kinan da en
'Sasarokan na Kalneru' ta ili en a itta ya
takday agzigutan na tolay kiden nga nale-
hutan ta lima na pagsigongan, a Betsata ya
ngagan na ta agsitang na Hudyo kiden. 3 A
ta agyan na pagsigongan kiden a giiddan
ya addu na nagtatākit, te itta ya nagdaram,
ikid na pilay, ikid na awan nakahehit. A
indagan da kan ya paghehit na danumen,
4 te itta kan ya anghel na Namaratu nga
umange la umange mangpahehit ta danu-
men. A ya imunnanen kan nga sumabbung
ta nepaghehit na danumen a yen kan ya
magmappya ta takit na. 5 A itta hapa ya tak-
day lalaki nga nekihu ta nagtatākit kiden, te
nabayag na nagtakit hapa abat ta tallufulu
walu na darun. 6 A ta pagtalib ni Hesus
a naita na ya lalaki en, a nadamag na ta
nabayag na imaidda ta takit na en. **"Ikayat
mu hud magmappya?"** kunna tentu.
7 "A onay, Ser," kunna hapa, "ammi
awan haman ta manguffun teyak, petta

ibilag nak mina ta agzigutanen am maghehit ya danumen. Te am angange yak para la tatakday a takwan haman ya imunnan teyak nga dumagut ta danumen," kunna.

8 "Magtayuk kan mantu, a alapam hapa ya dapamina, a magtugut kan," kun ni Hesus tentu.

9 A ka-ma la nagmappyan, a inalap na mantu ya dapan na en, kapye na nagtugut.

10 A gafu ta araw na agimmang ya nepagmappya na lalaki en a ginamman na Hudyo kiden ya pangagtu na ta dapan na.

"Arawin haman ya agimmang tam a mehangat ya pangagtum ta dapamina," kunda.

11 "Onay, ammi ya nangpamappya en teyak ya nangpaalap teyak," kunna tekid, te **'Alapam ya dapamina a magtugut kan,'** kunna haman teyak," kunna tekid.

12 "A inya mantu ya nangibar teko ta pangalap mu ta dapam ikid na pagtugut mu?" kunda ha.

13 Ammi intu dulay, te awena amu ya ngagan na nangpamappya en tentu, te dana nagtugut na i Hesus gafu ta kaddun na tolay kiden. 14 A sangaw ha ta mittan a nesimmun ni Hesus ya lalaki en ta umag na dakalen simbaan, a

"Itam, nagmappya kan. Awem na sangaw magliwat talo am datangan na ka sangaw na pake dulay ammi ta takit men," kun ni Hesus tentu.

15 A nagtugut ya lalaki en, a enna nepadamag ya ngagan ni Hesus ta Hudyo kiden nga nangpohut tentu. 16 A yen na hapa ya nangtapilan na Hudyo kiden te Hesus, te nagtarabaku kan ta araw na agimmang tentu en nagpamappya ta lalaki en. 17 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid

"A te magtarabaku para la i Damakewan, a yen ta magtarabaku yak hapa," kunna.

18 A gafu ta uhohug na en a pake negakkad dan ya pangpapasi da tentu, te duwa kan ya liwat na, te awena kan kinurug ya lintig na araw na agimmang da, yaga nakigitta kan hapa ta Namaratu ewan, te nebar na ta Namaratu ya Dama na.

Ya Pagafun Na Pakapangwa Ni Hesus

19 A ya tabbag ni Hesus ta maggakkad kiden tentu a

"Pake ibar ku tekamuy ta am magurayak la mina a awan ta mabalin ku. Ammi gafu ta Anak nak na Damakewan a hiknan ku bit ya ikayat na, a yen hala ya idulot ku. Te maski am anu ya ikayat na tarabakun a mesipatak hapa tentu, 20 te ya gagangay ni Damak a iddukan nak, a ituldu nak hapa ta ngamin tarabakun na. A ituldu nak sangaw ta pake masmasikan para ammi ta nepaitak tekamuy, petta pake magpaka-lat kam. 21 A gafu ta itta ya pakapangwa ni Damakewan nga mangtolay ta nagpasi kiden a kumanen hapa teyak, te tolayan ku hapa ya ngamin ikayat ku. 22 Te bakkan na te Damakewan ya mangnonot ta tolay kiden am awa iyak, te gafu ta Anak nak a pinatudunan nak, petta iyak ya mangnonot tekid. 23 A iyak mantu ya makkamu ta tolay, petta dayawan nak na ngamin tolay maski ta kuman na pangdayaw da te Damakewan. Ammi ya awan kiden mangdayaw ta Anak na Namaratu a mekwenta mantu ta aweda dayawan ya Dama na en nga nangidob tentu. 24 A pake ibar ku mantu tekamuy ta am itta ya mangdangag ta uhohug ku ikid na mangurug ta nangidoben teyak a ittan ya angat na nga magnayun. A awena sangaw medarum ta atubang na Namaratu ewan, te nelillik na ta pasi na petta matolay la.

25 "A ya takday para na ibar ku tekamuy a itta la sangaw ya araw na pakadangag na nagpasi kiden ta ngahal na Anak na Namaratu ewan, a maski ta ayanin ya pakadangag da, a magnayun hapa ya makadangag ta ibar na. 26 Te am itta ya angat nga magafu hala te Damakewan a kumanen hapa teyak, te pinasinapan nak petta itta ya angat nga magafu hala teyak. 27 A gafu ta iyak ya Tolay Taga Langit a pinatudunan nak para nga mangnonot ta tolay kiden. 28 A awemuy mina malangga ta nebar kin, te itta hala sangaw ya araw am maayagan ya ngamin kiden nagpasi, a madangag da sangaw ya ngahal ku, 29 a sa imuhet kid ta tanam da kiden. Te ya nangwa ta katunungan ta katolay da en a maatadan kid sangaw ta magnayun na angat. Ammi ya nangwa ta awan ta kapkappyan a medarum kid sangaw ta atubang na Namaratu ewan. 30 Ammi maski am iyak ya mangnonot ta tolay kiden a awek haman maguray, te dangagan ku bit ya uray ni Damakewan. A am anu mantu ya nonot ku a matunung hapa, te bakkan ta ikayat kin ya nonotan ku am awa ikayat na nangidoben teyak.

31 "A kumanen hapa am iyak hapa la ya mangtistigu ta barik a amuk ta awena mekwenta na pangtistiguk, te tatakdayak la. 32 Ammi itta para ya takday, te i Damakewan hapa ya mangtistigu teyak. A amuk ta matunung ya pangtistigu na. 33 A kumanen hapa te Hwan, te ikamuy hapa la ya nangidob ta ange kiden nagimbestigar tentu, a nebosag na hapa ya kakurugan tekid nga megitta teyak. 34 Ammi awena ta ikatalak ku ya pangtistigu na tolay teyak, ammi nebar ku la ya

pangtistigu ni Hwan, petta am kurugan
muy a mekerutan kam. 35 Te intu hala
ya kuman na zilag nga nangpadakar bit
tekamuy, a kuman na pa matalak kam bit
nga timoltollok ta dakar na en.
36 “Ammi itta ya takwan na mangtis-
tigu teyak nga pake dakdakal ammi te
Hwan, te ya ngamin kiden tarabakuk nga
nepatudun ni Damakewan teyak a yen
kid para la ya idulot ku. A yen kid hapa
ya mangtistigu teyak, petta amu muy
ta awan ta takwan na pagafun ku am
bakkan la te Damakewan Namaratu, te
intu ya namatudun teyak. 37 Addet ta
ayanin a awemuy la nadangag ya nga-
hal ni Damakewan nga nangidob teyak, a
awan hapa ta nakaitan muy tentu, ammi
maski kunna ten itta hala ya pangtis-
tigu na teyak. 38 A awemuy la netug
ya uhohug na en, te awemuy kurugan
ya dinob na en. 39 Pake sinanedan muy
haman ya surat kiden ta Bibliya petta
bilbigan muy ya uhohug na kiden, te
pahig muy ta surat kiden ya mangatad ta
magnayun na angat gafu ta pagbasa muy
tekid. 40 Ammi iyak haman ya bidan da,
a awemuy haman magadang teyak petta
itta mina ya angat muy nga magnayun.
41 “A bakkan ta intu apagan ku ya pang-
dayaw na tolay teyak, 42 ammi amuk ya
awemuy pangurug teyak, a te awemuy
iddukan ya Namaratu. 43 Imange yak
la tekamuy ta ngagan ni Damakewan,
ammi awedak haman kurugan. Ammi
am takwan ya umange tekamuy ta nga-
gan na en hapa la a yen hud la ya ikayat
muy kurugan. 44 Had kukummuy mantu
mangurug, bakawa intu pakolangan muy
ya pangdayaw na kagitta muyen tolay
tekamuy, a awemuy la nonotan ya ikayat
na Namaratu petta intu mina ya mang-
dayaw tekamuy. 45 A maski am awe-
muy la mangurug a awemuy pahig ta
iyak sangaw ya mangidarum tekamuy ta
atubang ni Damakewan, te dana ittan ya
mangidarum tekamuy. Te ya lintig kiden
ni mina Moses nga ikatalak muy, a yen
kid ya mangipasikkal ta liwat muy. 46 Te
am kinurug muy mina ya nebar ni mina
Moses a kinurug dak hapa, te iyak haman
ya binida na ta surat na kiden. 47 Ammi
am awemuy kurugan ya surat na kiden
a had kummuy mantu mangurug ta uho-
hug ku kiden tekamuy,” kunna, a yen bit
la ya addet na pagbida na tekid.

6

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Lima Ribu Na Tolay

1 A sangaw ta mittan a itta ha i Hesus ta
iten Galileya, a sa umange kid na ituldu na
kiden ta dammang na alugen. Intu hala ya
alug na Tiberyas. 2 A dumadagdag hapa ya
pake addu na tolay tekid, te ikayat da itan ya
pakapangwa ni Hesus am pagmappyan na
ya nagtatākit kiden. 3 A ta datang nig Hesus
ta dammang a gimon kid ta bagetayen, a
sangaw nagibannag kid. 4 Tanagay na hapa
ya araw na Simana na Hudyo kiden am
mangan kid ta panadamdaman da ta araw
na nepangilillik na Namaratu ta gingginafu
da kiden.
5 A ta nepaglipay ni Hesus a naita na ya
awan bababang na tolay nga dumadagdag
tekid, te umabikan kid na tentu. A ya uho-
hug na te Felipe a
“Felipe, mappya ta mangan ya tolay
kiden nga dumagdag tekitam, ammi anu
hud ya ialap tam ta kanan da?” kunna
tentu.
6 Ammi pangparuba na yen te Felipe, te
dana nanonot na ya kwan na. 7 A ya tabbag
ni Felipe hapa a
“Maski am itta mina tekitam ya pirak
na matandanan ta lugar na annam na
hulan a makalannat hud ya igatang na ta
kanan petta makakakkap mina ya tagtak-
day tekid?” kunna.
8 A i Andres hapa nga kabagis ni Pedru
a nebar na te Hesus ya takday babagu nga
nehulun ta tolay kiden.
9 “Itta hala ya balun na babagu in ta
lima na pan ikid na duwa na ikan, ammi
makalannat hud yen kid ta kaddu na to-
lay kidin?” kunna.
10 “A pagtuttudan muy mantu ya tolay
kidin,” kun ni Hesus.
A gafu ta kakaddatan hapa ye-yen na lu-
gar a gituttudan kid na. A ya bilang na
lalaki kiden la a itta de lima ribu kid. 11 A
sangaw ginawat ni Hesus ya pan na babagu
en, kapye na nepakimallak. A sangaw nepe-
saned na ta tolay kiden gituttudan, kuma-
nen hapa ta ikan kiden. A sa nakakakan kid
ta kaddu na nekayat da.
12 A tekiden nabattug a
“Uknudan muy ya nagadgadwa kiden
nga nahuna, petta aweda makenga,” kun
ni Hesus ta ituldu na kiden.
13 A inuknud da kid, a pinannu da ya ma-
fulu duwa na la-ba ta nehuna na nagkakan
kiden ta lima kiden pan. 14 A gafu ta naita
na tolay kiden ya pakapangwa ni Hesus ta
nepagpakaddu na ta pan kiden a
“Talaga ta ye-yan na tolay ya kinan da
en nga paguhohugan na Namaratu nga
ange kan ta lutakin,” kun na kadwan ki-
den tekid.
15 A narikna ni Hesus ta tanagay enda
gafutan, petta pagbalinan da ta ari da, a yen
ta nagtugutan na kid, a nagtoli tatakday ta
utun na bagetayen.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum Na Alugen

16 A sangaw ta marimat a imunnan ya
ituldu na kiden nga dumagut ta alugen. 17 A
ta datang da ta barangay da en a gimon
kid hapa, te gumanwat kid na dimakit, te
dumatang kid na ta ili na Kapernayum.
Ammi tentu en nagsugiram a awena para la
dumatang ni Hesus tekid. 18 A sangaw gafu
ta nagsikan na ya paddaden a namegafun
magpalung ya danumen, a magtagwan kid
na mantu petta makatangngan kid ta alu-
gen. 19 A tekid na nakatagwan abat ta lima
ono annam na kilumetru a neitan da ya
magpapa-yat ta danumen, te umab-abikan
ta barangay da en, a pake nakatalaw kid na
hapa. 20 Ammi intu hala i Hesus, a nagayag
hapa tekid,

"Awemuy la magtalaw, te iyakin yan,"
kunna.

21 A gafu ta intu a mayat kid na mangitakay
tentu. A tentun nakatakay a alistu kid na
nakadatang ta lutaken nga datangan da.

Ya Pagapag Na Tolay Kiden Te Hesus

22-23 A ya tolay kiden nga pinakan ni
Hesus a itta kid para la ta dammang na
alugen. A ta pagtalib na araw a dumatang
hapa ya kadwan kiden barangay nga taga
Tiberyas ta nanganan na tolay kiden ta pan
kiden nga nepakimallak ni Hesus. A ta
nepakkamu na tolay kiden ta awan na i
Hesusen, a amu da ta awena nehulun ta
ituldu na kiden, te ikid la ya nakalugan ta
barangay, a tatakday la ya barangay da.
24 A gafu ta awan ig Hesus ikid na ituldu
na kiden a naglalugan kid na ta barangay
kiden nga bagu dumatang, te umange kid
hapa ta ili na Kapernayum, te enda apagan
i Hesus.

Ya Bida Na Kanan Nga Mangtolay

25 A ta datang da ta dammangen a naapa-
gan da hala, a binaran da;

"Mistro, kanu hud ya datang mu ta
isin?" kunda tentu.

26 A ya uhohug na en tekid a

"Kakurugan hala ya ibar ku tekamuy
ta nagbannag kam nga mangapag teyak
gafu ta nabattug kam ta nepakakan muy
ta pan kiden, ammi maski am naita
muy ya pakapangwak a awemuy para la
maawatan ya naita muy. 27 Intu para apa-
gan muy teyak ya kanan nga mewarad
sangaw ta lutak, ammi bakkan mina ta
yen ya pagbannagan muy, te ya awanen
mewarad mina nga magnayun mangto-
lay tekamuy, te ye-yen na kanan ya iatad
ku tekamuy, te iyak hala ya Tolayen Taga
Langit nga pinasinapan ni Damakewan
Namaratu ta pakapangwa na en," kunna.

28 "A am mappya ta yen ya pagbanna-
gan mi a anu mantu ya patarabaku na
Namaratu tekami petta maatadan kami
ta magnayun na pagtolayan nga kinam?"
kunda hapa.

29 "Awan ta patarabaku na Namaratu
tekamuy am bakkan la ta pangurug muy
ta dinob na en, petta intu la ya ikatalak
muy," kunna ha ni Hesus.

30 A gafu ta uhohug na en tekid a nangibar
kid na ta pakaitan.

"Mappya mantu ta mamadday ka ta
pakaitan mi ta pakapangwam. Anu hud
ya makkwam nga megitta ta iningwa ni
mina Moses, petta itta ya pangurugan mi
teko. 31 Te ya uhohug na Bibliya en a
**'Inatadan na kid ta kanan nga nagafu
ta langit,'** kunna. A intu hala ya 'Mana
en' nga nagtolayan na gingginafu tam
kiden ta kalafukanen," kunda.

32 A ya uhohug ni Hesus tekid hapa a

"Kustu hala ya ibar ku tekamuy ta
bakkan haman te mina Moses ya nan-
gatad ta kanan nga nagafu ta langit am
awa Damakewan. A ta ayanin intu hapa
la ya mangatad ta kakurugan na kanan
nga nagafu ta langit. 33 Te ya kanan nga
iatad na Namaratu ewan a intu hala ya
taga langitewan nga umakban ta lutakin,
a yen ya mangatad ta magnayun na angat
ta ngamin tolay ta paglelehutin," kunna.

34 "Mappya mantu, Ser, ta ye-yen na
kanan ya kanayun iatad mu tekami,"
kunda tentu.

*I Hesusen Hapa La Ya Kanan Nga Mang-
tolay*

35 A ya uhohug ni Hesus ta nagadang ki-
den tentu a

"Iyak hapa la ya kanan nga mangto-
lay. A ya ange mantu teyak petta man-
gan a awenan sangaw mabisin. A am
ikatalak nak a awenan sangaw gimtang.
36 Ammi nebar ku paen tekamuy ta maski
am naita muy ya tarabakuk a awedak
haman ikatalak. 37 Ammi ya ngamin ki-
den iatad ni Damakewan ta kwak a yen
kid sangaw ya magdulot teyak. A maski
am inya sangaw ya ange teyak awek san-
gaw patugutan. 38 Te yen ta nagtugutak ta
langitewan nga dumagut ta isin petta idu-
lot ku la ya ikayat na nangidoben teyak,
te bakkan ta ikayat kin ya tarabakun ku.
39 A uray na hapa ta awan sangaw ta
mawakay ku ta ngamin kiden neatad na
ta kwak, te tolayan ku kid ta pagadde-
tan na arawin yan. 40 Te ya uray ni
Damakewan ta ngamin kiden mangnonot
ta Anak na en ikid na mangikatalak tentu
a maatadan kid sangaw ta magnayun na
angat, te tolayan ku kid sangaw ta pagad-
detan na arawin yan," kunna.

Ya Paglibak Na Hudyo Kiden Te Hesus

41 A gafu ta **‘Iyak ya kanan nga nagafu ta langitewan,’** kunna a yen ta linibakan na Hudyo kiden.

42 “Bakkan hud te Hesus yan nga anak ni Hose en? Amu tam haman ya dama na ikid na hina na, a had kukunna mantu nagafu ta langit?” kunda.

43 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a

“Awemuy mina liblibakan ya inuhohug ken, 44 te nonotan muy mina ta awan ta makaange teyak am awena gamidan ni Damakewan nga nangidob teyak. A iyak hapa sangaw ya mangtolay tentu ta pagaddetan na arawin yan. 45 A dana nesurat hala yen ta lebru na pinaguhohug na en, te ya nebar na a **‘Namaratu sangaw ya mangituldu tekid,’** kunna. A ya magdangag ikid na mangitug ta ituldu ni Damakewan a yen kid mantu ya umange teyak. 46 Ammi maski kunna ten a awan para la ta nakaita te Damakewan am bakkan la ta Anak na en nga nagafu tentu, a iyak la mantu ya nakaita tentu.

47 “A pake ibar ku ha yan tekamuy, ya mangurug teyak, ittan ya angat na nga magnayun, 48 te iyak ya kanan nga mangtolay tentu. 49 Ammi ta kuman na gingginafu muy kiden ta kalafukanen, a maski sigida nangan kid ta Mana en nga nagafu ta langit a aweda hala magnayun ta kinān da en, te sa nagpasi kid hala. 50 Ammi ya kanan nga magafu ta langit a yen ya mangatad ta magnayun na angat, petta maski am inya ya mangan tentu a awena sangaw pake masi. 51 A iyak hapa la ya kanan nga mangtolay nga nagafu ta langit, a am itta ya mangan ta isin na kanan a matolay sangaw magnayun. A ya kanan nga iatad ku, intu hala ya barikin, petta matolay mina ya ngamin tolay ta paglelehutin,” kunna.

Ya Bari Ikid Na Daga Ni Hesus

52 A gafu ta uhohug ni Hesus a yen ya nagtatapilan na Hudyo kiden, te nagtatabbagan da am had kukunna iatad ya bari na tekid petta kanan da. 53 A yen ta nagbida ha i Hesus tekid.

“Pake ibar ku tekamuy ta am awemuy mangan ta bari na Tolayin Taga Langit ikid na uminum ta daga na en a awemuy mesipat ta angat na. 54 Ammi ya mangan ta barik ikid na uminum ta dagak a ittan ya angat na nga magnayun, a iyak sangaw ya mangtolay tentu ta pagaddetan na arawin yan. 55 Te ya barikin ya kakurugan na kanan, a ya dagak ya kakurugan na inuman. 56 A ya mangan mantu ta barik ikid na uminum ta dagak a yen ya mesipat teyak, a iyak hapa ya mesipat tentu. 57 Ya Damakewan nga awan sangaw masi ya nangidob teyak, a matolayak hapa gafu tentu. A kumanen hapa ta manganen teyak, te matolay hapa gafu teyak. 58 A ya kanan mantu nga bidan ku tekamuy a nagafu hala ta langit, ammi bakkan ta kuman na kanan na gingginafu muy kiden, te maski nangan kid a sa nagpasi kid hala. Ammi ya mangan ta iatad kin nga kanan a matolay hala sangaw nga magnayun,” kunna.

59 A ye-yen na bida ya nepadangag ni Hesus ta umag na kapilya na Hudyo kiden tentu en nangituldu ta ili na Kapernayum.

Ya Nagtalekud Te Hesus Gafu Ta Bida Na en

60 A ya tolay kiden nga dumagdag te Hesus ikid na nakadangag ta netuldu na en a addu tekid ya malussaw ta bida na en.

“Kuga mazigat ye-yan na bida. Itta hud ya mayat magdangag ta kumanin?” kunda.

61 A maski awan ta nangibar te Hesus a amu na hala ta libakan da ya binida na en tekid, a yen ta naguhohug ha tekid.

“Anu? Matampa de ya pangurug muy teyak gafu ta nabidaken tekamuy? 62 A anu sangaw ya pangawatan muy ta inuhohug ken am maita dak sangaw nga timullu ta langitewan ta dana nagyanan ken? 63 Awan mantu ta iatad na bilsag ku ta kappyanan muy, te intu la mangtolay tekamuy ya Kahalwa na Namaratu. A ya uhohug ku kiden tekamuy ya pagyanan na Kahalwa na en ikid na pangpatolay na ta ngamin kiden mangurug. 64-65 Ammi itta ya kadwan tekamuy nga awan mangurug. A yen ta nebar ku tekamuy ta awan sangaw ta makaange teyak am awena uffunan ni Damakewan,” kunna. A yen ya nebar na tekid, te addet ta nepamegafu da en nga dumagdag tentu a dana amu na ya awan kiden mangurug tentu, ikid na am inya sangaw ya mangitalaba tentu.

66 A gafu ta kumanen a nagtalekud na ya addu na dumagdag kiden tentu, te awedan nakihulun tentu. 67 Ammi itta la ya mafulu duwa kiden nga sigida itultuldu na. A ya nebar na tekid a

“Anu hapa ya uray muy? Ikayat muy hapa de magtugut teyak?” kunna.

68 A ya tabbag ni Pedru a

“A itta hud ya takwan na eyan mi, Afu, petta yen hud ya dagdagan mi? Te iko la ya pakadangagan mi ta uhohug kiden nga mangatad ta magnayun na angat. 69 A nangurug kamin teko, te amu min ta iko ya kagitta na Namaratu ewan nga nagafu tentu,” kunna.

70 A ya uhohug ni Hesus tekid ngamin a

“Nonotan muy ta iyak hapa la ya nangpili tekamuy petta mafulu duwa kam,

ammi amuk ta kahulun ni Satanas ya takday tekamuy," kunna.
71 A intu binida na i Hudas nga anak ni Simon Iskaryote, te maski nebilang ta mafulu duwa kiden a intu hala sangaw ya mangitalaba te Hesus.

7

Ya Pagsoysoy Na Kabagis Kiden Ni Hesus

1 A ta nekabalin na en a nagyan la i Hesus ta lugar na Galileya nga nagpapasyar ta kadwan kiden lugar, te awena ikayat ange ta lugar na Hudeya gafu ta Hudyo kiden ten nga nangigakkad ta pamapasi da tentu.
2-3 A sangaw tanagay na ya Pyesta na Ba-bali Kiden ta iten Hudeya, a nepapilit na kabagis na kiden ta ange mina i Hesus ta pyesta en.

"Mappya ta awem magaagyan ta isin, te e ka mina ta iten Hudeya, petta maita na ituldum kiden ya pakapangwam. 4 Te ya mayaten mangipakamu ta bari na a awena haman ilemad ya tarabaku na am awa ipaita na hud la ta ngamin. A gafu ta malalaki ya tarabakum a mappya ta ipabuyam ta ngamin tolay," kunda.

5 A yen ya inuhohug da tentu, te maski kabagis na kid a aweda mangurug tentu.

6 A ya tabbag na hapa tekid a

"Awek para umange, te bakkan para la ta araw ku. Ammi tekamuy a sigida itta ya araw muy, 7 te awena kam ikatupag na tolay kiden. Iyak ya ikatupag da, gafu ta iyak ya mangipasikkal ta kadulay na tarabakun da. 8 Mappya mantu ta ikamuy na ya ange ta pyesta en, te awek ange, te bakkan para la ta pake araw ku," kunna.

9 A yen ta awena bit nagtugut ni Hesus ta lugar na Galileya.

Ya Ange Ni Hesus Ta Pyesta Na Ba-bali Kiden

10 Ammi ta nepakagon na kabagis na kiden ta agyan na pyesta en a gimon na hala i Hesus, ammi awena nakihulun ta addu na tolay, petta awan ta mangibar tentu ta makipyesta kiden. 11 Ammi ya pinakadakal na Hudyo kiden a apagan da hala i Hesus, te ikatalak da ta umange, a yen ta pinohutan da ta tolay kiden am naita da. 12 A addu hapa ya nean-anisat na tolay kiden gafu tentu.

"Mappya na tolay yen O," kun na kadwan.

Ammi ta kadwan a

"Mappya hud yeyana, te mangitawag ta tolay kiden," kunda.

13 Ammi gafu ta talaw da ta pinakadakal da kiden a aweda pake bibidan i Hesus ta kaddun na tolay.

14 A ta mekappat na araw na pyesta en a gimon i Hesus ta agyan na simbaanen, a namegafu nangituldu ta tolay kiden ten. 15 A pake nepagpaka-lat da hapa na pinakadakal na Hudyo kiden.

"Anu itta ya amu na inin, bakawa awena haman nagadal ta mistro tam kiden?" kunda.

16 Ammi ya tabbag ni Hesus ta uhohug da en a intu yan:

"Maski am awek nagadal ta mistro muy kiden a bakkan hala ta iyak ya nagafun na itulduk tekamuy, te ya Namaratu ewan nga nangidob teyak ya nagafun na. 17 A maski am inya ya mayat nga mangidulot ta patarabaku na Namaratu ewan tentu a melasin na hala am Namaratu ya pagafun na itulduk, ono am magurayak la maguhohug ta kabukodan na nonot ku. 18 Te ya maguray maguhohug ta kabukodan na nonot na a awan ta takwan na padayaw na am bakkan ta bari na hapa la. Ammi ya mangipadayaw ta nangidoben tentu a yen ya mekatalak nga mangituldu, te awan ta pagkilluyan na. 19 Pake dayawan muy hala i mina Mosesen gafu ta intu ya nangisirak ta lintig kiden tekamuy. Ammi maski kunna ten awan haman tekamuy ta mangitug ta nesirak na en tekamuy, te igakkad dak haman papasin maski am awan ta pangpapasin muy teyak," kunna.

20 A ya tabbag na tolay kiden hapa a

"Itta hud ya manggakkad mamapapasi teko? Itta de ya anitum nga nagpaguyung teko," kunda.

21 A ya tabbag na en hapa a

"Maski kustu hala ya inuhohug ken, te ka-ma kam la nakaporay gafu ta takday la na tarabakuk ta araw na agimmang. 22 Ammi sigida magtarabaku kam hapa ta araw na agimmang, te yen haman ya pagbanggit muy ta mayaten mesipat tekamuy. A yen ya idulot muy gafu ta lintig na agbanggit nga nesirak ni mina Mosesen tekamuy. Ammi maski kunna ten a bakkan haman te Mosesen ya nagafun na am awa gingginafu muy kiden nga napopolu ammi tentu. 23 A am ituluk muy mantu ta mabanggit ya tolay ta araw na agimmang petta awemuy makaliwat ta lintig ni Moses a anu haman ta magporay kam teyak ta pagpamappyak ta napilay ta araw na agimmang? 24 Mappya ta awemuy hamhama ya pangnonot muy, te mangnonot kam mina ta katunungan na nonot," kunna tekid.

Ya Pagbida Ni Hesus Ta Nagafun Na

25 A gafu ta tabbag ni Hesus a tumubbat hapa naguhohug ya kadwan kiden tolay taga ili na Herusalem.

"Talaga ta ye-yan na tolay ya ikayat da en papasin," kunda. 26 "Ammi itan muy awa itta in magbida ta tolay kidin,

a awena haman magtalaw, yaga aweda
hapa pakidibatin na pinakadakal tam ki-
den. Nelasin dan de ta intu hala ya
Mangikerutan nga ange kan tekitam?"
kunda hapa.
27 Ammi ya uhohug na kadwan a
"Awan, te am makipaita sangaw ya
Mangikerutan a awan kan ta makkamu
am had ya pagafun na, ammi amu tam
haman ya nagafun na inin," kunda.
28 A gafu ta mangituldu para la i Hesus ta
umag na simbaanen a neayag na ya tabbag
na ta bida na tolay kiden tentu.
"Maski am amu muy ya ngagan kin
ikid na lugaren nga nagafun ku a awe-
muy haman amu ya nangidoben teyak,
te awek naguray umange ta isin te itta
ya nangidob teyak, a intu ya kettayan
na ngamin kakurugan. 29 A iyak ya
makkamu tentu, te intu ya nagafun ku
ikid na nangidob teyak," kunna.
30 A gafu ta uhohug na en a ginafut
da mina na pinakadakal na Hudyo kiden,
ammi awan ta nakagafut tentu, te bakkan
para la ta araw na en. 31 Ammi ta kad-
wan kiden tolay nga nakadangag tentu a
addu hapa ya nangurug ta intu hala ya
Mangikerutan nga dana nebar na Nama-
ratu, te ya uhohug da a
"Talaga ta intu hala ya Mangikeruta-
nen, te am kanu mina ya ange na
Mangikerutanen a dakdakal hud ya
pakapangwa na ammi ta umange in?"
kunda.

Ya Pangidob Da Ta Manggafut Te Hesus

32 A ya Pariseyu kiden hapa a nedanga-
gan da ya nean-anisat na tolay kiden gafu
te Hesus, a yen ta umange kid nakibidan
ta kadwan kiden padi na Hudyo, a nag-
babidan da ya pangidob da ta polis kiden,
petta gafutan da i Hesus. 33 A ta datang na
polis kiden a magbida para la i Hesus ta
tolay kiden.
"Assang na la ya kettakin tekamuy,
kapyek sangaw magtoli ta nangidoben
teyak. 34 A apagan dak hapa sangaw petta
uffunan ta kam, ammi awedak sangaw
maapagan, te awemuy haman makaange
ta eyan ken," kunna.
35 A nagimpopohutan na Hudyo kiden ya
ikayat na uhohugan.
"Had hud para ya eyan na en nga awe-
tam sangaw maapagan?" kun na kad-
wan.
"Ikayat na panaw ange ta Hudyo kiden
nga nesansaned ta lugar na Giregu kiden
petta mangituldu hapa ta Giregu kiden?"
kun na kadwan para.
36 A ta kadwan para a
"Anu hud ya ikayat na uhohugan ta
apagan tam sangaw, ammi awe tam san-
gaw maapagan? A had kukun na uhohug
na en ta awe tam makaange ta eyan na
en?" kunda.
37 A ta kapozyanan na araw na pyesta
en a sa magkakampat ya ngamin tolay ta
simbaanen, a nagtayuk i Hesus kapye na
pinasikan ya ipadangag na tekid.
"Am itta ya makainum a ange mina
teyak petta uminum. 38 Te ya mangikata-
lak teyak a dumatang sangaw tentu ya
kuman na nesurat ta Bibliya, te
**'Itta hala sangaw ya kuman na
karayan na danum nga magarut
ta umag na en nga mangtolay
tentu,' "** kunna.
39 Ammi intu bidan na ya Kahalwa na Na-
maratu nga iatad na sangaw ta ngamin ki-
den mangurug tentu. Ammi awena la bit
nedob tekid te awena para la madayawan
ni Hesus ta langitewan.
40 A ta nepakadangag na tolay kiden ta
uhohug ni Hesus a nebar na kadwan ta
"Talaga ta intu hala ya paguhohugan na
Namaratu nga binida ni mina Mosesen,"
kunda.
41 A ya uhohug na kadwan a
"Maski intu hala ya Mangikerutan,"
kunda.
Ammi awena nangurug na kadwan, te
"Taga Galileya hud sangaw ya
Mangikerutan tekitam? 42 Te ya nesurat
ta Bibliya a intu sangaw ya pangpanga ni
mina Dabiden, a meanak sangaw ta ili na
Betlihem, te yen haman ya lugar ni mina
Dabiden," kunda.
43 A nagkakattway mantu ya nonot na tolay
kiden gafu tentu, 44 te ikayat na kadwan ta
gafutan da mina, ammi maski kunna ten a
awan haman ta nangsi-ged tentu.
45 A ta pagtoli na polis kiden ta padi kiden
ikid na Pariseyu kiden nga nangidob tekid
a
"Anu hud ta awemuy inalap?" kunda
tekid.
46 "A awemi ginafut, te awan ta takwan
na amu mi nga makauhohug ta kuman na
nadangag mi en tentu," kunda.
47 "Anu kuga naayayyaw kam hapa ta
laddud na. 48 Itta hud ya nangurug
tentu ta pinakadakal muy ono Pariseyu?"
kunna hapa na Pariseyu kiden tekid.
49 "Pa-gangan na Namaratu ye-yan kid
na tolay nga awan makkamu ta lintig na
kiden," kunda ha.
50-51 Ammi ya uhohug ni Nikodemu ta
sakā Pariseyu na kiden a
"Ta kuman na uhohug na lintig tam ki-
den a mehangat kitam nga mangpa-gang
ta tolay am dana awetam bit dangagan

ya bida na, petta amu tam ya liwat na,"
kunna.
I Nikodemu ya umange nakibidan te Hesus
ta hiklam.
52 A ya tabbag na kadwan kiden tentu a
"Anu? Taga Galileya ka hapa, petta
ikerutam ya kagittam. Pake basam mina
ya surat na pinaguhohug kiden na Na-
maratu, te maitam sangaw ta bakkan ta
Galileya ya pagafun na paguhohugan na
en nga nebar na tekitam," kunda.
53 A sangaw naggagungay kid, te immange
ya tagtakday tekid ta bali da.

8

Ya Babbayen Nga Nakikadallaw

1 A ta nekabalin na kumanen a nagam-
mak i Hesus ta Bagetay na Olibo nga itta
ta bikat na ili na Herusalem. 2 A ta
magkakarawan a dumagut ha, a nagtoli ta
simbaanen. A gafu ta enna ha kinalihung
na tolay kiden a nagtuttud hapa, petta man-
gituldu tekid. 3 A tentu para la nangituldu
a simarok hapa ya kadwan kiden Pariseyu
ikid na Abugadu nga mangituldu ta lintig
ni Moses. A nehulun da hapa ya takday
babbay nga ginafut da ta pakikadallaw na
en, a pinatayuk da ta pagtatangnganan na
tolay kiden kapye da nebar te Hesus.
4 "Mistro, neddatangan mi ye-yan na
babbay ta pakikadallaw na. 5 A ta lintig ni
Moses a nebar na ta mapatur ya kumanin
addet ta masi, ammi damagan mi hapa ya
uray mu tentu." kunda.
6 Ammi inuhohug da yen te Hesus te pang-
paruba da tentu, talo am itta ya ibar na
nga pangidaruman da sangaw tentu. Ammi
te Hesus a nagtumag la nagkurkurnit ta
lutak ta guramay na en. 7 A gafu ta netotoli
da ya pohut da en tentu a nagtayuk hapa
ta atubang da kapye na hapa naguhohug
tekid.
"Am itta ya awan seliwat tekamuy a yen
mina ya imunnan mangpatur ta babbay-
ina," kunna,
8 kapye na nagtumag ha nagkurkurnit ta
lutak.
9 Ammi ta nepakadangag da ta inuho-
hug na en tekid a nasesenut kid na nag-
tatugut namegafu ta kalalaklakayan, a intu
la nasirak i Hesus ikid na babbayen nga
imatayuk ta atubang na en. 10 A sangaw
nagtayuk ha i Hesus kapye na naguhohug ta
babbayen.
"Anu awan kid? Awan hud ta nasirak
nga mangpa-gang teko?" kunna.
11 "Awan kad, Afu," kunna hapa.
"A maski teyak, bakkan ta iyak ya
mangpa-gang teko, a e kan mantu, ammi
awem na sangaw magliwat," kun ni
Hesus tentu.

*Ya Zilag Na Namaratu Nga Mang-
padakar Ta Tolay*

12 A sangaw ta mittan ta pagbida ni Hesus
ta Pariseyu kiden a
"Iyak ya zilag na Namaratu ewan nga
mangpadakar ta tolay kiden. Am itta ya
dumagdag teyak a awena sangaw mag-
tugtugut ta sugiram, te itta tentu ya zila-
gen nga mangtolay tentu," kunna.
13 Ammi ya tabbag da hapa tentu a
"Awan haman ta kwenta na pangtis-
tigum, te iko la tatakday ya mangtistigu ta
barim," kunda.
14 A ya bida ni Hesus tekid a intu yan:
"Maski am iyak hapa la ya mangtistigu
ta barik a kakurugan hala ya pangtis-
tiguk, te amuk haman ya nagafun ken
ikid na datangan ku. Ammi tekamuy
a awemuy haman amu ya nagafun ken
ikid na datangan ku. 15 Am ikamuy ya
mangnonot ta kwenta na tolay a intu la
nonot muy ya gagangayen nonot na tolay,
ammi teyak a awek haman nonotan am
anu ya kwenta na tolay. 16 Ammi maski
am iyak mina ya mangnonot tekid a
matunung hala ya nonot ku tekid, te awek
haman maguray mangnonot am awa
duwa kami ni Damakewan nga nangidob
teyak. 17 Intu mina pagnonotan muy
ya ibar na lintigen nga ikatalak muy, te
am naggitta kan ya pangtistigu na duwa
na tolay a matunung kan ya pangtistigu
da. 18 A matunung mantu ya pangtistigu
mi ni Damakewan, te ya pangtistiguk ta
barikin a kumanen hala ya pangtistigu ni
Damakewan teyak," kunna tekid.
19 A gafu ta nekabat na ya dama na en a
nebar da ta
"Had sin mantu ya damam nga ki-
nam, petta dangagan mi ya pangtistigu na
teko," kunda tentu.
"Bakkan mantu la ta iyak ya awemuy
amu am awa i Damakewan hapa, te am
amu dak mina a amu muy hapa i Damake-
wan," kun ni Hesus tekid.
20 A ta nepaguhohug na ta kumanen
tekid a itta kid ngamin ta umag na sim-
baanen ta bikat na nangila-nugan na tolay
kiden ta kontribisyon da kiden, te yen ya
nagyanan na tentu en nangituldu ta tolay
kiden. Ammi maski inuhohug na yen tekid
a awan ta nanggafut tentu, te bakkan para
la ta araw na en.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi Na

21 A gafu ta kumanen a nedulot na ya
paguhohug na tekid.
"Awanak sangaw tekamuy, te pag-
tugutān ta kam, a **'Ampade ittan ya
Mangikerutanen,'** kummuy sangaw.
Ammi masi kam hala sangaw seliwat, a

awemuy sangaw makaange ta eyan ku,"
kunna.
22 A gimpopohut kid ta
"Anu hud ya ikayat na uhohugan ta
awetam sangaw makaange ta eyan na?
Papasin na hud sangaw ya bari na?"
kunda.
23 A ya uhohug na para tekid a
"Ikamuy ya taga akbanin, a parigan
muy hala ya tolay kidin sin nga adayu ta
Namaratu. Ammi iyak ya taga utunewan,
a awek parigan ya agnonot na taga lutak
kidin. 24 A yen ta nebar ku tekamuy
ta masi kam hala sangaw seliwat, te am
awemuy mangurug ta iyak hala ya pakai-
tan na Namaratu ewan a kurug ta masi
kam sangaw seliwat," kunna.
25-26 "Agay! Parig mu hud ta iko ya
kagitta na nginaganamina?" kunda
tentu.
A ya tabbag na hapa a
"Mabalin hapa ta addu ya mauhohug
ku ta pangihuyak tekamuy, ammi annun
ta kam para kabida maski ta assang la.
Te ya nangidoben teyak ya kettayan na
ngamin kakurugan, a awan ta ipadangag
ku ta tolay kiden am bakkan ta kuman na
nadangag ku tentu," kunna.
27 Aweda naawatan ta intu nabida na
tekid ya Dama na en nga nangidob tentu,
28 a yen ta pake nebar na tekid.
"Sangaw am nebesin dak a yen san-
gaw ya pakkamu muy ta iyak hala ya
Tolayin Taga Langit. A amu muy hapa
sangaw ta awek naguray ta paguhohug
ku tekamuy, te intu la uhohugan ku ya
netuldu ni Damakewan teyak. 29 A maski
am intu ya nangidob teyak a nehulun
hala teyak, a awenak sangaw pagurayān,
te kanayun kwan ku ya makamamallak
tentu," kunna.
30 A ta nepakauhohug ni Hesus ta isin tekid
a addu hapa ya nangibar ta mangurug kid
na tentu.

Ya Pangparuba Ni Hesus Ta Mangurug Kiden Tentu

31 Ammi ya uhohug ni Hesus ta mangurug
kiden tentu nga Hudyo a
"Am pake itug muy ya uhohug ku teka-
muy a megitta kam mantu ta kakurugan
na metuldu nga awan mangilogot. 32 A
am pake netug muy na ya kakurugan a
maubadan kam hapa ta pagtagabu muy
gafu ta kakurugan nga amu muy," kunna.
33 "A te Hudyo kami nga pangpanga ni
mina Abraham, a addet ta ayanin awan
kad ta nakitagabun mi. A anu mantu ya
ikayat mu uhohugan ta maubadan kami
sangaw ta pagtagabu mi?" kunda.
34 A ya uhohug ni Hesus tekid a
"Pake ibar ku tekamuy ta maski am
inya tekamuy ya iminam magliwat a ku-
man na makitagabu mantu ta mamagli-
waten tentu. 35 A amu muy haman ta
awena magdanang na tagabu ta bali na
dafu na en. Ammi ya anak na makābali
en ya magdanang. 36 A am Anak na
Namaratu mantu ya mangubad tekamuy
ta pagliwat muy a pake maubadan kam
ta mappya. 37 Amuk ta ikamuy Hudyo
ya pangpanga ni Abrahamen, ammi awe-
muy haman megitta tentu, te igakkad
muy haman ya mamapasi teyak. A yen
ta papasin dak gafu ta awan ta ketugan
na uhohug ku tekamuy. 38 Ammi awan
ta inuhohug ku tekamuy am bakkan la
ta kuman na naitak te Damakewan, a
intu la tarabakun muy hapa ya kuman na
nadangag muy ta dama muy," kunna.
39 A ya tabbag da hapa ta inuhohug ni
Hesus a
"Awan ta takwan na dama mi am
bakkan la te mina Abraham," kunda.
"A am kakurugan ta ānāk kam mina
ni Abrahamen a gagangay ta tarabakun
muy mina ya kuman na gagangay na en.
40 Ammi ta kuman na ikamuy a ikayat
muy hud la papasin ya nangipadangag
ta kakurugan nga nadangag na ta Nama-
ratu ewan. Kunna hud ten ya tarabaku
ni mina Abraham? 41 Takwan mantu ya
dama muy a yen ya parigan muy," kunna
hapa tekid.
"Atsi O, awena kami igitta ta kuman
na anak na nakikadallaw, te takday la ya
dama mi, a intu hala ya Namaratu ewan,"
kunda.
42 A ya uhohug ni Hesus tekid a
"Am Namaratu mina ya dama muy a
gagangay ta iddukan dak mina, te Nama-
ratu hapa la ya nagafun ku. A yen ta itta
yak sin, te awek haman naguray umange
am awa intu hud la ya nangidob teyak.
43 Ammi awemuy garay maawatan ya
ikayat ku uhohugan tekamuy, te awemuy
ikayat dangagan ya ibar ku tekamuy.
44 Ikamuy hala ya ānāk ni Satanas, a am
anu ya ikayat na dama muy a yen hapa
ya tagasingatan muy. Intu hala ya minag-
papasi abat ta gafu na en, a awena amu
magbida ta kakurugan, te intu la gagan-
gay na ya pagkilluyan. A am magladdud a
ipaita na hala ya gagangay na, te kanayun
magladdud, yaga intu hapa la ya namepe-
gafu ta laddud. 45 Ammi teyak a kanayun
uhohugan ku ya kakurugan, ammi gafu
ta kakurugan a awemuy haman kurugan,
te intu la ikayat muy ya laddud. 46 Itta
hud tekamuy ya makapasikkal ta pagli-
wat ku? A am kakurugan ya uhohugan
ku tekamuy anu kawagan na mantu ta
awedak kurugan? 47 Am makidama ya

tolay ta Namaratu a dangagan na mantu ya ibar na Namaratu tentu, ammi yen ta awemuy dangagan ya uhohug na te bakkan ta intu ya dama muy," kunna.

48 A gafu ta uhohug ni Hesus ta Hudyo kiden a tinabbag da hapa.

"Kustu hala ya uhohug mi en ta kagitta na ka na Samaritan kiden, te itta malat ya anitum nga nagpaguyung teko," kunda.

49 "Itta hud ya anituk, bakawa padayaw ku haman ya Damakewan. Ammi tekamuy a padpadulayan muy ya mangpadayaw tentu. 50 Awena ta padayaw ku ya barik tekamuy, ammi itta hala ya mangpadayaw teyak, a intu hala ya makkamu ta ngamin dumatang teyak," kunna.

51 A ya takday para na bida na tekid a

"Pake ibar ku tekamuy ta maski am inya ya mangitug ta uhohug ku a awena sangaw masi," kunna.

52 "Asakay, kuga maguyung kan malat O, te pake netug ni mina Abrahamen ya uhohug na Namaratu, ammi nasi hala, a kumanen hapa ta kadwan kiden pinaguhohug na. Ammi ibar mu haman ta awena sangaw masi na mangitug ta uhohug mu. 53 Dakdakal ka hud ammi te mina Abraham ikid na pinaguhohug kiden na Namaratu nga sa nagpasi? Inya hud ya pangigittam ta barim?" kunda tentu.

54 A ya uhohug na ha tekid a

"Am angarigan ta iyak ya mangdayaw ta barik a awan ta kwenta na pangdayaw ku, ammi ya Damakewan ya mangdayaw teyak, a intu hala ya ibar muyen ta Namaratu muy, 55 ammi ta kakurugan a awemuy haman amu. Iyak hala ya makkamu tentu, a am awek mina ibosag ya pakkamuk tentu a kagitta dak mina nga magladdud. Ammi amuk haman, a itug ku hapa ya uhohug na. 56 A ya gingginafu muyen Abraham nga kinan muy a pake matalak hapa gafu ta uhohug na Namaratu tentu ta maita na sangaw ya araw ku. A kuman na naita nak hapa gafu ta pangikatalak na en teyak, a pake natalakan hapa," kunna.

57 "Asakay, pake nabayag na haman ya nepasi ni Abrahamen a awem para la laklakay. Mabalin hud mantu ta nagkāita kam?" kunda hapa tentu.

58 "Kakurugan hala ya uhohug ku tekamuy ta dana itta yak na ta kawan para la ni mina Abrahamen," kunna ha tekid.

59 A gafu ta pake nekatupag da ya uhohug na tekid a nangalap kid na ta batu, te pangpapasi da tentu, ammi nelogot kid te nalingadan na tentu en imuhet ta simbaanen.

9

Ya Bida Na Nagdaram Ta Nekeanak Na

1 A sangaw ta pagtugtugut nig Hesus ikid na ituldu na kiden ta dalan a nesimmun da ya takday lalaki nga nagdaram ta nekeanak na en. 2 A napopoyung hapa ya nonot na kahulun na kiden ni Hesus ta nagdaramen, te ya uhohug da te Hesus a

"Mistro, Inya hud ya nagliwat tekid na daramin ono dadagkal na kiden, petta daram ta nekeanak na?" kunda.

3 "Bakkan ta liwat na ya nepagdaram na," kun ni Hesus, "a bakkan hapa ta liwat na dadagkal na kiden, am awa neanak nagdaram petta intu sangaw ya pakaitan na pakapangwa na Namaratu ewan gafu ta pagpamappyak tentu. 4 A mappya mantu ta idulot tam ya patarabaku na nangidoben teyak ta ketta para la na araw tam, te dumatang sangaw ya kuman na hiklam ta awetam pakatarabaku. 5 Ammi ta kettak para la ta paglelehutin a iyak ya mangpadakar ta sugiram na tolay kiden," kunna.

6 A tentun nakauhohug ta isin a naglutab ta lutak, kapye na nelagum ya lutak ta lutab na en. A sangaw nedirkat na ya fuyaken ta mata na daramen kapye na dinob nga ange magamwas.

7 "Aran, E kan magamwas ta kinan da en **'Agzigutan na Siluwam'**," kunna ta daramen.

(A ya ikayat na uhohugan na Siluwam a 'Nedob', kunna.)

Umange mantu nagamwas, a tentu en dimmatang ta bali na en a makaitan. 8 A ta nepakaita na karuba na kiden tentu a

"Intu hala de ya nakilimlimuten," kunda.

A kumanen hapa ya uhohug na nakaita kiden tentu ta nepakilimlimut na en. 9 **"Intu kad hala,"** kun na kadwan, ammi ta kadwan a **"Bakkan ta intu, am awa kagitta la na bari na en,"** kunda. Ammi ya uhohug na daramen tekid a **"Maski iyak haman,"** kunna.

10 A ya uhohug da mantu tentu a

"Had kukunna mantu na nepakaladdang mu?" kunda.

11 "A te ya nagngagan ta Hesus a namadday ta fuyak, kapye na nedirkat ya fuyaken ta matak kiden. A **'E kan magamwas ta iten Siluwam,'** kunna teyak.

"A umange yak mantu nagamwas, a sangaw nakaita yak na," kunna.

12 "A had agyan na kinamen Hesus ta ayanin?" kunda ha tentu, ammi awena kan amu.

Ya Pagimbestigar Da Ta Daramen

13-14 A ta nepamadday ni Hesus ta fuyaken ikid na nepagpaladdang na ta mata

na daramen a araw na agimmang na Hudyo kiden. A sangaw itta ya umange nangalap ta lalaki en, petta iange da ta Pariseyu kiden, 15 te imbestigaran da am had kukun na nepakaladdang na mata na kiden. A ya uhohug na en tekid a

"Nedirkat na ya fuyak ta matak kiden, kapyek umange nagamwas, a ta ayanin a makaita yak na," kunna tekid.

16 "On ay, ammi ye-yen na tolay nga kinam a bakkan ta kahulun na Namaratu, te awena haman ngilinan ya araw na agimmang," kun na kadwan kiden Pariseyu.

"A am kakurugan mina ta dulay na tolay a itta hud ya mabalin na ta daram petta makaita?" kunna para na kadwan. A nagkakattway mantu ya nonot da gafu tentu.

17 A gafu ta kumanen a pinohutan da ha ta lalaki en.

"Iko haman ya pinaladdang na ta mata, anu mantu ya uray mu tentu?" kunda.

"A talaga ta paguhohugan na Namaratu," kunna.

18 Ammi ya pinakadakal na Hudyo kiden nga nangikatupag te Hesus a aweda kurkurugan ya nepagdaram na lalaki en ikid na nepakaladdang na mata na kiden, a yen ta pinaayagan da bit ya dadagkal na kiden petta pohutan da tekid.

19 "Ye-yan hud ya anak muyen nga kinan muy nagdaram ta nekeanak na? A am **'On,'** kummuy a ipasikkal muy mantu am had kukunna makaita ta ayanin," kunda.

20 A ya tabbag da hapa a

"Amu mi ta intu hala ya anak mi, a amu mi hapa ta daram ta nekeanak na en, 21 ammi awemi haman amu am anu ya gafu na pakaita na ta ayanin, ikid na am inya ya nangpaladdang ta mata na kiden. Mappya ta intu mina ya pangpohutan muy, petta intu hapa la ya pakadangagan muy, te intu hapa la ya makkamu ta bari na," kunda.

22 A yen ya tabbag da en gafu ta talaw da ta Hudyo kiden nga nangpohut tekid, te dana nagbabidan na pinakadakal da kiden ta am itta ya mangibosag te Hesus ta intu hala ya Mangikerutan nga dinob na Namaratu a mehangat sangaw makigimung ta kapilya da. 23 A yen ya gafu na nepagtabbag da ta **"Intu mina ya pangpohutan muy, te intu hapa la ya makkamu ta bari na,"** pagkin.

24 A gafu ta kumanen a pinaayagan da ha ya lalaki en nga nagmappya ta nepagdaram na en, a pake tinabarangan da.

"Awem na mina magtulad ta atubang na Namaratu ewan, te ibosag mu hala ya kakurugan, te amu mi haman ta dulay na tolay ya kinamen nga nangidirkat ta fuyak ta matam kidina," kunda tentu.

25 "A awek haman amu am dulay na tolay yen, ono awan. Intu la amuk ya nepagdaram ken, a ta ayanin a makaita yak na," kunna hapa tekid.

26 "A anu mantu ya iningwa na teko? Had kukunna hud na nepagpaladdang na ta matam kidina?" kunda ha tentu.

27 "Asakay, nebar kun paen tekamuy, a awemuy haman dinangag. Anu haman ta damagan muy ya iningwa na teyak? Ikayat muy hud medagga ta ituldu na kiden?" kunna.

28 Ammi pake nagsasitangan da ya lalaki en.

"Iko ya ituldu na tolayin yana, ammi ikami ya ituldu ni mina Moses. 29 Amu mi ta itta ya netuldu na Namaratu te mina Moses, ammi ta tolayin yana a awemi haman amu am had ya nagafun na," kunna hapa na tabbag da tentu.

30 "Ama! Kuga mamallaw kanan, te maski itta ya nakapaladdang ta matak kiden a ibar muy para ta awemuy amu am had ya nagafun na. 31 Amu haman na ngamin tolay ta awena dangagan na Namaratu ya pakimallak na minagliwat ta lintig na kiden, te intu la dangagan na ya mamat tentu ikid na mangidulot ta ikayat na en. 32 A maski abat ta nepamegafu na paglelehutin itta hud ya nadamag nga makapaladdang ta mata na tolay nga neanak nagdaram am bakkan la ta ayanen. 33 Am bakkan mina ta kahulun na Namaratu ye-yen na tolay a itta hud mantu ya pakapangwa na nga mangpaladdang ta matak kidin," kunna tekid.

34 "Oh, iko hud ya makkamu mangituldu tekami, bakawa nekihu ya liwat mu ta nepaghukal mu," kunda hapa tentu, kapye da newarad ta lawan.

Ya Pakasimmu Ni Hesus Ta Nagdaramen

35 A sangaw nadamag ni Hesus ta dinugiman da ya nagdaramen ta kapilya da en. A tekid ha nagkasimmu a

"Anu hapa ya uray mu ta Tolayen Taga Langit? Mangurug kan de tentu?" kun ni Hesus tentu.

36 "A inya hud yen, Ser? Ibar mu haen teyak, petta kurugan ku hapa," kunna.

37 "A naitam na haman, a maski intun ya makiuhohugan teko," kun ni Hesus tentu.

38 "Ay, mangurugak mantu, Afu," kunna, kapye na namalentud hapa ta atubang ni Hesus nga nangdayaw tentu.

39 A ya pasikkal ni Hesus ta iningwa na en ta nagdaramen a

"Yen ta umange yak ta paglelehutin, petta melasin ya mangurug ikid na awan mangurug gafu teyak, pettam kumanen a makaita ya nagdaram kiden, ikid na magdaram ya makaita," kunna.

40 A gafu ta nedangagan da hapa na kadwan kiden Pariseyu a

"Anu hud ya ikayat mu uhohugan? Ikami de hapa ya kuman na nagdaram?" kunda te Hesus.

41 "A am amu muy mina ta nagdaram kam a awan mina ta liwat muy ta awemuy pakaita ta nepaita tekamuy. Ammi gafu ta **'Ikami hud ya kuman na nagdaram,'** kummuy, a itta la ya liwat muy, te awemuy haman kurugan ya nepaita tekamuy," kun ni Hesus tekid.

10

Ya Keangarigan Na Manaron Ta Kalneru Na Kiden

1 A ya takday ha na bida ni Hesus tekid a intu yan:

"Pake ibar ku ya kustu tekamuy," kunna. "Am itta mina ya simarok ta agiafunan na kalneru kiden, ammi awena simarok ta agyan na irwangan, te apagan na ya takwan na unekan na, a talaga ta tulisan yen nga ange magtakaw ta kalneru kiden. 2 Ammi ya simarok hala ta agyan na irwangan a amu tam ta intu hala ya dafu na kalneru kiden nga magtaron tekid, 3 te intu hapa la ya ihukat na maggwardya en ta irwangan. A mengahalan da hapa na kalneru na kiden, te am iuhet na kid a baran na kid ta ngagan da. 4 A sangaw am sa nelattog na kid na a intu ya imunnan, te enna kid itulud ta agyan na pangipastun na tekid. A dumadagdag kid hapa, te intu ya mengahalan da. 5 Aweda hapa dumagdag ta aweda en amu am awa pagbilagān da hud la, te aweda mengahalan ya bakkanen ta dafu da," kunna.

6 Yen hala ya addet na keangarigan ni Hesus ta Hudyo kiden, ammi aweda nanonot am anu ya ikayat na uhohugan tekid.

7 A gafu ta aweda manonot a pake nepasikkal na ha tekid.

"Pake ibar ku mantu ya kustu tekamuy ta iyak ya kuman na irwangan na kalneru kiden. 8 A ya ngamin kiden napopolu ammi teyak nga ape mangikerutan mina ta tolay kiden, a kuman kid na tulisan nga magtakaw ta kalneru kiden, te matulad kid na mangikerutan. A yen ta aweda kid dinangag na kalneruk kiden. 9 Awan mantu ta takwan na irwangan am bakkan la ta iyak, a maski am inya ya mayat simarok teyak a mekerutan hala, a alawa hapa sangaw ya pagbalabalittagan na petta makaapag ta magserbi tentu. 10 Ammi ya kuman na tulisan a ikayat na la ange magtakaw ikid na mamapapasi ikid na mangikutkutet. Ammi teyak a yen ta itta yak ta paglelehutin petta matolay la ya kuman na kalneruk kiden gafu teyak, te iatad ku la tekid ya angaten nga awan pulus ta pagaddetan.

11 "A iyak para ya kuman na mappya na manaron ta kalneru kiden, te ya mappya na manaron a isagapil na hala ya angat na ta taronan na kiden, petta mekerutan kid. 12 Ammi ya gagangay na mangallu en hapa nga magtaron, a am maita na ya kuman na maporay na atu nga ange mamapasi ta kalneru kiden a pakimohayan na hala ya kalneru kiden, te pagbilagān na kid, te bakkan ta intu ya makākwa tekid. A malogon sangaw ya panggafut na atu en tekid, a mekutukutet kid na. 13 A pagbilagān na kid hala na mangallu en, te awan ta pangkenga na ta kalneru kiden, te bakkan ta intu ya makākwa. 14-15 Ammi teyak hapa la a mappya yak na manaron, te magkākofun kami na ngamin kwak ta kuman na pagkākofun mi ni Damakewan. A isagapil ku hapa sangaw ya angat ku tekid, petta mekerutan kid.

16 "A itta para ya kadwan kiden kalneruk nga awan nedagga ta agiafunanin yan, a mappya ta yen kid hapa ya padagdag ku. A dumadagdag kid hala sangaw am madangag da ya ngahal ku, pettam kumanen a sa magdadagga sangaw ya ngamin kiden kalneruk, a iyak la tatakday ya dafu da nga magtaron tekid. 17 A yen ta iddukan nak ni Damakewan te isagapil ku hala ya angat ku tekid, petta ipabaguk hala sangaw. 18 Ammi awan ta makapapasi teyak am bakkan la ta iyak ya makāuray, te itta ya pakapangwak nga mangisagapil ta angat ku, yaga itta hapa ya pakapangwak nga mangtolay ta barikin hapa la, te yen hala ya nepatudun ni Damakewan teyak," kunna.

19 A gafu ta binida ni Hesus ta Hudyo kiden a yen ya nagkakattwayan na nonot da tentu.

20 "Annun tam hud dangdangagan ya tolayin yan. Itta malat ya anitu na nga mangpaguyung tentu," kun na kadwan.

21 Ammi ta kadwan a

"Bakkan ta kumanin ya uhohug na seanitu, te yaga makapaladdang hud ya anitu ta mata na daram?" kunda.

Ya Pangpohut Na Hudyo Kiden Te Hesus

22 A sangaw ta kaarawan na agirid a itta hapa ya pyesta ta ili na Herusalem

nga Pangigawat da ta simbaanen ta Namaratu. 23 A nagpapa-yat la i Hesus ta
pagsigonganen nga nepapadday ni mina
Ari en Solomun ta agyan na simbaanen. 24 A
tentu en nagpapa-yat a enna kinalihung na
pinakadakal na Hudyo kiden a ya nebar da
tentu a

"Annun na kami biga popoyungan? Am
kakurugan ta iko ya Mangikerutan nga
dinob na Namaratu ewan a mappya ta
pake ibar mu mina tekami," kunda.

25 "A nebar kun paen tekamuy, ammi
awemuy garay mangurug," kunna. "Te
ya ngamin kiden tinarabakuk gafu ta
pakapangwa ni Damakewan a yen kid
hala ya mangipasikkal teyak. 26 Ammi
gagangay ta awemuy mangurug te awe-
muy negitta ta kalneruk kiden. 27 Te
ya tolay kiden nga negitta ta kalneruk a
pake dangagan dak, a kanayun dagda-
gan dak, te kofun dak. 28 A aweda hapa
sangaw melogot ta pasi da, te iyak hapa
ya mangiatad ta magnayun na angat da.
A awan sangaw ta makagubat tekid ta
kamat ku. 29 Te ya Damakewan ya nangi-
paibbal tekid teyak a masmasikan haman
ammi ta ngamin, a itta hud ya makagubat
tekid ta kamat na, 30 te ikami ni Damak a
tatakday kami," kunna.

Ya Pangpator Da Mina Te Hesus

31 A ta pakadangag na Hudyo kiden ta
uhohug ni Hesus a nagakut kid na ta batu, te
pangpapasi da mina tentu gafu ta inuhohug
na en. Ammi ya uhohug ha ni Hesus tekid a

32 "Addu haman ya nepaitak tekamuy
nga mappya gafu ta pakapangwa ni
Damakewan, a had sin mantu tekid ya
gafu na pangpapasin muy teyak?" kunna
hapa tekid.

33 "Bakkan ta mappya na tarabaku ya
gafu na pangpapasin mi teko am awa
panadakat mu ta Namaratu ewan, te
maski tolay ka a igittam haman ya barim
ta Namaratu," kunda.

34 "A te awemuy de manonot ya uhohug
na Namaratu ta lebru na lintig na kiden,
te ya uhohug na a

**'Nebar ku paen ta kagitta na kam na
Namaratu, te anak kam ngamin
na Kata-nangan na Dyos,'** kunna.

35 A am nengagan na mantu ta Dyos ya
dadagkal tam kiden nga pinasinapan na ta
uhohug na, anna awena mabalin ta mauli
ya uhohug na en, 36 a panadakat ku hud
am ibar ku ta Anak nak na Namaratu ewan,
bakawa iyak haman ya pinasinapan na ikid
na pinakabari na nga nedob na ta paglele-
hutin. 37 A am awek mina tarabakun ya
kagitta na tarabaku na Namaratu a awedak
mina kurugan, 38 ammi gafu ta yen hala ya
tarabakun ku a yen mina ya pangurugan
muy teyak maski am awemuy kurugan ya
uhohug ku tekamuy, pettam kumanen a
amu muy ikid na mapasikkal muy ta itta ya
Namaratu teyak, anna intu hala ya pagto-
layan ku," kunna.

39 A gafu ta uhohug na en a negakkad
da la gafutan, ammi nakalillik hala tekid.
40 A umange ha ta dammang na Karayan na
Hurdan ta agyan na nangzigutan ni Hwan
ta tolay kiden ta palungu, a nagyan bit la
ten, 41 a umange hapa sangaw ya addu na
tolay tentu. A ya uhohug na kadwan ta
kahulun da kiden a

"Maski am awan ta iningwa ni Hwan
ta masikan na pakaitan a kakurugan hala
ya ngamin binida na ta tolayin yan,"
kunda.

42 A addu para ya nangurug te Hesus ta iten
na lugar.

11

Ya Bida Na Pasi Ni Lasaru

1 A medyo nabayag ta assang a itta ya tak-
day lalaki nga taga ili na Betanya nga nag-
takit. I Lasaru ya ngagan na, a kabagis hapa
ni Mariya ikid ni Marta. 2 I Mariya hapa
ya babbayen nga nangiluggud ta bangog
ta takki kiden ni Hesus kapye na nepuhid
ya huk na en tekid. 3 A gafu ta takit na
kabagis da en Lasaru a nangidob kid ta ange
mangibar te Hesus. A ya nebar na dinob da
en a

"Afu, pake nagtakit kan ya kofumen,"
kunna.

4 Ammi ta pakadangag ni Hesus ta damag
na en a

"Bakkan ta pasi na ya takit na ina, am
awa pakaitan na sangaw na pakapangwa
na Namaratu ewan, petta maita hapa san-
gaw ya pakapangwa na Anak na Nama-
ratu gafu tentu," kunna.

5 A pake inidduk ni Hesus ig Lasaru ikid
na kabagis na kiden Marta ikid ni Mariya,
6-7 ammi tentu en nakadangag ta takit ni
Lasaru a nagyan hala ta nagyanan na en
abat ta dwangagaw kapye na binaran ya
ituldu na kiden petta mehulun kid tentu
nga ange ha ta iten Hudeya. 8 Ammi ya
uhohug da hapa tentu a

"Anu haman ta magtoli kan ta iten, Afu,
bakawa awena para la nabayag addet ta
nepangpator da mina teko na kagittam
kiden nga Hudyo," kunda hapa tentu.

9 A ya netabbag na hapa a

"Awena hud kustu na oras kiden ta
araw tam, petta am maghehit ya tolay ta
ketta para la na araw a awena sangaw
melogot, te malogon makaita ta dakaren.
10 Ammi am indagan na ya hiklam kapye
na maghehit a malogon sangaw melogot,
te awan ta dakar na," kunna.

11 Nepaguhohug na ta kumanen a
"Nasidug na ya kofun tamen Lasaru,
ammi e yak na hukalan," kunna ha.
12 "A am makakasidug na, Afu, a mappya yen, te magmappyan hala sangaw ta
takit na en," kunda hapa otturu.
13 Te pahig da ta ikayat na uhohugan ya pakasidug na ta kuman na mabannag,
ammi ta kakurugan a ikayat na uhohugan ya pasi ni Lasaru.
14 A gafu ta kumanen a pake nebar na ta mappya tekid:
"Nasin haman i Lasaru, 15 a maski am awanak tentu ta nepagtakit na en a matalakak hala gafu tekamuy, petta itta sangaw ya maita muy nga mangpasikan ta pangurug muy teyak. A aranan, te entanan la tentu," kunna.
16 A ya uhohug hapa ni Tomas ta kadwan kiden kahulun na a
"Entanan mantu hulunan, petta sa mahahulun kitam magpasi," kunna.

Ya Ange Nig Hesus Ta Agyan Nig Lasaru

17 A ta datang nig Hesus ta iten Betanya a nadangag na ta nabalin na netanam i Lasaru abat ta appat na araw. 18-19 A gafu ta abikan ya lugar na Betanya ta ili na Herusalem a umange hapa kumahad ya addu na Hudyo taga Herusalem teg Marta ikid ni Mariya, te petta tabtabangan da ya damdam na babay kiden ta kabagis da en nasi. 20 A ta pakadangag ni Marta ta dumatang na hapa i Hesus a enna hapa dinafung, ammi nasirak hala i Mariya ta bali da en nga imatogkok. 21 A ya uhohug ni Marta ta pagdafung na en te Hesus a
"Ay, Afu, am dana itta kan mina sin a awena mina nasi na kabagis ken.
22 Ammi maski kunna ten a amuk ta maski am anu ya adangam ta Namaratu a iatad na hala teko," kunna ha.
23 "Matolay hala sangaw ya kabagis men," kunna hapa ni Hesus tentu.
24 "A amuk hala yen, Afu, te matolay kan hala sangaw ya ngamin kiden nagpasi ta araw na angtolay ta pagaddetan na arawin yan," kunna ha ni Marta.
25 A ya uhohug para ni Hesus tentu a
"Iyak hapa la ya agtolay, te iyak la ya pagafun na angat. A maski am masi ya mangurugen teyak a matolay hala. 26 A ya ngamin kiden matolay gafu ta pangurug da teyak a aweda sangaw mapidwa masi maski am kanu, te ittan ya angat da nga magnayun. Kurugam na de ya uhohug kin, Marta," kunna.
27 "A kurugan ku ay, Afu, te iyak la takday a dana nangurugak na ta iko ya Anak na Namaratu ewan, ikid na Mangikerutan nga umange kan ta lutakin," kunna.
28 A ta kabalin na nepangtabbag na en a nagtoli ta bali na, a nagan-anisat ta kabagis na en Mariya.
"Ittan ya Mistro en, a paayagan na ka hapa," kunna tentu.
29 A alistu imikkat i Mariya, a umange hapa te Hesus. 30 Ammi awena para la nakadulot ig Hesus ta agyan na babali kiden, te itta kid para la ta nangdafungan ni Marta tentu. 31 A ta nepagtugut ni Mariya ta bali a dumadagdag hapa ya tolay kiden nga umange manabtabang ta damdam na en, te naita da tentu en imikkat, ammi pahig da ta ange ta agyan na tanamen magtangit. 32 A ta datang ni Mariya ta agyan ni Hesus a pa itan na bit kapye na umange nagtakab ta takki na kiden nagtangit.
"Ay, Afu, am dana itta kan mina sin a awena mina nasi na kabagis ken," kunna hapa tentu.
33 A ta nepakaita ni Hesus ta pagtangit na en ikid na dumadagdag kiden nga makatangtangit hapa a nanalasigak ta damdam na nonot na en hapa. A ya uhohug na hapa a
34 "Had mantu ya nangitanaman muy tentu," kunna hapa tekid, a
"E ka hala sin, Afu, te itam," kunda.
35 A nagtangit na hapa i Hesus.
36 "Itan muy awa dakal hapa ya idduk na ta nasi en," kun na Hudyo kiden.
37 Ammi ya uhohug na kadwan tekid a
"Intu hala ya nakapaladdang ta mata na daramen, a anu kawagan na mantu ta awena kinahadan i Lasaru petta awena mina nasi?" kunda.

Ya Ange Ni Hesus Ta Tanam Ni Lasaru

38 A ya lugar na nangitanaman da te Lasaru a kuman na kweba, a namunitan hapa ta dakal na batu. A ta datang da ta agyan na tanam na en a nanalasigak ha i Hesus, kapye na naguhohug.
39 "Azin muy haen ya batu ina," kunna. Ammi nehangat na mina ni Marta,
"Dulay de, Afu, am maazi, te pake mahuyuk na de, te mekappat na araw na," kunna.
40 "Awek hud nebar teko ta maitam hala sangaw ya pakapangwa na Namaratu ewan am mangurug ka?" kunna hapa ni Hesus tentu.
41 A inazi da mantu ya batu en.
Nekaazi na batu en a tumangad hapa i Hesus nakimallak.
"Amang, matalakak teko te dana dinangag nak. 42 A amuk hapa ta kanayun dangagan nak, ammi inuhohug ku yen petta madangag da hapa na tolay kidin mangkalihung ta isin, petta pangurugan da mina ta iko ya nangidob teyak," kun na pakimallak na en.

43 A tentun nakauhohug ta kumanen a
pake nagayag ta masikan.
"Lasaru, imuhet kan," kunna.
44 A limattog hala ya nasi en, ammi nafutfu-
tan para la ta ga-gamit ta ulu na en abat
ta takki na kiden, a nabadbadan hapa ya
simid na ta panyaw.
"Azin muy na ya nefutefut kiden, petta
makatugut," kunna hapa ni Hesus.

Ya Pangigakkad Da Ta Pasi Ni Hesus

45 A ya Hudyo kiden nga nakihulun teg
Mariya a mangurug kid na hapa te Hesus
gafu ta iningwa na ta nasi en nga naita
da. 46 Ammi ya kadwan tekid a umange
kid ta Pariseyu kiden petta ipadamag da ya
iningwa ni Hesusen. 47 A ta nepakadamag
na Pariseyu kiden a sa nagmamiting kid
na padi kiden ikid na kadwan kiden
pinakadakal na Hudyo kiden. A ya bida
da hapa a
"Anu awan haman ta kwan tam, te
addu para ya kwan na tolayin yan nga
pagpaka-latan na tolay kiden. 48 A am
awetam pagimmangan ya tarabaku na in
a sa mangurug sangaw ya ngamin tolay
ta intu ya ari da, a magribelde kid na
sangaw ta gubyernu na taga Roma kiden.
A yen sangaw ya ange na suddalu kiden
taga Roma petta kutkutetan da ya lugar
na pangdayawan tam ta Namaratu kon-
todu tolay tam kiden," kunda.
49 A sangaw naguhohug hapa i Kaypas
tekid, te intu ya kadakalan na padi kiden ta
darunin yen.
50 "Kuga makilavun kanan ta isin, te
awemuy para manonot ta kappyanan
tam ta takday la mina ya masi nga metali
ta tolay kiden, petta bakkan ta sa ikitam
ya mapapasi," kunna.
51 Ammi awena amu ta itta hapa ya tak-
wan na kebalinan na inuhohug na en. A
gafu ta intu ya kadakalan na padi kiden ta
darunin yen a uray na Namaratu ta linavun
na ya pasi ni Hesus nga mangikaru ta liwat
na ngamin kiden Hudyo. 52 Ammi bakkan
la ta liwat na Hudyo kiden ya ikaru na am
awa liwat na ngamin kiden tolay hapa nga
bakkan ta Hudyo, petta mapatatakday ya
ngamin kiden anak na Namaratu nga ne-
saned ta ngamin paglelehutin.
53 A gafu ta uhohug na kadakalan da en
nga padi ta nagkakampat kiden a yen ta
nagbabidan da ya pangpapasi da te Hesus.
54 A yen ta awenan nakipapaita ni Hesus
nga nakikihkihu ta Hudyo kiden, a nag-
tugut kid na ituldu na kiden ta lugar na
Hudeya, te umange kid na ta ili na Eparim
nga abikan ta alawa na kalafukan. A yen
hala bit ya nagyanan da.
55 Tanagay na hapa ya Pyesta na Simana
na Hudyo kiden, a naggagabi ya addu na
Hudyo nga nagafu ta kadwan kiden ba-
bali, te ange kid na ta ili na Herusalem,
petta dana baggawan da ya dulayen tekid
ta kuman na pakkwa na lintigen kapye da
makipyesta. 56 A tekid gitayukan ta umag
na simbaanen a angzen kid ta itan te Hes-
usen.
"Anu ya uray muy, umange panaw i
Hesus ta pyesta in?" kunda ta kahebing
da kiden.
57 Yen ya uhohug da, te ya padi kiden ikid
na Pariseyu kiden a dana nangibar kid ta
am itta ya makkamu ta agyan ni Hesus a
ipakamu da mina tekid, petta enda gafutan.

12

Ya Pangluggud Ni Mariya Te Hesus

1 A ta mekannam na araw ta kaatubangan
na Pyesta na Simana na Hudyo kiden a
dumatang ha ig Hesus ta iten Betanya nga
lugar ni Lasaru en nga tinolay na ta pasi
na en. 2 A gafu ta datang ni Hesusen a
nangiparan ya kadwan kiden tolay ta dakal
na pagpamakan ta pangdayaw da tentu. I
Marta ya nangiparan ta kanan, a i Lasaru
ya takday nakiatubang te Hesus. 3 A tekiden
nagkakan a nangalap i Mariya ta garapon
na pake mangina na bangog nga dipuru
nardu. A enna neluggud ya bangogen ta
takki kiden ni Hesus, a sangaw pinuhidan
na kid ta huk na en. A nesaned hapa
ya bangogen ta ngamin lagum na bali en.
4-5 Ammi i Hudas Iskaryote nga takday it-
uldu ni Hesus a nehuya na i Mariya.
"Anu awena nelaku ya bangogina,
petta meatad ya paga na ta pobre kiden
nga mazigatan? Pade awa magamid na
ya lugar na tandan ta tādarun," kunna.
Intu hala sangaw ya mangitalaba te
Hesus. 6 A awan haman ta pangkenga na
ta pobre kiden, ammi inuhohug na yen,
te intu hala ya mangifun ta sufuten nga
aggiappiyan da ta pirak da en, a gafu ta
mangtakaw a kanayun nangalap ta nesufut
da en. 7 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Awem la ihuya ya babbayin, te dana
neappiya na yen petta iluggud na ta
barikin nga meparan ta araw na ketanam
ku. 8 Sigida itta haman ya pobre kiden
tekamuy, ammi teyak a awek mabayag
tekamuy," kunna.

Ya Pangigakkad Da Ta Pasi Ni Lasaru

9 A gafu ta pyesta en ta ili na Herusalem
a pake addu ya Hudyo kiden nga umange,
a nadamag da ta ittan ha i Hesus ta iten
Betanya. A yen ta umange kid hapa ten,
te enda itan i Hesus. Ammi bakkan la te
Hesus ya enda itan am awa Lasaru hapa
nga tinolay ni Hesus ta pasi na en. 10 A
gafu ta kumanen a nagtatulag ya padi kiden
nga mamapasi hapa te Lasaru, 11 te i Lasaru

ya gafu na pagtalekud na addu na Hudyo kiden ta padi kiden petta mangurug kid na te Hesus.

Ya Pangdayaw Na Tolay Kiden Te Hesus

12 A ta pagtalib na araw a itta para la ya pake addu na tolay nga umange nakipyesta ta ili na Herusalem, a nadangag da ta ange hapa i Hesus ta pyesta en. 13 A nangalap kid mantu ta addu na don na kuman na anyog, a enda kid nepaypay te Hesus ta pangdayaw da tentu. A nagayayag kid na hapa.

"Madaydayaw ya Namaratu ewan. Bendisyonam, Afu, ya umange in sin ta ngagam. Bendisyonam ya Ari na Istralita kiden," pakakin kid.

14 A nagtakay hapa i Hesus ta urbun na kabayu nga nepaalap na. A yen ya nagdulotan na dana en uhohug ta Bibliya gafu tentu, te ya uhohug na suraten a

15 **"Awemuy na magburung, ikamuy taga Herusalem, te itan muy, dumatang na ya ari muy nga magtakay ta urbun na kabayu,"** kunna.

16 Ammi awena amu na ituldu na kiden ya gafu na pagtakay na ta kalakabayu en addet ta pagtoli na en ta langit, a yen ya nepakanonot da ta pangdayaw na tolay kiden tentu, ikid na nesuraten tentu. 17 A ya tolay kiden nga nakaita te Hesus tentu en nangpohet te Lasaru ta tanam ikid na nangtolay tentu a nepadpadangag da hapa ya naita da. 18 A yen ta umange ya addu na tolay nga nangdafung te Hesus, te nadamag dan ya pakapangwa na gafu te Lasaru. 19 A yen ta nagburung na hapa ya Pariseyu kiden.

"Itan muy awa awan haman ta mabalin tam, te sa dumadagdag ya ngamin tolay tentu," kunda ta sakā Pariseyu da kiden.

Ya Pagapag Na Kadwan Kiden Tolay Te Hesus

20 A ta neange na Hudyo kiden ta pyesta en nga makimallak ta simbaan na Namaratu a nekihkihu hapa tekid ya kadwan kiden Giregu nga dana simarok ta relisyon na Hudyo kiden. 21 A gafu ta ikayat da hapa makkamu te Hesus a enda bit nebar te Felipe;

"Ser, ikayat mi haen makibidan ta dafu muyen Hesus," kunda tentu,

te intu ya takday ituldu ni Hesus nga taga Betsayda ta lugar na Galileya. 22 A enna kid mantu nebar te Andres, a ig Andres ikid ni Felipe ya umange nangitulud ta Giregu kiden te Hesus, a nebar da kid tentu. 23 A ya tabbag ni Hesus tekid a

"Ittan mantu ya araw na pakepaita na pakedayawan na Tolayin Taga Langit, 24 te ya ibar ku tekamuy a mappya ta memula yak sangaw ta lutak ta kuman na mait. Te am awena memula na maiten ta lutak a awena sangaw lumattog na angat na en, ammi am memula a magmayan hapa sangaw ta addu, a kumanen hapa teyak. 25 A kumanen hapa tekamuy, te am kengan muy mina ya katolay muy sin a mawakay mantu sangaw ya katolay muy nga magnayun. Ammi am awemuy la nonotan ya katolay muy ta paglelehutin yan a meappiya hala ya katolay muy nga magnayun. 26 A am itta tekamuy ya mayat makidafu teyak a mappya ta kanayun dumagdag hala teyak, petta maski am had ya eyan ku a yen hapa ya agyan na. A maski am inya tekamuy ya makidafu teyak a ya Damakewan Namaratu ya makkamu mangpadayaw tentu," kunna tekid.

Ya Pangipakkamu Ni Hesus Ta Pasi Na

27 A ya uhohug na para tekid a

"Kuga mapopoyung na ya nonot kin, te kuman na makimallakak mina te Damakewan petta ikerutan nak mina ta zigatin nga dumatang teyak. Ammi awek la, te yen haman ya gafu na neangek ta lutakin petta idulot ku la ya magattam ta zigatin yan," kunna.

A sangaw nakimallak hapa ta

28 "Amang, kompormi la ya dumatang teyak petta mepaitam hapa ya pakedayawam gafu teyak," kunna.

A ka-ma la itta ya nagsitang ta langit,

"Dana nepaitak na ya pakedayawan ku teko, a pidwan ku hala sangaw," kunna.

29 A ya tolay kiden gitayukan ta bikat nig Hesus a nedangagan da hapa ya nagsitangen, a pahig na kadwan ta nagdalak, ammi ta kadwan a **"Naguhohug de ya anghel na Namaratu tentu,"** kunda. 30 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a

"Awemuy la pahig ta iyak la ya kauhohugan na nagsitangen am awa ikamuy hapa. 31 A tanagay na hapa ya pangpagang na Namaratu ta liwat na tolay kiden. A megindan hapa ya pangabak ku ta akkimohayanen nga makkamu ta ngamin dulay ta paglelehutin. 32 Te sangaw am nebesin dak ta kayu, a yen sangaw ya panggamid ku ta ngamin tolay petta mangurug kid teyak," kunna.

33 A inuhohug na ye-yen, te dana pangibar na tekid am had kunna sangaw na pasi na.

34 Ammi tumubbat hapa ya tolay kiden nga magpohut tentu.

"Annum haman ibar ta mebesin sangaw ya Tolayen Taga Langit ta kayu? Te ya nadangag mi ta Bibliya a magnayun hala sangaw ya idob na Namaratu nga Mangikerutan. A am iko hala yen a inya mantu ya Tolayen Taga Langit?" kunda.

35 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Assang para la ya ketta na dakar tekamuy kapye na limitap. Mappya mantu ta yen ya dagdagan muy petta awena kam madatangan na sugiram. Te ya magtugut ta sugiram a awena amu am had ya eyan na. 36 Mappya ta ikatalak muy ya dakaren ta ketta na en para la tekamuy, petta magbalin kam hapa ta kuman na anak na dakar," kunna.

A tentun nakauhohug ta kumanen a nagtugutan na kid, a nagtagun na kid.

Ya Gafu Na Awena Pangurug Na Hudyo Kiden

37 A maski addu ya iningwa ni Hesus nga pakaitan na pakapangwa na en ta atubang na Hudyo kiden a aweda la kurkurugan. 38 A gafu ta aweda nangurug a yen ya pagdulot na uhohug ni mina Isayasen nga nepesurat na Namaratu tentu, te ya uhohug na a

"Awan haman ta mangurug, Afu, ta nepadangag mi tekid. A maski naita da ya pakapangwam a aweda la netug," kunna.

39 Ammi awena mabalin ta mangurug ya Hudyo kiden, te ya uhohug ni mina Isayasen ta takday ha na surat a

40 **"Kuman na pinagdaram na Namaratu**
ya mata da petta aweda makaita.
A pinagtuyag na ya nonot da petta
aweda makanonot ikid na mag-
babawi ta liwat da.
Te am magbabawi kid mina a gagan-
gay kan ta pagmappyan na kid,"
kunna.

41 A yen ya nesurat ni mina Isayasen, te gait-itan na ya pakedayawan ni Hesus, a intu hala ya binida na. 42 Ammi maski kunna ten a addu hala ya nangurug ta pinakadakal na Hudyo kiden, ammi aweda la nebosag gafu ta talaw da ta Pariseyu kiden, te aweda ikayat ya madugiman ta kapilya da en, 43 te intu hud la ikaykayat da ya pangdayaw na tolay tekid ammi ta pangdayaw na Namaratu.

Ya Kadwan Para Na Netuldu Ni Hesus

44 A ta nepangkasaba ni Hesus ta tolay kiden a pinasikan na ye-yan na uhohug tekid:

"Am itta ya mangurug teyak a bakkan la ta iyak ya kurugan na am awa nangidoben teyak hapa. 45 A am pake itan nak ta mappya a maita na hapa ya nangidoben teyak. 46 Iyak hala ya kuman na dakar nga lumattog ta paglelehutin, petta am itta ya mangurug teyak a awenan sangaw magdanang ta sugiram na en. 47 Ammi ya makadangag ta uhohug ku otturu baybay-an na la gafu ta awena itug a melogot hala sangaw ta pakapa-gangan na. Ammi bakkan ta iyak ya mangpagang tentu, te bakkan ta yen ya neangek isin petta mangpa-gangak ta tolay, te iyak hala ya mangikerutan tekid. 48 Ammi ya awanen mangpadulot teyak gafu ta aweyan na ya uhohug ku a mapa-gang hala sangaw ta pagaddetan na arawin yan gafu ta inuhohug ken nga awena kinurug. 49 Te bakkan haman ta uhohug ku ya neuhohug ku tekamuy am awa uhohug ni Damakewan nga nangidob teyak, te intu hapa la ya nangibar teyak ta ngamin uhohugan ku ikid na bidan ku tekamuy. 50 A amuk hapa ta itta ya pakapangwa na uhohug na kiden nga mangtolay tekamuy petta magnayun kam, am mangurug kam. A awan mantu ta uhohugan ku tekamuy am bakkan la ta kuman na nepeuhohug ni Damakewan teyak," kunna.

13

Ya Pangipaita Ni Hesus Ta Alinnak Na Nonot

1 A ta kaatubangan na Pyesta na Simana na Hudyo kiden a narikna ni Hesus ta tanagay na ya pagtugut na ta lutakin petta magtoli ta agyan na Dama na ewan Namaratu. A gafu ta pake iddukan na ya ituldu na kiden nga isirak na ta lutakin a pake ipasikkal nan ya idduk na en tekid.

2 A itta kid ngamin ta angnganan nga makikkanan ta pamurab da, ammi dana pinasikan ni Satanas ya nonot ni Hudas nga anak ni Simon Iskaryote, petta italaba na i Hesus. 3 Ammi ya itta ta nonot ni Hesus a

"Namaratu hala ya nagafun ken ikid na datangan kun sangaw, a pinatudunan nak petta iyak ya makkamu ta ngamin," kun na nonot na.

4 A yen ta imikkat ta namuhaban da en kapye na inazi ya salnuk na en, kapye na hapa nehakkat ya tuwalya. 5 A sangaw tinunan na ya palanggana ta danum, kapye na pinegafwanan binaggawan ya takki na ituldu na kiden, otturu pinuhidan na kid hapa ta tuwalya en nga nehakkat na. 6 A tentu namegafu nangbaggaw ta takki kiden ni Pedru a awena ikayat;

"Atsi O, Afu, iko hud mina ya mangbaggaw ta takkik kidin," kunna.

7 "Awem para la amu, Pedru, ya gafu na pangbaggaw ku ta takkim kiden, ammi amum hala sangaw," kun ni Hesus tentu.

8 "Atsi O, Afu, awek pabaggaw ya takkik kidin teko," kunna ha.

"A am awem kid pabaggaw teyak a awan sangaw ta kesipatam teyak," kunna ha ni Hesus tentu.

9 "A bakkan mantu la ta takkik, Afu, am awa ngamin kamat ku hapa, kontodu uluk," kunna.

10 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a

"Am dana nabalin kan nagzigut a awem na pidwan ya pazigut, te nabaggawan na ya ngamin barim. Ammi mappya ta mabaggawan ha ya takkim kiden, te matapangan kid ta dalan. A mappya te sa nabaggawan kanan, ammi fwera ta takday la tekamuy," kunna,
11 te dana amu ni Hesus am inya sangaw ya mangitalaba tentu, a yen ta **"fwera ta takday la tekamuy,"** kunna.

12 A ta kabalin na nangbaggaw ta takki da kiden a nagsalnuk ha, kapye na nagtoli ta angnganan da en. A pake nepasikkal na ya nepaita na tekid;

"Amu muy panaw ya gafu na pangbaggaw ku ta takki muy kidina? 13 Ikamuy nga itulduk a ingagan dak ta **'Mistro,'** ikid na **'Afu,'** a kustu hapa, te kakurugan haman. 14 A am dafu muy ikid na mistro muy ya nangbaggaw ta takki muy kiden a mappya ta magimbaggaw kam hapa ta takki muy kiden. 15 Te kuman na keangarigan ya nepaitak tekamuy, petta umalinnak ya nonot muy ta kuman na nepaitak tekamuy. 16 A pake ibar ku mantu tekamuy ta awemuy mina pahig ta malmalalaki kam ammi ta dafu muyen nga nangidob tekamuy. 17 Am amu muy ya ikayat ku uhohugan tekamuy, a matalakan kam sangaw am yen ya idulot muy.

18 "Ammi itta hala ya takday tekamuy nga awan mesipat ta bidan ken tekamuy, a maski am intu ya takday nepadagdag ku a dana amuk ta takwan hala ya nonot na. Ammi mappya ta kunna ten petta magdulot hala sangaw teyak ya kuman na nesurat ta Bibliya, te ya uhohug na suraten a **'Nekuyat nak na nakikkanan teyak,'** kunna.

19 "A dana nebar kun yan tekamuy ta awena para la magdulot, petta sangaw am nabalin na a mangurug kam ta iyak hala ya binida na suraten. 20 A pake ibar ku para tekamuy ta maski am inya sangaw ya magpadulot tekamuy gafu ta doban ta kam a mekwenta ta iyak hapa ya pagdulotan na. Kumanen hapa ta magpadulot teyak a mekwenta ta pagdulotan na ya nangidoben teyak," kunna.

Ya Mangitalaba en Te Hesus

21 A ta nepakauhohug ni Hesus ta isin a nagkarbaw hapa, kapye na pake nepasikkal ya dumatang tentu.

"Kakurugan hala ya ibar ku tekamuy ta takday sangaw tekamuy ya mangitalaba teyak," kunna.

22 A gingit-ita la ya ituldu na kiden, te aweda amu am inya tekid ya ikayat na uhohugan. 23-24 A gafu ta kahebing ni Hesus ya takdayen ituldu na nga pake kofun na a yen ya pinaypayan ni Pedru.

"Ibar mu bit tentu am inya tekitam ya ikayat na uhohugan," kunna tentu.

25 Nagtahelig mantu ta radang ni Hesus ya kahebing na en, a nebar na ta

"Afu, inya hud tekami ya ikayat mu uhohugan?" kunna tentu.

26 "Intu hala ya pangigawatan ku ta tāhukal na panin yan am nesawsaw kun ta zigu in," kun ni Hesus.

A ta nepangisawsaw na ta panen a negawat na hala te Hudas anak ni Simon Iskaryote. 27 A ta nekabalin ni Hudas nga nanggawat ta panen a yen hapa ya nesarok ni Satanas tentu. A ya uhohug hapa ni Hesus tentu a

"Tarabakum na ya ikayat mu tarabakun," kunna.

28-30 A alistu mantu imuhet i Hudas ta bali en ta hiklam para la. Ammi ta kadwan kiden nga nasirak ta lamesa en a aweda amu am anu ya ikayat na uhohugan ni Hesus tentu. Ammi gafu te Hudas ya mangibbal ta sufut na pirak da kiden a pahig na kadwan ta intu ya dinob ni Hesus nga ange gumatang ta magserbi tekid ta pyesta en, ono ange mangatad ta pobre kiden mazigatan.

Ya Bagu Na Bilin Ni Hesus

31 A ta nepagtugut ni Hudasen a nagbida ha i Hesus.

"Ayanin ya oras na Tolayin Taga Langit, te sangaw ta ayanin ya pakaita muy ta pakedayawan ku. A Namaratu ewan hapa ya madayawan ta pangidulot ku ta patarabaku na en teyak. 32 A am madayawan ya Namaratu gafu teyak a intu hapa la sangaw ya mangpadayaw teyak, a mavit hapa ya pangpadayaw na teyak. 33 A ya ibar ku mantu tekamuy, ānāk ku, a mangananwanak la tekamuy kapyek magtugut. A apagan dak hapa sangaw, ammi ibar ku tekamuy ya kuman na inuhohug ku ta pinakadakal na Hudyo kiden ta awemuy makaange ta eyan ku. 34 A gafu ta awedak sangaw maita a itta mantu ya bagu na bilin ku tekamuy, te ya ibilin ku tekamuy a magkaid-idduk kam. Te ya kuman na nepangidduk ku tekamuy a kumanen mina ya pagkaid-idduk muy. 35 Te am sigida magkaid-idduk kam a yen sangaw ya pakaitan na ngamin tolay ta iyak ya dagdagan muy," kunna.

36 A ya pohut hapa ni Pedru tentu a

"Had mantu ya eyam, Afu?" kunna.

"Awem la pahig ta mehulun ka, Pedru, te awem para la makaange ta eyan ku, ammi dumagdag ka hala sangaw," kun ni Hesus tentu.

37 "Anu awek mehulun teko maski ta ayanin, Afu, te maski isagapil ku hala ya angat ku teko," kunna ha.

38 “Pahig mu hud ta itta ya turad mu nga
mangisagapil ta angat mu teyak? Pake
ibar ku teko ta mamentallu ka sangaw
nga mangilemad ta pakkamum teyak ta
awena para la pagtareknay na manuk,”
kunna hapa ni Hesus tentu.

14

Ya Pangpasikan Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

1 A ya uhohug para ni Hesus ta ituldu na
kiden a
“Awemuy mina pagpopoyungan ya
nonot muy gafu ta inuhohug ken ta
ayanin, te am ikatalak muy ya Namaratu,
a mappya ta iyak hapa ya ikatalak
muy. 2 Te maski magtugutak a eyak
mangiparan ta pagyanan muy ta bali ni
Damakewan, te addu hapa ya pagyanan
ta bali na en, a awek mina nebar
tekamuy am awa kustu. 3 A gafu ta eyak
mangiparan ta pagyanan muy a tolin
ta kam hapa sangaw, te alapan ta kam
sangaw teyak, petta magyan kam hapa la
teyak. 4 A mappya hapa, te amu muy hala
ya eyan ku ikid na dalan,” kunna.
5 Ammi ya uhohug hapa ni Tomas a
“Pa-pa-nun mi hud makkamu ta dalan-
ina, Afu, bakawa awemi haman amu ya
lugarina nga eyam,” kunna.
6 A ya tabbag ni Hesus a
“Iyak hapa la ya dalan nga angen muy,
ikid na pakkamun muy ta kakurugan ikid
na mangtolay tekamuy, te awan pulus
ta makadulot te Damakewan am bakkan
ta iyak ya angen na. 7 A am pake amu
dak a amu muy mantu i Damakewan, a
mamegafu ta ayanin a amu muy, te naita
muy na,” kunna.
8 A ya uhohug hapa ni Felipe tentu a
“Afu, pake ipaitam ya Damam tekami a
matappag kamin,” kunna.
9 “Anu nabayagak na haman tekamuy,
Felipe, a awem para la amu am inya
yak. Ya nakaita teyak a naita na hapa i
Damak. Annum mantu ibar ta ipaitak i
Damak tekamuy? 10 Awem hud mangu-
rug, Felipe, ta itta i Damakewan teyak,
a intu hala ya pagtolayan ku? A maski
ya ngamin inuhohug ku tekamuy a awek
haman neuroray neuhohug, te i Damake-
wan ya itta teyak, a ya tarabakuk a
tarabaku na hapa. 11 A mappya ta kuru-
gan muy ya uhohug ken ta itta i Damake-
wan teyak ikid na intu hapa ya pagto-
layan ku, ammi am mazigat ya mangurug
ta uhohug ken tekamuy a ya tinarabakuk
mina ya pangurugan muy.
12 “A pake ibar ku para tekamuy ta
maski am inya tekamuy ya mangurug
teyak a makkwa na hapa sangaw ya ku-
man na tinarabakuk. A maski dakdakal
para ya makkwa na ammi ta iningwak, te
eyak na sangaw ta agyan ni Damakewan,
13 petta maski am anu ya adangan muy
tentu ta gafu teyak a iyak hala sangaw ya
makkamu ta inadang muyen, petta maita
hapa ya pakedayawan ni Damakewan
gafu teyak. 14 A maski am itta hapa san-
gaw ya adangan muy teyak nga megitta
teyak a iyak hala sangaw ya makkamu,”
kunna.

Ya Manguffunen Nga Kagitta Ni Hesus

15 “A am kurug ta iddukan dak a itug
muy mantu ya pakkwak tekamuy, 16 a
magadangak hapa sangaw te Damake-
wan petta idob na sangaw tekamuy ya
takday Manguffun nga megitta teyak,
petta magnayun hala sangaw tekamuy.
17 A intu sangaw Kauffunan muy ya Ka-
halwa na Namaratu nga mangipakamu
ta kakurugan tekamuy. Ammi ya awan
kiden mangurug teyak a aweda ikatalak
ya mangipakamu ta kakurugan tekamuy,
te aweda manonot, a awan ta pakkamu
da tentu. Ammi itta ya pakkamu muy
tentu, te mehebing tekamuy, ammi itta
hala sangaw ta nonot muy.
18 “A maski magtugutak a awemuy
pahig ta iwarad ta kanan, te mehulu-
nak hala sangaw ta Kahalwa na Nama-
ratu nga magyan tekamuy. 19 Awena
mantu la mabayag addet ta awenan san-
gaw pakaita na tolay kiden teyak, ammi
tekamuy a maita dak hala sangaw. A
gafu ta matolayak a matolay kam hapa
gafu teyak. 20 A am ittan sangaw ye-
yen na araw a yen sangaw ya pake
pakkamu muy ta magtatakday kami ni
Damakewan, a kumanen hapa sangaw
tekitam ngamin. 21 A ya mangitug ikid
na mangidulot ta ngamin patarabakuk
tekamuy a intu hala ya mangipasikkal
ta pangidduk na teyak. A intu hapa ya
pangipaitan mi ni Damakewan ta pangid-
duk mi tentu, a ukadan ku hapa ya nonot
na petta pake amu nak,” kunna.
22 A ya takdayen Hudas nga bakkan ta
mangitalaba en a nangpohut hapa te Hesus.
“Anu kawagan na, Afu, ta ikami la san-
gaw ya pangipakamum ta barim, ammi
awem isipat ya ngamin tolay?” kunna.
23 A ya tabbag ni Hesus tentu a
“Maski am inya na tolay ya mangidduk
teyak ikid na mangitug ta uhohug ku a
yen ya iddukan ni Damakewan, a yen
hapa ya emmi pakipagyanan. 24 Ammi ya
awan mangidduk teyak a awena ikayat
itug ya uhohug ku. Ammi bakkan haman
ta uhohug ku ya madangag muy am awa

uhohug ni Damakewan nga nangidob teyak.
25 “A ye-yen kid na uhohug ya isirak
ku tekamuy ta awek para la pagtugut
tekamuy. 26 Ammi ya Kahalwa na Nama-
ratu ya Manguffun sangaw tekamuy, te
intu sangaw ya pinakabarik nga doban ni
Damakewan, a ituldu na kam sangaw ta
ngamin magserbi tekamuy, te pagnono-
tan na kam ta ngamin inuhohug ku teka-
muy,” kunna.

Ya Pangbendisyon Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

27 “A ta ayanin a isirak ku hapa teka-
muy ya pagintak na nonot muy, ammi
bakkan ta kuman na pagintak na awan
kiden makkamu teyak, te mesipat kanan
ta pagintak na nonot ku. Awemuy mantu
pagpopoyungan ikid na pagtalawan ya
nonot muy. 28 Nadangag muy paen ya
uhohug ku tekamuy ta **‘Pagtugutā**n **ta
kanan, ammi pagtolin ta kam hala
sangaw,’** kunku paen. A am kurug ta id-
dukan dak a awemuy mina magdamdam
am awa makipagayayat kam mina teyak
gafu ta makaange yak na te Damakewan,
te pake atata-nang i Damakewan ammi
teyak. 29 A nebar kun mantu yen teka-
muy ta awena para la magdulot, petta
sangaw am nabalin na a idulot muy la
ya pangurug muy. 30 A awek na maka-
pagbayag nga maguhohug tekamuy, te
dumatang na ya mamaddayen ta ngamin
dulay ta paglelehutin, petta pagzigātan
nak. 31 A maski awan ta gatut ku tentu
a ituluk ku hala ya barik tentu ta ku-
man na pakkwa ni Damakewan teyak,
petta amu na ngamin tolay ta iddukan
ku i Damak. Imikkat kanan mantu, te
entanan,” kunna.

15

Ya Fun Ikid Na Pangpanga Na Kiden

1 A sangaw nedulot ni Hesus ya pangit-
uldu na tekid.
“Iyak hapa la ya kakurugan na fun na
kayu na Namaratu, a i Damakewan ya
manaron. 2 Te ya ngamin kiden pangpan-
gak nga awan magmayan a iwasik na kid,
ammi ta pangpanga kiden magmayan a
palpaltungān na kid petta umaddu para
ya mayan da. 3 A ikamuy hapa ya ku-
man na pangpangak kiden, a kuman na
nabalin kanan napaltungan gafu ta pan-
gurug muy ta uhohug ku kiden tekamuy.
4 A mappya mantu ta kanayun medagga
kam teyak, petta itta la itta ya angat
muy nga nagafu teyak, te ya gagangay na
pangpanga kiden na kayu a aweda maka-
pagmayan am aweda mekamit ta fun da
en nga mesipat ta angat na. A kuma-
nen hapa tekamuy, te awemuy sangaw
makapagmayan ta kuman na ikayat ni
Damakewan am awemuy medagga teyak.
5 “Iyak mantu ya kuman na fun, a
ikamuy ya kuman na pangpangak ki-
den. A ya sigida medagga teyak petta
itta la itta ya angat na nga nagafu teyak
a yen ya makapagmayan ta addu ta ku-
man na gagangay na pangpanga kiden
ta kayu. Te am megungay kam teyak a
awan sangaw ta mabalin muy nga maka-
mamallak te Damakewan. 6 A am itta
ya awan medagga teyak a mewarad san-
gaw yen ta kuman na panga na kayu nga
awan magmayan ikid na makatang. A
mauknud sangaw ya pangpanga kiden
nagkatang petta mewarad kid ta afuy, a
maapang kid na. 7 Ammi am medagga
kam la teyak ikid na itug muy la ya
uhohugan ku tekamuy a magadang kam
mantu ta kompormi ya ikayat muy, a du-
matang hala sangaw tekamuy. 8 Te am
kunna ten ya tarabakun muy a kuman
na magmayan kam sangaw ta addu, a
yen sangaw ya pakaitan na pakapangwa
ni Damakewan nga magtaron tekamuy,
a magbalin kanan hapa ta itulduk kiden
nga megitta teyak.

Ya Gagangay Na Mangidduk

9 “A ya kuman na pangidduk ni
Damakewan teyak a kumanen hapa
ya pangidduk ku tekamuy. A mappya
ta magintak kam la ta pangidduk ku
tekamuy. 10 Te am itug muy la ya ngamin
pakkwak tekamuy a makaintak kam
mantu ta pangidduk ku tekamuy ta
kuman na iyak hapa, te gafu ta netug kun
ya ngamin pakkwa ni Damakewan teyak
a nakaintakak na hapa ta pangidduk na
en teyak. 11 A ye-yen ya inuhohug ku
tekamuy, pettam kumanen am kurugan
muy a mesipat kam hapa ta talak kin, a
pake matappag kam sangaw ta talak muy.
12 “A ya pakkwak tekamuy ta ayanin a
magkaid-idduk kam ta kuman na pangid-
duk ku tekamuy. 13 A ya pake mangidduk
ta kadakalan na pangidduk a isagapil na
ya angat na petta matolay ya kofun na
kiden. 14 A ikamuy hala ya kofun ku
kiden am idulot muy ya pakkwak teka-
muy. 15 Awek na sangaw ibar ta tagabu ta
kam, te kofun ta kanan. Te ya gagangay
na tagabu a idulot na la ya mebar tentu,
ammi awena pake ibar na dafu na en ya
nonot na en tentu. Ammi gafu ta kofun
ta kanan a nepakamuk hala tekamuy ya
ngamin nadangag ku te Damakewan. 16 A
bakkan ta ikamuy ya nangpili teyak am
awa iyak hud la ya nangpili tekamuy.

A pinatudunan ta kam nga ange mangipadangag, petta kuman na magmayan kam hapa sangaw ta kuman na pangpanga kiden, a petta magnayun hapa ya pagbalinan na pagmayan muy. A am anu mantu ya adangan muy te Damakewan ta gafu teyak a iatad na hala tekamuy.

Ya Zigat Na Mangurug Te Hesus

17 "A ta kuman na nebar ku paen tekamuy a magkaid-idduk kanan. 18 A am ikatupag na kam sangaw na awan kiden makkamu teyak a nonotan muy ta iyak ya napolu nekatupag da. 19 Te am negitta kam mina tekid a kofunan da kam, ammi awemuy na negitta tekid gafu ta pinili ta kam petta meduma kam tekid, a yen ta ikatupag da kam. 20 Nonotan muy mantu ya uhohug ken tekamuy ta **'Awemuy mina pahig ta malmalalaki ya medob ammi ta nangidoben tentu,'** kunku paen, te am negaged dak a igaged da kam hapa sangaw. Ammi am netug da mina ya uhohug ku tekid a itug da hapa ya uhohug muy. 21 A yen sangaw ya kwan da tekamuy gafu ta pangikatupag da teyak, te yaga aweda amu ya nangidoben teyak.

22 "Am awek mina umange nga mangipasikkal ta uhohug na Namaratu tekid a awan mina ta liwat da, ammi ta ayanen gafu ta aweda mangurug a awan ta pambar da ta liwat da. 23 Te ya mangikatupag teyak a ikatupag nan mantu i Damakewan. 24 A am awek mina nepaita tekid ya awena makkwa na kadwan kiden tolay a awan mina ta liwat da. Ammi ta ayanen a naita dan, a ikatupag da kamin hud la ni Damakewan. 25 Ammi gagangay ta kunna ten petta magdulot teyak ya kuman na dana nesurat ta lintig kiden nga neatad na Namaratu tekid, te ya uhohug na a

'Nekatupag dak maski awan ta liwat ku nga pangikatupagan da mina,' kunna.

26 Ammi maski kunna ten a pedob ku hala sangaw ya manguffun tekamuy nga magafu te Damakewan. Intu hala ya Kahalwa na Namaratu nga makkamu ta ngamin kakurugan, a intu sangaw ya doban na Namaratu tekamuy, petta am ipadangag dak sangaw ta tolay kiden a intu hapa ya mangipasikkal ta ipadangag muyen tekid. 27 Ammi ikamuy para ya mangipasikkal, te dana nehulun kam teyak addet ta nepamegafu tamen.

16

1 "Ye-yen kid na bida ya isirak ku tekamuy, petta awemuy sangaw magbabawi gafu ta dumatang tekamuy, 2 te dugiman da kam para sangaw nga makigimung ta kapilya kiden. A bakkan la ta yen, te papasin da kam para sangaw, te pahig da ta yen ya ikakayat na Namaratu. 3 A yen sangaw ya kwan da tekamuy gafu ta aweda amu ya Namaratu kontodu iyak. 4 Ammi dana nebar kun yen tekamuy, petta am magdulot sangaw a dana nakaparan kanan, te nanonot muy na ya inuhohug kin tekamuy ta ayanin.

Ya Tarabaku Na Kahalwa Na Namaratu

"Ta idi a awek binida ya pangikatupag da sangaw tekamuy, te itta yak para la tekamuy, 5 ammi ta ayanin a magtugutak na, te magtoli yak ta nangidoben teyak. A dana nadangag muy ta magtugutak, ammi awan haman ta nangibar teyak am had ya eyan ku, 6 am awa nagdamdam kanan hud la gafu ta nabidakin tekamuy. 7 Ammi maski kunna ten a ibar ku ya kakurugan tekamuy ta pagkappyanan muy ya pagtugut ku. Te am awek mina magtugut a awena sangaw timulyat na Manguffunen tekamuy. Ammi am magtugutak a doban ku hala sangaw tekamuy. 8 A am ittan sangaw tekamuy a intu ya makkamu mangipasikkal ta liwat na tolay kiden tekid, ikid na kawan na liwat ku, ikid na pangpa-gang na Namaratu ewan. 9 Ipasikkal na ta itta ya liwat da gafu ta aweda mangurug teyak. 10 A ipasikkal na hapa tekid ta awan ta liwat ku, te itta yak na te Damakewan, a awedak sangaw maita. 11 A ipasikkal na para ya pangpa-gang na Namaratu tekid, te dana nekari na ya pangpa-gang na ta dafu da en nga mamadday ta ngamin dulay ta paglelehutin, a mekabat kid hapa sangaw tentu.

12 "A addu para mina ya itulduk tekamuy, ammi awemuy para la metug ta ayanin. 13 Ammi am ittan sangaw ya Kahalwa en nga makkamu ta ngamin kakurugan, a intu ya timubbat nga mangituldu ta ngamin kakurugan tekamuy. A awena sangaw maguray maguhohug tekamuy, te dangagan na bit ya peuhohug ni Damakewan, a yen sangaw ya iuhohug na tekamuy, yaga ipakamu na hapa tekamuy ya dumatang sangaw ta paglelehutin. 14 A maita muy hapa sangaw ya pakedayawan ku gafu tentu, te ya ngamin amu na teyak, a yen sangaw ya ipakamu na tekamuy. 15 Te ya ngamin pakapangwa ni Damakewan a pakapangwak hapa. A yen ya nebar ku ta ipakamu na sangaw tekamuy ya ngamin amu na teyak," kun ni Hesus tekid.

Ya Kapopoyung Da Ta Bida Ni Hesus

16 A ya uhohug na para tekid a

"Mangananwan la a awetam bit magkait-ita. Ammi awek pake mabayag

nga awan tekamuy, kapyek ha makipaita tekamuy," kunna.

17 A gafu ta nebar na en tekid a yen ta nagimpopohutan na kadwan kiden ituldu na, te aweda amu ya ikayat na uhohugan tekid.

"Anu panaw ya ikayat na uhohugan, te **'Mangananwan la a awetam sangaw magkait-ita, ammi awek pake mabayag kapyek ha makipaita tekamuy,'** kunna. A annun na haman ibar, **'te eyak na te Damakewan'?"** kunda.

18 "A mazigat hapa maawatan ya uhohug na en nga **'Mangananwan la,'** te awetam haman amu," kunna para na kadwan.

19 A narikna ni Hesus ta ikayat da pohutan tentu, a dana nebar na tekid.

"Anu? Magimpopohutan kanan de gafu ta uhohug ken tekamuy ta **'Mangananwan la a awetam sangaw magkait-ita?'** ikid na **'Awek pake mabayag kapyek ha makipaita tekamuy'?** 20 A pake ibar ku mantu tekamuy ta magtatangit kanan sangaw ta pagdamdam muy teyak, ammi timoltollok la ya kadwan kiden nga awan mangurug. Ammi maski am madamdam kam a pimatalin hala sangaw ya talak muy ta damdam muyen. 21 Intu mina nonotan muy ya gagangay na babbayen maganak, te am tanagay na ya paganak na a pake mazigatan, te nadatangan na ya paganak na. Ammi am nakaanak na a awenan manonot ya zigat na en am awa matalakan hud la gafu ta limattog na ya anak na en.

22 "A kumanen hapa tekamuy, te madamdam kanan ta ayanin, ammi matalakan hala sangaw ya nonot muy, te magkait-ita kitam hala sangaw, a awan ta makatampa ta talak muy. 23 A am dumatang na sangaw ye-yen a awan na sangaw ta pohutan muy teyak. A pake ibar ku para tekamuy ta maski am anu ya adangan muy sangaw te Damakewan ta gafu teyak a iatad na hala tekamuy. 24 Addet ta ayanin a awan para la ta inadang muy tentu ta gafu teyak. A magadang kanan mantu, petta maatadan kam, a madatangan sangaw ya talak muy," kunna.

Ya Kapozyanan Na Uhohug Ni Hesus Tekid

25 A ya uhohug para ni Hesus tekid a

"Intu nabidak tekamuy ya keangarigan, ammi awek na sangaw maguhohug ta keangarigan, te pake ipadangag ku sangaw i Damakewan tekamuy petta malogon ya pakkamu muy. 26 A am itta sangaw ya ikayat muy adangan tentu a adangan muy hala ta gafu teyak, te maski bakkan ta iyak ya mangibar ta adangan muyen tentu, 27 te iddukan na kam hapa la gafu ta iddukan dak ikid na kurugan muy ta intu hala ya nagafun ken. 28 Ya Damakewan ya nagafun ken teyaken lumattog ta lutakin. A ta ayanin a magtoli yak hala tentu, te magtugutak na ta isin," kunna.

29 "Ay, nalawag kad na, Afu, ye-yen na inuhohug mun, te bakkan na ta keangarigan. 30 A ayanin para la ya pakkamu mi ta maski am awan ta mangibar teko a dana amum ya ikayat na pohutan teko. Yen mantu ya pangurugan min ta Namaratu hala ya nagafum," kunda.

31 A ya tabbag na hapa tekid a

"Mangurug kam ta ayanin, 32 ammi awena la mabayag a iwagak dak petta tatakdayak la, te sa magbabilag kam nga dumatang ta bali muy. Ammi maski am iwagak dak a awek tatakday, te itta la i Damakewan teyak.

33 "A yen ta inuhohug ku ye-yen kid na uhohug tekamuy, petta am ikatalak dak a awena sangaw makulkulaw na nonot muy am awa magintak kid la. A gafu ta ketta muy ta paglelehutin a itta la sangaw ya mangpazigat tekamuy, ammi itug muy la ya turad muy, te naabak kun ya ngamin kidin zigat ta paglelehutin," kunna.

17

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Namaratu ewan

1 A ta nekabalin ni Hesus nga nangituldu ta ituldu na kiden a tumangad na ta langit kapye na nakimallak ta Namaratu ewan:

"Amang, ittan ya oras na Anak min, a ipasikkal mu haen ya pakedayawan ku ta tolay kidin, petta maita da hapa ya pakedayawam gafu teyak. 2 A mappya ta kunna ten, Amang, te uray mu haman ta iyak ya makkamu ta ngamin tolay, petta atadan ku hapa ya neatad mu kiden teyak ta magnayun na angat. 3 A ittan ya angat da nga magnayun te amu da kan ikid ni Hesus Kristu, te amu da ta iko hapa la ya kakurugan na Dyos, a iyak ya pinakabarim nga dinob mu ta paglelehutin.

4 "A teyakin itta ta lutakin a kanayun nepasikkal ku ya pakedayawam, a nebalin kun ya ngamin tarabakuk nga nepakkwam teyak. 5 A ta ayanin, Amang, a padatangan nak haen ta hebing mina, petta itta ha ya pakedayawan ku ta kuman na pakedayawan ken ta kettaken teko ta kawan para la na paglelehutin. 6 Iko hala, Amang, ya nepakamuk ta tolay kidin nga neatad mu teyak ta lutakin, te

dana anak mu kid, ammi neatad mu kid teyak, a netug dan hapa ya uhohug men. 7 A ta ayanin a amu dan ta iko hala ya pake nagafun na ngamin kiden neatad mu teyak. 8 Te ya ngamin nepeuhohug mu teyak a yen hala ya neuhohug ku tekid, a kinurug da hapa. A pake amu dan ta iko ya nagafun ken, a mangurug kid na ta iko ya nangidob teyak.

9 "A yen ta makimallakak teko, Amang, te pakimallak ku kid hapa. Awek bit pakimallak ya kadwan kiden tolay ta paglelehutin, te intu bit la pakimallak ku ya neatad mu kiden teyak. A pakimallak ku kid, te anak mu kid. 10 Te ya ngamin tolay mu a tolay ku kid hapa, a tolay mu hapa ya ngamin tolay ku, a madayawanak hapa gafu ta pangurug da teyak. 11 Awanak na sangaw ta paglelehutin, te dumatangak na teko. Ammi sigida itta yan kid ta paglelehutin, a yen ta pakimallak ku kid teko, Amang, te iko la ya katununganen na Dyos. A sigida pagdadaggam kid la teko nga neatad mu teyak, petta magtatakday kid ngamin ta kuman na pagtatakday ta. 12 Ta kettakin para la tekid a iyak hala ya nangpadagga tekid teko, a nekerutan ku kid hapa, te awan ta nelogot tekid fwera ta takdayen la nga nekari nelogot, petta magdulot ya uhohug na suraten.

13 "Ammi pagtugutān ku kid na, Amang, te dumatangak na teko, a uhohugan ku yan ta kettak para la ta paglelehutin petta madangag da hapa, petta magdulot hapa tekid ya kuman na talak na nonot kin. 14 Nesirak kun ya uhohug mu tekid, a yen ya pangikatupagan na awan kiden mangurug tekid gafu ta aweda negitta tekid, te kumanen hapa teyak. 15 Awek ibar ta padayum kid ta awan kiden mangurug, ammi ikayat ku ta ililik mu kid ta pangayayyaw ni Satanas tekid, petta aweda mangwa ta dulay, 16 te aweda megitta ta kadwan kiden tolay ta paglelehutin, te kumanen hapa teyak. 17 Ikayat ku hapa, Amang, ta pagtatakdayam ya nonot na gintatakdayan tekid, petta kanayun kwan da ya megitta ta uhohug mu, te ya uhohug men hapa la ya pakkamun da ta ngamin kakurugan. 18 A ta kuman na nepangidob mu teyak ta paglelehutin a doban ku kid hapa. 19 A gafu ta itulduk kid a pagtatakdayan ku hapa ya nonot ku ta patarabakum teyak, petta parigan dak hapa sangaw nga magpatatakday ta nonot da ta kakurugan.

20 "A bakkan la ta isin kid ya pakimallak ku, te isipat ku hapa ya mangurug sangaw teyak gafu ta pangipadangag na inin kid teyak, 21 petta sa magtatakday kid ngamin nga megitta tekita ta kuman na pagtatakday ta, a petta mesipat kid hapa ta pagtatakday ta, pettam kumanen a yen sangaw ya pangurugan na kadwan kiden tolay ta iko ya nangidob teyak. 22 A ya pakedayawam nga nesipat mu teyak a yen hapa ya nesipat ku tekid, petta magtatakday kid nga megitta tekita. 23 Itta yak tekid, a itta ka hapa teyak, petta pake magtatakday kid ta mappya, pettam kumanen a yen sangaw ya pakkamun na kadwan kiden tolay ta iko ya nangidob teyak ikid na mangidduk tekid ta kuman na pangidduk mu teyak.

24 "Ikayat ku para, Amang, ta dumagdag hapa sangaw teyak ya ngamin kiden mangurug nga neatad mu teyak, petta pake maita da hapa ya kadakalan na dakar na pakedayawan ken nga neatad mu teyak ta kawan para la na lutakin gafu ta pangidduk mu teyak. 25-26 Iko la, Amang, ya lugar na ngamin katunungan, ammi awena ka amu na tolay kiden nga itta ta paglelehutin. Ammi iyak ya makkamu teko, a nepakamu ta ka hapa ta itulduk kidin, a amu dan ta iko ya nangidob teyak. A ipakamu ta ka para tekid petta mesipat kid hapa ta pangidduk mu teyak gafu ta itta yak hapa tekid," kunna. A yen ya addet na pakimallak na en.

18

Ya Panggafut Da Te Hesus

1 A ta nekabalin ni Hesus nga nakimallak a sa nagtatugut kid na ituldu na kiden, a umange kid ta dammang na Wer na Kidaron, te magdulot kid ta agyan na kakayunen nga kanayun eyan da. 2 Awan tekid i Hudas nga mangitalaba te Hesus, ammi dana amu na ya lugar na kakayunen, te yen ya kanayun katotolin nig Hesus ikid na ituldu na kiden nga pagaammungan. 3 A gafu ta kumanen a nangihulun i Hudas ta addu na suddalu ikid na polis nga dinob na padi kiden nga Hudyo ikid na Pariseyu kiden, te enna kid netulud ta agyan ni Hesus, a nagibbal kid hapa ta hilag ikid na kampilan. 4 A datang da ta agyan na kakayunen a dana amu ni Hesus ya ngamin dumatang tentu, a enna kid mantu dinafung. A ya uhohug na tekid a

"Inya hud ya apagan muy?" kunna tekid.

5 "A ya Hesusen taga Nasaret," kunda.

"A iyak haman," kunna hapa tekid.

A nakihebing hapa tekid i Hudas nga nangitalaba tentu. 6 A ta nepangtabbag ni Hesus tekid ta **"Iyak haman,"** nepagkin a sa nagasusunsun kid na abat ta napakayang kid, ammi pinidwa ha ni Hesus ya nebar na en tekid.

7 “A te inya hud ya apagan muy?” kunna.

“I Hesus la nga taga Nasaret,” kunda ha.

8 “A te **‘Iyak haman,’** kunku paen. A am iyak la ya apagan muy a patugutan muy mantu ya kahulun ku kidin sin,” kunna.

9 A uray na Namaratu ye-yen petta magdulot hala ya inuhohug na en ta Namaratu nga **“Awan ta nelogot ta neatad mu kiden teyak,”** kunna.

10 Ammi te Pedru a dana nagibbal hapa ta kampilan na en, a ka-ma la sinukkut na kapye na nekattab ta takdayen tekid, a newasik na ya bangbang na en. I Malkus ya ngagan na kinattab na en, a intu ya takday tagabu na kadakalan na padi kiden. 11 Ammi ta nepangkattab na a ginamman ni Hesus,

“Ialag mun ya kampilamina. Pahig mu hud ta awek ituluk ya barik ta pakkwa ni Damakewan teyak?” kunna.

12 A gafu ta kumanen a timurad na mantu ya suddalu kiden kontodu kapitan da ikid na polis kiden, te enda ginafut i Hesus kapye da ginalutan. 13 A ta nepakagalut dan tentu a neange da bit ta bali ni Annas, te intu ya katahungan ni Kaypas, a i Kaypas ya kadakalanen na padi ta darunin yen. 14 I Kaypas ya dana nangibar ta takday la na tolay ya masi nga metali ta kadwan kiden, petta bakkan ta ngamin tolay ya mapapasi.

Ya Pangilemad Ni Pedru Ikid Na Pagimbestigar Da Te Hesus

15 A ig Pedru ikid na takday para ituldu ni Hesus a tinultulitul da ya nanggafut kiden te Hesus. A gafu ta amu na padi en kadakalan ya kahulun ni Pedru a nehulun hapa teg Hesus nga simarok ta bagaw na bali na padi en, ammi nagtayuk i Pedru ta lawan na irwangan. 16 A gafu ta kumanen a nagtoli ya kahulun na en ta irwangan, petta ibar na i Pedru ta babbayen nangalwad ta irwangan, a pinasarok na hapa ta bagawen. 17 Ammi dana itta ya pinohutan na babbayen te Pedru;

“Anu? Iko hapa de ya takday ituldu na ginafut da en?” kunna tentu.

“Ay, awan O,” kunna hapa.

18 A ta nepakasarok ni Pedru a umange bit nakipaggukup ta afuy na tagabu kiden ikid na polis kiden, te dana nagpagatang kid na ta dungit gafu ta sanawen.

19 A ta umag na bali na kadakalanen na padi a imbestigaran na i Hesus, gafu ta ituldu na kiden ikid na netuldu na en tekid. 20 A ya tabbag ni Hesus tentu a

“Sigida naguhohugak ta pakaitan na ngamin tolay, te awan haman ta ilemad ku. A kanayun nangituldu yak hapa ta kapilya na Hudyo kiden ikid na simbaanen. 21 Annum mantu pohutan teyak am anu ya netulduk? Kappyanan na ta pohutam mina ta nakadangag kiden teyak, te amu da am anu ya inuhohug ku tekid,” kunna.

22 Ammi ta nepagtabbag na ta kumanen a enna linappag na takdayen polis nga umatayuk ta bikat na en.

“Kunna hud sina ya itabbag mu ta kadakalan na padi?” kunna tentu.

23 “A am dulay ya inuhohug ku a ipasikkal mu mantu ya kadulay na. Ammi am kustu a anu haman ta lappagan nak?” kunna hapa ni Hesus tentu.

24 A sangaw nepetulud ni Annas segalut te Kaypas, te intu ya kadakalan na padi nga kakurugan ta darunin yen.

25 A i Pedru hapa a umatayuk para la nakipaggukup ta afuyen, a ka-ma la nekabat da hapa;

“A te iko hapa de ya takday ituldu na,” kunda.

Ammi nelemad na ha, **“Awan O,”** kunna.

26 Ammi ya takdayen tagabu na kadakalan na padi a intu hapa ya takday kahulun na kinattab ni Pedru ta bangbang na en, a nekabat na hapa,

“Bakkan hud ta iko ya naitak nga nehulun te Hesus ta kakayunen?” kunna.

27 Ammi nelemad na ha, a yen na hapa ya nepagtareknay na manuk nga nebar ni Hesus.

Ya Pangidarum Da Te Hesus Ta Atubang Na Gubernador

28 A sangaw ta magkahkahawan a netugut da ha i Hesus ta bali ni Kaypas, te iange da ta Gubernadoren taga Roma petta ibar na mina ya pasi na. Ammi ta datang da ten a awena simarok na Hudyo kiden ta bali na en, petta aweda kan maalasigan ta dulay gafu ta awena negitta tekid, pettam kumanen a aweda kan sangaw mehangat nga makikkanan ta pamurab na simana da. 29 A gafu ta kumanen a imuhet na i Gubernador Pilato tekid, a pinohutan na tekid;

“Anu mantu ya nangidaruman muy ta tolayin yan?” kunna tekid.

30 “A te dulay na tolay, a neange mi hud teko am awan ta liwat na,” kunda.

31 “Ay on, a alapan muy la mantu, te ikamuy na hapa la ya mangpa-gang tentu ta kuman na ibar na lintig muy kiden,” kunna hapa na Gubernadoren tekid.

Ammi ya tabbag da hapa a

“Mappya ta ikamuy, te ihangat na kami na gubyernu nga mamapasi ta makaliwat,” kunda ha.

32 A uray na Namaratu hala ye-yen petta magdulot hapa ya inuhohug ni Hesus ta idi,

te dana kinankanna na am had kukun na pangpapasi da sangaw tentu.
33 A gafu ta kumanen a nagtoli i Pilato ta umag na bali na en, a pinaayagan na hapa i Hesus.
"Anu? Ipadangag mu hud ta iko ya Ari na Hudyo kiden?" kunna tentu.
34 Ammi ya pohut ni Hesus tentu a
"Anu, Iko hapa la ya nakanonot ta pohut mu teyak, ono yen ya papohut na kadwan kiden tolay teko?" kunna.
35 "Annun ku hud ipahig am ari ka, baka Hudyo yak hud. Ya kagittam kiden ikid na pinakadakal da kiden ya nangiange teko ta isin petta iyak mina ya mangibar ta pasim. Anu mantu ya iningwam?" kunna ha ni Pilato tentu.
36 "A itta hala ya pagariyan ku, ammi takwan ya pagarik, te awek parigan ya ari kiden ta paglelehutin yan. Te am kuman nak mina na inen kid a nakitapil mina ya tagabuk kiden, petta nekerutan dak mina ta Hudyo kiden, ammi awek parigan ya ari kiden ta lutakin," kunna.
37 "A ari ka mantu ay?" kun ni Pilato tentu.
"Iko ya mangibar ta ari yak, ammi ibar ku teko ya gafu na nekeanak ku, te umange yak ta lutakin petta ipasikkal ku ya kakurugan ta tolay kiden. A ya ngamin kiden mangidulot ta kakurugan a yen kid ya mayat mangdangag teyak," kunna hapa ni Hesus.
38 "Anu hud ya serbi na kakurugan?" kunna ha ni Pilato tentu, kapye na imuhet ha ta agyan na Hudyo kiden. A ya uhohug na tekid a
"Awan haman ta naapagan ku ta pangpapasin ku mina tentu, 39 ammi kada simana muy a gagangay ta ibbatan ku ya takday kagitta muy nga nabalud. A am ikayat muy a ibbatan ku hala i Hesusin nga Ari na Hudyo kiden," kunna tekid.
40 Ammi giaggayan kid na.
"Bakkan ta isina ya ibbatam am awa Barabas mina," kun na aggay da.
Te ya kinan da en Barabas a dana nabalud gafu ta tulisan ikid na nakapapasi.

19

Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus

1 A gafu ta kumanen a nepaalap ni Pilato i Hesus ta suddalu kiden, petta paligatan da ta dakal na paligat nga makabigad. 2 A nangwa kid hapa ta sangngat na sit kapye da nesangngat ta ulu ni Hesus, kapye da ha sinalnukan ta darag ta kuman na salnuk na ari, te pamābānglu da tentu. 3 A sangaw natubtubbat kid nangatubang nga nagdayaw kampon tentu.
"Ihi, kuga malalaki ya Ari na Hudyo kiden," kun na dayaw da, kapye da hapa linaplappag.
4 A ta nekabalin da en a nepohet ni Pilato ta agyan na tolay kiden.
"Itan muy, te iuhet kun ha tekamuy, petta amu muy mina ta awan ta naapagan ku ta pangpapasin ku tentu," kunna tekid.
5 A imuhet na i Hesus nasangngatan ta sit, ikid na nasalnukan ta kuman na ari.
"Ye, itan muy ya tolayin," kunna ha ni Pilato tekid.
6 A ta nepakaita na pinakadakal da kiden tentu a giaggayan kid ha.
"Pagappam na ta kayu en, pagappam na ta kayu en," kun na aggay da.
"Alapan muy mantu, te ikamuy na ya magpaappa tentu, ammi ikamuy hala sangaw ya makaliwat, te awan ta amuk ta liwat na," kun ni Pilato tekid.
7 "Onay, ammi nakaliwat ta lintig mi, te maski tolay la a negitta na ya bari na ta Anak na Namaratu ewan, a yen mina ya kapapasi na," kunda.
8 A gafu ta inuhohug da en a pake nagburung na i Pilato, 9 a inalap na ha i Hesus ta umag na bali en petta imbestigaran na para.
"Had hud ya nagafum?" kunna tentu, ammi awena tinabbag ni Hesus.
10 "Anu awem hud magsitang teyak? Awem hud amu ta iyak ya makkamu teko petta ibbatan ta ka ono pagappan ta ka?" kunna ha.
11 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Awan mina ta pakapangwam teyak am awena neatad na Namaratu teko. Dakdakal mantu ya liwat na nangpetulud teyak teko, te pepapasi na teko ya awanen ta liwat," kunna.

Ya Uray Ni Pilato Te Hesus

12 A gafu ta uhohug ni Hesus a ikayat na ibbatan ni Pilato, ammi giaggayan ha ya Hudyo kiden.
"Am ibbatam mina ye-yana na tolay a awem na mantu kofun na Ari men Sisar, te igitta na haman ya bari na ta ari, a igakkad na mantu ya makigubat te Ari en Sisar," kunna ha na aggay da.
13 A gafu ta uhohug da en a neuhet na ha i Hesus, a sangaw nagtuttud i Pilato ta kinan da en Lamesa Na Batu, ammi **'Gabata'** ya ngagan na ta Hudyo kiden, a yen ya nangipadangagan na ta uray na gafu te Hesus.
14 Alas seis ta lalakwat ya nepagtuttud na ta araw na Byernis ta simana na Hudyo kiden. A ya nebar na tekid a
"Yeh, itan muy, itta in ya ari muy," kunna tekid.

15 “Atsi, itugut mun, itugut mun, te pagappam na ta kayu en,” kunna ha na pagaggay da.
“Ikayat muy hud ta pagappan mi ya ari muy?” kunna ha tekid.
A ya tabbag na pinakadakal da kiden nga padi a
“Awan ta ari mi am awa Sisar,” kunda.
16 A netuluk mantu ni Pilato ta pagappan da i Hesus ta kayu petta masi.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus

17 A enna mantu inalap na suddalu kiden, a nepaagtu da tentu ya kayu en nga pagappan na. A enda netulud ta lawan na ili na Herusalem, te iange da ta kinan da en **‘Agyan na Tulang na Ulu’**, ammi **‘Golgota’** ya ngagan na ta Hudyo kiden. 18 A yen ya nagpaappan da tentu, a nesipat da hapa ya duwa para na tolay, a netun da i Hesus ta nagtangnganan na duwa kiden. 19 A nepesurat ni Pilato ya ngagan ni Hesus, a nepetun na ta nagappan na en ta utun a ulu na en. **“Hesus Taga Nasaret, Ari na Hudyo kiden,”** kun na surat na en. 20 A addu hapa ya nagbasa ta suraten, te abikan hala ya nagappan na en ta ili na Herusalem, te yaga nesurat ta aguhohug na Hudyo ikid na Latin ikid na Giregu. 21 Ammi ya nebar na pinakadakal na Hudyo kiden nga padi te Pilato a
“Bakkan mina **‘Ari na Hudyo kiden’** am awa **‘Nebar na ta intu ya Ari na Hudyo kiden,’**” kunda.
22 “Nabalin na nesurat ya nepesurat ku,” kunna hud la ni Pilato tekid.

Ya Pasi Ni Hesus

23 A ta nekabalin na suddalu kiden nga nagpaappa te Hesus a inalap da ya ga-gamit na kiden nga inazi da, a pinagappat da kid fwera ta nagingumagen barawasi na, petta tagtakday kid ta bingay da, te appat kid nga nagpaappa tentu. Ammi ta nagingumagen barawasi na a aweda ginadwa, te awan ta daget na, te naglayun la ta utun abat ta akban.
24 “Awetam pispissilan, te pagbabinunutan tam la talo am inya sangaw tekitam ya makākwa,” kunda.
A uray na Namaratu ta kunna ten petta magdulot hapa ya takday uhohug ta Bibliya na Hudyo kiden, te
“Nagbabingayan da ya ga-gamit ku kiden, a nagbabinunutan da ya barawasi ken,” kun na suraten.
A yen mantu ya iningwa na suddalu kiden te Hesus.
25 Ammi ta pagbabingay na suddalu kiden a umatayuk hapa ya appat na babay ta bikat na nagappan ni Hesus. Itta ya hina ni Hesus, ikid na kabagis na en, ikid ni Mariya nga atawa ni Klopas, ikid ni Mariya nga taga Magdala. 26 A ta nepangiddung ni Hesus ta hina na en ikid na ituldu na en nga pake kofun na nga naghebing tentu a
“Ina, ya nakihebingina teko ya anak mun sangaw nga metali teyak,” kunna tentu.
27 A ya uhohug na hapa ta ituldu na en gafu ta hina na en a
“Aleng, ikwentam na hapa sangaw te hinam,” kunna.
A ye-yen hapa na araw ya nepangalap ni Hwan ta hina ni Hesus, petta makipagyan ta bali na en.
28 A ta nekabalin na kumanen a amu ni Hesus ta sa nabalin na ya ngamin nepatarabaku na Dama na en tentu, a **“Makainumak,”** kunna, petta magdulot ya takday hapa uhohug ta Bibliya. 29 A nangalap mantu ya suddalu kiden ta kuman na kapas kapye da nesabbung ta duyug na malsut nga nesagpaw ta bikat da, a netullu da ta simuk na en petta sappilan na ya malsuten. 30 Nepakainum na a
“Nebalin kun ya tarabakuken,” kunna, kapye na nagtumag, a netuluk na ya angat na.

Ya Pagkaddug Da Ta Bari Na

31 A ta kuman na lintig na Hudyo kiden a awena mina mesirak na bari na nasi ta kayu addet ta Sabadu, te araw na agimmang da. A gafu ta Byernis ya araw na nepangpaappa da te Hesus, anna ye-yen na Sabadu ya mayor na araw na simana da, a yen ta umange ya pinakadakal na Hudyo kiden te Pilato, te inadang da ta mapakka mina ya takki na pinagappa na suddalu kiden, petta alistu mina ya pasi da, pettam kumanen a medagut kid na mina ta nagappan da en. 32 A nangidob mantu i Pilato ta suddalu kiden, a intu napolu pinakka da ya takki na duwa kiden nga nagdwaakub te Hesus. 33 Ammi ta pangitubbat da mina te Hesus a dana nasin, a aweda mantu pinakka ya takki na kiden. 34 Ammi ya takdayen suddalu a pinika na hala ya hakbu na bari na en, a ka-ma la imuhet ya daga na kiden nga nekihu ta danum. 35-37 A uray na Namaratu hapa ye-yen, petta magdulot ya nesurat ta Bibliya en ta
“Awan sangaw ta mapakka ta tulang na kiden,” kunna.
Kumanen hapa ta takday para nesurat, te ya uhohug na a,
“Tangadan da sangaw ya kinaddug da en,” kunna.
A ya pake nakaita ya nangisurat hapa ta isin, petta kurugan muy. A kakurugan hapa ya ipasikkal ku tekamuy, te amuk ta pake nakkwa ya bidan ku tekamuy.

Ya Ketanam Ni Hesus

38 A ta nekabalin na kumanen a umange
i Hose taga Arimateya te Pilato, te inadang
na ya bari ni Hesus, petta itanam na. Intu
hapa ya takday ituldu ni Hesus, ammi nele-
mad na gafu ta talaw na ta pinakadakal
na Hudyo kiden. A netuluk ni Pilato ya
bari na en, a enna mantu inalap ni Hose.
39 Intu hapa kahulun na i Nikodemu nga
umange nakibidan te Hesus ta hiklam ta idi.
A nangihulun hapa i Nikodemu ta limāfulu
kilu na bangog nga nekihu da, te iluggud da
sangaw ta bari na nasi petta awena alistu
malabag. 40 A ta nepangidagut da ta bari ni
Hesus a finutefutan da ta ga-gamit ikid na
bangog kiden, te yen ya gagangay na Hudyo
kiden am itanam da ya nasi. 41-42 A gafu
ta assang la na oras addet ta pamegafu na
araw na agimmang da a neange da ya bari
na en ta bagu na tanam nga dana nakobkob
ta hukeb ta agyan na kakayunen, te abikan
hala ta nagappan na en. A yen ya nangi-
tanaman da tentu.

20

Ya Bida Na Katolay Ni Hesus

1 A sangaw ta lalakwat ta Liggu a umange
i Mariya taga Magdala ta tanam na en ta
magkahkahawan para la. Ammi datang na
ten a naita na ta naukadan na, te naazin ya
batu en nga nemunit da ta sasarokan na en.
2 A bumilag na mantu nga ange ta agyan nig
Pedru ikid na kahulun na en nga pake kofun
ni Hesus, a nebar na tekid.

"Itta ya umange nangalap ta bari na
dafu tamen, a awemi amu am had ya
nangikinan da tentu," kunna.

3-4 A imikkat mantu ya duwa kiden, a
naggindan kid nagbilag addet ta agyan na
tanamen, ammi naunnanan na takdayen i
Pedru, a intu ya napolu nakadatang. 5 A
tentu en simisihib ta umag na tanamen a
intu la naita na ya nefufutefuten ta bari
ni Hesusen, ammi awena simarok ta umag
na tanamen. 6 A ta datang ni Pedru nga
dumagdag ta takdayen a nagdulot hala
simarok, a aitan na la ya ga-gamit kiden nga
nefufutefut ikid na panyawen nga nebad-
bad ta ulu na en, 7 a awena nehebing na
panyawen ta ga-gamit kiden, te nakappil
nehugtuk. 8 A sangaw dumagdag hapa
simarok ya takdayen nga imunnan tentu. A
tentu en nakaita ta ga-gamit kiden a yen ya
nangurugan na ta natolay hala i Hesus, 9 te
aweda para la amu ya ikayat na uhohugan
na surat kiden nga dana nangibar ta pasi na
ikid na katolay na hala sangaw.

Ya Pakipaita Ni Hesus Te Mariya Taga Magdala

10 A tekid na nabalin ten a dumatang kid
na ta bali da. 11 Ammi te Mariya en nga
dumagdag hapa ta duwa kiden a nasirak
la ta lawan na tanamen nga nakatangtan-
git. A tentu para la nagtangit a simisirib
hapa ta umag na tanamen, 12 a naita na ya
duwa na anghel nga nagbarawasi ta furaw,
te imatuttud kid la ta nagiddan na bari ni
Hesusen, takday ta ulwanan na en, a takday
ta kasoyadan na en, 13 a **"Anu magtangit
ka?"** kunda tentu.

"A onay, te itta ya umange nangalap ta
dafu ken, a awek amu am had ya nangik-
inan da tentu," kunna.

14 Ammi tentun nakauhohug ta isin a pa
nagbalittag bit, a naita na ya umatayuk ta
talekud na en, ammi awena amu ta intu
hala i Hesusen.

15 "Anu magtangit kan, aboy? Inya hud
ya apagam ta isin?" kunna ta babbayen.
Ammi pahig ni Mariya ta intu hala ya mag-
taronen ta kakayunen, a

"Ser, am iko ya nangitugut ta bari na
dafu ken a ibar mu haen teyak am had
ya nangikinam tentu, te enku sangaw ala-
pan," kunna tentu.

16 A **"Mariya,"** kunna ha ni Hesus tentu.
A ta nepangngagan na ta babbayen a pake
nagbalittag na nga gumafut tentu, a

"Raboni, anu iko kad," kunna, (te
Raboni ya nangingaganan da ta mistro
da).

17 A ya uhohug ni Hesus tentu a

"Awem na mina gafgafutan ya barikin,
te mappya ta timullu yak para te Damake-
wan, a yen sangaw ya pake pakkamum
teyak ta mappya. A e kan mantu ta
kabagis ku kiden, te ibar mu tekid ta eyak
na te Damakewan Namaratu, a intu hala
ya Dama muy ikid na Namaratu muy,"
kunna.

18 A ta nepagtugut ni Mariya en a enna
nebar ta natolay hala i Hesus ta ituldu na
kiden.

"Naitak kad na ya Dafu tamen O, ika-
muy," kunna tekid,

yaga nebar na hapa ya inuhohug ni Hesus
tentu.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

19 A sangaw ta hiklam ta ye-yen para na
araw, araw na Liggu, a itta ya ituldu na ki-
den ta takday bali, a sa nalitupan ya ngamin
irwangan na bali en gafu ta talaw da ta
pinakadakal da kiden nga Hudyo. Ammi
ka-ma la naglattog i Hesus nga nagtayuk ta
nagtatangnganan da en, a

"Namaratu ewan ya makkamu teka-
muy," kunna tekid.

20 A sangaw neuyad na ya kamat na kiden
tekid petta maita da ya piglat na lansa ki-
den, otturu netuldu na hapa ya piglat na
pika en ta hakbu na en. A tekiden nakaita ta
intu hala ya dafu da en Hesus a pake nefulot
ya talak da tentu.

21 “Namaratu ewan ya makkamu tekamuy,” kunna ha tekid, “te doban ta kam
nga ange mangipadangag ta uhohug ku
ta kuman na nepangidob ni Damakewan
teyak,” kunna, kapye na kid inaswangan.
22 A tentu en nagaswang tekid a
“Pagdulotan muy na ya Kahalwa na Na-
maratu nga manguffun tekamuy. 23 A ya
ngamin kiden pakoman muy ta liwat da
kiden gafu ta pangurug da ta ipadangag
muy a yen kid hala ya pinakoman na
Namaratu ewan. Ammi ta awemuy kiden
pakoman gafu ta aweda mangurug a itta
hala tekid ya liwat da kiden,” kunna.

Ya Awena Pangurug Ni Tomas

24 Ammi ta napolu en nepakipaita ni
Hesus ta ituldu na kiden a awan i Tomas
tekid, ammi Siping ya agngilinan da tentu.
25 A sangaw ta ketta na en tekid a nebar da
tentu,
“Naita min ya dafu tamen,” kunda
tentu.
Ammi ya tabbag na tekid a
“Awek sangaw kurugan ta intu am
awek bit maita ya gafan na lansa ta kamat
na kiden, te yaga iparubak ya guramay
kin ta piglat na kiden ta kamat na kon-
todu hakbu na en,” kunna.
26 A sangaw ta takday Liggu a nagkakam-
pat ha ya ituldu na kiden ta bali en, a ne-
hulun hapa i Tomas tekid. A nalitupan da
ha ya irwangan kiden gafu ta talaw da en,
ammi ka-ma la nagtayuk i Hesus ta nag-
tatangnganan da en, a
“Namaratu ya makkamu tekamuy,”
kunna tekid.
27 A sangaw binaran na i Tomas.
“E ka bit sin, Tomas, te itam ya kamat
ku kidin. A iparubam hapa ya guramay
mu ta palad ku kidin kontodu hakbu kin,
te awem mina parigan ya awan mangu-
rug am awa mangurugen mina,” kunna
tentu.
28 “Ay, Afu, iko kad hala ya dafuk ikid na
Dyos ku,” kunna hapa ni Tomas.
29 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a
“Mappya te mangurug kan, Tomas,
gafu ta naita nak na. Ammi ta mangu-
rugen nga awan para la nakaita teyak a
pake nagāsgāsāt ammi teko,” kunna.
30 A addu para ya nepaita ni Hesus ta
pakapangwa na ta ituldu na kiden nga
awan nesurat ta lebru in yan. 31 Ammi
yen ta nesurat kun ya kadwan ta isin
petta yen kid ya pangurugan muy ta intu
hala ya Anak na Namaratu ewan ikid na
Mangikerutanen nga nekari na tekitam,
pettam kumanen am mangurug kam mina
tentu a ittan ya angat muy nga magnayun
gafu tentu.

21

Ya Pamillu Na Pakipaita Ni Hesus

1 A sangaw ta mittan a nakipaita ha i
Hesus ta ituldu na kiden ta ihang na Alug
na Tiberyas, a kumanin ya nepakipaita na
tekid. 2 Sa nagdadagga ig Simon, (intu hala
i Pedru,) ikid ni Tomas, ikid ni Natanyel nga
taga Kana ta lugar na Galileya, ikid na duwa
kiden anak ni Zibadeyu, ikid na duwa para
na kahulun da. A ya uhohug ni Pedru ta
kahulun na kiden a
3 “Asakay! E yak na magsigay O, ta
alugin,” kunna.
“A mehulun kami mantu ay O,” kunna
hapa na kadwan kiden.
A nahahulun kid na nagbarangay ta
agyan na pagsigayan da en. A tāhiklaman
kid ta alugen, ammi awan pulus ta naalap
da. 4 A tentun gumāgākād na bilagen a sang
adayu kid para la ta ba-naden, a itta la i
Hesusen nga umatayuk ta ba-naden, ammi
aweda nelasin ta intu. 5 A sangaw nagayag
i Hesus tekid,
“O ey, itta hud ya naalap muy ta igupan
tam?” kunna.
“Awan O,” kunda hapa.
6 “A isaruwag muy mantu ya sigay muy
ta ziwanan na barangay muy, a itta hala
sangaw ya maalap muy,” kunna ha tekid.
A nesaruwag da mantu ta kuman na nebar
na en tekid, a **“Awe! ta kaddu na ikan
kiden,”** te awedan magamid ya sigay da en
gafu ta dammat na en. 7 A yen ya nepakamu
ni Hwan ta nagayagen tekid, a nebar na te
Pedru.
“Intu hala ya dafu tamen,” kunna.
A gafu ta kumanen a alistu nagbarawasi
i Pedru, te magge nauhagan, a nagsilat-
tuk na ta danumen nga naglangoy tagad te
Hesus. 8 Ammi nasirak ya kahulun na kiden
ta barangay da en nga naggerger ta sigay
da en, te napannu ta ikan, a aweda pake
adayu ta ba-naden, te kuman na magatut na
metru.
9 A sangaw tekid na nakadagut ta
barangay da en a dana ittan ten ya
umagātang nga afuy nga keasalan na ikan,
a itta hapa ya pan.
10 “Alapan muy hapa sin ya kadwan
kidina ikan nga naalap muy,” kun ni
Hesus tekid.
11 A nagla-nug mantu i Pedru ta
barangayen, a inubadan na ya sigayen
kapye da ginerger ta ba-naden. A mappya
te awena napissang, te pake napannu ta
dadagkal na ikan, magatut a limafulu tallu
kid ngamin. A binaran na kid ha ni Hesus.
12 “E kanan sin, te maggub kitanan,”
kunna tekid.
A pohutan da mina am pake intu, ammi
mamat kid, te aitan da haman. 13 A ta

nepangiagon ni Hesus ta ikan ta afuyen a enna negawat tekid, kumanen hapa ta pan.
14 A yen mantu ya pakapamillu na pakipaita ni Hesus ta ituldu na kiden tentu en natolay ta pasi na en.

Ya Tabarang Ni Hesus Te Pedru

15 A tekid na nakapaggub a itta ya netotoli nebar ni Hesus te Simon.

"Simon, damagan ku teko am pake ikaykayat nak ammi ta isin kid na kwam?" kunna tentu.

"On, Afu, te amum haman ta ikayat ta ka," kunna hapa.

"A makkamu kan mantu ta kanan na mangurug kiden teyak, te kuman kid na kalneruk kiden," kunna hapa ni Hesus tentu.

16 A sangaw ta mittan a pinidwa na ha ya nebar na en.

"Simon, damagan ku ha am iddukan nak?" kunna.

"On, Afu, te amum haman ta ikayat ta ka," kunna ha.

"Tahonam mantu ya tolay ku kiden nga kuman na kalneruk," kunna ha ni Hesus tentu.

17 A sangaw nepamillu na ha ya nebar na en.

"Simon, kurug mantu ta ikayat nak?" kunna.

A nagdamdam na i Pedru gafu ta mekatallu en nebar ni Hesus tentu, te **"Kurug mantu ta ikayat nak?"** kunna. A ya tabbag na en tentu

"Ay, Afu, iko ya makkamu ta ngamin, a amum ta ikayat ta ka," kunna.

A ya uhohug ni Hesus tentu a

"Makkamu kan mantu ta kalneruk kiden. 18 A ya pake ibar ku para teko a kanayun nagbarbarawasi kan ta kababagu men para la, kapyem umange nagpapasyar ta kompormi na ikayat men. Ammi sangaw am laklakay kan a magappa kan hapa, a takwan sangaw ya mangbarawasi teko ta galut, a iange da ka sangaw ta awem ikayat," kunna.

19 A ye-yen na uhohug ni Hesus ya pangipasikkal na ta pangpapasi da sangaw te Pedru petta Namaratu hapa sangaw ya madayawan gafu tentu. A ta nepaguhohug ni Hesus ta isin a **"Dumagdag kan la teyak,"** kunna.

20 A sangaw naglipay i Pedru, a dumagdag hapa i Hwan nga takdayen ituldu ni Hesus nga pake kofun na. Intu hala ya kahebing ni Hesus ta nepamurab da en ikid na nangpohut tentu ta nangitalaba en tentu. 21 A ta nepakaita ni Pedru tentu a nebar na hapa te Hesus.

"A anu sangaw ya makkwa ta takdayin, Afu?" kunna.

22 "A am ikayat ku ta matolay addet ta awek pagtoli ta lutakin a anu hud ya pakolangam? Intu la nonotam ya dumagdag teyak," kun ni Hesus tentu.

23 A gafu ta inuhohug ni Hesusen a simaned hala ya bida ta ngamin kiden nagkakabagis ta awena sangaw masi ni Hwan. Ammi awena haman nebar ni Hesus ta awena masi am awa **"Anu hud ya pakolangam am ikayat ku ta matolay addet ta awek pagtoli ta lutakin,"** kunna.

Ya Pangipasikkal Na Kadwan Ta Nesurat Ni Hwan

24 A ya kahulun da en nga binida nig Hesus, a intu hala ya nangipasikkal ikid na nangisurat ta isin kid nga nakkwa, a amu na ngamin tolay sin ta kakurugan ya nepasikkal na tekami. 25 A addu para ya iningwa ni Hesus ta ketta na en ta isin, ammi am sa nesurat mina ya ngamin kiden iningwa na a awan de ta ketunan na ngamin kiden lebru.

Ya Tarabaku Na Turin Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta pagyan na para la ni Hesus ta lutakin a pake addu ya ituldu na kiden, ammi pinili na ya mafulu duwa tekid (Lukas 6:12-16), petta ikid ya kanayun mehulhulun tentu, petta pake ituldu na kid ta mappya. A yen kid ya nengagan na ta Turin na kiden, te dinob na kid nga ange mangipadangag ta nepadamag na tekid, otturu pinasinapan na kid ta kagitta na pakapangwa na, petta itta ya makkwa da nga mangipasikkal ta ipadangag da en (Lukas 9:1). A ya ngagan na takday ta mafulu duwa kiden a Hudas Iskaryote, a intu hapa ya nangitalaba te Hesus. A ta nekabalin na nepangpapasi da te Hesus a nebabawi ni Hudas ya nepangitalaba na tentu, ammi nabalin na haman. A gafu ta kumanen a enna nebesin ni Hudas ya bari na, a nasi hapa (Matyu 27:5). A ya bida in nga timunud ta isin a intu hala ya nesurat ni Lukas ta takday tolay nga nagngagan te Teyopilo, te nesurat na ya tarabaku na kadwan kiden turin ni Hesus.

Ya Serbi Na Surat Ni Lukas

1 Nagsuratak ha teko, Teyopilo, te itta
ya itulfuk ta napolu en surat ku teko.
Intu la nabidak ta napolu en surat ku ya
tinarabaku ni Hesus ikid na netuldu na
en ta nepamegafu na en addet ta araw
na netattullu na en ta langit. 2-3 A ta ku-
man na nesurat ken a natolay hala i Hesus
ta kabalinan na nepamapasi da tentu, a
kanayun nakipaita ta turin na kiden ad-
det ta appatafulu na araw, te dana pinili
na kid. A addu hapa ya nepaita na tekid
nga mangipasikkal ta katolay na, yaga addu
para ya netuldu na tekid ta gagangay na
pangikerutan na Namaratu. A yen kid hapa
ya pinatudunan na ta pakapangwa na Ka-
halwa na Namaratu, petta ange kid sangaw
mangipadangag ta ngagan na.

4 A sangaw ta pagaammung nig Hesus
ikid na turin na kiden a nagkakakan kid. A
ya uhohug ni Hesus tekid a

> “Awemuy bit hama magtugut ta isin ili
> na Herusalem, te indagan muy bit ya Ka-
> halwa na Namaratu nga dana nekari ni
> Damakewan tekamuy, te doban na hala
> sangaw tekamuy ta kuman na nepadan-
> gag ku tekamuy ta idi. 5 Te maski am
> zinigut na kanan ni Hwan a mapasinapān
> kam hapa sangaw ta Kahalwa na Nama-
> ratu, petta makustu ya pagzigut na en
> tekamuy,” kunna tekid.

Ya Tattullu Ni Hesus Ta Langit

6 A sangaw ta takday ha na araw a sa
nagkakampat kid ta utun na bagetay na
Olibo, a itta ya pinohutan da te Hesus.

> “Afu, damagan mi haen teko am arawin
> yan de ya pangpatugut mu ta taga Roma
> kiden nga nanggubat ta lugar tamin,
> petta ikitam hapa la nga Hudyo ya
> makkamu ta lugar tamin?” kunda.

7 A ya tabbag na en hapa tekid a

> “Namaratu hapa la ya makkamu am
> kanu sangaw na darun ikid na araw,
> ammi awena haman mebar tekamuy.
> 8 Ammi am dumatang na sangaw ya
> Kahalwa na Namaratu tekamuy a
> mapasinapān kam hapa ta pakapangwa
> na en, petta itta ya turad muy nga
> mangipasikkal teyak ta tolay kiden.
> A mamegafu kam sangaw ta ili na
> Herusalem ikid na ngamin lehut na
> en ta lugar na Hudeya, kapye muy
> sangaw umange ta Samariya ikid na
> ngamin kiden lugar abat ta pagaddetan
> na lutakin,” kunna hapa tekid.

9 A tentun nakauhohug ta isin a kima-
ma la timullu ta langit, a tinatangad da
la nga timullu abat ta limitap ta kulamen.
10 A tekid para la imatangad a dimmatu
ya duwa na anghel ta hebing da en nga
nagbarawasi ta furaw. 11 A ya uhohug na
anghel kiden tekid a

> “Anu umatayuk kam para la nga
> imatangad ta langit? Nagtugut na haman
> i Hesusen, te ittan ta langit ewan. Ammi
> magtoli hala sangaw, te dumagut hala
> sangaw ta lutakin ta kuman na nepakaita
> muy ta netattullu na en,” kunna tekid.

Ya Ngagan Na Turin Kiden

12 A ta nekabalin na a dumagut ya turin
na kiden ta bagetay na Olibo, te yen ya
nangtugutan ni Hesus tekid, a nanoli kid
na ta umag na ili na Herusalem, te abikan
la, te kuman na takday kilumetru ya ka-
dayu na abat ta bagetayen. 13 A ta datang
da ta ili en a nagdulot kid hala ta bali en
nga pagammakan da, a gimon kid hapa ta
nagingutunen silid ta bali en. Itta i Pedru,
ikid ni Hwan, a Santiago, ikid ni Andres, a
Felipe, ikid nig Tomas, ikid ni Bartolome, a
Matyu, ikid ni Santiago nga anak ni Alfeyo,
ikid ni Simonen nga nakitapil ta idi ta guby-
ernu na taga Roma kiden, ikid ni Hudas nga
anak na takday Santiago. 14 A sa nagyan
kid ten makimalmallak ta Namaratu, kon-
todu hina ni Hesus ikid na kadwan kiden
babay ikid na kabagis kiden ni Hesus, te
nagdadagga hapa ya nonot da.

Ya Pangtali Da Te Hudas

15 A ta pagpasan na pigahaw a nagaam-
mung ha ya magatut a dwafulu na mangu-
rug, a nagtayuk hapa i Pedru ta nagtatangn-
ganan da, te magbida tekid.

16-17 (v16b,17) “Amu muy, kahkahulun
ku, ya iningwa ni mina Hudasen, te intu
bit ya takday kahulun tam nga nakikahu-
lun te Hesus, a nesipat hapa ta tarabaku
tamen. Ammi intu haman ya nangitalaba
te Hesusen, te enna netulud ya nanggafut
kiden tentu,” kunna.
18 (Ammi ta nepakaita ni Hudas ta
pinapasi dan i Hesusen a nagbabawi, a
enna netoli ya netandan na padi kiden
tentu, a sangaw enna hapa nesagapil
ya bari na en te Hesus, te kinaddan-
gan na ya hul na, a nagbesin na. A
tentun bumlad a nabattak ya sirat na
en, a nekutkutet na ta lutak. Ammi
ya piraken nga netoli na ta padi kiden,
a yen ya negatang da ta lutak, petta
ketanaman na takwan na tolay. 19 A
ta nepakadamag na tolay kiden taga
Herusalem ta lutaken nga ginatang da a
‘Lutak na Daga’ ya nengagan da ta lu-
taken. Ammi ya ngagan na ta agsitang
na Hudyo kiden a **‘Akeldama’**.)

20 (v16a,20) A ya tulfu na uhohug ni Pedru
a intu yan:
“A mappya mantu, kahkahulun, ta nag-
dulot ya nebar na Kahalwa na Nama-
ratu gafu te mina Hudasen, te nesurat
na haman ni mina Dabiden ta lebru na
Kansyon kiden, te ya nebar na a
**‘Mappya ta awan sangaw ta matolay
nga masirak ta bali na en, a tak-
wan mina ya metali tentu ta saad
na en,’** kunna.
21-22 A yen ya gafu na, kahkahulun ku,
ta magpili kitam mina ta tali ni mina
Hudasen, petta intu sangaw ya kahulun
mi nga mangipasikkal ta katolay ni Hes-
usen. Ammi intu mina pilin tam ya tak-
day kahulun tam nga lalaki nga dana du-
magdag te Hesusen abat ta nepangzigut
ni Hwan te Hesus abat ta netattullu na en
ta langit ewan.” kunna.
23 A gafu ta uhohug ni Pedru tekid a nebar
da ya ngagan ni Matyas ikid ni Hose Husto,
ammi Barsabas hapa ya takday ngagan ni
Hose. 24 A sangaw nakimallak kid;
“Ay Afu, amum ta nagtalekudan ni Hu-
das ya saad na en, a ittan ta lugaren nga
dana neparam tentu. A gafu ta iko la
ya makkamu ta nonot na ngamin tolay a
ituldum mantu tekami am inya ya pinilim
ta duwa kidin, 25 petta metali mina te
mina Hudasen nga makipagserbi ta kad-
wan kiden turim,” kun na pakimallak da.
26 A sangaw pinagkihu da ya nakesuratan
na ngagan na duwa kiden, kapye da
sinukkut ya takday, a ya ngagan ni Matyas
ya nesukkutan da, a intu mantu ya tali ni
mina Hudasen, a nelista ya ngagan na ta
kadwan kiden turin ni Hesus.

2

Ya Iange Na Kahalwa Na Namaratu

1 A sangaw ta kārawān na Pyesta na Pen-
tikostes a sa nagkakampat ya mangurug
kiden ta takday na bali. 2 A magananwan la
a nepagka-ma da ya masikan na adug nga
nagafu ta langit ta kuman na masikan na
paddad, te simarok ya adugen ta umag na
bali en nga nagyanan da, 3 yaga itta hapa
ya sinang afuy nga nagtabnak ta ulu na
tagtakday tekid. 4 A ka-ma la naggagindan
kid maguhohug ta magdaduma na agsitang,
te sa napasinapān kid na ta Kahalwa na
Namaratu, a inatadan na ya tagtakday tekid
ta uhohugan da.
5 A ta arawin yen hapa a dana ittan ten
Herusalem ya pake addu na tolay nga na-
gafu ta magdaduma na lugar ta ngamin pa-
glelehut, te umange kid nakipyesta ta sakā
Hudyo da kiden, te dana simarok kid na ta
relisyon na Hudyo kiden. 6 A nepagka-ma
da hapa ya sitang na naguhohug kiden ta
magdaduma na agsitang, a enda kid pake
dangagan. A pake nepagpaka-lat da kid
hapa, te nadangag da ya kuman na tagtak-
day agsitang da ta bida da en.
7-8 “Taga Galileya haman ye-yan kid na
tolay, a pa-pa-nun da mantu makauho-
hug ta dana agsitang tam kidin?” kunda.
A pake nefulot ya pagpaka-lat da nga mang-
dangag ta uhohugan da.
9 A ya tolay kiden nga nakadangag a
itta ya taga Partya, ikid na Medya, Elam,
Mesopotamya, Hudeya, Kapadosya, Pontu,
ikid na Asya. 10 A ya kadwan kiden ya
taga Parigya, Pampiliya, Egipto, ikid na kad-
wan kiden lugar ta iten Libya ta bikat na
Sirene. A itta hapa ya kadwan kiden taga
Roma nga Hudyo ikid na Hentil nga dana
simarok ta relisyon na Hudyo kiden. 11 A ya
kadwan kiden para a taga Kareta kid ikid
na Arabya, a nagdaduma hapa ya ngamin
kiden agsitang da. A yen ta nagpaka-lat kid
nga magdangag, te ya nebar da a
“Anu haman ta bidan da ya paka-
pangwa na Namaratu ta agsitang na gin-
tatakdayan tekitam?” kunda.
12 A gafu ta napopoyung kid na a nagim-
popohutan da para am anu ya gafu na
pakauhohug da ta takwan na agsitang.
13 Ammi ya kadwan tekid a nedadula da kid,
te **“Magilellaw kid malat O,”** kunda.

Ya Pangipadangag Ni Pedru

14 Ammi ta nepakadangag ni Pedru ta
inuhohug na tolay kiden a imatubang na
tekid, a pake pinasikan na ya paguhohug
na, petta dangagan da ya tabbag na ta in-
uhohug da en, a nakihebing hapa tentu ya
kagitta na kiden nga turin.
“Ikamuy, kahkahulun, ikid na kagittak
nga Hudyo, a dangagan muy ya uhohug

ku tekamuy, kontodu ikamuy nga magpasyar ta isin Herusalem. 15 A awemuy
mina pahig ta nellaw kami na kahulun
ku kidin ta isin, te itta hud ya mellaw am
lalakwat para la. 16-17 Intu la nagdulot
tekami ya kuman na dana binida ni mina
Howel nga aglavun na Namaratu ewan,
te ya uhohug na en ta dadagkal tam kiden
a

‘Itta ya nepadangag na Namaratu ewan teyak,’ kunna, **‘te sangaw am tanagay na kan ya pagaddetan na arawin yan a pasinapā**n **na kan sangaw ya ngamin tolay ta Kahalwa na, a ya simsima muy kiden nga lālā**ki **ikid na babay a manglavun kid.**

A itta kan sangaw ya magmatakar ta lālāki **muy kiden, a makatahinap kan sangaw ya kalalaklakayan muy kiden.**

18 **A ya ngamin kiden daddoban na Namaratu nga lalaki pase babbay a pasinapā**n **na kid kan sangaw ta Kahalwa na, petta manglavun kid,’** kunna.

19 “A ya takday para uhohug ni mina
Howel a

‘Itta kan sangaw ya ipaita na Namaratu ta langitewan ikid na lutakin nga pagpaka-latan na tolay kiden, te itta kan sangaw ya daga ikid na afuy ikid na makanag na asok.

20 **A sangaw am magsugiram kan ya bilag, ikid na magdarag ya hulan ta kuman na daga, a yen kan sangaw ya kadakalan na araw na Dafu tam nga kahighigalan, te yen kan ya araw na pangpa-gang na ta ngamin kiden nakaliwat ta utun na lutakin.**

21 **Ammi maski am inya kan sangaw ya makimallak tentu a ikerutan na,’** kunna paen ni mina Howel, kahkahulun.

22 “A dangagan muy mantu, kahkahulun, ya ibar ku para tekamuy, te ya lalaki
en Hesus nga taga Nasaret, a nepasikkal
na ta intu hala ya dinob na Namaratu
ewan, te dana amu muy haman ya
ngamin kiden iningwa na ta atubang tam
nga nagpaka-latan tam ikid na nakaitan
tam ta pakapangwa na en, a yen kid
ya mangipasikkal ta itta ya Namaratu
tentu. 23 Ammi gafu ta dana en amu na
Namaratu a dana uray na hapa ta ye-yen
hala na tolay ya mangikaru ta liwat tam
kiden, a nepalubus na mantu ta itta ya
mangitalaba tentu petta idarum muy. A
ye-yan na tolay ya nepapapasi muy, te
emmuy haman netulud ta awan kiden
makkamu ta Dyos petta pagappan da ta
kayu. 24 Ammi maski kunna ten a natolay
hala, te inubadan na Namaratu ya pasi
na, te awena mabalin ta iguwad na pasi
na en.

25 “A gagangay ta natolay hala i Hesusen, kahkahulun, te itta ya nesurat ni
mina Dabiden nga narikna na ta nonot
na, ammi intu binida na ya nagdulot te
Hesusen, te ya nebar na a

‘Kanayun mariknak ya pakihulhulun na Dafu kin, a awek na mantu magburung, te itta la ya Namaratu ta hebing ku.

26 **A ikansyon ku mantu ya talak na nonot kin, te maski am anu ya dumatang teyak a itta ya ikatalak ku ta matolayak hala.**

27 **Te amuk, Afu, ta awem la isirak ya kahalwakin ta agyan na nagpasi kiden, ikid na awem la ipalubus ta malabag ya barikin gafu ta takit na nonot mu teyak.**

28 **Mappya hapa yen, Afu, te netuldum teyak ya dalan na katolay ku, petta magayayatak sangaw ta atubang mu,’** kun na surat ni mina
Dabiden.

29 “Ammi ya pake ipasikkal ku para
tekamuy, kahkahulun, a bakkan haman
ta bari ni Dabiden ya ikayat na uhohugan
na surat na en, te pake nabayag na haman
ya nepasi na en, a itta la ya tanam na en
tekitam abat ta ayanin. 30 Ammi gafu ta
aglavun i mina Dabiden a yen ya linavun
na te Hesusen, te ninonot na ya nepagasingan na Namaratu tentu ta pagbalinan na sangaw ya takday simsima na
ta pake atata-nang na ari nga makkamu
ta ngamin. 31 A kuman na aitan na ya
simsima na en nga magbalin sangaw ta
Mangikerutan, kumanen hapa ta pasi na
ikid na katolay na en. A yen ta dana
inuhohug na ya uhohugan na simsima na
en ta awena sangaw masirak na kahalwa
na en ta agyan na nagpasi kiden, ikid na
awena sangaw malabag na bari na en.
32 A awan mantu ta takwan na binida ni
mina Dabiden am bakkan la te Hesus, te
intu hala ya tinolay na Namaratu ewan,
a ikami hapa ya mangipasikkal ta katolay
na, te ikami ya nakaita tentu.

33 “A gafu ta pinātā-nāng na Namaratu
ewan a intun ya makkamu magturay ta
ngamin, a pinakimohayan na Dama na
en, petta intu ya mangidob ta Kahalwa
na en nga dana nebar na tekami. A
intu mantu ya nagafun na naita muyen
tekami ikid na agsitang kiden nga nadangag muy. 34 A bakkan mantu ta bari ni
mina Dabiden ya ikayat na uhohugan na
surat na en, te bakkan haman ta intu ya
timullu ta langitewan am awa Dafu na

en, te ya uhohug ha ni Dabiden ta takday
para na surat a
‘Nadangag ku ya uhohug na Nama-
ratu ta Dafu kin, te “E ka sin
magtuttud ta ziwanan kin, 35 **te**
pagbalinan ku sangaw ya katapil
mu kiden ta daddobam,” kunna
tentu.’
36 “Mappya mantu, kahkahulun, ta
ikamuy ngamin nga Istralita ya pake
makkamu ta iningwa na Namaratu ewan,
te ya Hesusen nga pinagappa muy a intu
hala ya pinagbalin na Namaratu ewan ta
Dafu tam ikid na Mangikerutan tekitam,”
kunna.
A yen la ya abat na binida ni Pedru tekid.
37 A ta nepakadangag da ta uhohug ni
Pedru a pake narikna dan ya liwat da, a
pinohutan da teg Pedru ikid na kagitta na
kiden turin am anu mina ya kwan da petta
mapakoma kid mina. 38 A ya tabbag ni
Pedru tekid a
“Magbabawi kanan mina ta gagangay
muy ikid na liwat muy, a pazigut kanan
ta ngagan ni Hesus Kristu, petta pako-
man na kam, a maatadan kam hapa san-
gaw ta Kahalwa na Namaratu. 39 Te yen
ya nekari na Dafu tam Namaratu teki-
tam Hudyo ikid na anak tam kidin, kon-
todu ngamin kiden agagayan na nga taga
adayu na lugar,” kunna.
40 A addu para ya nedagga ni Pedru ta
nepagtabarang na tekid.
“Ikerutan muy ya bari muy, petta awe-
muy mina mekabkabat ta kagitta muy
kiden nga magnonot ta killu na nonot,”
kunna tekid.

Ya Gagangay Na Popolu Kiden Mangu-
rug

41 A ya ngamin kiden nangurug ta inuho-
hug ni Pedru a pazigut kid hapa, a itta ya
talluribu na tolay nga nedagga ta mangurug
kiden ta arawin yen. 42 A kinanghahaw
kid nga naggagimung, te pake ikayat da ya
magdangag ta ituldu na turin kiden, ikid na
makimallak, ikid na magkakan ta netuldu
ni Hesus tekid ta panadamdaman da ta pasi
na en. 43 A pake nahigalan ya ngamin tolay
gafu ta mangurug kiden, aglalo teg Pedru
ikid na kagitta na kiden turin, te addu ya
pinadpadatu da ta pakaitan ta pakapangwa
na Namaratu tekid.
44 A ya gagangay hapa na mangurug ki-
den a sa naggagitta ya ngamin nonot da,
te naginsipsipat kid ta ngamin kiden kwa
da. 45 A am itta ya awan tekid a maglaku
ya kadwan kiden ta lutak da ikid na kukwa
da, otturu nesaned da ya naglakun da en ta
awan kiden ta kwa. 46 A naghahulun kid
hapa nakigimung ta simbaan na Namaratu
ta kinanghahaw, kapye da nakipagkakan
ta babali da kiden. A pake nagayayat kid,
47 te matalak kid nga magdayaw ta Nama-
ratu ewan, a pake nekamat da kid hapa na
kadwan kiden tolay. A dumakal la dumakal
ya kaddu na mangurug kiden, te kinangha-
haw itta ya nedagga na Namaratu ta bagu
kiden mangurug.

3

Ya Pagmappya Na Pilay

1 A sangaw ta takday na araw ta furab a
umange ig Pedru ikid ni Hwan ta simbaa-
nen, te yen ya oras na pakimallak na Hudyo
kiden. 2 A tekid simarok ta kinan da en
“Ispot na Irwangan” a itta ya pilay nga
nagidda ta bikat na irwanganen, a nakilim-
limut, te dana pilay kan abat ta nekeanak
na en, a kada araw iange da ta irwangan
na simbaanen, petta makilimlimut ta tolay
kiden nga umange makimallak.
3 A ta nepakaita na teg Pedru ikid ni
Hwan nga simarok ta simbaanen a na-
gadang hapa ta limut na tekid. 4 A itan da la
bit, kapye na nebar ni Pedru ta **“Tangadan**
na kami bit ay,” kunna tentu. 5 A tinangad
na kid hapa, te matalak ta itta ya igawat da
tentu. 6 Ammi ya uhohug ni Pedru tentu a
“Awan haman ta pirak ku, ammi iatad
ku hala teko ya itta teyak. Magtugut
kan mantu gafu ta pakapangwa ni Hes-
usen nga Mangikerutanen taga Nasaret,”
kunna ta pilayen,
7 kapye na inibbalan ya kamat na en a
pinatayuk na. A ka-ma la nagsikan ya nag-
totopan na tulang na takki na kiden. 8 A
timollok nagtayuk, a nagpapa-yat na. A san-
gaw himulun hapa teg Pedru nga simarok
ta simbaanen, a netoltollok na hapa ya
pakatugut na ikid na pagdayaw na ta Nama-
ratu.
9 A ya kadwan kiden tolay ta umag na sim-
baanen, a dinadulangan da la ya lalaki en
nga magpapa-yat magdayaw ta Namaratu,
10 a nabilbig da ta intu hala ya pilayen nga
imatogkok nakilimlimut ta Ispot na Irwan-
gan na simbaanen, a umagahalang kid la
tentu, te anu kawagan na ta nakatugut na.

Ya Bida Ni Pedru Ta Simbaan

11 A tekiden imuhet a gimafut para la
ya lalaki en teg Pedru, a alistu hapa ya
tolay kiden nga ange nangkalihung tekid
ta agyan na kinan da en Pagsigongan ni
Solomun ta hebing na simbaanen, te pake
nepagpaka-lat da ya pilayen nga nagtayuk.
12 A ta nepakaita ni Pedru ta tolay kiden
nangkalihung a nagbida hapa tekid.
“Anu kawagan na, kahkahulun, ta
pagpaka-lat muy ya pagmappya na lalaki
in? A anu haman ta umagahalang kam
tekami ta kuman na ikami ya namagmap-
pya tentu? Itta hud ya pakapangwa

mi petta mapatugut mi ya pilayin?
13 Awan ta takwan na namagmappya
ta tolayin yan am bakkan ta Namaratu
ewan nga Dyos na gingginafu tam kiden
Abraham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,
petta madayawan ya Anak na en Hesus
gafu ta pagmappya na pilay.
"A intu hala ya emmuy netulud te Gu-
bernadoren Pilato petta papapasi muy. A
inibbatan na mina ni Pilato en ammi in-
awe muy haman. 14 Inawe muy mantu ya
mappya na tolay nga negitta ta Namaratu
ewan, a intu hud la pinalattog muy ya na-
baluden nga namapasi ta tolay. 15 Ammi
ya mangatad ta pagtolayan tam a yen
haman ya nepapapasi muy. Ammi maski
kunna ten a tinolay hala na Namaratu
ewan, a ikami hapa ya nakaita ikid na
mangipasikkal ta katolay na. 16 A gafu ta
ngagan ni Hesusen ikid na pangikatalak
mi tentu a pake mappyan ya bari na lalaki
in yan, te maita muy haman, a dana amu
muy hapa ta pilay ta idi, ammi masikan
kad na magtugut.
17 "A maski am nepersa muy ya pasi
ni Hesusen a amuk, kahkahulun, ta awe-
muy amu ya iningwa muy, a kumanen
hapa ta pinakadakal muy kiden. 18 Ammi
gagangay ta mazigatan ya Mangikerutan
nga dinob na Namaratu, te yen haman ya
dana binida na gafu ta aglavun kiden. A
pinagdulot nan mantu ya binida da en.
19 A mappya mantu ta magbabawi kanan,
a makipakoma kam tentu petta azin na
ya liwat muy kiden, a paglampawan na
sangaw ya pagzigātān muy. 20 A doban
na ha sangaw i Hesus tekitam, te intu
hala ya Mangikerutan nga dana nebar na
ta dadagkal tam kiden. 21 Ammi map-
pya ta magyan la bit ta langitewan abat
ta pangpabagu na Namaratu ta ngamin
paglelehutin, te yen ya dana nebar na
aglavun na kiden ta palungu na araw.
22 "Ya uhohug ni mina Mosesen ta
dadagkal tam kiden a

'Mangidob sangaw ya Namaratu ta takday aglavun ta kuman na nepangidob na teyak, ammi kagitta muy hala sangaw, a mappya ta dangagan muy ya ngamin ituldu na tekamuy.

23 **Ammi ya awan sangaw mangdan-
gag ta aglavunin yen a madugi-
man sangaw medagga ta tolay ki-
den na Namaratu a mapa-gang,'**
kunna.

24 "A maski i mina Samwel ikid na
kadwan kiden aglavun na Namaratu nga
timunud tentu a sa ikid haman ya dana
nangibar ta dumatangen tekitam ta araw
tam. 25 A ikitanan mantu ya nagdulotan
na ngamin binida na aglavun kiden, a
sa mesipat kitam hapa ta nakitahatun
na Namaratu ta dadagkal tam kiden, te
yen haman ya uhohug na te mina Abra-
hamen:

'Bendisyonan ku sangaw ya ngamin tolay ta paglelehutin gafu ta tak-day na simsimam nga magafu san-gaw teko,' kunna haman te mina Abrahamen.

26 A yen ta ikitam Hudyo ya napolu nangi-
doban na Namaratu ta Anak na en Hesus,
petta mabendisyonan kitam gafu tentu,
petta pagtalekudan tam ya gagangay tam
nga awan ta kapkappyan na," kunna.
A yen ha ya addet na uhohug ni Pedru
tekid.

4

Ya Pangimbestigar Da Teg Pedru Ikid Ni Hwan

1 A ta paguhohug da para la nig Pedru ta
tolay kiden a neddatangan na kid na padi
kiden, ikid na kapitanen ta simbaanen, ikid
na Saduseyu kiden. 2 A nagporay kid na teg
Pedru gafu ta ituldu da ya tolay kiden, yaga
aweda ikayat ya netuldu da en ta matolay
sangaw ya nagpasi kiden gafu ta katolay ni
Hesusen. 3 A yen ta ginafut da kid, ammi
gafu ta furab na a enda kid bit ibalud, petta
idarum da kid sangaw ta lalakwat. 4 Ammi
maski kunna ten a dana addun ya nangurug
ta uhohug nig Pedru, a pake umaddun ya bi-
lang na ngamin kiden mangurug te Hesus,
te ya bilang na lālāki la a limaribu kid.
5 A sangaw ta lalakwat a nagkakampat
ya ngamin kiden pinakadakal na Hudyo
kiden ta ili na Herusalem. 6 A nehulun
hapa ig Annas nga mayor na padi kiden,
ikid ni Kaypas, a intu hapa kahulun da ya
takday na Hwan, ikid ni Alehandru, ikid
na kadwan kiden para kahulun ni Annas.
7 A sangaw nepaalap da ig Pedru ikid ni
Hwan, a pinagtayuk da kid ta nagtatangn-
ganan na nagkakampat kiden, kapye da kid
inimbestigar.
"Anu hud ya pakapangwa muy, ono
inya hud ya nginaganan muy, petta
magmappya ya pilayen?" kunda tekid.
8 A pake napasinapān i Pedru ta Kahalwa
na Namaratu ta pagtabbag na tekid:
9 "Apo Kadadakalan, am imbestigaran
da kami gafu ta mappya na tarabaku
nga iningwa mi ta pilayin 10 a ipadangag
ku mantu ya gafu na tekamuy, kontodu
ngamin kiden kagittak nga Istralita. Te
ya pakapangwa na ngagan ni Hesus nga
Mangikerutanen taga Nasaret a yen ya
gafu na ta nagmappyan ye-yan na lalaki,
petta makatayuk ta isin atubang muy.
11 "I Hesusen mantu ya batu en nga
dana nabida ta surat na Kansyon kiden,

te intu hala ya neatad na Namaratu tekamuy petta isaad muy mina ta kuman na kepundasyon na bali, ammi newarad muy haman. Ammi netoli hala na Namaratu, a pinagbalin na ta kadakalan na batu ta bali na. Te maski am pinagappa muy a tinolay hala na Namaratu ewan.
12 A awan ta takwan na mangikerutan am bakkan te Hesus, te awan pulus ta takwan na neatad na Namaratu ewan ta ikatalak tam mina, petta mekerutan kitam," kun ni Pedru tekid.

13 A ta nepakadangag na padi kiden ta uhohug nig Pedru ikid ni Hwan a

"Anu haman ta maturad kid, bakawa gagangay kid haman la na tolay nga awan ta adal?" kunda.

A sangaw ninonot da ta maturad kid gafu ta kahulun na kid ni Hesus. 14 Ammi awan haman ta pangihuyan da tekid, te aitan da haman ya lalaki en ta nagmappyan, a umatayuk hapa ta hebing da en. 15 A gafu ta kumanen a pinadayu da kid bit ta assang, te pagbabidan da bit am anu ya uray da tekid.

16 "A anu mantu ya kwan tam ta isin kid na tolay? Awena haman melemad ya nehuga da ta pilayen, te amu haman na ngamin tolay ta ngamin ili na Herusalem?" kunda.

17 Ammi tekid na nakanonot a

"Mappya ta pake tātālawan tam kid, petta awedan sangaw ipadangag ya ngagan ni Hesus ta tolay kiden, petta awenan sangaw dumakal na uhohug," kunda.

18 A sangaw pinaayagan da ha ig Pedru, a pake nebar da ta awedan sangaw ipadangag ya ngagan ni Hesus. 19 Ammi ya tabbag nig Pedru tekid a

"Mappya ta pake nonotan muy am anu ya ikayat na Namaratu ewan, te mapmappya hud ta ikamuy ya kurugan mi ammi tentu? 20 Ammi am ikami a awena mabalin ta awemi ipadangag ya naita mi ikid na nadangag mi," kunda.

21 A gafu ta kumanen a pake tinatalaw da kid ha, kapye da kid pinatugut, te awan haman ta pambar da nga mangpa-gang tekid gafu ta tolay kiden, 22 te sa matalak ya ngamin tolay, a dinayawan da ya Namaratu gafu ta iningwa nig Pedru ta pilayen, te nasurok ta appatafulu na darun ya kapilay na en.

Ya Pakimallak Na Mangurug Kiden

23 A ta nepakauhet nig Pedru ikid ni Hwan a umange kid ta agyan na kahulun da kiden mangurug, a binida da ya uhohug na padi kiden ikid na kalalaklakayan na Hudyo kiden tekid. 24 A gafu ta binida da en tekid a sa nagdadagga kid na nga makimallak ta Namaratu:

"Ay Afu Namaratu, iko hala ya Dyos mi nga namadday ta langit ikid na lutak ikid na bebay ikid na ngamin kiden matolay ta paglelehutin. 25 A ta ayanin, Afu, nonotam ya nepeuhohug mu ta tagabumen mina Dabid nga pinasinapam ta Kahalwam, te ya uhohug na en ta takday na surat a

'Anu haman ya pagloko na Hentil kiden ta ikatupag da ya Namaratu? Aweda hud amu ta melogot kid?

26 **Te mangiparan haman ya ari da kiden ta gubat, petta maghahulun kid nga makitapil ta Namaratu ikid na dinob na en nga Mangikerutan,'** kunna.

27 "A kakurugan, Afu, ya inuhohug ni Dabiden, te nagdulot hala ya kuman na binida na en ta isin ili na Herusalem, te i Ari en Herud, ikid na Hudyo kiden, ikid ni Gubernador Pilato, ikid na Hentil kiden, a sa ikid haman ya nangigakkad ta pasi na anak men Hesus nga netunglak mu ta dafu mi. 28 A maski aweda naamu a nedulot da hala ya dana negakkad mu ta nonot mu hapa la. 29 A ta ayanin, Afu, a nonotam ya panatalaw da tekami, a atadan na kami hapa ta turad mi, petta awemi sangaw magtalaw nga mangipadangag ta uhohug mu, te ikami ya daddobam. 30 A uyadam hapa ya kamat mu, Afu, petta magmappya ya magtatākit kiden, a mangihuga ka hapa ta pakaitan, petta mehulun hapa ya pakapangwam ta pangipadangag mi ta ngagan na anak men Hesus, Amen," kun na pakimallak da.

31 A tekid nabalin nakimallak a nawalwag hapa ya bali en nga nagāmmungan da, a sa napasinapān kid ta Kahalwa na Namaratu, a pake naturad kid nga nangipadangag ta uhohug na Namaratu.

Ya Pagtatakday Na Mangurug Kiden

32 A ya ngamin kiden mangurug nga nagyan ta ili na Herusalem a nagdadagga ya ngamin nonot da, a awan ta naginggum tekid am awa sa kwa da ngamin ya kwa na takday tekid. 33 A ya turin kiden hapa a pake masikan ya pangipasikkal da ta katolay ni Hesus, a dakal hapa ya panguffun na Namaratu tekid ngamin. 34 A awan hapa ta kurang na maski am takday la tekid, te ya kadwan kiden nga makākwa ta bali ono lutak a nelaku da hapa ya kwa da, 35 a sangaw nedatang da ya naglakun da en ta turin kiden, otturu nesaned da hapa ta tagtakday tekid ta mekustu ta masapul da.

36-37 Kumanen hapa ya iningwa ni Hose en nga taga Sipre, te nelaku na ya takday lutak na, a neange na hapa ya naglakun na en ta turin kiden petta isaned da. Ammi ya agngilinan da te Hose a Barnabas, gafu

ta malalaki mangpaturad ta kahulun na kiden.

5

Ya Tulad Nig Ananayas Ikid Ni Sapira

1 A itta hapa ya magatawa, ig Ananayas
ikid ni Sapira, nga naglaku hapa ta kadwan
lutak da, 2 ammi nagbidan da ta aweda
sa iatad ya naglakun da en ta lutaken, te
nesirak da ya kadwan. A sangaw nedatang
ni Ananayas ya iatad da en ta turin kiden. A
ya uhohug na tekid a

"Nelaku min hapa ya takday lutak mi,
a itta in ya ngamin naglakun mi," kunna
tekid.

3 Ammi ya uhohug ni Pedru tentu a

"Ananayas, anu kawagan na ta kinu-
rug mu ya nepanonot ni Satanas teko?
Nagtuladam mantu ya Kahalwa na Na-
maratu, te nesirak mu haman ya kadwan
naglakun muy ta lutak muyen. 4 Awemuy
hud lutak ta awemuyen para la pangi-
laku? A maski nelaku muy a inya hud ya
makākwa ta naglakun muyen am bakkan
ta ikamuy hapa la? Anu kawagan na
mantu ta nakanonot ka nga magtulad?
Bakkan haman la ta tolay ya nagtuladam,
te pahig mu ta melemad mu hapa ta Na-
maratu ewan," kunna tentu.

5-6 A ta pakadangag ni Ananayas ta uho-
hug ni Pedru a ka-ma la natukalit nasi.
A enna inulolatan na babbagu kiden ya
bari na en kapye da neuhet netanam. A
pake nagtalaw na hapa ya ngamin kiden
nakadangag ta pasi na.

7 A sangaw ta nepagpasa na kuman na
tallu na oras a dumagdag hapa ya atawa na
en Sapira ta agyan na turin kiden, ammi
awena amu ta nasin ya atawa na en. 8 A ya
uhohug hapa ni Pedru tentu a

"Ibar mu bit am ye-yan ya ngamin
naglakun muy ta lutak muy?" kunna.

"A on ay, intu la yen," kunna hapa.

9 "Anu kawagan na ta nagbidan muy
na atawam ta magtulad kam ta Kahalwa
na Dafu tamewan? Itam awa dumatang
na ya ume kiden nangitanam ta atawa-
men, a ikon hapa ya itubbat da itanam ta
ayanin," kun ni Pedru tentu,

10 A ka-ma la natukalit hapa nasi.

A ta nesarok na babbagu kiden a ned-
datangan da ya babbayen nasi, a neuhet da
hapa netanam ta hebing na atawa na en.
11 A gafu ta kumanen a pake nagtalaw na ya
ngamin kiden mangurug kontodu ngamin
nakadangag ta isin.

Ya Kadwan Kiden Nehuga Na Turin Kiden

12-13 A ya gagangay na turin kiden a
nagdadagga ya nonot da nga kanayun
magkakampat ta Pagsigongan ni Solomun
nga netulfu ta simbaanen. A pake
dinayawan na kid hapa na tolay kiden
nga umange nagdangag tekid, ammi ya
kadwan kiden mangurug a aweda nesipat
ta tarabaku da gafu ta talaw da. A addu
hapa ya nehuga na turin kiden ta tolay
kiden nga kimahad tekid.

14 A kinanghahaw umaddu la ya man-
gurug te Afu Hesus nga lālāki pase bābāy.
15 A gafu ta kumanen am kada magtalib i
Pedru ta babali kiden nga ange ta agyan na
simbaanen a alapan hapa na tolay kiden ya
nagtatākit kiden ta bali da, a iange da kid
itabnak kontodu agiddan da kiden ta aāngen
na en petta masi-ged na kid na alinu na en
am magtalib, talo am yen ya pagmappyān
da. 16 Maski ya tolay kiden ta kadwan kiden
lugar nga abikan ta ili na Herusalem a enda
hapa nekahad tekid ya nagtatākit kiden ikid
na pinagzigat na anitu, a sa nagmappya kid
ngamin.

Ya Pangibalud Da Ta Turin Kiden

17 Ammi ya mayor na padi kiden ikid
na kahulun na kiden nga Saduseyu a pake
pumassil kid na ta turin kiden, 18 a yen ta
enda kid nepagafut, a nepebalud da kid.
19 A sangaw ta hiklam a umange ya takday
anghel na Namaratu ta agyan na kebaludan
na turin kiden, a hinukatan na ya irwangan
na en a pinohet na kid, ammi awena kid
hapa narikna na naggwardya kiden. 20 A ya
uhohug na hapa tekid a

"Magtoli kam hala sangaw ta simbaa-
nen, a idulot muy hala ituldu ya bagu
en angat muy ta tolay kiden," kun na
anghelen tekid.

21 A ta nekabalin na anghelen nga
maguhohug tekid a nagtugut kid na. A ta
lalakwat a umange kid ha ta simbaanen,
a nangituldu kid ha. A ya mayor na padi
kiden hapa ikid na kahulun na kiden a dana
pinagmamiting da ya konsihal kiden ikid
na ngamin kiden kalalaklakayan na Hudyo
kiden, petta imbestigaran da ya turin kiden,
te parig da ta mabalud kid para la. A dinob
da mantu ya ange mangalap tekid ta agyan
na agbaludan. 22 Ammi ta datang na polis
kiden ta agyan na agbaludanen a awan kid
na haman, a nagtoli mantu ya polis kiden
petta ibar da ta nagmamiting kiden.

23 "Datang mi ta agbaludanen, a itta
hala ya naggwardya kiden, a nekandado
para la ya litup na agbaludan, ammi ta
nepangihukat mi a awan haman ya na-
balud kiden," kunda.

24 A pake naburungan na ya magtaronen
ta simbaanen kontodu padi kiden, te nonо-
tan da am anu ya makkwa sangaw gafu ta
nakauhet ya turin kiden. 25 Ammi maga-
nanwan la a itta ya takday umange nangi-
padamag tekid.

"Itta haman ya nebalud muy kiden ta agyan na simbaanen, a mangituldu kid ha," kunna.
26 A umange ha mantu ten ya polis kiden kontodu kapitan na simbaanen, a ginafut da ha ya turin kiden. Ammi aweda kid pinalpaluk, te nagtalaw kid hapa ta tolay kiden talo am mangwarad kid ta batu.
27 Ta nepangidatang da tekid ta agyan na nagmamiting kiden, a pinagtayuk da kid ta atubang na pinakadakal da kiden, a inimbestigar na kid na mayor na padi kiden.
28 "Anu awemuy haman dangdangagan ya nebar mi tekamuy? Te nehangat mi haman ta mangituldu kam ta ngagan na tolayin yen, ammi pake pinannu muy hud la ya ili na Herusalem ta netuldu muyen tentu, yaga ipapilit muy para ta itta ya liwat mi gafu ta pasi na en," kunna tekid.
29 A ya tabbag nig Pedru tentu a
"Awena mabalin ta magimmang kami mangituldu, te mapmappya ta Namaratu ya pake kurugan mi ammi ta sakā tolay mi," kunda.
A sangaw dinaggan ni Pedru ya tabbag na:
30 "Nonotan muy mina ya iningwa na Namaratu ewan. Gafu ta intu hala ya Dyos na dadagkal tam kiden a tinolay na hala i Hesusen nga pinagappa muy. 31 A intu para ya pinātā-nāng na petta makipagtogkok ta hebing na en, te pinagbalin na ta Dafu tam ikid na Mangikerutan tekitam. A ta ayanin a ibar na ta magbabawi kitam petta pakoman na kitam ta liwat tam kiden. 32 A ikami na kahulun ku kidin ya mangipasikkal ta ngamin nabidak tekamuy. Ammi bakkan la ta ikami, te nehulun hapa ya pangipasikkal na Kahalwa na Namaratu nga neatad na tekami kontodu ngamin kiden mangurug tentu," kun ni Pedru tekid.
33 Ammi gafu ta inuhohug na en tekid a pake nagporay kid na, a negakkad da ya mamapasi tentu kontodu kahulun na kiden. 34 Ammi nagtayuk hapa naguhohug ya takday Pariseyu nga nagngagan te Gamaliyel, a pake dayawan na tolay kiden, te malalaki mangituldu ta lintig na Hudyo kiden. A pinohet na bit ya turin kiden, kapye na naguhohug ta kahulun na kiden nga magimbestigar.
35 "Mappya, kahkahulun, ta awetam mina gamman ye-yen kid na tolay talo am makaliwat kitam hapa. 36 A nonotan muy i mina Teyudasen ta kwa en sina, te pinātā-nāng na ya bari na, a pinadagdag na hapa ya appatagatut na lālāki. Ammi awena haman napagbalin ya gakkad na en, te pinapasi da hala, a sangaw nekutukutet hapa ya dumagdag kiden tentu.
37 A sangaw pumatalin hapa tentu i mina Hudasen nga taga Galileya ta araw na pagilista, a addu hapa ya pinadagdag na ta kahulun na. Ammi pinapasi da hapa yen, a nekutukutet hapa ya kahulun na kiden. 38-39 A kumanen hapa sangaw ta isin kid na tolay, te am nonot da hapa la ya pagafun na tarabaku da a melogot kid hala sangaw. Ammi am angarigan ta Namaratu ewan ya mangpaturad tekid a awemuy sangaw mapagkamag ya tarabaku da. A ya tabarang ku mantu tekamuy a pagurayan muy kid la, talo am Namaratu ya nangidob tekid, a mekwenta ta Namaratu ya tapilan muy," kunna.
40 A gafu ta kumanen kinurug da ya tabarang na en. A ta nepangpatoli da ta turin kiden a nepapaligat da kid la, kapye da ha nebar ta awedan sangaw ipadangag ya ngagan ni Hesus, a sangaw pinatugut da kid. 41 A tekiden nagtatugut ta miting na pinakadakal kiden a nataltalakan kid hala gafu ta nekatalak na kid na Namaratu nga magattam ta keamamat da gafu ta ngagan ni Hesus. 42 A ta kinanghahaw nedulot da hala ya mangituldu ta simbaanen pase babali na tolay kiden, a nepadangag da la i Hesusen nga Mangikerutan.

6

Ya Problema Da Nga Mangisaned Ta Rasyon

1 A ta isin kid na araw a umaddu la umaddu ya mangurug te Hesus, ammi ya naguhohug kiden ta agsitang na Giregu a nagmamulmug kid ta naguhohug kiden ta agsitang na Hebreyu, te am kada mesaned ya rasyon na balu kiden nga bābāy ta kinanghahaw a nataliban garay ya balu kiden nga Giregu. 2 A yen ta pinagkakampat na turin kiden ya ngamin kiden mangurug ta ili na Herusalem, petta pagbabidan da ya problema da nga mangisaned ta rasyon. A ya uhohug da tekid a
"Dulay haman am ikami ya makkamu mangisaned ta rasyon na balu kiden, te awemi sangaw matagop ya pangipadangag mi ta uhohug na Namaratu. 3 A mappya mantu, kahkahulun, ta ikamuy ya magpili ta pitu na lālāki nga kahulun muy, petta yen kid sangaw ya itun mi nga mangisaned ta rasyon. Ammi mappya ta intu sangaw pilin muy ya napasikkal muyen ta makāutak ikid na napasinapān ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu, 4 te ikami a intu la tagopan mi ya makimallak ikid na mangipadangag ta uhohug na Namaratu," kunda.
5 A mayat hapa ya ngamin kiden mangurug ta nebar da. A ya ngagan na pinili da kiden a i Esteban nga masikan mangurug

ikid na mapasinapān ta Kahalwa na Namaratu, a i Felipe para, ikid ni Parukor, ikid ni Nikanor, ikid ni Timon, ikid ni Parmenas, ikid ni Nikolas nga takday na Hentil taga Antiyoka nga negitta ta Hudyo. 6 A ya pitu kidin yan ya pinagtuttud da ta atubang na turin kiden, petta pakimallak da kid. A nesagpaw da hapa ya kamat da ta ulu da, petta pasinapān na kid na Namaratu. 7 A ta nekabalin da en a pake nesaned para ya uhohug na Namaratu addet ta pake dimmakal hapa ya kaddu na mangurug kiden ta ili na Herusalem. A nagbabawi hapa ya addu na padi kiden nga Hudyo, te mangurug kid na te Hesus.

Ya Pangikatupag Na Hudyo Kiden Te Esteban

8 A ya iningwa para ni Esteban hapa a addu ya nehuga na nga nagpaka-latan na tolay kiden gafu ta panguffun na Namaratu tentu, te pake mapasinapān ta pakapangwa na. 9 Ammi intu dulay, te ya Hudyo kiden nga makigimung ta kapilya na kinan da en Naubadan kiden, ikid na kadwan kiden nga taga Sirene, ikid na Alehandra a nakitapil kid hapa tentu. A itta hapa ya kahulun da nga taga Silisya ikid na Asya. A sa ikid ya nakidibati te Esteban, 10 ammi aweda maabak ya tabbag na en tekid gafu ta pakapangwa na en nga neatad na Kahalwa na Namaratu. 11 A gafu ta kumanen a nagita kid ta mamadpadulay tentu, a tinandanan da kid ta melemad, petta isaned da ya pamadpadulay da tentu. A ya inuhohug da nga nesaned da a

"Pake nadangag mi ya nepadangag ni Esteban, a padpadulayan na haman ya ginafu tamen Moses pase Namaratu ewan," kunda.

12 A yen ta nagpatun hapa ya tolay kiden ikid na kalalaklakayan na Hudyo kiden, a enda mantu ginafut i Estebanen kapye da nedarum ta atubang na pinakadakal da kiden. 13 Ammi dana neparan da ya laddud kid na tistigu, petta padpadulayan da para i Estebanen. Te ya laddud da en a

"Kanayun idadula na haman ya lintig na Namaratu kontodu simbaan na in ta isin Herusalem. 14 Te ya kinan na en Hesus nga taga Nasaret a intu kan sangaw ya mangikutkutet ta simbaanin yan, yaga talin na kan sangaw ya gagangay tam kiden nga nebilin ni Moses tekitam," kun na laddud da.

15 A ya pinakadakal kiden nga magimbestigar tentu a nilaladdangan da ya mukat ni Esteban, te pake makillat ta kuman na mukat na anghel.

7

Ya Bida Ni Esteban

1 A ya pohut na mayor na padi kiden tentu a

"Kakurugan hud ya nabida da en teko ta ayanen?" kunna.

2 A ya tabbag hapa ni Esteban a intu yan:

"Kahkahulun ku ikid na am-amang ku, a attaman muy haen ya magdangag ta tabbag kin tekamuy, te ta palungu na araw a nakipaita kan ya Namaratu ewan nga seppakapangwa ta ginafu tamen Abraham ta iten Mesopotamya ta awena para la umalit ta iten Haran. 3 A ya uhohug na tentu a

'Pagtugutān muy na ya lugar muyin ikid na kahulun muy kidin, te umalit kanan ta takwan na lugar nga ipaitak sangaw teko,' kunna kan na Namaratu tentu.

4 "A gafu ta kumanen a nagtugutan nig Abraham ikid nig dama na en ya lugar na kagitta da kiden taga Kaldeya, a pa nagyan kid bit ten Haran. Ammi ta pasi na dama na en a pinagdulot na Namaratu ig mina Abrahamen ta lugarin yan nga pagyanan tam ta ayanin. 5 Ammi awan para la ten ta neatad na Namaratu tentu ta lutak na maski ta assang la, ammi nekari na hala ta intu sangaw ya makākwa ta lutakin yan kontodu anak na kiden ikid na ngamin simsima na kiden, ammi awan para la ten ta anak na.

6 "A sangaw ta paguhohug ha na Namaratu tentu a nebar na ta

'Pake umaddun sangaw ya simsimam kiden, ammi magyan kid sangaw ta takwan na lugar nga pake adayu ta isin, a pagzigātan na kid sangaw na makālutak kiden ten, te persan da kid sangaw nga magtagabu tekid abat ta appatagatut na darun.

7 **Ammi am nagpasan ya appatagatut na darun a pa-gangan ku hapa ya magpatagabu kiden tekid, a makatugut hala sangaw ya simsimam kiden ta iten, petta dumatang kid hala sangaw ta isin na lugar, petta makidafu kid sangaw teyak ta isin,'** kunna kan na Namaratu tentu.

8 "A sangaw gafu ta pakitahatu na Namaratu te mina Abrahamen, a nebar na ta mabanggit mina kontodu ngamin kiden anak na ikid na simsima na nga lālāki, te yen kan sangaw ya pagnonotān da ta tulag na en tekid. A ta nepaganak mantu nig Abraham te Isak a binanggit na mantu ta mekawalu en araw na, a kumanen hapa ya iningwa ni Isak ta anak na en Hakob, a kumanen hapa ya iningwa ni Hakob ta mafulu duwa kiden anak na, te ikid ya napopolu kiden dadagkal tam.

9 “Ammi tekiden dimmadagkal a
nekatupag da ya wagi da en Hose gafu
ta passil da tentu, a yen ta ginafut da, a
nelaku da ta kadwan kiden tolay, petta
alapan da ta iten Egipto. Ammi nehulun
hala ya Namaratu tentu, 10 a nekerutan
na hapa ta ngamin nagzigatan na, a
inatadan na hapa ta malalaki na nonot
petta amu na ya dumatang. A ta pakkamu
na Ari na Egiptano kiden ta pakapangwa
ni Hose en, a pinātā-nāng na hapa, te
pinagbalin na ta gubernador ta ngamin
lugar na Egipto, yaga nepataron na tentu
ya ngamin kiden kwa na.
11 “A sangaw itta ya dakalen bisin
ta ngamin na lugar na Egipto pase
nagyanan na gingginafu tam kiden ta
iten Kanaan, a pake nepallat ya zigat na
tolay kiden, gafu ta awan ta maapagan
da ta kanan da. 12 Ammi ta nepakadamag
ni mina Hakob ta itta ya nauknud da
nga kanan ta lugar na Egipto, a dinob
na mantu ten ya anak na kiden, petta
gumātāng kid ta kanan da, a yen ya gafu
na neange da ten. 13 A sangaw ta kapidwa
na neange da a nagginginafu i Hose
tekid, a yen la ya pakkamu da ta intu
hala ya wagi da en nga nelaku da ta idi,
ikid na pakkamu na ari en ta kahulun
na kiden ni Hose. 14 A sangaw nepaalap
ni Hose ya dama na en ikid na ngamin
kiden kahulun na, a dumatang kid hapa
ten, a pitufulu lima kid ngamin. 15 A
sangaw ta kala-laay ni Hakoben a nasi
hapa ta lugar na Egipto, a kumanen hapa
ta anak na kiden nga gingginafu tam
ta kala-laay da. 16 Ammi neange da ya
bari da ta dana agyan da en ta lugar na
Kanaan, a netanam da kid ta lugar na
Sikam ta kweba en nga ginatang ni mina
Abrahamen ta anak ni Hamor ta idi.
17 “A ta kabalinan na kumanen a
imaddu la imaddu ya gingginafu tam
kiden ta iten Egipto abat ta magge
nagpasan ya appatagatut na darun
nga dana nebar na Namaratu te mina
Abrahamen. 18 Ammi intu dulay te
pumatalin ya takwan na ari nga awan
makkamu te Hose en, 19 a inuyoyungan
na ya gingginafu tam kiden, petta pake
mazigatan kid, te pinersa na kid nga
mangiwarad ta asitay da kiden, petta
awan mina ta matolay ta anak da.
20 “A ye-yen hapa ya kaarawan na
nekeanak ni Moses, a pake ispot na asitay.
A mappya hapa te netagu na dadagkal
na kiden ta umag na bali da abat ta tallu
na hulan. 21 Ammi ta nepangitagu da
tentu ta pingit na karayanen a neitan na
anak na ari en nga babbay, a inalap na ta
bali na, a pinadakal na hapa, te nekwenta
na ta anak na. 22 A gafu ta kumanen a
netuldu da i Moses ta ngamin kiden amu
na Egiptano kiden, a nagbalin ta pake
malalaki na tolay ta ngamin uhohugan na
ikid na tarabaku na.
23 “A sangaw ta mekappatafulu darun
na, a nanonot na ya ange ta kagitta na
kiden nga Istralita, te ikerutan na kid
mina gafu ta mazigatan kid. 24 A nes-
immun na ya takday tekid, ammi tala-
manan na Egiptano, a yen ta pinapasi ni
Moses ya Egiptano en, petta mekerutan
ya kagitta na en nga Istralita, 25 te pahig
na ta amu na kagitta na kiden ta intu ya
mangikerutan tekid nga dinob na Nama-
ratu ewan. Ammi intu dulay, te aweda
haman amu, 26 a sangaw ta lalakwat a
umange ha i Moses nakipaita ta kagitta na
kiden, a neddatangan na ya duwa tekid
nga nagtapil, a ginamman na kid.

**‘Anu haman ya kukwan muy O,
kunna hud sina ya tarabaku na
magkakahulun,’** kunna kan tekid.

27 Ammi ya namepegafu en nakitapil ta tak-
dayen a netu-bang na hapa i Moses, a

‘Iko hud ya makkamu tekami, 28 **o
papasin nak de ta kuman na
nepagpapasim ta Egiptano en ta
karabi?’** kunna hapa kan te Moses.

29 A gafu ta uhohug na en a nagburung na
i Mosesen, te ittan mantu ya nakaita tentu,
a yen ta nagtammang na ta pake adayu. A
nagyan ta lugar na Midyan, a yen hapa ya
nangatawan na, a naganak kid ta duwa na
lalaki.
30 “A sangaw ta nepagpasa ha na ap-
patafulu na darun ta iten Midyan a itta
i Mosesen ta kalafukanen ta bikat na
Bagetayen Sinay, a nakipaita kan ya
anghel tentu ta agyan na kalakayu en nga
umagātang. 31 A ta nepakaita na kan ta
kalakayu en a nagpaka-lat kan hapa, te
awena haman maapang na kayu en. A
pake imabikan mantu, petta pake itan na
ta mappya, a nadangag na kan ya ngahal
na Namaratu nga maguhohug tentu.
32 **‘Moses, iyak ya Dyos na gingginā-
fum kiden nga mina Abraham ikid
ni mina Isak, ikid ni mina Hakob,’**
kunna kan tentu,
ammi nagpapilpig na i Moses ta higal na, a
awenan itan ya afuyen gafu ta talaw na. 33 A
ya uhohug kan na Namaratu tentu a

**‘Moses, azim na ya sapatos mina, te
lugar na Namaratu ya lutakin nga
nagtayukam.**
34 **A dangagam hapa ya ibar ku teko,
te naitak na ya pagzigātān na tolay
ku kiden ta iten Egipto, a nadan-
gag kun hapa ya panalasigak da, a
yen ta itta yak sin, te ikerutan ku
kid.**

A magparan kan mantu, te doban ta kan tekid,' kunna kan ha na Namaratu tentu.

35 "A yen i Moses nga inawe na kagitta na kiden ta idi, te **'Iko hud ya makkamu tekami,'** kunda paen tentu. Ammi intu hala ya dinob na Namaratu tekid ta paguhohug na anghel na en nga nakipaita tentu ta kalakayu en, a pinatudunan na hapa, petta dafu da nga mangikerutan sangaw tekid. 36 A i mina Mosesen mantu ya nangitugut ta gingginafu tam kiden ta lugar na Egiptano kiden gafu ta pakapangwa na en, te addu ya nehuga na ta agyan da en, ikid na Bebayen Darag, a sangaw ha ta kalafukanen nga nagpalelehutan da abat ta appatafulu na darun. 37 A intu hapa ya nanglavun tekid, ta

'Itta sangaw ya patudunan na Namaratu ta takwan na paguhohugan na tekamuy ta kuman na nepagpatudun na teyak, ammi kagitta muy hala ya patudunan na, a intu hala sangaw ya kurugan muy,' kunna kan tekid.

38 "A ta nepagaammung na gingginafu tam kiden ta fun na Bagetayen Sinay ta kalafukanen a i mina Moses hapa ya pinakasimuk da ta anghelen, a kumanen hapa ta tolay kiden, te nepadangag na tekid ya uhohug kiden mangtolay, petta ituldu na kid hapa ta dadagkal tam kiden kontodu ikitam nga simsima da.

39 "Ammi gafu ta kabayag ni Moses ta utun na bagetayen nga magdangag ta anghelen a nagtalekudan na dadagkal tam kiden, te sinoysoy da, te tagasingatan da la ya pagtolay na Egiptano kiden. 40 A ya nebar da te Aron nga kaka ni Mosesen a

'Mamadday ka ta sinang dyos tam, petta ituldu na kitam ta angen tam, te awetam haman amu am anu ya nakkwa te Mosesen,' kunda tentu.

41 A ya dyos da mantu nga pinadday da a sinang baka, a yen ya atangan da, a pake nekatalak da ya pinadday da en. 42 A gafu ta nagtalekudan da ya Namaratu ewan, a nagtalekudan na kid hapa, te pinaguray na kid nga magdayaw ta magmagannud kontodu bitwan kiden ta langit ewan. A yen hapa ya nangihuyan na Namaratu tekid ta nepesurat na en ta aglavun na en, te ya uhohug na tekid a

'O, ikamuy nga Istralita, Iyak hud ya nangiatangan muy ta baka muy kiden tekamuyen nagyan ta kalafukanen,

43 **te intu la nekatalak muy ikid na dinayawan muy ya sinang bali ni Moluk ikid na sinang bitwan ni Repan nga pinadday muy.**

A awek mantu ituluk ta pagyanan muy ya lutakin yan, te padayun ta kam sangaw ta taakub na Babilonya, petta mapa-gang kam,' kunna kan na Namaratu tekid.

44 "A nonotan muy hapa, kahkahulun ku, ya tolda na Namaratu ewan nga pinadday na gingginafu tam kiden, te dana nepaita na Namaratu ya pangiparigan da te Mosesen, a yen hapa ya nehulhulun da tekiden kanayun umalit ta kalafukanen, petta pangdayawan da ta Namaratu am kada magimmang kid. 45 A sangaw tentu en nasi i Moses kontodu kadadagkalan na kiden a inalap na anak da kiden ya tolda na Namaratu, a netulud na kid ni Hoswe ta lugarin yan nga pagyanan tam ta ayanin. A ginubatan da ya lutakin yan, te inuffunan na kid na Namaratu nga mangpatugut ta palungu kiden makākwa. A yen ta nedatang nig Hoswe ya tolda na en ta isin, a nagyan la sin abat ta araw na ginafu tamen Dabid. 46 A gafu ta talak na Namaratu te mina Dabiden a pinalubusan na nga magpapadday ta bagu na bali na Namaratu nga ispot nga pake maladda. 47 Ammi ya anak na en Solomun ya mayor na nangpatayuk ta bali na Namaratu ta kabalinan na pasi ni dama na en Dabid.

48 "Ammi maski kunna ten, kahkahulun, a awetam mina pahig ta pagyanan na Namaratu ewan ya pinadday na tolay, te dangagan muy ya uhohug na Namaratu nga nesurat na aglavun na en:

49 **'Ya langitin ya pagtuttudan ku, a ya lutak ya ilubeg na takkik kidin. A had kukummuy mantu mamadday ta bali nga pagyanan ku?**

A had sin para ya pangpaddayan muy ta pagiddan ku?

50 **Te iyak haman ya namadday ta ngamin langit ikid na lutak ikid na ngamin magyan tekid,'** kunna haman.

51 "Ammi ya dulayen tekamuy," kun ni Esteban tekid "a maningbangngag kam garay ta uhohug na en, te matuyag haman ya ulu muy. A soysoyan muy la ya Kahalwa na Namaratu ta kuman na dadagkal tam kiden. 52 Itta hud ya maski takday na aglavun na Namaratu nga awena tinapil na dadagkal tam kiden ta idi, te dinugiman da kid ngamin. Yaga pinapasi da para ya kadwan nga dana nangibar ta iange na Anak na Namaratu, otturu intu hala ya pinadadakat muy ta taga Roma kiden petta papasin da. 53 Ikitam haman ya inatadan na Namaratu ta lintig na kiden nga nedagut

na anghel kiden ta dadagkal tam kiden,
ammi awemuy garay netug ya nesirak da
tekitam," kun ni Esteban tekid,
a nagimmang na hapa nga nagbida tekid.

Ya Pangpapasi Da Te Esteban

54 A ta pakadangag na Hudyo kiden ta
inuhohug ni Estebanen tekid a pake nag-
patu ya nonot da, a kuman na hattokan
da gafu ta poray da tentu. 55 Ammi gafu
ta napasinapān ta Kahalwa na Namaratu
a tumangad la ta langit, a naita na kan ya
dakar na Namaratu ewan ikid ni Hesusen
nga umatayuk ta hebing na.
56 "Yo, itan muy, mahukatan na ya
langit ewan, a umatayuk kad ya To-
layen Taga Langit ta hebing na Namaratu
ewan," kunna.
57 Ammi pake giaggayan ya tolay kiden,
a tinappanan da ya bangbang da, petta
aweda madangag ya uhohug na en. A
sa naggagindan kid nga bumilag nga ange
nanggafut tentu, 58 a ginerger da ta lawan
na ili petta papasin da ta batu. Ya nagladdud kiden tistigu nga nangipapilit ta liwat
na a gagangay ta ikid ya mapolu mang-
warad tentu, a dana inazi da mantu ya sal-
nuk na barawasi da, petta awena magsalin
na pangwarad da, a nepaibbal da ya salnuk
da kiden ta takday kahulun da nga nagnga-
gan te Salu, kapye da winarad i Esteban. 59 A
tekid namegafu nangwarad tentu a naki-
mallak hapa.
"Ay Afu, alapam na ya kahalwak,"
kunna,
60 kapye na hapa namalentud ikid na na-
gayag ta masikan.
"Ay Afu, awem la nonotan ya liwat da in
teyak," kunna, a nasin.

8

Ya Pakitapil Ni Salu Ta Mangurug Kiden

1-3 A ya kadwan kiden tolay nga du-
magdag ta lintig na Namaratu, a enda in-
alap ya bari ni Esteban, petta itanam da, a
pake tinangtāngitān da. Ammi te Salu a pake
natalakan ta pasi na en, a yen hapa ya gafu
na pakitapil na ta ngamin kiden mangurug,
te maski enna kid sarokan ta bali da kiden,
a gergeran na kid iuhet, ngamin lālāki pase
bābāy, a enna kid pebalud. A yen hapa ya
nepagtatugut na mangurug kiden ta ili na
Herusalem fwera ta turin kiden, te pake
pagzigātan na kid ni Salu. A naggugungay
kid abat ta ngamin paglelehut ta lugar na
Hudeya ikid na Samariya.

Ya Pangipadangag Ni Felipe

4 A ya gagangay na mangurug kiden nagu-
gungay a nepadangag da hala ya damag
ni Hesus ta ngamin kiden lugar nga nag-
dulotan da. 5 A ya takdayen tekid nga
nagngagan te Felipe a umange ta takday
na ili ta lugar na Samariya, a nepadangag
na ya damag ni Hesus nga Mangikerutan
tekid. 6 A tekiden nakaita ta pakapangwa
na Namaratu nga nepehuga na te Felipe a
pake pakolangan da ya magdangag ta bida
na en, 7 te pinatugut na ya addu na anitu ta
seanitu kiden, a wawwayway da nagauhet.
A pinagmappya na para ya addu na awan
makahehit ikid na pilay. 8 A pake mata-
lakan ya tolay kiden ta ili in yen.
9 Ammi dana itta hapa ten ya tak-
day lalaki nga nagngagan te Simon, a
neparparayag na ya amu na, te malalaki
kan magmadyik. A pake nagpaka-lat hapa
ya ngamin tolay taga Samariya ta madyik
na en. 10 A sa mangurug bit ya ngamin
pobre pase naba-nang tentu, te
"Intu ya pakaitan ta Dyos nga seppaka-
pangwa," kunda.
11 A pake pakolangan da ya mangdan-
gag tentu, te addet ta nabayag na araw
a kanayun mangipaita ta pagpaka-latan.
12 Ammi ta ange ni Felipe nga mangipadan-
gag ta damag na pangikerutan na Nama-
ratu ikid na ngagan ni Hesus Kristu, a addu
hapa ya nagbabawi ta lālāki pase bābāy, a
nazigut kid hapa gafu ta pangurug da te
Hesus. 13 A nangurug kan hapa i Simon, a
tentun nabalin nagzigut a nehulun hapa te
Felipe, a pake nagpaka-lat hapa ta ngamin
kiden nehuga ni Felipe ta tolay kiden.
14 A sangaw ta pakadangag na turin kiden
nga nasirak ta ili na Herusalem ta mangu-
rug na hapa ya taga Samariya kiden ta uho-
hug na Namaratu a dinob da hapa ig Pedru
ikid ni Hwan, petta enda uffunan i Felipe.
15 A ta datang da ten a nepakimallak da ya
bagu kiden mangurug, petta mapasinapān
kid hapa ta Kahalwa na Namaratu, 16 te
maski nabalin kid na nagzigut ta ngagan ni
Afu Hesus a aweda para la mapasinapān ta
Kahalwa na Namaratu. 17 A ta nepangis-
agpaw hapa nig Pedru ta kamat da tekid a
mapasinapān kid hapa.
18 A ta pakaita ni Simon ta mapasinapān
ya tolay kiden ta Kahalwa na Namaratu
gafu ta pakapangwa na turin kiden, a passi-
lan na hapa ya kuman na pakapangwa da,
a enna hapa igawat ya pirak ta pangibar na
en tekid.
19 "Atadan dak haen ta kuman na paka-
pangwa muy, petta mapasinapān hapa ya
kesagpawan na kamat ku ta Kahalwa na
Namaratu," kunna.
20 Ammi pake nehuya ni Pedru:
"Pade la maapang ya pirak mina nga
mehulun teko ta pangtaguhali na Nama-
ratu, te pahig mu ta mapagam ya iatad
na Namaratu ewan. 21 Awan mantu
ta kesipatam ta uhohug na Namaratu,
te awena haman megitta na nonot mu
tentu. 22 Magbabawi ka mantu ta liwat

mu, a makimallak ka ta Namaratu ewan talo am pakoman na ka ta negakkad na nonot mu, 23 te maitak ta mefulot ya passil na nonot mu, a megalut ka para la ta pagliwatam," kunna tentu.

24 "Ay Apo, pakimallak dak haen ta Namaratu ewan, petta awena sangaw magdulot na pangigaged men teyak," kunna hapa ni Simon.

Ya Pangidob Na Anghel Te Felipe

25 A ta nekabalin da ten a pa nagyan bit ig Pedru ta iten, te naghahulun kid ni Hwan ikid ni Felipe nga mangipadangag para ta damag ni Hesus, ikid na mangituldu ta uhohug na Namaratu. A sangaw tekiden nagtoli ta ili na Herusalem a sage nagsibal kid ta babali na Samariyano kiden ta inange da en, petta ipadangag da ha ya damag ni Hesus tekid.

26 A sangaw itta ya anghel na Namaratu nga ange maguhohug te Felipe;

"Umakkat kan Felipe, te e kan ta kalsada en nga magpaabagatan ta ili na Gaza nga mangrugi ta ili na Herusalem," kunna kan tentu.

27 A kuman na awena maaange na kalsada in yen, ammi umakkat hala i Felipe nga umange ta agyan na kalsada en. A ta datang na a itta hala ya takday kalesa ta unnan na en nga dumayum ta abagatan, a itta ya lalaki nagtakay. Intu kan ya magtaron ta ngamin kaba-nang na babbayen ari ta lugar na Etiyopya ta pake abagatan para. 28 Ammi dana immangen ta ili na Herusalem nga nakigimung ta agyan na simbaan na Hudyo kiden, a magtolin hapa ta agyan na en, ammi nagatākay la nagbasa ta lebru ni mina Isayasen nga takday aglavun na Namaratu. 29 A ta nepakaita ni Felipe ta kalesa en a naguhohug hapa ya Kahalwa na Namaratu tentu;

"Umabikan kan, Felipe, ta kalesa ewan, a makitunud ka la tentu," kunna.

30-33 A nagbilag mantu i Felipe addet ta pake timunud ta kalesa en, a dadangagan na la ya lalaki en magbasa ta lebru ni mina Isayas. A ya uhohug kiden nga basan na a

"Timuluk la tekid ta kuman na kalneru en nga alapan da ta agyan na pangpartin da en tentu.
"A parigan na para ya urbun na kalneru nga awan magsitang am usipan da ya dutdut na kiden.
"A pake amāmatan **da para, te awan haman ta pake mangibar ta katunung na.**
"A ta ikāttolay **na kiden awan haman ta pangkenga da tentu, te ituluk da la ta masi,"** kun na pagbasa na en.

A ya uhohug ni Felipe ta lalaki en a

"Amum de ya ikayat na uhohugan na binasam?" kunna.

"Awek haman amu am awan ta mangituldu teyak," kun na hapa na lalaki en,

otturu pinagtakay na hapa i Felipe, petta ituldu na ya binasa na en.

34 "A inya hud na tolay ya bidan na nagsuraten, ya bari na en hapa la, ono takwan na tolay?" kunna ha te Felipe.

35 A pinegafwanan ni Felipe ya suraten binasa na, petta pake ipadangag na tentu.

"Ya nagsuraten ta binasamina a linavun na ya pasi ni Hesusen nga Anak na Namaratu ewan," kunna,

otturu nepadangag na hapa ya katolay na en.

36 A tekiden para la nakatugtugut ta kalsada en a nadatang da ya wer, a

"Itam awa itta kad danum sin, awena de dulay am zigutan nak?" kun na lalaki en tentu.

37 "Awena dulay am pake itug mu ya pangurug mu," kun ni Felipe.

"A mangurugak ay ta Anak hala na Namaratu i Hesusen nga Mangikerutan," kunna hapa.

38 A sangaw pinagimmang na ya kalesa na en, a azo dumagut kid ta danumen, kapye na zinigut ni Felipe ya lalaki en.

39 A tekiden gimon a ka-ma la limmitap i Felipe, te pinalitap na Kahalwa na Namaratu, a awenan naita na lalaki en. A nagtakay la ya lalaki en ta kalesa na en, a nagayayat la dumayum ta agyan na en. 40 Ammi te Felipe a nakipaita ha ta adayu ta ili na Azotu. A dumayum na hapa ta ili na Sesariya, ammi nedulot na la ya mangipadangag ta damag ni Hesus ta kadwan kiden ili ta inang-ange na.

9

Ya Pangurug Ni Salu

1 A ta nepaggugungay na mangurug kiden ta pasi ni Esteban a pake pagzigātan na kid para la ni Salu, te ikayat na kid papasin. 2 A yen ta umange nangpasurat i Salu ta mayor na padi kiden, te petta itta ya ipaita na ta makkamu kiden ta kapilya na Hudyo kiden ta ili na Damasku. Te am itta ya makigimung tekid nga mangurug te Hesus a gafutan na kid, kompormi am lalaki ono babbay, a idatang na kid sangaw ta agbaludan ta ili na Herusalem.

3 A ta nepakaalap na ta surat na padi en a nagtugut hapa nga dumayum ta ili na Damasku kontodu kahulun na kiden. Ammi tekid umab-abikan ta ili a nepagkama ni Salu ya pake masikan na killat ta bikat na en nga nagafu ta langit, a nahunnak ta lutaken. 4 A sangaw nadangag na ya nangbar tentu:

"Salu, Salu, anu haman ta igakkad nak?" kunna.

5 "A inya ka, Afu?" kunna hapa na tabbag na.

"I Hesusak, a iyak ya igakkad mu. 6 Ammi magtayuk kan, a magdulot ka hala ta ili, a mebar sangaw teko ya kwam," kunna tentu.

7 Dana nagimmang hapa ya kahulun na kiden, a aweda nakasitang gafu ta talaw da ta naguhohugen, te awan haman ta naita da ta tolay. 8 A nagtayuk mantu i Salu, ammi tentu en limmaddang a awenan haman makaita. A ginemidan na mantu na takday kahulun na, a nee da ta ili na Damasku. 9 A nagyan la ten nagdaram abat ta talluhaw, a awena kad nangnangan ikid na uminum.

10 A ta ili na Damasku a itta hapa ya lalaki en mangurug nga nagngagan te Ananayas, a nagmatakar kan i Afu Hesus tentu.

"Ananayas," kunna kan tentu.

"Anu yen, Afu?" kunna hapa kan.

11 "Umakkat kan, te e ka ta kinan da en kalsada nga matunung, a apagam ya bali ni Hudas, a damagam sangaw ya nagngagan te Salu nga taga Tarsu, te itta ten makimalmallak, 12 a naita nan ya alinum nga imunnan ange mangisagpaw ta kamat na ta ulu na, petta makaita ha," kunna kan ni Hesus te Ananayas.

13 "Ahu, pake dulay ye-yana na tolay, Afu, te ya nadamag ku tentu a pake dulay kan ya iningwa na ta tolay mu kiden ta ili na Herusalem. 14 A yen kan ta umange hapa sin, te dinob na kan na mayor na padi kiden, petta gafutan na kan ya ngamin kiden makimallak ta ngagam," kunna hapa na tabbag ni Ananayas.

15 "Maski kumanen, a e ka hala, te intu hala ya pinilik ta magserbi teyak, petta ipadangag na sangaw ya ngagan ku ta Hudyo kiden ikid na Hentil kiden pase ari da kiden. 16 A dana ipakamuk hapa tentu ya ngamin attaman na ta pangipadangag na ta ngagan ku," kunna kan ni Hesus tentu.

17 A gafu ta kumanen imangen i Ananayas, a tentu en nakasarok ta bali en nga nagyanan ni Salu, a enna nesagpaw ya kamat na ta ulu na en. A ya nebar na tentu a

"Kabagis Salu, yen ta itta yak sin, te i Afu Hesusen nga ange nakipaita teko ta angemen ta isin a dinob nak hapa teko, petta makaita kan ha, anna mapasinapān ka ta Kahalwa na Namaratu," kunna.

18 A ka-ma la nahunnak ya kuman na siksik na ikan ta mata na kiden, a nakaitan ha. A sangaw nagtayuk, te enna zinigut ni Ananayas. 19 A yen hapa ya nepangan na, a nagtolin ya pagsikan na bari na.

Ya Pangipadangag Ni Salu

A ta nekabalin na en a nedagga bit i Salu ta mangurug kiden ta ili na Damasku. 20 Ammi umange makigimung ta kapilya na Hudyo kiden, te pake ipasikkal na tekid ta Anak na Namaratu i Hesusen. 21 A ta pakadangag da ta uhohug na en tekid a napopoyung kid na ta pagpaka-lat da tentu,

"Bakkan hud ta intu ya nangtapil ta makimallak kiden te Hesus ta iten Herusalem? A awena hud umange ta isin, petta gafutan na ya kahulun da kiden ta isin, petta iange na kid ta atubang na mayor na padi kiden?" kunda.

22 Ammi pake pinasikan na para ya pangipadangag na ta ngagan ni Hesus ta Hudyo kiden ta ili na Damasku, a awan hapa ta amu da ta itabbag da ta inuhohug na, te pake nepasikkal na i Hesus ta intu hala ya Mangikerutan nga dinob na Namaratu ewan.

Ya Pagtoli Ni Salu Ta Herusalem

23 A ta nepagpasa na pigahaw a nagbabidan na Hudyo kiden ya pangpapasi da te Salu. 24 A sangaw nesaad da ya kadwan kiden nga mangilakap tentu ta irwangan kiden na ili en ta araw pase hiklam, petta papasin da am lumattog. Ammi mappya te nadamag na ya igakkad da tentu, 25 a enna mantu inalap na ituldu na kiden ta hiklam, a netun da ta umag na kuribut, kapye da neuhiyay ta lawan na batu en alad, a nakatammang na. 26 A tentu en dumatang ta ili na Herusalem a ikayat na ha makidagga ta mangurug kiden, ammi netalaw da, te aweda nekatalak ta negitta tekid nga mangurug te Hesus. 27 Ammi ya takday tekid nga nagngagan te Barnabas a nekallak na hala i Salu, a enna netulud ta agyan na turin kiden, a binida na tekid ya pakipaita ni Hesus te Salu ikid na paguhohug na tentu ta kalsada en. A binida na para tekid ya turad ni Salu nga mangipadangag ta ngagan ni Hesus ta ili na Damasku.

28 A gafu ta kumanen a pake pinagdulot da, a nakipagyan tekid. A maturad la mangipadangag ta ngagan ni Afu Hesus ta ngamin ili na Herusalem. 29 A nakiuhohug otturu nakitabbag hapa ta Hudyo kiden nga maguhohug ta agsitang na Giregu, ammi igakkad da hapa papasin. 30 A ta nepakadangag na kabagis kiden ta igakkad na Hudyo kiden, a hinulun da abat ta ili na Sesariya, a sangaw pinalugan da ta bapor, petta magdulot ta ili na Tarsu nga dana agyan na.

31 A gafu ta kumanen a nagmappyan ya kasasaad na mangurug kiden ta ngamin lugar na Hudeya ikid na Galileya ikid na Samariya, te awan na ta burungan da. A nagsikan la nagsikan ya pangurug da, yaga

pake imaddu kid para ta panguffun na Kahalwa na Namaratu tekid, te kanayun linillik da ya ikatupag ni Afu Hesus.

Ya Pagpasyar Ni Pedru Ta Lida Ikid Na Hoppe

32 A ya tarabaku ni Pedru hapa a umange
magpasyar ta mangurug kiden ta ngamin
kiden lugar. A tentu en dumatang ta man-
gurug kiden ta ili na Lida 33 a nasimmun
na ya takday lalaki nga nagngagan te Enas,
ammi imaidda la ta dapan na en, te awena
makahehit abat ta walu darun. 34 A gafu ta
kumanen a binaran ni Pedru.

"Enas, pagmappyan na ka ni Hesus
Kristu, magtayuk kan mantu, a appiyam
ya iddamina," kunna tentu,

a insigida nagtayuk. 35 A naita da hapa na
ngamin kiden limugar ta ili na Lida ikid na
Syaron, a yen na hapa ya gafu na pangurug
da te Afu Hesus.

36 A ta ketta para la ni Pedru ta ili na
Lida a itta ya takday mangurug nga babbay
ta ili na Hoppe, a Tabita ya ngagan na,
ammi Dorkas ya pangingaganan na Giregu
kiden tentu. A mappya hapa na babbay te
kanayun ikallak na ya mazigatan. 37 Ammi
intu dulay te nagtakit, a sangaw nasi. A
ta nekabalin da nangzigut ta bari na en
a negon da bit ta nagingutun na silid, te
ifunan da bit la addet ta enda pangitanam.
38 A gafu ta abikan hapa ya ili na Lida,
a nadamag da ta itta para ten i Pedru, a
nangidob kid mantu ta duwa na lalaki nga
ange mangalap tentu. A ta ange da en te
Pedru a nebar da tentu;

"Mangikallak ka kan, te magalistu ka
umange ta lugar mi," kunda tentu.

39 A nagganwat na mantu, a nehulun hapa
tekid.

A ta datang da ta bali en a pinagon da i
Pedru ta agyan na nasi en. Ammi dana itta
hapa ya balu kiden, te enda hapa itan ya
nasi en, a sa nagtatangit kid hapa. A nepaita
da hapa te Pedru ya barawasi da kiden nga
dinaget ni Dorkas ta katolay na en. 40 Ammi
pinohet na kid ngamin, kapye na namalen-
tud nakimallak. A sangaw imatubang ta
bari na nasi en, a **"Tabita, imivwat kan,"**
kunna. A yen hapa ya nepagladdang na. A
ta pakaita na te Pedru, a imivwat na hapa.
41 A inibbalan ni Pedru ya kamat na en,
kapye na pinagtayuk. A sangaw inayagan
ni Pedru ya mangurug kiden kontodu balu
kiden, a nepaita na i Tabita en tekid, te
natolay. 42 A alistu nesaned ya damag na
katolay na en ta ngamin ili na Hoppe, a
addu hapa ya mangurug te Afu Hesus. 43 A
nagyan bit hapa ten i Pedru abat ta addu na
araw, ammi intu nagdulotan na ya bali ni
Simonen nga agpamaga ta la-las.

10

Ya Pagmatakar Na Anghel Te Kornelyu

1 A ta ili na Sesariya hapa a itta ya takday
suddalu nga nagngagan te Kornelyu nga
taga ili na Roma, a intu hapa ya kapitan da
ta kampo na suddalu kiden taga Itali. 2 A
maski bakkan ta Hudyo a mamat hala ta
Dafu da ewan Namaratu, a kumanen hapa
ta kahulun na kiden. A kanayun maki-
mallak hapa i Kornelyu ta Namaratu, ikid
na mangikallak ta Hudyo kiden nga mazi-
gatan. 3 A sangaw ta takday araw ta alas tres
ta furab a makimallak i Kornelyu ta bali na
en, a ka-ma la nagmatakar kan ya anghel na
Namaratu tentu, a binaran na.

"Kornelyu," kunna kan tentu.

4 A nakagayanggang i Kornelyu ta talaw
na en tentu, a

"Anu yen, Afu?" kunna.

"Pake nonotan na ka na Namaratu
ewan gafu ta pakimallak mu tentu, ikid
na pangikallak mu ta ikāttolay mu kiden.
5-6 A mangidob kan mantu ta ange ta ili na
Hoppe ta bali ni Simonen nga agpamaga
ta la-las ta pingit na bebay, te paayagam
ya nagngagan te Pedru, te itta sangaw ya
ibar na teko," kunna kan na anghel tentu.

7 A ta nepagtugut na anghelen a inayagan
na mantu ya duwa na tagabu na ikid na
daddoban na en suddalu nga mamat hapa
ta Namaratu, 8 a binida na tekid ya nag-
matakaren tentu, kapye na kid dinob ta ili
na Hoppe.

Ya Pagmatakar Na Ulat Te Pedru

9 A ta takday araw tekid para la medyo
adayu ta ili en, a itta la i Pedru ta ili na
Hoppe, a gimon hapa ta agpalanawan na
bali ta tangngan na araw, petta tatakday
la makimallak. 10 A sangaw nabisinan,
a ikayat na mangan. Ammi tekid para
la mangiparan ta kanan na a netuggad
na nagmatakaren tarapal, 11 te kuman na
sehahukat kan ya langitewan, a nagaak-
akban kan ya kuman na dakal na tarapal,
a nagalutan ya kadadugu na en. 12 A na-
pannu kan ya tarapalen ta magmagannud
na ayam kontodu ulag ikid na mamanuk
nga mehangat ta Hudyo kiden. 13 A itta
hapa ya nangbar tentu.

"Pedru, magtayuk kan, te magparti ka
ta igupam," kunna kan.

14 "Atsi, awek O, Afu, te maski abat ta
kaabbing ku awek para nangigup ta ku-
man na mehangat kidina," kun ni Pedru.

15 "Awem ibar ta mehangat ya ituluk na
Namaratu," kunna kan ha na ngahalen.

16 A namillu kan ya nepangibar na ta
kumanen, a sangaw timullu ha ya tarapalen
ta langit. 17 A pake napopoyung i Pedru ta
nagmatakaren tentu, te awena para la amu
am anu ya ikayat na uhohugan. Ammi tentu

en para la mangnonot a ittan ya lālāki kiden
nga dinob ni Kornelyu, a nagtayuk kid na ta
irwangan na bali en, 18 a nangbar kid na.
"O, itta de i Pedru en sin?" kunda.
19 A ta ketta para la ni Pedru ta
agpalanawan na bali nga mangnonot a
nepagka-ma na ya uhohug na Kahalwa na
Namaratu tentu.
"Dumagut kan, Pedru, te itta ya tallu na
tolay nga magapag teko, 20 a awem magta-
law dumagdag tekid, te iyak ya nangidob
tekid," kunna kan.
21 Dimmagut mantu i Pedru, a
"Iyak ya apagan muy. Anu mantu ya
ange muy sin?" kunna tekid.
22 "A yen ta itta kami, te ya dafu mi
en Kornelyu a kapitan na suddalu, ammi
mappya hapa na tolay, te mamat ta Na-
maratu, a dayawan da hapa na kagittam
kiden Hudyo. A itta kan ya anghel na
Namaratu nga nagmatakar tentu, a nebar
na kan ta paalap na ka kan ta bali na,
petta dangagan na kan ya ibar mu tentu,"
kunda.
23 A pinagdulot na kid mantu ni Pedru ta
umag na bali, petta magammak kid. A
sangaw ta kalalakwatan na a nagganwat i
Pedru nga dimmagdag tekid, a nehulun na
hapa ya kadwan kiden mangurug taga ili na
Hoppe.

Ya Pagpasyar Ni Pedru Ta Bali Ni Kornelyu

24 A ta mekatallu en na araw ta datang
nig Pedru ta ili na Sesariya a dana ginawi
ni Kornelyu ya kahulun na kiden ikid na
kofun na kiden nga mappya tentu, te ikata-
lak na ta yen ya araw na datang nig Pedru.
25 A ta isarok ni Pedru a enna dinafung ni
Kornelyu, a namalentud ta atubang na en
ta kuman na mangdayaw tentu. 26 Ammi
pinatayuk na hala ni Pedru.
"Awem mina mamalentud ta atubang
ku, te kagitta nak haman tolay," kunna.
27 A nagdulot kid na nagbida addet ta
agyan na tolay kiden naammung, pake
addu kid. 28 A sangaw naguhohug hapa i
Pedru tekid.
"Dana amu muy ya gagangay mi nga
Hudyo ta mehangat kami nga ange mag-
pasyar ta bakkan ta kagitta mi, ammi
itta ya nepaita na Namaratu ewan teyak,
petta amuk ta awek na mina idaduma ya
tolay. 29 A yen ta awek nagtalaw umange
ta isin tekiden nangalap teyak. A danga-
gan kun mantu am anu ya nangayagan
muy teyak," kunna tekid.
30 A ya tabbag hapa ni Kornelyu a
"Mekappat na araw ta ayanin abat ta
nepakimallak ken ta alas tres ta furab a
pagka-mak la nga itta ya nagtayuk nga
lalaki ta atubang ku, a makatulang hapa
ya barawasi na, a binaran nak.
31 'Kornelyu,' kunna hapa teyak,
'Pake nonotan na ka na Namaratu
ewan gafu ta pakimallak mu tentu,
ikid na pangikallak mu ta ikāttolay mu
kiden,' kunna.
32 A ya uhohug na en para teyak a
'Mangidob kan mantu ta ange ta ili
na Hoppe ta bali ni Simonen nga ag-
pamaga ta la-las ta pingit na bebay, a
paayagam ya magngaganen ta Pedru,
te itta sangaw ya ibar na teko,' kunna
ha na anghelen teyak.
33 A yen ta pinaalap ta ka ta alistu, a
mappya te umange ka hapa. A dangagan
mi mantu am anu ya peuhohug na Nama-
ratu teko, te intu ya kuman na nagpakam-
pat tekami," kunna.

Ya Bida Ni Pedru Ta Bali Ni Kornelyu

34 A ya bida ni Pedru tekid a
"Kakurugan mantu ya nepakamu na
Namaratu teyak ta awan ta idaduma na
ta tolay ta ngamin paglelehut, 35 am awa
pagdulotan na ya ngamin mamat tentu
ikid na mangwa ta mappya, te maski am
anu ya katolay da. 36 A ya uhohug na en
nga nepepadangag na ta Istralita kiden a
pakoman na kid na ta liwat da gafu ta pasi
ni Hesus Kristu, ammi bakkan la ta liwat
da, am awa liwat na ngamin, te intu hala
ya pinagbalin na Namaratu ta dafu na
ngamin tolay. 37 Ammi dana amu muy de
ya ngamin dumatang ta lugar na Hudyo
kiden, te intu bit napolu i mina Hwanen
nga nangipadangag ta pangzigut na ta
tolay kiden. 38 A sangaw dumagdag hapa
i Hesusen nga taga ili na Nasaret ta iten
Galileya, a pinasinapan na hapa na Na-
maratu ta pakapangwa na Kahalwa na
en. A sinaned na hapa ya ngamin kiden
lugar na Hudyo kiden, a mappya la ya
ngamin tarabaku na ten, te pinagmappya
na ya ngamin tolay nga pinagzigat ni Sa-
tanas, gafu ta itta ya Namaratu tentu.
39 "A ikami hapa ya mangipasikkal ta
ngamin tarabaku na, te nehulhulun kami
tentu abat ta ili na Herusalem addet
ta ngamin kiden lugar na Hudyo kiden.
Ammi maski kunna ten a pinagappa da
hala ta kayu, a nasi. 40 Ammi ta mekatallu
en ahaw a tinolay na hala na Namaratu
ewan, a netuluk na hapa ta makipaita
tekami, 41 te bakkan ta ngamin tolay ya
nakipaitan na am awa ikami la nga pinili
na Namaratu, petta itta ya mangipasikkal
ta katolay na. A kakurugan ta natolay
hala, te nakikkanan haman tekami ta
pagtolay na en. 42 A sangaw dinob na
kami hapa nga ange mangipadangag ta
tolay kiden, petta ipasikkal mi ta intu

hala ya pinatudunan na Namaratu nga magimbestigar sangaw ta ngamin kiden natolay ikid na ngamin kiden nagpasi.
43 A intu hala ya dana binida na aglavun kiden na Namaratu ta palungu na araw, te ya ngamin kiden mangurug tentu a mapakoma kan ya liwat da kiden gafu ta intu ya nangikaru," kun ni Pedru tekid.

Napasinapān Ig Kornelyu Ta Kahalwa Na Namaratu

44-46 Ammi ta paguhohug para la ni Pedru tekid a ka-ma kid la maguhohug ta magdaduma na agsitang ta pangdayaw da ta Namaratu ewan, te sa mapasinapān kid na ta Kahalwa na Namaratu. A ya mangurug kiden nga Hudyo nga nehulun te Pedru a pake nagpaka-lat kid hapa ta pakadangag da ta paguhohug na magsitang kiden, a

"Anu maatadan hapa ya Hentil kiden ta Kahalwa na Namaratu?" kunda.

47 A ya uhohug hapa ni Pedru ta kahulun na kiden a

"Itta hud ya makehangat ta pagzigut na inin kid, bakawa naatadan kid haman ta Kahalwa na Namaratu ta kuman na ikitamen ta idi," kunna, 48 otturu nebar na hapa teg Kornelyu.

"Mappya ta mazigut kanan ta danum, petta mepasikkal ya pakesipat muy ta ngagan ni Hesus Kristu," kunna.

A ya uhohug da hapa te Pedru tekid na nabalin nagzigut a

"Mappya mina ta awemuy la bit magtugut, te maski magyan kam la bit sin," kunda tentu.

11

Ya Nepadamag Ni Pedru Ta Sakā Turin Na Kiden

1 A gafu ta pangurug nig Kornelyu ikid na sakā Hentil na kiden ta uhohug na Namaratu a nesaned ya damag na pangurug da addet ta ngamin kiden lugar na Hudyo. A yen hapa ya nepakadamag na turin kiden ikid na kadwan kiden kabagis ta iningwa ni Pedru. 2 A tentu en dimmatang tekid ta ili na Herusalem a medyo nakitapil ya mangurug kiden nga Hudyo tentu, a nehuya da.

3 "Anu haman ta nagtalekudam ya lintig tam, te simarok ka haman ta bali na Hentil nga awan nabanggit, yaga nakikkanan ka para tekid?" kunda tentu.

4 A yen hapa ya pake nepangipadangag na ta nakkwa tentu abat ta gafu na en, te ya uhohug na tekid a

5 "Dana itta yak haman ta ili na Hoppe, a makimalmallakak. A sangaw itta ya nagmatakar teyak nga kuman na dakal na tarapal, ammi nagaak-akban ta bikat ken, a nagalutan ya kadadugu na en.
6 A pake itan ku ta mappya, a napannu haman ta magmagannud na ayam kontodu ulag ikid na mamanuk. 7 A sangaw itta ya nangbar teyak,

'Pedru, magtayuk kan, a magparti ka ta igupam,' kunna haman teyak.

8 'Atsi, awek O, Afu, te maski abat ta kaabbing ku awek para nangigup ta mehangat teyak,' kunku hapa ay.

9 "Ammi ya tabbag hapa na nangbaren teyak a

'Awem ibar ta mehangat ya ituluk na Namaratum," kunna.

10 A namillu ya nepangibar na teyak, a sangaw timullu ha ya tarapalen ta langit.

11-12 "A ta netattullu na en a ittan hapa ya tallu na lālāki nga nagafu kan ta ili na Sesariya, Ammi negindan hapa ya uhohug na Kahalwa na Namaratu teyak ta awek mina magtalaw nga dumagdag tekid, te nedob kid kan nga mangalap teyak, ammi bakkan kid ta kagitta tam nga Hudyo. A dimmagdag kami mantu na annam kidin kahulun ku nga taga Hoppe, a nagdulot kami ta bali ni Kornelyu, te intu ya nangpaalap teyak. 13 A sangaw binida ni Kornelyu ya nagmatakar tentu nga anghel nga kima-ma nagtayuk ta umag na bali na en. A ya uhohug kan na anghelen a

'Mangidob ka ta umange ta ili na Hoppe, te paayagam ya magngagan te Pedru, 14 te ipadangag na sangaw ya kurugam, petta mekerutan ka, te kumanen hapa ta anak mu kiden, ikid na atawam,' kunna kan na anghelen tentu.

15 "A mamegafu yak para la maguhohug tekid, a ka-ma la pinasinapan na kid haman na Kahalwa na Namaratu ta kuman na ikitamen ta palungu. 16 A yen hapa ya nepakanonot ku ta uhohug ni Afu Hesus ta palungu, te

'Maski zinigut na kanan ni Hwan a mapasinapān kam hapa sangaw ta Kahalwa na Namaratu, petta mekustu ya nepagzigut na tekamuy,' kunna haman tekitam.

17 Ammi ta ayanen a pinasinapan na Namaratu ya Hentil kiden hapa ta kuman na iningwa na tekitam ta nepangurug tam te Afu Hesus. A am ikayat na mantu ya Hentil kiden a anu mabalin ku? Iyak hud ya manggamma ta Namaratu," kun ni Pedru tekid.

18 A tekiden nakadangag ta bida na en a awan na ta metabbag da ta pangihuya da tentu, am awa dinayawan da hud la ya Namaratu.

"A am kunna mantu ten a talaga ta Hentil kiden hapa ya pagnonotan na Namaratu petta magbabawi kid, petta

maatadan kid hapa ta magnayun angat," kunda.

Ya Pangurug Na Hentil Kiden Ta Ili Na Antiyoka

19 A ta pasi ni Estebanen ta idi a pake mazigatan ya mangurug kiden ta ili na Herusalem, te pake mefulot ya makitapil kiden tekid. A yen ta nagkakattway ya mangurug kiden, a pake umadayu ya kadwan kiden abat ta lugar na Funisya ta pingit na bebay, a nagaddet ya kadwan para ta fugu na Sipre, a ya ili na Antiyoka ya nagaddetan na kadwan. A maski am had ya nagdulotan da a nepadangag da hapa ya damag ni Hesus, ammi intu la nangipadangagan da ya kagitta da kiden Hudyo. 20 Ammi ya kadwan kiden mangurug nga taga Sipre ikid na Sirene a umange kid hapa ta ili na Antiyoka nga pake dakal na ili, a nepadangag da hapa i Afu Hesus ta tolay kiden ten nga magge dipuru Hentil. 21 A nehulun hapa ya pakapangwa na Namaratu ta pangipadangag da, a mangurug hapa ya addu na Hentil, petta dumagdag kid na te Afu Hesus.

22-24 A gafu ta pangurug da a nadamag na mangurug kiden ta ili na Herusalem a yen ta dinob da i Barnabas ta ili na Antiyoka, petta pasikkalan na ya pangurug da, te mappya hapa na tolay, a dakal ya pangurug na, a mapasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu. A tentu en dimmatang a matalakan hapa, te naita na ya bendisyon na Namaratu tekid, ammi pake nebar na tekid ta idulot da la ya pangurug da te Afu Hesus, a pake imaddu para ya mangurug ta Dafu tamen ta ili da en.

25 A gafu ta imaddun ya mangurug kiden ta lugar da a yen ta enna apagan ni Barnabas i Salu ta ili na Tarsu, petta itta sangaw ya kauffunan na nga mangituldu ta mangurug kiden. 26 A tentu en nakaita tentu a nehulun na ta ili na Antiyoka, a kanayun makigimung kid ta mangurug kiden ten abat ta takday darun, a netuldu da ya pake addu na tolay. A ya mangurug kiden te Hesus Kristu ta ili na Antiyoka a ikid ya popolu kiden managanan ta ngagan na Kristu.

27 A ta pagyan para la nig Barnabas ikid ni Salu ta ili na Antiyoka a umange hapa ya kadwan na pinaguhohug na Namaratu nga taga Herusalem. 28 A ya takday tekid nga nagngagan te Agabus, a pinasinapan na Kahalwa na Namaratu, petta lavunan na ya dakal na bisin ta ngamin na paglelehut. A dimmatang hala ya linavun na en bisin ta ketta ni Ari en Klawdyo. 29 A gafu ta mazigatan ya mangurug kiden ta lugar na Hudeya ta bisinin yen a yen ta nakanonot ya mangurug kiden ta Antiyoka ta magpetulud kid ta iuffun da tekid. A nangatad ya tagtakday tekid ta kompormi la na meatad da. 30 A ta nepakauknud da ta ngamin iuffun da a neatad da teg Barnabas ikid ni Salu, petta ikid ya ange mangitulud ta piraken ta kalalaklakayan na mangurug kiden.

12

Ya Pangpa-gang Ni Ari Herud Ta Mangurug Kiden

1 A ta araw na bisinen a nepagafut ni Ari en Herud ya kadwan kiden mangurug petta pa-gangan na kid, 2 a pinaputulan na i Santiago nga kabagis ni Hwan. 3 A gafu ta matalakan ya Hudyo kiden ta pasi ni Santiago, a netubbat na hapa pagafut i Pedru ta kaatubangan na Pyesta na Simana. 4 A ta nepakagafut dan tentu a enda nebalud, a matubtubbat ya tag-appat na suddalu nga magtaron tentu. Te ya uray na ari en a peuhet na sangaw am nabalin na ya Pyesta na Simana, petta papasin da ta atubang na tolay kiden. 5 Ammi ya kahulun na kiden nga mangurug ta ili na Herusalem a pake nepakimallak da hapa ta Namaratu.

Ya Pakauhet Ni Pedru Ta Agbaludan

6 A sangaw ta hiklam ta kaatubangan na pangpohet da mina te Pedru a masidug hapa sekakawad, ammi nekering na duwa kiden suddalu, a duwa para na suddalu ya magtaron ta irwangan na agbaludanen. 7 A ka-ma la lumattog ya anghel na Namaratu, a pinagdakar na ya ngamin umag na nakebaludan ni Pedru en. A sini-ged na hapa ya hakbu ni Pedru petta mahukal.

"Alag mu magtayuk," kunna kan na anghelen tentu,

a ka-ma la naubadan ya kawad na kiden.

8 "Aran magbarawasi kan, a magsapatos kan," kunna ha.

A ta nekabalin na nagsapatos a

"Magsalnuk kan, a dumagdag kan," kunna ha.

9 A imuhet na dumagdag ta anghelen, ammi kuman na awena kurugan ya iningwa na anghelen, te pahig na kan ta tarinap na yen.

10 A kumanen tinaliban da ya takdayen suddalu nga magtaron ikid na mekaduwa en ta mayor na irwangan, kapye da dimmatang ta irwangan na landuk ta batug na ili, a ka-ma la mahukatan ya irwanganen, a imuhet kid. A nagtugut kid abat ta takday na kalsada, a yen ya nangtugutan na anghelen tentu. 11 A yen la ya nepakamu ni Pedru ta kakurugan.

"Kakurugan mantu ta dinob na Namaratu ya anghel na en teyak, a nekerutan nak ta igakkad nig Herud ikid na Hudyo kiden teyak," kunna.

12 A ta pakarikna ni Pedru ta nakkwa tentu a umange ta bali ni Mariya nga hina

ni Hwan Markus, ammi dana itta ten ya
addu na tolay nga nagaammung makimallak. 13 A nagtoktok i Pedru ta irwangan na
bali en, a enna nepa-na ni Roda nga takday
na tagabu ta bali. 14 Nengahalan na i Pedru,
ammi awena haman nehukat gafu ta talak
na en, te alistu hud la nagtoli ta agyan na
tolay kiden, petta ibar na ta itta hala i Pedru
en nga imatayuk ta irwangan, ammi aweda
hapa kinurug.

15 "Anu maguyung ka, awem hud amu
ta mabalud," kunda,
ammi ipapilit na ta itta hala i Pedru ta irwangan. A ya uhohug da ha a

"Mabalin ta intu de ya anghel na en nga
mangifun tentu?" kunda.

16 Ammi imatayuk para la ten i Pedru
nga nakatotoktok. A tekiden nangihukat a
intu kad, a pake masitang kid na ta talak
da tentu. 17 A pinagkamag na kid hapa,
petta pake madangag da ya ibar na, a binida
na ya nepangiuhet na Namaratu tentu ta
agbaludanen.

"Bidan muy hapa sangaw te Santiago
ikid na kadwan kiden kahulun tam,"
kunna hapa,
kapye na nagtugut, te umange ta takwan na
lugar.

18 A ta kalakwatan na a pake magburung na ya suddalu kiden nga magtaron,
te awan haman i Pedru ta nakebaludan na
en. 19 A nepaapag na hapa ni Heruden,
ammi aweda naapagan. A pinohutan na
hapa ta nagtaron kiden am had kunda nga
awan nakarikna te Pedru. A gafu ta aweda
amu a nebar na ta mapapasi kid, a sangaw
nagtugut hapa, te umange ta ili na Sesariya,
a nagyan ta bali na en ten ta pigahahaw.

Ya Pasi Ni Ari en Herud

20 A ya tolay kiden nga taga Tiro ikid na
Sidon a awan ta takwan na pangalapan da
ta kanan da am bakkan ta lugar ni Herud.
Ammi intu dulay te itta ya pangikatupagan
na tekid, a yen ta nakanonot kid nga ange
makikofun tentu, ammi pinolu da kinofun i
Blasto, petta bidan na hapa ya pakikofun da
ta ari en, te intu ya manaron ta bali na en.

21 A sangaw ta nagbabidan da en na araw
a nagsalnuk i Herud ta salnuk na pagari na
en, kapye na nagtuttud ta agtuttudan na en,
a sangaw namegafu magbida ta tolay kiden.
22 A sa giaggayan hapa ya tolay kiden:

"Bakkan ta tolay ya maguhohugina, te
intu haman ya takday na dyos," kun na
aggay da, te pangikin da la tentu.

23 A natalakan hapa, te negitta da ta dyos.
Ammi gafu ta awena kid nehuya a yen ta
pinaluk na anghel na Namaratu, a nairat
hapa ya ngamin na barbari na, a nasin.
24 Ammi pake mesaned para ya uhohug na
Namaratu, te awan na ta manggamma, a
imaddu para ya mangurug ta uhohug na en.

25 A ig Barnabas ikid ni Salu nga umange
mangisaned ta iuffun na mangurug kiden taga Antiyoka a nebalin da hapa ya
pangisaned da. A sangaw inalap da i Hwan
Markus ta kahulun da, kapye da nagtugut ta
ili na Herusalem, te magtoli kid na ta ili na
Antiyoka.

13

Ya Pagpatudun Na Namaratu Te Pablu Ikid Ni Barnabas

1 A ya mangurug kiden nga magaammung ta ili na Antiyoka a ya kadwan tekid
ya aglavun na Namaratu nga mangiuhohug ta ibar na, a ya kadwan para ya
makkamu mangituldu ta mangurug kiden.
A ya ngagan da hapa a i Barnabas, ikid ni
Simyon nga magngagan hapa te Niger, ikid
ni Lusyo nga taga Sirene, ikid ni Manaen
nga pinadakal ni Gubernador Herud, ikid
ni Salu nga magngagan hapa te Pablu. 2 A
ta takday araw tekiden mangdayaw ta Namaratu a aweda hapa pagkakan, te intu la
nonotan da ya pakimallak da. A itta hapa
ya nepeuhohug na Kahalwa na Namaratu
tekid.

"Igungay muy ig Barnabas ikid ni
Pablu, petta tarabakun da ya pangidoban
ku tekid," kunna.
3 A aweda bit ninonot ya pangan da petta
pakimallak da ig Barnabas ikid ni Pablu, a
nesagpaw da hapa ya kamat da kiden ta ulu
da, kapye da kid pinatugut.

Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Fugu Na Sipre

4 A gafu ta Kahalwa na Namaratu ya
mangidob tekid a nagtugut kid la, a dimmayum kid ta ili na Selusya ta bikat na
bebay, kapye da nagbapor addet ta fugu na
Sipre. 5 A tekiden dimmagut ta ili na Salamina a umange kid makigimung ta kapilya na
Hudyo kiden, petta ipadangag da ya uhohug na Namaratu tekid, a intu hapa kahulun da i Hwan Markus, te uffunan na kid
hapa.

6-8 A sangaw nesaned da ya uhohug na
Namaratu ta ngamin paglehut na fugu en
addet ta ili na Pafus, a yen hapa ya nakasimmun da ta takday Hudyo nga magmadyik
nga magngagan te Elimas Baresus. Te ya
gubernador na fugu en nga magngagan
te Sergyo Pawlu a dana pinaayagan na ig
Barnabas ikid ni Pablu, petta dangagan na
hapa ya uhohug na Namaratu, te mappya
hapa ya nonot na. Ammi ya magmadyiken
a magyan hapa ta bali na gubernadoren,
te intu kan ya takday aglavun na dyos kiden, a tinabtabang na ya uhohug nig Pablu,
a sinansanat na ya gubernadoren, petta

awena mina kurugan ya uhohug da en.
9 Ammi i Pablu a pake napasinapān hapa ta
Kahalwa na Namaratu, a nagporay ya mata
na en te Elimas.
10 "Iko ya anak na Satanas, te ikatupag
mu ya ngamin katunungan. Intu la
amum ya magladdud ikid na manguy-
oyung, te awem haman magimmang
mangpakillu ta dalan na Namaratu.
11 Ammi pa-gangan na kan, te magdaram
kan, a awem sangaw maita ya dakar
addet ta mabayag," kun ni Pablu tentu.

A ka-ma la nagsugiram na ya itan ni Elimas, a kamkammatan na ya pakigemidan na. 12 A ta nepakaita na gubernadoren ta iningwa na Namaratu te Elimas a mangurug na hapa, te pake nagpaka-lat hapa ta netuldu nig Pablu gafu te Afu Hesus.

Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Antiyoka Na Pisidya

13 A ta nekabalin da ta ili na Pafus a nagtugut ha ig Pablu ikid na kahulun na kiden, a nagbapor kid ha abat ta ili na Perga ta lugar na Pampiliya, ammi yen hapa ya nangtammangan ni Hwan Markus tekid, te magtolin ta ili na Herusalem. 14 A sangaw nagtugut hapa ig Pablu ikid ni Barnabas ta ili na Perga, te magdulot kid na ta takday na Antiyoka ta lugar na Pisidya. A ta Sabadu a umange kid makigimung ta kapilya na Hudyo kiden, a nagtuttud kid, 15 te dangagan da bit ya mangibasa ta surat ni mina Moses ikid na surat na kadwan kiden aglavun na Namaratu. A ta kabalin na pangibasa na a itta ya dinob na pinakadakal kiden ta ange mangibar teg Pablu ta maguhohug kid hapa.

"Mappya, kahkahulun, ta magbida kam hapa am itta ya ibar muy ta tolay kidin," kunna.

16 A nagtayuk mantu i Pablu, kapye na nagsenyas tekid, petta dangagan da ya ibar na.

"Ikamuy nga Istralita, ikid na ikamuy Hentil nga mamat ta Namaratu ewan, a dangagan muy ya mabidak tekamuy.
17 Dana amu muy haman ya iningwa na Dafu tamewan Namaratu ta palungu na araw, te pinili na ya gingginafu tam kiden, petta tolay na kid. A tekiden nagyan ta lugar na Egipto a pake pinakaddu na kid. A sangaw pina-gang na hapa ya nagpatagabu kiden tekid ta pakapangwa na en, petta patugutan da ya tolay na kiden nga pagzigātan da. A sangaw netugut na kid hapa ta lugar na Egipto, 18 a inifunan na kid ta kalafukanen addet ta appatafulu na darun. 19 A sangaw inuffunan na kid nga mangabak ta pitu na nasyon ta lugar na Kanaan, kapye na neatad ya lugarin yen tekid, petta kwa da. A kumanen nagpasan ya appatagatut a limafulu na darun addet ta neange na dadagkal da kiden ta lugar na Egipto.

20 "A ta kabalinan na a pinili na Namaratu ya tagtakday manaron tekid addet te Samwel, a intu hapa ya napolu en aglavun na Namaratu tekid. 21 A tentu en naglaklakay a nagadang ya tolay kiden ta ari da, a pinili na Namaratu i Salu nga anak ni Kis, a simsima hapa ni mina Bendyamin. A i Salu mantu ya ari da abat ta appatafulu na darun. 22 A ta nepangawe na Namaratu te Salu a pinili na i mina Dabiden, petta intu ya ari da, te ya uhohug na Namaratu tekid a

'Intu la megitta ta nonot ku i Dabid nga anak ni Dyesi, te kurugan na sangaw ya ngamin patarabakuk tentu,' kunna.

23 "A ya simsima kiden hapa ni mina Dabiden ya nagafun na Mangikerutanen nga nekari na Namaratu tekitam, te intu hala i Hesus. 24 Ammi dana imunnan bit tentu i mina Hwanen, te nepadangag na ta magbabawi mina ya ngamin tolay nga Istralita ta liwat da kiden, kapye na kid zigutan. 25 A ta tanagay pagaddetan na tarabaku ni Hwan a dana nepadangag na ya ange na Mangikerutan ta tolay kiden.

'Iyak hud ya Mangikerutan nga doban na Namaratu tekamuy, am awa pumatalin hala sangaw teyak. A pake atata-nang ammi teyak, te awek haman megitta nga makitagabu tentu,' kunna.

26 "A yen mina ya nonotan tam, kahkahulun," kun ni Pablu, "te ikitam nga simsima ni mina Abraham, ikid na ikamuy Hentil nga mamat ta Namaratu, a ikitam haman ya nangipakamun na Namaratu te Hesusen nga mangikerutan tekitam. 27 Te ya tolay kiden ta ili na Herusalem ikid na pinakadakal da kiden a aweda haman amu ta intu ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu tekitam, te pinapasi da haman. Ammi aweda haman amu ta dana nalavun ya pasi na ta surat na nanglavun kiden, te maski am kanayun basan da ya surat da kiden ta kada Sabadu a aweda haman manonot ta ikid ya nangidulot ta dana nalavun ta surat kiden. 28 Te maski awan haman ta napasikkal da ta liwat na a nepapilit da hala ya pasi na te Gubernador Pilato. 29 A ta nepangpapasi dan tentu a nabalin na hapa ya ngamin nalavun tentu ta surat kiden, a itta ya umange nangidagut ta bari na en ta kayu en nga nagappan na, kapye da netanam.
30 Ammi tinolay hala na Namaratu ewan,
31 a kanayun nakipaita ta kahulun na kiden taga Galileya addet ta addu na

araw, te dana nehulun kid tentu ta ili na Herusalem, a ikid na ya mangipasikkal ta katolay na.

32-33 "A yen ta itta kamin hapa sin, kahkahulun ku, petta madangag muy hapa ya ipadamag mi tekamuy nga mappya. Te ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu ewan ta gingginafu tam kiden a intu hala i Hesus nga dinob nan tekitam. A gafu ta kumanen a pake nagdulot na te Hesus ya inuhohug na Namaratu te mina Dabiden nga nesurat na ta mekaduwa en Kansyon na, te ya uhohug na Namaratu tentu a

'Iko hala ya anak ku, te nagbalinak na ta kuman na damam,' kunna.

34 "A ya takday para uhohug na Namaratu ta gingginafu tam kiden nga mangibar ta katolay ni Hesus, petta awenan ha sangaw masi, a intu yan:

'Bendisyonan ta kam hala sangaw ta magnayun na pagariyan, te awek ibabawi ya nekarik te Dabid,' kunna.

35 "A ya uhohug hapa ni Dabid ta takday para kansyon na ta Namaratu a

'Mappya hapa yen, Afu, te awem sangaw ituluk ta malabag ya ikatalak min,' kunna.

36 "Ammi bakkan haman ta bari ni Dabid ya nebar na en nga awan malabag, te kabalinan na nepagserbi ni Dabid ta patarabaku na Namaratu tentu a nasi hapa, kapye da netanam ta hebing na dadagkal na kiden, a malabag haman. 37 Ammi i Hesusen ya tinolay na Namaratu ewan, a intu mantu ya nebar na en nga awan malabag. 38 A yen mina ya pagnonotan muy, kahkahulun ku, te ye-yan na tolay nga awan malabag a intu hala ya gafu na pangpakoma na Namaratu ta liwat tam kiden. A intu ya mangikerutan nga ipadangag mi tekamuy. 39 Ammi am ikatalak muy ta mekerutan kam gafu ta pangidulot muy ta lintig kiden ni mina Mosesen a melogot kam, te awemuy kid haman sa idulot. Ammi am intu ikatalak muy ya nepangikaru ni Hesus ta liwat muy kiden a mekerutan kam. 40 A mappya mantu ta pake nonotan muy yan, kahkahulun, talo am mekabat kam hapa sangaw ta pangpa-gang na Namaratu nga nepadangag na aglavun na en, te ya uhohug na Namaratu ta mangidadula kiden ta idi a

41 **'Ikamuy nga mangidadula a pagka-ma muy sangaw ya dumatang tekamuy, a yen hapa sangaw ya pasin muy. Te itta sangaw ya padatangan ku ta lugar muy nga awemuy kurugan maski am dana nepadangag mina tekamuy,'** kunna."

A yen ya addet na bida ni Pablu tekid.

42 A ya nebar da teg Pablu ta neuhet da ta kapilya en a

"E kam hala sangaw sin mangipadangag ta takday Sabadu, te pake dangagan mi ha ta mappya," kunna na tolay kiden tekid, kapye da hapa nagugungay.

43 Ammi ya Hudyo kiden ikid na Hentil kiden nga dana simarok ta relisyon na Hudyo a addu kid hapa nga himulun bit teg Pablu ikid ni Barnabas, a pake nebar da ta aweda mina pagtalekudan ya allak Namaratu tekid.

44 A ta takday ha na Sabadu a makipagammung hapa ya magge ngamin kiden tolay ta ili, te ikayat da dangagan ya uhohug na Namaratu nga ipadangag nig Pablu. 45 Ammi gafu ta itta ya pake addu na Hentil a neahugu na Hudyo kiden i Pablu, a yen ta nakitapilan da ya inuhohug na en, yaga inamamat da para. 46 Ammi pake nagturad hapa ig Pablu nga mangtabbag tekid,

"Mappya ta uray na Namaratu ta ikamuy Hudyo ya mapolu pangipadangagan mi ta uhohug na, ammi gafu ta iwarad muy, ikid na dugiman muy ya bari muy ta magnayun na angat a e kami mantu ta Hentil kiden. 47 Te ya pakkwa na Namaratu tekami nga nesurat ni mina Isayas a

'Isaad ta kam sangaw ta kuman na zilag nga mangpadakar ta Hentil kiden, petta mekerutan mina ya ngamin tolay addet ta ngamin paglelehutin,' kunna.

48 A ta pakadangag na Hentil kiden ta nebar ni Pablu a dinayawan da hapa ya uhohug na Namaratu, a pake natalakan kid na gafu ta isipat na kid hapa. A nangurug hapa ya ngamin kiden nekari nga maatadan ta magnayun na angat.

49 A gafu ta kumanen a pake nesaned para ya uhohug na Namaratu addet ta ngamin paglelehut da en. 50 Ammi ya magturay kiden ta ili nga lālāki ikid na naba-nang kiden babay nga makipaggimung ta kapilya da en a pinagporay na Hudyo kiden ya nonot da, petta ikatupag da ig Pablu, a yen ta pinatugut da kid ta ili. 51 A gafu ta kumanen a inazi nig Pablu ya lafu na lutak da ta takki da kiden gafu ta awena kinurug na Hudyo kiden ya uhohug da, a nagdulot kid na ta ili na Ikoniya. 52 Ammi ya mangurug kiden nga magyan ta ili en a mapasinapān kid la ta Kahalwa na Namaratu, a pake matalakan kid hapa.

14

Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Ili Na Ikoniya

1 A ta datang nig Pablu ikid ni Barnabas
ta ili na Ikoniya a kuga umange kid ha
mangipadangag ta kapilya na Hudyo kiden,
a nangurug hapa ya addu na Hudyo pase
Hentil gafu ta kalalaki na paguhohug da.
2 Ammi ya Hudyo kiden nga awan mangu-
rug a pinagporay da ya nonot na kadwan
kiden Hentil, petta ikatupag da ig Pablu.
3 Ammi maski ikatupag da kid a mabayag
kid la ten, te maturad kid la mangipadangag
ta allak na Namaratu. A pinasinapan na kid
hapa ta pakapangwa na, petta itta ya ihuga
da ta tolay kiden, a yen ya nangipasikkal ta
allak na en nga nepadangag da tekid.

4 Ammi nagkakattway garay ya nonot na
tolay kiden ta ili, te ya kadwan a nakidagga
kid ta Hudyo kiden nga makitapil, a ya
kadwan tekid ya nakidagga teg Pablu ikid
ni Barnabas. 5 Ammi sangaw a nahahulun
ya kadwan kiden Hudyo ikid na Hentil kon-
todu pinakadakal da, petta pa-gangan da ig
Pablu, te igakkad da ya mamapasi tekid ta
batu. 6-7 Ammi ta pakadamag nig Pablu ta
igakkad da en tekid, a nagtammang kid. A
umange kid na mangipadangag ta damag ni
Hesus ta ili na Listra ikid na Derbe ikid na
kadwan kiden ili ta lugar na Likonya.

Ya Pangdayaw Da Teg Pablu Ta Ili Na Listra Ikid Na Derbe

8-9 A ta ange da en ta iten Listra a itta
ya lalaki nga awan makatugut, te pilay kan
abat ta nekeanak na en, a imatuttud la ten
magdangag ta bida ni Pablu. A pake itan na
hapa ni Pablu, a narikna na ta ikatalak na ya
pagpamappya na Namaratu tentu, a pake
magayag na i Pablu tentu. 10 **"Magtayuk
kan sina,"** kunna, a ka-ma la timollok nag-
tayuk, a nagpapa-yat na hapa.

11 A ta pakaita na tolay kiden ta iningwa
ni Pablu a naggihawa kid na:

"Dyos tam yan kid nga nagbalin ta to-
lay," kun na girawa da en,

ammi awena naawatan nig Pablu, te negi-
rawa da haman ta agsitang da hapa la nga
agsitang na Likonya. 12 A i Barnabas ya
nengagan da ta Ziyus, te Ziyus ya ngagan na
takday dyos da. A i Pablu kan ya dyos da
en Hermes, te intu ya mayor na magbida.
13 A ya padi na dyos da en Ziyus a nangalap
hapa ta toro na baka nga pinagsigal na ta
addu na sabong, a nedatang na ya baka en
ta agyan na simbaan na tolay kiden ta pingit
na ili, petta iatang da mina teg Pablu ikid ni
Barnabas.

14 Ammi ta pakadangag nig Pablu ta atan-
gan na kid a pinispissang da ya barawasi da
kiden ta pangikatupag da ta pangatang da, a
magbilag kid na ta tangngan na tolay kiden,
petta gamman da kid.

15 "An-anu haman yana O? Bakkan
kami ta dyos muy, te kagitta da kami la
nga tolay," kunda. "Yen ta ipadangag mi
ya damag ni Hesus tekamuy petta amu
muy ya kakurugan na Dyos nga namad-
day ta ngamin kiden itta ta langit pase pa-
glelehutin. Mappya mantu ta azin muy ya
mangatang ikid na makimallak ta awan
manguffun tekamuy.

16 "Ta idi a pinagorayan na Namaratu
ikamuy nga Hentil nga awan makkamu
tentu, 17 ammi maski kunna ten itta hala
ya neatad na nga mangipasikkal tentu,
te intu haman ya mangatad ta ngamin
udan, ikid na pagmayan na imula tam,
petta matalakan kitam ta ngamin kanan
tam," kunda hapa.

18 Ammi maski kunna ten ya netabarang nig
Pablu tekid a magge aweda nagamma ya
pangatang da tekid.

Ya Pangwarad Da Te Pablu

19 A ta nepagpasan na pigpigaaraw a
dimmagdag hapa ya Hudyo kiden taga An-
tiyoka ikid na Ikoniya, a pake pinadpadulay
da i Pablu ta tolay kiden, petta ikatupag da,
a winarad da mantu ta batu. A sangaw
ginerger da ya bari na en neuhet ta ili, a
newagak dan, te pahig da ta nasin. 20 A map-
pya la, te dimmadagdag hapa ya kahulun
na kiden mangurug, a linehut da ya bari na
en. A ta mangananwan la a nagtayuk hala
i Pablu en, a nagtoli hapa ikid na kahulun
na kiden ta umag na ili. A ta lalakwat a
nagtugut ha i Pablu ikid ni Barnabas, te
magdulot kid na ta ili na Derbe.

21 A tekiden nangipadangag ta damag ni
Hesus ta ili na Derbe a mangurug na hapa
ya addu na tolay ten. A sangaw nagtoli ha
ig Pablu ikid ni Barnabas ta inange da en, a
sage nagsibal kid ha ta ili na Listra ikid na
Ikoniya ikid na Antiyoka na Pisidya, 22 petta
pagturadan da ya mangurug kiden ta isin
kid na ili. A netuldu da kid ta aweda mina
kaliwatan ya pangurug da.

"Am ikayat tam mesipat ta
pangikerutan na Namaratu a mappya ta
attaman tam hapa ya zigat na pangurug
tam," kunda tekid.

23 A ya iningwa da para ta tagtakday lugar
a netun da ya pinakadakal na mangurug
kiden nga makkamu magtaron tekid. A
aweda bit mangmangan, te intu la tagopan
da ya makimallak, te ipataron da ya netun
da kiden te Afu Hesus.

Ya Pagtoli Nig Pablu Ta Ili Na Antiyoka

24 A tekid na ha nagtugut a ginadak da
ya lugar na Pisidya addet ta dumatang kid
na ta ili na Perga ta lugar na Pampiliya.
25 A yen bit ha ya nangipadangagan da ta
uhohug na Namaratu, kapye da ha nagdulot
ta ili na Ataliya. 26 A sangaw nagbapor kid
ha nga dumayum ta ili na Antiyoka ta lugar
na Siriya, te nebalin dan ya nepatarabaku

na Namaratu tekid. A dumatang kid na ta ili na Antiyoka, te yen ya nagganwatan da en ta nepangidob na kahulun da kiden tekid, petta idulot da ya patarabaku na Namaratu tekid.

27 A tekiden dimmatang a pinagaammung da ya mangurug kiden, a binida da ya ngamin panguffun na Namaratu tekid ikid na nepanghukat na ta nonot na Hentil kiden petta mangurug kid. 28 A nakipagyan kid na ta mangurug kiden ten abat ta mabayag.

15

Ya Pagdibati Na Mangurug Kiden Ta Magpabanggit

1 A ta ketta para la nig Pablu ikid ni Barnabas ta mangurug kiden ta ili na Antiyoka a itta ya dimmatang nga nagafu ta mangurug kiden ta Hudeya, a takwan ya netuldu da ta mangurug kiden nga Hentil.

"Awena mabalin ta mekerutan kam am awemuy hapa mabanggit ta kuman na netuldu ni mina Moses," kunda tekid.

2 Ammi gafu ta awena ikayat nig Pablu ikid ni Barnabas ya netuldu da a makidibati kid na abat ta medyo mabayag. A gafu ta awan ta ituluk na takday a yen ta napatudunan ig Pablu ikid ni Barnabas ikid na kadwan kiden mangurug, petta medob kid ta ili na Herusalem ta agyan na turin kiden ikid na kalalaklakayan na mangurug kiden ten, petta enda pasikkalan tekid am anu ya mappya. 3 A tekiden naggaganwat a inatadan na kid na kadwan kiden ta masapul da, a nagtatugut kid na. A sage nagsibal kid hapa ta agyan na mangurug kiden ta lugar na Funisya ikid na Samariya. A binida da hapa tekid ya pangurug na Hentil kiden ta inange nig Pablu ta kwa en sina. A natalakan kid hapa ta damag da en. 4 A ta pakadatang da ta mangurug kiden ta ili na Herusalem a pinagdulot da kid hapa. A nepadangag hapa nig Pablu ya iningwa na Namaratu ta ngamin kiden lugar nga nangipadangagan da ta uhohug na en.

5 Ammi ya kadwan kiden mangurug nga nedagga ta Pariseyu kiden a nagtayuk kid nga nakitabbag ta uhohug ni Pablu.

"Am mesipat hapa ya Hentil kiden ta pangurug tam a mappya ta mabanggit kid, yaga idulot da mina ya ngamin kiden lintig nga nesirak ni mina Moses tekitam Hudyo," kunda.

6 A gafu ta kumanen a nagmamiting ya turin kiden ikid na kalalaklakayan kiden, petta pagbabidan da am anu ya uray na Namaratu ta Hentil kiden nga mangurug. 7 A gafu ta nabayag kid hapa nagintabtabbag a nagtayuk i Pedru nga naguhohug tekid ta kunna sin na uhohug:

"Dana amu muy, kahkahulun ku, ya nangidoban na Namaratu teyak ta idi, te intu haman ya makāuray ta iyak ya umange mangipadangag ta damag ni Hesus ta Hentil kiden, petta mangurug kid hapa. 8 A gafu ta intu ya makkamu ta nonot na ngamin tolay a nepaita na ya pangikayat na ta Hentil kiden, te pinasinapan na kid hapa ta Kahalwa na en ta kuman na iningwa na tekitam Hudyo. 9 A maski am aweda nabanggit a awena kid haman neduma, am awa binaggawan na hala ya nonot da gafu ta pangurug da. 10 Am ipapilit tam mantu ta idulot da para ya lintig ni Moses a awetam hud pagporayan ya Namaratu ewan, te kuman na ipaagtu tam haman tekid ya awetam para la maagtu ikid na awena maagtu na dadagkal tam kiden. 11 A bakkan mina ta kunna ten, kahkahulun, te amu tam haman ta mekerutan kitam gafu ta pangikatalak tam ta allak ni Afu Hesus tekitam, a kumanen hapa ta Hentil kiden. A yen la ya abat na mabidak," kun ni Pedru.

12 A tentu en nabalin nagbida aweda hapa magasitang am awa dadangagan da hapa ya uhohug nig Barnabas ikid ni Pablu, te binida da ha ya pakapangwa na Namaratu nga nepehuga na tekid ta Hentil kiden. 13-14 A tekid hapa nabalin nagbida a tumubbat hapa i Santiago.

"Dangagan muy hapa ya ibar ku, kahkahulun," kunna. "Ta kuman na binida ni Simon Pedru tekitam ta ayanen a nepaita na Namaratu ya idduk na ta Hentil kiden, petta tolay na kid hapa. 15-16 Ammi yen haman ya dana binida na pinaguhohug na Namaratu ta palungu na araw, te ya uhohug na Namaratu tentu a

'Sangaw am pagtolin ku ha ya tolay ku kiden a itta hapa sangaw ya patayukan ku nga bali ta kuman na pinatayuk ni Dabid nga natukalit.

Te pakappyan ku sangaw ya naperdi a patayukan ku ha, 17 **petta itta hapa sangaw ya pagaammungan na kadwan kiden tolay nga magapag teyak, kontodu Hentil kiden nga makidafu teyak,'** kunna.

18 "A yen ya uhohug na Namaratu ewan, kahkahulun, te dana nepadangag na ta palungu na araw. 19 A ya uray kin mantu a awetam mina pagzigātan ya Hentil kiden nga mangurug ta Namaratu. 20 Ammi mappya ta magsurat kitam tekid ta lillikan da mina ya makikanan ta meatang, ikid na makidorug ta bakkan ta atawa da, ikid na mangan ta daga kontodu bilsag nga sedaga. 21 Mappya ta aweda mekabat ta isin kid na tarabaku,

petta awan sangaw ta pangikatupagan na Hudyo kiden tekid, te amu muy haman ta yen kid na tarabaku ya ihangat na Hudyo kiden abat ta araw na dadagkal kiden, te pangurug da haman ta surat ni mina Moses nga mebasa tekid ta kada Sabadu ta ngamin na lugar," kunna.
A yen ya abat na uhohug ni Santiago.

Ya Uray Na Turin kiden Gafu Ta Hentil Kiden

22 A gafu ta inuhohug ni Santiago a nagdadagga ya ngamin nonot na turin kiden ikid na kalalaklakayan kiden kontodu ngamin kiden mangurug ta uray da en. A nakanonot kid nga magpili ta kadwan tekid nga pinakadakal da, petta medob ya pilin da kiden ta iten Antiyoka, te mehulun kid teg Pablu ikid ni Barnabas. A dinob da mantu ig Hudas Barsabas ikid ni Silas, petta enda itulud ya surat na uray da en tekid.

23 (v23,30) A tekiden nakadatang ta ili na Antiyoka a pinagaammung da ya mangurug kiden kapye da negawat ya suraten tekid. A ya uhohug na surat da en a intu yan:

"Tekamuy mangurug taga ili na Antiyoka ikid na lugar na Siriya ikid na Silisya.

Kumusta kam, kahkahulun.

"A ya nagsurat tekamuy, kabagis, a ikami nga turin ikid na kalalaklakayan ta isin Herusalem. 24 A yen ta nagsurat kami tekamuy, kahkahulun, te nadamag mi ta itta ya immange nangituldu tekamuy nga nagafu kan tekami, a napopoyung kam kan gafu ta netuldu da en tekamuy, ammi bakkan ta ikami ya nangidob tekid. 25 A yen ta nemiting mi hapa ya nadamag mi, a naggagitta ya nonot mi nga magpili ta doban mi tekamuy, petta ipadangag da ya uray mi tekamuy, a nehulun kid hapa ta pake kofun mi kiden Barnabas ikid ni Pablu. 26 Ya duwa kidina ya kakurugan nga nangisagapil ta bari da ta nepangserbi da ta dafu tamewan Hesus Kristu. 27 A ig Hudas ikid ni Silas ya dinob mi mantu tekamuy, a ikid hapa la sangaw ya mangipasikkal ta uray mi ta kuman na nesurat min tekamuy.

28 "A kumanen nakanonot kami gafu ta Kahalwa na Namaratu ta awan ta idagga mi ta gagangay muy fwera ta isin kid: 29 te mappya ta lillikan muy ya makikanan ta meatang, ikid na makidorug ta bakkan ta atawa muy, ikid na mangan ta daga, ikid na bilsagen nga sedaga. Mappya ya pagbalinan muy am awemuy si-gedan yen kid nga mehangat tekamuy. A yen la ya abat na mabida mi tekamuy. Namaratu ya makkamu tekamuy," kun na surat da en. 30 (-)

31 * A tekiden nakabasa ta suraten a natalakan kid hapa ta netabarang tekid. 32 A ig Hudas ikid ni Silas nga paguhohugan na Namaratu a addu hapa ya nebar da tekid ta mappya na uhohug petta dumakal para ya pangurug da. 33 A nagyan kid bit ta kabagis kiden ten abat ta medyo mabayag. A sangaw ta pagpatugut na kabagis kiden tekid a "Dyos ya manghulun tekamuy," kunda tekid, a dimmatang kid na ta nangdob kiden tekid. 34-35 Ammi teg Pablu ikid ni Barnabas a nagyan kid la ta ili na Antiyoka, a inuffunan na kid na kadwan kiden nga mangituldu ikid na mangipadangag ta uhohug na Namaratu.

Ya Paggungay Ni Barnabas Ikid Ni Pablu

36 A ta nepagpasa na pigpigaaraw a

"Enta pasyaran ya kabagis tam kiden ta ngamin immeyan ta en nga nangipadangagan ta ta uhohug na Namaratu, te itan ta am imanu kid," kun ni Pablu te Barnabas.

37 A mayat hapa i Barnabas, ammi ikayat na ta ihulun da i Hwan Markus. 38 Ammi ta uray ni Pablu a dulay kan am ihulun da ya nagtammang tekid ta idi, te nagtugutan na kid ni Hwan tekiden immange ta Pampiliya, a awena nedulot ya manguffun ta tarabaku da. 39 A gafu ta awena nagdadagga na nonot da a pake nefulot ya pagkatabtabbag da, a yen ta naggungay kid na. A nehulun mantu i Hwan te Barnabas, a nagbapor kid ta fugu na Sipre. 40 Ammi te Pablu a pinili na i Silas ta kahulun na, a nepakimallak na kid na mangurug kiden kapye da nagtugut. 41 A sinaned da ya pagaammungan na mangurug kiden ta lugar na Siriya ikid na Silisya, a pinasikan da ya pangurug da.

16

Ya Pangihulun Ni Pablu Te Timotyo

1 A tekiden ha nagtugut a nagdulot kid ta ili na Derbe ikid na Listra. A ya ili na Listra ya nakasimmun da hapa ta takday mangurug nga nagngagan ta Timotyo. Hudyo ya hina na en nga mangurug hapa, ammi Hentil ya dama na. 2 A mappya kan na tolay i Timotyo, te yen ya binida na mangurug kiden taga ili na Listra ikid na Ikoniya. 3 A ikayat ni Pablu ta intu ya takday kahulun da, ammi dana binanggit na, petta awan sangaw ta pangikatupagan na Hudyo kiden tentu, te amu da ta Hentil ya dama na en. 4 A sangaw nagtugut kid ha, sa ikid nig Pablu ikid ni Silas, ikid ni Timotyo, a sinaned da ya mangurug kiden ta kadwan kiden ili, a nepadamag da hapa tekid ya uray na

* **15:31** Netulfu ya bersikulo 30 ta 23 ta utun petta matarus ya bida.

turin kiden ikid na kalalaklakayan ta ili na Herusalem. 5 A gafu ta kumanen a nagsikan ya pangurug na tagtakday iglesya, a itta la itta ya medagga tekid ta kinanghahaw.

Ya Panggamma Na Namaratu Teg Pablu

6 A tekiden ha nagtugut a e kid mina mangipadangag ta lugar na Asya, ammi awena netuluk na Kahalwa na Namaratu, a yen ta nagpaamyanan kid ta lugar na Parigya ikid na Galasya. 7 A tekiden nakadatang ta lalassangan na lugar na Misya a magdulot kid mina ta lugar na Bitinya, ammi awena kid ha pinagdulot na Kahalwa ni Hesus. 8 A gafu ta kumanen a tinaliban da ya lugar na Misya, te magpalalammadan kid na, a nagdulot kid na ta ili na Troas ta pingit na bebay.

Ya Nagmatakar Te Pablu

9 A ta hiklam itta ya nagmatakar te Pablu, te imatubang kan tentu ya lalaki nga taga Masadonya nga nakimemallak tentu.

"E kam haen ta isin Masadonya, te uffunan da kami," kunna kan na lalaki en.

10 A yen mantu ya nakkamun da ta doban na kid na Namaratu ta iten Masadonya, petta ipadangag da ya uhohug na ta tolay kiden ten. A nagganwat kamin mantu, te iyak, Lukas, ya nehulun da hapa. 11 A ta nepakaapag min ta pagluganan mi a nagtugut kamin ta ili na Troas, a dimmayum kamin ta fugu na Samotrasya, te nagbapor kami, a sangaw ta lalakwat a nagdulot kami ta ili na Neapolis. 12 A tekami en nagdisaag ta baporen a tinugut min abat ta ili na Pilipos nga mayor na ili ta lugar na Masadonya. Ammi ya taga Roma kiden ya magturay ta isin na ili. A yen hapa ya nagyanan mi abat ta addu na araw.

Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Ili Na Filipos

13 A ta Sabadu a limattog kami ta ili, a imange kami ta pingit na karayan, te emmi apagan ya lugar na akimallakan na kagitta mi kiden Hudyo, a neddatangan mi ya kadwan kiden bābāy nga maggagimung, a nakipagtuttud kami hapa nga nakibibidan tekid. 14 A ya takdayen babbay nga nagdangag ta bida mi a dana mangurug hapa ta Namaratu, ammi tentu en nakadangag ta damag ni Hesus nga binida ni Pablu a inukadan na Namaratu ya nonot na, a pazigut hapa ta ngagan ni Afu Hesus, a nesipat hapa ya ngamin kiden magyan tentu. Lidya ya ngagan na, a taga ili na Tiyatira, a maglaklaku hapa ta ga-gamit. 15 A tentun nabalin nazigut a pinagdulot na hapa ig Pablu ta bali na.

"Am ikwenta dak na ta takday mangurug te Afu Hesus a awemuy hud magdulot ta balik?" kunna tekami,

a immange kami hapa, te gafu ta itotoli na ibar tekami.

Ya Paggamma Ni Pablu Ta Seanitu

16 A ta takday na araw a immange kami ha ta akimallakanen, a itta ya balatang nga seanitu nga ange nangdafung tekami. A malalaki hapa manglavun gafu ta anitu na en. Ammi intu hapa ya daddoban na kadwan kiden tolay, a ikid ya magba-nang gafu ta aglavun na balatangen. 17 A dimmagdag la ya balatangen tekami abat ta addu na araw, a iayayag na kami ta tolay kiden.

"Ye-yan kid na tolay ya daddoban na Kata-nangan na Dyos, a ipadamag da ya mangikerutan tekamuy," kun na ayag na en.

18 A pake nahulat na i Pablu ta ayag na en, a nagbalittag na nga imatubang ta balatangen, kapye na nehuya ya anitu na en.

"Iyak ya turin ni Hesus Kristu, a pagtugutan ta ka ta balatang ina," kunna.

A alistu nagtugut hapa ya anitu na en.

Ya Kabalud Nig Pablu Ikid Ni Silas

19 A ta pakaita na dafu na balatangen ta nagtugut na ya anitu na en a nagporay kid na teg Pablu, te pinerdi dan ya pangalapan da ta pirak. A ginafut da kid na, kapye da kid ginergerger ta agyan na munasipyo, a nedarum da kid ta atubang na pinakadakal da kiden nga taga Roma.

20 "Hudyo yan kid, a mamadday kid na ta dulay ta agyan tamin, 21 te takwan na ugali ya pakkwa da tekitam nga mekontra ta lintig tam te Romano kitam haman, a awena mabalin ta dagdagan tam ya ugali da," kunda.

22 A kumabkabat hapa ya tolay kiden nga mangpaliwat tekid. A yen ta pinispissil na pinakadakal da kiden ya barawasi nig Pablu ikid ni Silas, kapye da kid papaluk ta kayu. 23 A tekid na nabalin nagpaluk tekid ta addu na paluk a nebalud da kid, a ya nebar da ta maggwardya en ta agbaludan a

"Pake taronam ya duwa kidin, petta aweda makatammang," kunda.

24 A neange na kid mantu ta nagingumag na silid ta agbaludan, kapye na dinamsit ya takki da kiden ta duwa na kayu.

Ya Pangurug Na Maggwardya

25 A ta hiklam a imaidda la ig Pablu ikid ni Silas nga makimalmallak ikid na magkankansyon ta Namaratu, a dadangagan na kid hapa na sakā balud da kiden. 26 Ammi ta tangngan na hiklam a ka-ma la itta ya masikan na lunig, a pake nawalwag ya pundasyon na agbaludanen. A nahukatan hapa la ya ngamin irwangan kiden, yaga naubadan hapa ya kawad na ngamin kiden nabalud, kontodu kayu kiden nga nangdamsit ta takki da kiden. 27 A ta

nekahukal na naggwardya en a naita na ta nahukatan ya irwangan kiden, a pahig na ta nakalattog na ya nabalud kiden. A yen ta sinikkut na ya kampilan na en, te papasin na mina ya bari na, te mamatan sangaw ta atubang na dafu na en. 28 Ammi ta nepakaita ni Pablu tentu a pake nagayag tentu.

"Awem la, te itta kami la ngamin sin," kunna.

29 A nagayag bit mantu ya maggwardya en ta paghilag na, a sangaw nagbilag na simarok ta agyan na nabalud kiden. A gafu ta nagpapilpig na ta talaw na teg Pablu ikid ni Silas a namalentud bit ta atubang da, kapye na kid neuhet. 30 A ya uhohug na hapa tekid a

"Ibar muy haen, Ser, am anu mina ya tarabakun ku petta awek sangaw mesipat ta pangpa-gang na Namaratu ewan," kunna.

31 "A mangurug kan te Afu Hesus, te intu ya makkamu mangikerutan tekitam, a kumanen hapa tekamuy ngamin nga mamattama," kunda tentu.

32 Ammi pake nepadangag da hapa ya uhohug na Namaratu tentu ikid na ngamin kiden magyan tentu. 33 A sangaw inalap na hapa ig Pablu ikid ni Silas ta agyan na danum ta tangngan na hiklam para la, a binaggawan na ya bigad da kiden gafu ta paluk. A yen hapa ya nepagzigut da tentu ikid na magyan kiden tentu gafu ta pangurug da. 34 A sangaw pinagdulot na hapa ig Pablu ikid ni Silas ta bali na en, kapye na kid nepagafuy, a nagkakan kid hapa. A matalak hapa ya maggwardya en ikid na kahulun na kiden gafu ta mangurug kid na ta Namaratu.

Ya Pakauhet Nig Pablu Ta Agbaludan

35 A ta lalakwat a nangidob ya pinakadakal kiden ta polis da ta agyan na agbaludanen, te petta ilattog da mina ig Pablu. 36 A sangaw enna nebar na maggwardya en tekid.

"Pelattog na kam kan na pinakadakal mi kiden, a magtugut kanan mantu, a Dyos ya makkamu tekamuy," kunna tekid.

37 Ammi ya uhohug ni Pablu tentu a

"Ay, awena mabalin ta kunna ten, te maski am Hudyo kami a kagitta da kami haman nga mekamang ta gubyernu na taga Roma, a aweda haman panunnutan damagan tekami am anu ya liwat mi, am awa ka-ma la amāmatan da kami hud la ta paluk ta atubang na ngamin tolay, kapye da kami pebalud. A ta ayanin a ikayat da ilemad ya pagpatugut da tekami. Awan! Awemin mantu magtugut am bakkan ta pinakadakal mu kidina ya ange mangilattog tekami," kunna.

38 A nagtoli mantu ya polis kiden ta pinakadakal da kiden, a nebar da ya inuhohug ni Pablu tekid, a naburungan kid na hapa, te liwat da ta nepabalud ya awanen ta liwat. 39 A yen ta umange kid na nakipakoma teg Pablu, a sangaw nelattog da kid ta agbaludanen, kapye da kid pinatugut ta ili da. 40 A tekid na nagtugut ta agbaludan a nagsibal kid bit ta bali ni Lidya en, te pagturadan da bit ya mangurug kiden, a sangaw nagtugut kid hapa.

17

Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Ili Na Tesalonika

1 A tekiden nagtugut a tinaliban da ya ili na Ampipolis ikid na Apolonya, kapye da dimmatang ta ili na Tesalonika. A gafu ta itta hapa ten ya kapilya na Hudyo kiden 2 a immange kid hapa makigimung, te yen hala ya gagangay da. A nakiuhohuganan hapa i Pablu tekid ta tallu na Sabadu gafu ta surat kiden ta Bibliya da. 3 A netuldu na hapa tekid ya surat kiden nga dana nangibar ta iange na Mangikerutan, petta amu da ta dana nekari ya pasi na ikid na katolay na.

"A ya Hesusen nga ipadangag ku tekamuy a intu hala ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu ewan tekitam," kunna tekid.

4 A mangurug hapa ya kadwan kiden Hudyo, ikid na Hentil nga dana mangurug ta Namaratu, a medagga kid na teg Pablu ikid ni Silas, a itta hapa ya addu na bābāy nga naba-nang.

5 Ammi ya Hudyo kiden nga awan mangurug ta nepadangag ni Pablu a mangahugu kid na gafu ta mangurug kiden. A yen ta nangalap kid ta kadwan kiden lālāki nga mangunung ta kanan da, kapye da sa mamadday ta dulay, petta burburungan da ya tolay kiden ta ili. A sangaw simarok kid hapa ta bali ni Hason nga pagyanan nig Pablu ikid ni Silas, petta gafutan da kid mina, te idarum da kid mina ta atubang na tolay kiden. 6-7 Ammi mappya te dana nagkahan kid nagtugut, a aweda kid mantu nadatangan. A gafu ta kumanen a nekabkabat da ig Hason ginafut ikid na kadwan kiden mangurug, a ginerger da kid ta atubang na konsihal da kiden ta ili.

"Ye-yan kid ya kahulun na duwa kiden nga manabtabang ta ngamin kiden lugar, te pinagdulot na kid ni Hason ta bali na. A sa makaliwat kid ta lintig na Ari en ta ili na Roma, te ipapilit da ya takwan na ari nga magngagan te Hesus," kun na ayag da en.

8 A magburung na hapa ya tolay kiden ikid
na konsihal da kiden tekiden nakadangag
ta itta ya mangipapilit ta takwan na ari.
9 A pinagmulta da mantu ig Hason ikid na
kahulun na kiden, kapye da kid pinagtugut.

Ya Iange Nig Pablu Ta Ili Na Beriya

10 A ta hiklam a dinob na mangurug kiden
ig Pablu ikid ni Silas ta ili na Beriya. A ta
datang da ta iten Beriya a kuga immange
kid ha ta kapilya na Hudyo kiden. 11 Ammi
mapmappya ya agnonotan na Hudyo ki-
den taga Beriya ammi ta itta kiden ta Tesa-
lonika, te nefulot ya talak da nga magdan-
gag ta inuhohug nig Pablu, a pake bilbi-
gan da para ya Bibliya ta kinanghahaw, te
pasikkalan da am kurug ya inuhohug nig
Pablu tekid. 12 A gafu ta kumanen a man-
gurug hapa ya addu na Hudyo, ikid na addu
hapa na baba-nang na Hentil na lālāki pase
bābāy.

13 Ammi intu dulay, te ya Hudyo kiden
taga Tesalonika a nadamag da ta itta ig
Pablu ta iten Beriya nga mangipadangag ha
ta uhohug na Namaratu, a dinagdag da kid
hapa. A sinansanat da hapa ya tolay kiden
ten, petta ikatupag da mina i Pablu. 14-15 A
yen ta nebar na mangurug kiden tentu ta
alistu mina magtugut, a enda netulud na
kadwan kiden addet ta ili na Atenas ta pin-
git na bebay, ammi nasirak ig Silas ikid ni
Timotyo ta ili na Beriya. A ya uhohug ni
Pablu ta nangitulud kiden tentu a

> “Padagdagan muy sangaw ta mavit ig
> Silas ikid ni Timotyo,” kunna tekid,

kapye da nagtugut magtoli ta ili na Beriya.

Ya Bida Ni Pablu Ta Taga Atenas Kiden

16 A ta pagindag ni Pablu teg Silas ta
ili na Atenas a pake matupag ya nonot
na gafu ta napannu ya ili da ta addu na
sinang dyos. 17 A yen ta magpatotoli ta
agyan na pagkakampatan na tolay kiden
ta kinanghahaw, te petta makiuhohuganan
tekid gafu ta sinang dyos da kiden ikid na
Namaratu. Ammi am Sabadu a immange
ta kapilya na Hudyo kiden, te makiuho-
huganan hapa tekid ikid na Hentil kiden
nga nedagga tekid. 18 A ya kadwan kiden
mistro ta eskwela ni Ipikuro ikid na es-
kwela ni Zeno a nesimmu da hapa i Pablu
nga makiuhohuganan ta itta kiden ta agyan
na dapun da en. A ya uhohug kadwan a

> “Anu hud ya ikayat na uhohugan na
> magtuladin,” kunda.
>
> “A kuman na ipadangag na ya takwan
> na dyos,” kunna hapa na kadwan,

te nadangag da ya pangipadangag na ta
ngagan ni Hesus ikid na pangtolay na Na-
maratu ta nagpasi kiden. 19 A enda mantu
binaran, a neange da ta bagetay na Arey-
opago, te yen ya agimbestigaran na konsi-
hal da kiden ta tolay. A ya nebar da tentu
a

> “Pake dangagan mi ta mappya am anu
> ya ituldum, te kuman na takwan, 20 te
> bakkan ta kuman na amu mi, a ikayat
> mi dangagan am anu ya ikayat mu uho-
> hugan,” kunda tentu.

21 Te ya tolay kiden taga Atenas ikid
na imme kiden magpasyar ten, a intu
la pakolangan da ya mangibida ikid na
magdangag ta bagu na bida.

22 A gafu ta kumanen a nagtayuk i Pablu
ta nagtātangnganan na konsihal kiden. A ya
binida na tekid a intu yan:

> “Ikamuy taga Atenas, a ta kuman na
> mariknak tekamuy a pake pakolangan
> muy ya ngamin na relisyon, te awemuy
> ikayat ta itta ya taliban muy nga dyos.
> 23 Te teyaken nagpapasyar nga nagbuya
> ta ngamin kiden pakimallakan muy a
> naitak hapa ya takday na pangiatangan
> muy, a ya nesurat hapa tentu a
>
> > ‘Ye-yan ya Pangiatangan ta Dyos nga
> > Awan Aamu’, kunna.
>
> “A ya Dyos nga awemuy amu a yen
> mantu na Dyos ya ipadangag ku tekamuy.
> 24 Te Namaratu ewan haman ya Dyos nga
> namadday ta lutakin kontodu ngamin
> na itta ta paglelehutin, a awena haman
> magyan ta bali nga pinadday na tolay, te
> intu haman ya dafu na ngamin lutak pase
> langit. 25 A masapul na hud ta itta ya
> mangatad tentu, bakawa intu haman ya
> mangatad ta angat tam ikid na ngamin
> magserbi tekitam. 26 Te ya napopolu en
> tolay nga pinadday na, a intu la tatak-
> day ya nagafun na ngamin tolay maski
> am anu ya katolay da, petta magyan kid
> ta utun na lutakin. Ammi dana tinug-
> nakan na ya lugar na pagyanan da ikid na
> kabayag na araw da, 27 pettam kumanen
> a apagan da mina ya Namaratu, talo am
> maapagan da, am manonot da. Ammi
> maski kunna ten awena haman adayu ta
> tagtakday tekitam, te ya kuman na inuho-
> hug na kadwan kiden dadagkal muy a
>
> > 28 ‘Intu ya makkamu ta angat tam,
> > ikid na mangpahehit ikid na mang-
> > panonot tekitam, a ikitam tolay ya anak
> > na kiden,’ kunda haman.
>
> 29 “A gafu ta ikitam tolay ya ānāk na
> Namaratu ewan a awetam mina igitta ya
> Namaratu ta balituk, ikid na pirak, ikid na
> batu nga pinadday na malalaki na tolay.
> 30 Ta idi a pinagorayan na Namaratu ya
> awemuy pakkamu tentu, ammi ta ayanin
> a ibar na ta magbabawi mina ya ngamin
> tolay, 31 te dana tinugnakan nan ya araw
> na pagimbestigar na ta ngamin tolay. A
> pinatudunan nan hapa ya matunung na

lalaki nga magimbestigar tekid. A pake
nepasikkal nan hapa ya pinatudunan na
en, te tinolay nan ta pasi na en. A yen la
ya abat na mabidak," kun ni Pablu tekid.
32 A ta pakadangag da ta itta ya tinolay
na Namaratu ta pasi na a nekakātawa na
kadwan, ammi nakanonot ya kadwan, te
"Dangagan mi ha sangaw ta mittan am
anu ya ikayat mu uhohugan ta matolay ya
nasi," kunda.
33-34 A ta nekabalin na kumanen a nag-
tugutan na kid ni Pablu, a nehulun bit hapa
ya kadwan tentu, a mangurug kid hapa te
Hesus. I konsihal Dyonisyo ya takday, a ya
takday para ya babbayen nga nagngagan ta
Damaris, a mehulun hapa ya kadwan tekid.

18

Ya Pagyan Nig Pablu Ta Ili Na Korinto

1 A ta nepagtugut ni Pablu ta ili na Atenas
a nagdulot ta ili na Korinto, 2 a yen hapa
ya nakasimmun na te Akila nga takday na
Hudyo nga neanak ta lugar na Pontu. Ammi
bagu nagafu kid hapa na atawa na en Per-
sila ta lugar na Itali, te pinatugut na kid
ni Ari en Klawdyo kontodu ngamin kiden
Hudyo nga nagyan ta ili na Roma, a ikid
ya napnapolu dimmatang ta ili na Korinto
ammi te Pablu. 3 A sangaw immange hapa
i Pablu magpasyar ta bali da, a nakipagyan
tekid nakipagtarabaku, te naggagitta kid
nga mamadday ta tolda. 4 A kada Sabadu
a makigimung hapa i Pablu ta kapilya na
Hudyo kiden, a nakiuhohuganan tekid pase
Giregu kiden, talo am mangurug kid hapa te
Hesus.
5 A sangaw ta datang nig Silas ikid ni
Timotyo, te nagafu kid ten Masadonya, a
nagimmang bit i Pablu nga magtarabaku ta
tolda, te intu la kwan na ya mangipadangag
ta uhohug na Namaratu ta Hudyo kiden,
a pake nepasikkal na i Hesus ta intu ya
Mangikerutanen nga dana nekari na Nama-
ratu tekid. 6 Ammi gafu ta masoysoy kid ikid
na mamadakat kid tentu a nagtalekudan na
kid hapa. Te ya nebar na tekid a
"Ikamuy mantu la ya makkamu ta liwat
muy. Am aweyan muy ya iatad na Na-
maratu tekamuy a anu para ya liwat ku.
Eyak na mantu mangipadangag ta Hentil
kiden," kunna tekid.
7 A nagtugutan na kid, a immalit ta bali
ni Tikyo Husto ta hebing na kapilya da en,
te Hentil i Tikyo, a mangurug hapa ta Na-
maratu. 8 Ammi i Krispu nga presidente na
kapilya en a dimmagdag hapa te Pablu, te sa
ikid nga mamattama ya mangurug te Hesus
gafu ta nepadangag ni Pablu tekid. A addu
hapa ya mangurug nga Hentil kiden taga
Korinto, a sa nazigut kid hapa.
9 A sangaw ta takday na hiklam a nag-
matakar kan i Afu Hesus te Pablu, a ya
nebar na tentu a
"Awem magtalaw, Pablu, te idulot mu
la ya mangipadangag ta isin, 10 te itta yak
hala teko, a awan sangaw ta mangsi-ged
teko, te addu para ya mangurug teyak ta
isin na ili," kunna kan tentu.
11 A nagyan mantu i Pablu ta ili na Korinto
abat ta tādarun a annam na hulan nga man-
gituldu ta uhohug na Namaratu.
12 A ta pagyan para la nig Pablu ta ili na
Korinto a naggubernador hapa i Galiyo ta
ngamin lugar na Akaya, a ya arawin yen
hapa ya nepagdadagga na Hudyo kiden nga
manggafut te Pablu, a nee da ta atubang na
gubernador en, petta idarum da.
13 "Ye-yan ya mangayayyaw ta tolay ki-
den, petta dagdagan da mina ya takwan
na pangurug nga mehangat ta lintig tam,"
kunda.
14 A tanagay maguhohug hapa i Pablu,
ammi napnapolu ya gubernadoren nga
tumabbag tekid.
"Am angarigan ta itta mina ya
tinarabaku na nga pake dulay a attaman
ku la ya magdangag tekamuy. 15 Ammi
gafu ta intu la pagtatāpilan muy ya
uhohug ikid na ngagan na tolay ikid na
lintig na Hudyo a mappya ta ikamuy
hapa la ya makkamu, awan ta amuk ta
problema muyina," kunna.
16 A pinatugut na kid. 17 Ammi ka-ma la
enna ginafut na Hentil kiden i Sostinu nga
bagu en presidente na kapilya na Hudyo
kiden, a pinalpaluk da ta atubang na gu-
bernadoren, a binaybay-an na kid hapa na
gubernadoren.

Ya Pagtoli Nig Pablu Ta Ili Na Antiyoka

18 A ta kabalinan na kumanen a nagyan
bit i Pablu ta ili na Korinto abat ta medyo
mabayag. A gafu ta mabayag mantu ten a
"Eyak na ha, a makkamu kanan," kunna
ta mangurug kiden, kapye na nagtugut, sa
ikid nig Akila ikid ni Persila.
A nabayag na hapa ya awena nepagposip
ni Pablu gafu ta itta ya nekari na ta Na-
maratu, ammi tekiden nakadatang ta ili na
Senkareya a yen ya nagposipan na ta huk
na en, te nabalin na ya nekari na en. A
sangaw naglugan kid ta bapor nga ange ta
lugar na Siriya. 19 A gafu ta nagsibal hapa
ya baporen ta ili na Efeso a dimmagut bit
i Pablu, petta ange makigimung ta kapilya
na Hudyo kiden, a nakiuhohuganan hapa
tekid. A ya uhohug da hapa tentu a
20 "Mappya am mabayag ka mina
tekami," kunda hapa tentu, ammi
"Awek la bit, 21 te am ituluk na Nama-
ratu ewan a magtoli yak hala sangaw,"
kunna tekid kapye na nagtugut.

Ammi ig Akila ikid ni Persila a nasirak kid ta ili na Efeso, a nagbapor ha i Pablu addet ta lugar na Siriya.

22 A ta datang na baporen ta ili na Sesariya a yen hapa ya nagdisaagan ni Pablu, a nagtugut na addet ta ili na Herusalem, te ange bit magpasyar ta mangurug kiden ten, kapye na magdulot ta ili na Antiyoka, te yen ya nagganwatan na en ta idi. 23 A medyo mabayag hapa ten, kapye na ha nagtugut, te magtoli ta mangurug kiden ta ngamin inange da en ni Silas ta lugar na Galasya ikid na Parigya, petta pagsikanan na ya pangurug da.

Ya Tarabaku Ni Apolo

24-26 A ta ketta para la ni Pablu ta iten Galasya a itta ya takday Hudyo nga immange nagpasyar ta ili na Efeso. Apolos ya ngagan na, a taga ili na Alehandra ta lugar na Egipto. A tentu en immange makigimung ta kapilya na Hudyo kiden a pake naturad hapa magbida tekid, te malalaki maguhohug, yaga awena metawag ta surat kiden ta Bibliya. A pake pinasikkal na ya maguhohug, a awan kad ta pagkilluyan na ituldu na ta damag ni Hesus, te kustu ngamin ya bidan na, te pake naadal na ta mappya ya ngamin netuldu tentu gafu te Afu Hesus. Intu la pagkurangan na ya kazigut na en, te maski dana nesipat ta pangzigut ni mina Hwan a awena para la nakompleto na kazigut na. A ta nepakadangag nig Persila ikid ni Akila tentu ta kapilya en a nebar da tentu ta

> “Magdulot ka hala ta bali mi, te magbida kitam,” kunda tentu,

a pake netuldu da ya awena en para amu nga dalan na Namaratu.

27 A ta nekabalin da magbida a ikayat ni Apolos magtugut.

> “Mappya ta eyak para ta iten Akaya ta dammang na bebay, petta mangituldu yak hapa ten,” kunna.

A inuffunan da hapa na mangurug kiden, te nagsurat kid ta kahulun da kiden mangurug ta dammang, petta pagdulotan da hapa. A ta datang ni Apolos ta dammang ta ili na Korinto a dakal hapa ya panguffun na ta mangurug kiden ten gafu ta pakapangwa na Namaratu, 28 te masikan makidibati ta Hudyo kiden ta lugar na pagaammungan da, a inabak na kid ta uhohug na Namaratu, te pake nepasikkal na i Hesus ta intu ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu tekid.

19

Ya Pagtoli Ni Pablu Ta Ili Na Efeso

1 A ta ketta ni Apolos ta ili na Korinto a nagtugut hapa i Pablu ta iten Parigya, a inange na ya bagbagetay kiden addet ta nakadatang ta ili na Efeso, a yen hapa ya nakasimmun na ta kadwan kiden mangurug. 2 A tentu en nakiuhohugan tekid a pinohutan na ta

> “Anu, awemuy hud napasinapān ta Kahalwa na Namaratu ta nepangurug muy?” kunna tekid.
>
> “Awan ay, te awemin para la nadangag am ittan ya Kahalwa na Namaratu,” kunda hapa.

3 “A anu mantu ya kinurug muy petta nagzigut kam?” kunna.

> “A intu kinurug mi ya pangzigut ni mina Hwan ta danum,” kunda.

4 A ya uhohug para ni Pablu tekid a

> “Zinigut ni Hwan ya tolay kiden gafu ta pagbabawi da ta liwat da kiden, ammi ya nebar na kan para tekid a mappya ta ikatalak da ya ange sangaw ta gafan na nga mangpasinap tekid ta Kahalwa na Namaratu, a i Hesusen mantu yen,” kunna.

5 A gafu ta uhohug ni Pablu tekid a pazigut kid hapa ta ngagan ni Afu Hesus. 6 A ta nepangisagpaw ni Pablu ta kamat na ta ulu da a mapasinapān kid hapa ta Kahalwa na Namaratu, a magsitang kid na ta magdaduma na aguhohug, otturu neuhohug da hapa ya pepadangag na Namaratu tekid. 7 Itta mafulu duwa kid ngamin.

8 A ta kabalinan na kumanen a nagyan i Pablu ta ili na Efeso abat ta tallu hulan, ammi kada Sabadu a immange ta kapilya na Hudyo kiden, a naturad hapa maguhohug tekid, te awena mamat mangituldu am awa pake nepasikkal na ya pangikerutan na Namaratu tekid. 9 Ammi pake masoysoy ya kadwan, te aweda kurugan ya ituldu na, am awa pinadpadulay da hud la ta atubang na magdangag kiden. A yen ta nagtugutan na kid ni Pablu, a netugut na hapa ya mangurug kiden, a immalit kid ta eskwela ni Tirano. 10 A nangituldu i Pablu ta eskwela na en ta kinanghahaw abat ta dwadarun, a nesaned hapa ya uhohug na Namaratu ta ngamin kiden lugar na Hudyo pase Hentil ta paglelehut na Asya.

Ya Pangtalama Na Seanitu Ta Anāk Ni Iskeba

11 A itta para la ya pake masmasikan na nehuga na Namaratu gafu ta bari ni Pablu. 12 Te am itta ya magtakit a ange mangalap ya kahulun na en ta sangngat ni Pablu, ono arikavwat na, a am mesagpaw ya inalap na en ta bari na magtakiten a magmappya hapa. A maski am seanitu a patugutan na hapa ya anitu na en. 13 A itta hapa ya kadwan kiden Hudyo nga makapatugut kan ta anitu, a nepangparuba da hapa ya ngagan ni Hesus ta seanitu kiden, te pasyaran da ya

seanitu kiden petta patugutan da ya anitu da.

"Patugutan mi ka ta ngagan ni Hesusen nga ipadangag ni Pablu," kunda ta anitu da.

14 A ya pitu kiden ānāk ni Iskeba nga mayor na padi kiden a ikid hapa ya nangiparuba ta ngagan ni Hesus ta takdayen seanitu. 15 Ammi ya tabbag na anitu na en tekid a

"Amuk i Hesus ikid ni Pablu, ammi inya kam hud petta kurugan ta kam," kunna,

16 otturu dinukmaran na kid na lalaki en gafu ta poray na anitu na en, a pake binigbigadan na kid ngamin abat ta napispissil ya ngamin barawasi da, a nauh-uhagan kid nga nagbabilag. 17 A alistu nesaned hapa ya damag na pitu kiden ta ngamin kiden limugar ta ili na Efeso, a pake nahigalan ya ngamin Hudyo pase Hentil gafu ta ngagan ni Afu Hesus.

"Kakurugan ta pake masikan hapa ya ngagan ni Hesus," kunda.

Ya Pangiapang Na Mangurug Kiden Ta Agmadyik Da

18 A gafu ta damag na kasikan na ngagan ni Hesus a umange ya addu na mangurug ta agyan na aggagimungan da en, a nebosag da ta pagtalekudan dan ya dana tarabaku da ta atubang na ngamin tolay, te managana kid, ammi nelemad da ta idi. 19 A ya kadwan kiden nga nagtalekud ta panaga-na da a nedatang da hapa ya lebru da kiden, petta sa mauknud kid ta atubang na ngamin tolay, kapye da kid neapang. Ammi dana nekwenta da am piga ya nepagpaga da ta ngamin kiden lebru da, a kustu limafulu ribu na pesuk. 20 A gafu ta kumanen a pake nesaned para ya uhohug na Namaratu addet ta addu na lugar, a awan ta nakatubang ta pakapangwa na uhohug na en.

21 A ta kabalinan na kumanen a nakanonot i Pablu nga ange magpasyar ta dammang na bebay ta lugar na Masadonya ikid na Akaya, kapye na sangaw magtoli ta ili na Herusalem.

"A sangaw am mabalinak na ten Herusalem a mappya ta e yak hapa ta ili na Roma ta lugar na Itali," kunna.

22 A dana pinapolu na mantu ya kauffunan na kiden nga Timotyo ikid ni Erasto ta iten Masadonya, ammi tentu a pa magyan bit ta ili na Efeso.

Ya Manabtabang Ta Ili Na Efeso

23 A ta ketta para la ni Pablu ta ili na Efeso a itta hapa ya masikan na manabtabang ta tolay kiden gafu ta dalan ni Hesus nga ipadangag ni Pablu tekid. 24 Te ya takday tolay nga magngagan te Dimitriyu a dana nakitulag ta tarabakun na kadwan kiden pandayān, te ikid ya mamadday ta sinang ba-bali na dyos da en Artemis, a addu hapa ya nelaku da ta pinadday da kiden. Ammi gafu ta ipadangag ni Pablu a umassang na ya gumatang ta pinadday da. 25 A yen ta pinagmamiting ni Dimitriyu ya pagalluyan na kiden ikid na kadwan kiden pandayān. A ya uhohug na tekid a

"Amu muy, kahkahulun, ta awan ta takwan na pangalapan tam ta magserbi tekitam am bakkan ta tarabaku tamin, 26 ammi maita muy haman, ikid na madangag muy ta addu ya naagagay ni Pablu ta kagitta tam kidin ta isin Efeso pase ngamin lugar na Asya, a pagtalekudan dan ya paddayan tam kidin, te ibar na haman ta bakkan ta dyos ya pinadday na tolay. 27 A kadulayan na sangaw, te awan sangaw ta kapkappyan na pagapagan tamin. Ammi bakkan la ta yen, te awan sangaw ta kapkappyan na simbaan na dyos tam Artemis, a awan na sangaw ta kwenta na pakimallakan na ngamin tolay ta lugar na Asya ikid na ngamin paglelehutin," kunna tekid.

28 A ta pakadangag da ta uhohug ni Dimitriyu a pake magporay kid na, a sa naggihawa kid.

"Malalaki ya Artemis, malalaki ya dyos na taga Efeso kiden," kun na gihawa da, a tinotoli da la.

29 A gafu ta kumanen a sa napopoyung na ya ngamin tolay ta ili, a naggagindan kid na nagbabilag nga immange ta agyan na agbuyan da en, a sakā ginerger da hapa ig Gayus ikid ni Aristarku nga taga Masadonya, te kahulun kid ni Pablu. 30 A ange mina i Pablu ta nagtātangnganan na tolay kiden petta maguhohug tekid, ammi ginamman na kahulun na kiden. 31 A maski ya kadwan kiden pinakadakal na taga Efeso kiden nga kofun ni Pablu a nangidob kid hapa ta maggamma hapa tentu.

"Awem la makipaita ta tolay kidina, te dulay," kunna tentu.

32 A nagdaduma hapa ya gihawa na tolay kiden, te pake napopoyung kid na, a nagalalimanga hapa ya kadwan tekid, te aweda amu am anu ya kauk-uknud da.

33 Pahig na kadwan ta intu nakaliwat i Alehandru, te intu ya netu-bang na Hudyo kiden ta atubang na tolay kiden. 34 Ammi tentu en nagsenyas petta magbida tekid a nabilbig da ta Hudyo, a naggihawa kid ha.

"Malalaki ya Artemis, malalaki ya dyos na taga Efeso kiden," kunda,

a tinotoli da la negihawa abat ta dwaoras.

35 A ta nepagpakamag na takdayen pinakadakal da tekid a pake nehuya na kid.

"Ikamuy taga Efeso, anu hud ya serbi na kasitang muy? Itta hud sin ya awan makkamu ta ikitam taga Efeso ya manaron ta simbaan ni Artemis, ikid na

sinang bari na en batu nga nagafu ta
langit? 36 A gafu ta awena mabalin ta
melemad yan a mappya mantu ta mag-
immang kanan. 37 A awemuy hahama,
te awan haman ta liwat na tolay kidina
nga ginerger muy ta isin. Awan haman
ta inuhohug da ta dulay ta dyos tam, a
awan ta tinakkaw da ta simbaan na en.
38 A am itta mina ya idarum nig Dimitriyu
ikid na kahulun na kiden a itta haman ya
munasipyo tam ikid na kwes tam. Yen kid
mina ya eyan da pangidaruman. 39 Ammi
am itta ya takwan na problema muy a
mappya ta nonotan da hala sangaw am
araw na pagaammung na imili, 40 te ma-
balin ta sa ikitam sangaw ya medarum
gafu ta panabtabang tam ta arawin, te
awan haman ta razon tam ta iningwa
tamin," kunna tekid.
41 A ta nekabalin na naguhohug ta isin a
pinatugut na ya tolay kiden.

20

Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Masadonya

1 A ta nepagimmang na panabtabang na
tolay kiden a pinagaammung ni Pablu ya
mangurug kiden, petta pagturadan na kid.
A sangaw nagpakamu tekid, kapye na nag-
tugut. 2 A pinasyar na ya ngamin kiden
lugar na mangurug ta lugar na Masadonya,
a pinasikan na ya pangurug da ta addu na
uhohug, kapye na nagdulot ta abagatan ta
lugar na Giresya. 3 A nagyan hapa ten abat
ta tallu hulan. A sangaw ikayat na magtoli
ta lugar na Siriya, ammi tentu en nagganwat nga maglugan ta bapor a nadangag na ta anānigan na Hudyo kiden, a awenan mantu nagtakay ta baporen, te nagtugut na ta dalan nga ange ta Masadonya. 4 Nehulun hapa tentu i Sopatro nga anak ni Piro nga taga Beriya, a ig Aristarku ikid ni Segundo nga taga Tesalonika, a i Gayus nga taga Derbe, ikid ni Timotyo, a ig Tikiku ikid ni Tropimo nga taga Asya.

5 A ta datang da ta ili na Pilipos ta lugar Masadonya a imunnan ya kahulun na kiden nga dimmakit ta bebay addet ta ili na Troas, te indagan da ta iten. 6 A iyak Lukas a nesibal nak hapa ni Pablu ta ili na Pilipos, ammi dana nginilin mi bit ya pyesta na Hudyo kiden am mangan kid ta pan nga awan bumlad, kapye mi nagtugut nga naglugan ta bapor. A ta mekalima en araw a yen ya datang mi ta ili na Troas ta agyan na magaindag kiden tekami. A pa nagyan kami hapa ten abat ta pitu araw.

Ya Pangituldu Ni Pablu Ta Ili Na Troas

7 A ta furab na Liggu a sa nagaammung kami, te yen ya pangan mi ta panen nga panadamdaman mi te Afu Hesus. Ammi napolu nagbida i Pablu tekami, te ikayat na magtugut ta lalakwat. Ammi awena haman nagimmang naguhohug abat ta tangngan na hiklam. 8 Dana napagatangan ya addu na hilag ta nagyanan mi en ta nagingutunen silid. 9 A ya takday na babagu nga magngagan ta Yutiku, a imatuttud hapa ta tawa en, a natangluk ta sikan na sidug na ta kabayag na pagbida ni Pablu, a nahunnak na ta lutak addet ta mekatallu en daklat. Enda inakkat a nasin. 10 Alistu dimmagut hapa i Pablu, a nagtumagan na ya babagu en inahakupan, a

"Awemuy la magburung te matolay
hala," kunna.
11 A tekamin ha gimon ta nagyanan mi en ta utun a nagkakan kamin, a nagbabida kid ha ni Pablu abat ta magkākārawan, a sangaw nagtugutan na kid. 12 A pake matalak kid hapa ta pangidatang da ta babagu en ta bali na, te natolay hala.

13 A ta kabalin min ten a immunnan kami ha ammi te Pablu, te nagbapor kami nga dumayum ta ili na Asos, ammi te Pablu a nagtugut ta dalan, te dana nanonot na ta makilugan hapa sangaw ta iten Asos. 14 A ta pakadafung mi en ten a nelugan mi hapa, a sa nagbapor kami ngamin abat ta ili na Mitilena. 15 A tekami en ha nagbapor ta lalakwat a tinaliban mi ya fugu na Kiyos. A ta tālakwatan a nagsibal kami bit ta fugu na Samos, kapye mi nagdulot ta ili na Miletu ta mekatallu en na araw. 16 Awemi nagsibal ta ili na Efeso, te awena ikayat ni Pablu ta mabayag kami ta lugar na Asya, te imaggut dumatang ta ili na Herusalem, petta dana ittan mina ten ta kaarawan na Pentikostes.

Ya Tabarang Ni Pablu Ta Kalalaklakayan Kiden Taga Efeso

17 A ta datang mi ta ili na Miletu a nangidob i Pablu ta ili na Efeso petta maayagan ya kalalaklakayan na iglesya. 18 A tekiden dimmatang te Pablu a nagbida hapa tekid.

"Dana amu muy ya gagangay ku teka-
muy, kahkahulun, addet ta napolu en
araw na datang ku ta lugar na Asya. 19 Te
awek haman nagparayag tekamuy, te im-
malinnakak hud la nga nagtarabaku ta
kuman na daddoban ni Afu Hesus. A
addu hapa ya naattaman ku nga damdam
ku ikid na pagzigātān ku gafu ta pangi-
gakkad na Hudyo kiden teyak.
20 "A amu muy hapa ta awan pulus
ta nelemad ku ta makauffun tekamuy,
te netuldu ta kam ta kapilya muy pase
babali muy kiden, a sa nepadangag ku
ya ngamin kappyanan muy. 21 A tin-
abarangan ku para ya ngamin tolay nga
Hudyo pase Hentil ta magbabawi kid
mina ta pagliwat da ta Namaratu, te
mangurug kid na mina te Dafu tamewan
Hesus Kristu.

22 “A ta ayanin hapa a eyak ha ta ili na
Herusalem, te imaggutak, te kuman na
itu-bang nak na Kahalwa na Namaratu.
A awek hapa amu am anu sangaw ya
makkwa teyak ta iten, 23 ammi teyaken
sage nagsibal ta kadwan kiden lugar a
itta ya iparikna na Kahalwa na en ta
madatangan ku sangaw ya mangbalud
teyak ta iten Herusalem, a pagzigātan nak
kan na Hudyo kiden. 24 Ammi maski am
papasin dak a awek haman kengan ya
angat ku, te awan haman ta kappyanan
na angat ku am awek ibalin ya ngamin
patarabaku ni Afu Hesus teyak. Te yen
haman ya nangidoban na teyak petta
ipadangag ku ya damag na allak na Na-
maratu tekitam tolay.
25 “A ikamuy ngamin nga nangipadan-
gagan ku ta pangikerutan na Namaratu a
amuk na ta awedak sangaw maita. 26 A
yen ta pake ibar kun tekamuy ta am awe-
muy mangurug a awan ta liwat ku teka-
muy, 27 te awan ta tinaliban ku ta pangi-
padangag ku ta ngamin uray na Nama-
ratu tekamuy. 28 A makkamu kam mantu
nga magtaron ta bari muy ikid na ngamin
kiden mangurug, te ikamuy haman ya
netun na Kahalwa na Namaratu nga ma-
naron ikid na mangituldu tekid, te tolay
kid ni Afu Hesus nga sinaka na ta daga na
en.
29 “A kumanen hapa a amuk ta itta
sangaw ya matulad na mangituldu nga
timulyat teyak, a pagkakattwayan da san-
gaw ya mangurug kiden. 30 A bakkan la
ta yen, te magparayag hapa sangaw ya
kadwan kahulun muy, a pagkilluyan da
sangaw ya kakurugan nga netulduk teka-
muy talo am itta hapa ya mapadagdag
da. 31 A mappya mantu ta dana nonotan
muy, petta awemuy sangaw maayayyaw,
te intu nonotan muy ta netangtangit ku
para ya nepangtabarang ku tekamuy ta
araw pase hiklam abat ta tallu darun.
32-34 “A amu muy hapa ta awan ta in-
adang ku ta pirak muy ono ga-gamit muy,
te iyak hapa la ya nakkamu nagapag ta
ngamin magserbi tekami ikid na kahulun
ku kiden, 35 petta iyak mina ya parigan
muy. Te mappya ta magtarabaku kitam,
petta itta hapa sangaw ya iuffun tam ta
awan kiden makaapag ta magserbi tekid.
Te nonotan tam mina ya uhohug ni Afu
Hesus,

**‘Magasgasat sangaw ya mangatad
ammi ta maguknud,’** kunna.

“A ta ayanin a Namaratu ewan ya ikata-
lak ku nga makkamu tekamuy, a ya uho-
hug na allak na en tekitam ya mang-
pasikan ta pangurug muy, te yen ya man-
gibar ta itta ya iatad na tekamuy, petta
mesipat kam ta ngamin kiden tolay na
Namaratu. A yen la ya addet na mabidak
tekamuy,” kunna.
36 A tentu en nabalin naguhohug ta isin
a sa namalentud kid, a nakimallak kid na.
37 A nagtatangit kid hapa nga imahakup ikid
na nangammu tentu, 38 te madamdam kid
na gafu ta uhohug na en tekid ta aweda
sangaw maita. A sangaw enda netulud ta
pagluganan na en bapor.

21

Ya Ange Nig Pablu Ta Ili Na Herusalem

1 A tekami en naggagungay a nagbapor
kamin ha ni Pablu abat ta ili na Koos. A ta
kalakwatan na a nagdulot kami ta ili na Ro-
das. A tekami en nagtugut ten a dumatang
kami ta ili na Patara. 2 A yen hapa ya nakaa-
pagan mi ta takwan na bapor nga ange
ta lugar na Funisya, a naglugan kami ha.
3 A tekami en nakaabikan ta fugu na Sipre
a tinaliban mi ta abagatan na, a nagdulot
kamin ta ili na Tiro ta lugar na Siriya, a yen
ya nagdisaagan mi, te yen hapa ya pangidis-
aagan da ta karga na baporen. 4 A tekami en
nagdisaag a emmin hapa inapag ya agyan
na mangurug kiden, a pa nakipagyan kami
tekid abat ta tāliggwan. A ta pagyan mi en
tekid a nakikekallak kid hapa te Pablu gafu
ta Kahalwa na Namaratu ta awena mina
ange ta ili na Herusalem. 5 Ammi tekami
en nabalin nagpasyar tekid a nagganwat
kami hala nga magtugut, te magdulot kami
hala ta eyan mi. A gafu ta kumanen a enda
kami hapa netulud abat ta lawan na ili, a
nehulun hapa ya atawa da ikid na ānāk da
kiden. A sangaw namalentud kami ngamin
ta zigzig na bebayen, a nakimallak kami. 6 A
ta kabalin mi en a nagimpakpakamu kami,
kapye mi naglugan ta baporen, a nagtoli
hapa ya kadwan kiden ta bali da.
7 A tekami en nakadatang ta ili na Tole-
mayda a nagdisaag kami ha. A tekami
en nagimpakpakamu ta mangurug kiden
ten a nagammak kami hapa ta bali da ta
tāhiklaman.
8 A ta lalakwat a nagtugut kami ha, ammi
tinugut mi abat ta ili na Sesariya, a nag-
dulot kami ta bali ni Felipe. I Felipe ya
takday na pitu kiden nga pinili da ta idi nga
nangisaned ta rasyon na nabalu kiden, ikid
na mangipadangag ta damag ni Hesus. 9 A
itta hapa ya appat na ānāk na nga babbala-
tang, a aglavun kid hapa nga mangiuhohug
ta ibar na Namaratu.

Ya Manglavun Ta Kedarum Ni Pablu

10 A ta pagyan mi para la ta bali ni Felipe
a umange hapa ya takday aglavun na Na-
maratu nga magngagan te Agabus nga taga
Hudeya. 11 A enna bit inazi ya hakkat ni
Pablu, kapye na bit ginalutan ya kamat na

kiden ikid na takki na kiden. A ya nebar na tekami a

"Dangagan muy ya ibar na Kahalwa na Namaratu," kunna, "te kumanin kan sangaw ya kwan na Hudyo kiden taga Herusalem ta makākwa ta hakkatin yan, kapye da idarum ta Hentil kiden taga Roma," kunna.

12 A ta pakadangag mi ta uhohug na en a sa nakikekallak kami te Pablu ta awena mina ange ten Herusalem. 13 Ammi ya uhohug na en tekami a

"Awedak tangitān, pettam awek hapa madamdam, te dana nakaparanak na am uray na Namaratu ta mabaludak, ono maski am papasin dak para gafu ta pangurug ku te Afu Hesus," kunna.

14 A gafu ta awena kami dangagan a nagimmang kami hapa, a

"Namaratu ewan mantu la ya makāuray," kummi.

15 A ta nepagpasa na pigpiga araw a neganwat mi ya ngamin masapul mi kiden, a nagdulot kamin ta ili na Herusalem. 16 Ammi nehulun hapa ya kadwan kiden mangurug taga Sesariya, te enda kami netulud ta pagdulotan mi nga bali, bali ni Mason. Intu hapa ya takday na popolu kiden mangurug nga taga Sipre ta idi.

Ya Tabarang Ni Santiago Te Pablu

17 A tekami en nakadatang ta ili na Herusalem a matalak hapa ya mangurug kiden nga mangpadulot tekami. 18 A ta lalakwat a emmi itan ig Santiago ikid na kadwan kiden kalalaklakayan na mangurug kiden. 19 **"Umanu kam la,"** kun ni Pablu tekid. A sangaw binida na hapa tekid ya ngamin nepaita na Namaratu ta nepangipadangag na ta uhohug na ta agyan na Hentil kiden.

20 A tentu nabalin nagbida tekid a dinayawan da hapa ya Namaratu. Ammi ya nebar da hapa te Pablu a

"Amum kabagis, ta rinibribu ya kagittam kiden Hudyo nga mangurug te Afu Hesus, ammi pake ipapilit da hapa ta awetam mina pagtalekudan ya lintig ni Moses. 21 Ammi intu dulay, te itta kan ya nadamag da teko ta takwan ya netuldum ta Hudyo kiden ten ta lugar na Hentil kiden. Te nebar mu kan ta pagtalekudan da mina ya lintig ni Moses, te nehangat mu kan ya dana gagangay da ikid na pagbanggit da ta ānāk da kiden nga lālāki.

22 "A anu mantu ya mappya? Te am madangag da sangaw ta itta kan sin, a magporay kid na sangaw. 23 Ibar mi mantu ya kwam petta mappya, te maski itta sin ya appat na lālāki nga mayat mangidulot ta nekari da ta Namaratu. 24 A mappya sina ta mehulun ka sangaw tekid ta simbaanen, ammi iko hapa sangaw ya makkamu ta ngamin magastu da ta simbaanen, pettam kumanen mausipan hapa sangaw ya huk da. A yen sangaw ya mangipaita ta itta ka para la ta lintig ni Moses, pettam kumanen awena sangaw kurugan na Hudyo kiden ya nadamag da en teko. 25 Ammi ya Hentil kiden nga mangurug hapa te Afu Hesus a awemi ibar ta parigan da mina ya Hudyo, ammi dana nagsurat kamin tekid ta lillikan da ya mangan ta meatang, ikid na daga, ikid na bilsagen nga sedaga, ikid na makidorug ta bakkan ta atawa da," kunda.

26 A nehulun mantu i Pablu ta appat kiden lālāki ta lalakwat, a neparan da ya bari da kapye da umange ta simbaanen, petta makipaita kid ta padi en. A nebar da hapa tentu am kanu na araw ya addet na pangikari da, ikid na pangigawat da ta iatad da ta Namaratu.

Ya Panggafut Da Te Pablu

27-28 A ta magge pagpasa na mekapitu en araw nga nebar da a ittan ha i Pablu ta umag na simbaanen, a neitan na Hudyo kiden taga Asya, a pinadpadulay da ta kadwan kiden Hudyo, petta gafutan da.

"Ikamuy Istralita, manguffun kam O, te ye-yan ya mangisaned ta pangikatupagan na tekitam Hudyo, ikid na lintig tam, ikid na simbaan tamin, yaga tapangan na para ya simbaanin, te nesarok na ya Hentil nga mehangat ta isin," kunda.

29 A yen ya neayag da gafu ta dana naita da ya Hentilen Tropimo nga nehulun te Pablu ta ili, a pahig da ta nesarok ni Pablu ta simbaanen.

30 A gafu ta neayag da en a nagadukal na ya ngamin tolay ta ili, a nagbabilag kid na nga immange ta agyan na simbaanen, a ginafut da i Pablu, kapye da ginerger ta lawan na simbaanen, a insigida nelitup ya irwangan na kiden. 31 A papasin da mina i Pablu, ammi itta ya e nangidanug ta kumander na suddalu kiden nga taga Roma ta magtatapil na ya tolay kiden. 32 A insigida nangalap ya kumander ta addu na suddalu kontodu kapitan da kiden, a nagbabilag kid na nga ange kumahad ta agyan na nagtatapil kiden. A ta nepakaita na tolay kiden ta suddalu kiden a nagimmang kid na magpaluk te Pablu. 33 A ginafut na kumanderen i Pablu, kapye na nepagalut ta duwa na kawad.

"Inya hud ye-yan na tolay, a anu hud ya iningwa na," kunna ta tolay kiden.

34 Ammi nagdaduma haman ya gihawa na tolay kiden, a awena pake nadangag am anu ya kakurugan, te yaga masikan ya sitang na tolay kiden. A inalap na mantu i Pablu ta agyan na kampo na suddalu kiden. 35 Ammi tekiden nakadatang ta addanen

nga dumayum ta kampo da en a inakkat na suddalu kiden i Pablu negon gafu ta poray na tolay kiden, 36 te dumadagdag kid hapa nga magayayag ta

"Papasin muy, papasin muy," pakakin kid na.

37 A ta pakadatang da ta kampo a nesarok da mina i Pablu, ammi naguhohug bit ta kumanderen:

"Itta haen ya ibar ku teko," kunna.

38 "Anu amum maguhohug ta Giregu? Agu ta iko ya Egiptano en nga namepegafu ta magribelde ta gubyernu, ikid na nangpadagdag ta appataribu na mamapasi ta lafuken nga kadakalan?" kunna hapa na kumanderen tentu.

39 "Bakkan, te Hudyo yak haman taga kadakalan na ili ta lugar na Silisya, te ili na Tarsu. Ammi ikallak nak haen, te maguhohugak bit ta tolay kiden," kun ni Pablu.

40 "A aran ay, maguhohug kan," kunna hapa.

A umatayuk i Pablu ta utun na addanen, a nagsenyas hapa ta tolay kiden petta magimmang kid. A tekid na nagimmang a maguhohug na tekid ta agsitang na Hebreyu, te yen hapa ya agsitang da.

22

Ya Bida Ni Pablu Ta Hudyo Kiden

1 "Am-amang ku ikid na kahkahulun ku, dangagan muy haen ya mabidak tekamuy," kun ni Pablu.

2 A pake nagimmang kid na ta mappya, te naguhohug tekid ta agsitang da en. A sangaw nedulot na ya bida na en tekid.

3 "Hudyo yak, kahkahulun ku, a neanakak ta ili na Tarsu ta lugar na Silisya. Ammi ya ili na Herusalemin ya dimmakalan ku, te nagbasa yak hapa ta eskwela na la-laayen Gamaliyel. A netuldu nak ta mappya ta ngamin kiden lintig na dadagkal tam kiden. A pake nepasikkal ku hapa ya Namaratu ewan ta idi ta kuman na ikamuy, 4 a yen ta negakkad ku ya mamapasi ta mangurug kiden te Hesus, a ginafut ku ya kadwan nga lālāki pase bābāy, petta mebalud kid. 5 Maski pabida muy sangaw ta mayor na padi kiden ikid na konsihal kiden, te ikid hapa la ya nagsurat ta kahulun muy kiden ta ili na Damasku, petta kurugan da ta iyak ya nedob nga manggafut ta mangurug kiden te Hesus. A enku kid mina gafutan, petta idatang ku kid mina sekakawad ta ili na Herusalem, pettam kumanen a mapa-gang kid mina.

6 "Ammi tekami en magaab-abikan na kahulun ku kiden ta ili na Damasku a tangngan na araw, a nepagka-mak ya masikan na killat ta bikat ku nga nagafu ta langit, 7 a nahunnakak ta lutak, a nadangag ku ya nangbar teyak.

'Salu, Salu, anu haman ta igakkad nak,' kunna.

8 " 'Inya ka, Afu?' kunku hapa.

'I Hesusak nga taga Nasaret, a iyak ya igakkad mu,' kunna haman teyak.

9-10 'A anu mantu ya pakkwam teyak, Afu,' kunku hapa.

'A magtayuk kan, a magdulot ka hala ta ili, a mebar sangaw teko ya ngamin patarabaku na Namaratu teko,' kunna.

"A ya kahulun ku kiden a naita da hapa ya dakaren, ammi aweda pake nadangag ya uhohug na nakiuhohuganan teyak. 11 Ammi teyak a awek na garay nakaita, te pinagdaram nak na dakaren, a ginemidan nak na takday kahulun ku abat ta ili na Damasku.

12 "A itta hapa ten ya takday tolay nga nagngagan te Ananayas, a dayawan na ngamin Hudyo te kurugan na ya ngamin kiden lintig na Namaratu. 13 A umange hapa nagtayuk ta hebing ku. A **'Kabagis Salu, itan nak,'** kunna, a yen na ya nepakaladdang ku, te naitak na i Ananayas ta hebing ken. 14 A ya nebar na en teyak a

'Iko kabagis, ya pinili na Dyos na dadagkal tam kiden, petta amum ya ngamin uray na. A nakipaita i Hesus nga naguhohug teko, petta maitam ikid na madangag mu ya ngahal na, 15 te iko sangaw ya mangipakamu tentu ta ngamin tolay, petta amu da hapa ya naitam ikid na nadangag mu. 16 A awem na mantu magtalantan, te pazigut kan, a ayagam na ya ngagan ni Hesus, petta mabaggawan ya liwat mu kiden,' kunna hapa teyak.

17 "A teyaken nagtoli ta isin, ili na Herusalem, a itta yak ta simbaanen nga makimallak ta Namaratu, a nagmatakar i Afu Hesus teyak, 18 te naitak haman ta paguhohug na en teyak. A ya uhohug na teyak a

'Alalag mu magtugut ta ili in, te awena sangaw kurugan na Hudyo kidin ya bidam nga gafu teyak,' kunna.

19 "Ammi ya uhohug ku hapa a

'Kurugan dak de Afu, te dana amu da ta iyak ya immange nanggafut ta mangurug kiden teko ta agyan na kapilya kiden, petta pa-gangan ku kid. 20 A amu da ta iyak para ya takday kahulun na nangpapasi kiden te Esteban, te iyak ya nangibilin ta salnuk na barawasi da,' kunku tentu.

21 "Ammi awena ipalubus, te ya nebar na a

‘Magtugut kan la, te doban ta ka ta adayu, petta mangipadangag ka ta Hentil kiden,’ kunna haman teyak,” kun ni Pablu.

Ya Pagporay Na Hudyo Kiden Te Pablu

22 A mayat kid nagdangag te Pablu addet ta nebar na ya Hentil kiden, a yen ya nagporayan da tentu, a giaggayan kid na.

“Papasin muy yanan, te dulay na tolay,” kun na aggay da,

23 yaga newawadwad da ya ga-gamit da kiden ta pagaggay da, kapye da nangitappuhwak ta lafu ta utun.

24 A gafu ta kumanen a pinasarok na kumanderen i Pablu ta umag na baraks da, a nebar na ta suddalu na kiden ta paligatan da, petta ibosag na mina am anu ya pangikatupagan na Hudyo kiden tentu. 25 Ammi tekiden nagpaappa tentu petta paligatan da a maguhohug na i Pablu ta kapitanen nga magtayuk ta bikat na en.

“Mepalubus hud ta paligatan muy ya kagitta muyen nga iturayan na gubyernu na Roma am awena para la mepasikkal ya liwat na?” kunna.

26 A ta pakadangag na kapitan ta uhohug na a enna nebar ta kumander na en.

“Am paligatan tam ya tolayin yan a anu sangaw ya razon tam, te kagitta tam haman nga iturayan na gubyernu,” kunna.

27 A enna mantu pinasikkal na kumander na en.

“Kakurugan hud ta iturayan na ka na gubyernu na Roma?” kunna.

“On,” kunna hapa ni Pablu.

28 “A nagpaga ka mantu ta kuman na iyak, te addu ya nepagpagak?” kunna ha na kumanderen.

“Awan, awek nagpaga, te neanakak ta pagturayan na gubyernu gafu te minamaken,” kun ni Pablu.

29 A insigida umadayu te Pablu ya sepaligat kiden, te magburung kid na, kontodu kumander da en hapa, te nakaliwat kid na gafu ta ginalutan da ya iturayan na gubyernu na Roma.

Ya Pangidarum Na Hudyo Kiden Te Pablu

30 A ta lalakwat a inazi na kumanderen ya kawad ni Pablu, a neange na ta atubang na pinakadakal na Hudyo kiden, te dana pinagkakampat na kid petta pake pasikkalan na am anu ya pangpaliwatan da te Pablu.

23

1 A sinaned ni Pablu inita ya nagkakampat kiden nga magimbestigar tentu, kapye na naguhohug tekid.

“Kustu la ya uhohug ku tekamuy, kahkahulun ku, ta kanayun nonotan ku am anu ya ikayat na Namaratu ewan, a addet ta ayanin awan pulus ta amuk ta liwat ku tentu,” kunna.

2 Ammi ya mayor na padi kiden a ka-ma la nepalappag na ya simuk ni Pablu ta umatayuken ta hebing na. 3 Ammi ya uhohug hapa ni Pablu ta padi en a

“Iko hapa sangaw ya lappagan na Namaratu ewan, te magingaappya ka. Ape dagdagam ya lintig na Namaratu ta pagimbestigar mu teyak, ammi makaliwat ka hala ta lintig na en, te palappag mu haman ya awem para la napasikkal ta liwat na,” kunna tentu.

4 “Amāmatam hud ya mayor na padi na Namaratu?” kunna hapa na kadwan ta bikat ni Pablu.

5 “Ay, awek naamu, kahkahulun, ta intu ya mayor na padi, te kustu ya uhohug na Bibliya tam ta awetam mina maguhohug ta dulay ta magturay tekitam,” kunna ha ni Pablu.

6 Ammi tentu en nakalasin ta itta hapa ya Pariseyu kiden nga nekihu ta Saduseyu kiden a neayag na hapa ta

“Iyak hapa ya Pariseyu, kahkahulun, a anak nak para na Pariseyu, a yen ta idarum dak te ikatalak ku ya pangtolay na Namaratu ta nagpasi kiden,” kunna.

7 A gafu ta inuhohug na en a nagkakattway na ya Saduseyu kiden ikid na Pariseyu kiden, a namegafu kid na nga nagtatapil. 8 Te ya Saduseyu kiden a aweda mangurug ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden, yaga aweda hapa mangurug ta itta ya anghel ikid na anitu. Ammi ya Pariseyu kiden a kurugan da ngamin. 9 A pake simikan ya pagingay-ayag da addet ta nagtayuk hapa ya kadwan kiden Pariseyu nga abugadu, te ipapilit da ta awan ta liwat ni Pablu.

“Mabalin de ta itta ya nakiuhohug tentu ta anghel ono takwan na turin na Namaratu,” kunda.

10 Ammi nagkehal la ya pagtatapil da abat ta magburung na hapa ya kumanderen te Pablu, te magge mapilsat na ya bari ni Pablu gafu ta pagkagubgubatan da. A nangidob mantu ya kumanderen ta ange mangiadayu tentu, a negon da ha ta umag na baraks da.

11 A sangaw ta hiklam a ka-ma la nagtayuk i Afu Hesus ta hebing ni Pablu, a

“Awem la magburung, Pablu, te mappya ta iange da ka sangaw ta ili na Roma, petta ipasikkal mu sangaw ya ngagan ku ta itta kiden ten ta kuman na nepangipasikkal mu ta ili in yan,” kunna tentu.

Ya Nanggakkad Nga Mamapasi Te Pablu

12 A ta kalalakwatan na a nagpagasingan ya kadwan kiden Hudyo ta aweda pagkakan ikid na uminum abat ta aweda mapapasi i Pablu. 13 Nasurok ta appatafulu kid nga nagtulag ta pangpapasi da tentu. 14 A sangaw enda nebar ya pangigakkad da ta padi kiden ikid na pinakadakal da kiden.

"Nagtatulag kamin ta awemi pagkakan ikid na uminum abat ta awemi mapapasi i Pablu. 15 A mappya mantu ta dana ibar muy ta kumanderen ta idagut na ha sangaw i Pablu tekamuy, te **'Pake imbestigaran mi ta mappya,'** ape kummuy tentu, te dana ilakap mi pettam awena sangaw makadatang tekamuy," kunda tekid.

16 Ammi mappya la te dana nadamag na panganakan ni Pablu ya pangigakkad da tentu, a enna nebar te Pablu ta umag na baraks. 17 A sangaw binaran ni Pablu ya takday kapitan na suddalu,

"Hulunam haen ya babagu in yan ta kumander muyen, te itta kan ya ibar na tentu," kunna ta kapitanen.

18 A enna mantu netulud ta kumanderen.

"Itta yak, Ser, te binaran nak ni Pablu en, a **'Hulunam haen ya babagu in yan ta kumander muyen, te itta kan ya ibar na tentu,'** kunna teyak. A intu in yan," kun na kapitanen.

19 A ginemidan na kumander ya babagu en ta sang adayu petta pohutan na ta melemad.

"Anu mantu ya ibar mu teyak, aleng," kunna.

20 "Nagtatulag, Ser, ya Hudyo kiden ta pedagut da sangaw i Utte ken Pablu ta pagmamitingan na konsihal kiden ta lakwat, te ape imbestigaran da kan ta mappya. 21 Ammi awem la ituluk, Ser, te itta kan ya nasurok ta appatafulu na lalaki nga mangilakap sangaw tentu, te nagpagasingan kid ta aweda pagkakan ikid na uminum abat ta aweda mapapasi ya utte ken. Dana nakaparan kid na ta ayanin, te indagan da la ya pangidagut mu tentu," kunna.

22 "A awem mantu la ibarbar ya pakibidam teyak," kun na kumanderen tentu, kapye na pinatugut.

Ya Pangpetammang Na Kumander Te Pablu

23 A sangaw inayagan na kumander ya duwa na kapitan na.

"Iparan muy ya dwagatut na suddalu ikid na pitufulu na magkabayu, ikid na dwagatut na magibbal ta pika, te am alas nwebe ta hiklamin a e kam ta ili na Sesariya. 24 Pangalap muy hapa i Pablu ta pagtakayan na, a itan muy sangaw ta awan ta makkwa tentu, te emmuy itulud te Gubernador Pelis," kunna tekid.

25 A ya surat na kumanderen ta Gubernador Pelis a intun yan:

26 "Apo Gubernador Pelis:

Umanu ka la, Apo?

27 "A yen ta nagsuratak teko, Apo Gubernador, te bidan ku ya tolayin yan nga petulud ku teko. Intu ya ginafut na Hudyo kiden ta ili na Herusalemin, a pinapasi dan mina am awemi kid neddatangan na sakā suddaluk kiden. A nekerutan mi hapa, te iturayan hala na gubyernu na Roma. 28 A nedagut ku hapa ta pagmamitingan na pinakadakal da kiden, te dangagan ku mina am anu ya pangpaliwatan da tentu. 29 Ammi awan haman ta nadangag ku ta liwat na petta mapapasi ono mabalud, te intu la pangpaliwatan da tentu ya pagtalekud na kan ta lintig da.

30 "A teyaken nakadangag ta itta ya mangigakkad nga mamapasi tentu a yen ta neayukkut ku nepetulud teko, a ibar kun hapa ta mangidarum kiden ta iko mina ya enda pangidaruman tentu am anu ya pangpaliwatan da tentu. A yen la ya addet na isurat ku teko, Apo Gubernador.

Sedadayawak, Klawdyo Lisiyas," kunna surat na en.

31 A ta nepanggawat na kapitan kiden ta suraten a inalap da i Pablu, a netugut da ta hiklam abat ta ili na Antipatris. 32 A ta kalakwatan na a nagtoli ya suddalu kiden awan nagtakay ta ili na Herusalem, a ya magkabayu kiden la ya nangidulot te Pablu abat ta ili na Sesariya. 33 Enda nepaita i Pablu ta gubernadoren nga taga Roma, a neatad da hapa ya surat na kumanderen. 34 A ta kabalin na pagbasa na ta suraten a **"Taga anu ka,"** kunna te Pablu.

"Taga Silisya yak, Apo," kunna hapa ni Pablu.

35 "A dangagan ku sangaw ya uhohugam am dumatang na ya mangidarum kiden teko," kunna ha,

kapye na nepataron i Pablu ta bali ni Ari en Herud nga dafu na Hudyo kiden.

24

Ya Kapidwa Na Pangidarum Na Hudyo Kiden Te Pablu

1 Ta nepagpasa na limāhaw a dumatang na ig Ananayas nga mayor na padi kiden ikid na kadwan kiden kalalaklakayan na Hudyo kiden, a nehulun da hapa ya abugadu da en Tertulo. A umange kid te Gubernador Pelis petta ipadangag da ya

pangidaruman da te Pablu. 2 A ta pangisarok dan te Pablu a i Tertulo ya napolu nagbida, a nepadangag na ya pangidaruman na Hudyo kiden tentu:

"Apo Gubernador," kunna,

"Kakurugan ta itta ya gatut mi ta mappya teko, te awan ta dulay ta lugar mi in gafu ta kappyanan na paggubernador mu. A addu hapa ya kesasipatan mi nga mappya gafu ta kallak mu tekami. 3 A kanayun matalak kami nga manggawat ta isin kid na kappyanan ta ngamin kiden lugar mi. 4 Ammi awemi ikayat ta matalantan ka, Apo, a yen ta makikekallak kami teko ta ayanin ta dangagam bit haen ya ipadangag mi teko.

5 "Ta kuman na pangitan mi ta tolayin yan a kanayun mamadday ta dulay, te sanatan na haman ya Hudyo kiden ta ngamin paglelehut, petta magribelde kid. A intu hapa ya takday dumugān na tolay kiden nga makikattway nga mangurug te Hesusen nga taga Nasaret. 6 A ikayat na para tapangan ya simbaan mi en ta ili na Herusalem, ammi ginafut mi. A ikami mina ya makkamu nagimbestigar tentu gafu ta lintig mi, 7 ammi immange garay ig kumander Lisiyas, a ginubatan da i Pablu tekami, a nebar na ta idarum mi sangaw ta atubang mu. A yen ta itta kamin sin, 8 te am imbestigaram hapa ye-yan na tolay a amum hapa sangaw am kustu ya pangidaruman mi tentu," kunna.

9 A nakigitta hapa ya Hudyo kiden ta ngamin binida ni Tertulo ta gubernadoren.

Ya Pangipadangag Ni Pablu Ta Katunung Na

10 A ta kabalin na pagbida na Hudyo kiden a nagsenyas hapa ya gubernador te Pablu petta maguhohug hapa.

"Apo Gubernador," kunna,

"Amuk ta nabayag na ya paggubernador mu ta lugar na Hudyo kiden, a yen ta matalakak nga mangipadangag ta katunung ku teko. 11 Am pasikkalam mina a amum ta awena para la nagpasa na mafulu duwa na araw abat ta neangek ta ili na Herusalem, te ume yak nakigimung ta simbaan mi en. 12 Ammi awan haman ta nakadangag teyak nga nakidibati ta tolay ta simbaanen, a awan haman ta nakaita teyak nga mangsanat ta tolay ta ili na Herusalem ikid na had sin na kapilya. 13 A awan pulus ta mepaita da ta ayanin nga mangipasikkal ta pangidaruman da teyak. 14 Ammi maski kunna ten itta hala ya takday nga ibosag ku teko, Apo, te ya nebar na en nga makikattway a kakurugan ta ye-yen na dalan ya pangdayawan ku ta Dyos na dadagkal mi kiden, a kurugan ku hapa ya ngamin nesurat ta lintig ni Moses ikid na lebru na pinaguhohug na Namaratu ewan. 15 A intu hala ikatalak ku ya ikatalak na Hudyo kiden ta isin, te mangurugak ta itta hala sangaw ya pangtolay na Namaratu ta ngamin kiden nagpasi nga mappya ikid na dulay, petta maatadan sangaw ya tagtakday ta megitta ta iningwa na ta katolay na en. 16 A yen ta kanayun magafura yak, petta sigida madakar ya nonot ku ta atubang na Namaratu ewan pase tolay kiden.

17 "Ammi ta kuman na iyaken a nabayagak nga awan dumatang ta ili na Herusalem, ammi ta nepagpasa na pigpigādarun a dumatangak na, te enku idatang ya piraken nga neatad na Hentil kiden ta kagittak kiden Hudyo nga mazigatan. 18 A gafu ta eyak hapa mangdayaw ta simbaanen a dana nagpabaggawak ta padi kiden, kapyek simarok, petta ibalin ku hapa ya pangiatad ku ta Namaratu. A yen hapa ya nepakasimmu na Hudyo kiden teyak nga taga Asya ta umag na simbaanen. Ammi awan haman ta naita da ta tinabtabang ku, te awan haman ta addu na tolay teyak. 19 A gagangay ta ikid mina ya immange ta isin, petta idarum dak mina, am angarigan ta itta ya pangidaruman da teyak, ammi awan kid haman.

20 "A mappya mantu ta pohutam ta itta kidin sin, petta bidan da mina am anu ya napasikkal da ta liwat ku tekiden nagimbestigar teyak ta nagmamitingan na konsihal da kiden. 21 Ammi awan haman ta amuk ta pangpaliwatan da teyak am bakkan la ta inuhohug ken teyaken nagayag tekid, te ya neayag ku a

'Yen ta idarum dak te ikatalak ku ya pangtolay na Namaratu ta nagpasi kiden,' kunku la tekid," kun ni Pablu ta Gubernadoren.

22 A ta nepakadangag ni Gubernador Pelis ta bida ni Pablu a mapmappyan ya pakkamu na ta gagangay na mangurug kiden te Hesus, ammi awena bit nebar ya uray na ta mangidarum kiden, te

"Indagan ku bit ya datang ni Kumander Lisiyas, petta madangag ku hapa ya bida na," kunna.

23 A sangaw nepataron na i Pablu ta kapitanen, ammi nepalubus ta magpapasyar, a nepalubus hapa ya kofun na kiden nga umange mangatad ta magserbi tentu.

Ya Tabarang Ni Pablu Te Pelis Ikid Ni Drusila

24 A ta nepagpasa na pigpiga araw a nagtoli ha ig Gubernador Pelis ikid ni Drusila nga bagu en atawa na nga Hudyo, a

pinaayagan na i Pablu, te ikayat na dangagan am anu ya uhohugan na gafu ta pangurug na te Hesus. 25 A ya netabarang na tekid a ya tarabaku da mina ta katunungan, ikid na pangiguwad da mina ta bari da, ikid na pangpa-gang na Namaratu ta awan kiden mangurug. A gafu ta magburung na ya nonot ni Pelis ta inuhohug ni Pablu a

"Magtugut kan la bit, te paayagan ta ka ha sangaw am itta ya pakatagop ku," kunna tentu.

26 A namengaddu hapa ya nepangpaayag na tentu, petta makibidan kid, te ikatalak na ta mangatad i Pablu ta pirak petta lumattog. 27 A ta nepagpasa na dwādarun a itta ya pumatalin te Gubernador Pelis nga nagngagan te Porsyu Pestu, ammi ta awena para la nagtugut ni Pelis a nebar na ta masirak la i Pablu ta agbaludanen,

"petta itta ya panadamdaman na Hudyo kiden teyak," kunna.

25

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Pablu

1 A ta gafu na en nga maggubernador i Gubernador Porsyu Pestu a pa nagyan bit ta ili na Sesariya abat ta talluhaw, kapye na umange magpasyar ta ili na Herusalem. 2 A umange hapa tentu ya padi kiden nga Hudyo ikid na kadwan kiden kalalaklakayan da, a binida da hapa tentu ya pangidarum da te Pablu.

3 "A am ikallak na kami hapa a mappya ta mealit i Pablu ta isin, petta madangag mi hapa ya uray mu ta isin Herusalem," kunda tentu.

Ammi pangayayyaw da yen, te dana negakkad da ta ilakap da sangaw i Pablu ta dalan. 4 Ammi awena netuluk ni Pestu.

"Maski magyan la ten Sesariya, te mavitak hala dumatang ta iten. 5 A am itta ya pangidaruman muy tentu a mappya ta mehulun sangaw ya pinakadakal muy kiden, petta idarum da sangaw ta atubang ku ten," kunna tekid.

6 A nagyan para la i Pestu ta ili na Herusalem addet ta tāliggwan, kapye na nagtugut, petta dumatang na ta ili na Sesariya, a nehulun hapa ya Hudyo kiden nga mangidarum te Pablu.

A ta kalalakwatan na a umange nagtogkok i Pestu ta lugar na agimbestigaran en ta medarum, kapye na nepaalap i Pablu. 7 A ta nepangisarok da tentu a enna kinalihung na Hudyo kiden taga Herusalem, a addu ya nangidaruman da tentu ta dakal na liwat, ammi awan haman ta nepaita da ta liwat na.

8 A naguhohug hapa i Pablu, te pake ipasikkal na ya katunung na;

"Itta hud ya liwat ku ta lintig na Hudyo kiden, ikid na simbaan da en. A itta hud para ya liwat ku ta lintig na Ari en taga Roma," kunna.

9 Ammi gafu ta ikayat ni Pestu nga mangikallak ta Hudyo kiden a nebar na te Pablu ta

"Ikayat mu de metoli ta ili na Herusalem, petta yen sangaw ya pagimbestigaran ku teko?" kunna.

10 "Annun ku haman ange ta Herusalem? Itta hud ya liwat ku tekid? Itta yak na haman ta atubang na agimbestigaran ni Ari en Sisar taga Roma, a ye sin mina ya pagimbestigaram teyak. 11 Am angarigan ta itta mina ya liwat ku, petta mapapasi yak mina a awek mantu takitan ta masi yak, ammi am awan ta pakaitan na pangidaruman da teyak a awena mabalin ta mepersa yak nga medob tekid. A yen ta makikekallakak na ta Ari en Sisar, petta intu sangaw ya makkamu teyak," kun ni Pablu.

12 A dangagan na bit ni Pestu am anu ya uray na konsihal na kiden, a sangaw nebar na hapa te Pablu.

"Gafu ta makikekallak ka te Ari en Sisar a medob ka mantu tentu," kunna tentu.

Ya Pagpasyar Ni Ari Agripa Te Gubernador Pestu

13 A ta nepagpasa na pigpiga araw a umange hapa ya dafu na Hudyo kiden, i Herud Agripa, ikid na atawa na en Bernisa ta ili na Sesariya, te magpasyar kid te Gubernador Pestu gafu ta bagu nesaad hapa. 14 A gafu ta medyo mabayag kid tentu a binida ni Pestu ya kabalud ni Pablu tekid:

"Itta ya takday mabalud ta isin nga nesirak ni Gubernador Pelis. 15 A teyaken umange ta ili na Herusalem a umange hapa teyak ya padi na Hudyo kiden ikid na kalalaklakayan da, te idarum da ya mabaluden, a ikayat da ta pa-gangan ku. 16 Ammi nebar ku hapa tekid ya gagangay mi nga taga Roma ta awemi hama pa-gangan ya tolay am awena para la makiatubang ta mangidarum tentu, petta itta hapa ya pakitabbag na ta pangidaruman da tentu. 17 A tekiden umange ta isin a awek nagtalantan, te kala-watan na a nagtogkokak na ta lugar na agimbestigaran ken, a pinaayagan ku ya mabaluden.

18-19 "A pahig ku ta pake dulay mina ya pangidaruman da tentu, ammi awan haman, am awa nagintabtabbagan da hud la ya relisyon na Hudyo kiden ikid na takday tolay nga nagngagan kan te Hesus. Te ya kinan da en Hesus a nasi kan na, ammi ipapilit ni Pablu ta matolay hala. 20 A gafu ta napopoyungak hapa

ta pagintabtabbag da, a awek haman amu am had kukun na pagimbestigar ku tentu, a yen ta pinohutan ku te Pablu am ikayat na medob ta ili na Herusalem petta yen sangaw ya pagimbestigaran ku tentu. 21 Ammi awena haman ikayat am awa nakikekallak hud la te Ari Sisar, a pebalud para la, te indagan na kan ya uray ni Sisaren tentu. A nepataron ku mantu abat ta pangidob ku tentu ta Ari en," kunna.

22 A ya uhohug hapa ni Agripa a

"Ikayat ku hapa dangagan ya uhohug na mabaluden," kunna.

"A mappya hapa. Dangagam sangaw ta lakwat," kun ni Pestu tentu.

Ya Pangiatubang Da Te Pablu Te Ari Agripa

23 A ta kalalakwatan na a umange ha ig Ari Agripa ikid ni Bernisa, ammi nepaggiraw da hapa ya pagari da tekiden simarok ta agimbestigaran na gubernadoren, a nehulun hapa ya kumander kiden ikid na banang kiden ta ili. A sangaw nangidob i Gubernador Pestu ta ange mangalap te Pablu. A ta nepangisarok dan tentu a nagbida bit ya gubernador en:

24 "Apo, Ari Agripa, ikid na ikamuy ngamin nga magkakampat," kunna.

"Ya tolayin yan nga maita muy ta atubang muy, a intu hala ya nedarum na ngamin kiden Hudyo ta iten Herusalem, kapye da ha nedarum ta isin Sesariya, a neayayag da para ta mapapasi mina. 25 Ammi awan haman ta nadangag ku ta pangpapasin ku mina tentu. A gafu ta pedob hapa te Ari Sisar a doban ku mantu tentu.

26 "Ammi intu dulay te awek haman amu am anu mina ya isurat ku gafu tentu. A yen ta pinaalap ku hapa ta atubang muy, aglalo ta atubang mu Apo, Ari Agripa, petta am nadangag tanan ya tabbag na ta pangpohut mu tentu a amuk na sangaw am anu ya isurat ku gafu tentu. 27 Te kuman na awan haman ta serbi na am doban ku sangaw ya mabalud ta Ari en am awek pake ibar ya liwat na," kunna.

26

Ya Bida Ni Pablu Te Ari Agripa

1 A ya uhohug hapa ni Ari Agripa te Pablu a

"Aran maguhohug kan, te dangagan ku hapa am anu ya razom," kunna.

A neta-gay ni Pablu ya lima na, kapye na hapa ipadangag ya katunung na.

2 "Apo, Ari Agripa, ikwentak ta gasat ku ta arawin yan gafu ta itta ka, petta madangag mu hapa ya tabbag ku ta ngamin pangidaruman na Hudyo kiden teyak. 3 A maski te dana amum ya gagangay na Hudyo kiden, ikid na ngamin pagintabtabbagan da. A ikallak nak mantu, Apo, te attamam la bit ya magdangag ta uhohugan ku teko.

4 "Amu haman na ngamin Hudyo ya dana gagangay ku addet ta kaabbing ken ta dana en lugar ken addet ta neangek ta ili na Herusalem. 5 A am aweda mina ilemad a mabida da hapa ta kanayun itug ku ta mappya ya ngamin kurugan na Hudyo kiden, te nekihu yak haman ta pinpinanga na Pariseyu kiden nga masikan mangipasikkal ta relisyon na Hudyo. 6 Ammi gafu ta ikatalak ku ya datang na Mangikerutan ikid na pangtolay na ta nagpasi kiden nga nekari na Namaratu ta dadagkal tam kiden, a yen ta itta yak sin nga medarum ta atubang mu.

7 "Ammi anu kawagan na ta idarum nak na Hudyo kiden gafu ta ikatalak kin, bakawa intu la ikatalak ku ya ikatalak na ngamin Hudyo ta ngamin kiden lugar. A gafu ta ikatalak da ya datang na Mangikerutan ikid na kesipat da ta pangtolay na ta nagpasi kiden a yen ta ikakinan da ya makimallak ta Namaratu ta araw pase hiklam. Ammi gafu ta ipadangag kun ya datang na ikatalak da en nga Mangikerutan a anu kawagan na, Apo Ari, ta yen ya pangidaruman da teyak. 8 A am kakurugan ta tolayan na Namaratu ya nagpasi kiden a anun muy mantu pahig ta tulad ya nepangtolay na te Hesusen?

9 "Kumanen hapa teyak ta idi, te pahig ku haman ta doban nak na Namaratu nga manggamma ta mangurug kiden ta ngagan ni Hesus. 10 A yen mantu ya tinarabakuk ta ili na Herusalem, a addu ya nepebalud ku tekid, te iyak ya pinatudunan na padi kiden nga manggafut tekid, a iyak para ya takday makigitta ta mamapasi kiden tekid. 11 A awek haman nakaintak nga mangsaned ta kapilya na Hudyo kiden talo am itta ya madatangan ku ta mangurug tentu. A nepapalpaluk ku kid para ta atubang na umange kiden nakigimung, petta pagtalekudan da mina ya pangurug da tentu. A gafu ta masikan ya pangikatupag ku tekid a en ku kid hapa inapag addet ta adayu kiden na lugar, petta pa-gangan ku kid mina.

12 "Yen ta immange yak hapa ta ili na Damasku, te pinatudunan nak na padi kiden nga ange manggafut ta mangurug kiden. 13 Ammi tekami en nagtugtugut ta kalsada en a nepagka-mak, Apo, ya pake masikan na killat nga nagafu ta langitewan, a masmasikan haman ammi ta bilagewan, a linehut na kami ikid na

kahulun ku kiden. 14 A sa nahunnak kami
ta lutak, a nadangag ku hapa ya mangbar
teyak ta agsitang na Hudyo:
‘Salu, Salu, anu haman ta igakkad
nak? Iko hala ya matakitan am ikuyat
mu ya muduk ku,’ kunna teyak.
15 ‘Inya ka hud, Afu,’ kunku hapa.
‘I Hesusak, a iyak haman ya igakkad
mu,’ kunna.
16 ‘A magtayuk kan, te yen ta
nakipaita yak teko petta magbalin ka ta
daddoban ku nga mangipasikkal teyak,
te ipasikkal mu sangaw ya nepaitak
teko ta ayanen ikid na ngamin ipaitak
sangaw teko.
17 ‘A ilillik ta ka hapa sangaw ta pang-
gakkad na kagittam kiden ikid na Hen-
til kiden, te yen kid ya pangidoban ku
teko, 18 petta pagladdangam ya mata
da, petta pagtugutān da ya sugiram nga
iturayan ni Satanas, a simarok kid ta
dakar nga iturayan na Namaratu. Te
am mangurug kid teyak a mapakoman
ya liwat da, a mesipat kid hapa ta tolay
kiden nga binaggawan na Namaratu,’
kunna haman teyak.
19 “A yen ya gafu na, Apo Ari Agripa,
ta awek nagtalekudan ya nagmatakaren
teyak, 20 te namegafu yak na mangi-
padangag ta ili na Damasku, a sangaw ta
ili na Herusalem, ikid na ngamin paglele-
hut na lugar na Hudeya, kapyek hapa
umange ta agyan na Hentil kiden. A pake
nepadangag ku ta magbabawi kid mina
ta pagliwat da, petta mangurug kid na ta
Namaratu ewan. A pake nebar ku para
ta idulot da mina ya mappya na tarabaku
nga megitta ta pagbabawi da.
21 “A yen hapa ya gafu na, Apo, ta
ginafut nak na Hudyo kiden ta simbaa-
nen ta ili na Herusalem petta papasin
dak. 22 Ammi mappya la te kanayun
uffunan nak hala na Namaratu ewan
abat ta ayanin. A yen ta itta yak ta
atubang muy nga mangipasikkal ta ata-
nang kiden tekamuy pase alinnak kiden,
te awan haman ta takwan na ipasikkal
ku tekamuy ngamin am bakkan la ta
kuman na linavun ni mina Moses ikid
na kadwan kiden pinaguhohug na Na-
maratu ewan. 23 Te yen kid haman
ya palungu nanglavun ta mapapasi ya
ange mangikerutan tekitam, kapye na
sangaw matolay, petta intu ya imunnan
nga mangipasikkal ta dakar ta kagitta na
kiden Hudyo pase Hentil kiden,” kun ni
Pablu.
24 Ammi tentu para la naguhohug a tin-
abtabang ni Gubernador Pestu:
“Maguyung ka, Pablu, te paguyungan
na ka na kaddu na adal mu,” kunna ta
pagayag na tentu.
25 “Maski awek maguyung, Apo Gu-
bernador, te kakurugan ya ngamin uho-
hugan ku. 26 Maski pabidam te Ari Agripa
ina, te dana amu na haman ya ngamin
nabidak ta ayanen. A yen ta awek ika-
mat ibida tentu, te dana amu na, te
awena haman nakkwa ta nelemad,” kun
ni Pablu tentu.
27 A ya uhohug na hapa te Ari Agripa a
“Ibar mu haen, Apo, am kurugam ya
nesurat na pinaguhohug kiden na Na-
maratu? Ammi maski awem ibar amuk
haman ta kurugam,” kunna.
28 “Pahig mu hud ta alistu yak mangu-
rug te Hesus gafu ta bidamina?” kun ni
Ari Agripa tentu.
29 “Maski am alistu ka ono am awan,
makimallakak hala ta megitta ka mina
teyak fwera ta kawaden ta kamat kin.
Kumanen hapa mina ta ngamin kidin
makadangag teyak ta ayanin,” kun ni
Pablu tentu.
30 A sangaw sa nagtayuk ya ari en ikid
ni Bernisa ikid na gubernadoren ikid na
kahebing da kiden. 31 A tekid na nakauhet
a
“Awan haman ta iningwa na ta dulay
nga megitta ta kapapasi na ono kabalud
na,” kukunda.
32 “Gagangay ta maibbatan mina am
awena mina nakikekallak te Ari en Sisar,”
kunna hapa ni Ari Agripa te Pestu.

27

Ya Pangidob Da Te Pablu Ta Ili Na Roma

1 A ta nekari na en nga araw nga pangidob
ni Pestu te Pablu ta ari na taga Roma kiden a
inalap da ig Pablu ikid na kadwan kiden na-
balud, a enda kid netulud te Huliyo, te intu
ya kapitan na suddalu kiden nga magtaron
tekid addet ta ili na Roma. 2 A sa gimon kami
nig Pablu ikid na suddalu kiden ta takday
na bapor selayag nga taga ili na Adrumito,
te magganwat na magtugut ya baporen, a
sage magsibal sangaw ta ili kiden ta pingit
na bebay ta lugar na Asya. Intu hapa kahu-
lun mi i Aristarku nga taga Tesalonika ta
lugar na Masadonya. A kumanen nagtugut
kamin.
3 A ta kalakwatan na a nagsibal kami ta
ili na Sidon, a nekallak ni Huliyo i Pablu,
petta dumagut bit nga ange mangalap ta
masapul na kiden ta bali na kofun na kiden.
4 A tekami en ha nagtugut a atubangan na
kami na paddad, a yen ta nagpingit kami
ta lingad na fugu na Sipre. 5 A tekami en
nakadakit ta bebayen ta annung na lugar na
Silisya ikid na Pampiliya, a nagdulot kamin
ta ili na Mira ta lugar na Lisya. 6 A yen
bit ya nagdisaagan mi, te umange nagapag
i kapitan Huliyo ta takwan na pagluganan

mi, a sangaw pinaglugan na kami ta takday bapor taga Alehandra, te magdulot ye-yen na bapor ta lugar na Itali. 7 Pake mabayag kami nakatugtugut abat ta addu na araw, a addu ya zigat mi nga nakadatang ta annung na ili na Nidu. A gafu ta atubangan na kami na paddad a nagpaabagatan kamin, petta angen mi ya lingad na fugu na Kareta. 8 A tekami en nagtalib ta annung na Salmone a medyo nazigatan kami hapa pumingit abat ta nakadatang kami ta kinan da en Mappya na Paglingadan nga abikan ta ili na Laseya.

9 A gafu ta natalantanan kamin ta paddaden a nadatangan na kami na agirid ikid na araw na kawan, a mazigat na ya magbapor, a netabarang ni Pablu ta aweda bit mina magdulot.

10 "Mariknak, Apo, ta pake mazigatan kitam sangaw, a maperdi sangaw ya baporin kontodu karga tam, yaga addu sangaw ya masi tekitam," kunna.

11 Ammi takwan ya uray na piloto ikid na makābaporen, a yen kid ya kinurug ni Kapitan Huliyo ammi te Pablu. 12 A gafu ta medyo dulay kan hapa ye-yan na paglippadan ta agirid a addu ya nangibar ta imunnan kami talo am madatang mi ya lugar na Fenika tagad ta lod na fugu na Kareta, te itta kan ten ya mapmappya na paglingadan nga umatubang ta lod na abagatan ikid na lod na amyanan. A mapmappya kan ta yen ya pagpataliban mi ta araw na kawan, te malingadan kan ta paddad.

Ya Zigat Da Ta Kawan Ta Bebay

13 A sangaw gafu ta itta ya palapaddad nga nagafu ta abagatan a matalak kid na, te pahig da ta makkwa dan hala ya gakkad da en. A yen ta negon dan ya landuken nga kesodan na baporen, a nagtugut kamin ha ta papapingit na fugu na Kareta. 14 Ammi awena la mabayag a netapal na kami na masikan na paddad nga nagafu ta amyanan. 15 A gafu ta awemi napaatubang ya baporen ta paddaden, a netuluk mi mantu ta mepaddad. 16 A inange mi ya taakub na fugu na Kawda, petta malingadan kami ta paddaden, a magge awemi negon ya barangayen nga ginerger na baporen, te igalut mi ta ngarab na en. 17 Ammi ta nepangigon min ta barangayen a ginalutan da hapa ya tangngan na baporen ta dakal kiden na lubid, petta awena imangat na nagtotopan na en. A ta kabalin na panggalut da a nagburung kid na ta mepaddad ya baporen ta dammang, a mesalsal ta kaassangan na danumen ta kinan da en Sirte. A yen ta neakban da ya dakalen layag na petta awena makaange ta kaassangan na danum, a netuluk da la ta mepaddad. 18 A gafu ta awena haman magimmang na sikan na paddad ikid na palung kiden a pake nakawanan kami addet ta lalakwat, a nepagiwarad dan ya karga na baporen ta danum petta malampaw ya baporen.

19 A ta mekatallu en araw a magge malammad na ya baporen, a sina-sat da ya kadwan kiden ramyenta na layag kiden, a nepagihunnak da kid ta bebay. 20 Ammi intu para dulay te awenan haman limattog na bilag ikid na bitwan kiden abat ta addu na araw gafu ta kasikan na kawanen, a awemin amu ya agyan mi, a awan na ta ikatalak mi ta matolay kami.

21 A gafu ta nabayag hapa ya nagtarabaku kiden nga awan nakatagop nangan, a enna kid hapa tinabarangan ni Pablu.

"Mapmappya mina en, kahkahulun, ta kinurug dak, petta awetam bit mina nagtugut ta fugu na Kareta, te nalillikan tanan mina ya zigatin yan ikid na kaperdi na karga na baporin. 22 Ammi awemuy na magburung, te awan sangaw ta masi tekitam, te ya baporin la ya maperdi. 23-24 Te umange nagtayuk ya anghel na Dyos kewan Namaratu ta hebing ken ta hiklamen, a nebar na teyak:

'Awem la magburung, Pablu, te uray na Namaratu ta imatubang ka sangaw te Ari en Sisar. A dinangag na ya pakimallak mu ta kahulum kidina, petta awan sangaw ta masi tekid,' kunna teyak.

25 "A awemuy mantu magburung, kahkahulun, te ikatalak ku ya Namaratu ewan ta magdulot hala sangaw ya kuman na nebar na en teyak, 26 ammi mappya ta mesalsal kitam sangaw ta takday na fugu," kun ni Pablu tekid.

27 A kumanen nedodoyan kami la ta bebay na Adriyatiko abat ta dwāliggwān. A ta mekafulu appat na hiklam a narikna na magibbal kiden ta bapor ta umabikan kami ta lutak, 28 a ginukud da mantu ya kadalam na danumen, a tallufulu annam na metru ya kadalam na. Magananwan la a ginukud da ha a dwafulu pitu metru. 29 A gafu ta nagburung kid ta metumpap ya baporen ta kabatun a nehunnak da ya appat na kesodan na nga negalut ta huli na en, a nakimallak kid ta mavit mina ya araw. 30 Ammi intu para dulay, te ya magibbal kiden ta bapor a ikayat da magtammang ta baporen, a enda neuhiyay ya balabarangayen ta danum, petta pagluganan da ta pagtammang da. Ammi ape ihunnak da ya landuken nga negalut ta mukat na baporen ta kuman na nepagihunnak da kiden ta huli na. 31 Ammi mappya la, te neitan na kid ni Pablu, a nedanug na kid ta kapitan na suddalu kiden.

"Am awena masirak na magibbal kiden ta bapor awan sangaw ta matolay tekitam ngamin," kunna tentu.

32 A gafu ta kumanen dinob na kapitanen
ya ange manggattat ta galut na barangayen,
petta mahunnak ta danum.
33 A tentu en tanagay nagkarawan a
pinagturad ni Pablu ya tolay kiden ta man-
gan kid mina.
"Awemuy haman nangnangan abat ta
mafulu appat na araw gafu ta maburung
kam la. 34 Mangan kanan mina, petta
magsikan sangaw ya bari muy, te awan
sangaw ta masi tekitam maski takday la,"
kunna.
35 A intu ya napolu nangalap ta pan, a
nepakimallak na ta Namaratu ta atubang
na ngamin, kapye na pinilsat, a kinan na.
36 A gafu ta kumanen a naazi hapa ya bu-
rung na nonot da, a nangan kid na hapa.
37 Dwagatut pitufulu annam kami ngamin
nga nagyan ta baporen. 38 A tekiden nabat-
tug ta nepangan da a nepagihunnak da ta
bebay ya irik kiden petta pake maglampaw
para ya baporen.

Ya Kaperdi Na Baporen Ta Batu

39 A tentun nagdakar a aweda amu ya
lugaren nga agyan da, ammi naita da ta
itta ya sinang walawer na ginat, a yen ya
ikayat da en pangisarokan ta baporen talo
am mabalin. 40 A ginattat da mantu ya galut
na landuk kiden nga nesod ta kabatunen
ta huli na baporen, kapye da inubadan ya
galut na lapag na en. A sangaw nepotun da
ya assangen layag ta ulu na baporen, a netu-
bang na kamin na paddad ta tagad ta ba-
naden. 41 Ammi intu dulay, te intu inange
na baporen ya kauknudan na ginat kiden ta
pagdafungan na palung kiden, a nelumlum,
a awenan nakaalit. A nakutukutet hapa ya
huli na ta kasikan na palung kiden.
42 A ya uray na suddalu kiden a papasin
da ya mabalud kiden, petta awan sangaw ta
makatammang, 43 ammi ginamman na kid
na kapitan, te ikayat na ikerutan i Pablu. A
ya makkamu kiden maglangoy a pinaglattu
na kid ta danumen petta imunnan kid ta
ba-naden. 44 A ta kadwan kiden a nebar
na ta gumafut kid ta tabla ono kompormi
na itta nga naazi ta baporen. A kumanen
sa nakadatang kami ngamin ta ba-naden, a
awan ta nakkwa ta dulay tekami.

28

Ya Pagyan Da Ta Fugu Na Malta

1-2 A tekami en nakagon ta ba-naden a
enna kami pinagdulot na limugar kiden ta
fugu en, a yen ya nepakadangag mi ta Malta
ya ngagan na fugu en nga dimmatangan mi.
A addu hapa ya nepaita na tolay kiden ta
kallak da tekami, a naghatung kid hapa ta
paggukupan mi, te nagudan na, a masanaw.
3 Umange hapa nangalap i Pablu ta hangaw,
ammi tentu en nangitumpa ta hangaw ki-
den ta afuyen a imuhet ya madagat gafu ta
patu en, a kinagat na ya kamat na en. 4 A
ta nepakaita na tolay kiden ta ulagen nga
nagbesin ta kamat ni Pablu a
"Kakurugan ta amapasi ya tolayin yan,
te maski nakadakit ta bebayen a awena
mantu mabalin ta matolay gafu ta addu
ya liwat na, te masi sangaw ta dagat na
ulagina," kunda,
5 Ammi newadwad na hala ya ulagen ta
afuyen, a awan ta nahikna na ta takit na.
6 Nepa-na na tolay kiden ya pagbaga na
bari na ikid na pasi na, ammi gafu ta awan
ta naita da ta kabayag na pangipa-na da a
nauli ya nonot da tentu, te nebar dan ta intu
ya takday na dyos.
7 A ta kabalinan na kumanen a umange
kami ta bali na mayor na fugu en, bali ni
Publiyo, te abikan ya lutak na kiden ta ba-
naden dimmatangan mi, a pinagdulot na
kami ta bali na, a pinakpakan na kami ta
talluhaw. 8 Ammi nagtakit hapa ya dama
ni Publiyo, te nagpatu, yaga nagatattay. A
enna inita ni Pablu, a nepakimallak na. A ta
nepangisagpaw ni Pablu ta kamat na tentu
a nagmappyan. 9 A ta nepakedamag na
pagmappya na en ta kadwan kiden tolay ta
fugu en a umange hapa ya nagtakit kiden te
Pablu, a nagmappya kid hapa. 10-11 Nagyan
kami ta fugu in yen abat ta talluhulan, a
addu ya neatad na tolay kiden tekami ta
pangikayat da tekami.

Ya Pagdulot Da Ta Ili Na Roma

A ta kabalin na talluhulan a nagganwat
kami ha nagtugut, te itta ya takday na bapor
nga naglingad ta fugu en ta agiriden, a yen
ya pagluganan mi. Taga Alehandra hapa
ya baporen, a Siping na Dyos ya ngagan
na. A tekami en nagganwat naglugan a
pinagbalun na kami hapa na tolay kiden ta
ngamin masapul mi ta angen mi in. 12 A ku-
manen nagbapor kami ha abat ta ili na Sir-
akut, a nagyan kami ten ta talluhaw, kapye
mi ha nagtugut. 13 A sangaw nagsibal kami
hapa ta ili na Regiyo ta tangagaw, te ipa-na
mi ya paddad nga magafu ta abagatan.
A ta mekaduwa en araw a nagdulot kami
ta ili na Puteoli, a nagdisaag kami. 14 A yen
hapa ya nakasimmun mi ta kadwan kiden
mangurug, a inagagay da kami hapa nga
magyan tekid abat ta pitu araw. A tekami
en ha nagtugut a tinugut mi abat ta ili na
Roma. 15 Ammi ya mangurug kiden taga
Roma a dana nadamag da hapa ya datang
mi ta ili na Puteoli, a enda kami dinafung ta
Plasa na Appio, a ya kadwan kiden para a
dinafung da kami ta agyan na kinan da en
Tallu na Tyenda. A ta nepakaita ni Pablu
tekid a matalak hapa ta Namaratu, a pinag-
turad na ya nonot na. 16 A ta datang mi ta ili

na Roma a aweda pake nebalud i Pablu ta agbaludan, te pagurayan da la ta takday na bali, ammi mehulhulun hapa ya suddalu en nga nangtaron tentu.

Ya Pangipadangag Ni Pablu Ta Ili Na Roma

17 A ta kabalinan na talluhaw a pinaayagan ni Pablu ya pinakadakal na Hudyo kiden taga Roma ta bali en nagyanan na. A tekiden nagkakampat tentu a binida na ya gafu na nepangpaayag na tekid.

"Yen ta pinaayagan ta kam, kahkahulun, petta bidan ku tekamuy ya gafu na kabalud kin. Te maski am awan ta liwat ku ta kagittak kiden Hudyo ikid na gagangay tamen nga nesirak na dadagkal tam tekitam, a ginafut dak hala ta ili na Herusalem, a nedarum dak ta atubang na taga Roma kiden, petta mabaludak.

18 "A tekid na hapa nagimbestigar teyak a awan haman ta napasikkal da ta pangpapasin da teyak, a inibbatan dak mina, ammi awena haman nekayat na Hudyo kiden. 19 A gafu ta nepapilit da ta itta ya liwat ku a kapilitan ta nakikekallakak te Ari en Sisar, ammi awan haman ta idarum ku ta kagittak Hudyo. 20 A yen ya gafu na nepangpaayag ku tekamuy petta dangagan muy hapa ya mabidak, te nabaludak sekawad gafu ta pangikatalak ku ta mangikerutanen nga nekari na Namaratu ta dadagkal tam kiden," kunna.

21 A ya tabbag da hapa tentu a

"Awan haman ta nadamag mi gafu teko, te awan para la ta nesurat na taga Hudeya kiden tekami, a awan hapa ta binida na nagafu kiden ten. 22 Ammi ikayat mi sangaw dangagan teko am anu ya pake kurugam, te ya nadamag mi ta kahulum kiden nga makikattway ta pangurug na dadagkal tam kiden a dulay kan ya bidan da tekid ta ngamin kiden lugar," kunda te Pablu.

23 A nagbabidan da hapa ni Pablu ya araw na pagdangag da tentu. A ta lalakwat ta nagbabidan da en a nagdadatang hapa ya awan bababang na tolay ta pagyanan na en, a nagtangtangagaw nangipasikkal i Pablu ta pangikerutan na Namaratu tekid, a pake ipasikkal na para ya uhohug na Namaratu tekid nga nesurat ni mina Moses ikid na kadwan kiden pinaguhohug na Namaratu, petta mangurug kid mina te Hesus gafu ta intu ya nagdulotan na bida na surat kiden. 24 A nangurug hapa ya kadwan ta inuhohug na en, ammi nasoysoy ya kadwan. 25 A gafu ta nagkakattway ya nonot da a nagtatugut kid na, ammi dana naguhohug bit i Pablu ta takday para la na uhohug ta awan kiden nangurug:

26 "Kustu hala ya uhohug na Kahalwa na Namaratu ta dadagkal muy kiden, te ya uhohug na tekid gafu te mina Isayasen a

'Pake dangagan muy ya uhohug na Namaratu, ammi awemuy haman maawatan.
A maski pake bilbigan muy awemuy haman metug,
27 **te nagtuyag haman ya nonot muy,**
a maningbangngag kam,
a nagkigsap kam para gafu ta awemuy ikayat makaita ikid na magdangag ikid na magnonot.
A yen ta awemuy magbabawi petta pagmappyan ta kam mina,' kunna tekid.

"A gafu ta parigan muy ya dadagkal muy kiden a 28 ibar ku tekamuy ta pagtalekudan na kanan na Namaratu, a ya Hentil kiden ya pangibaran na ta pangikerutan na tekid, te ikid na sangaw ya mangurug," kun ni Pablu tekid.

29 A ta nekabalin na naguhohug tekid a nagtatugut kid, a nagkapopohutan da ya inuhohug na tekid.

30 A nagyan hala i Pablu ta sinalda na en bali abat ta dwadarun, a pinagdulot na ya ngamin kiden umange magdangag tentu, 31 te mepalubus la mangipadangag ta ngagan ni Afu Hesus ikid na pangikerutan na Namaratu tekid.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Roma Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Roma ya ngagan na kadakalan na ili ta lugar na Itali. A ya tolay kiden hapa nga dana nagyan ta ili na Roma a addu ya dyos da, te aweda para la amu ya kakurugan na Dyos nga namadday ta ngamin paglelehutin kontodu langit. A kuman na intu hapa dyos da ya ari da en, a masapul kan ta dayawan da hapa ta kuman na pangdayaw da ta kadwan kiden dyos da. Ammi ya Hudyo kiden nga umange nakipagyan ta ili na Roma a awan ta takwan na Dyos da am bakkan la ta Namaratu ewan, a pake ikatupag da ya mangdayaw ta takwan na dyos. A yen ta ikatupag da hapa ya mangurug te Hesus, te ibar da ta tolay haman la. A maski am mangurug kid ta Namaratu a aweda kurugan ta Anak na i Hesusen, te nakigitta kan la ta Dyos maski am kagitta tam tolay.

Ammi ya kadwan kiden Hudyo nga taga Roma a pake nadangag da ya damag ni Hesus nga nepadangag na turin na kiden a kinurug da hapa, otturu nepadangag da hapa ta kadwan kiden tolay taga Roma, a kinurug da hapa. A gafu ta itta ya mangurug nga Hudyo ikid na Hentil (bakkan ta Hudyo) te Hesus a yen kid na ya gafu na iglesya ni Hesus ta ili na Roma. A yen kid ya nagsuratan ni Pablu ta suratin yan.

A yen ta nagsurat i Pablu tekid, petta dana meparan ya enna pangpasyar tekid. Te ya kuman na narikna ni Pablu ta kadwan kiden Hudyo a maski mangurug kid na te Hesus, a paruban da la ya mangidulot ta lintig na Namaratu nga netuldu ni mina Moses ta popolu kiden dadagkal da, te pahig da ta yen ya pedulot na Namaratu tekid petta ikwenta na kid ta matunung gafu ta pangidulot da ta lintig na en. Ammi ya pake ipasikkal ni Pablu ta surat na in tekid a awena kan mabalin ta kunna ten, te awan kan ta mabalin tam nga mangidulot ta lintig na, te kanayun pagliwatan tam haman. A am kakurugan kan mina ta matunung kitam ta pakaitan na Namaratu gafu ta pangidulot tam ta lintig na en a awan kan ta serbi na nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden. A gafu ta gagangay tam kan nga kanayun magliwat a awena kan mabalin ta matunung kitam ta pakaitan na Namaratu am bakkan ta intu hapa la ya makkamu ta katunung tam, pettam kumanen a awan ta pangpa-gangan na tekitam. A yen kan ya gafu na ta dinob na ya anak na en Hesus nga nangikaru ta liwat tam kiden, petta am ikatalak tam ya nepangikaru na a ikwenta na kitam kan ta matunung gafu ta pangikatalak tam. A am itta kitanan kan te Hesus ikid na ittan ya Kahalwa na Namaratu tekitam a intu kan hapa la ya makkamu mangpasikan tekitam petta makkwa tam ya mangidulot ta ngamin ikayat na Namaratu tekitam.

A ya takday para uhohug nga ipasikkal ni Pablu ta surat na in a bakkan ta Hudyo kiden la ya ikwenta na Namaratu ta tolay na, te intu kan la tolay na ya ngamin kiden mangikatalak te Hesus kompormi am Hudyo kid ono am Hentil kid. A maski am dana pinili na Namaratu ya Hudyo kiden gafu ta simsima kid ni mina Abrahamen am aweda kurugan ya dinob na en nga ange nangikaru ta liwat da kiden a nelogot da ya nepangpili na Namaratu tekid. Te intu kan la ikwenta na Namaratu ta simsima ni mina Abrahamen ya ngamin kiden mangikatalak ta mangikerutan tekid ta kuman ni Abrahamen kompormi am Hudyo kid ono am Hentil kid. Te ikitam kan nga mangikatalak te Hesus ya kakurugan na Istralita na Namaratu. A ya nesurat mantu ni Pablu a intu yan:

(v 7) Tekamuy ngamin nga iddukan na Namaratu nga negitta na ta tolay na kiden ta ili na Roma.

Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

1 A ya nagsuratin tekamuy a iyak, Pablu, nga daddoban ni Hesus Kristu. A yen ta inalap nak, petta isaad nak ta turin na en nga ange mangipadangag ta Mappya en Damag na Namaratu. 2-3 A awan mantu ta takwan na ipadangag ku am bakkan ta kuman na nebar na Namaratu ta idi ta lebru na en nga nesurat na aglavun kiden, te intu nesurat da ya ange na Anak na Namaratu ewan. A intu hala ya Dafu tamewan Hesus Kristu. A tentu en umange a negitta tekitam tolay, te simsima ni mina Dabiden. 4 Ammi maski am tolay a nepasikkal hapa ta Anak na Namaratu ewan nga seppakapangwa, te tentu en nasi a natolay hala gafu ta kahalwa na en nga negitta ta Namaratu ewan. 5 A gafu ta kallak na en teyak a nesaad nak ta turin na en nga ange mangipadangag ta damag ni Hesus Kristu ta ngamin tolay ta ngamin kiden lugar, petta intu mina ya madayawan gafu ta pangurug da tentu. 6 A kumanen hapa tekamuy nga taga Roma, te yen ta inalap na kam hapa, petta tolay kanan ni Hesus Kristu. 7 (-)

Ya Katalak Ni Pablu Ta Mangurug Kiden

8 A ikamuy hapa, kahkahulun, ya gafu na talak ku ta Namaratu ewan ikid ni Afu Hesus, te bidan na kanan hapa na ngamin tolay addet ta ngamin paglelehutin gafu ta

pangurug muy, a yen ta nadamag ta kam
hapa. 9-10 A kanayun pakimallak ta kam
hapa ta Namaratu ewan, te awek magim-
mang makimallak tentu. A gafu ta tatakday
la ya nonot ku nga magserbi tentu a idulot
ku la ya mangipadangag ta damag na Anak
na en ta ngamin kiden lugar. A Nama-
ratu hapa la ya mangipasikkal ta am kada
makimallakak tentu a ibar ku hapa ta eyak
mina magpasyar tekamuy, am yen ya uray
na teyak. 11 A yen ta pake ikayat ku mag-
pasyar tekamuy, petta isipat ku hapa teka-
muy ya iatad na Kahalwa na Namaratu nga
mangpasikan ta pangurug muy, 12 pettam
ikamuy hapa ya mangpasikan ta pangurug
ku, te mappya ta magimpaspasikan kitam
ta pangurug na gintatakdayan tekitam.
13 Ammi awemuy pahig, kahkahulun, ta
ayanin la ya pakanonot ku nga umange
tekamuy, te naming-addu yak nga magganwat, ammi kanayun neguguwadak abat ta
ayanin. Ammi ikayat ku la umange teka-
muy talo am itta ya mapadagdag ku te
Hesus ta kagitta muy kidina nga taga Roma
ta kuman na Hentil kiden nga napadagdag
ku ta kadwan kiden lugar. 14-15 A yen ta
pake karagatan ku ya mangipadangag ta
damag na pangikerutan na Namaratu ta
kagitta muy kidina nga taga Roma, te li-
wat ku ta Namaratu am awek ipadangag
ya pangikerutan na ta ngamin tolay, maski
am anu ya katolay da ikid na amu da, petta
madangag da hapa.

Ya Damagen Nga Nepadangag Ni Pablu

16 A pake ikatalak ku para ya damag na
pangikerutan na en, te am kada mepadan-
gag a mehulun hapa ya pakapangwa na Na-
maratu petta mekerutan ya ngamin kiden
mangurug. Ikami nga Hudyo ya napolu
nangipadangagan na, a ta ayanin a isipat
na hapa ya kadwan kiden nga Hentil. 17 A
mabalin ta mekerutan ya mangurug, te ya
damag na en ya pakkamun tam ta ikwenta
na kitam ta matunung gafu ta pangurug
tam am idulot tam la ya pangikatalak tam
tentu addet ta addet, te ya uhohug na ta
surat na Bibliya a

**“Intu sangaw matolay magnayun ya ik-
wenta na en ta matunung gafu ta
pangikatalak na tentu,”** kunna.

*Ya Kasasaad Na Awan Makkamu Ta Na-
maratu*

18 A kakallak sangaw ya awan kiden man-
gurug, te pa-gangan na kan sangaw ya
ngamin kiden mangwa ta dulay ikid na
awan makanonot tentu, te yen hapa ya
nepakamu na ta damag na pangikerutan na
tekitam. Te maski am amu da ya kakurugan
a dulay la ya tarabakun da. 19 A yen ta awan
ta pambar da, te dana amu da haman ya
malogon maamu ta Namaratu, te nepaita
na hala tekid. 20 Te addet ta nekaparatu
na ngamin paglelehutin a pake nepasikkal
ya awan maita ta kasasaad na Namaratu,
te ya pakapangwa na ikid na kadyos na a
malogon maita gafu ta pinadday na kiden.
21 A yen ta awan ta pambar da, te maski am
amu da ta itta ya Namaratu aweda haman
dinayawan ta kuman na mekustu tentu,
ikid na aweda hapa ipaita ya talak da tentu,
te intu la nonotan da ya awan ta kapkap-
pyan. A kuman na nagsugiram mantu ya
nonot da gafu ta aweda kurugan ya nepaita
na tekid. 22 Ibar da ta malalaki ya amu da,
ammi madi haman, 23 te negitta da ta Dyos
ya pinadday da kiden nga sinang tolay, ikid
na sinang ayam, ikid na sinang mamanuk,
ikid na sinang ulag.

24 A gafu ta intu la karagatan da ya dulay
a binaybay-an na kid na Namaratu, petta
maguray kid la nga magpadakat ta bari da
ta pangadallaw da ikid na pagingatattug da,
25 te aweyan da haman ya kustu en nga
nepaita na Namaratu tekid, a kurugan da
hud la ya tulad, te bakkan ta Namaratu ya
dayawan da ikid na pakidafun da am awa
pinadday na kiden. Ammi Namaratu hala
sangaw ya madaydayawan addet ta addet.

26 A binaybay-an na kid, petta idulot da la
ya kuman na ikayat da en nga kāāmāmatān,
te ya babay kiden a aweyan da ya lalaki,
te makidorug kid hud la ta sakā babbay
da. 27 A kumanen hapa ta lalaki kiden, te
aweyan da ya babbay, gafu ta sakā lalaki
da ya pagattugān da. A intu la tarabakun
da ya kāāmāmatān ta sakā lalaki da. Ammi
naatadan kid hala ta pa-gang da, te yen ya
balat na dulayen na tarabaku da.

28 A gafu ta aweda ikayat nonotan
ya Namaratu a binaybay-an na kid nga
magnonot ta dupal na nonot, petta kwan
da la ya ikayat da kwan nga awan ta
kapkappyan. 29 A pinannu da ya nonot da
ta ngamin magmagannud na kadulayan,
te kwan da la ya maginggum, ikid na
magatattug, ikid na mangahugu, ikid
na mamapasi, ikid na makitapil, ikid
na magtulad, ikid na mangikatupag,
ikid na mangisaned ta bida, 30 ikid na
mamadpadulay, ikid na mangikatupag ta
Dyos, ikid na magparayag. A kanayun
parparatun da hapa ya bagu na dulay, a
aweda kurugan ya dadagkal da kiden. 31 A
kuman na awan kid ta nonot, te aweda
mekatalak, ikid na aweda makipagrikna,
ikid na aweda mangikallak. 32 Dana amu
da haman ya nebar na Namaratu ta mapa-
gang sangaw ya ngamin kiden mangwa ta
kuman na gagangay da en, ammi maski
kunna ten aweda haman pagimmangan ya
gagangay da, yaga pagurayān da para ya
kadwan kiden nga mangwa ta kuman na
gagangay da.

2

Ya Pagporay Na Namaratu Ta Hudyo Kiden

1-2 A dana amu tam haman ta am pagangan na Namaratu ya ngamin kiden
mangwa ta kumanin kid na pagliwatan a
atadan na kid ta mekustu tekid. Ammi
maski am inya ka na tolay, am iko ya mang-
paliwat ta kadwan a awan ta pambar mu,
te parigam haman ya kuman na tarabaku
na paliwatamen, a sakā ikabat mu mantu
ya barim ta pangpaliwat mu tentu. 3 Anu
hud ya uray mu? Am kwam hapa ya
dulay ta kuman na paliwatamen a parig
mu hud ta melillik ka ta pangpa-gang na
Namaratu teko? 4 A tagaassangam de ya
nasuroken nga allak na ikid na pagattam
na teko? Awem hud amu ta nekallak na
ka ta idi petta itta ya pagnonotam ta pag-
babawim? 5 Ammi am awem magbabawi
te patuyagam la ya nonot mu a padakalam
mantu la ya pangpa-gang na Namaratu
teko, te yen sangaw ya pake iparikna na
teko ta araw na pangpa-gang na ta ngamin
kiden nagliwat. 6 Te maski am anu ya
tinarabaku tam ta katolay tamin a igitta
na hala ya pangpa-gang na ta tinarabaku
tamen.

7 A ya ngamin kiden mangidulot ta mappya na tarabaku gafu ta ikayat da mesipat ta dakar na Namaratu, ikid na dayaw
na, ikid na katolay na en nga magnayun,
a atadan na kid sangaw ta magnayun na
angat. 8 Ammi ya masoysoy kiden ikid na
mangidadula ta kakurugan a intu la san-
gaw kesipatan da ya pagporay na ikid na
pangpa-gang na tekid.

9 A dakal mantu sangaw ya pagzigātān na ngamin kiden mangwa ta dulay, te intu
polun na ya Hudyo kiden, kapye na isipat
ya Hentil kiden. 10 Ammi ya ngamin ki-
den mangwa ta mappya a awan sangaw
ta burungan da, te mesipat kid sangaw ta
dakar na Namaratu, ikid na dayaw na en,
te intu ha polun na ya Hudyo kiden kapye
na isipat ya Hentil kiden, 11 te awan sangaw
ta idaduma na Namaratu tekid. 12-13 Te ya
Hudyo kiden nga nagliwat a pa-gangan na
kid gafu ta lintig na en nga neatad na tekid,
te maski am kanayun dangagan da ya lintig
na en a aweda haman idulot ya madangag
da. Ammi intu la ikwenta na Namaratu ta
matunung ya mangidulot ta lintig na en.
A maski am awena amu na Hentil kiden
ya lintig na en nga neatad na ta Hudyo
kiden a magliwat kid ta lintig da en hapa
la. 14 Te maski am aweda amu ya lintigen
nga neatad na Namaratu ta Hudyo kiden,
am megitta ya tarabaku da ta kuman na
nebar na Namaratu ta lintig na en, a yen ya
ikwenta na Namaratu ta lintig da. 15 A yen
ya pakaitan ta dana nesurat ya lintig na en
ta nonot da, te maski am anu ya tarabakun
da a dana amu da haman am mappya ono
am dulay.

16 A am dumatang sangaw i Afu Hesus ta pagaddetan na arawin yan a intu sangaw ya
isaad na Namaratu nga magimbestigar ta
ngamin tolay, petta palattogan na sangaw
ya ngamin nelemad da ta nonot da nga
aweda en nepāssay, te yen sangaw ya itan
na am mappya ono dulay. A yen kid ya
kanayun ipadangag ku ta ngamin tolay.

Ya Liwat Na Hudyo Kiden

17 A ta kuman na ikamuy nga Hudyo a iparayag muy ya kaHudyo muy, te parig
muy ta matunung kam gafu ta lintigen
nga neatad na Namaratu tekamuy, yaga
iparayag muy ya pakkamu muy ta kakuru-
gan na Dyos. 18 A gafu ta naadal muy ya
lintig na en a amu muy mantu ya ngamin
ikayat na, a amu muy hapa ipasikkal ya
mappya. 19-20 A gafu ta lintig na en a amu
muy hapa ya ngamin kakurugan, petta it-
uldu muy ta kadwan kiden nga itta ta su-
giram, ikid na awan kiden makaita, ikid
na awan kiden ta nonot, ikid na abbing
kiden. 21 Ammi am ituldu muy ya kadwan
kiden anu kawagan na ta awemuy ituldu
ya bari muy? Ibar muy ta awan mina ta
magtakaw, ammi awan hud tekamuy ta
magtakaw? 22 A **"Awan mina ta man-
gadallaw**," kummuy para, ammi awan hud
tekamuy ta mangadallaw? Pake ikatupag
muy para ya makimallak ta sinang tolay
kiden ta agyan na pakimallakan na Hentil
kiden, ammi awan hud tekamuy ta ange
magtakaw ta pirak kiden nga neatang da
ta sinang tolay da kiden? 23 Dayawan muy
mantu ya lintigen nga neatad na Namaratu
tekamuy, ammi ayayyawan muy haman ya
Dyos gafu ta pagliwat muy ta lintig na en?
24 Kakurugan mantu ya uhohug na suraten
ta Bibliya gafu tekamuy nga Hudyo, te ya
nebar na a

**"Gafu ta dulay ya tarabaku muy a ibar
na Hentil kiden ta dulay hapa ya
Namaratu ewan,"** kunna.

25 Anu hud mantu ya kappyanan na nepagbanggit muy? Te ya kabanggit muy
mina ya pakaitan ta nesipat kam ta ne-
taratu na Namaratu te mina Abrahamen,
ammi itta hud ya kapkappyan na nepag-
banggit muy am awemuy idulot ya ibar na
ta lintig na en? A gafu ta awemuy idulot
a negitta kanan mantu ta Hentil kiden nga
awan nabanggit. 26 Ammi maski am awena
nabanggit na Hentil kiden, am kwan da
hala ya kuman na nebar na Namaratu ta
lintig na en a isipat na kid hapa ta netaratu
na en te mina Abraham. 27 A ikid hapa la
sangaw ya pakaitan ta nakaliwat kam, te

maski am nabanggit kam a awemuy haman idulot ya ibar na lintigen nga neatad na Namaratu tekamuy.

28-29 Bakkan mantu ta pakagalgal na bari tam ya pakaitan ta tolay kitam na Namaratu, te bakkan haman ta yen ya kakurugan na pagbanggit. Te ya kakurugan na pagbanggit a itta haman ta nonot tam, petta naazi ya dulayen na nonot nga awan naazi ta pagbanggit na bari tam. A bakkan hapa ta uray na tolay ya nonotan tam am awa uray na Namaratu ewan.

3

Ya Kasasaad Na Hudyo Kiden

1 Am mabalin mantu ta mesipat hapa ya Hentil kiden ta netaratu na Namaratu te mina Abrahamen a anu hud ya kapkappyan na Hudyo ammi ta Hentil, a anu hud ya kappyanan na pagbanggit da?

2 A gagangay ta dakal mina ya kappyanan da, te ikid haman ya nekatalak na Namaratu nga mangidulot ta uhohug na kiden tekid. 3 Ammi gafu ta addu kid nga awan mekatalak a nelogot dan mantu ya nekari na Namaratu tekid.

A anu mantu ya uray na Namaratu gafu ta pangilogot da? Mabalin de ta awenan sangaw idulot ya nekari na en te mina Abrahamen? 4 Awena mabalin ta kunna ten, te maski am sa mangilogot mina ya ngamin tolay a mekatalak hala ya Namaratu, a idulot na la idulot ya nekari na en te mina Abrahamen. Te ya uhohug ni mina Dabiden gafu ta Namaratu a

“Maski am anu ya inuhohug mu, Afu, a mepasikkal hala sangaw ta awem nagtulad.

A maski am pagbalinan da ya inuhohug mu ta tulad a mepaita hala sangaw ya katunung mu,” kunna.

5 Ammi am gagangay ta kunna ten a ya aweda en pangidulot ta lintig na en ya kuman na mangipaita ta katunung na Namaratu, a had kukunna mantu pa-gangan ya tarabaku da nga mangipaita ta katunung na, te killu haman? 6 Ammi bakkan ta kunna ten, te am pagurayan na la mina ya Hudyo kiden nga nangilogot tentu a had kunna mantu pa-gangan ya kadwan kiden ta paglelehutin nga awan mangurug? 7 Te ya uhohug da sangaw a

“Am gagangay ta maita ya pakedayawan na katunung na Namaratu gafu ta pangilogot mi tentu a mabalin hud ta paliwatan na kami petta pa-gangan na kami?” kunda sangaw.

Te am anu ya pambar na Hudyo kiden ta aweda mina mapa-gang a kumanen hapa ta kadwan kiden nga awan mangurug. 8 A am kakurugan mina ya pambar da a mapmappya mantu ta sa idulot tam la ya mangwa ta dulay, petta mappya sangaw ya pagbalinan na. Yen garay ya ipaliwat na kadwan kiden teyak gafu ta itulduk, ammi tulad da haman. A am anu sangaw ya pangpa-gang na Namaratu tekid a mekustu hala tekid.

9 A anu mantu ya uray tam ta Hudyo kiden? Mapmappya de ya kasasaad da ammi ta kadwan kiden tolay?

A bakkan ay, te ya kuman na inuhohug ken ta ayanin a awan haman ta pagduman na Hudyo kiden ikid na Hentil kiden, te sa nagliwat haman ya ngamin tolay, 10 te dangagan muy ya dana nesurat ta lebru na Namaratu;

“Awan pulus ta awan magliwat, maski am takday la,” kunna.

11 **“A awan ta makkamu ta Namaratu, ikid na awan hapa ta makasapul tentu,**

12 **te sa nagtalekud ya ngamin tolay tentu, te sa nagdupal kid, a awan pulus ta mangwa ta mappya,”** kunna ha.

13 **“Napannu ya simuk da ta ngamin na kadulayan,**
te mahuyuk ya bida da ta kuman na tanam na nasi nga awan natappanan.

A tulad ya kadwan, a madagat para ya kadwan uhohugan da ta kuman na dagat na ulag.

14 **A napannu para ya simuk da ta panglibak da ikid na pamadpadulay da.**

15 **A malogon kid para mamapasi.**

16 **A maski am had ya eyan da a mangisirak kid ta dulay ikid na zigat,**

17 **te aweda amu ya mappya,**

18 **a awan ta amat da ikid na talaw da ta Namaratu,”** kunna.

19 A yen kid na uhohug ya pagnonotan tam mina, te am anu ya inuhohug na Namaratu ta isin kid na surat a nebar na haman ta Hudyo kiden, petta awan sangaw ta mauhohug da ta razon da, te ikid haman ya inatadan na ta lintig na en ta palungu. A mepasikkal mantu ta sa nakaliwat ya ngamin tolay ta ngaminin paglelehut, petta sa medarum kitam mina ta atubang na Namaratu ewan. 20 A maski am inya na tolay a awan pulus ta ikwenta na ta matunung gafu ta pangidulot na ta lintig na en, te ya lintig na en ya mangipasikkal ta liwat na.

Matunung Kitam Gafu Ta Pangikatalak Tam Te Hesus

21-22 A ta ayanin gafu ta ange ni Hesus Kristu a nepakamun na Namaratu ya allak na tekitam, te maski am nakaliwat kitam ta lintig na en, am ikatalak tam ya nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden a ikwenta na kitam ta matunung gafu ta pangikatalak tam tentu. A maski am ayanin la ya pakadangag tam ta allak na a dana binida ni Moses ta lintigen, a kumanen hapa ta surat na aglavun kiden. 23 A kompormi hapa ya mangurug, te awan haman ta idaduma na tekitam, te sa nagliwat kitam haman, ikid na pake adayu kitam para la ta kalalaki na Namaratu ewan. 24 Ammi gafu ta ikallak na kitam a sinaka na kitam ni Hesus, a ikwenta na kitam mantu ta matunung ta kuman na iatad na la ya katunung tam. 25 Te i Hesusen ya nekwenta na Namaratu ta atangen nga mangikaru ta liwat tam kiden, a yen ta pakoman na kitam am kurugan tam ikid na ikatalak tam ya pasi ni Hesusen gafu tekitam.

Ta idi a pinagtalib na Namaratu ya liwat na napopolu kiden tolay gafu ta nepagattam na tekid, 26 ammi ta ayanin a nepaita nan ta awenan tagorayan ya liwat tam, te nepekaru na kid hud la te Hesusen. A mappya hapa ta kunna ten petta ipasikkal na ya katunung na nonot na en, pase katunung tam gafu ta pangikatalak tam te Hesus.

27 A itta hud mantu ya meparayag tam, te bakkan haman ta katolay tam ikid na tarabaku tam ya gafu na katunung tam ta Namaratu am awa pangikatalak tam la te Hesus. 28 Te ya pake ipasikkal ku a maski am idulot tam la ya lintig na Namaratu a bakkan ta yen ya pakaitan na ta katunung tam, am awa pangikatalak tam la te Hesusen.

29 A anu mantu ya uray tam? Intu hud la iddukan na Namaratu ya Hudyo, ono iddukan na hapa de ya Hentil? A bakkan la ta Hudyo ya iddukan na, te tatakday haman la ya Dyos nga namadday ta ngamin tolay. 30 A maski am nabanggit kitam ono am awetam nabanggit a ibar na ta sa matunung kitam gafu ta pangikatalak tam te Hesus.

31 Ammi maski am ipasikkal ku ya pangikatalak tam te Hesus a awemuy parig ta newarad kun ya lintig na Namaratu, te awek newarad am awa pake nepasikkal kun ya ikayat na uhohugan ta lintig na en.

4

Ya Pangurug Ni Mina Abraham

1 A intu para pagnonotān tam ya kasasaad ni mina Abrahamen, te intu haman ya pake nagafun tamen nga Hudyo. 2 A am kakurugan mina ta matunung i mina Abrahamen ta pakaitan na Namaratu gafu ta tarabaku na kiden nga mappya a mabalin mantu ta itta ya pambar na nga makidayaw tentu. Ammi ta kakurugan awena haman nakidayaw tentu, 3 te ya uhohug na suraten gafu tentu a

“Kinurug ni mina Abraham ya nebar na Namaratu tentu, a ya pangurug na en ya nekwenta na Namaratu ta katunung na,” kunna.

4 A bakkan mantu ta bannag ni Abrahamen ya nekwenta na Namaratu ta katunung na, te am kakurugan mina ta kunna ten a bakkan mantu ta allak na yen am awa isupapak na hud la ta bannag na en. 5 A am awetam magbannag gafu ta ikatalak tam ta Namaratu hapa la ya mangatad ta katunung na nakaliwat, a ya pangikatalak tam ya ikwenta na Namaratu ta katunung tam. 6 A kumanen hapa ya inuhohug ni mina Dabiden, te nebar na ta pake nagāsāt ya awanen magbannag nga ikwenta na Namaratu ta matunung.

7 **“Pake nagāsāt ya pinakoma na Namaratu, te inazi na ya liwat na kiden,”** kunna.

8 **“A ya pake nagāsāt a intu hala ya awena ikwenta na Namaratu ya liwat na kiden,”** kunna ha.

9 Ammi had sin hud na tolay ya ikayat na uhohugan ni Dabiden nga nagāsāt? Intu la de bidan na ya Hudyo kiden gafu ta pagbanggit da en? O mabalin de ta nesipat na hapa ya Hentil kiden nga awan nabanggit?

A ya kasasaad ni mina Abrahamen ya pagnonotan tam mina, te intu haman ya pake nepasikkal na Namaratu ta matunung gafu ta pangikatalak ni Abrahamen tentu. 10 A dana nekwenta na Namaratu ta matunung ta awena en para la nabanggit, te ya pangikatalak na ta Namaratu ya gafu na katunung na. 11 A gafu ta matunung na ta pakaitan na Namaratu a yen ta nabanggit hapa ta kuman na nebar na Namaratu tentu, petta yen ya mangipasikkal ta awan na ta liwat na ta maski awena en para la pagbanggit. A uray hapa na Namaratu ta kunna ten petta am itta ya mangurug tentu nga awan nabanggit a ikwenta na ta simsima kid hapa ni mina Abrahamen gafu ta makigitta kid ta pangurug na en ta awena en para la pagbanggit. 12 A kumanen hapa mina ta Hudyo kiden nga nabanggit, te maski am ikāttolay na kid hala ni mina Abraham a bakkan ta yen ya ikwenta na Namaratu, te ikwenta na kid ta simsima na kiden gafu ta makigitta kid hapa ta pangurug na en ta awena en para la nepagbanggit.

Ya Mangurug Kiden Ya Nangikarin Na Namaratu

13 A nonotan tam para ya nekari na Namaratu te mina Abrahamen, te nekari na ta intu kontodu simsima na kiden ya makākwa

sangaw ta ngamin paglelehutin. Ammi ya gafu na nekari na en tentu a bakkan haman ta pangidulot na ta lintig na Namaratu, te awan para la ya lintig na en. Intu la gafu na ya katunung ni Abraham gafu ta pangikatalak na ta nebar na Namaratu tentu. 14 Te am kakurugan mina ta intu la nangikarin na ya mangidulot ta lintig na en a awan mantu ta serbi na pangikatalak tam tentu. A kenga hapa sangaw ya nekari na en, te awan haman tekitam ta mangidulot ta lintig na en. 15 A awan mantu ta iatad na lintig na en tekitam am bakkan la ta pangpa-gang na Namaratu tekitam, te am awan mina ya lintig na en a awan mina ta mangipasikkal ta liwat tam.

16 A gafu ta seliwat kitam a mappya mantu ta ikatalak tam la ya nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden, pettam kumanen a magdulot hapa sangaw ya nekari na en tekitam. Te ya uray na Namaratu a ya allak na en hapa la tekitam ya gafu na nekari na en, petta awan mina ta madugiman am awa sa mesipat ya ngamin kiden simsima ni mina Abraham. Te ya uray na Namaratu a bakkan la ta Hudyo kiden ya simsima na am awa Hentil kiden hapa nga kagitta na pangurug ni mina Abrahamen, te intu ya gingginafu na ngamin kiden mangikatalak ta uhohug na Namaratu. 17 Te ya uhohug na Namaratu tentu a

“Iko ya pinatudunan ku, petta magbalin ka ta gingginafu na addu na tolay ta ngamin kiden lugar,” kunna.

A ya uray mantu na Namaratu te mina Abrahamen a intu hala ya gingginafu na ngamin kiden tolay nga kagitta na pangurug na en, te ya nekatalak ni mina Abraham gafu ta Namaratu ewan a tolayan hala ya nasin, a palattogan na hapa ya awan. Te ya uhohug na Namaratu tentu a

18-19 **“Itam ya langitewan a bilangam ya bitwan kidina, te kumanen sangaw ya kaddu na simsimam nga magafu teko,”** kunna.

Ammi ya darun ni mina Abrahamen a magge magatut, a pake nagkafuy na ya bari na en, yaga addet ta kasiksikan na bakbakat na en a awena pulus nagaānāk. Ammi maski awan ta nekatalak ni mina Abraham ta bari na en a awena la nagkafuy na pangikatalak na ta uhohug na Namaratu tentu, te nekatalak na la ta itta sangaw ya anak na nga pagafun na ngamin kiden simsima na ta ngamin kiden lugar. 20 A awena mantu la nagduwaduwa na nonot na ta nekari na Namaratu tentu, te nagsiksikan hud la ya pangikatalak na ta pangibosag na ta kalalaki na Namaratu, 21 te pake nekatalak na ta makkwa sangaw na Namaratu ya kuman na nekari na en tentu. 22 A yen ya gafu na ta nekwenta na Namaratu ya pangikatalak na ta katunung na.

23-24 Ammi ya uhohug na suraten nga “**Nekwenta na Namaratu ta katunung na**,” kunna, a yen ya pakkamun tam ta bakkan la te mina Abrahamen ya ikwenta na Namaratu ta matunung am awa sa ikitam hapa nga mangurug ta nepangtolay na Namaratu te Afu Hesus. 25 Te yen ya nepasi ni Hesus petta ikaru na ya liwat tam kiden, ammi ya pangtolay na Namaratu tentu ya pake mangipasikkal ta kustu ya nepangikaru na en, petta ikwenta na kitam ta matunung gafu ta pangikatalak tam tentu.

5

Ya Mehulun Ta Katunung Tam

1 A ta ayanin gafu ta matunung kitanan ta pangikatalak tam ta Dafu tamewan Hesus Kristu a kofun na kitanan hapa na Namaratu, te nekaru ni Hesus ya liwat tam kiden, 2 a intu hala ya gafu na allak na Namaratu tekitam nga magnayun. A pake matalak kitam hapa te itta ya ikatalak tam ta mesipat kitam sangaw ta kalalaki na Namaratu ewan. 3 A maski am itta ya pagzigātān tam a matalak kitam la, te amu tam ta yen ya mangatad ta pagattam tam. 4 A am maita na Namaratu ya pagattam tam a pake ikatalak na kitam hapa. A gafu ta ikatalak na kitam a yen ta itta hapa ya ikatalak tam ta megitta kitam tentu. 5 A awetam sangaw melogot ta ikatalak tam, te pake iparikna na Namaratu ya pangidduk na ta nonot tam gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

6 A ta idi ta awetam para la nepangurug a awetam haman nakkwa ya patarabaku na Namaratu tekitam. Ammi ta datang na arawen nga dana pinili na a dinob na i Hesus, petta ikaru na ya liwat tam kiden. 7 A yen mina ya pake nonotan tam, te am tekitam mina nga tolay a ikayat tam hud ya sumagapil ta sakā tolay tam? Ammi mabalin de ta itta tekitam ya maturad nga sumagapil ta pake mappya en na tolay. 8 Ammi te Hesusen a sumagapil haman tekitam ta pagliwat tam para la tentu, a yen ya pakaitan tam ta pake iddukan na kitam na Namaratu. 9 A gafu ta nekarun ni Hesus ya liwat tam kiden a matunung kitanan mantu ta pakaitan na Namaratu ewan. A gafu ta matunung kitanan a pake ilillik na kitam hapa sangaw ta pangpa-gang na Namaratu ta awan kiden mangurug. 10 Te maski itta ya nangikatupagan na Namaratu tekitam ta idi, a pinagbalin na kitanan ta kofun na kiden gafu ta pangikaru na Anak na en ta liwat tam kiden. A gafu ta kofun na kitanan a ikerutan na kitam hapa sangaw ta mekaduwa na pasi, te nesipat na kitam

hapa ta katolay na en. 11 A maski am indagan tam para la ya pangalap na tekitam a ittan hala ta ayanin ya pagay-ayatan tam ta Namaratu ewan gafu ta Dafu tamewan Hesus nga nangpakofun tekitam.

Ya Gafu Na Pasi Tam Ikid Na Katolay Tam

12 Anu kawagan na mantu ta magliwat ya tolay? Ono had ya nagafun na pagliwat da? Te awan haman ta awan magliwat.

A gagangay ta sa magliwat kitam gafu ta tatakday la na tolay, te i mina Adanen ya gafu na liwat tam. A tentu en nagliwat a dumagdag hapa ya pasi na, a yen ta masi hapa ya ngamin tolay gafu ta sa nesipat kid ta liwat na gingginafu da en Adan. 13 Ammi maski am dulay hapa ya tinarabaku na popolu kiden dadagkal a awena haman nekwenta na Namaratu ya liwat da, te awan para la ya lintig na en nga mangipasikkal ta liwat da kiden. 14 Ammi maski am awena nekwenta ya liwat da a sa nagpasi hala ya ngamin tolay addet te mina Adan addet ta nepangidagut ni mina Mosesen ta lintig na Namaratu. A maski am dulay ya tinarabaku da a bakkan haman ta kuman na liwat ni mina Adanen, te i Adan a nagsoysoy ta nebar na Namaratu tentu, ammi ta kadwan kiden a awan ta nagsoysoyan da, te awan para la ya lintigen. A yen mina ya pake nonotan muy, te maski am awan ta nagsoysoyan da a nasi kid hala, te ya uray na Namaratu a dana nesipat kid ta liwat na gingginafu da en Adan.

A gafu ta kumanen a kuman na pinaggitta na Namaratu i mina Adan ikid ni Afu Hesus gafu tekitam, te ikid duwa ya kuman na fun tam. Ammi itta hapa ya pagduman da, 15 te ya iatad ni Hesus tekitam a bakkan ta kuman na neatad na liwat ni Adan tekitam. Te ya uray na Namaratu a sa masi ya ngamin tolay gafu ta sa itta kitam ngamin ta bari na nagliwaten. Ammi maski kunna ten a pake dakdakal para ya uray na Namaratu ta pake ikallak na kitam gafu ta nesipat kitanan te Hesus. A yen ta ikwenta na kitam ta matunung petta matolay kitam.

16 A ya takday para pagduman da a maski am tatakday la ya liwat ni mina Adan a pake adaddu ya nesipat ta pangpa-gang na Namaratu tentu. Ammi gafu ta allak na Namaratu nga nepaita ni Hesus tekitam a sa pakoman na kitam, maski am pake addu ya liwat tam kiden, petta ibar na ta matunung kitam. 17 A gafu ta nagliwat i mina Adanen a sa maabak ya ngamin tolay gafu ta pasi da. Ammi gafu ta pake dakal ya allak na Namaratu nga nepaita ni Hesus tekitam a ibar na ta matunung ya ngamin kiden mangikatalak tentu. A awena kid sangaw maabak na pasi da, te ikid sangaw ya mangabak gafu ta nesipat kid na ta katolay ni Hesus Kristu.

18 Kuman na naggitta mantu i mina Adanen ikid ni Hesus, te maski am tatakday kid a pake addu na tolay ya nesipat ta tinarabaku na tagtakday tekid. Te ya nagbalinan na dulayen nga iningwa ni mina Adan a nekwenta na Namaratu ta liwat na ngamin tolay, a yen ta nesipat kid ta pangpa-gang na Namaratu te Adan. Ammi ya nagbalinan na mappya nga iningwa ni Hesus a nekwenta na Namaratu ta katunung na ngamin kiden tolay nga nesipat tentu, a yen ta matolay kid. 19 A gafu ta nagsoysoy ya takday a sa magliwat ya ngamin tolay, ammi gafu ta malogon ya takdayen a sa matunung hapa ya ngamin kiden nedagga tentu.

20-21 A ya lintigen hapa nga nedagut ni mina Moses ta dadagkal tam kiden a uray na Namaratu ta yen ya mangibar ta kadulay na tolay kiden, te ta kawan para la na lintig na en a aweda amu ta magliwat kid. Ammi ta nepangatad na ta lintig na en a aweda haman nedulot, a yen mantu ya mangipasikkal ta kanayun magsoysoy kid, a awan ta takwan na pagaddetan da am awa masi ya ngamin kahalwa da. Ammi maski pake nagliwat kitam gafu ta pagsoysoy tam ta lintig na en, a pake dakdakal para ya allak na Namaratu tekitam, te ya allak na en tekitam a yen ya mangibar ta matunung kitam gafu ta pangikatalak tam te Afu Hesus. A yen hapa ya mangibar ta matolay kitam nga magnayun.

6

Ya Pagzigut Tamen Ya Pasi Tam

1 A am dumakal mantu ya allak na Namaratu gafu ta liwat tam kiden a anu mina ya uray tam? Mappya de am idulot tam la ya magliwat petta pake dumakal para ya allak na tekitam?

2 Ammi had kun tam hud magliwat bakawa nasin haman ya gagangayen nonot tam nga uminam magliwat? 3 Awemuy panaw amu ta ikitam ngamin nga nagzigut ta pangurug tamen a nesipat kitanan hapa te Hesus Kristu. A gafu ta nesipat kitam tentu a nesipat kitam hapa ta pasi na en. 4 Te tekitamen nagzigut a nekwenta ta netanam kitam, petta mesipat kitam hapa ta pasi na en. Ammi gafu ta natolay hala i Hesus ta pakapangwa ni Dama na ewan a nesipat kitam hapa ta katolay na en, pettam kumanen a mabalin kitam magnonot ta mappya na nonot. 5 Te am nesipat kitanan ta pasi na en a mesipat kitam hapa ta katolay na en.

6 A tekitamen nagzigut a nesipat mantu ya gagangayen nonot tam ta pasi ni Hesus

tentu en nelansa ta nagappan na en, pettam kumanen a maperdi ya pagliwat na bari tam, a awetanan sangaw megalut ta pagliwat tam. 7 Te am nasin ya tolay a naubadan na ta pagliwat na. 8 Ammi gafu ta nasi kitanan ta pakesipat tam te Hesus a itta ya ikatalak tam ta mesipat kitam hapa ta katolay na en. 9 A gafu ta natolay hala i Hesus a amu tanan ta awenan sangaw masi, te naabak na haman ya pasi. 10 A tentu en nasi a inawe na haman ya ikayat na bari na en petta ikerutan na kitam. A gafu ta inawe na ya ikayat na bari na en a pake negungay ta dulayen nga mamagliwat tentu. Ammi gafu ta natolay hala a awan na ta magsalin tentu, petta intu la nonotan na ya Namaratu ewan. 11 A kumanen mina ta tagtakday tekamuy, te am nesipat kam te Afu Hesus a amu muy mina ta negitta kanan hapa tentu petta awemuy magliwat, te intu la nonot muy ya kuman na nonot na Namaratu ewan.

12 A mappya mantu ta awemuy pagturayan ya dulay ta bari muy kidina, petta awemuy sangaw kurugan ya inaman da en nga dulay. 13 A kumanen hapa ta ramyenta na bari muy, te awemuy kid ituluk ta dulay, te nekwenta ta nasi kanan haman, a natolay kanan te Hesus. A mapmappya hud la ta iatad muy ya ngamin bari muy ta Namaratu ewan, petta magserbi kam ta katunungan. 14 Te awenan mabalin ta pagliwatan na kam na dulayen, te negungay na kanan na Namaratu ta lintig na en, petta intu la ikatalak muy ya allak na en nga mangpasikan tekamuy.

15 Ammi am kakurugan ta intu la ikatalak tam ya allak na Namaratu tekitam a mappya de am idulot tam la ya magliwat petta pakoman na kitam? Awena mabalin, te bakkan mina ta kunna ten na razon tam. 16 Te awemuy hud manonot ta maski am anu ya pangitulukan muy ta bari muy a tagabu na kanan. A am tagabu na kam na dulay a iange na kam sangaw ta pasi na kahalwa muy. Ammi am Namaratu ewan ya pakitagabun muy a ituldu na kam ta matunung petta matolay kam. 17-18 A pake matalakak hapa ta Namaratu gafu tekamuy, kahkahulun, te maski am tagabu na kam na dulay ta idi a negungay kanan, te pake netug muy na ya pangurug muy ta uhohug na Namaratu nga netuldu tekamuy, a nagbalin kanan ta tagabu na katunungan ikid na kappyanan.

19 A neangarig ta kam ta kuman na tagabu ikid na negungay, te yen ya malogon maawatan na tolay. Te ya kuman na tarabaku muy ta idi a nepatagabu muy la ya bari muy ta awan ta kapkappyan addet ta pake dumakal ya tinarabaku muy ta dulay. Ammi ta ayanin a mappya ta patagabu muy ya bari muy ta matunung petta pake mappya kam. 20 A tekamuyen nakitagabu ta dulay a naguray kam la ta ikayat muyen nga tarabakun, ammi awemuy para la amu ya mappya en. 21 Ammi awan haman ta neatad na tarabaku muyen, te awan sangaw ta pagbalinan na am bakkan la ta pasi na kahalwa muy. A ta ayanin a mamat kanan gafu ta tinarabaku muy en. 22 Ammi gafu ta negungay kanan ta dulay, anna tagabu kanan na Namaratu ewan a nabaggawan na ya nonot muy, a yen sangaw ya pagbalinan na ya magnayun na angat. 23 A am angarigan mina ta idulot tam la ya magliwat a tandanan na kitam na liwat tam ta pasi na kahalwa tam. Ammi am ituluk tam ya bari tam ta Namaratu ewan a sagolyatan na kitam sangaw ta magnayun na angat, te yen ya iatad na ta ngamin kiden nesipat ta Dafu tamewan Hesus Kristu.

7

Ya Keangarigan Na Mangurug Ikid Na Lintigen

1 A ta ayanin a itta ya mabidak ta kagittak kiden nga Hudyo gafu ta ikid ya makkamu ta lintig na Namaratu. Amu muy, kahkahulun, ta negalut kitam ta lintig na en addet ta masi kitam, ammi am nasi kitanan a naubadan kitanan ta lintig na en. 2 Ya pagnonotan muy mina nga keangarigan a ya babbayen nga nakiatawa, te ya ibar na lintig na Namaratu a megalut ya babbayen ta atawa na en addet ta pasi na lalaki en. Ammi am nasin ya lalaki en a naubadan na ya babbayen ta lintigen, a mepalubus na ta makiatawa ta takwan am yen ya ikayat na. 3 Ammi am makidagga mina ta takday na lalaki am itta para la ya atawa na en a makaliwat ta lintigen, te makikadallaw na. Ammi am nasin ya atawa na en kapye na makiatawa ha, a awan ta liwat na te awena nakikadallaw.

4 A kumanen hapa tekitam nga Hudyo nga mangikatalak te Hesus Kristu. Te am nesipat kitanan ta nasi en a negungay kitanan mantu ta lintig kiden, petta medagga kitanan hapa ta matolayen, pettam magserbi kitam ta Namaratu ewan. 5 A tekitamen para la mangidulot ta gagangayen nonot tam ta idi a kuman na sigida lumattog ya ikayat tam nga dulay gafu ta lintig na en, te ya ihangat na lintig na en tekitam a yen haman ya ikayat tam. A gafu ta mehangat ya ikayat tamen a kuman na masanat kitam mantu nga magliwat, ammi awan haman ta neatad na tinarabaku tam am bakkan la ta pasi na kahalwa tam. 6 Ammi ta ayanin a naubadan kitanan ta lintigen nga nekegalutan tam, te nekwenta ta nasi kitanan ta pakesipat tam te Hesus,

petta takwan na ya pakidafu tam ta Namaratu. Te bakkan na ta lintig na en nga dan ya nonotan tam ta pakidafu tam tentu, te ittan ya nonot tam nga bagu gafu ta Kahalwa na en nga mangpanonot tekitam.

7 A gafu ta naubadan kitanan ta lintig na en a anu ya uray tam? Dulay de ya lintig na en? Awan, awena dulay, te am awan mina ya lintig na en a awek mina narikna ta itta liwat ku, te ya takday ibar na ta lintig na en a "**Awem passilan ya kwa na kagittam tolay**," kunna. A yen ya pakkamun ku ta dulay ya pumassil. 8 Ammi gafu ta dana ikayat ku ya ihangat na lintig na en a kuman na lumattog mantu ya dulayen nonot ku petta passilan ku ya ngamin magmagannud. A am awan mina ya lintig na en a awek mina amu ta itta teyak ya uminam magliwat. 9 A ta aweken para la pakkamu ta lintig na en a pahig ku ta mappya ya katolay ku. Ammi teyaken nakadangag ta lintigen a lumattog na ya uminamen magliwat, a yen ya pakkamuk ta itta ya pasi teyak. 10 A ya neatad mantu na Namaratu nga mangikari ta pagtolayan tam a yen haman ya mangipasikkal ta pasi na kahalwak. 11 Te ya dulayen nonot ku a kuman na inayayyaw nak gafu ta lintig na en, a yen ta nagliwatak, a nariknak ta masi yak sangaw gafu ta liwat ku ta lintig na en. 12 A yen hapa ya pakkamun tam ta mappya ya lintig na en, te yen haman ya mangibar ta liwat tam. A bakkan mantu ta lintig na en ya agyan na dulay, te mappya haman, a matunung hapa ya ngamin ibar na.

13 Ammi am kakurugan ta mappya ya lintig na en a had kunna? Te yen de ya mangatad ta pasi na kahalwa tam?

Bakkan, te ya uminamen magliwat ta barikin a sinanat nak petta magliwatak ta lintig na en nga mappya, a yen mantu ya mangatad ta pasi na kahalwak. Ammi uray hala na Namaratu ta kunna ten petta pake ipasikkal na tekitam ya kadulay na liwat tam. Te ya lintig na en a pake palattogan na ya dulay nga itta ta gagangayen nonot tam.

Ya Zigat Na Pangurug Tam Ta Lintig

14 A ya maawatan tam mantu ta lintig na Namaratu a yen ya pakkamun tam ta nonot ikid na gagangay na Namaratu ewan. Ammi had kunku mangurug ta lintig na en? Te awek haman negitta ta nonot na, te kuman na pagtagabun nak garay na uminamen magliwat ta barikin. 15 A kuga napopoyungak ta idi ta agangwa na barikin, te maski am ikayat ku ya mappya awek haman makkwa, te intu hud la kwan ku ya dulayen nga ikatupag ku. 16 A gafu ta nekatupag ku ya pagliwat ku ta lintig na en a nalawag mantu ta sinagappya na nonot kin ya lintig na en. 17 A bakkan mantu ta iyak ya gafu na liwat ku, te nagafu haman ta dulayen nga magyan teyak, 18 te amuk ta awan pulus ta mappya teyak, ta gagangayen nonot ku. A maski am ikayat ku ya mappya a salinan nak na gagangayen nonot ku petta awek makkwa ya ikayat ken. 19 A awek mantu kwan ya ikayat ken nga mappya, te intu hud la kwan ku ya dulayen nga awek ikayat. 20 A gafu ta kwan ku ya aweken ikayat a bakkan mantu ta iyak ya gafu na am awa ya dulayen nga magyan teyak.

21 Maawatan ku mantu ya gagangay na barikin, te am ikayat ku ya mangwa ta mappya a abikan haman ya dulayen nga manabtabang teyak. 22 Te matalak haman ya bagu en nonot ku ta lintig na Namaratu. 23 Ammi ya mariknak ta barikin a takwan ya lintig na, a salinan na ya lintig na nonot ku. A pagtagabun nak hapa na dulayen nga karagatan na barikin. 24-25 A kakallakak mantu na tolay, te am iyak hapa la tatakday a kurugan ku ya lintig na Namaratu ta nonot ku hapa la, ammi ya barikin a kurugan na haman ya lintig na dulay. Inya mantu ya mangikerutan teyak petta awenak mina mapagtagabu na barikin? Te yen haman ya mangiadayu teyak ta Namaratu ewan. A matalakak na ta Namaratu ewan te ittan ya Dafu tamen Hesus Kristu a intun ya mangikerutan teyak.

8

Ya Panguffun Na Kahalwa Na Namaratu

1 A ta ayanin gafu ta itta kitanan te Hesus Kristu a awena kitam maabak na mamagliwaten tekitam. 2 Te ya naparubak hapa gafu ta nesipatak na te Afu Hesus a pake matolayak na gafu ta Kahalwa na Namaratu nga magyan teyak. A gafu ta netuldu na en teyak a naubadanak na ta lintigen nga mangsanat ta pagliwat ku ikid na pasik. 3 Te maski am lintig na Namaratu a awena haman magamma ya pagliwat tam am awa masanat na kitam hud la gafu ta makafuy kitam garay nga mangidulot ta ibar na en. A gafu ta awena magamma ya pagliwat tam a neatad na Namaratu ya masmasikan tekitam, te dinob na ya Anak na en ta lutakin nga pake negitta hala tekitam tolay fwera la ta pagliwat tam, petta ikaru na ya liwat tam kiden. A gafu ta nakisagapil i Hesus tekitam a inazi na Namaratu ya gafu na pagliwat tam gafu ta bari na en, petta am nesipat kitanan te Afu Hesus a intun ya mangpasikan tekitam, 4 petta awetanan magliwat am awa kwan tam hud la ya mappya nga ibar na lintig na en tekitam, te bakkan na ta gagangayen nonot tam ya dagdagan tam am awa Kahalwa na Namaratu nga mangituldu tekitam. 5 Te ya dumagdag ta

danen gagangay na a intu la ikatalak na ya bari na en, ammi ya dumagdag ta ikayat na Kahalwa na Namaratu a yen hapa ya pake ikatalak na ammi ta bari na en. 6 A am intu dagdagan tam ya danen gagangay tam a masi kitam hala ta Namaratu ewan, ammi am intu dagdagan tam ya ikayat na Kahalwa na Namaratu a matolay kitam sangaw magnayun, a awan na sangaw ta burungan tam. 7 Te ya gagangayen nonot tam a intu ikayat na ya ikatupag na Namaratu, a awena kurugan ya lintig na en, te awena mabalin tentu. 8 Te ya mangikatalak la ta danen gagangay na a awena matalak na Namaratu tentu.

9 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun, te bakkan ta kunna ten ya gagangay muy, te ya Kahalwa na Namaratu tekamuy a yen ya ikatalak muy. Ammi ya awena en pagyanan na Kahalwa na en nga nehulun te Hesusen a awan hapa tentu i Hesus. 10 A ikitam nga pagyanan ni Hesus a kakurugan ta nagbanad ya bari tam ta Namaratu ta kuman na nasi gafu ta dulayen tekitam, ammi maski kunna ten a matolay hala ya kahalwa tam tentu gafu ta katunung ni Hesusen nga nekesipatan tam. 11 A gafu ta ittan tekitam ya Kahalwa na Namaratu nga nangtolay te Hesus ta pasi na en a intu hapa la sangaw ya mangtolay ta bari tam kiden gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

12 A mappya mantu, kahkahulun, ta pagtalekudan muy ya gagangayen nonot muy, te petta kurugan muy la ya Kahalwa na Namaratu. 13 Te am intu pagtolayān muy ya gagangayen nonot muy a masi kam ta Namaratu ewan. Ammi am papasin muy ya gagangay na bari muy gafu ta pangurug muy ta Kahalwa na Namaratu a matolay kam tentu. 14 Te ya ngamin kiden mangurug ta ituldu na Kahalwa na Namaratu a yen kid ya ānāk na Namaratu. 15 A yen ta awetam mina italaw ta pagtagabun na kitam na Kahalwa na en, te ya Kahalwa na en nga magyan tekitam a igitta na kitam haman ta ānāk na kiden. 16 A yen ta **"Amang,"** kuntam, am makimallak kitam tentu, te yen haman ya iparikna na Kahalwa na en ta nonot tam, petta amu tam ta anak na kitam na Namaratu. 17 A gafu ta anak na kitanan, a pagamid na hapa tekitam ya ngamin kwa na, te kahulun na kitam ni Hesusen nga makipaggamid. Ammi mappya ta makipagzigat kitam te Hesus ta ayanin petta mesipat kitam hapa sangaw ta kalalaki na ikid na pakedayawan na.

Ya Zigat Tam Ikid Na Ikatalak Tam

18 A maski am mazigatan kitam ta katolay tam sin, a kuman na assang la ya zigat tamin, te sangaw am isipat na kitam na Namaratu ta kalalaki ni Hesus a awetanan manonot ya zigat tamen gafu ta kalalaki tam nga nesagolyat na tekitam. 19 Te maski ya ngamin kiden pinaratu na Namaratu nga neduma tekitam tolay a kuman na timoltollok kid nga magindag ta araw na pangipabuya na Namaratu ta ānāk na kiden. 20-21 Te ikatalak da ta mesipat kid hapa ta pakedayawan na ānāk na kiden na Namaratu, te itta sangaw ya araw nga aweda paglabag, te sa pabagun na sangaw ya ngamin kiden pinaratu na. Te maski awan ta liwat da ta idi a negaged na kid hala na Namaratu gafu ta liwat ni mina Adanen, petta awena magdulot na dana en uray na tekid. Ammi itta la ta uray na ta sa mesipat kid hala sangaw ta pakedayawan na ānāk na kiden.

22 Ammi ta ayanin a kuman na maaggutan mauli ya ngamin kiden napadday, petta awedan sangaw magdan ikid na masi. 23 A maski tekitam tolay a maaggutan kitam hapa nga mauli, te gafu ta ittan ya Kahalwa na Namaratu tekitam a nakakkapan tanan ya nepaunnan na en nga bendisyon. A yen ta manalasigak hapa ya nonot tam ta pagindag tam, te maaggutan kitam nga mauli, petta sa maazi ya ngamin pagdakat na bari tam kidin, gafu ta naamaw na kitam ta anak na. 24 A tekitamen nekerutan ta gafu na pangurug tamen a yen hapa ya gafu na pangikatalak tam ta itta para la ya iatad na Namaratu tekitam. Ammi awetam para la maita ya ikatalak tam, te am naita tanan mina a awetanan indagan, te ittan. 25 Ammi am itta ya ikatalak tam ta kwa tam sangaw ya awetam maita, a gagangay ta magattam kitam magindag.

Ya Panguuffun Na Kahalwa Na Namaratu Tekitam

26 A kumanen hapa uffunan na kitam na Kahalwa na Namaratu ta pagkafuy tam, te awetam amu am anu mina ya adangan tam ta kadwan pakimallak tam, ammi ya Kahalwa na en ya sumagapil tekitam, te itta haman ta nonot tam nga makimallak ta pagahayan tam nga awetam mepāssay. 27 A gafu ta Namaratu ya makkamu ta nonot na ngamin tolay a amu na hapa am anu ya ikayat na uhohugan na Kahalwa na en ta nonot tam, te intu adangan na ya kuman na ikayat na Namaratu tekitam.

28 A ikitam nga mangidduk ta Namaratu a dana amu tam ta maski am anu ya dumatang tekitam a pagbalinan na Namaratu ta kappyanan tam, te yen ya nepangalap na tekitam petta magdulot ya uray na en tekitam. 29 Te maski ta pake gafgafu na ngamin a dana amu na ya ngamin kiden nga mangurug sangaw tentu, a dana nekari na hapa ta yen kid ya igitta na ta Anak na en

Hesus, petta pake madayawan i Hesus gafu ta kaddu na wāgi na kiden nga negitta tentu. 30 A ya ngamin kiden nekari na nga megitta te Hesus a yen kid hapa ya inalap na. A ya ngamin kiden inalap na a yen kid hapa ya nebar na ta matunung kid. A ya ngamin kiden nebar na ta matunung a nesipat na kid hapa ta kalalaki na.

Ya Pangidduk Na Namaratu Tekitam

31 A gafu ta yen ya uray na Namaratu tekitam a anu mina ya uray tam? Te am Namaratu ya kahulun tam a itta hud ya makkwa na mangikatupag tekitam? 32 A gafu ta awena neituk na Namaratu ya pake Anak na en tekitam nga mangikaru ta liwat tam a itta hud ya awena iatad tekitam awa sa iatad na ya ngamin. 33 A itta hud sangaw ya makedarum tekitam ta Namaratu ewan, bakawa intu haman ya nangpili tekitam, a nebar na hapa ta awan ta liwat tam. 34 A mabalin hud ta itta sangaw ya pangpa-gang na tekitam, te dana nekaru ni Hesus ya liwat tam kiden. A kustu hapa ya nepangikaru na te natolay hala, a ta ayanin intun ya pinakabari tam ta hebing na Namaratu ewan, te pakimallak na kitam. 35 A itta hud mantu ya makeadayu tekitam ta pangidduk ni Hesus? Te maski am anu ya zigat tam, ikid na kapopoyungan tam, a awena kitam pagtalekudan. A kumanen hapa am mabisin kitam, ikid na awan ta barawasi tam. A maski am itta kitam ta ngahab na avut, ono am itta ya makitapil tekitam, a idulot na la ya pangidduk na tekitam. 36 Naggagitta ya kadwan tekitam ta kuman na napopolu kiden mangurug nga binida da ta lebru na Namaratu, te ya inuhohug da gafu ta zigat da a

“Kinanghahaw a papasin da kami, Afu, gafu ta pangurug mi teko. A mekwenta kami ta kuman na partin da ta dapun,” kunda.

37 Ammi maski am anu ya zigat tam nga mangtampa mina tekitam a maabak tam hala gafu te Hesusen nga mangidduk tekitam. 38-39 Te maski am masi kitam ono matolay kitam la, a amuk ta awan ta makeadayu tekitam ta pangidduk na Namaratu ikid na Dafu tamewan Hesus Kristu. Te maski am anghel, ikid na kompormi na magturay, ikid na kompormi na dumatang, ikid na awan para la dumatang, ikid na anitu ta utun, ikid na anitu ta akban, a maski am anu ya napadday, a awan ta makeadayu tekitam ta pangidduk na Namaratu tekitam.

9

Ya Damdam Ni Pablu Ta Hudyo kiden

1-2 A ta ayanin itta ya ibar ku tekamuy gafu ta sakā Hudyok kiden, a awek hapa magtulad te tagabu nak ni Hesus, a kustu ya uhohugan ku ta kuman na neparikna na Kahalwa na Namaratu teyak. Te ya kuman na mariknak ta nonot ku a pake madamdamak, ikid na kanayun matakit ya nonot ku ta kagittak kiden, te melogot kid sangaw gafu ta aweyan da ya nesaad na Namaratu ta dafu da. 3 A gafu ta kahulun ku kid, ikid na kagittak kid nga Istralita, a ikayat ku ta iyak mina ya pa-gangan na Namaratu ikid na iwasik ni Afu Hesus am mabalin mina ta ikid ya ikerutan na. 4 Te ya Istralita kiden ya napolu kiden nekwenta na Namaratu ta anak na, a ikid hapa ya nagyanan na dakar na en, a ikid ha ya nakitaratun na ikid na inatadan na ta lintig na en ikid na pangdayaw da tentu. A ikid hala ya nangikarin na ta mangikerutan tekid. 5 A gafu ta simsima kid nig mina Abrahamen a gagangay ta ikid mina ya mesipat ta nekari na Namaratu teg mina Abrahamen. A ikid hapa ya nagafun ni Hesusen nga magturay ta ngamin ikid na mangikerutan ta ngamin tolay.

Ampade Namaratu ya madaydayawan addet ta addet.

6 Ammi maski am awedan nesipat ta nekari na Namaratu teg mina Abraham a awetam mina pahig ta awena idulot na Namaratu ya nekari na en, te maski am sa nagafu kid te mina Abraham a awena haman pinaggagitta na Namaratu ta sa Istralita kid. 7 A maski am sa nagafu kid te mina Abrahamen a awena pinaggagitta na Namaratu ta sa simsima na kid. Te duwa haman ya anak ni mina Abraham, a ya uhohug na Namaratu tentu a

“Ya anak mina Isak ya nekariken teko nga mesipat ta bendisyon ku teko, te bakkan te Ismael,” kunna.

8 A ya ikayat na uhohugan ta isin a bakkan ta simsima na bari na en ya ikwenta na Namaratu ta simsima na, te intu la ikwenta na ya ihuga na kiden ta kuman na nepangihuga na te Isaken ta idi. 9 Te ya nekari na Namaratu teg Abraham ta kawan para la ni Isaken a

“Magtoli yak hala sangaw tekamuy ta kumanin na hulan ta takday darun, a yen sangaw ya paganak na atawamina Sara ta lalaki,” kunna.

10 A itta hapa ya takday para na mangipasikkal ta uray na Namaratu, te ta nepagatawa nig Isak ikid ni Rebeka a natarun i Rebeka ta siping na lalaki, i Hakob ikid ni Esaw. 11-12 a ya uhohug hapa na Namaratu te Rebeka a

“Itta ya duwa na asitay ta sirat mina, a ya kapozyanan sangaw ya maturturay ammi ta imunnanen.

A pake umaddu sangaw ya simsima da kiden, te magbalin kid sangaw ta duwa na tolay," kunna.

A ta aweda en para la nekeanak, ikid na kawan para la na iningwa da ta mappya ikid na dulay a dana pinili na Namaratu ya takdayen, te bakkan ta kuman na uray na tolay ya nepangpili na, te uray na hapa la. 13 A nepasikkal na para ya gagangay na pangpili na, te ya uhohug na ta takday surat a

"Pake iddukan ku ya simsima kiden ni Hakob ammi ta simsima kiden ni Esaw," kunna.

14 A anu mantu ya uray tam? Killu de ya gagangay na pangpili na Namaratu? Bakkan, 15 te ya uhohug na en te mina Moses ta idi a

"Am itta ya ikayat ku pilin a pilin ku la, a am itta ya ikayat ku isipat ta kallak ku a isipat ku la," kunna.

16 Am itta mantu ya pilin na Namaratu a bakkan haman ta uray na ikid na tarabaku na ya gafu na pangpili na Namaratu tentu, te pulus ta awan mina ta pilin na am awa ikallak na en la.

17 A nonotam para ya uhohug na Namaratu te Faraon nga Ari na Egiptano kiden, te ya uhohug na en tentu nga nesurat ta Bibliya a

"Iyak ya makāuray **ta magari ka, petta iko sangaw ya pakaitan na paka-pangwak**
gafu ta pangabak ku sangaw teko,
a petta mepadangag hapa sangaw ya kalalaki na pakapangwak ta ngamin paglelehutin," kunna.

18 A am itta mantu ya ikayat na en ikallak, a ikallak na la, a am itta ya ikayat na en patuyagan ta nonot na a patuyagan na la hapa. A gafu ta kunna ten a mabalin ta kummuy nga maguhohug teyak ta

19 "Anu kawagan na mantu ta paliwatan na Namaratu ya awan mangurug tentu? Te maski am anu ya kwan tam a intu la kwan tam ya uray na tekitam?" kummuy de.

20 Ammi ya tabbag ku hapa a

"Tolay kam la haman, a itta hud ya amu muy petta ituldu muy ya Namaratu." Te ikitam nga pinadday na en a mappya hud ta tagasoysoyan tam ya nangpaddayen tekitam.

"A te bakkan mina ta kunna sin ya nepa-madday mu teyak," awetam mina kumin.

21 Te am angarigan ta itta ya paddayan na maginlala-ba a awena hud mabalin ta pagdaduman na ya paddayan na, petta itta ya pake ispot ikid na gagangayen la na la-ba? A kumanen hapa ta Namaratu ewan, te mabalin haman ta paddayan na ya ikayat na en paddayan?

22 A mappya para ta maawatan muy ya itta ta nonot na Namaratu, te maski am ikayat na ipaita ya pagporay na ikid na pakapangwa na ta gagangay kiden mapa-gang a awena la bit, te italantan na ya arawen nga pangpa-gang na tekid, 23-24 petta dana ipaita na ya kalalaki na allak na ta mayat kiden mekallak, te yen kid ya dana neparan na ikid na inagagay na, kontodu ikitam mangurug nga Hudyo pase Hentil. 25 A yen hapa ya dana nebar na ta surat ni mina Osyas:

"A ya Hentil kiden nga awek pinili ta idi a yen kid hapa ya ikwentak ta tolay ku.
Awek kid inidduk ta idi, ammi ta ayanin a iddukan ku kid na," kunna.

26 **"A ya awek kiden nekwenta ta tolay ku ta idi, a ya simsima da kiden sangaw ya magngagan ta 'Anak na sigatolay na Dyos,' "** kunna ha.

27 Ammi ya uhohug hapa ni Isayas gafu ta Istralita kiden a

"Maski am pake addu ya Istralita kiden ta kuman na kaddu na ginat kiden ta bebay
a assang la sangaw ya mekerutan tekid,

28 **te am idatang na Namaratu ya pangpa-gang na ta lutakin a pake alistu ikid na masikan,"** kunna.

29 A uhohug hapa ni Isayas gafu ta sakā Hudyo na kiden a

"Am awan mina ta nehuna na Namaratu tekitam ta anak tam
a sa negitta kitam mina ta pinapasi na kiden ta ili na Sodom ikid na Gomora," kunna.

30 A ya maawatan tam mantu gafu ta Hentil kiden ta idi, a aweda nakanonot nga makipakoma ta Namaratu, ammi ta ayanin a ya simsima da kiden ya ikwenta na ta matunung gafu ta pangikatalak da te Hesus. 31 Ammi ya Istralita kiden nga nagafura magpatunung ta bari da gafu ta lintig na en a awan ta mabalinan da.

32 "Te anu hud ta kunna ten?" kum.

A onay, te bakkan haman ta Namaratu ya nekatalak da ta katunung da, am awa pag-bannag da hud la. A yen ta awan ta mabalinan da, te nekatupag da garay ya nesaad na Namaratu nga mangikerutan tekid. 33 A dumatang mantu tekid ya kuman na inuhohug na Namaratu nga nesurat ni Isayasen;

"Itta sangaw ya isaad ku nga batu ta ili na Ziyon,
petta magserbi mina ta kuman na pagpatayukān **na tolay kiden ta bali.**

**Ammi takwan sangaw ya uray da ta batu
en gafu ta aweda sangaw ikatalak,
a yen hapa sangaw ya kuman na ke-
tumpapan da.**
**Ammi ya mangikatalak sangaw ta isaad
ken a awena sangaw melogot,"**
kunna.

10

Ya Pagkurangan Na Istralita Kiden

1 A ya ibosag ku tekamuy, kahkahulun, a
pake matakit ya nonot ku gafu ta kagittak
kiden nga Istralita. A kanayun pakimal-
lak ku kid petta mekerutan kid mina, 2 te
amuk ta pake ikakinan da ya dumagdag ta
lintig na Namaratu. Ammi intu dulay te
killu garay ya pangawatan da, 3 te aweda
haman amu ya iatad na Namaratu tekid
petta matunung kid mina tentu. A gafu ta
aweda amu a paruban da la ipasikkal ya
katunung na bari da gafu ta pangdagdag da
ta lintig na en. A yen ta aweda ikatalak ya
iatad na Namaratu, petta mekwenta mina
ta katunung da. 4 Ammi awan na haman
ta serbi na lintigen nga ikatalak da, te ya
pasi ni Hesusen ya addet na, a intun mina
ya ikatalak da, petta mekwenta kid ta matu-
nung gafu ta pangikatalak da tentu.

5 Intu mina pagnonotān da ya nesurat
ni mina Moses ta idi, te ya uhohug na ta
Istralita kiden a

**"Am sigida idulot muy ya ngamin kiden
nesurat ta lintig na Namaratu
petta awemuy pulus magliwat
a matolay kam sangaw magnayun gafu
ta katunung muy,"** kunna.

6 Ammi gafu ta awan ta awan nagliwat a
nebar hapa ni Moses ta itta ya ikwenta
na Namaratu ta katunung tam am ikatalak
tam. A awena masapul ta itta ya magafu ta
langit petta kurugan tam, te dana dumagut
na haman i Hesusen. 7 A awena masapul
ta itta ya magafu ta agyan na nagpasi ki-
den petta ibar na tekitam, te nasi haman
i Hesusen a natolay hala. 8 Te ya ikwenta
na Namaratu ta katunung tam a dana ne-
paita na haman ta bida na surat kiden nga
kanayun basan tam ikid na nonotan tam.
A yen hapa ya kanayun ipadpadangag mi
ta ngamin tolay petta kurugan da. 9 Te am
kurugan tam ta tinolay na Namaratu i Afu
Hesus ta pasi na en, otturu ibosag tam ta
intu hala ya dafu na ngamin a mekerutan
kitam. 10 Te ya pangurug na nonot tam ya
ikwenta na Namaratu ta katunung tam, a
am yen ya ibosag tam a ikerutan na kitam.
11 A ya uhohug na hapa ta takday para na
surat a

**"Ya ngamin kiden mangikatalak tentu, a
aweda sangaw melogot,"** kunna.

12 Te maski am Hudyo kitam ono am Hen-
til kitam a awan ta idaduma na Namaratu
tekitam am ikatalak tam i Afu Hesus. Te ya
Dafu na takday a Dafu da ngamin, a malo-
gon mangatad ta ngamin kiden makimallak
tentu, 13 te ya uhohug na hapa ta takday ha
na surat a

**"Ya ngamin kiden makimallak ta Dafu
tam ewan a ikerutan na kid,"**
kunna hapa.

14 Ammi aweda haman makimallak ta
aweda ikatalak. A aweda ikatalak ya aweda
en para la nadangag. A awan hapa ta
madangag da am awan ta umange mangi-
padangag tekid. 15 A awan hapa ta ange
mangipadangag am awena medob. Ammi
nonotan tam ya nebar ni mina Isayas ta
surat na en:

**"Pake ispot ya umange kiden mangi-
padangag ta mappya en damag,"**
kunna.

16 A addu mantu ya nedob, a ispot hapa ya
nepadangag da, ammi intu dulay te pake
addun ya awan mangurug ta nepadangag
da en. A naggagitta kid mantu ta dadagkal
da kiden nga binida ni mina Isayasen,

**"Ay Afu, manmano la ya nangurug ta
nepadangag mi tekid,"** kunna.

17 A ta kuman na inuhohug ken a awan
ta mangurug am awan ta nadangag na, a
awan ta madangag na am awena mepadan-
gag ya uhohug ni Hesus tentu. 18 Ammi ya
takday para saludsud ku gafu ta Istralita
kiden a awan hud ta nangipadangag tekid?
Itta haman, te

**"Madangag haman ya ngahal na Na-
maratu addet ta ngamin paglele-
hutin.**

**A nepadangag ya uhohug na kiden addet
ta ngamin kiden lugar ta lutakin,"**
kunna.

19 Ammi mabalin de ta awena maawatan na
Istralita kiden? Ammi anu haman ta aweda
maawatan? Te ya uhohug na Namaratu
tekid a

**"Pangahugun ta kam sangaw gafu ta tak-
wan na tolay nga awan para la
makkamu teyak,**

**a magtaratna kam sangaw gafu ta pan-
gurug da teyak,"** kunna.

20 A ya takday para uhohug na nga pake
nepasikkal ni Isayasen tekid a

**"Ya awan kiden nakanonot teyak ta idi
a amu dak na, te maski awedak
inapag a nakipakamu yak tekid,"**
kunna.

21 Ammi ya uhohug na en gafu ta Istralita
kiden a

**"Pake nabayagak na nga mangagagay ta
masoysoy na tolay, ammi kanayun
pagtalekudan dak,"** kunna.

11

Ya Kasasaad Na Istralita Kiden

1 Anu mantu ya uray na Namaratu ta
Istralita kiden? Sa newarad na de ya
ngamin kiden tolay na nga pinili na ta idi?
Awan, te bakkan ta yen ya ikayat ku uho-
hugan, te Istralita yak haman, a awenak
haman newarad. Simsima nak hapa ni
mina Abrahamen, a neanakak ta tribu ni
mina Bendyamin. 2 A awemuy mantu pahig
ta sa newarad nan ya tolay na kiden nga
pinili na ta idi, te nonotan muy ya tabbag na
Namaratu te mina Eliyas tentu en nangpali-
wat ta Istralita kiden ta idi, te ya uhohug bit
ni Eliyas a
3 **“Ay Afu, itam ya iningwa na tolay mu**
kidin, awa nagtalekudan da ka,
Afu,
te pinapasi da haman ya dinob mu
kiden nga nangipadangag tekid,
a pinerdi da hapa ya angiatangan mi
kiden.
A iyak la tatakday ya awan nagtalekud
teko, a yen ta apagan dak hapa
petta papasin dak,” kunna.
4 Ammi ya tabbag na Namaratu tentu a
“Bakkan ta iko la ya awan nagtalekud
teyak,
te itta la ya pituribu na kagittam
kiden nga awek newarad
gafu ta aweda makimallak ta sinang
dyosen Baal,” kunna.
5 A kumanen hapa ta ayanin, te itta la ya
assang la na Istralita kiden nga awan nag-
soysoy ta Namaratu, te dana pinili na kid
gafu ta allak na en tekid. 6 A am pinili na
kid gafu ta ikallak na kid a bakkan mantu
ta tarabaku da ya gafu na pangpili na en
tekid. Te am pahig tam ta itta para mina
ya tarabakun tam petta pilin na kitam a
awetam mantu ikatalak ya allak na tekitam.
7 A anu mantu ya nagbalinan na kadwan
kiden Istralita? A ya nagbalinan da a aweda
nagamid ya ikayat da en gamidan, te intu la
nakagamid ya pinili na kiden na Namaratu.
Ammi ta kadwan kiden a pinagorayan na
kid, petta magbanad la ya nonot da. 8 te yen
haman ya nebar na suraten;
“Kuman na aweda makaita ikid na
aweda makadangag gafu ta
pinagbanad na Namaratu ya
nonot da addet ta idi addet ta
ayanin,” kunna.
9 A ya uhohug hapa ni mina Dabiden gafu
tekid a
“Ampade melogot kid gafu ta ikatalak
da en, petta mapa-gang kid.
10 **Ampade magdaram kid, petta aweda**
maita ya angen da,
a mappya ta mazigatan kid gafu ta
dammat na agtun da,” kunna.

Ya Uray Na Namaratu Ta Istralita Kiden

11 A gafu ta nagamamangaw ya Istralita
kiden a anu mantu ya uray na Namaratu
tekid? Sa newarad na kid de petta awedan
sangaw magtoli tentu? A bakkan ta yen
ya uray na tekid, ammi gafu ta liwat da
a uray na Namaratu ta mepadangag ya
pangikerutan na ta Hentil kiden hapa, pet-
tam pumassil hapa ya Istralita kiden gafu
ta kallak na ta Hentil kiden. 12 Ammi am
napasinapan ya Hentil kiden ta bendisyon
na Namaratu gafu ta nesod ya nonot na
Hudyo kiden a awan hud pake dakdakal
para ya bendisyon na tekid am magbabawi
ha ya Istralita kiden.
13 A ikamuy Hentil, a nonotan muy ya
ibar kin tekamuy, te ikamuy ya nangidoban
na Namaratu teyak petta madangag muy
hapa ya uhohug na. A pake ikakinan ku ya
tarabakuk tekamuy, 14 petta pumassil mina
ya sakā Hudyok kiden, talo am mekerutan
hapa sangaw ya kadwan tekid. 15 A gafu
ta nagtalekudan na Namaratu ya Hudyo
kiden a yen ta nakikofun na tekamuy nga
Hentil. Ammi am pinagtoli nan sangaw ya
Hudyo kiden a meangarig kid sangaw ta
kuman na nasi en nga natolay hala. 16 A
gagangay hapa ta kunna ten, te am kwa na
Namaratu ig mina Abraham nga napopolu
nangurug tentu a kumanen hapa ta sim-
sima da kiden nga matolay ta ayanin. Te am
kwa na Namaratu ya fun na kayu, a kwa na
hapa ya panga na kiden.
17 Ammi gafu ta napakka ya kadwan ki-
den panga na kayu na en, a ikamuy Hentil
ya inalap na nga kuman na panga na kayu
en nga nagafu ta talun, petta itulfu na kam
ta fun na kayu na en, petta mesipat kam
hapa ta angat na kayu en. 18 Ammi awe-
muy mina magparayag, te am parig muy ta
malmalalaki kam ammi ta panga kiden nga
napakka a nonotan muy mina ta fun na en
ya pakesipatan muy, te bakkan ta ikamuy
ya pakesipatan na fun na kayu en.
19 “**Ay mappya te napakka ya dana ki-**
den panga na petta ikami ya metulfu,”
kummuy de. 20 A kakurugan hapa ta kunna
ten, ammi nonotan muy ta newasik ya
Hudyo kiden gafu ta aweda nangurug, a
ta ayanin a ikamuy ya netali na. Ammi
awemuy mina magparayag, te netulfu kam
la gafu ta pangurug muy tentu. A mapmap-
pya mantu ta magtalaw kanan tentu, petta
awemuy hapa sangaw melogot. 21 Te am
awena kinenga na Namaratu ya pangpanga
kiden nga dan a kengan na kam hud am
awemuy idulot ya pangurug muy tentu?
22 Nonotan muy mantu ya allak na Na-
maratu tekamuy ikid na poray na ta Hudyo
kiden, te nagporayan na kid gafu ta nag-
talekud kid tentu, a ikamuy na ya ikallak na.
Ammi am awemuy idulot ya pangikatalak

muy ta allak na en tekamuy a azin na kam hapa. 23 A am angarigan ta magbabawi sangaw ya Hudyo kiden nga awan mangurug a pakoman na kid hapa, petta metulfu kid ha ta dana fun da en hala. Te am mangurug kid a itta ya pakapangwa na Namaratu nga mangitulfu tekid. 24 Te am amu na itulfu ya panga kiden nga nagafu ta talun a pake amu na mantu itulfu ya dana kiden panga na ta kayu na en ta kuman na ikiden hala.

25 A ya pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun, a awemuy pahig ta malmalalaki kam ammi ta Hudyo kiden. Te ya nelemad tekitam a kuman na pa nagbanad bit ya nonot na kadwan kiden Hudyo addet la ta sa mangurug ya ngamin kiden Hentil nga mayat mangurug. 26 Ammi makanonot hala sangaw ya Hudyo kiden petta sa mekerutan kid hapa, te ya uhohug na suraten ta lebru na Namaratu a

“Ange sangaw ya Mangikerutan nga simsima ni mina Hakoben,
a azin na sangaw ya dulay na nonot ta sakā simsima na kiden.

27 **A pakoman ku kid sangaw ta liwat da te dana netulag ku tekid,”** kunna.

28 Ammi ta ayanin para la a kuman na ikatupag na kid na Namaratu gafu tekamuy Hentil petta madangag muy ya damag ni Hesus. Ammi iddukan na kid hapa gafu ta ikid ya pinili na ta palungu, a idulot na hala sangaw ya nekari na en ta dadagkal da kiden, 29 te maski am anu ya neatad na Namaratu ikid na pinili na a awena mabalin ta ibabawi na.

30 A ta kuman na ikamuy Hentil ta idi a awemuy nangurug ta Namaratu, a ya Istralita kiden ya tolay na. Ammi gafu ta nagsoysoy kid tentu a ikamuy na ya nekallak na petta magbalin kam hapa ta tolay na. 31 Ammi maski am awena mangurug na Hudyo kiden ta ayanin a pumassil kid hapa sangaw tekamuy Hentil, pettam sakā ikallak na kid hapa. 32 Te maski am anu ya katolay tam a sa pinaggagitta na kitam na Namaratu ta nagsoysoy tentu, pettam kumanen a sa ikallak na kitam hapa.

Ya Pangdayaw Ni Pablu Ta Sistema Na Namaratu

33 Pake ispot mantu ya allak na Namaratu tekitam tolay, te awan ta addet na amu na, a kumanen hapa ta kalalaki na nonot na. A itta hud ya makebar ta nonot na Namaratu? A itta hud ya makaparig ta nonot na? 34 Ta kuman na inuhohug na aglavunen ta suraten a

“Itta hud ya makkamu ta nonot na Namaratu?
A itta hud ya makatabarang tentu?

35 **A itta hud ya masapul na tekitam, petta intu mina ya gumatut tekitam.”** kunna.

36 A kakurugan hapa ya nebar na aglavunen, te Namaratu hapa la ya pagafun na ngamin, ikid na makkamu ta ngamin. A itta hala ya kappyanan na ngamin tentu. Ampade intu ya madaydayawan addet ta addet.

12

Ya Pagkakahulun Na Mangurug

1 Mappya mantu, kahkahulun, ta pake nonotan muy ya ngamin allak na Namaratu tekamuy, te ya pake ipasikkal ku tekamuy a igawat muy mina ya bari muy tentu, petta magserbi kam la tentu ta kuman na sitatolay na atang, te yen ya pake ikayat na, petta kakurugan ya pangdayaw muy tentu. 2 A awemuy mantu parigan ya gagangay na awan kiden mangurug, te pauli muy hud la ya nonot muy petta bagu ya gagangay muy, petta amu muy hapa am anu ya uray na Namaratu tekamuy, te yen ya mappya ikid na kustu ikid na mangpatalak tentu.

3 A gafu ta patarabaku na Namaratu teyak a ibar ku tekamuy ngamin ta awan mina ta mangpātā-nāng ta bari na, te mapmappya hud la ta magnonot kam ta kustu na nonot. Te am anu ya neatad na Namaratu ta amu na tagtakday tekamuy a yen la mina ya nonotan muy ikid na idulot muy. 4 Intu mina pagnonotan muy ya keangarigan na bari tam, te amu tam ta addu ya ramyenta na bari tam, ammi magdaduma ya tarabaku da ikid na pagserbi da. 5 A kumanen hapa tekitam mangurug, te maski am addu kitam a kuman na tatakday kitam la na bari gafu ta pagdadagga tam te Hesus Kristu. A mappya mantu ta maginguf-uffun kitam ta kuman na ramyenta na bari tam. 6 A gafu ta magdaduma hapa ya amu tam ikid na kalalaki tam nga neatad na Namaratu tekitam a tarabakun tam mantu ya neatad na en nga amu tam.

A am intu neatad na ta takday ya pangiuhohug na ta ipakamu na Namaratu tentu a yen mina ya tarabakun na, te awena mina ikamat.

7 A am intu neatad na ta takday ya pangufun na ta kadwan kiden
a yen mina ya tarabakun na.

A ya makkamu mangituldu a mangituldu la.

8 A ya makkamu mangpaturad a mangpaturad hapa la.

A ya makabalinen nga mangatad a awena mina iituk ya neatad na Namaratu tentu.

A ya makkamu mangtaron ta tarabaku na kadwan kiden a ikakinan na mina ya pangtaron na.

A ya mangikallak hapa ta mazigatan a
awena mina igitta ya kallak na en ta
kuman na pagatut,
te malogon la mangikallak.
9 A mappya hapa ta sa mangidduk kam ta
kakurugan na pangidduk,
te ikatupag muy mina ya ngamin dulay
a pake itug muy ya mappya.
10 A magkaid-idduk kam hapa ta kuman
na magkakabagis,
te nonotan muy apolu ya kadwan
kapye muy nonotan ya bari muy.
11 A awemuy mina matalakag ta
patarabaku na Namaratu tekamuy,
te malogon kam mina gafu ta intu ya
magpatarabaku tekamuy,
a ikakinan muy ya ngamin tarabaku muy.
12 A awemuy magdamdam, te kanayun
matalak kam la gafu ta pagtoli ni Afu
Hesus.
A maski am anu ya pagzigātān muy a
attaman muy la setalak,
a awemuy magimmang makimallak.
13 A am mazigatan ya kabagis muy kiden
nga mangurug gafu ta awan tekid, a
uffunan muy kid hapa,
a pagdulotan muy hapa ya ange kiden
magpasyar ta bali muy.
14 A kumanen hapa am itta ya makitapil
tekamuy a
"**Maski ikatupag nak a mappya yak la
teko**," kummuy,
te awemuy igaged, a pakimallak muy
hapa.
15 A am itta ya matalak, a sa matalak kam
ngamin.
A am itta ya madamdam a sa damdam
muy ngamin hapa.
16 A awemuy hapa idaduma ya ikattolay
muy, te igitta muy kid ta kuman na bari
muy.
A awemuy hapa pahig ta mapmappya
kam ammi ta kadwan kiden tolay,
te makikofun kam la ta ngamin tolay
maski am kuman na neduma kid
tekamuy.
17 A awemuy hapa isupapak ya dulay ta
dulayen,
te dana nonotan muy am anu ya map-
pya ta uray na kadwan kiden tolay.
18 A awemuy hapa makitabtabbag ikid na
makitapil,
te paruban muy mina ya makikofun ta
ngamin tolay.
19 A awemuy hapa magbalat, kahkahu-
lun, awa indagan muy hud la ya pang-
balat na Namaratu ewan,
te yen ya uhohug na ta surat na
aglavunen:
**"Iyak sangaw ya mangbalat, a iyak ya
magsupapak,"** kunna.
20 A kumanen am mabisin ya mangikatu-
pag tekamuy a pakanan muy. A am
makainum a penuman muy, te am kunna
ten ya isupapak muy tentu a mamat na
sangaw. 21 Ammi am ibalat muy mina ya
dulayen tekamuy a inabak na kanan mantu
na dulayen. Ammi mapmappya ta ipaita
muy ya mappya petta ikamuy ya mangabak
ta dulayen.

13

Tumuluk Kitam La Ta Gubyernu

1 A mappya hapa, kahkahulun, ta sa mak-
ituray kitam ta gubyernu, te yen ya mangib-
bal tekitam, te ya ngamin kiden magturay a
ipalubus hala na Namaratu ewan. A maski
am inya ya magturay tekitam a Namaratu
hapa la ya makāuray. 2 A am itta ya awan
makituray a mekwenta mantu ta awena
kurugan ya nepasaad na Namaratu. A am
inya ya awan makituray a intu hapa la ya
gafu na pangpa-gang na magturay kiden
tentu. 3 Te bakkan haman ta mappya na
tolay ya pa-gangan na magturay am awa
ya dulayen. A am ikayat mu ta awem
magtalaw ta magturay a idulot mu mantu
ya mappya, te dayawan na ka hapa. 4 Te
intu hala ya kuman na daddoban na Nama-
ratu nga magserbi ta kappyanam. Ammi
am mangwa ka ta dulay a magtalaw kan
sangaw, te bakkan ta kampon la ya turay
na en nga mangpa-gang teko, te intu hapa
ya turin na Namaratu nga mangpa-gang ta
makaliwat. 5 A mappya mantu ta makituray
kitam petta malillikan tam hapa ya pangpa-
gang na Namaratu ewan, a awan hapa ta
pangpaliwatan na nonot tam tekitam.
6 A yen ta nonotan tam hapa ya pangiatad
tam ta gubyernu, te ya magturay kiden ya
turin na Namaratu, a awan ta takwan na pa-
gapagan da am bakkan ta pagturay da. 7 A
mappya mantu ta awetam italantan ya pag-
paga tam ta gatut tam tekid, te yen haman
ya magserbi tekid ta tandan da. A pagan
tam mantu ya sedula tam am sedula, ikid
na bwis na lutak tam am bwis. A ipaita tam
hapa ya amat tam ikid na pangdayaw tam
ta ngamin kiden seturay, 8 te maski am anu
ya gatut tam a mappya ta awetam italantan
ya pagpaga tam. Ammi itta ya takday gatut
tam nga awetam sa mapagpagan, intu hala
ya gatut na pagkaid-idduk tam.

Ya Kadakalan Na Gatut Tam

Am kanayun iddukan tam ya ikattolay
tam a nedulot tanan ya ngamin pakkwa na
Namaratu ta lintig na en. 9 Te ya nagdadag-
gan na ngamin kiden pakkwa na Namaratu
ta lintig na en a intu yan:
**"Iddukam ya kagittam tolay ta kuman
na pangidduk mu hala ta barim,"**
kunna.

A am pake kurugan tam ya tatakdayen ibar na a awetanan mantu makaliwat ta kadwan kiden ibar na, te awetam sangaw mangadallaw, ikid na awetam sangaw mamapasi, anna awetam magtakaw, a awetam maginggum. 10 Te ya mangidduk ta ikattolay na kiden a awena kid uyoyungan. A gafu ta pangidduk na ta ikattolay na kiden a nedulot na ya ngamin lintig na Namaratu.

11 A mappya ta idulot muy ya ngamin nebar kin tekamuy, te dana amu muy haman ta tanagay na ya datang na dafu tam, a pake umab-abikan na ya araw na pangikerutan na tekitam ammi tekitamen. A dulay hapa am madatangan na kitam nga awan nakaparan. A awetam makigitta ta masidug, te aghahukal na yan, a pake nonotan tam mina ya kwan tam, 12 te magge nagpasan ya araw na dulay ikid na zigat, a tanagay na ya araw na pagimbestigar na Namaratu tekitam. A iwarad muy mantu ya tarabaku na sugiram, a iparan muy ya bari muy petta makkwa muy ya mekustu ta dakar. 13 A azin muy mantu ya mafulotan na alikkad, ikid na magillaw, ikid na magatattug, ikid na mangipaita ta awan ta kapkappyan na, ikid na makitapil, ikid na mangahugu. 14 A pagbalinan muy ya bari muy ta bari ni Afu Hesus, petta awemuy nonotan ya karagatan na bari muy nga dulay.

14

Ya Pagdaduman Na Mangurug

1 A am angarigan ta itta ya takday mangurug nga mayat makidagga tekamuy nga medyo makurang ya amu na ta kurugan tam a pagdulotan muy la, a awemuy kadibati gafu ta takwan ya pangurug na. 2 Te ya kadwan kiden mangurug a pahig da ta dulay am mangigup kid ta bilsag, a ya laplappa kiden la ya makan da. Ammi ta kadwan a makan da hala ya ngamin pagdaduman na kanan. 3 A ya mangan mantu ta ngamin a awena mina idadula ya awan mangigup, a kumanen hapa ta awanen mangigup ta bilsag, te awena mina paliwatan ya mangigupen, te azo ikatalak na kid na Namaratu gafu ta pangurug da te Afu Hesus. 4 A awetam mantu paliwatan ya kabagis tam gafu ta takwan ya pangurug na, te itta hud ya turay tam petta mangpaliwat kitam? Te Namaratu hapa la ya dafu tam ngamin, a intu hapa la ya makkamu tekitam am magtayuk kitam ono am matukalit kitam, ammi magtayuk kitam hala, te i Afu Hesus ya mangpatayuk tekitam.

5 A magdaduma hapa ya kadwan kiden mangurug gafu ta itta ya ngilinan da nga araw. Te ya kadwan a takday la na araw ya ngilinan da ta pangdayaw da ta Namaratu, ammi ta kadwan a sa ngilinan da ya ngamin kiden araw. A mabalin la ngamin, ammi mappya ta awena magduwaduwa na nonot tam gafu ta yen ya pilin tam. 6 A ya magngilin ta takday la na araw a ngilinan na gafu ta yen ya pangdayaw na ta Namaratu, a kumanen hapa ta magngilin ta ngamin kiden araw. A ya mangan ta ngamin a dayawan na hapa ya Namaratu, te pakimallak na hapa ya kanan na. A kumanen hapa ta awanen mangigup, te pangdayaw na hapa ya awena pangigup, a makimallak hapa yen. 7 Te maski am matolay kitam ono am masi kitam a bakkan haman ta kwa tam ya bari tam, te kwa ni Afu Hesus. 8 Te am matolay kitam a magserbi ya katolay tam te Afu Hesus, a am masi kitam a magserbi hapa ya pasi tam tentu, pettam kumanen am matolay kitam ono am masi kitam a kwa na kitam hapa la. 9 Yen haman ta nasi i Afu Hesus otturu natolay hala pettam intu ya dafu na nagpasi kiden pase matolay kiden.

Dulay Ya Mangpaliwat

10 A gafu ta kumanen a awan mina ta mangpaliwat ta kabagis na en, a awan mina ta mangidadula, te sa maayagan kitam haman ta atubang na Dyos, petta imbestigaran na tekitam. 11 Te yen hapa ya uhohug na ta lebru na en,

“Gafu ta iyak ya Dyos nga awan masi a kakurugan ta sa mamalentud sangaw ya ngamin tolay ta atubang ku,
a ibosag da sangaw teyak ya ngamin tinarabaku da,” kunna.

12 A kakurugan mantu ta mamalentud ya tagtakday tekitam ta atubang na Namaratu ewan, te pabida na tekitam ya gafu na tinarabaku tam ta katolay tamin.

13 A mappya mantu ta awetam paliwatan ya kabagis tam gafu ta kanan na ikid na ngilinan na. A ikari tam hapa ta awetam tarabakun ya gagangayen tarabaku tam am pahig na kabagis tam ta dulay, petta aweda hapa makaliwat gafu tekitam. 14 Te ya kuman na nepasikkal ni Afu Hesus teyak a amuk ta awan ta mehangat na kanan, ammi am pahig na tolay ta itta ya mehangat a mehangat mantu la tentu. 15 A am kanam hala ya pahig na kabagis mu ta mehangat, otturu paruban na hapa kanan a maperdi mantu ya pangurug na gafu ta pangam, te awem haman ninonot ya kabagis men. Awem mantu kanan ya pahig na kabagis mu ta mehangat, te intu hapa ya takday nga iddukan ni Hesus, a dulay mantu am perdim ya pangurug na ta Hesusen nga nangsaka tentu.

16 A maski am anu ya mappya teko a am dulay hapa ta kadwan a mapmappya ta bayam hapa la talo am dulay sangaw ya pag-

balinan na mappya en teko. 17 Te bakkan ta
intu nonotan tam ya kanan ikid na inuman
ta pagturay na Namaratu tekitam am awa
matunung na nonot, ikid na makikappya
ta kabagis tam kiden, ikid na makipagta-
lak gafu ta itta ya Kahalwa na Namaratu
tekitam. 18 A am yen kid mina ya pakolan-
gan tam a mappya hapa ya pagserbi tam
te Hesus, a matalak hapa ya Namaratu
tekitam, yaga dayawan na kitam hapa na
ikāttolay tam kiden.
19 Mappya mantu, kahkahulun, ta intu
la tarabakun tam ya mangatad ta kap-
pyanan na tagtakday tekitam ikid na mang-
padakal ta pangurug tam kontodu pangu-
rug na kahulun tam kiden. 20 A awetam
mina perdin ya tarabaku na Namaratu ta
kahulun tam kiden gafu ta kanan. Map-
pya haman ya ngamin na kanan, ammi
dulay am magliwat ya kabagis men gafu ta
nakāmen. 21 Mappya ta awetam mangigup
ta bilsag ikid na awetam uminum ta bina-
rayang ikid na awetam mangwa ta kom-
pormi na makkwa tam am mabalin ta yen
kid sangaw ya mangpatawag ta kabagis
tam. 22 Te maski am anu ya mappya teki-
tam gafu ta pangurug tam ta Namaratu a
awetam mina yen iparayag ta kabagis tam
kiden, te mapmappya ta Namaratu la ya
makkamu ta tarabaku tam. A am awetam
sagappyan ya amu tamen ta dulay tekitam
a matalak kitam hapa, te awan sangaw
ta kapopoyungan na nonot tam. 23 Ammi
am magduwaduwa ya nonot tam gafu ta
kanan tam a nakaliwat kitam, te kinan tam
haman ya awena sagappyan na pangurug
tam. Te maski am anu ya itta ta nonot tam
ta tarabakun tam am awena sagappyan na
pangurug tam a liwat tam mantu am idulot
tam ya ikayat tam nga kwan.

15

Ya Pagtatakday Na Mangurug Kiden

1 A ikitam hapa nga masikan mangurug
a mappya ta makipagattam kitam ta kad-
wan kiden nga malogon maabak ya pan-
gurug da. A bakkan la ta bari tam ya
nonotan tam, 2 te nonotan tam hapa am
anu ya kappyanan na kabagis tam kiden,
petta magsikan hapa ya pangurug da. 3 Intu
mina nonot tam ya kuman na nonot na Dafu
tamewan Hesus, te awena ninonot ya kap-
pyanan na bari na en, awa naattaman na
hud la ya zigat gafu tekitam. Te ya nesurat
ta lebru na Namaratu gafu tentu a

**“Iyak hapa la, Afu, ya nagattam ta pa-
madpadulay na tolay kiden teko,”**
kunna.

4 A yen mina ya pagnonotan tam, te ya
ngamin kiden nesurat ta popolu kiden araw
a nesurat kid hapa gafu tekitam, pettam
metuldu kitam. Te am attaman tam ya zigat
tam ikid na itug tam ya ituldu na surat kiden
tekitam a itta ya ikatalak tam ta uffunan na
kitam na Namaratu ewan.
5 A gafu ta intu hala ya mangatad ta sikan
tam ikid na pakaattam tam, ampade intu
hapa ya manguffun tekamuy, petta mag-
tatakday kam ta pakikahulun muy te Hesus,
6 pettam kumanen hapa a madaydayawan
sangaw ya Dyos ewan nga Dama ni Afu
Hesus gafu ta pagtatakday muy ikid na pag-
gagitta na bida muy. 7 A mappya mantu,
kahkahulun, ta maski am inya na tolay ya
sakā makigimung tekamuy a awemuy mina
dugiman, te magkaid-idduk kam mina ta
kuman na pangidduk ni Afu Hesus teka-
muy, pettam kumanen a pake maita hapa
ya pakedayawan na Namaratu gafu teka-
muy.

Ya Paggagittan Na Hudyo Ikid Na Hentil

8 A pake ibar ku tekamuy ya gafu na
neange ni Hesus Kristu: Immange ta Hudyo
kiden petta ituldu na kid ta intu hapa la
ya mangidulot ta nekari na Namaratu ta
dadagkal da kiden, petta aweda pahig ta
naliwatan na kid Namaratu ewan. 9 Ammi
bakkan la ta Hudyo kiden ya gafu na
neaange na, te nesipat na hapa ya Hentil
kiden, petta dayawan da hapa ya Namaratu
gafu ta kallak na tekid. Te ya takday uhohug
ta surat kiden gafu te Hesus a intu yan:

**“Mehulunak sangaw ta Hentil kiden ta
pangdayaw ku ikid na pagkansyon
ku teko,”** kunna ta Namaratu.

10 A ya mekaduwa en hapa na surat gafu ta
Hentil kiden a intu yan:

**“Ikamuy Hentil, makipagayayat kanan
hapa ta tolay kiden na Namaratu,”**
kunna.

11 A ya mekatallu en para a

**“Ikamuy ngamin Hentil, dayawan
muy ya Namaratu ewan, te sa
magdayaw mina ya ngamin tolay
tentu,”** kunna.

12 A ya mekappaten para ya inuhohug ni
Isayas:

**“Itta sangaw ya meanak nga simsima
ni mina Dyesi, a intu hala san-
gaw ya magturay ta Hentil kiden,
a intu hapa ya ikatalak da petta
mekerutan kid,”** kunna.

13 A Namaratu ewan mantu ya Dyos tam
nga nangatad ta ikatalak tam. Ampade
intu hapa ya mangipasinap tekamuy ta ta-
lak muy ikid na mappya na nonot ta pan-
gurug muy tentu, pettam dumakal para
ya pangikatalak muy tentu gafu ta pang-
pasikan na Kahalwa na en ta nonot muy.

*Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Tarabaku
Na*

14 A ta kuman na iyak la takday a awan
ta pagduwaduwan na nonot ku tekamuy,
kahkahulun, te mangurugak ta mappya
ya ngamin nonot muy, ikid na addu ya
amu muy petta makapagintultuldu kam.
15 Ammi gafu ta nepatarabaku na Nama-
ratu teyak a neturad ku la ya mangisurat
ta netabarang kin tekamuy petta awemuy
hapa kaliwatan. 16 Te iyak ya turin ni Hesus
Kristu nga mangipadangag ta damag na en
ta kagitta muy kiden Hentil. A gafu ta
pangipadangag ku a kuman nak hapa na
padi nga mangiatang ta Namaratu ewan, te
ya ngamin kiden mangurug a yen kid ya
kuman na iatang ku tentu, te sagappyan na
kid hala gafu ta nabaggawan ya nonot da ta
pangurug da ikid na tarabaku na Kahalwa
na en tekid.
17 A kuman na iparayag ku mantu ya
tarabakuken ta Namaratu, te bakkan
haman ta iyak ya gafu na, te kahulun ku
haman i Afu Hesus nga manguffun teyak.
18 A awek mantu ibar ta malalaki yak, ammi
awek hapa ilemad ta nangurug ya addu
na Hentil ta nepadangag ku tekid, te itta
haman i Hesus teyak nga nangpasikan
teyak ta ngamin inuhohug ku. A kumanen
hapa ta ngamin kiden tinarabakuk, 19 te
nehulun hapa ya pakapangwa na Kahalwa
na Namaratu ta nepangipadangag ku tekid,
a inuffunan nak nga maguhohug ikid na
mangwa ta pakaitan da ta kalalaki na
Namaratu. A pake nepadangag kun ya
damag na pangikerutan ni Hesus ta ili na
Herusalem ikid na ngamin kiden ili ta lehut
na en, a maski abat ta iten Iliriko. 20 Te
intu la pakolangan ku ya mangipadangag
ta damag ni Hesus ta ngamin kiden lugar
nga awan para la nakadangag ta ngagan
ni Hesus Kristu, te awek ikayat magmula
ta dana namulan na takwan. 21 A gafu
ta kumanen a nedulot kun ya kuman na
linavun ni mina Isayasen ta surat na en, te
ya uhohug na en a

**“Ya awan kiden nakadangag tentu ta
idi a nadangag dan, a amu dan
ya awena en nepakamu tekid,”**
kunna.

22 A yen ta naningaddu yak hapa nata-
lantan nga umange tekamuy. 23-24 Ammi
ta ayanin a nabalin na ya tarabakuk ta isin
kid na lugar, a itta ya ikatalak ku ta magsi-
balak tekamuy am eyak sangaw ta lugar na
Espanya, te addet ta pake nabayag a pake
ikayat ku magpasyar tekamuy. A sangaw
am nabalin na ya pagkāan-anap tam a map-
pya hapa am uffunan dak am magtugutak,
petta makadulotak ta eyan ken. 25 Ammi
ta ayanin a eyak bit ta ili na Herusalem, te
iangek bit la ten ya masapul na mangurug
kiden ten. 26 Te ya mangurug kiden nga taga
Masadonya ikid na Giresya a nakanonot
kid nga magkontribisyon ta pobre kiden
nga mangurug ta ili na Herusalem, te pake
ikayat da manguffun. 27 A kustu hapa te
nakagatut kid haman ta mappya tekid, te
ya Hentil kiden nga taga Masadonya ikid
na Giresya a nesipat kid na ta uhohug na
Namaratu gafu ta Hudyo kiden mangurug
ta ili na Herusalem. A yen ta mangatad kid
ta Hudyo kiden ta ngamin masapul da.
28 A sangaw am mabalinak mangitulud ta
kontribisyon da kiden, a magsibalak hapa
sangaw tekamuy kapyek sangaw magdu-
lot ta lugar na Espanya. 29 A ikatalak ku
hapa ta sa mapasinapan kitam sangaw ta
bendisyon ni Afu Hesus am dumatangak
tekamuy.
30 A itta hapa ya adangan ku tekamuy,
kahkahulun, gafu te Afu Hesus, ikid na
Kahalwa na Namaratu nga magpakāidduk
tekitam. Te ya ikayat ku a uffunan dak haen
ta pakimallak muy ta Namaratu, 31 petta
awenak sangaw an-anun na awan kiden
mangurug ta iten Hudeya, a petta matalak
hapa sangaw ya mangurug kiden ta ili na
Herusalem gafu ta itta ya isirak ku san-
gaw tekid. 32 A yen ya ikayat ku ta paki-
mallak muy, petta am uray na Namaratu
a magdulotak na sangaw tekamuy, petta
matalakanak ikid na mabannayanak hapa
ta pagpasyar ku tekamuy. 33 A ya Namaratu
ewan nga mangatad ta ngamin mappya
tekitam a makkamu hapa tekamuy.

16

*Ya Pakikumusta Ni Pablu Ta Taga Roma
Kiden*

1 A kumanen hapa ipakamuk tekamuy
ya kabagis tamin Fibi nga mangitulud ta
suratin tekamuy, te intu ya takday babbay
nga manguffun ta mangurug kiden ta ili
na Senkareya. 2 A mappya ta pagdulotan
muy, te kabagis muy hapa nga nedagga te
Dafu tamewan Hesus. A ipaita muy hapa ya
pangidduk muy tentu ta kuman na gagan-
gay na mangurug. A maski am anu ya
masapul na tekamuy a yen haen ya iuffun
muy tentu, te addu hapa ya inuffunan na ta
mangurug kiden ta isin, kontodu iyak.
3 A kumanen hapa makikumusta yak teg
Persila ikid ni Akila, te kahulun ku
kid nga nakipagbannag ta tarabaku ni
Hesus Kristu, 4 yaga nesagapil da hapa
ya angat da teyak.
A pake matalakak mantu tekid, ammi
bakkan la ta iyak am awa ngamin
kiden mangurug ta Hentil kiden.
5 A makikumusta yak hapa ta mangurug
kiden nga maggagimung ta bali da, ikid
ni Epeneto nga pake matakit ta nonot
ku, te intu ya imunnan nangurug te
Hesus ta lugar na Asya.

6 A makikumusta yak hapa te Mariya nga
masikan nagbanbannag ta panguffun
na tekamuy,
7 kumanen hapa ta kahulun ku kidina
Andronikas ikid ni Hunyas nga sakā
balud ku kiden ta idi.
Yen kid na tolay ya ispot na turin ni
Hesus, a napolu kid nangurug ammi
teyak.
8 A makikumusta yak hapa teg Ampliato
nga iddukan ku hapa ta pakikahulun
mi te Afu Hesus,
9 ikid ni Urbanus nga kahulun tam
makipagbannag ta tarabaku ni
Hesus, ikid na iddukan ken Istakis,
10 ikid ni Apeles nga pake nangi-
pasikkal ta pangurug na te Afu
Hesus,
ikid na ngamin kiden makidama te
Aristobulo.
11 A makikumusta yak hapa ta kahulun
ku sina Herodyon, ikid na mangurug
kiden ta bali ni Narsisu,
12 ikid nig Trifina ikid ni Trifusa nga
makipagbannag hapa ta tarabaku na
Dafu tam,
ikid na iddukan kina Persida nga
masikan magtarabaku te Afu Hesus.
13 A makikumusta yak hapa teg Rufus nga
napili na mangurug, ikid na hina na en,
te nekwenta nak hapa ta anak na.
14 A makikumusta yak hapa teg Asinkritu,
ikid ni Fugonte, ikid ni Hermes, ikid ni
Patrubas, ikid ni Hermas, ikid na kad-
wan kiden kabagis tam nga magyan
tekid.
15 A makikumusta yak hapa teg Pilologo,
ikid ni Hulya, ikid nig Neriyo, kon-
todu kabbayan na en, ikid ni Olimpas,
ikid na kadwan kiden mangurug nga
makipaggimung tekid.
16 A ya pake ipasikkal ku tekamuy ngamin
a magimpadpadulot kam ta kuman na
magkakabagis am kada maggagimung
kam. A ya ngamin kiden mangurug nga
maggagimung ta kadwan kiden lugar a
makikumusta kid hapa tekamuy.

Ya Mapozan Na Tabarang Na Tekid

17 A ya mabidak para tekamuy, a pake
riknan muy am itta ya mangkulkulaw teka-
muy ikid na magpakattway tekamuy gafu
ta aweda kurugan ya kuman na netuldu
tekamuy. Mappya ta lillikan muy kid, 18 te
bakkan ta Dafu tamewan Kristu ya pakida-
fun da am awa bari da hapa la. A gafu ta
malalaki ya uhohugan da a maayayyaw da
ya awan magnonot.
19 A matalakanak tekamuy te amu na
ngamin tolay ya pangurug muy, ammi
ikayat ku para ta malalaki kam ta ngamin
nga mappya, petta awemuy mapenam ta
dulay. 20 A ya Namaratu ewan nga man-
gatad ta ngamin na mappya tekitam a intu
sangaw ya mangpasikan tekamuy petta
maabak muy ya tarabaku ni Satanas ta
agyan muy. Ampade mehulun hapa ya
kallak ni Afu Hesus Kristu tekamuy.
21 A ya kahulun ku kiden sin nga makiku-
musta hapa tekamuy a i Timotyo, ikid ni
Lusyo, ikid ni Dyason, ikid ni Sosipatro nga
kagittak kiden Hudyo. 22 [**A maski iyak
Tersyu nga sekritaryo ni Pablu, a makiku-
musta yak tekamuy gafu ta Dafu tamewan
Hesus**].
23-24 A makikumusta hapa kan tekamuy i
Gayus, kontodu ngamin kiden makigimung
ta bali na in, a iyak, Pablu, ya sangaili na. A
kumanen hapa makikumusta kan tekamuy
i Irastu nga tusarero ta ili in ikid na kabagis
tam Kwartu.

Ya Pangdayaw Na Ta Namaratu

25 A ta ayanin Namaratu ewan hapa la
ya makkamu mangpasikan tekamuy ta ku-
man na megitta ta Damag ni Hesus Kristu
nga nepadangag ku tekamuy. A intu la
nepadangag ku ya ngamin uray na Nama-
ratu ewan nga nelemad na ta idi, 26 ammi ta
ayanin a pake nepalawag na tekitam gafu
ta surat na aglavun kiden. A yen hapa ya
nepadangag ku ta ngamin tolay petta man-
gurug kid, te yen ya nebilin na Namaratu
ewan nga awan ta addet na. 27 Intu hala
ya malalaki na Dyos nga madaydayawan
addet ta addet gafu te Hesus Kristu. Amen!

Ya Mapolu En Surat Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta mekaduwa na pangisaned nig Pablu ta damag ni Hesus a nagdulot kid ta ili na Korinto nga kadakalan na ili ta lugar na Giresya. A ya tolay kiden nga magyan ta Korinto a magge dipuru Hentil kid nga maguhohug ta agsitang na Giregu. Ammi itta hapa ya assang la na Hudyo, a kada Sabadu a makigimung kid ta kapilya da. A ta datang nig Pablu ikid ni Silas ta isin na ili a immange kid bit nakigimung ta kapilya na Hudyo kiden te kagitta da kid nga mangurug ta Namaratu, ammi aweda para nadangag ya damag ni Hesus. Am basam ya **Tarabaku Na Turin Kiden** kapitulo 18 a mabasam hapa ya pagpasyar nig Pablu ta isin na ili.

A gafu ta medyo nabayag ig Pablu ta isin a nangurug hapa ya kadwan kiden Hudyo te Hesus, ammi pake nagsoysoy ya kadwan, a yen ta nagtalekudan na kid nig Pablu petta ipadangag da ya damag ni Hesus ta Hentil kiden. A nangurug hapa ya pake addu tekid. A sangaw nagdulot ig Pablu ta kadwan kiden ili nga mangipadangag ta uhohug na Namaratu.

A ta gafan nig Pablu a timulyat hapa ya kadwan kiden mangituldu ta ili na Korinto, a yen hapa ya datang na dulay ta mangurug kiden ta iglesya, te nagkakattway kid na gafu ta mangituldu kiden tekid. A intu para dulay te aweda pake naurnos ya paggagimung da. A ta nepakadamag ni Pablu ta kaddu na problema da a yen ta nagsurat tekid petta pake tabarangan na kid. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-3 Tekamuy ngamin nga iglesya na Namaratu ta ili na Korinto,
Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga pinatudunan na Namaratu ewan petta turin nak ni Hesus Kristu. A intu hapa kahulun ku i Sostinu nga takday kabagis na mangurug kiden. A ikamuy, kahkahulun, ya negitta na Namaratu ta tolay na kiden, te negungay na kam gafu ta pangurug muy te Hesus Kristu. A gafu ta tolay na kanan a nesipat kanan hapa ta ngamin kiden tolay na nga magdayaw te Afu Hesus ta ngamin kiden lugar, te intu hapa la ya dafu tam ngamin.

4 A am kada makimallakak ta Namaratu ewan a pake matalakak hapa tentu gafu tekamuy, kahkahulun, te nesipat na kanan ta allak na en gafu te Afu Hesus. 5-6 A matalakak hapa tentu gafu ta nepasikkal na tekamuy ya damag ni Afu Hesusen nga netuldu mi tekamuy. A gafu ta nedagga kam te Hesus a pinasinapan na kam hapa ta amu muy ikid na pakauhohug muy ta uhohug na en. 7 A awan mantu ta kurang na neatad Kahalwa na Namaratu ta pakapangwa muy, te malalaki kam la mangipaita ta ngamin kiden pakapangwa na Kahalwa na en addet ta lattog na Dafu tamen Hesus nga indagan tam. 8 A intu hapa la ya mangpasikan tekamuy addet ta pagaddetan na, petta awan sangaw ta pangihuyan na tekamuy ta araw na lattog na tekitam. 9 A mekatalak hapa ya Namaratu nga mangpasikan tekamuy, te intu hapa la ya nangalap tekamuy petta mesipat kam ta Anak na en Hesus Kristu nga dafu tam.

Ya Itabarang Ni Pablu Ta Magkakattway Kiden

10 Itta hapa ya pakikekallak ku tekamuy, kahkahulun, gafu ta ngagan na Dafu tamewan Hesus, te mappya ta paggagittan muy ya nonot muy ikid na uhohugan muy, petta awemuy mina magkakattway am awa magtatakday kam mina ta ngamin nonotan muy ikid na pagbabidan muy. 11 Te ya nadamag ku teg Klowe gafu tekamuy a magkakattway kam kan gafu ta pagtatapil muy. 12 A kuman na magtatapil kam, kunku, te ya uhohug kan na kadwan a **"I Pablu ya dagdagan mi,"** kunda kan. A ya uhohug kan na kadwan a **"I Apolos ya dagdagan mi,"** kunda kan. A ta kadwan paha a **"I Pedru ya dagdagan mi,"** kunda kan. A pahig na kadwan ta malmalalaki kid paha, te **"Intu la dagdagan mi i Hesus Kristu,"** kunda kan. 13 A kuman na napispissang mantu ya bari ni Afu Hesus gafu ta pagkakattway muy. Ammi i Pablu hud ya nagappa en nga nangikaru ta liwat muy? A i Pablu hud ya nesipatan muy tekamuyen nagzigut?

14-16 Matalakak te bakkan ta iyak ya nangzigut tekamuy, petta awan ta mangibar ta iyak ya nesipatan na ta nepagzigut na. Intu la amuk nga zinigut ku i Krispu ikid ni Gayus. Ay on, zinigut ku hapa ig Istebanya ikid nga mamattama. Ammi maski kunna ten a bakkan ta iyak ya nesipatan da am awa i Afu Hesus. A awan ta amuk ta zinigut ku ta kadwan kiden. 17 Te bakkan ta yen ya pake nangidoban ni Hesus Kristu teyak petta mangzigutak ta tolay, te intu la patarabaku na teyak ya mangipadangag ta damag na nepangikaru ni Afu Hesus ta liwat tam kiden. A awek hapa pake inasinan ya paguhohug ku ta pangipadangag ku, talo am aweda pake nonotan ya pakapangwa

na pasi ni Afu Hesus gafu ta kalalaki na paguhohug ku. 18 Te ya metawag kiden nga itta ta dalan na kaperdi da a idadula da ya bida na nepangikaru ni Hesus ta pasi na en, ammi tekitam nga itta ta dalan na pangikerutan na Namaratu a naparuba tanan ya pakapangwa na gafu ta pangurug tam ta bida na pasi ni Hesusen. 19 te ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a

“Abakan ku ya kalalaki na masistema kiden, a melogot kid sangaw gafu ta sistema da,” kunna.

20 A awan mantu ya pagkappyanan na kalalaki na masistema kiden, ikid na nakaadal kiden, ikid na malalaki kiden makidibati. Te ya kalalaki na Namaratu ewan a pinagbalin na ya kalalaki da ta awan ta kapkappyan, 21 petta bakkan ta kalalaki da en ya gafu na pakkamu da tentu. A gafu ta ilogot na kid na kalalaki da en a ikayat na Namaratu ta mekerutan kid mina gafu ta pangurug da ta ipadangag mi tekid. Ammi kadulayan na te pahig na kadwan ta awan ta kapkappyan na ipadangag mi. 22 Te ya Hudyo kiden a ipapilit da ta itta mina ya ipaita na Namaratu ta pakapangwa na tekid petta kurugan da. A ya Giregu kiden hapa a intu la kurugan da ya megitta en ta amu da en. 23 Ammi intu la ipadangag mi i Hesusen nga Mangikerutan tekitam gafu ta pagappa na en ta krus. A ya ipadangag mi en ya magpābbag ta nonot na Hudyo kiden, a pahig na Hentil kiden ta awan ta kwenta na. 24 Ammi maski kunna ten a itta hala ya kappyanan na tekitam mangurug nga inalap na Namaratu nga Hudyo pase bakkanen ta Hudyo, te ya pasi ni Hesus ya pakkamun tam ta kalalaki na Namaratu ewan ikid na pakapangwa na en. 25 A maski am idadula na tolay kiden ya damag na pangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden a malmalalaki hala ya idadula da en ammi ta kalalaki da. A pahig da hapa ta makafuy ya Dyos nga ipadangag mi, ammi ya pahig da en ta makafuy a masmasikan haman ammi ta kasikan na tolay.

Ya Kasasaad Na Pinili Na Namaratu

26 A yen mina nonotan muy, kahkahulun, ya kasasaad muy ta nepangalap na Namaratu tekamuy, te manmano tekamuy ya malalaki ta kuman na pangikwenta na tolay, a manmano tekamuy ya itta turay na, a manmano tekamuy ya anak na maba-nang. 27 Ammi maski awan kan ta kalalaki muy ta kuman na pangikwenta na tolay a ikamuy hala ya pinili na Namaratu ewan, petta mamatan ya kadwan kiden nga pumahig ta itta ya kalalaki da. A pinili na ya makafuy petta mamatan ya masikan kiden. 28 A maski ya awan kiden ta saad da nga idadula na kadwan kiden a yen kid ya pinili na Namaratu, petta imitta ya awan, a imawan hapa ya itta, 29 pettam kumanen hapa a awan pulus ta meparayag na tolay ta atubang na ewan. 30 Ammi gafu ta kalalaki na en a nedagga na kitam te Hesus Kristu, petta intu ya kalalaki tam, te intu hapa la ya nekwenta na Namaratu ta katunung tam, ikid na kappya tam, ikid na nepagpaga tam ta liwat tam kiden. 31 A yen ya gafu na uhohug na suraten ta

“Awetam mina dayawan ya bari tam, te intu mina dayawan tam ya Dafu tamewan gafu ta allak na tekitam,” kunna.

2

Ya Gagangay Na Pangipadangag Ni Pablu

1 A ta kuman na iyaken, kahkahulun, teyaken umange nangipadangag ta damag na Namaratu tekamuy a awek naguhohug ta malalaki ikid na maumag na uhohug tekamuy, 2 te ya itta en hapa la ta nonot kin a awan ta takwan na pakolangan ku ta ipadangag ku tekamuy am bakkan te Hesusen ikid na nepasi na en ta krus gafu tekitam. 3 A teyaken nangituldu tekamuy a kuman na makafuyak, a medyo nagpapilpigak hapa gafu ta burung ken ta paguhohug ku tekamuy. 4 A yen ta awek nakauhohug tekamuy ta malalaki na uhohug nga mangayayyaw tekamuy, te intu la nekatalak ku ya pakapangwa na Kahalwa na Namaratu petta intu hapa la ya mangipasikkal ta uhohugan ku tekamuy, 5 pettam kumanen a bakkan mina ta kalalaki na tolay ya pangurugan muy am awa pakapangwa na Namaratu ewan.

Ya Kalalaki Nga Iatad Na Kahalwa Na Namaratu

6 Ammi maski kunna ten a itta hala ya malalaki na bida nga ipadangag mi ta nagtuyag kiden nga mangurug, ammi bakkan ta kuman na gagangayen kalalaki na tolay, a bakkan hapa ta kuman na kalalaki na akkimohayan kiden nga magturay ta arawin yan, te maperdi kan sangaw ya pakapangwa da. 7 Ammi intu la ipadangag mi ya kalalaki na Namaratu nga awena naamu ta idi. Te ta kawan para la na ngamin kiden napadday a dana nanonot na ta ikallak na kitam, petta mesipat kitam ta kalalaki na en gafu ta pasi ni Hesus Kristu. 8 Ammi ya akkimohayan kiden nga anitu nga magturay ta arawin yan a aweda amu ya itta ta nonot na Namaratu, te am amu da mina a aweda mina nepapapasi ya Dafu tamewan nga sekalalaki, petta awena mina nagdulot na uray na Namaratu ewan. 9 Ammi ya uhohug na takdayen surat ta lebru na en a

“Addu ya neparan na Namaratu gafu ta mangidduk kiden tentu nga awena maita na tolay, ikid na aweda madangag, ikid na aweda manonot,” kunna,
10 Te ya Kahalwa na Namaratu ya mangituldu ta neparan na en tekitam, te intu hapa la ya mangipakamu ta ngamin kiden nelemad na Namaratu.

11 Ta kuman na ikitam tolay a awetam haman amu am anu ya itta ta nonot na kagitta tam tolay am aweda ibar tekitam. A kumanen hapa ta Namaratu, te awetam amu ya nonot na am bakkan ta Kahalwa na en ya mangipakamu ta nonot tam. 12 A bakkan mantu ta kuman na anitu ya mangituldu tekitam, te napasinapān kitam hud la ta Kahalwa na Namaratu ewan, petta awetam mina makilavun ta kuman na awan kiden mangurug, am awa amu tam mina ya ngamin kiden neparan na Namaratu nga iatad na tekitam. 13 A yen hapa ya bidan mi tekamuy, ammi bakkan ta intu uhohugan mi ya seasinen nga uhohugan na malalaki kiden maguhohug, te intu la uhohugan mi ya ituldu na Kahalwa na Namaratu tekami. A yen hapa ya ipasikkal mi ta ngamin kiden pagyanan na Kahalwa na en.

14 Ammi ya tolay kiden nga awan para la nauli ya nonot da a aweda kurugan ya ituldu na Kahalwa na Namaratu, te awan ta kwenta na tekid. A aweda hapa maawatan, te awena mabalin am awena iparikna na Kahalwa na Namaratu tekid. 15 Ammi ya tolayen nga pinasinapan na Kahalwa na Namaratu a marikna na ya ngamin gafu ta Kahalwa na Namaratu tentu. Ammi awan ta makarikna tentu, te ya uhohug na suraten a

16 **“Itta hud ya makkamu ta nonot na Namaratu, petta iparikna na mina tentu?”** kunna.
Ammi mabalin ta marikna tam ya nonot na te itta tekitam ya nonot ni Hesus Kristu.

3

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagkattway Da

1 Ammi teyaken nangituldu tekamuy, kahkahulun, a kuman na awemuy haman negitta ta pinasinapan na Kahalwa na Namaratu, te kuman kam para la na abbing, te dagdagan muy haman ya kuman na gagangay na awan kiden mangurug. 2 A yen ta awek nepakan ya kuman na bilsag na uhohug na Namaratu tekamuy am awa gattak na la en, te kuman na awemuy para la makalintuk ta matuyag na bida. A maski ta ayanin awemuy para la malintuk, 3 te intu para la dagdagan muy ya kuman gagangayen nonot muy ta idi gafu ta magimpaspassil kam, ikid na magintaptapil kam. Parigan muy mantu la ya gagangay na awan kiden mangurug. 4 Te ya uhohug na takday a

“Awan ta takwan na ikayat ku mangituldu teyak am bakkan te Pablu,” kunna.
“I Apolos hapa ya ikayat ku,” kunna hapa na takday.

A megitta kam mantu ta kuman na awan kiden mangurug. 5 Ammi itta hud ya kwenta mi ni Apolos, te daddoban kami la na Namaratu ewan nga mangituldu tekamuy ikid na nangurugan muy te Afu Hesus, ammi intu la tinarabaku na tagtakday tekami ya kuman na nepatarabaku na Dafu tamen tekami. 6 Iyak ya kuman na nagmula en, a i Apolos ya kuman na nagsibug, ammi Namaratu hapa la ya nagpatuhu ikid na nagpadakal ta mula kiden. 7 A awan bale mantu am inya ya nagmula ikid na nagsibug, te Namaratu ewan hala ya mangpadakal ta mula kiden. 8 A kumanen naggitta hala ya nagmula en ikid na nagsibugen, a azo masagolyatan kid sangaw ta megitta ta tinarabaku da. 9 Te ikami ni Apolos a maggitta kami nga magtarabaku ta patarabaku na Namaratu tekami, a ikamuy ya kuman na uma na.

Ya Keangarigan Na Mangurug Kiden

A ta kuman na takday para keangarigan a ikamuy hapa ya kuman na bali nga nepapatayuk na Namaratu. 10 A gafu ta pangpasikan na teyak a kuman nak hapa na malalaki na kalapintero nga mangitunglak ta kuman na arigi na bali na en, a ikamuy hapa sangaw ya mangibalin ta bali en. Ammi mappya ta pake appiyan na tagtakday tekamuy ya pangibalin na ta bali en, 11 te awena mabalin ta talin na ya netunglak ken, te awan ta takwan na pakapatayukan na bali na Namaratu am bakkan la te Hesus Kristu. 12-13 A pake pilin muy mantu ya ibalin muy ta bali en, te maparuba sangaw ta afuyen talo am malogon maapang. Te am kuman na magdalikompormi na kayu ikid na hulu ikid na gahut ya ibalin muy a kenga sangaw ya ngamin nagbannagan muy. Ammi am kuman na balituk ikid na pirak ikid na mangina kiden batu ya ibalin muy a magnayun hala sangaw.

A pake mepasikkal mantu sangaw am anu ya tinarabaku na tagtakday tekitam nga mangurug. Te am ittan sangaw ya araw na datang ni Afu Hesus a ya kuman na afuy na en sangaw ya mangparuba ta ngamin tinarabaku tam, petta maita am itta ya kappyanan na ono awan. 14 A am angarigan ta awena maapang na tinarabaku tam ta pangparuba ni Afu Hesus a maatadan

kitam hala sangaw ta sagolyat tam. 15 Ammi
am kuman na maapang ya tinarabaku na
kadwan a kenga mantu sangaw ya ngamin
nagbannagan da, a magge mesipat kid hapa
sangaw ta kaapang na tinarabaku da en,
ammi melillik hala sangaw ya kahalwa da
gafu ta pangurug da.
16 A yen mina ya nonotan muy, kahkahu-
lun, te ikamuy mangurug ya kuman na
bali na Namaratu ewan, te magyan hala
tekamuy ya Kahalwa na en. 17 Ammi am
itta tekamuy ya kuman na mangtapang ono
mangkutkutet ta bali na en a Namaratu
hapa sangaw ya mangpa-gang tentu, te ne-
duma na ya bali na en petta magserbi tentu.
A ikamuy ya nekwenta na ta bali na.

Ya Kakurugan Na Kalalaki

18 Awemuy mantu paayayyaw, kahkahu-
lun, gafu ta kalalaki na sistema muy, te am
intu ikatalak muy ya gagangayen sistema
na tolay a mapmappya ta iwarad muy petta
kuman kam na makilavun, petta malalaki
kam sangaw ta sistema na Namaratu ewan.
19 Te maski am anu ya kalalaki na sistema
na tolay a awan ta kwenta na ta uray na
Namaratu, te ya nebar na ta takdayen surat
a

**“Sikwatan na Namaratu ya malalaki ki-
den gafu ta sistema da en hapa la,”**
kunna.

20 A ya uhohug na takday ha na surat a

**“Amu na Namaratu ya nonot na
malalaki kiden, a awan kan ta
kapkappyan na nonot da,”** kunna.

21-22 A yen ta ibar ku tekamuy, kahkahulun,
ta awan mina ta magparayag gafu ta pinili
na en nga mangituldu tentu. Te maski am
Pablu, ono Apolos, ono Pedru, a sa magserbi
kami ngamin ta kuman na tagabu muy. A
maski am anu ya pinaratu na Namaratu ta
paglelehutin a sa mesipat kam ta ngamin.
Parefu kam seangat, a parefu kam sangaw
masi. Sa mesipat kanan ta arawin yan, a ku-
manen hapa sangaw ta dumatang. 23 Ammi
maski am kwa muy ya ngamin a kwa na
kam ni Hesus, a kwa na Namaratu ewan i
Hesusen.

4

1 Mappya mantu, kahkahulun, ta ikwenta
da kami ta daddoban la ni Hesus Kristu,
te ikami ya nekatalak na nga mangipadan-
gag ta awena en nepakamu na Namaratu
ta popolu kiden dadagkal. 2 A gafu ta
nekatalak na kami a mappya mantu ta idu-
lot mi la idulot ya ngamin patarabaku na
tekami. 3 Ammi am takwan ya uray muy
teyak a awek la burungan, te awan bale
teyak am anu ya uray muy, kumanen hapa
ta uray na kadwan kiden, te maski am
inya na tolay a awan haman ta makkamu
nga magimbestigar teyak, te awek hapa
imbestigaran ya barikin. 4 Awan ta amuk
ta pangilogot ku ta Namaratu, ammi maski
kunna ten a bakkan ta yen ya mangibar
ta kawan na liwat ku, te Namaratu la ya
makkamu am kustu ya tarabakuken tentu
ono awan. 5 Mappya mantu ta awetam ka-
ma la padulayan ya ikattolay tam ta awena
para la datang na Dafu tamewan, te am
dumatang na a intu sangaw ya mangpalat-
tog ta ngamin kiden melemad, a ibar na
sangaw ya ngamin kiden razon na nonot
tam. A yen sangaw ya pakadangag tam ta
uray na Namaratu ta tagtakday tekitam.

*Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagparayag
Da*

6 A intu nabidak tekamuy, kahkahulun,
ya gagangay mi ni Apolos, petta ikami mina
ya parigan muy, petta intu la dagdagan muy
ya kuman na nesurat ta lintigen, pettam
kumanen a awemuy sangaw magparayag
gafu ta pilin muy nga mangituldu tekamuy.
7 Te itta hud ya katunungan muy nga mangi-
daduma ta tolay? A maski am itta ya amu
muy nga awena amu na kadwan a bakkan
hud ta Namaratu ewan ya nangiatad ta amu
muy? A am kakurugan ta intu ya nagafun
na a anu kawagan na mantu ta iparayag
muy?
8 Kuga malalaki kam pon, te amu muy na
ya ngamin, a awemuy masapul ya ituldu
mi. Mappya te ittan tekamuy ya ngamin
pakapangwa na Kahalwa na Namaratu, a
napnapolu kanan ammi tekami nga mag-
turay ta kuman na ari. A am kakurugan
mina ta magturay kanan a matalakak hapa,
te nabalin na mina ya pangituldu mi teka-
muy a makipagturay kamin hapa tekamuy.
9 Ammi ta kakurugan a awena para la ma-
balin, te ikami nga turin ni Hesus a ku-
man na pinaakban na kami na Namaratu
ammi ta kadwan kiden tolay, te nagbalin
kamin haman ta kuman na nabalud kiden
nga ipabuya da kapye da papasin, te maita
haman na ngamin tolay kontodu anghel ya
pagdakat na katolay mi. 10 *Addet ta ayanin
a kanayun makurang ya kanan mi ikid na
inuman mi, a napispissang ya pagbarawasi
mi, a napalpaluk kami, a awemi makain-
tak te awan ta kabukodan na pagdulotan
mi. 11 A mazigatan kami nga magapag ta
magserbi tekami, te magbanbannag kami
haman. A am itta ya mangigaged tekami
a sagolyatan mi ta mappya. A am mata-
pangan kami a attaman mi la. 12 A am ma-
padpadulay kami a mappya la ya itabbag

* **4:10** Nauli ya katunud na bida kiden ta bersikulo 10 addet ta 13, petta matarus ya bida. Te ya bida ta bersikulo 10 ta kadwan kiden Bibliya a dumagdag ta bersikulo 12, a nagbalin ta bersikulo 13,

mi. Nagbalin kamin ta kuman na hugta na kadwan kiden tolay, te ikwenta da kami ta kuman na tapang na paglelehutin. 13 Awan kami kan ta nonot gafu ta pangipadangag mi ta damag ni Hesus, ammi mappya tekamuy te senonot kam de, te awan haman ta mangtapang tekamuy. Makafuy kami kan, ammi tekamuy a maturad kam de, ikid na madayawan kam, a ikami ya medadula.

14 A maski am isurat ku ya kumanin na uhohug tekamuy a awemuy mina pahig ta amāmatan ta kam, te tabarangan ta kam la gafu ta ānāk ta kanan nga iddukan ku. 15 Te maski am addu ya mangituldu tekamuy a iyak hapa la ya nekwenta ta dama muy, te nagbalin kam ta kuman na ānāk ku kiden gafu ta pangurug muy ta damag ni Hesus Kristu nga nepadangag ku tekamuy. 16 A ikayat ku mantu ta makigitta kam teyak. 17 A yen ta dinob kun i Timotyo nga mangituldu tekamuy, te intu hapa ya kuman na anak kin nga iddukan ku ikid na ikatalak ku gafu ta pangurug na te Afu Hesus. A ibar na ha sangaw tekamuy ya ngamin kiden gagangay na tarabakuk ikid na pangurug ku te Hesus ta kuman na itulduk ta ngamin kiden mangurug ta ngamin eyan ku.

18 Ammi ya kadwan kidina tekamuy a nagparayag kid na, te ibar da kan ta awek maturad nga magtoli umatubang tekid. 19 Ammi eyak hala sina ta mavit am ituluk ni Afu Hesus, a pasikkalan ku sangaw am itta ya makkwa na magparayag kidina nga megitta ta uhohugan da. 20 Te am kakurugan ta nesipat kid na hapa ta pangikerutan na Namaratu a bakkan mina ta uhohug da la ya mangpasikkal am awa tarabaku da en gafu ta pakapangwa na Namaratu tekid. 21 A ikamuy mantu ya mangnonot am imanu sangaw ya paguhohug ku ta datang ku tekamuy, te am usutān muy la ya kuman na parayag muyen a mappya sangaw ta ihuya ta kam. Ammi am nagbabawi kanan a maita muy sangaw ya pangidduk ku tekamuy ikid na kasippat na nonot kin.

5

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagkillu Na Nonot Da

1 A ya takday para na dulay nga nadamag ku tekamuy a ya kagitta muyen mangurug ya mangdorug kan ta bakkanen ta atawa na. Ammi pake kaamamatan para ya liwat na te intu kan kadallawan na ya atawa na dama na en. Addu ya mangadallaw ta awan kiden mangurug, ammi awan para ta nadangag ku tekid nga mangadallaw ta atawa na dama na ta kuman na itta en tekamuy. 2 A anu haman ta iparayag muy para la ya pangurug muy am ituluk muy la ta makigimung tekamuy ya mangadallaw? Mapmappya hud la ta magdamdam kam mina, a dugiman muy mina ya nakaliwatina nga makigimung tekamuy. 3-5 A maski am awanak tekamuy a kuman na itta yak hala tekamuy gafu ta pakimallak ta kam. A gafu ta pinatudunan nak hapa ni Afu Hesus a uray kun ta pa-gangan muy mina ya nakaliwatina. Te am nagkakampat kanan sangaw a itta yak hapa tekamuy gafu ta pakapangwa ni Afu Hesus, a yen ta ibar ku tekamuy ta ituluk muy ya nakaliwatina te Satanas petta pagzigātan na ya bari na en, talo am magbabawi sangaw, pettam kumanen a mekerutan sangaw ya kahalwa na en ta araw na datang ni Afu Hesus.

6 Awan mantu ta kapkappyan na parayag muy am itta para la ya dulay tekamuy. Awemuy hud manonot ta am tagorayan muy la ya dulay na tarabaku ta makigimung kidina tekamuy a umalasig hala sangaw tekamuy ngamin. 7 Mappya mantu ta azin muy ya dulayen tekamuy, petta awan sangaw ta pakadulayan muy. Te yen ta neatang ni Hesus ya bari na en gafu tekitam, petta sa mabaggawan kitam ta kadulay tam. 8 A mappya mantu ta am kada maggagimung kitam a pake nonotan tam ya nepangikaru ni Afu Hesus ta liwat tam kiden, a awetam tagorayan ya dulay ta pakikahulun tam, te mappya hud la ta pagtalekudan tam ya dana en gagangay tam, petta mangdayaw kitam ta matunung ikid na mappya na nonot.

9 Nonotan muy mina ya nesurat ku tekamuy ta idi, te **“Awemuy la makikahulun ta tolayen nga mangadallaw,”** kunku paen. 10-11 Ammi bakkan ta intu bidan ku ya awan kiden mangurug, am awa kagitta muyen mangurug nga magliwat. Te am intu mina lillikan muy ya ngamin kiden mangadallaw ikid na maginggum, ikid na magtakaw, ikid na makimallak ta takwan na dyos a masapul mantu ta e kam ta awan ta totolay. Ammi intu hud la bidan ku ya kagitta muyen mangurug nga magliwat, te maski am mangadallaw ono maginggum, ono makipagdayaw ta takwan, ono mamadpadulay, ono magillaw, ono magtakaw a awemuy la sumisi-ged tentu, ikid na awemuy makikkanan tentu. 12-13 Ammi ya awan kiden mesipat ta pangurug tam a bakkan haman ta iyen kid ya pagangan tam, te Namaratu hala sangaw ya makkamu ta isina kid. Ammi ya mesipat kiden tekamuy ta paggagimungan a mappya ta yana kid ya pa-gangan muy am dulay ya tarabakun da. Yen ta dugiman muy mina ya nakaliwaten nga kinan ku petta awena mesipat tekamuy.

6

Ya Tabarang Ni Pablu Ta Mangidarum

1 A itta hapa ya tabarang ku tekamuy gafu
ta pangidarum muy. Te am itta kan ya pang-
paliwatan muy ta kabagis muy a idarum
muy kan. Ammi anu kawagan na ta emmuy
idarum ya kabagis muyen ta atubang na
awan kiden mangurug? Mappya mina ta
kagitta muy kiden mangurug ya makkamu
magimbestigar tentu, ikid na magnonot ta
pangpa-gang da tentu. 2 Awemuy panaw
amu ta ikitam nga tolay na Namaratu ya
kauffunan na sangaw nga mangibbal ta
ngamin kiden tolay ta paglelehutin? A
am amu tanan sangaw ya mangibbal ta
ngamin tolay a awan hud ta amu muy petta
ikamuy sangaw ya magimbestigar ta as-
sang la na problema muy? 3 A awemuy
de amu ta ikitam hapa sangaw ya mag-
imbestigar ta anghel kiden ta langit? A
awetam hud mantu amu ya magimbesti-
gar ta ikattolay tam ta lutakin? 4 Am itta
mantu ya magpaimbestigar ta kabagis na
en a aweda mina ange ta atubang na awan
kiden megitta ta nonot muy. 5 A bidan
ku ya kumanin tekamuy petta mamat kam
mina, te awan hud ta senonot tekamuy nga
makkamu magimbestigar ta pagtatapilān
na magkakabagis? 6 Ammi ta kuman na
ikamuyina a idarum na takday ya kabagis
na en, a pake dulay para te idarum na ta
atubang na awan mangurug. 7 Ammi maski
am inya sangaw tekamuy ya mangabak ta
idarum na en a dana naabak haman gafu ta
nedarum na ya kabagis na en. Mapmappya
mina ta attaman muy la ya mamaddayen ta
dulay ikid na magdarogas tekamuy ammi ta
sakā mamadday kam hapa ta dulay. 8 Ammi
ta kuman na ikamuyina a magliwat kam
haman ta kadwan kidina tekamuy, a daro-
gasan muy kid hapa maski am kagitta muy
kiden mangurug?

9 Kuman na awemuy de manonot ta
maski am inya ya mamadday ta dulay a
awena sangaw mesipat ta pangikerutan na
Namaratu. A awemuy mantu paayayyaw,
te addu sangaw ya madugiman. Te ya ma-
gatattug, ikid na makipagkultu ta sinang
tolay, ikid na mangadallaw, ikid na bakla,
10 ikid na magtakaw, ikid na maginggum,
ikid na magillaw, ikid na mamadpadu-
lay, ikid na tulisan, a awan sangaw tekid
ta mesipat ta pangikerutan na Namaratu
ewan. 11 Kumanen haman ya gagangay
na kadwan kiden tekamuy ta idi. Ammi
tekamuyen nagzigut a nedagga kam te Afu
Hesus gafu ta pakapangwa na Kahalwa
na Namaratu, a nekwenta na Namaratu
ta matunung kam na tolay. A takwan na
mantu ya kasasaad muy, te binaggawan na
kam ni Afu Hesus ta liwat muy kiden, a ne-
gungay na kam ta dulayen ta paglelehutin.

Ya Pagserbi Na Bari Tam Kiden

12 Gafu ta inubadan na kitam na Na-
maratu a **"Mabalin mantu ta kwan ku
la ya ngamin ikayat ku,"** itta ya kumin.
Ammi bakkan haman ta kappyanan tam
ya ngamin ikayat tam. A maski am awan
ta mehangat teyak a awek ikayat megalut
maski ta awanen mehangat teyak. 13 Ta
kuman na uray na kadwan a awan kan
ta ihangat na Namaratu nga kanan tam,
te pinadday na kan ya sirat tam nga mak-
agiling ta ngamin ikayat tam nga kanan.
A gagangay kan ta kunna ten, te awena
kan magnayun na sirat tam ikid na kanan
tam, te paggittan na kid sangaw azin na
Namaratu. A yen hapa ya razon da ta pan-
gadallaw da. Ammi killu ya razon da, te
bakkan haman ta iyen ya nepamadday na
Namaratu ta bari tam petta kadallawan tam
ya ngamin karagatan na bari tam, te gagan-
gay ta magserbi kid mina te Afu Hesus, a i
Hesus hapa ya magserbi ta bari tam kiden,
petta matolay kitam sangaw. 14 Te maski
am masi kitam a tolayan na kitam hala na
Namaratu ewan ta pakapangwa na en ta
kuman na nepangtolay na te Afu Hesus.

15 Kuman na awemuy de manonot ta
pinakabari ni Hesus Kristu ya bari tam ki-
den. A mappya hud ta igungay tam ya
bari tam tentu petta idagga tam ta bari
na makikadallawen? Madi haman. 16 Te
am makidagga ya tolay ta akikadallawen a
mekwenta kid na ta tatakday la na bari. Te
ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a
**"Am nagatawan ya lalaki en ikid na bab-
bayen a mekwenta kid na ta tatak-
day la na bari,"** kunna.

17 Ammi ikitam nga nesipat te Afu Hesus
a nedagga hapa ya kahalwa na ta kahalwa
tam. 18 A mappya mantu ta adayunan muy
ya makidorug ta awemuy atawa, te maski
am anu ya pagliwatān na tolay fwera la ta
pangadallaw na a awena mazigman na bari
na. Ammi ya makidorug ta awena en atawa
a pagliwatān na hapa la ya bari na en, 19 te
nonotan muy yan: ya bari muy kidina ya
kuman na bali na Kahalwa na Namaratu,
te nesipat na ya Kahalwa na tekamuy petta
pagyanan na kam. 20 A bakkan mantu
ta kwa tam ya bari tam, te ginātāng na
haman na Namaratu, te nekaru na kitam ta
nepangsaka ni Afu Hesus tekitam. Mappya
mantu ta Namaratu ya madayawan gafu ta
tarabaku na bari tam kidin.

7

Ya Ituldu Ni Pablu Ta Nagatawa

1 A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya pohut
muyen nga nesurat muy teyak. **"Mapmap-
pya de ta awena pulus makidorug na
lalaki ta atawa na en?"** kummuy. 2 Ammi
am gagangay ta kunna ten a awena hud

sangaw ange makidorug ta bakkanen ta atawa na? A mapmappya mantu ta itta ya atawa na tagtakday lalaki, a kumanen hapa ta tagtakday babbay. 3 A mappya hapa ta iatad na babbayen ya katunungan na lalaki en, a kumanen hapa ta lalaki en. 4 Te ya babbayen a bakkan la tentu ya makākwa ta bari na en am awa atawa na en hapa, a bakkan hapa ta lalaki en ya makākwa ta bari na en am awa babbayen hapa. 5 A maski am bagu nagatawa ono am nabayag na nga nagatawa a aweda mina iituk ya bari da ta atawa da. Ammi am ikayat muy ta immangan muy bit la ya pagdorug muy petta mapmappya ya pakatagop muy ta pakimallak muy a mabalin hapa am naggitta ya nonot muy. Ammi mappya hapa ta awemuy pabayagan ya awemuy pagdorug talo am paruban na kam ni Satanas a e kam makidorug ta takwan gafu ta awemuy pakaguwad ta bari muy. 6 Ammi maski ibar ku yan tekamuy a bakkan haman ta kuman na pakkwa na Namaratu tekamuy, ammi ibar ku la ya kuman na mappya ta uray kin hapa la. 7 Pake ikayat ku ta megitta mina ya ngamin tolay teyak nga awan maglahām, ammi amuk hapa ta magdaduma ya neatad na Namaratu ta tagtakday tolay.

8 A ya uray ku hapa ta awan kiden ta atawa ikid na balu kiden a mappya am idulot da mina ya awan mangatawa ta kuman na iyak. 9 Ammi am aweda maguwad ya bari da a mapmappya mantu ta makiatawa ya babbay, a mangatawa hapa ya lalaki, te mapmappya ta itta ya atawa da ammi ta umalzub ya pagattug da.

10-11 A itta hapa ya ibar ku ta nagatawa kiden, ammi bakkan la teyak ya nagafun na, te dana nebar ni Afu Hesus, te intu nebar na ta awena mina makigungay na babbay ta atawa na en, kumanen hapa ta lalaki en. Ammi am angarigan ta dana negungay a mappya ta awena ha sangaw makiatawa, ammi am ikayat na makiatawa a mappya ta makikappya ta dana en atawa na.

12-13 A ya ibar ku ta kadwan kiden tekamuy a uray ku la, te awan ta amuk nga nebar ni Afu Hesus. Te am angarigan ta itta tekamuy ya dana nagatawa ta awan mangurug a awena mina makigungay tentu am ikayat na la makidagga na awanen mangurug. 14 Te ya awanen mangurug a mesipat hapa ta bendisyon na Namaratu ta pagatawa da gafu ta atawa na en mangurug. Te am bakkan mina ta kunna ten a awena mina mesipat na anak da kiden ta bendisyon na Namaratu, ammi ta kakurugan a mesipat kid hala. 15 Ammi am angarigan ta ikayat na awanen mangurug ya makigungay ta atawa na en mangurug a pagurayan na la ten, te am kunna ten ya ikayat na a maubadan mantu ya mangurugen ta pagatawa da, ammi ikayat na Namaratu ta magmappya kid mina. 16 Te am babbayen ya mangurug a nonotan na mina ya atawa na en talo am mekerutan hapa sangaw gafu tentu, a kumanen hapa ta lalaki en.

Ya Metabarang Ta Mangpauli Ta Kasasaad Da

17 Mappya mantu ta am anu ya kasasaad na tagtakday mangurug ta nepangalap na Namaratu tentu a awena mina pagtalekudan ya kasasaad na en nga neatad na Namaratu tentu, te yen ya itulduk ta ngamin kiden paggagimungan na mangurug. 18 A am angarigan mantu ta Hudyo ka gafu ta kabanggit mu a awem pagtalekudan ya kaHudyom. A am bakkan ka ta Hudyo gafu ta awem nabanggit a awem pahig ta mabanggit ka mina petta magbalin ka ta Hudyo. 19 Te awan ta kwenta na kabanggit mu, ono kawan na kabanggit mu, te intu la mekwenta ya pangurug tam ta patarabaku na Namaratu tekitam. 20 A maski am anu ya gagangayen tarabaku na tagtakday tekamuy ta nepangalap na Namaratu tekamuy a idulot muy la ten. 21 Te am dana tagabu kan ta nepangalap na Namaratu teko a makitagabu ka la. Ammi am pagurayan na ka na dafumen a maguray kan hapa. 22 Te maski am makitagabu ka ta tolay a inubadan na ka ni Afu Hesus ta pakitagabum ta dulay. Ammi ya awanen nakitagabu ta tolay ta nepangalap na Namaratu tentu a nagbalin hala ta kuman na tagabu ni Afu Hesus. 23 A gafu ta mangina ya nepangsaka ni Afu Hesus tekamuy a bakkan mina ta tolay ya pakitagabun muy am awa Namaratu ewan. 24 A maski am anu ya kasasaad muy ta nepangalap na Namaratu tekamuy a yen la ya idulot muy ta kuman na pakitagabu muy ta Namaratu ewan.

Ya Ituldu Na Ta Awan Kiden Nagatawa

25 A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya pohut muyen gafu ta awan kiden ta atawa. Awan ta amuk nga nebar ni Afu Hesus, ammi ibar ku la ya uray kin, te mekatalak hapa ya itulduk tekamuy gafu ta panguffun ni Afu Hesus teyak. 26 A ta kuman na uray kin, gafu ta ittan ya zigat tam, a mappya ta idulot na tagtakday mangurug ya kasasaad na en. 27 Te am itta ya atawa na a awena mina igungay, a am awan ta atawa na a awena mina magapag ta atawa na. 28 Ammi am ikayat na mangatawa a awan ta liwat na, kumanen hapa ta babbay, ammi itta hala sangaw ya zigat da nga mehulun ta pagatawa da, a yen ta ilillik ta kam mina ta zigat. 29 A ya ikayat ku uhohugan ta isin, kahkahulun, a tanagay na ya pagaddetan na arawin yan, a assang la

ya araw tam. A ya seatawa en a mappya ta apolu nonotan na ya ikayat na Namaratu ta kuman na awanen ta atawa. 30 A ya magdamdamen hapa a apolu nonotan na mina ya ikayat na Namaratu ta kuman na awanen ta damdam. A ya magayayaten a kuman na awanen ta pagayayat na. A ya aggātāngen hapa a awena mina pakolangan ya ginatang na en. 31 A kumanen hapa ta ngamin kiden magserbi tekitam ta lutakin, te tanagay kid na imawan.

32 Ikayat ku mantu ta awan ta pakapoyungan muy, te ya lalaki en nga awan ta atawa na a awan ta nonotan na am bakkan la ta patarabaku ni Afu Hesus tentu, petta matalak hapa tentu. 33 Ammi ya seatawa en a addu ya nonotan na ta magserbi tekid ta pagkatolay da, petta mamamallak na ya atawa na en. 34 A yen ta nagkattway ya nonot na, te duwa ya pakolangan na. Kumanen hapa ta babbay, te ya awanen ta atawa a nonotan na ya ikayat ni Afu Hesus petta intu la tatakday ya pagserbin na bari na ikid na angat na. Ammi ya babbayen nga seatawa a addu hapa ya nonotan na ta magserbi tekid ta pagkatolay da, petta mamamallak na ya atawa na en. 35 A maski bidan ku yan tekamuy a awena ta ihangat ku ya pangatawa na lalaki ikid na pakiatawa na babbay, ammi uffunan ta kam la ta kappyanan muy, petta awan mina ta pakatabtabangan muy ta pangurug muy te Afu Hesus.

36 A am angarigan ta itta ya balatang nga awena pakiatawan na dadagkal na kiden, otturu nonotan da sangaw ta aweda mina ihangat, a mappya hapa am pakiatawan da, te awena dulay. 37 Ammi am awena ikayat makiatawa na balatangen, a kumanen hapa ya nonot na dadagkal na kiden gafu ta awan ta mangipersa tekid, a mappya hapa am aweda pakiatawan ya balatang da en. 38 Mappya mantu am makiatawa, a kumanen hapa am awena makiatawa.

39 A ya babbayen nga seatawa a dulay am makigungay ta atawa na en, te mappya ta idulot da ya pagatawa da addet ta masi ya takday tekid. Ammi am nasin ya lalaki en a mabalin ta makiatawa ha ya babbayen ta ikayat na, ammi mappya ta intu atawan na ya kagitta na en mangurug te Afu Hesus. 40 Ammi ta kuman na uray ku a dakdakal para ya talak na am awenan makiatawa. A kustu hapa de ya uray kin te itta hapa ya Kahalwa na Namaratu teyak nga mangpanonot.

8

Ya Metuldu Gafu Ta Kanan Nga Neatang

1 A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya uhohug muyen gafu ta pangan muy ta neatang da ta sinang dyos kiden. **“Awan ta dulay am mangan kami, te sa amu tam haman ta tulad ya atangan da kiden,”** kummuy. A kakurugan yana, ammi bakkan haman ta amu tamen ya mangatad ta kappyanan na kadwan kiden kabagis tam nga makurang ya amu da, te mapmappya ta nonotan tam ya pangidduk tam tekid. Te am intu la ikatalak tam ya amu tam a yen sangaw ya gafu na parayag tam. Ammi ya pangidduk tam ta kabagis tam kiden ya mangpasikan ta pangurug da. 2 Am itta ya magparayag gafu ta amu na a makurang mantu ya amu na. 3 Ammi am itta ya mangidduk a kakurugan ta itta ya amu na.

4 A ya ikayat ku uhohugan tekamuy gafu ta pangan muy ta neatang da ta sinang dyos kiden a amu tam ta tulad ya sinang dyos da kiden, te tatakday la ya Dyos. 5-6 A maski am addu kan ya dyos ta langit ikid na lutakin nga ibar na kadwan kiden tolay ta dafu da a tekitam mangurug a amu tam ta tatakday la ya Dyos, a intu hala ya Dama tam nga makkamu ta ngamin, a ikitam ya magserbi tentu. A amu tam hapa ta tatakday la ya dafu tamewan nga Hesus Kristu, te intu ya pinagpadday na Namaratu ta ngamin, a matolay kitam hapa gafu tentu.

7 Ammi maski kunna ten a awena para la netug na kadwan kiden mangurug ya kuman na amu tam, te pahig da para la ta kakurugan ya sinang dyos kiden gafu ta napenam kid ta idi nga nangan ta atang. A am mehulun kid hapa nga makikkan ta neatang gafu tekamuy a aweda ikwenta ta gagangay la na igupan am awa nonotan da hud la ta atang, a intu la nonotan da ya pagliwat da ta Namaratu, te medyo makafuy para la ya pangurug da. 8 Ammi awek ibar ta matalak ya Namaratu tekitam gafu ta kanan tam, te awan bale tentu am anu ya kanan tam. Te maski am mangan kitam mina ta neatang a bakkan ta iyen ya pangkatupagan na tekitam. A am awetam mangan a bakkan hapa ta iyen ya pangsagolyatan na tekitam.

9 Ammi maski kunna ten a mappya ta pake nonotan muy ya kwammuy talo am magamamangaw sangaw ya makafuyen mangurug gafu tekamuy. 10 Te am angarigan ta itta ya agagayan da tekamuy ta kapilya na sinang dyos da petta makikkan ka tekid a mabalin ta maita na ka sangaw na takday kabagis mu nga makafuy mangurug. A gafu ta iko ya takday makkamu ta ngamin kappyanan, a tumurad hapa sangaw ange makikkan tekamuy ta neatang maski am pahig na ta dulay. 11 A gafu ta amumen a pinerdim ya nonot na kabagis

men nga nekerutan ni Hesus Kristu, te tumurad magliwat gafu teko. 12 A gafu ta pinerdim ya nonot na kabagis men nga makafuy a nakaliwat kan tentu, otturu nakaliwat kan hapa te Hesus. 13 Am mabalin mantu ta tumurad magliwat ya kabagis ku gafu ta kanan ku a awek na mantu mangan ta neatang, petta bakkan ta iyak ya gafu na pagliwat na.

9

I Pablu Mina Ya Parigan Da

1 Ammi anu haman ta kunna ten ya nonot ku? Awenak hud inubadan ni Afu Hesus petta magurayak mina ta ngamin ikayat ku? A bakkanak hud ta turin ni Afu Hesus? A awena hud nakipaita ni Hesus teyak ta kabalinan na pasi na? A bakkan hud ta ikamuy ya pakaitan ta tarabakuk gafu ta panguffun ni Afu Hesus teyak? 2 A maski am awena ibosag na kadwan ta turin nak ni Afu Hesus a dana amu muy, te iyak ya gafu na pangurug muy tentu, a ikamuy mantu ya pakaitan ta turin nak. 3 Ammi gafu ta itta tekamuy ya awan mangurug ta turin nak a imbestigaran dak. A yen ta pake ipasikkal ku, petta nonotan da mina.

4 Pahig muy de ta awan ta turay ku gafu ta awek nakitandan tekamuy. Ammi maski kunna ten a awan hud ta katunungan mi ni Barnabas nga mangibar ta pagtolay mi gafu ta bannag mi ta ituldu mi kiden? 5 A awan hud ta katunungan mi nga mangihulun ta atawa mi ta kuman ni Pedru ikid na kadwan kiden turin ni Hesus ikid na kabagis na kiden, petta mesipat kid hapa tekami? 6 A pahig muy de ta magbannag kami ni Barnabas ta takwan na tarabaku gafu ta awan ta katunungan mi nga makitandan ta ituldu mi kiden. 7 Ammi am itta ya magserbi ta kadwan a awan hud ta katunungan na nga mangibar ta iuffun na tentu? Ya suddalu en hud ya makkamu nga magpaga ta armas na kiden? A awena hud mabalin ta magkakkap ya nagmula en ta nemula na en? A am magtaron ta kalding awena hud kakkapan ya gattak na en? 8-9 Ammi bakkan la ta gagangay na tolay ya mangipasikkal ta isin, te dana yen haman ya netuldu na Namaratu ta lintig na en nga nepesurat na te Moses;

“**Am pagaggikan muy ya anwang muy a awemuy busalan, petta makakan hapa,”** kunna paen.

Ammi bakkan ta intu la bidan na ya kappyanan na anwang, 10 am awa kappyanan na tolay hapa. A nepesurat na yan gafu ta pangkenga na tekami nga ange mangipadangag ikid na mangituldu ta uhohug na en. Te gagangay ta ikatalak mi hapa ya meatad tekami gafu ta bannag mi ta kuman na ange kiden magaradu ikid na maggapas.

11 Ikami mantu ya kuman na nangimula ta uhohug na Namaratu tekamuy, te pagkappyanan na kahalwa muy. A madi hud am mesipat kami hapa tekamuy ta pagkappyanan na bari mi? 12 *Intu mina pagnonotan muy ya magtaron kiden ta simbaan na Namaratu ta idi, te nesipat kid nangan ta neatad na tolay kiden ta simbaanen. A ya nangatang kiden hapa ta agyan na simbaanen a nangan kid hapa ta nepeatang na tolay kiden tekid. 13 A kumanen hapa tekami nga mangipadangag ta damag ni Hesus, te nebar na ta pagtolayan mi mina ya pangipadangag mi. 14 Te maski am itta ya gatut muy ta mappya ta kadwan kiden mangituldu tekamuy a dakdakal para tekami. Ammi maski kunna ten awemi haman ibar ta mauffunan da kami mina, te mapmappya ta attaman mi ya zigat mi nga magapag ta magserbi tekami, petta awan ta nonotan na tolay kiden nga magpabbag ta damag ni Hesus nga ipadangag mi tekid.

15 A yen mina ya nonotan muy, te maski am itta mina ya kesipatan ku tekamuy a awek la ibar. A bakkan ta iyen ya pagsurat ku tekamuy ta ayanin petta itta mina ya iatad muy teyak, te mapmappya ta masi yak mina ta bisin ammi ta patandanak nga mangipadangag ta damag ni Hesus. Te am patandanak mina a kuman na awan sangaw ta meparayag ku. 16 Te maski am ipadangag ku ya damag ni Hesus a awena mabalin ta yen ya iparayag ku, te yen haman ya kuman na gatut ku tentu, a kakallakak na sangaw am awek ipadangag ya nebar na en teyak. 17 Am angarigan ta dana uray ku mina nga ange mangipadangag a mabalin ta indagan ku ya metandan teyak. Ammi bakkan haman ta kunna ten te itta haman ya gatut ku ta nangikerutan teyak, a mappya mantu ta idulot ku ya nekatalak na en teyak. 18 Anu mantu ya sagolyat ku? Intu la sagolyat ku ya talak ku gafu ta awek ipapaga ya pangipadangag ku ta damag ni Hesus, a yen ta awek mangibar ta meatad teyak gafu ta pangipadangag ku.

19 A maski am awan ta tolay nga mangpatagabu teyak a kuman na makitagabu yak hala ta ngamin tolay talo am itta ya maagagay ku tekid nga dumagdag te Afu Hesus. 20 Te am itta yak ta kagittak kiden nga Hudyo a dagdagan ku hapa ya gagangay da kiden. A kurugan ku hapa ya lintig da kiden nga nesirak ni mina Moses tekid, petta mayat kid hapa magdangag ta ipadangag ku tekid. Ammi maski kurugan

* **9:12** Ya bida ta bersikulo 12 ta kadwan kiden Bibliya a yen ya nagbalin ta bersikulo 14 ta isin petta matarus ya bida.

ku ya lintig da a bakkan ta yen ya ikatalak ku ta mangtolay teyak. 21 A am itta yak hapa ta Hentil kiden nga awan makkamu ta lintig na Hudyo kiden a makigitta yak hapa tekid, talo am itta hapa ya mapadagdag ku tekid. Ammi awek dumagdag ta pagsoysoy da ta Namaratu, te kanayun kurugan ku ya patarabaku ni Afu Hesus teyak. 22 A am itta yak ta mangurug kiden nga medyo killu para la ya pangurug da a igittak hapa ya barik tekid, petta malogon kid hapa magdangag ta itulduk tekid. Te maski am anu ya gagangay na tolay a igittak la ya barik tekid talo am mekerutan kid mina gafu ta ipaitak tekid. 23 A yen ta kanayun nonotan ku am anu ya megitta ta damag ni Hesus, petta mesipatak hapa ta pagkappyanan na ipadangag ken ta kadwan kiden.

24 Pake nonotan muy mina ya gagangay na magkainnabak kiden nga magbilag, te maski am sa magbilag kid a ya mangabaken la ya maatadan ta sagolyat. A kumanen hapa mina tekamuy, te mappya ta pake ikakinan muy ya mangidulot ta pangurug muy petta itta hapa sangaw ya sagolyat muy. 25 Te am magtrening ya magbilag kiden a azin da ya ngamin kiden dulay nga magpakafuy ta bari da. A addu hapa ya attaman da ta mazigat, petta maatadan kid sangaw ta barobu na mangabak. Ammi intu la sagolyat da ya don na lanut nga magkatang sangaw. Ammi tekitam nga mangurug a maatadan kitam sangaw ta sagolyat nga magnayun. 26 Am para iyak hapa la a awek mantu parigan ya magbilagen nga awan makkamu ta datangan na, te pake patunungan ku hud la ya kuman na agbilag ku. A awek hapa parigan ya magboksing ta bakkabakkan, 27 te penaman ku ya barikin ta zigat, a iturayan ku ta mappya. Te am awek hapa isipat ya barikin ta itulduk ta kadwan a mabalin ta melogotak hapa ta pagaddetan ku.

10

Ya Tabarang Ni Pablu Gafu Ta Sinang Dyos Kiden

1 Mappya ta nonotan muy hapa, kahkahulun, ya pakelogot na dadagkal tam kiden nga pinohet ni mina Moses ta lugar na Egipto ta palungu na araw. Te tekiden nagtugut a sa nasigongan kid ta kulam na Namaratu, a sa nakadakit kid hapa ta nepaggungay na bebayen. 2 A gafu ta pagyan da ta addun na kulamen ikid na hahat na danumen nga naggungay a yen ya kuman na nepagzigut da ta pangurug da te Moses. 3 A sangaw sa nangan kid hapa ta nanna en nga neatad na Namaratu tekid ta kalafukanen, 4 a sa uminum kid hapa ta danumen nga pinagarut na ta batu en. Ammi takwan na batu ye-yen, te pakaitan ta nehulun hapa i Hesus Kristu tekid ta awena en para la nagbalin ta tolay. 5 Ammi maski sa nesipat kid ta isin kid na bendisyon a pake assang la tekid ya pinagdulot na Namaratu ta bagu en lugar da, te nasesenut nasi ya kadwan kiden, a nekutukutet ya bari da ta kalafukanen.

6 A iyen kid mina ya nonotan tam, petta awetam mina karagatan ya dulay ta kuman na ikid. 7 A awemuy hapa makipagdayaw ta sinang dyos kiden ta kuman na ikid, te ya nebar ni mina Moses ta surat na en gafu tekid a

“Nekabalin da nangatang ta sinang dyos da en a nagtogkok kid, kapye da nangan ikid na uminum ta neatang da en, kapye da nagsasala ikid na nagalikkad ta dulay,” kunna ta surat na en.

8 Awetam mantu makidallaw ta kuman na kadwan tekid, te pina-gang na kid na Namaratu, a nagpasi ya dwafulutallu ribu tekid ta takday la na araw. 9 A awetam hapa paruban ya Namaratu ta kuman na kadwan kiden, te addu ya nagpasi tekid ta dagat na ulag kiden nga dinob na Namaratu tekid. 10 A awetam hapa libakan ya Namaratu gafu ta zigat tam ta kuman na kadwan kiden, te pinapasi na kid na anghelen nga dinob na Namaratu.

11 A ya ngamin kiden dumatang ta dadagkal tam kiden ta idi a nepalubus na Namaratu gafu tekitam, te nepesurat na hapa ya netuldu na tekid, petta itta hapa ya pagnonotan tam, te tanagay na ya pakadatang tam ta pagaddetan na arawin yan, a abikan na ya pangpa-gang na Namaratu ta awan kiden makanonot. 12 A am pahig muy ta awemuy maayayyaw gafu ta malalaki ya pangurug muy a pake imugudan muy mina talo am melogot kam hapa. 13 Ammi maski am anu ya naparuba muy nga pakaayayyawan ono pagzigātān a gagangay haman ta yen ya pinaruba na ngamin tolay. Ammi mekatalak hala ya Namaratu nga manguffun tekamuy, te awena ipalubus ta maparuba kam ta awemuyen maattaman, te maski am anu ya pakaparuban muy a daggan na Namaratu ya pakaattam muy, petta itta ya pagalikin muy ta pagliwatan.

14 A mappya mantu, kahkahulun, ta umadayu kam ta pangatangan da ta sinang dyos kiden. 15 *A pake nonotan muy hapa ya ikayat ku uhohugan tekamuy, te awek

* **10:15** Ya bida ta bersikulo 19, ikid na 20 ta kadwan kiden Bibliya a yen ya imunnan ta isin, petta matarus ya bida. A ya bida ta bersikulo 15 ta kadwan Biblya a yen ya nagbalin ta bersikulo 17 ta isin.

haman ibar ta kakurugan ya dyos da kiden nga atangan da, anna awek hapa ibar ta dumatang sangaw ya dulay tekamuy gafu ta pangan muy ta iatang da en, 16 ammi awek ikayat ta mesipat kam ta anitu, te am itta ya iatang da a ya anitu na sinang dyos kiden ya ātāngān da. 17 Gafu ta senonot kam a nonotan muy mina am kustu ya ibar ku tekamuy gafu ta inuman tamen ikid na kanan tamen ta kada paggagimung tam. 18 Te ya inuman tamen nga pakimallak tam a yen ya pakesipatan tam ta daga ni Hesus Kristu. A ya panen hapa nga pagbabingayan tam kapye tam kanan a yen ya pakesipatan tam ta bari ni Hesus. 19 A gafu ta tatakday la ya panen nga kesipatan tam a yen hapa ya mangatad ta pagtatakday tam maski addu kitam. 20 Kumanen haman ta idi ta Hudyo kiden nga nangatang ta Namaratu, te am kada nangan kid ta neatang da tentu a nesipat kid hapa ta Namaratu. 21 A am makipaginum kam mantu ta panadamdaman tam ta daga ni Afu Hesus a had kummuy para ange makipaginum ta kwa na anitu kiden? Kumanen hapa am makikkanan kam ta neatad ni Afu Hesus a had kummuy para makikkanan ta neatang da en ta anitu? 22 Ikayat muy hud ta mangahugu ya Dafu tam? A mabalin hud ta magamma muy ya pangpa-gang na tekamuy?

23 Ta kuman na uray muy a **“Awan ta mehangat tekitam,”** kummuy. A kakurugan hapa yana, ammi mappya ta nonotan tam ya mappya en. Te maski am mepalubus ya ngamin tekitam a itta hapa ya awanen manguffun tekitam, ikid na awanen manguffun ta ikattolay tam. 24 A mapmappya hud la ta nonotan tam ya kappyanan na ikattolay tam, te bakkan la ta kappyanan na bari tam. 25 A am ikayat muy gumatang ta igupan muy ta dapun, a mabalin hapa, ammi awemuy la pohutan am dana neatang da, 26 te kwa na Namaratu ya ngamin paglelehutin kontodu ngamin magyan ta utun na lutakin. 27 A am agagayan na kam na awan mangurug petta mangan kam ta bali na a e kam la mangan am ikayat muy, a awemuy hapa pohutan am itta ya dana neatang da. 28 Ammi am itta ya makanonot nga mangibar tekamuy ta **“Dana neatang da yan,”** kunna, a mappya mantu ta awemuy kanan, te petta awena sangaw pahig ta usut kam magliwat gafu ta pangan muy. 29 Bakkan mantu ta nonot muy ya burungan ku am awa nonot na nangibaren tekamuy. Am iyak a awek la kanan, te am kanan ku ya pahig na en ta dulay a padulayan na mantu ya mappya teyak. 30 A maski am pakimallak ku apolu ya neatang da en kapyek kanan a padulayan nak hala sangaw gafu ta pangan ken, ammi awek ikayat ta mapadulay ya mappya teyak. 31 Mappya mantu ta maski am anu ya tarabakun tam, ikid na kanan tam ikid na inuman tam a dana nonotan tam mina ya Namaratu, petta intu ya madayawan gafu ta ipalubus tam ta bari tam. 32 A awetam hapa pagurayan ya amu tam am ikazigman na nonot na ikattolay tam, kompormi am Hudyo, ono Hentil, ono kagitta tam kiden mangurug. 33 Ya kuman na gagangay ku ta bari kin a maski am anu mina ya ipalubus ku ta barik a dana nonotan ku bit am anu ya mappya ta uray na kadwan kiden tolay, te bakkan la ta kappyanan ku ya nonotan ku am awa kappyanan na ngamin, talo am mekerutan kid hapa.

11

1 A mappya mantu ta iyak ya parigan muy, te parigan ku hapa i Afu Hesus.

Ya Gagangay Mina Na Babbay Ta Paggagimungan

2 A matalakak hapa tekamuy, kahkahulun, gafu ta kanayun nonotan muy ya netulduk tekamuy, ikid na idulot muy la ya patarabaku ni Hesus nga netulduk tekamuy. 3 Ammi mappya ta ipasikkal ku para tekamuy ya gagangay na kaurnos tam, te ya kasasaad ni Afu Hesus a intu ya ulu na lalaki en, a ya lalaki hapa ya ulu na babbay, a Namaratu ewan ya ulu ni Hesus. 4 A yen ta am makimallak ya lalaki ta paggagimungan ono am mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu, a awena mina panyawān ya ulu na kapye na makimallak, te iamamat na haman ya ulu na en. 5 Ammi am babbayen ya makimallak ono mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a awena mina azin ya nepanyaw na ta ulu na, petta awena iamamat ya ulu na. Te am awena mapanyawān na babbay a megitta hala ta makikadallaw nga nausipan ya ngamin huk na. 6 A am awena ikayat panyawān ya ulu na a mappya mantu ta mausipan. Ammi dulay haman am mausipan ya babbay, te mangamamat haman, a yen ta panyawān na mina ya ulu na. 7 Ammi madi am matappanan ya ulu na lalaki gafu ta intu ya pakaitan ta kalalaki na Namaratu ewan, ammi ya babbay ya pakaitan ta kalalaki na lalaki en, 8 te bakkan ta babbayen ya nagafun na lalaki en am awa lalaki en ya nagafun na babbayen. 9 A bakkan ta lalaki en ya pinaratu na Namaratu ta kahulun na babbay, te ya babbay ya pinaratu na ta kahulun na lalaki. 10 A yen ta mapanyawān mina ya babbay, te yen ya pakaitan ta mepalubus makimallak ikid na mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu, petta awena mina ballāwan na anghel kiden. 11 Ammi maski kunna ten magkaufuffun hala ya lalaki ikid na babbay gafu

ta azo nesipat kid te Afu Hesus, 12 te ya
napopolu en babbay a nagafu hala ta lalaki
en, ammi ta ayanin a ya babbay ya pagafun
na lalaki, a Namaratu hapa ya nagafun na
ngamin.
13 Mappya ta ikamuy hapa ya mangnonot
ta uhohug kin tekamuy, te mappya hud
am makimallak ya babbay ta Namaratu am
awena mapanyawān na ulu na en? 14 Intu
mina pagnonotan muy ya gagangay na to-
lay kiden addet ta idi, te mamat haman ya
lalaki am adanuk ya huk na kiden, 15 ammi
am adanuk ya huk na babbay a yen ya lugar
na pakadayawan na, te yen ya neatad na
Namaratu nga magserbi ta tappan na ulu
na.
16 A am itta ya magsoysoy ta netabarang
kin a anu mabalin ku, te intu la ipasikkal
ku ya dana gagangay tam, a yen haman ya
dagdagan da ta kadwan kiden iglesya.

Ya Pangan Da Ta Panadamdaman Da Te Afu Hesus

17 A itta hapa ya takday gagangay muy
nga awek dayawan, te am maggagimung
kam a bakkan haman ta mappya ya
tarabakun muy am awa dulay. 18 Te ya
nadamag ku tekamuy a magkakattway
kanan kan ta pangan muy, te itta ya
mangan, a itta hapa ya awan makakan. A
medyo kurugan ku hapa ya nadamag ken,
19 ammi mappya hapa am kunna ten petta
malasin muy ya pake nangitug ta pangurug
da. 20 A gafu ta kunna ten ya gagangay muy
a perdin muy mantu ya pakikkan muy ta
netuldu ni Afu Hesus, te bakkan haman te
Afu Hesus ya nonotan muy ta pangan muy
am awa pagbattug muy la. 21 Te ya kadwan
kiden a dana unnanan da kanan ya balun
da en, a awan na ta isipat da ta kadwan
kiden. A gafu ta kumanen a mabisin hapa
ya kadwan, ikid na mellaw ya kadwan.
22 Anu awemuy hud dana mangan ikid na
uminum ta bali muy? Kuman na idadula
muy ya iglesya na Namaratu, te amāmatan
muy haman ya kahulun muy kiden nga
napanglaw. Anu hud mina ya uhohugan
ku tekamuy? Mappya hud ta dayawan ta
kam? Awek dayawan ya tarabakun muy, te
bakkan ta kunna ten ya netulduk tekamuy.
23 Intu nesirak ku tekamuy ya kuman na
netuldu ni Afu Hesus ta ituldu na kiden ta
hiklam na nepangitalaba ni Hudas tentu.
24 Te nagibbal i Hesus ta pan kapye na
nepakimallak, kapye na ha ginadgadwa. A
**“Ye-yan ya barik nga mapapasi sangaw
gafu tekamuy. Kanan muy mantu,
te panadamdaman muy teyak,”**
kunna.
25 A ta nekabalin da nangan ta panen a
inibbalan na hapa ya naginuman da en, a
**“Ye-yan na inuman ya dagak nga
mangipasikkal ta bagu en tulag
na Namaratu tekamuy. Am kada
uminum kam ta isin a nonotan
dak,”** kunna.
26 A yen ta kada mangan kam ta isin na pan
ikid na uminum kam ta isin na inuman a
yen ya mangipasikkal ta pasi ni Afu Hesus
addet ta pagtoli na sangaw tekitam.
27 Ammi am itta sangaw ya mangan ikid
na uminum ta panadamdaman tam te Afu
Hesus ta idaduma na ya ikattolay na kiden
a sakā mekabat ta namapasi kiden ta bari
ni Hesus ikid na mangiburud ta daga na
en. 28 Mappya mantu ta dana appiyan muy
ya nonot muy petta awan ta idaduma muy,
petta kustu sangaw ya pangan muy ikid na
paginum muy. 29 Te am itta ya mangan
ikid na uminum ta awena paggagittan ya
ngamin kiden mangurug a padatangan na
ya pangpa-gang na Namaratu tentu. 30 Yen
haman ta nagkafuy ikid na nagtatākit ya
kadwan kiden tekamuy, yaga nasi para ya
kadwan. 31 Ammi am dana riknan tam
mina ya nonot tam petta pakappyan tam
a melillik kitam ta pangpa-gang na teki-
tam. 32 Ammi maski am pa-gangan na ya
mangurug a awena ta ikatupag na am awa
patunungan na la, petta awena ikabat ta
pangpa-gang na ta awan kiden mangurug.
33 A mappya mantu, kahkahulun, ta
am magkakampat kam nga mangan ta
panadamdaman tam te Afu Hesus a
awan mina ta madugal, a maginsipsipat
kam. 34 Am itta ya madugal, a dana
mangan mina ta bali na en petta awemuy
sangaw pagbalinan ya pagkakampat muy
ta pagliwatan muy, a pa-gangan na kam
sangaw na Namaratu ewan. Itta para mina
ya itulfuk ta isin kid na bida, ammi bidan
ku sangaw tekamuy am makaange yak sin.

12

Ya Magdaduma Na Mabalinan Na Mangurug

1 A ta ayanin a ipalawag ku ya magdad-
uma na pakapangwa na Kahalwa na Nama-
ratu nga iatad na tekamuy, te awek ikayat
ta makilavun kam. 2 Ammi dana nonotan
muy, kahkahulun, ya gagangay muy ta idi
ta awemuy para la pakkamu ta Namaratu,
te netawag kam tentu gafu ta anitu kiden
nga nangayayyaw tekamuy petta makimal-
lak kam ta sinang dyos kiden. 3 A yen ta
pake ipalawag ku yan tekamuy: am itta ya
magbida nga napasinapān ta Kahalwa na
Namaratu a awena mabalin ta padulayan
na i Hesus. Ammi am ibosag na i Hesus ta
intu ya Dafu tam a ya Kahalwa na Nama-
ratu mantu ya nagafun na uhohugan na.

4 A magdaduma hapa ya pakapangwa na
mangurug kiden, ammi tatakday la ya paga-
fun da, te ya Kahalwa na Namaratu ya man-
gatad ta pakapangwa na tagtakday tekid.
5 Magdaduma hapa ya pagserbi da, ammi
tatakday la ya Dafu da nga magpatarabaku
tekid. 6 A magdaduma hapa ya tarabaku
da, ammi Namaratu hala ya mangpasikan
tekid ngamin. 7 Mapasinapān mantu ya
tagtakday mangurug ta pakapangwa na Ka-
halwa na Namaratu petta itta ya makkwa
na ta pagkappyanan na ngamin.
8 Te ya iatad na ta takday a ya pangi-
pasikkal na ta uray na Namaratu.
A iatad na ta takday para ya pangi-
pakamu na ta kakurugan.
9 A itta para ya pasinapān na Kahalwa na
en ta pake masikan na pangikatalak na
ta iatad na Namaratu tentu.
A itta para ya makapagmappya ta mag-
daduma na takit gafu ta pangpasikan
na Kahalwa en.
10 A itta para ya pasinapān na nga maka-
pangwa ta kuman na pakapangwa na
Namaratu.
A itta para ya pasinapān na nga
mangiuhohug ta ipakamu na Nama-
ratu ta maggagimung kiden.
A itta para ya pasinapān na petta malasin
na ya nagafu na Namaratu ikid na an-
itu, ono am uray la na tolay.
A itta para ya pasinapān na petta
makauhohug ta Namaratu ta magdad-
uma na agsitang.
A itta para ya pasinapān na petta ibar
na ya ikayat na bidan na takdayen nga
nagsitang ta magdaduma na agsitang.
11 A maski am magdaduma ya makkwa na
tagtakday mangurug a ya Kahalwa na Na-
maratu ya mangpasikan tekid ngamin, te
isaned na ya ikayat na iatad ta tagtakday
tekid.

Ya Gagangay Na Bari Ni Hesus Kristu

12 A naatadan mantu ya tagtakday teki-
tam ta pakapangwa tam gafu ta ikitam ya
lugar na bari ni Hesus Kristu ta lutakin.
Te ya gagangay na bari na tolay a addu ya
ramyenta na kiden, ammi maski addu kid
a tatakday kid la na bari. A kumanen hapa
ta bari ni Afu Hesus. 13 Te maski am anu ya
katolay tam a sa nesipat kitam ta Kahalwa
na Namaratu ta nepagzigut tamen, petta
magbalin kitam ta kuman na tatakday la na
bari. A kompormi am Hudyo kitam, ono
bakkan kitam ta Hudyo, a kompormi am
tagabu kitam ono awetam magtagabu, te sa
napasinapān kitam ta Kahalwa na Nama-
ratu petta tagtakday kitam ta pakapangwa
na en.
14 Ya kasasaad mantu na bari tam a
bakkan ta tatakday la ya ramyenta na, am
awa addu ya ramyenta na kiden. 15 A am
angarigan ta madamdam mina ya takki, te
**“Awek mekwenta ta bari te bakkanak
haman ta kamat,”** am kunna, a killu
haman ya razon na, te mappya ta itta hapa
ya takki na bari. 16 A am madamdam hapa
ya bangbang, te **“Awek haman mekwenta
ta bari, te bakkanak haman ta mata,”**
kunna, a killu ha yen, te mappya ta itta
hapa ya bangbang na bari. 17 Te am an-
garigan ta sa pumassil mina ya ngamin
kiden ramyenta na bari ta mata kiden
petta dipuru mata kid a itta para mantu ya
pakadangag na bari en? A am dipuru bang-
bang mina ya ngamin bari a itta para mantu
ya pakalab na? 18 Ammi mappya, te Nama-
ratu hapa la ya makkamu ta pagyanan na
tagtakday ramyenta na bari petta mappya
ta kuman na ikayat na en. 19 Te am an-
garigan ta tatakday la ya ramyenta a awena
mantu mekwenta ta bari, te kamat am ka-
mat, ono mata am mata. 20 Ammi mappya
te bakkan ta kunna ten, te addu haman
ya ramyenta na, ammi tatakday la ya bari.
21 A dulay hapa am idadula na mata ya
kamat. **“Oh, aweta ka masapul,”** awena
mina kumin. A awena mina idadula na
ulu ya takki, **“Aweta ka masapul,”** awena
mina kumin. 22 Te ya ramyenta kiden nga
ikwenta tam ta makafuy a yen kid ya pake
mesasita. 23 A ya ramyenta tam kiden nga
ikwenta tam ta dupal a yen kid ya pake pais-
potan tam, a ya ramyenta tam kiden nga
ikamat tam a tappanan tam kid. 24 Ammi ya
ramyenta tam kiden nga ispot a pagurayan
tam kid. Ammi pinagdadagga na Nama-
ratu ya ngamin kiden ramyenta na bari tam
petta dakdakal ya pakesipatan na awanen
ispot, 25 pettam kumanen awan mina ta
medadula ikid na awan mina ta madugi-
man, am awa magintartaron ya ngamin
kiden ramyenta na bari. 26 Te am matakitan
ya takday ramyenta tam a sa matakitan
ya ngamin bari tam, a am madayawan ya
takday ramyenta tam a matalak hapa ya
ngamin bari tam.
27 A yen mina ya pagnonotan muy, te
ikitam ngamin nga mangurug a nagbalin
kitam ta bari ni Hesus Kristu, a ya tagtak-
day tekitam ya kuman na takday ramyenta
na bari na. 28 A Namaratu hapa la ya
makkamu ta pakesaadan na tagtakday teki-
tam, te intu apolu netun na ya turin kiden
ni Afu Hesus, a mekaduwa ya mangiuho-
hug kiden ta ipakamu na Namaratu, a
mekatallu ya mangituldu kiden. A sangaw
netun na hapa ya makapangwa kiden ta
kuman pakapangwa na Namaratu, ikid na
makapagmappya ta magdaduma na takit,
ikid na makkamu kiden manguffun, ikid na
makkamu kiden mangibar ta mappya, ikid
na makauhohug kiden ta magdaduma na

agsitang. 29 A bakkan mantu ta sa turin
kid, anna bakkan ta sa ikid ya mangiuho-
hug ta ipakamu na Namaratu, anna bakkan
ta sa ikid ya mangituldu, a bakkan ta sa
ikid ya makapangwa ta kuman na paka-
pangwa na Namaratu. 30 A bakkan ta sa ikid
ya makapagmappya ta takit, anna bakkan
ta sa ikid ya maguhohug ta magdaduma
na agsitang, anna bakkan ta sa ikid ya
makkamu mangibar ta ikayat na uhohugan
na nagbida en ta magdaduma na agsitang.
31 A gafu ta magdaduma ya pakapangwa na
Kahalwa na Namaratu nga iatad na teka-
muy a mappya ta karagatan muy ya man-
gatad ta pagkappyanan na kagitta muy ki-
den mangurug. A mappya ta ipasikkal ku
hapa tekamuy ya pake malmalalaki para na
tarabaku.

13

Ya Pangidduk Tam Ya Malmalalaki Na Tarabaku Tam

1 A maski am amuk ya maguhohug ta
ngamin kiden aguhohug na tolay ikid na
anghel kiden, ammi am awek mangidduk
a awan ta kappyanan na paguhohug ku,
te masitangak la ta kuman kanitol na gasa
ono lata. 2 A maski am malalaki yak
mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu,
ikid na maawatan ku ya ngamin kiden uray
na Namaratu nga nelemad na ta kadwan,
ikid na masikan hapa ya pangikatalak ku
ta Namaratu petta mahantud ya bagetay
kiden, ammi am awek mangidduk a awan
mantu ta kappyanan na kalalakik. 3 A
maski am sa isaned ku ya ngamin itta teyak
ta pobre kiden, ikid na isagapil ku mina ya
ngamin barik petta itta sangaw ya iparayag
ku, ammi am awek mangidduk a awan na
sangaw ta sagolyat ku.

4 A ya gagangay hapa na mangidduk
A malogon magattam ikid na
mangikallak.
A awena pumassil ikid na magparayag.
5 A awena pātā-nāngan ya bari na, ikid
na awena paakbanan ya ikattolay na
kiden.
A awena maginggum.
A awena malogon magporay, ikid na
awena panpanan ya takit na nonot na.
6 A awena matalak ta dulay, te matalak
hud la ta matunung.
7 A awena maglibak, ikid na awena padu-
layan ya tarabaku na kadwan, am awa
ikatalak na ta mappya kid.
A ikatalak na ta mappya ya ngamin du-
matang,
a attaman na ya ngamin kiden zigat.

8 A maski am anu ya kalalaki na amu tam
a itta hala sangaw ya pagaddetan na, ammi
awan sangaw ta pagaddetan na pangidduk
tam. Te ya mangiuhohug ta ipakamu na
Namaratu a awan sangaw ta iuhohug na. A
ya makauhohug ta magdaduma na agsitang
a magimmang sangaw. A kumanen hapa
sangaw ta mangipakamu ta kakurugan, 9 te
makafuy para la ya pakkamu tam, kuma-
nen hapa ta pangiuhohug tam ta ipakamu
na Namaratu. 10 Ammi am dumatang
na sangaw i Hesus a ulin na sangaw ya
pakkamu tam petta masikan, a yen sangaw
ya pakkamu tam ta ngamin. 11 Ta kuman na
iyaken ta kaabbing ken a naguhohugak ta
kuman na abbing, te ya pagnonot ku ikid na
pagrazon ku ta idi a kuman na gagangay na
abbing. Ammi teyaken dimmakal na a in-
awek na ya gagangay na abbing. 12 A kuma-
nen hapa tekitam ta ayanin, te kuman na
mali-bag para la ya amu tam ikid na maita
tam. Ammi sangaw am ittan i Hesus a pake
amu tam ya ngamin ipaita na Namaratu
tekitam, te makiatubang tekitam. Assang la
ya amu tam ta ayanin, ammi maawatan tam
sangaw ya ngamin ta kuman na pakkamu
na Namaratu tekitam. 13 Sa magimmang
mantu sangaw ya ngamin makkwa tam nga
neatad na Kahalwa na Namaratu tekitam, a
intu la magnayun ya pangurug tam, ikid na
pangikatalak tam, ikid na pangidduk tam
ta ikattolay tam. A ya tallu kidin yan ya
idulot tam mina, ammi intu dakdakal ya
pangidduk tam.

14

Ya Metabarang Ta Makauhohug Ta Tak-wan Na Aguhohug

1 Mappya mantu ta ikakinan muy ya
mangidduk, ammi mappya hapa am kara-
gatan muy ya pakapangwa na Kahalwa
na Namaratu, aglalo ta pasinapān na kam
petta iuhohug muy ya ipakamu na teka-
muy, petta mapasikan ya kadwan kiden
mangurug. 2 Ammi ya makauhohug ta
magdaduma na agsitang a bakkan haman
ta tolay ya kabida na am awa Namaratu
ewan. A awena maawatan na tolay kiden
ya ikayat na uhohugan, te ya kahalwa na en
ya magbida, a melemad ta kadwan kiden.
3 Ammi ya mangiuhohug ta ipakamu na
Namaratu a intu kabida na ya sakā tolay
na kiden, petta dumakal ya amu da ikid
na pangurug da ikid na talak da. 4 Ya
makauhohug ta magdaduma na agsitang a
bari na en hapa la ya uffunan na, ammi ya
mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a
uffunan na ya ngamin iglesya. 5 Ikayat ku ta
sa makauhohug kam mina ta magdaduma
na agsitang, ammi ikaykayat ku para ta
iuhohug muy ya ipakamu na Namaratu, te
dakdakal ya panguffun na ammi ta takwan
na agsitang, malaksid am itta ya mangibar
ta ikayat na uhohugan, petta mauffunan
hapa ya ngamin kiden maggagimung.

6 A am angarigan, kahkahulun, ta eyak
makigimung tekamuy, anna ka-ma yak la
maguhohug ta takwan na agsitang a itta
hud ya kappyanan na paguhohug ku teka-
muy? Mapmappya ta itulduk ya uhohug
na en tekamuy, ono uhohugan ku mina
ya ipakamu na Namaratu tekamuy, petta
maawatan muy. 7 Intu mina nonotan muy
ya gagangay na maggitara ono magpata-
gung, te am magrarabak ya sitang na gitara
en ono pata-gungen a meduma sangaw ya
magkansyon ono magtalip. 8 A am tumak-
wan hapa ya sitang na amaryungen nga
pagpakampat da ta suddalu kiden a amu da
hud ta e kid na makigubat? 9 A kumanen
hapa tekamuy, te am intu uhohugan muy
ya awena maawatan na tolay a awan ta
makkamu am anu ya ibar muy, a kuman na
magbida kam ta paddaden. 10 Kakurugan
ta itta ya addu na aguhohug ta paglele-
hutin nga maawatan na kadwan kiden to-
lay, 11 ammi am awek maawatan ya aguho-
hug na maguhohugen teyak a **“Kuman na
aguhohug na mamanuk,”** kunku, a kuma-
nenak hapa tentu. 12 A gafu ta pake ikayat
muy ta mapasinapān kam ta pakapangwa
na Kahalwa na Namaratu a mappya ta intu
karagatan muy ya pakapangwa na en nga
manguffun ikid na mangpasikan ta ngamin
kiden maggagimung.

13-15 A am itta yak ta aggagimungan a
hehitan nak na Kahalwa na Namaratu nga
maguhohug ta takwan na agsitang a ya ka-
halwakin la ya maguhohug, te pakimallak
na tentu, ammi awena haman maawatan
na nonot ku am anu ya uhohugan ku. A
gafu ta kumanen a makimallakak la tentu ta
amu na kahalwakin, ammi makimallakak
hapa sangaw ta amu na nonot ku, petta
maawatan na kahulun ku kiden nga mag-
gagimung. A kumanen hapa am magkan-
syonak, te am kansyonan ku ya amu na
kahalwak a kansyonan ku hapa sangaw
ya amu na nonot ku. Yen ta am itta san-
gaw ya hehitan na Kahalwa na Namaratu
nga makimallak ta takwan na agsitang nga
bakkan ta agsitang na en hapa la a maga-
dang hapa mina ta panguffun na Namaratu
tentu petta meuhohug na hapa ya inuhohug
na en ta agsitang na en hapa la, petta sa
maawatan na ngamin kiden maggagimung.
16 Te am itta ya maguhohug ta takwan na
agsitang ta pangdayaw na ta Namaratu a
awena haman amu na kadwan kiden am
anu ya inuhohug na petta onan da hapa.
17 Te maski am mappya ya pangdayaw na
a awan haman ta iatad na ta kadwan ki-
den. 18 Matalakak ta Namaratu ta kanayun
maguhohugak hapa tentu ta magdaduma
na agsitang, te maski mamengaddu yak de
ammi tekamuy. 19 Ammi am itta yak ta
maggagimung kiden a ikaykayat ku hud la
ya magbida ta maski lilima la na uhohug
nga maawatan na nonot ku kontodu nonot
da ammi ta magbida yak ta mafuluribu na
uhohug ta takwan na aguhohug.

20 Mappya mantu, kahkahulun, ta awe-
muy magnonot ta kuman na agnonot na
abbing. Te am intu la pakolangan muy
ya pakauhohug muy ta magdaduma na
agsitang a megitta kanan mantu ta ab-
bing nga mafulotan matalak ta mammay
na en. Mappya ta megitta kam ta abbing
nga makilavun ta dulay, ammi am maggag-
imung kam nga mangdayaw ta Namaratu
a mappya ta magnonot kam ta kuman na
agnonot na dadagkal. 21 Nonotan muy mina
ya nebar na Namaratu ta popolu kiden
dadagkal nga nepesurat na te Isayasen, te
ya uhohug na en tekid a

**“Maningbangngag ye-yan kid na tolay te
aweda dangdangagan ya uhohug
ku tekid.**

**A doban ku mantu sangaw ya makagu-
bat tekid nga maguhohug ta tak-
wan na aguhohug, talo am yen
sangaw ya pagnonotan da.**

**Ammi maski kunna ten awedak sangaw
dangdangagan,”** kunna.

22 A ya ikayat na uhohugan na suraten am
itta ya maguhohug ta magdaduma na agsi-
tang nga awena maawatan na magdangag
kiden a awena haman magserbi ta mangu-
rug kiden am awa awan kiden mangurug,
petta pagnonotan da ta pangpa-gang na Na-
maratu tekid. Ammi am itta ya mangiuho-
hug ta ipakamu na Namaratu a bakkan
ta awan kiden mangurug ya serbi na am
awa mangurug kiden, petta pagnonotan
da ta panguffun na Namaratu tekid. 23 A
pake ipasikkal ku para am had kunna, te
dipende ta uray na awan kiden mangurug
nga umange nagpasyar tekamuy. Te am
angarigan ta sa nagkakampat ya ngamin
kiden mangurug ta lugar muy, anna sakā
mehulun hapa ya kadwan nga awan man-
gurug, a am sa maguhohug kam ta magdad-
uma na agsitang a anu sangaw ya uray da?
Ibar da hud ta Namaratu ya gafu na? Awan,
te ibar da sangaw ta sa maguyung kanan.
24 Ammi am angarigan ta sa mangiuhohug
kam ta ipakamu na Namaratu ta agsitang
muyen hapa la a maawatan na hapa na
awanen mangurug, a manonot na sangaw
ya liwat na ta awena mangurug, te napalat-
tog na ya liwat na kiden gafu ta uhohugan
muy, a magtalaw na hapa ta pangpa-gang
na Namaratu tentu. 25 A gafu ta naukadan
ya ngamin nelemad na ta nonot na a mag-
takab hapa magdayaw ta Namaratu, a ibar
na sangaw ta itta kad ya Namaratu teka-
muy.

Ya Gagangay Mina Na Pagserbis Na Mangurug Kiden

26 Anu mantu ya mappya, kahkahulun?
Mappya ta am nagkakampat kanan ta paggagimungan muy a makiserbis ya tagtakday tekamuy ta kuman na amu na gafu ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu tekamuy. Ya makkamu magkansyon a iserbis na ya pagkansyon na. A ya makanonot ta ituldu na a isipat na hapa ya ituldu na. A ya makanonot ta bagu nepakamu na Namaratu tentu a bidan na hapa. A am itta ya hehitan na Kahalwa na Namaratu nga maguhohug ta takwan na agsitang a mabalin ta magsitang hapa basta itta hapa ya mangibar ta ikayat na uhohugan, te mappya ta mauffunan ya ngamin kiden magdangag. 27 A am itta mina ya maguhohug ta takwan na agsitang a mappya ta duduwa kid la ono taltallu kid la, a mappya hapa ta matubtubbat kid. A mappya hapa ta itta ya takday nga mangibida ta uhohugan da. 28 Ammi am awan ta makkamu mangibida ta uhohugan da en a mappya ta aweda la magsitang ta agyan na paggagimungan, te maguhohug kid ta nonot da en hapa la ikid na Namaratu.

29 A am itta mina ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a mappya ta duduwa kid hapa ono taltallu kid, ammi mappya hapa ta pake dangagan na kadwan kiden petta marikna da am kustu ya ibar da. 30 A am angarigan ta itta ya iparikna na Namaratu ta takdayen nga imatuttud ta pagbida para la na takday a mappya ta magimmang na ya napolu en petta ipadangag na takdayen ya neparikna na Namaratu tentu. 31 Te mabalin ta sa mangiuhohug kam ngamin ta ipakamu na Namaratu, petta sa makaadal kam anna sa mapasikan kam. Ammi mappya ta matubtubbat kam, 32 te maski am Kahalwa na Namaratu ya magpauhohug tekamuy a gagangay ta iguwad muy mina ya bari muy, 33 te awena ikayat na Namaratu ta maggagindan kam masitang, am awa maurnos kam mina ta kuman na gagangay da ta kadwan kiden iglesya, 34-35 (-) 36 *te bakkan haman ta ikamuy ya nagafun na uhohug na Namaratu, anna bakkan ta ikamuy la ya nagdulotan na.

37 A am kakurugan ta itta tekamuy ya napasinapān ta Kahalwa na Namaratu, ono makkamu mangiuhohug ta ipakamu na en a dana amu na mina ta intu la nesurat ku tekamuy ya uray na Namaratu. 38 A am itta ya awan mangurug a awena mantu kurugan na Namaratu.

39 A mappya mantu, kahkahulun, ta karagatan muy ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu, anna awemuy ihangat ya maguhohug ta magdaduma na agsitang, 40 ammi mappya ta pake pakappyan muy ya pagserbis muy petta masinukud ya ngamin tarabakun muy.

Ya Gagangay Mina Na Babbay Ta Paggagimungan

(v 34) †*A kumanen hapa mappya ta awena magbida na babay kiden ta paggagimungan, te mehangat kid nga manabtabang petta timuluk kid mina ta lalaki kiden nga mangituldu, te yen hapa ya nebar na lintig na Namaratu. (v 35) A am itta mina ya pohutan da ta lalaki da kiden a pohutan da sangaw ta bali, te mamat am isimmu da ya magsitang ta paggagimungan.

15

Ya Pangipasikkal Na Ta Katolay Ni Hesus

1 A ta ayanin, kahkahulun, a pidwan ku ha bidan tekamuy ya nepadangag ken tekamuy nga mappya nga kinurug muy ta addet ta ayanin. 2 Te am idulot muy la idulot ya pangurug muy ta nepadangag ken tekamuy a mekerutan kam, ammi intu dulay am kampon la ya pangurug muyen.

3 A ya pake nepadangag ku tekamuy ta idi a yen hala ya netuldu teyak, te ya kuman na nebar ku tekamuy a nekaru ni Hesus Kristu ya liwat tam kiden ta pasi na en, petta magdulot ya uhohug na Namaratu nga nesurat ta palungu na araw. 4 A ta nekabalin na pasi ni Hesusen a netanam da hapa. Ammi ta mekatallu en na araw a natolay hala, petta magdulot ha ya kuman na nesurat na aglavun kiden. 5 A tentu en natolay a nakipaita kan te Pedru, a kumanen hapa ta kadwan kiden turin na. 6 A sangaw ha ta mittan a nakipaita kan ta nasurok kiden ta limagatut na kabagis tam kiden nga nagkakampat, a addu kid para la abat ta ayanin, ammi nasin ya kadwan. 7 A sangaw ha ta mittan a nakipaita kan te Santiago, a kumanen kan ha ta ngamin kiden turin na, 8 a iyak hapa ya kapozyanan na nakipaitan na. Ammi iyak ya kuman na kadulayan, 9 te dana tinapangan ku ya imunnan kiden mangurug, a yen ta iyak ya pake kadulayan, a awek mina mekwenta ta turin na. 10 Ammi gafu ta allak na Namaratu

* **14:36** Nealit ya bersikulo 34, 35 petta dumagdag ta bersikulo 40, te gagangay ta bersikulo 36 ya tulfu na bida en ta bersikulo 33. † **14:40** Ta kuman na uray na kadwan kiden nga makkamu ta nagafun na suratin yan a bakkan kan te Pablu ya nagsurat ta bersikulo 34, 35, am awa netulfu kan hala na takday nangiparig ta surat ni Pablu. A bakkan kan ta Pablu ya nagsurat ta duwa kidin bersikulo, te awena kan negitta ta nesurat na ta kapitulo 11 gafu ta paguhohug na babbay ta iglesya.

teyak a pinagturin nak hapa ni Hesus. A mappya hapa te awena nelogot na allak na en teyak, te iyak ya masmasikan magbannag ammi ta kadwan kiden turin na. Ammi bakkan haman ta iyak ya namaspasikan ta barik am awa Namaratu ewan. 11 Ammi awan bale am inya tekami ya masmasikan, te intu la mesasita ya ipadangag mi en nga pasi ni Hesus Kristu ikid na nepagtolay na en, a yen hapa ya kinurug muy.

12 A gafu ta ipadangag mi ya nepagtolay ni Hesus a anu kawagan na mantu ta takwan ya bidan na kadwan kiden tekamuy, te bidan muy kan ta awena sangaw matolay na masi. 13 Ammi am kakurugan mina ta awena matolay na masi a awena mina natolay ni Hesusen. 14 A am kakurugan mina ta awena natolay ni Hesus a awan mantu ta kapkappyan na ipadangag mi, yaga awan hapa ta kapkappyan na pangurug muy. 15-16 A am kakurugan mina ya bidan muyen ta awena sangaw matolay na masi a awena mantu natolay ni Hesus, a nagbalin kamin hapa ta matulad na mangipadangag, te ipadangag mi ta tinolay na Namaratu i Hesusen ammi awena haman tinolay. 17 A am kakurugan mina ta awena natolay a awan mantu ta kapkappyan na pasi na en ikid na pangurug muy tentu, te seliwat kam para la. 18 A maski ya kabagis tam kiden nga nagpasi a kakallak kid na mantu, 19 te am ikatalak tam ta matolay kitam gafu ta pangurug tam te Hesus, ammi awetam sangaw matolay ta pasi tam a ikitam mantu ya pake kakallak ammi ta ngamin tolay, te ilogot na kitam na kinurug tam.

20 Ammi mappya te bakkan haman ta kunna ten, te kakurugan ta natolay hala i Hesus, a ya nepagtolay na en ya ikatalak tam ta matolay hapa sangaw ya ngamin kiden mangurug, te kuman na masmasidug kid para la ta tanam da kiden. 21-22 Te am gagangay ta sa masi kitam gafu ta nesipat kitam ta liwat ni Adan a sa matolay kitam hapa sangaw gafu ta nesipat kitam te Hesus Kristu, te am tolay ya nagafun na pasi tam a gagangay ta tolay hapa ya pagafun na pagtolay tam. 23 Ammi mappya ta indagan tam ya araw tam, te i Hesus ya napolu en tinolay na Namaratu, a sangaw am magtoli a tolayan na hapa ya ngamin kiden nesipat tentu. 24 A sangaw ta pagaddetan na arawin yan a ituluk ni Hesus ya ngamin kiden iturayan na ta dama na ewan Namaratu, petta intu ya makkamu ta ngamin. Ammi mappya ta dana abakan ni Hesus ya ngamin kiden katapil na nga magturay ikid na mangibbal ikid na makapangwa. 25 Te mappya ta intu bit la ya makkamu ta ngamin addet ta pangabak na ta ngamin kiden katapil na, 26 a ya pasi en ya kapozyanan na abakan na, 27 te ya uhohug na suraten a

“Nepaturay na Namaratu ya ngamin ta anak na en petta intu ya makkamu ta ngamin,” kunna.

Ammi iturayan na sangaw ya ngamin fwera la ta Namaratu, te intu haman ya nangipaturay ta ngamin tentu. 28 A sangaw am nepaturay nan ya ngamin te Hesus a ipaturay hapa ni Hesus ya bari na en ta dama na en nga nangipaturay ta ngamin tentu, pettam kumanen a Namaratu hala sangaw ya makkamu ta ngamin a magserbi hapa sangaw ya ngamin tentu.

29 A kumanen hapa am kakurugan mina ta awena sangaw matolay na masi ta kuman na uray muy a anu kawagan na mantu ta magzigut kam ha gafu ta nagpasi kiden nga awan nakazigut ta katolay da en? Te am aweda sangaw matolay a anu mantu ya kappyanan na pagzigut muy gafu tekid?

30 A kumanen hapa tekami, te awemi mina isagapil ya angat mi ta kinanghahaw am awemi ikatalak ta matolay kami hala sangaw. 31-32 Awek magtulad, kahkahulun, ta kanayun itta yak ta ngahab na avut gafu ta tarabakukin. A maski ta isin Efeso a pake nazigatanak gafu ta nakitapil kiden teyak ta kuman na maporay na atu. Ammi awan bale, te itta ya ikatalak ku te Afu Hesus ta sa mahahulun kitam sangaw ta atubang na ewan. Ammi am kakurugan mina ta awena sangaw matolay na masi a awek hud melogot gafu ta tarabakukin? A am kakurugan mina ta melogotak a mapmappya mantu ta parigan ku ya nonot na magayayat la magboda ta kinanghahaw talo am tanagay kan na ya pasi na. **“Te am masi yak na a awan na sangaw ta pangamamuk,”** kunna. 33 Ammi awemuy mina paayayyaw, kahkahulun, ta mangitawag kidina tekamuy, te am makilelet kam ta awan mangurug a parigan muy hapa sangaw ya gagangay da. 34 Magnonot kanan mina ta mappya na nonot, petta awemuy sangaw magliwat, te ya kadwan kidina tekamuy a makilavun kid para la ta Namaratu, a yen mina ya ikamat muy.

Ya Gagangay Na Bari Na Matolayen

35 Ammi mabalin ta itta ya mangpohut teyak gafu ta kasasaad na nagpasi kiden, te “Am kakurugan ta matolay hala sangaw ya masi a had kunna, a anu hud ya neduman na bari da,” kunna.

36 Ammi kumanen ya saludsud na awan makanonot, te awena manonot ya gagangay na imula na ta lutakin, te ya imula na en a awena haman magtuhu am awena bit malabag. 37 A maski am anu ya imula na, kompormi am ammay ono takwan na hukal a awena haman negitta ta tuhu na en sangaw, te sisibukal la na hukal ta nekamula na en, 38 ammi takwan sangaw ya tuhu na en.

Te dana netun na Namaratu ta hukal en ya
mayan na tuhu na en, a kumanen hapa ta
tagtakday hukal, te magdaduma hapa san-
gaw ya tuhu da. 39 Kumanen hapa ta magin-
dumohuma na sebilsag, te ya bilsag na tolay
a bakkan ta kuman na bilsag na anwang, a
takwan para ya bilsag na mamanuk kiden,
a takwan para ya bilsag na ikan kiden. 40 A
takwan para ya bari na bitwan kiden ta
langitewan, te ya kalalaki na itta kiden ta
langit a magduma ta kalalaki na itta kiden
ta lutakin. 41 A ya kalalaki na bilagewan
a magduma hapa ta kalalaki na hulanen, a
takwan para ya kalalaki na bitwan kiden, a
magdaduma para ya kalalaki na tagtakday
bitwan.

42 A yen mina ya pagnonotan muy, te am
matolay sangaw ya nagpasi kiden a mag-
duma sangaw ya bari da. Te ya bari tam
kidin nga metanam a malabag kid sangaw,
ammi am tolayan na kid sangaw na Na-
maratu a aweda sangaw malabag, te mag-
nayun kid la. 43 Am metanam ya bari tam
kidin a dakat kid na, te awan na ta angat da,
ammi am matolay kid sangaw a malalaki
kid, te masikan kid na. 44 A ya bari tam kidin
nga metanam a gagangay kid la bari, ammi
am matolay kitam sangaw a maatadan ki-
tam ta takwan na bari nga megitta ta Nama-
ratu ewan. Te am makapadday ya Nama-
ratu ta gagangay la na bari a makapadday
hapa ta takwan na bari nga megitta tentu.
45 A yen hapa ya uhohug na takdayen surat
te

**“Ya napolu en Adan, a natolay ta gagan-
gay la na angat,”** kunna,

Ammi te Hesusen a intu ya kuman na
napozan nga Adan nga mangatad ta mag-
nayun na angat. 46 A yen ta imunnan ya
gagangayen bari tam, a sangaw ta pangto-
lay na tekitam a maatadan kitam ta bari
tam nga magnayun. 47 A ya napolu en Adan
a nagafu ta lutak, ammi ya takdayen na
Adan a nagafu ta langit. 48 A am anu ya
katolay na taga lutaken a kumanen hapa
ya katolay na ngamin kiden nagafu tentu.
A am anu ya katolay na taga langitewan
a kumanen hapa ya katolay na ngamin ki-
den nesipat tentu. 49 Gafu ta negitta ya
bari tam ta taga lutaken a megitta kitam
hapa sangaw ta bari na taga langitewan.
50 Te ya gagangayen bari tam, kahkahulun,
nga sebilsag ikid na sedaga a kakurugan ta
aweda sangaw mesipat ta pangikerutan na
Namaratu, te awena mabalin ta magnayun
ya gagangayen nga malabag.

51 A dangagan muy mantu ya ibar kin
tekamuy nga awena amu na tolay kiden
ta idi, te awetam haman sa masi, te itta
para la sangaw ya matolay ta datang ni Afu
Hesus. Ammi maski kunna ten a sa mauli
ya ngamin kiden mangurug nga matolay
kontodu nasi. 52 Te am magsitang sangaw
ya kapozyanan na amaryung a alistu kitam
mauli ta kuman na kalistu na pagkimay na
mata tam. A am nagsitang na sangaw ya
amaryung na en a sa matolay ya ngamin
kiden nagpasi nga mangurug, te maatadan
kid sangaw ta bari da nga awan masi. A
ikitam nga matolay para la a sa mauli kitam
hapa nga megindan ta pagtolay na nagpasi
kiden. 53 Te ya bari tam kidin nga malabag
a mappya ta matalin kid ta awan malabag,
a ya gagangayen masi a matalin sangaw ta
magnayun. 54 A am dumatang na sangaw
ya kumanin a yen sangaw ya pagdulot na
uhohug na suraten te

**“Awan na sangaw ta pasi, te nangabak
na ya Namaratu ewan.** 55 **Had
para mantu ya pangabak na pasi?
Awan na, te awan na ya dagat na
pasi,”** kunna.

56 Te ya dagat na pasi tam a intu hala ya
liwat tam kiden, a abakan na kitam na li-
wat tam gafu ta lintig en nga mangpapa-
gang tekitam. 57 Ammi dakal ya talak tam
ta Namaratu ewan, te inuffunan na kitam
petta ikitam ya mangabak ta pasi tam gafu
ta pangurug tam te Hesus Kristu nga dafu
tam.

58 A iyen kid mina ya nonotan tam,
kahkahulun, petta awena matampa na
pangikatalak tam ta Namaratu. A ikakinan
tam la ya ngamin patarabaku ni Afu Hesus
tekitam, te maski am anu ya tarabakun tam
ta pangurug tam tentu a amu tam ta awena
sangaw melogot na pagbannag tam.

16

*Ya Ituldu Ni Pablu Ta Ilimut Na Maggag-
imung Kiden*

1 A ta ayanin a itta hapa ya ibar ku teka-
muy gafu ta ilimut muy ta pobre kiden nga
mangurug. Mappya ta parigan muy ya ku-
man na nebar ku ta mangurug kiden taga
Galasya, 2 te kada Liggu a maguknud mina
ya tagtakday tekamuy ta lugar na ilimut
na. Te am anu ya ikari muy ta meatad
muy a yen ya uknudan muy, pettam ku-
manen a aweta kam sangaw sanedan ta
ilimut muy am dumatangak tekamuy gafu
ta dana nauknud muy na. 3 A sangaw
am dumatangak a magpili kam ta ikayat
muy idob nga mangitulud ta ilimut muy, a
doban ku kid sangaw ta ili na Herusalem, te
maski ihulun da hapa sangaw ya surat ku
nga mangipakamu tekid. 4 A am mappya
sangaw ta eyak hapa ta ili na Herusalem a
maski mehulun kid hapa sangaw teyak.

5 Gagangay ta eyak hala magpasyar teka-
muy, ammi magsibsibalak hapa ta kadwan
kiden mangurug ta lugar na Masadonya,
kapyek dumatang tekamuy. 6 A mabalin

ta mabayagak hapa tekamuy maski addet
ta kabalinan na agirid, talo am itta sangaw
ya iuffun muy teyak am magdulotak san-
gaw ta kadwan kiden lugar nga imeyan ku.
7 Ammi awek bit la magsibal tekamuy ta
ayanin, te awek ikayat ta mavitak la teka-
muy, te ikayat ku ta mabayagak tekamuy
am ipalubus ni Afu Hesus. 8 A magyanak
mantu la bit ta isin ili na Efeso addet ta
pyesta na Pentikostes, 9 te maski am addu
ya makitapil teyak ta isin a addu hapa ya
mayat magdangag ta itulduk tekid.
10 A am angarigan ta dumatang san-
gaw i Timotyo tekamuy a pagdulotan muy
ta mappya, petta awena mamat mangit-
uldu tekamuy, te kagittak hapa nga mag-
tarabaku ta uhohug na Namaratu. 11 A
maski awena para la laklakay a awan mina
ta mangidadula tentu. A am kanu sangaw
ya pagtugut na tekamuy a uffunan muy
hapa, petta awena sangaw matalantan nga
dumatang teyak, te indagan mi na kabagis
kidin ya datang na.
12 A ya kabagis tamin Apolos a pake nepa-
pilit ku ta mehulun mina ta kabagis tam
kiden nga magtoli tekamuy, ammi awena
kan matagop ta ayanin, a ange kan sangaw
am matagop na.
13 A mappya hapa ta imugudan muy
petta awena magkafuy na pangurug muy,
te mappya hud la ta pasikanan muy petta
maturad kam ta kuman na awan magtalaw,
14 ammi mappya hapa ta ipaita muy ya
pangidduk muy ta ngamin tarabaku muy.
15-18 Matalakak hapa teg Isteban, ikid ni
Portunatu, ikid ni Akayku, ta enda en pag-
pasyar teyak, te maski aweta kam maita a
ikid ya kuman na tali muy nga manabta-
bang ta damdam ku tekamuy, a kumanen
hapa ta damdam muy teyak. Dana amu
muy, kahkahulun, ya pangurug nig Iste-
ban, te ikid ya napopolu kiden nangurug
ta agyan muy ewan addet ta Akaya, a pake
malogon kid hapa nga manguffun ta kad-
wan kiden mangurug. A ikayat ku ta pake
nonotan muy yen kid na tolay, a dangagan
muy hapa ya ituldu da tekamuy, kumanen
hapa ta kadwan kiden kagitta da nga mag-
tarabaku ta uhohug na Namaratu.
19 A ya mangurug kiden ta kadwan kiden
iglesya ta lugar na Asya a makikumusta kid
hapa tekamuy. A ig Akila ikid ni Persila
ikid na mangurug kiden nga maggimung ta
bali da a makikumusta kid hapa tekamuy
gafu ta makikahulun kitam ngamin te Afu
Hesus. 20 A ya ngamin kiden kabagis ta isin
Efeso a makikumusta kid hapa tekamuy,
a mappya ta kanayun magkakumkumusta
kam hapa ta kuman na magkakabagis nga
magkaid-idduk.
21 A ya napozanen nga nesurat ta isin a ya
kamat kin hapa la ya nagsurat. 22 Ampade
dumatang na mina ya dafu tamin Hesus,
ammi am itta tekamuy ya awan mangid-
duk tentu a mappya ta megaged mina.
23 Ampade i Afu Hesus ya makkamu teka-
muy ngamin. 24 Iddukan ta kam ngamin
gafu ta pakikahulun tam te Hesus Kristu.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta nepagsurat ni Pablu ta napolu en surat na ta iglesya ta ili na Korinto a medyo nagdamdam hapa talo am namatan kid gafu ta pangihuya na en tekid ta surat na en. A gafu ta burung na tekid a dinob na i Tito nga ange mangrikna tekid, petta ipadamag na sangaw tentu am ginawat da ya surat na en, ono am nagporay kid gafu ta pangihuya na en tekid.

A ta pagyan ni Pablu para la ta lugar na Masadonya a nagtoli hapa i Tito nga ange mangipadamag te Pablu gafu ta iglesya en ta Korinto. A mappya kan hapa te nagawat da kan ya surat na en, a nagbabawi kid kan hapa ta tinarabaku da en nga dulay, a matalak kid kan hapa ta surat ni Pablu tekid. Ammi intu kan dulay te itta kan ya kadwan kiden nga mamadpadulay te Pablu, a nebar da kan ta awan ta turay na nga mangihuya tekid, te bakkan kan ta kakurugan na turin ni Hesus awa sinang turin la.

A gafu ta nepadamag ni Tito te Pablu a nagsurat ha i Pablu tekid petta pake ipasikkal na ya nepangpatudun ni Hesus tentu. A pake nepasikkal na para ya ngamin kiden zigat na nga naattaman na gafu ta pangipadangag na ta uhohug na Namaratu tekid, petta pake nonotan da mina ya pangidduk na tekid. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-2 Tekamuy ngamin nga iglesya na Namaratu ta ili na Korinto,
kontodu ngamin kiden tolay na Namaratu nga magyan ta lugar na Akaya.

Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus Kristu nga pinatudunan na Namaratu ewan. A ya kabagis tamin Timotyo ya kahulun kin hapa nga magsurat tekamuy.

3 Ampade madaydayawan ya Namaratu ewan nga Dama ni Afu Hesus Kristu, te intu hapa ya Dama tam nga mangikallak tekitam, ikid na Dyos tam nga kanayun manguffun tekitam. 4 A pasikanan na ya nonot tam ta ngamin kiden zigat tam petta amu tam hapa sangaw mangpasikan ta nonot na kadwan kiden mazigatan, te intu pangpasikan tam tekid ya kuman na nepangpasikan na Namaratu tekitam. 5 Te am mesipat kitam ta zigat ni Afu Hesus gafu ta pakikahulun tam tentu a kumanen hapa ta pangpasikan na ta nonot tam.

6 A tekami en nangipadangag ta uhohug na Namaratu tekamuy a addu ya zigat mi, ammi naattaman mi hala petta mauffunan kam ikid na mekerutan kam. A maski nazigatan kami a pinasikan na Namaratu ya nonot mi petta ikami hapa ya mangpasikan ta nonot muy am mazigatan kam hapa ta kuman na zigat mi. 7 A awemi hapa magburung tekamuy, te maski am mazigatan kam ta kuman na zigat mi a amu mi ta mesipat kam hapa ta kuman na pangpasikan na Namaratu ta nonot mi.

Ya Zigat Nig Pablu Ta Lugar Na Asya

8 A bidan ku yan tekamuy, kahkahulun, petta amu muy hapa ya zigat mi tekami en dumatang ta lugar muy kontodu ngamin na lugar na Asya, te pake nagsurok ya dammat na zigat mi addet ta awemi ikatalak ta matolay kami.
9 “Gagangay de ta ipasi tam sangaw ye-yan
na zigat,” kukummi.
Ammi mappya hala yen, petta bakkan ta bari mi ya ikatalak mi am awa Namaratu ewan nga mangtolay ta nasi. 10 A mappya hapa te nekerutan na kami hala ta zigat mi en nga magge nasin mi, a amuk ta kanayun ikerutan na kami. A yen hapa ya ikatalak mi ta ikerutan na kami hala sangaw am e kami mangipadangag. 11 Ammi mappya ta uffunan da kami hapa ta pakimallak muy. Te am addu ya makimallak a addu hapa sangaw ya matalak ikid na magdayaw ta Namaratu am madangag da ya pangikallak na tekami gafu ta pakimallak muy.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Kappya Na Nonot Na

12 A mappya ta pakimallak da kami, kahkahulun, te ya talak mi a awan ta dulay ta nonot mi, awa kanayun ipaita mi ya matunung na nonot ta atubang na ngamin tolay, aglalo tekamuy. A intu la gagangay mi ya kuman na amu mi ta gagangay na Namaratu, te bakkan haman ta sistema na tolay ya nekatalak mi am awa panguffun na Namaratu tekami. 13 A teyaken nagsurat tekamuy ta idi a awemuy mina pahig ta nelemad ku ya ikayat ku uhohugan tekamuy, te nalawag haman ya ikayat ku uhohugan, a malogon hapa mabasa. 14 A maski am awemuy pake naawatan ya kadwan nga nesurat ku tekamuy ta idi a ikatalak ku hala ta sa maawatan muy sangaw ya ngamin, petta matalak kam sangaw tekami ta kuman na katalak mi tekamuy ta araw na ange ni Afu Hesus.

15 A gafu ta nekatalak ku ya pangikatalak muy tekami a dana uray ku ta magpasyar yak tekamuy apolu kapyek magdulot ta takdayen eyan ku, petta mamidwa

mina ya pagpasyar ku tekamuy. 16 Te ya uray ken teyaken a magsibalak mina nga magpasyar tekamuy kapyek magdulot mina ta Masadonya, otturu magsibalak ha mina sangaw ta pagtolik tekamuy, petta uffunan dak ha nga medob ta lugar na Hudeya. 17 Ammi awek amu am pahig muy de ta nagduwaduwa ya nonot kin gafu ta awek nedulot ya uray ken? A pahig muy de ta parigan ku ya nonot ikid na sistema na manguyoyung, petta **“On, e yak,”** kunku tekamuy, ammi ta nonot kin hapa la a **“Awek la ange,”** kunku de. 18 Ammi pagasingan ta Dyos nga awan magtulad am tulad ya uhohug ku tekamuy, te am **“On,”** kunku tekamuy, a awek otturu aweyan ta nonot kin hapa la, te maski am anu ya uhohugan mi tekamuy a awemi haman ikihu ya tulad ikid na kakurugan, 19 am awa intu la parigan mi i Hesus Kristu nga Anak na Namaratu ewan nga nepadangag mi ni Silas ikid ni Timotyo tekamuy. Te am itta kitam te Hesus a awena mabalin ta manguli ya nonot na Namaratu tekitam petta mekihu ya **“On”** ikid na **“Bakkan”**. 20 Te ya ngamin kiden nekari na Namaratu tekitam a magdulot kid hala magdulot gafu te Hesus.

A yen ta **“Amen”** kun tam ta pakimallak tam ta ngagan ni Hesus, petta Namaratu hala ya madayawan, te ya **“Amen”** nga kun tam a yen ya pangikatalak tam ta magdulot hala ya nekari na en tekitam. 21 A Namaratu hapa ya kanayun mangpasikan tekitam petta magtatakday kitam ngamin ta pakikahulun tam te Hesus Kristu, te pinasinapan na kitam ta Kahalwa na en. 22 A ya Kahalwa na en hapa ya sinyal na Namaratu tekitam, te intu ya imunnan ta ngamin kiden nekari na tekitam, a yen ya ikatalak tam ta itta para la sangaw ya iatad na tekitam.

Ya Pangipalawag Ni Pablu Ta Ketalantan Na

23 Ammi anu kawagan na ta awek nedulot ya uray ken nga umange tekamuy? Pagasingan ta Dyos am tulad ya uhohug ku tekamuy, te am nedulot ku mina ya umange tekamuy a gagangay ta nehuya ta kam mina gafu ta tinarabaku muy, ammi awek nekayat ta mamatan kam ta atubang ku ta pangihuyak tekamuy. 24 Ammi maski itta ya pangihuyan ku tekamuy awena ta ikami ya dafu na pangurug muy am awa ikayat mi hud la manguffun ta pangurug muy petta dumakal para ya talak muy, te amuk ta masikan ya pangikatalak muy te Hesus.

2

1 A yen ta awek bit la immange tekamuy, te awek ikayat ta madamdam kam gafu ta pangtabarang ku tekamuy ta kuman na ikamuyen ta napolu en neangek tekamuy. 2 Te am pagdamdaman ta kam a awan na sangaw ta ikatalak ku tekamuy, te am madamdam kam a madamdamak hapa. 3 A yen ta nesurat ku ya itta en ta nonot ku tekamuy, petta dana pakappyan muy mina ya agangwa muy, pettam kumanen am makaange yak mina tekamuy a awek hapa magdamdam gafu tekamuy, am awa matalakak mina. Te nekatalak ku ta am matalakak tekamuy a sa matalak kam hapa, petta gisatalak kitam. 4 A teyaken nagsurat tekamuy a nagtangitak hapa, te kuga madamdamak, a matakit hapa ya nonot ku ta nepangihuyak tekamuy ta surat ken, ammi awek haman negakkad ya magpadamdam tekamuy am awa ikayat ku hud la ta amu muy mina ya sikan na pangidduk ku tekamuy.

5 Ammi ya nangamāmaten teyak ta pagyan ku tekamuy ta idi a bakkan la ta iyak ya namatan am awa sa ikamuy hapa; malaksid ta kadwan tekamuy, te awek ikayat ta matadam ya paguhohug ku tentu. 6 Ammi gafu ta parefu ya nonot na kadwan kiden tekamuy ta pangpa-gang da tentu a gustun yen. 7 A mappya hapa ta pakoman muy na, a pasikanan muy hapa ya nonot na talo am pake mepallat sangaw ya damdam na. 8 A mappya hapa ta ipasikkal muy ya pangidduk muy tentu. 9 Te yen ta nagsuratak tekamuy ta kwa en sina, te pangparubak la tekamuy, petta amuk mina am malogon kam mangidulot ta ngamin metabarang tekamuy. 10 A am pakoman muy ya nakaliwatina a pakoman ku hapa. Ammi maski am anu ya pakoman ku a pakoman ku hala gafu tekamuy ta atubang ni Afu Hesus, 11 petta awan sangaw ta ibbalan ni Satanas ta panguyoyung na tekitam, te dana amu tam haman ya gagangay na.

12 A teyaken umange ta lugar na Masadonya a nagsibalak ta ili na Troas petta ipadangag ku ya damag ni Hesus tekid ten, te kuman na naukadan ya lugar da kontodu bangbang da ta pangitulduk ta uhohug ni Afu Hesus. 13 Ammi kuman na awena nakaintak na nonot ku, te nekatalak ku hapa ta dumatang i Tito nga nagafu mina tekamuy, petta itta mina ya madamag ku tekamuy. Ammi awek haman nasimmu i Tito en, a yen ta nagtugutan ku ya itta kiden ta ili na Troas, te nagdulotak na ta Masadonya talo am yen sangaw ya pakasimmun ku tentu.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Pakaturin Na

14 Ammi maski am had sin na lugar ya
eyan mi nga pangipadangagan a pake ma-
talakak ta Namaratu ewan gafu ta pakikahu-
lun mi te Hesus Kristu, te intu ya kanayun
mangiunnan tekami ta kuman na kapitan
mi nga mamaspasikan ta patarabaku na
tekami. A mesaned ya damag na kalalaki
na ta kuman na bangog ta ngamin kiden
lugar gafu tekami. 15 Te ikami nga mangi-
padangag ta damag ni Hesus a kuman kami
na bangog na en nga makamamallak ta Na-
maratu ewan. A kuman na malab da kami
hapa na mangurug kiden nga mekerutan
pase awan kiden mangurug nga megaged.
16 Ta kuman na uray na megaged kiden
a kuman kami na mahuyuken nga man-
giaswang ta pasi da nga magnayun. Ammi
ta mekerutan kiden a kuman kami na ma-
bangogen nga mangiaswang ta angat da
nga magnayun. A inya mantu ya megitta
nga mangidulot ta kumanin na tarabaku
am bakkan la ta awan maginggum, 17 te
addu haman ya mayat mangisaned ta uho-
hug na Namaratu petta itta ya magamid da
ta pirak. Ammi bakkan haman ta kumanen
tekami, te matunung la ya nonot mi. A gafu
ta makikahulun kami te Hesus a maguho-
hug kami ta kuman na itta kami ta atubang
na Namaratu ewan, te intu ya nangidob
tekami.

3

1 Ammi maski am uhohugan ku ya ku-
manin a awemuy pahig ta dayawan ku ya
bari mi tekamuy petta pagdulotan da kami,
te masapul muy hud ya surat nga mangi-
pasikkal tekami ta kuman na kadwan kiden
nga umange tekamuy? A masapul mi hud
ya surat muy nga mangipasikkal tekami ta
kadwan kiden mangurug? 2 Ikamuy hapa
la ya kuman na surat nga mangipasikkal
tekami, te kuman na nesurat ya netuldu mi
en ta nonot muy, a malogon mabilbig hapa
gafu ta agangwa muy, pettam kumanen a
amu na ngamin tolay ya ituldu mi gafu teka-
muy. 3 A gafu ta pangurug muy a nalawag
ta itta hapa ya kuman na nesurat ni Hesus
Kristu ta nonot muy gafu ta nepadangag
mi en tekamuy, a awena malogon maazi ta
kuman na nesurat na lapis, te pake nekur-
nit na Kahalwa na Namaratu ta nonot muy.
Ta idi a nekurnit na Namaratu ya lintig na
kiden ta batu, ammi ta ayanin a nekurnit na
kid ta nonot na tolay.
4 A awek mina bidan yan am awa Nama-
ratu ewan ya ikatalak mi gafu ta panguffun
ni Afu Hesus tekami. 5 A awan hapa ta
kalalaki mi nga pahig mi ta mesigud tekami,
te awan haman ta mabalin mi am awena
kami uffunan na Namaratu ewan. 6 A
intu hapa la ya mangpasikan tekami petta
makkwa mi ya mangipadangag ta bagu en
tulag na nga pepadangag na ta ngamin to-
lay. Ammi ya tulag na en nga ipadangag
mi a bakkan ta kuman na dana kiden lintig
na nga nesurat ta batu am awa intu netulag
na ya panguffun na Kahalwa na en tekitam,
te ya dana kiden lintig na a yen kid ya
gafu na pangpa-gang na Namaratu tekitam,
ammi ya Kahalwa na en ya mangatad ta
magnayun na angat.

Ya Pagduman Na Lintig Ikid Na Bagu en Tulag

7-8 A ta nepangituldu ni Moses ta lintig
na Namaratu nga nekurnit na ta batu a
nagdangang ya mukat na en gafu ta paka-
pangwa na Namaratu tentu. A maski
magkulkulsap ya dakar na en a aweda pake
aitan na Istralita kiden ya mukat na en gafu
ta sikan na en. Kakurugan ta dakal ya
pakapangwa na Namaratu nga nehulun ta
pangatad na ta lintig na kiden, ammi dak-
dakal para ya pakapangwa na nga mehulun
ta pangatad na ta Kahalwa na en tekitam.
Te ya lintig na kiden ya mangatad ta pasi
na tolay kiden, ammi ya Kahalwa na en ya
mangatad ta magnayun na angat gafu ta
damag ni Hesus Kristu nga ipadangag mi
tekamuy.
9 A am dakal ya pakapangwa na Nama-
ratu nga nehulun ta lintig na en nga man-
gibar ta pakaliwat tam, a gagangay ta pake
dakdakal para ya pakapangwa na en nga
mehulun ta damag na pagpakoma na teki-
tam, te ikwenta na ta matunung kitam. 10 A
gafu ta pake dakdakal ya pakapangwa na
nga mehulun ta bagu en tulag na a kuman
na awan mantu ta kalalaki na pakapangwa
na en nga nehulun ta dana en tulag na.
11 Te am kakurugan ta seppakapangwa ya
imunnanen nga awan mabayag a gagangay
ta pake dakdakal para ya pakapangwa na
magnayunen.
12 Pake dakal mantu ya pangikatalak mi
ta bagu en tulag na, a yen ta awemi ika-
mat am awa pake ipadangag mi ta mappya.
13 A awan ta ilemad mi ta kuman ni mina
Mosesen, te ya iningwa ni Moses a kada
nabalin nangituldu ta lintig na Namaratu ta
tolay kiden a nagumomuk ta ga-gamit petta
aweda it-itan ya pagaddetan na dakaren
nga awan magnayun. 14 Ammi intu dulay,
te kuman na mangudal ya nonot da, te
aweda naawatan ya serbi na umomuk na
en. Te maski addet ta ayanin am kada basan
na Hudyo kiden ya dana en tulag a aweda
maawatan ya ikayat na uhohugan, te itta
para la ta nonot da ya kuman na umomuk
ni Moses.
A aweda mantu amu ta newasan ya dana
en tulag gafu ta pasi ni Hesus Kristu, 15 te
maski ta ayanin am mebasa ya surat kiden

ni mina Moses ta paggagimungan da a kuman na natappanan para la ya nonot da, te killu ya pangawatan da. 16 Ammi am magbabawi kid mina petta mangurug kid ta Dafu tamewan a maazi hapa ya kuman na tappan na nonot da, a maawatan da ngamin.

17 Ammi ya Dafu tamewan nga kinan ku a intu hala ya Kahalwa na Namaratu, te maski am inya ya pagyanan na Kahalwa na en a awan na ta magsalin tentu, petta malogon umabikan ta Namaratu. 18 A ikitam ngamin nga umabikan tentu a awetam umomukan ya mukat tam ta kuman ni mina Mosesen ta idi, petta pake maita hala ya kalalaki na pakapangwa na Dafu tamen gafu tekitam, te awena haman magkulsap na kalalaki na en tekitam am awa sumikan hud la, a masesenut kitam hapa nga megitta tentu gafu ta Dafu tamen nga Kahalwa na Namaratu.

4

1 A gafu ta kallak na Namaratu ewan nga magpatarabaku tekami a awena matampa na talak mi ta tarabaku mi in. 2 A inawe min hapa ya kuman na gagangay na kadwan kiden nga kaamamatan. A awemi ayayyawan ya magdangag tekami, te awan ta ilemad mi, a awemi hapa patakwanan ya ibar na uhohug na Namaratu am awa pake bidan mi hud la ya katunung na, petta maparuban na kami na ngamin tolay am matulad kami na mangaskasaba, te Namaratu hapa ya magdangag ta bida mi.

3 Ammi ta kuman na uray na kadwan a kuman na mali-bag kan ya ipadangag mi, te awena kan maawatan na tolay kiden. A gagangay ta awena maawatan na kadwan te kuman na inumomukan da ya nonot da, a yen kid ya awan mekerutan. 4 A gafu ta aweda mangurug a kwa na kid mantu na dyos na awan kiden mangurug. A kuman na pinagdaram na ya nonot da, petta aweda maawatan ya ikayat na uhohugan na damag na kalalaki ni Hesusen, a yen ta aweda kurugan ta intu hala ya kagitta na Namaratu ewan. 5 A bakkan hapa ta bari mi ya ipadangag mi am awa Hesus Kristu, te intu ya dafu na ngamin tolay. A ikami ya magserbi tekamuy ta kuman na tagabu muy gafu te Hesus. 6 Te ya Namaratu ewan nga nagpadakar ta sugiramen ta nepagparatu na ta ngamin paglelehutin a intu hala ya nagpadakar ta nonot mi petta amu mi ya kalalaki na en nga itta te Hesus Kristu.

Ya Kalalaki Na Namaratu Ta Banga Na Lutak

7 Ammi kuman na awemi megitta nga mangipadangag ta kalalaki na en, te kuman kami na banga na lutak nga pagyanan na balituk. Ammi uray hala na Namaratu ta ikami ya mangipasikkal ta kalalaki na petta bakkan ta ikami ya dayawan na tolay kiden am awa kalalaki na en nga seppakapangwa. 8 Te ya pagdakat mi a mazigatan kami ta kompormi na zigat, ammi awena kami mapatuluk, te pasikanan na kami na Namaratu ewan. A mapopoyung kami, ammi matalak kami la. 9 A matapangan kami, ammi awena kami iwagak na Dyos mi, a kuman na mewarad kami ta lutak, ammi awemi haman masi.

10 A kanayun attaman mi ya mamapasi ha mina te Hesus ta bari mi kiden, petta maita hapa ya pagtolay ni Hesus ta bari mi. 11 Te maski matolay kami a kuman na magyan kami la ta ngahab na pasi gafu ta pangipadangag mi te Hesus. Ammi maski kunna ten, petta maita hala ya pagtolay ni Hesus tekami. 12 A gafu ta pangipadangag mi ta damag ni Hesus a yen de sangaw ya ipasi mi, ammi mappya tekamuy te yen ya pagtolayan muy.

Ya Ikatalak Na Masi

13 A ya uhohug na takday surat ta Kansyon Kiden a

“Nangurugak, a yen ta naguhohugak,”
kun na nagsuraten.

A gafu ta mangurug kami hapa ta kagitta na pangurug na nagsuraten a yen ta bidan mi hapa ya pangurug mi. 14 Te amu mi ta maski am masi kami a mesipat kami hala te Afu Hesus. Te ya nangtolay te Afu Hesus a tolayan na kami hapa, a ihulun na kami hapa sangaw tekamuy, petta itta kitam ngamin ta atubang na ewan. 15 A maski am anu ya zigat mi ta tarabaku mi a mappya la, te magserbi hala tekamuy kontodu ngamin kiden makadangag, pettam kumanen am mesaned ya damag na allak na Namaratu ta addu na tolay a madayawan hapa sangaw ya Namaratu, te addu hapa sangaw ya matalak tentu.

16 A yen ta awena matampa na talak mi, te maski am masesenut maralay ya bari mi a mapabagu hala ya nonot mi ikid na kahalwa mi ta kinanghahaw. 17 Te ya zigat mi kiden ta ayanin a kuman na mavit la ikid na malampaw, te yen kid sangaw ya pangsagolyatan na Namaratu tekami ta pake dakal na bendisyon nga magnayun nga awan ta kegittan na. 18 A yen ta awemi nonotan ya maita na mata tam, te awena haman mabayag, te intu hud la nonotan mi ya awan maita nga magnayun ta agyan na Namaratu ewan.

5

1 Te ya bari tam kidin ya kuman na bali nga pagyanan tam ta pagtolay tam para la ta lutakin. A amu mi ta maski am nakutkutet

na ya bali tamin a itta hala sangaw ya takwan na pagyanan tam nga awena pinadday na tolay, te iatad na Namaratu ewan. A awena sangaw makutkutet, te magnayun la ta langitewan. 2 A gafu ta isin a kuman na manalasigak kami gafu ta mabanta kami ta bali mi in, te pake karagatan mi ya bagu na bari mi ta langitewan, 3 pettam kumanen am ittan ya bagu na bari mi a awena kuman na nauhagan na kahalwa mi. 4 Te am itta kami para la ta bari mi kidin a manalasigak kami gafu ta zigat na bari mi kidin. Gagangay ta awemi ikayat ya masi am awa ikayat mi hud la ta takwan mina ya bari mi, pettam kumanen a matalin ya bari mi in masi ta magnayun na bari. 5 A mappya te Namaratu ewan hala ya nangiparan tekitam ngamin, petta itta hala sangaw ya kumanen na bari tam, te ya Kahalwa na en nga magyan tekitam ya mangipasikkal ta ngamin kiden nekari na tekitam.

6 A gafu ta itta ya Kahalwa na Namaratu tekami a awena matampa na talak mi, awa mappya la ya ikatalak mi. A kanayun nonotan mi ta am itta kami para la ta bari mi kidin a kuman na adayu kami para la ta Dafu tamewan, 7 te awemi para la maita am awa ikatalak mi la ta itta tekami. 8 A gafu ta itta ya ikatalak mi tentu, a ikaykayat mi hud la ya masi, petta itta kamin ta agyan na Dafu tamewan. 9 Ammi maski am matolay kami ono am masi kami a intu la karagatan mi ya makamamallak tentu, 10 te gagangay ta sa mauknud kitam sangaw ta agyan na pangparuban ni Afu Hesus tekitam ngamin, petta maatadan ya tagtakday tekitam ta kuman na tinarabaku tam ta pagtolay tamin kompormi am mappya ono dulay.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Tarabaku Na

11 A gafu ta imbestigaran na kitam sangaw ni Afu Hesus a amu mi mantu ya magtalaw talo am magliwat kami tentu. A yen ta ipasikkal mi hapa ya kappya na nonot mi ta tolay kiden nga magdangag tekami. Ammi maski am anu ya kasasaad na nonot mi a dana amu haman na Namaratu ta awemi mangayayyaw, a matalakak hapa am kunna ten ya uray muy tekami. 12 A maski am isurat ku yan tekamuy awena ta padayaw kami tekamuy am awa ibar ku la ya nonot mi ikid na gagangay mi tekamuy, petta yen sangaw ya itabbag muy ta kadwan kidina nga magparayag, te bakkan ta nonot da ya paispotan da am awa pangayayyaw da ta tolay.

13 A am kakurugan ta maguyung kami ta kuman na ibar na kadwan a Namaratu mantu ya makkamu tekami. Ammi am kakurugan ta matunung hala ya nonot mi ikid na gagangay mi a ikamuy ya mangibar. 14 Te ya kuman na mangpasikan tekami a bakkan haman ta uray mi am awa pangidduk ni Hesus, te ya dana nonot mi a nasi haman ya takday la na tolay nga nangisagapil ta bari na tekitam ngamin. A nekwenta mantu ta nasin hapa ya ngamin tolay gafu ta pasi ni Hesusen, pettam kumanen a matolay kitam la nga magnayun. 15 Ammi yen ta nasi i Hesusen nga nangsagapil ta ngamin tolay pettam ikitam nga matolay gafu tentu a awetanan mina idulot ya uray tam am awa uray na nangsagapilen tekitam nga natolay hala petta mekerutan kitam.

16 A yen ta awemin idaduma ya tolay, te bakkan haman ta uray na tolay ya gafu na pangikwenta mi tekid am awa uray na Namaratu ewan, te paggagittan na haman ya ngamin tolay. A maski am nekwenta mi i Hesus ta kuman na gagangay la na tolay ta idi, a bakkan na ta kunna ten ya pangikwentan mi tentu ta ayanin, te natolay hala. 17 A am itta mantu ya nedagga te Hesus Kristu a nagbalin na ta bagu na tolay, te newasa nan ya dana en nonot na ikid na gagangay na, a kuman na bagun ya nonot na ikid na gagangay na. 18 Ammi Namaratu hapa la ya naguray nga nanguli tekitam. Te gafu ta nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden a pinakoma na kitam, a nekwenta na kitanan ta kofun na kiden. A neatad na hapa tekami ya tarabaku mi nga mangipenam ta tolay kiden tentu. 19 Te ya ibar mi tekid a i Hesus Kristu ya pinakabari na Namaratu ewan nga nangikaru ta liwat na ngamin tolay, petta maazi ya pangikatupagan na Namaratu tekid, a awenan sangaw ikwenta ya liwat da kiden tentu. A ikami ya nekatalak na nga mangipadangag ta pagpakoma na ikid na pagpakofun na tekid.

20 A ikami mantu ya pinakabari ni Hesus Kristu, te ikami ya kuman na simuk na Namaratu ewan nga mangagagay ta tolay kiden. A gafu ta pinakabari na kami ni Hesus a

> "Magkofun kanan ta Namaratu ewan," kummi ta pagagagay mi tekid. 21 "Te ya awanen ta liwat ya pina-gang na Namaratu ewan gafu ta liwat tam kiden, petta mesipat kitam ta katunung na en gafu ta pangikatalak tam ta nangikaru en tekitam," kummi hapa.

6

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Zigat Da

1 Makipagtarabaku kami mantu ta Namaratu ewan gafu tekamuy. A yen ta adangan mi tekamuy ta awemuy andarakatan ya allak na Namaratu tekamuy. 2 Te ya uhohug na en ta idi nga nesurat ni Isayas a

"Gafu ta pakimallak muyen teyak a dinangag ta kam ta kustu na araw

na pangikallak ku tekamuy. A yen hapa ya araw na nepanguffun ku tekamuy, petta mekerutan kam," kunna.
A yen mina ya nonotan muy, kahkahulun, te bakkan la ta idi ya pagdangag na ikid na pangikerutan na ta tolay na am awa ayanin, te ayanin ya ikayat na en nga araw nga pangikallak na ikid na pangikerutan na tekamuy. 3-4 A awan hapa ta iningwa mi nga magsalin ta pangurug muy, te kanayun nepaita mi hud la ta daddoban kami la na Namaratu ewan, petta awan ta pangpaliwatan muy ta tarabaku mi.

A addu hapa ya mangipasikkal ta daddoban na kami, te attaman mi la ya kompormi na zigat, 5 ikid na paluk, ikid na mebalud, ikid na makitapil, ikid na magbannag, ikid na awan masidug, ikid na bisin. 6 A intu para mangipasikkal ya kappya na nonot mi, ikid na pakkamu mi ta Namaratu, ikid na pagattam mi, ikid na kasippat na nonot mi, ikid na panguffun na Kahalwa na Namaratu tekami, ikid na pangidduk mi nga awan malalab. 7 A awemi pulus magladdud, am awa ipaita mi hud la ya pakapangwa na Namaratu ta ngamin uhohugan mi ikid na tarabakun mi. A awan ta ikkaman mi am bakkan la ta katunung na nonot mi ikid na agangwa mi.

8 A ya medagga para ta kasasaad mi a itta ya mangpātā-nāng tekami, ammi itta hapa ya magpaakban. Itta ya mangdayaw tekami, ammi itta hapa ya mamadpadulay. A maski am kustu ya uhohugan mi a mangayyyaw kami kan. 9 A ibar na kadwan para ta awan ta makkamu tekami, ammi amu na kami na Dyos kontodu addu na tolay. A kuman na kanayun itta kamin ta ngarab na pasi, ammi matolay kami la. A pa-gangan na kami na Namaratu petta metuldu kami, ammi awena kami papasin. 10 A addu hapa ya pagdamdamān mi, ammi itta la itta ya talak na nonot mi. A napanglaw kami hapa, ammi addu ya nagbanang gafu ta netuldu mi tekid, te maski awan ta ba-nang mi ta paglelehutin a kwa mi hala ya ngamin nga pinadday na Namaratu ewan.

11 A iyen kid ya bidan ku tekamuy nga taga Korinto petta amu muy ta awan ta ilemad mi tekamuy, te dakal ya pangidduk na nonot mi tekamuy. 12 A awan ta kurang na pangidduk mi tekamuy, ammi ya nonot muy kiden hapa la ya nagpakurang ta pangidduk mi tekamuy. 13 A mappya mantu ta padakalan muy hapa ya nonot muy tekami ta kuman na nonot mi tekamuy, te ikwenta ta kam ta kuman na anak ku kiden.

Ya Mangurug Kiden Ya Bali Na Namaratu

14 A ya takday para itabarang ku tekamuy a awemuy mina makitaratu ta awan mangurug gafu ta pangatawa muy ono tarabaku muy, te itta hud ya paggagittan na matunung ikid na killu? A had kukunna magdadagga na madakar ikid na masugiram? 15 A mabalin hud ta itta ya pakitaratun ni Hesus ikid ni Satanas? A yen mina ya pagnonotan muy, te mabalin hud ta mesipat ya awan mangurug ta kesipatan na mangurug? 16 A mabalin hud para ta itta ya sinang dyos ta bali na Namaratu? Te ikitam nga mangurug ya kuman na bali na sigatolay na Dyos, te ya uhohug na en a

"Magyanak tekid, a makihulunak tekid,
te iyak ya Dyos da nga makkamu tekid, a ikid ya tolay ku kiden.
17 **Adayunan muy mantu ya awan kiden**
mangurug petta awemuy mekabat tekid.
A awemuy si-gedan ya mangatad ta
pakadulayan muy, a matalakak hapa sangaw tekamuy,
18 **te iyak sangaw ya dama muy, a ikamuy sangaw ya anak ku kiden,"**

kun na Namaratu ewan nga makapangwa ta ngamin.

7

1 A gafu ta yen kid na kappyanan ya nekari na Namaratu tekitam, kahkahulun, a mappya ta azin tam ya ngamin kiden mangatad ta pakadulayan na bari tam ikid na nonot tam. A kanayun itug tam hapa ya talaw tam ta Namaratu ewan, petta megitta kitam ta katunung na.

Ya Talak Ni Pablu Ta Taga Korinto

2 A ta kuman na dana nebar kun tekamuy, kahkahulun, a padakalan muy mina ya nonot muy tekami, te awan ta liwat mi tekamuy. A awan hapa ta bigad muy gafu tekami, ikid na awan ta inuyoyungan mi tekamuy. 3 A maski am ibar ku yan a awemuy pahig ta paliwatan ta kam, te ya kuman na nebar ku ta idi a pake matakit ya nonot mi tekamuy, te am uray mina na Namaratu a ikayat mi makipagyan tekamuy addet ta awetam masi.

4 A gafu ta damag ni Tito tentu en nagafu tekamuy a dakal ya pangikatalak ku tekamuy, a dayawan ta kam. A maski addu ya zigat kin a matalak la ya nonot ku, te natabtabang na ya damdam kin gafu tekamuy. 5 Te ta idi tekami en bagu nakadatang ta isin Masadonya a awan ta nakabannayan mi am awa nazigatan kami para la gafu ta makitapil tekami ikid na burung na nonot mi tekamuy. 6 Ammi mappya, te ya Namaratu ewan nga mangpasikan ta nonot na

magdamdam a pinasikan na ya nonot mi ta datang ni Tito nga nagafu tekamuy. 7 Ammi bakkan la ta datang na en ya nekatalak mi am awa nepadamag na tekami, te binida na ya talak na gafu tekamuy, te madamdam kam kan nga makaita teyak.

A pake nafulotan mantu ya talak ku, te masikan kam kan nga nangipasikkal teyak ta naglibak kidina teyak. 8-9 Ammi ta kabalinan na nepagsurat ku tekamuy a nadamag ku ta nagdamdamān muy ya nesurat ken. A maski am mavit la ya damdam muy a nagdamdaman ku bit hapa ya nesurat ken nga nagpadamdam tekamuy. Ammi ta ayanin a awek na madamdam am awa matalakanak hud la, ammi bakkan ta intu ikatalak ku ya pagdamdam muy am awa pagbabawi muy ta liwat muy, te ya kumanen na damdam ya ikayat na Namaratu. A mapmappya mantu ta kunna ten petta awemuy sangaw melogot gafu tekami. 10 Te am magdamdam kitam ta kuman na ikayat na Namaratu a mappya ya pagbalinan na, te mekerutan kitam gafu ta pagbabawi tam, a awetam pagdamdaman ya pagbabawi tamen. Ammi ya pagdamdam na awan kiden magbabawi a intu la pagbalinān na ya pasi na kahalwa da. 11 Ammi mappya ya pagbalinān na pagdamdam muy, te itan muy awa pake nakanonot kam, te nagburung kam gafu ta dulayen tekamuy, yaga nakaporay kam ta nakaliwaten, a nagdamdam kam hapa tekami. A yen ta malogon kam hapa nga nangipasikkal ta kappya na nonot muy, a neafura muy ya mangpa-gang ikid na magpatunung ta nakaliwaten. A iyen kid ya mangipasikkal ta awan na ta liwat muy, te napakappyan muy na ya dulayen tekamuy.

12 A teyaken nagsurat tekamuy a bakkan ta intu nonotan ku ya nagliwaten ono nagliwatan na en, am awa ikamuy, petta am itta kam ta atubang na Namaratu a riknan muy mina am anu ya addet na pangkenga muy tekami. 13 A gafu ta mappya ya nepasikkal muy a nabannayan hapa ya nonot mi.

Ammi pake nadaggan para ya talak mi gafu ta talak ni Tito, te nabannayan hapa ya nonot na gafu tekamuy. 14 A yen ta matalakak ta talak ni Tito tekamuy, te nedayaw ta kam tentu ta awena en para la umange tekamuy, a mappya te awedak nelogot, te amu nan ta kakurugan ya pangdayawan mi tekamuy, a kumanen hapa ta ngamin kiden binida mi tekamuy. 15 A yen ta dumakal hapa ya idduk na nonot na tekamuy, te manonot na ya pangidulot muy ta uhohug ku tekamuy, ikid na pagpadulot muy tentu gafu ta amat muy tentu. 16 A yen ta pake matalakak na, te awan na ta burung ku tekamuy, te amuk na ta mekatalak kam.

8

Ya Ilimut Na Mangurug Ta Mazigatan

1 A ya takday para na mabidak tekamuy, kahkahulun, a ipakamuk tekamuy ya pangidduk na iglesya kiden ta lugar na Masadonya gafu ta pangpasikan na Namaratu tekid. 2 Te maski pake mazigatan kid ta pagpobre da a nasurok haman ya neatad da ta kadwan kiden mazigatan gafu ta talak da ta Namaratu. 3 A pake naitak ta neatad da ya addet na meturad da, otturu nesipat da hapa ya nesirak da en nga magserbi mina ta bari da. A awan haman ta nangpersa tekid am awa ikid hapa la ya naguray, 4 te dana nebar da tekami ta sakā manguffun kid hapa ta kagitta da kiden mangurug ta lugar na Hudeya.

5 A pahig mi ta assang la mina ya iatad da, ammi pake nasurok haman. Ammi dana neatad da ya bari da ta Namaratu kontodu ikami, te **"Yen ya uray na Namaratu,"** kunda, kapye da neatad ya ilimut da en. 6 A yen ta nebar ku hapa te Tito ta pedulot na mina tekamuy ya ilimut muy nga dana en nebar na tekamuy ta idi. 7 A gafu ta malalaki ya pangurug muy te Hesus, ikid na pakkamu muy ta Namaratu, ikid na pangituldu muy, ikid na pangidduk muy tekami, ikid na pangkenga muy a mappya ta ipaita muy hapa ya kalalaki na panguffun muy ta mazigatan kiden.

8 Ammi maski ibar ku yan tekamuy a bakkan haman ta bilin ku tekamuy, am awa bidan ku la ya pangkenga na kadwan kiden, talo am ikayat muy hapa ipaita ya pangidduk muy ta mazigatan kiden. 9 A intu mina pagnonotan muy ya allak ni Hesus Kristu, te pake naba-nang ta idi ta langitewan, ammi nagbalin ta napanglaw na tolay gafu ta pangidduk na tekamuy, pettam kumanen a magba-nang kam ta magnayun na ba-nang gafu ta kapanglaw na en. 10 A ya ibar ku mantu tekamuy a mappya ta ibalin muy ya pinegafwanan muyen ta takdayen sina darun, maski te ikamuy haman ya imunnan nakanonot nga maguknud ta iuffun muy.

11 A maski am anu ya ittan tekamuy a mappya ta yen ya iatad muy, petta idulot muy ya negafu muyen. 12 Te am itta la ya ayat muy nga mangatad a intu la ikayat na Namaratu am anu ya meatad muy. 13 Te awek hapa ikayat ta ikamuy ya mazigatan petta mabannayan ya kadwan kiden, am awa parefu kam mina. 14 A gafu ta itta ya sobra muy ta ayanin a mappya am yen ya iuffun muy ta makurang en, a sangaw am itta ya sobra da a yen hapa sangaw ya iuffun da tekamuy gafu ta kurang muy, pettam kumanen a parefu kam mina mauffunan. 15 Ta kuman na nebar ni Moses ta surat na en a

“Umange nagimana ya tolay kiden ta kustu ta kanan da, a ya nakaalap ta addu a awan ta surok na, a ya nakaalap ta assang la a awan ta kurang na,” kunna.

Ya Pangdayaw Ni Pablu Ta Kahulun Na Kiden

16 A matalakak hapa ta Namaratu ewan,
te neatad na te Tito ya kagitta na nonot mi
nga mangkenga tekamuy. 17 A pake mata-
lak hapa nga medob tekamuy, te maski
am awek mina dinob a pake nagafura nga
umange, te dana nanonot na hala ya mag-
toli tekamuy, petta uffunan na kam nga
mangiparan ta kinan ken nga ilimut muy.
18 A pehulun ku tentu ya takday kabagis
tam nga dayawan na ngamin kiden mangu-
rug gafu ta pangaskasaba na ta damag ni
Hesus Kristu. 19 A mappya para te intu ya
pinatudunān na mangurug kiden taga kad-
wan kiden iglesya, petta mehulun tekami.
A mappya ta intu ya manguffun tekami
nga mangisaned ta ilimut muy ta pobre
kiden ta ili na Herusalem, petta maita da
ya kappya na nonot mi, a madayawan hapa
i Afu Hesus. 20 A gafu ta pake dakal ya
nelimut na mangurug kiden a awemi ikayat
ta itta sangaw ya mangpaliwat tekami gafu
ta pangisaned mi, 21 te ikayat mi hud la
ta mappya ya tarabaku mi ta atubang na
Namaratu ewan pase tolay kiden.

22 A doban ku hapa ya takday para
kabagis mi nga mehulun teg Tito, a addu
hapa ya nepangparubak tentu ta addu na
tarabaku, te pake pasikkalan ku am ma-
logon, a mappya kad. A ta ayanin gafu ta
talak na tekamuy a pake ikayat na hapa
manguffun. 23 Dana amu muy i Tito, te
intu ya kahulun ku nga manguffun teyak ta
tarabakuken tekamuy. A ya kadwan kiden
kabagis mi nga mehulun tentu a ikid ya di-
nob na mangurug kiden taga kadwan kiden
iglesya, a madayawan hapa i Hesus Kristu
gafu ta tarabaku da. 24 Mappya mantu ta
ipaita muy ya pangidduk muy tekid, petta
amu na nangidob kiden tekid ta kakurugan
ya pangdayawan mi tekamuy.

9

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Ilimut Da

1 Gagangay ta awek mina bidan ya ilimut
muy ta tolay kiden na Namaratu, 2 te dana
ikayat muy haman, a yen ta nedayaw ta
kam ta mangurug kiden taga Masadonya.

“Nonotan muy ya taga Korinto kiden
awa namegafu kid na nga maguknud ta
ilimut da abat ta takdayen sina darun,”
kunku tekid.

A addu hapa ya mayat tekid gafu ta ma-
logon kam. 3 A yen ta dinob ku hapa
ya kabagis kidina nga manguffun sangaw
tekamuy, petta dana nakaparan kanan ta
kuman na nebar ku ta taga Masadonya ki-
den, petta awek sangaw melogot ta nepang-
dayaw ku tekamuy. 4 Te am angarigan
ta mehulun sangaw teyak ya kadwan ki-
den taga Masadonya, anna awemuy para
la neparan ya nekari muyen a mamatak
na sangaw te nelogot dak, ammi bakkan la
teyak ya mamatan am awa ikamuy hapa.
5 A ta kuman na uray ku a mappya ta apolu
ange ya kabagis kiden ammi teyak, petta
uffunan da kam nga mangiparan ta nekari
muyen, pettam kumanen a dana ittan ta
datang ku tekamuy, a maita sangaw ta awe-
muy napersa am awa naguray kam la man-
gatad gafu ta ayat na nonot muy.

6 Te iangarig ku tekitam; a am magmula
kitam ta assang a assang hapa sangaw ya
maapit tam, ammi am addu ya imula tam a
addu hapa sangaw ya maapit tam. 7 A map-
pya mantu ta dana magnonot ya tagtakday
tekamuy am piga ya meatad na, a awena
mina pagdamdamān ya pangatad na ta ku-
man na napersa am awa mangatad setalak,
te yen ya ikayat na Namaratu. 8 A maski te
intu hapa la ya makeatad ta ngamin mawag
muy petta kanayun kustu, a maski surokān
na para ya iatad na tekamuy, petta dakal
hapa ya meuffun muy ta ngamin kiden
tarabaku nga mappya. 9 Te ya uhohug na
suraten gafu ta mangurug ta Namaratu a

“Kanayun mangatad ya mangurugen ta kuman na magpurwak, te atadan na ya pobre kiden, a kanayun nonotan na Namaratu ya allak na tekid addet ta addet,” kunna.

10 A gafu ta Namaratu ewan ya kanayun
mangatad ta imula muy ikid na kanan muy
a daggan na para ya neatad na en teka-
muy petta itta hapa ya kuman na ipurwak
muy ta mazigatan kiden, otturu pakaddun
na para, petta imaddu hapa sangaw ya
iatad muy, 11 te pagba-nangan na kam petta
kanayun mangikallak kam hapa ta kadwan.
A addu hapa sangaw ya matalak ta Nama-
ratu gafu ta ilimut muy nga petulud muy
tekami. 12 Te am isaned mi sangaw ya ilimut
muy a duwa sangaw ya pagbalinān na, te
malampawan ya tolay kiden ta zigat da,
yaga addu sangaw ya magdayaw ta Nama-
ratu gafu ta neatad muy.

13 A ya panguffun muy mantu ya mangi-
pasikkal ta pangurug muy, a dayawan
da sangaw ya Namaratu gafu ta idulot
muy ya pangurug muy ta damag ni Hesus
Kristu, te yaga mepasikkal ya pangidduk
muy tekid kontodu ngamin kiden mangu-
rug. 14 A dakal hapa sangaw ya pangidduk
da tekamuy, a pakimallak da kam hapa
sangaw gafu ta panguffun na Namaratu
nga nesurok na tekamuy, petta mesaned
hapa tekid. 15 A mappya hapa ta kanayun

dayawan tam ya Namaratu ewan, gafu ta kallak na en tekitam nga awan ta addet na.

10

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Kasasaad Na

1-2 A petta awek sangaw makaporay tekamuy am eyak sangaw tekamuy a yen ta makikekallakak na tekamuy ta suratin ta kuman na kasippat ni Hesus Kristu, petta pake itug muy mina ya tabarang na surat kin tekamuy. Te ya uhohug na kadwan kidina tekamuy a

> "Mamat haman i Pablu am itta sin ta atubang tam, ammi am adayu tekitam a kuga maturad," kunda kan.

Ammi gagangay ta makaporayak sangaw ta kadwan kidina, te ibar da haman ta intu la pakolangan mi ya pagkappyanan na bari mi ta kuman na awan kiden mangurug. 3 Ammi maski am gagangay kami la na tolay a bakkan haman ta pagkappyanan mi ya nonotan mi, te kuman na itta kami haman ta gubat gafu ta patarabaku na Namaratu tekami. Ammi ya armas mi kiden a bakkan ta kuman na armas na awan kiden mangurug, 4 te seppakapangwa ya armas mi nga neatad na Namaratu ewan. A yen kid ya pangperdi mi ta bida na katabbag mi kiden nga mangsalin ta uhohug na Namaratu. 5 A abakan mi ya ituldu da nga tulad, ikid na ngamin kiden ipabbag da ta ituldu na Namaratu nga iparayag da. A fulatān mi ya nonot da petta mangurug kid te Afu Hesus. 6 A am nabalin kanan mangidulot ta ngamin patarabaku ni Hesus tekamuy a pa-gangan mi hapa sangaw ya masoysoy kidina nga awan magbabawi.

7 A yen kid mina ya nonotan muy petta amu muy am inya ya kakurugan na turin ni Hesus Kristu. Te am itta ya mangikatalak ta intu ya turin ni Hesus a pake nonotan na mina am anu ya mangipasikkal tentu, te masmasikan para ya mangipasikkal tekami. 8 A maski am ipasikkal ku la ya pakapangwa mi nga neatad na Namaratu tekami a awek la ikamat, te neatad na haman ta panguffun mi ta pangurug muy, te bakkan ta pangperdi mi tekamuy. 9 A ibar ku yan tekamuy petta awemuy pahig ta tātālawan ta kam ta surat ku kiden. 10 Te ya uhohug kan na kadwan kidina a

> "Kuga mefulot ya poray na surat kiden ni Pablu, ammi am itta sin ta atubang tam a kuman na makafuy nga maguhohug, a kuman na awan ta kwenta na uhohugan na," kunda kan.

11 Ammi ya ibar ku hapa tekid a maski am anu ya nesurat kin a kumanen hala sangaw ya uhohugan ku ta atubang muy. 12 Ammi maski am seturadak sangaw nga maguhohug tekamuy a awek kad meturad nga makigitta ta mangiparayag kidina ta bari da. A killu ya nonot da, te ya nonot da en hapa la ya pangita da ta katunung na bari da.

13 Ammi tekami a awemi ikayat pasurokan ya tinarabaku mi ta kuman na itta kidina tekamuy, te intu la bidan mi ya addet na nepatarabaku na Namaratu tekami, a uray na ta ikamuy hapa ya mesipat ta ituldu mi. 14 A gafu ta nesipat na kam ta ituldu mi a finulatan mi kam hud awa uray na Namaratu ta mangurug kam gafu tekami, te ikami haman ya napolu nakadatang ta agyan muy nga nangipadangag ta damag ni Hesus tekamuy. 15 A awan mantu ta fulatan mi ta tarabaku na takwan, ammi am dumakal na sangaw ya pangurug muy a ikatalak mi ta umalawa hapa sangaw ya lugar na pagtarabakun mi ta sakā Hentil muy kiden. 16 Te am kanu sangaw ya kabalin na tarabaku mi tekamuy a ikayat mi ipadangag ya damag ni Hesus ta kadwan kiden lugar ta unnan muy, te awemi ikayat magfulat ta dana tinarabaku na takwan. 17 Te ya uhohug na takday surat a

> **"Awetam mina iparayag ya bari tam, te intu la mina iparayag tam ya Dafu tamewan gafu ta kallak na en tekitam,"** kunna.

18 A yen mina ya nonotan muy, te ya sagappyan muy mina a bakkan mina ta mangpatudun ta bari na am awa ya pinatudunan na Namaratu nga dinob na tekamuy.

11

Ya Pagpatunung Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

1 A awek mina idulot ya kumanin na bida, te kuman na bida na awanen ta nonot. Ammi attaman dak hala, 2 te iahugu ta kam haman ta kuman na pangiahugu na Namaratu tekitam. A gagangay ta mangahugu yak, te iyak haman ya kuman na nangiatawa tekamuy te Hesus Kristu. A am igawat ta kam sangaw tentu ta ange na sin a ikayat ku ta awan ta takwan na atawa muy am awa intu la tatakday. 3 Ammi maburungak tekamuy talo am maperdi ya pangidduk muy te Hesus gafu ta pangayayyaw ni Satanas tekamuy ta kuman na nepangayayyaw na ulagen te Eba nga atawa ni Adan. 4 Te am itta ya umange tekamuy nga mangituldu ta takwan na Hesus nga awemi netuldu tekamuy a awemuy kid haman ihuya am awa ikayat muy haman dangagan. A am ituldu da tekamuy ya takwan na ispiritu nga bakkan ta Kahalwa na Namaratu nga magyan tekamuy, ono am patakwanan da ya damag ni Hesus Kristu

nga kinurug muy ta idi a pakolangan muy hud la ya ituldu da. 5 A maski am malalaki kid a dakdakal ya pakapangwak nga mangituldu tekamuy ammi ta isina kid nga ape magmalmalalaki ammi teyak. 6 A maski am awek malalaki maguhohug a awek haman makilavun ta kuman na kadwan, te amuk haman ya kakurugan nga netuldu na Namaratu teyak, a dana nepasikkal kun yan tekamuy ta ngamin kiden netulduk tekamuy.

7 Ammi awek amu am liwat ku tekamuy gafu ta awek nangibar ta iuffun muy ta pangitulduk tekamuy. Te immalinnakak hud la ta kuman na makitagabu tekamuy, petta ikamuy mina ya umata-nang nga magbalin ta anak na Namaratu ewan. 8 A kuman na nagtakawak ta kadwan kiden iglesya gafu tekamuy, te ya neatad da en teyak a yen haman ya nealap ku ta kanan ku ta nepagyan ken tekamuy, petta makauffunak tekamuy. 9 A maski itta ya maapag ku ta nepagyan ken tekamuy a awek haman inadang tekamuy, te ya kabagis kiden taga Masadonya ya nangihulun ta neuffun da teyak. A yen ta awek hapa sangaw magadang tekamuy petta awemuy mazigatan gafu teyak. 10 Te am adangan ku mina ya masapul ku tekamuy a awek na sangaw meparayag ya awekin matandanan ta pangipadangag ku ta damag ni Hesus. A gafu ta kakuruganen nga netuldu ni Hesus teyak awek ipalubus ta maperdi ya iparayag kin, petta amu na ngamin tolay ta lugar na Akaya ya gagangay kin. 11 Ammi anu kawagan ta awek mangibar ta iuffun muy teyak? Gafu ta aweta kam de ikayat? Bakkan, te amu haman na Namaratu ta pake ikayat ta kam, a yen ta aweta kam pagzigātan.

12 A awek hapa sangaw ulin ya kuman na gagangay ken, te awek ikayat megitta ta kadwan kiden nga mangidayaw ta tarabaku da tekamuy, petta aweda sangaw mebar ta kagittak kid hapa, 13 te sinang turin kid haman, a intu la tarabakun da ya mangayayyaw, te ape pagbalinan da ya bari da ta turin ni Hesus. 14 A anggem, te maski ya dafu da en Satanas a ape pagbalinan na hapa ya bari na ta anghel na Namaratu ewan. 15 A kumanen hapa ta daddoban na kiden, te pagbalinan da ya bari da ta kuman na mangituldu ta katunungan. Ammi dulay sangaw ya pagaddetan da te megitta hala ta tinarabaku da.

16 A ta kuman na inuhohug ken a awedak haen igitta ta awanen ta nonot, ammi maski am awanak ta nonot a attaman dak hala, petta dangagan muy ya iparayag kin ta kuman na kadwan kidina nga mangituldu tekamuy. 17 (Ya uhohugan ku ta ayanin a bakkan te Afu Hesus ya nagafun na te maguhohugak haman ta kuman na awanen ta nonot, te iparayag ku ya awan ta kwenta na. 18 Ammi gafu ta ikayat muy de dangagan ya mangiparayag ta kalalaki na bari da a parigan ku kid hapa talo am ikatalak dak hapa.) 19 Ta kuman na uray muy a dana amu muy ya mappya; a anu kawagan na mantu ta pakolangan muy ya mangituldu kiden nga manguyoyung tekamuy? 20 Te pātā-nāngan da ya bari da ammi tekamuy, a pagbalinan da kam ta kuman na daddoban da, a uyoyungan da kam, a afutan da ya pagtolayan muy, a amāmatan da kam para, ammi attaman muy kid haman. 21 Ammi tekami en nagyan tekamuy, kahkahulun, a mamatak haman nga manguyoyung tekamuy. Ammi pakoman dak on?

Ya Iparayag Ni Pablu

A idulot ku la bit ya maguhohug ta kuman na awanen ta nonot, te maski am anu ya iparayag na kadwan kidina a meparayag ku hapa. 22 Ibar da ta Hebreyu kid, a Hebreyu yak hapa. A simsima kid kan na Istralita kiden, a simsima dak hapa. A simsima kid kan ni mina Abraham, a simsima nak hapa ni Abraham. 23 A ibar da hapa ta daddoban kid ni Hesus Kristu, ammi malmalalaki yak para. A maski am maguhohugak na ta kuman na maguyung a kakurugan haman, te mazmazigat haman ya tinarabakuken, te namengaddu yak nabalud gafu ta pangipadangag ku te Hesus, a namengaddu yak hapa napaluk. A awek amu tekid ammi kanayun itta yak ta ngahab na pasi. 24 te namenglima ya pagpaligat na kagittak kiden Hudyo teyak ta sagtallufulu siyam na paligat. 25 A namengtallu hapa ya nepagpaluk na taga Roma kiden teyak ta kayu. A mittanak hapa nawarad ta batu addet ta masi yak. A namengtallu hapa nalammad ya bapor kiden nga nagluganan ku, a mittanak hapa ta danumen nga gumafgafut ta kompormi na kuma-baw addet ta tangagaw a tāhiklaman. 26 A gafu ta kanayun makatugtugutak makaal-alit a kuman na nesaldak ya angat ku ta karayan nga naglayus, ikid na gakkad na tulisan, ikid na gakkad na kagittak kiden Hudyo, ikid na gakkad na Hentil kiden. A addu ya nasimmuk nga dulay ta ili pase adayu ta ili, ikid na bebay, ikid na ape makikabagis. 27 A kanayun mabanbannagak ikid na mazigatanak, te awek nakakasidug ta addu na hiklam, a namengaddu hapa ya bisin ku gafu ta kawan na kanan ku ikid na inuman ku, a ta kadwan a nala-batak ta sanawen gafu ta kurang na ulolat ku.

28 A bakkan la ta isin kid na zigat ya naattaman ku, te kinanghahaw a kuman na agtun ku ya burung ku ta problema na iglesya kiden ta kadwan kiden lugar. 29 Am

itta ya makafuy tekid a awek hud marikna ya kafuy na. A am itta ya naayayyaw tekid a awek hud magporay ta nangayayyawen tentu.

30 Ammi maski am bidan ku yan kid
na zigat ku a bakkan mina ta isin kid ya
iparayag ku, te awan ta iatad na. Am ma-
balin ta iparayag ku ya kasasaad na barik
a mapmappya ta iparayag ku ya pagkafuy
ku. 31 A madaydayawan ya Namaratu ewan
nga Dama ni Afu Hesus, te amu na ta awek
magtulad. 32 A nonotan muy ya pagkafuy
ken teyaken umange ta ili na Damasku. Te
ya gubernadoren ten nga kahulun ni Ari
en Aretas a dinob na ya ange mangilakap
teyak ta ruwangan na ili en petta gafutan
dak. 33 Ammi awedak nagafut te netagu dak
na kabagis kiden ta umag na kuribut, kapye
dak neuriyay ta lawan na batu en alad, a
nakatammangak na.

12

1 A awan ta iatad na tekamuy am idulot
ku bidan ya kasasaad na bari kin, ammi
mappya ta bidan ku hala ya nepakamu
ni Afu Hesus teyak gafu ta nagmatakaren
teyak. 2 Ta mekamafulu appat na darun ta
idi a ka-ma la naalapak ta utun ta lawan
na langitewan, ammi awek amu am kahal-
waken la ya naalap ono kontodu bari kin,
Namaratu ewan la ya makkamu. 3 Ammi
amuk ta naalapak ta pake ispot na lugar
ta lawan na langitewan, a Namaratu la ya
makkamu am kahalwaken la ya naalap ono
kontodu bari kin. 4 A itta hapa ya nadangag
ku nga awek mepadangag, te awena ma-
balin ta tolay ya mangipadangag ta nadan-
gag ken. 5 Pake matalakak gafu ta nakkwa
teyak, ammi awan ta dayawan ku ta bari
kin am bakkan la ta pagkafuy kin. 6 Ammi
maski am bidan ku mina ya nakkwa teyak
a awek megitta ta maguyung, te kakurugan
haman. Ammi awek la bidan ya kuman na
nagmatakar teyak, petta awan sangaw ta
mangdayaw teyak, te mapmappya hud la ta
intu nonotan da ya maita da ta gagangay ku
ikid na madangag da ta itulduk tekid.

7 A gafu ta ngamin kiden nepakamu na
Namaratu teyak ta langitewan a nepalubus
na ta itta ya dakal na pagzigātān ku nga
nagafu te Satanas, petta awek magparayag
gafu ta nepaita na teyak. 8 Namillu yak nga
nakimallak te Afu Hesus, petta azin na mina
ya pagzigātān kin, 9 ammi ya uhohug na
teyak a

> “Awem la, te kustun sangaw ya pan-
> guffun ku teko, te gafu ta pagkafuy
> men a mapasinapan ka ta pakapang-
> wak,” kunna teyak.

A yen ta ikatalak ku ya pagkafuy ku, petta
mapasinapanak ta pakapangwa ni Hesus
Kristu. 10 A gafu ta itta i Hesus teyak a
pake matalakanak mantu ta pagkafuy ku,
ikid na mangtapang teyak, ikid na ngamin
kiden pagzigātān ku, ikid na mamadpadu-
lay teyak, ikid na kapopoyungan ku, te am
awan ta mabalin ku a pasikanan nak ni
Hesus.

11 Kakurugan ta nagbida yak ta kuman
na awan makanonot, ammi pinersa dak
garay, te awedak garay sinarangitan ta na-
madpadulay kiden teyak. Gagangay ta ika-
muy mina ya nangibida ta kappyak tekid, te
maski am awan ta kalalakik a awek haman
naak-akban ammi ta sinang turin kidina
nga mangpātā-nāng ta bari da. 12 Te teyaken
nagyan tekamuy a addu haman ya nepaitak
tekamuy, petta pangurugan muy ta turin
nak ni Hesus Kristu, te nasippat kami teka-
muy, a addu hapa ya naita muy ta paka-
pangwa na Namaratu gafu ta tarabakuken
tekamuy. 13 A itta hud mantu ya neduman
muy ta iglesya kiden ta kadwan kiden lu-
gar? Intu la amuk ta liwat ku tekamuy ya
aweken nepagadang ta iuffun muy teyak,
ammi awena hud mabalin ta pakoman dak?

Ya Pangidduk Ni Pablu Ta Taga Korinto

14 A ta ayanin a mekatallun yan na eyak
pagpasyar tekamuy, ammi aweta kam san-
gaw pagzigātan, te bakkan ta intu karagatan
ku ya panguffun muy teyak am awa ya pan-
gituluk muy mina ta bari muy te Afu Hesus.
Te bakkan mina ta anak ya makkamu ta
kasapulan na naganak tekid am awa ya
naganak mina ya makkamu ta kasapulan
na anak na kiden. 15 A maski am igastuk
mina ya ngamin kwak a ikayat ku la petta
magserbi ta kappyanan na kahalwa muy.
Te maski isagapil ku para ya angat ku gafu
tekamuy am yen ya ikayat muy. Ammi
am padakalan ku ya pangidduk ku teka-
muy a mappya hud ta paassangan muy ya
pangidduk muy teyak? 16 Ammi ya uhohug
na kadwan kiden nga umange mangituldu
tekamuy a

> “Kakurugan ta awan ta inadang ni
> Pablu tekamuy, ammi sistema na la yen,
> petta maayayyaw na kam nga mangatad
> ta pobre kiden, ammi intu hala sangaw ya
> mangalap ta iatad muy,” kunda tekamuy.

17 Ammi anu hud ya naita muy teyak ta
panguyoyung ku tekamuy? A inuyoyun-
gan na kam hud na dinob ku tekamuy?
18 Dinob ku i Tito ikid na takday kabagis
tekamuy petta uffunan da kam ta ilimut
muy ta pobre kiden, a anu hud ya naita muy
ta panguyoyung da tekamuy? A awek hud
negitta tekid? Awek hud parigan ya itulduk
ta dinob ku kiden tekamuy?

19 Anu mantu ya uray muy ta ngamin
kiden mabidak tekamuy? Pahig muy de
ta sagappyan ku ya gagangay ku teka-
muy petta mappya ya nonot muy teyak,

ammi bakkan ta kunna ten, kahkahulun, te nesurat ku yan tekamuy petta magserbi ta kappyanan muy, a uhohugan ku yan ta atubang na Namaratu ewan, te itta yak te Hesus Kristu. 20 A nesurat ku yan tekamuy, te maburungak talo am madatangan ta kam sangaw nga mangwa ta awan ta kapkappyan, a pagka-ma muy sangaw ya poray ku tekamuy. A maburungak tekamuy talo am madatangan ku sangaw ya magintaptapil, ikid na magimpaspassil, ikid na magporay, ikid na maginggum, ikid na magimpadpadulay, ikid na maginglibibak, ikid na magparayag, ikid na awemuy masinukud. 21 A maburungak para talo am mamatanak sangaw ta atubang na Namaratu gafu ta kadwan tekamuy. Te am awena para la nagbabawi na kadwan kiden tekamuy nga manguyoyung ta atawa na kadwan ikid na mangwa ta awan ta kapkappyan a pake madamdamak sangaw ta atubang na Namaratu ewan.

13

Ya Kapozyanan Na Tabarang Ni Pablu Tekid

1 A am dumatangak sangaw tekamuy, anna itta para la ya nakaliwat a mappya ta mapa-gang kid, ammi mappya ta itta sangaw ya duwa ono tallu na mangipasikkal ta liwat da, te yen haman ya uhohug na Namaratu ta lintig na en. 2 A ta mekaduwa en neangek tekamuy ta idi a dana tinabarangan ku ya nakaliwat kiden kontodu kadwan kiden naggagimung, a pidwan ku kid ha tabarangan ta ayanin ta suratin yan ta kuman na iyaken, te ya uhohug ken tekid a

> “Am itta para la sangaw ya awan nagbabawi ta pagliwatan na ta datang ku tekamuy a awan sangaw ta malillikan ta pama-gang ku tekid,” kunku paen.

3 A gafu ta ikayat muy pasikkalan am paguhohugan nak ni Hesus Kristu a maita muy sangaw ya pakapangwa na, te awena makafuy mangpa-gang tekamuy am awa masikan. 4 Te maski am kuman na makafuy ta nepasi na en a natolay na hala gafu ta pakapangwa na Namaratu tentu. A maski ikami, kuman na makafuy kami hapa am itta kami ta atubang muy, te parigan mi ya gagangay ni Hesus, ammi itta hapa ya pakapangwa mi nga mangpatunung tekamuy, te mesipat kami ta pakapangwa na Namaratu gafu ta nesipat kami ta katolay ni Hesus.

5 A kumanen bakkan mina ta iyak ya paruban muy am awa bari muy hapa la, petta maamu muy mina am kakurugan ya pangurug muy. Pasikkalan muy mantu am anu ya itta ta nonot muy, te am kakurugan ya pangurug muy a awan hud i Hesus Kristu tekamuy, intu la dulay am sinang mangurug kam la. 6 A am pake magnonot kam a ikatalak ku ta yen sangaw ya pakkamun muy ta bakkan kami ta sinang turin ni Hesus.

7 A pakimallak ta kam ta Namaratu ewan ta awemuy sangaw pidwan ya kuman na kadulay muyen. Ammi awena ta ikami mina ya madayawan gafu tekamuy, te maski am aweda kami ikwenta ta turin ni Hesus a ikayat mi la ta mappya ya tarabakun muy. 8 Te maski am anu ya kakurugan a awena haman mabalin ta ilemad mi, a mappya mantu ta ibosag min. 9 Te maski am pahig na kadwan kiden ta makafuy kami nga mangtabarang tekamuy a matalak kami la basta masikan kam nga mangidulot ta kappyanan. A yen ta pake pakimallak ta kam, petta pakappyan muy ya nonot muy. 10 A yen ta isurat ku yan ta kawan kin para la tekamuy pettam sangaw am dumatangak tekamuy a awek sangaw makaporay tekamuy, te ya pakapangwakin nga neatad na Namaratu teyak a bakkan ta iyen ya pangkutkutet ku tekamuy am awa pangpasikan ku tekamuy.

11 A ya napozanin nga uhohug ku tekamuy, kahkahulun, a Namaratu ya makkamu tekamuy. Pakappyan muy ya nonot muy a nonotan muy ya ngamin tabarang kin tekamuy. Pagtatakdayan muy ya nonot muy, petta mappya la ya pagkakāhulun muy, a magyan tekamuy ya Namaratu ewan nga mangidduk ikid na mangatad ta kamappya na nonot muy. 12 Ipaita muy ya pagingid-idduk muy, 13 a makikumusta tekamuy ya ngamin kiden mangurug ta agyan kin. Ampade mapasinapan kam ta panguffun ni Afu Hesus Kristu, ikid na pangidduk na Namaratu ewan, ikid na pakikahulun na Kahalwa na en.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya lugar na Galasya a pake alawa na lugar, a addu hapa ya ili na kiden. A ya ili kiden na Antiokya ta Pisidya, ikid na Ikoniya, ikid na Listra, ikid na Derbe, a yen kid na ili ya pinasyar nig Pablu ikid ni Barnabas ta gafu na pangipadangag da ta damag ni Afu Hesus. Am basam ya **Tarabaku Na Turin Kiden** ta kapitulo 13 ikid na 14 a yen ya pakabasam ta tarabaku nig Pablu ta isin kid na ili, ikid na pangigafgafu da ta iglesya ta tagtakday na ili.

A ta nepagtugut nig Pablu ta lugar na Galasya a awena la mabayag a itta ya kadwan kiden nga tumulyat ta gafan da nga mangituldu ta takwan na bida, yaga pinadpadulay da i Pablu en, te nebar da ta awena turin ni Hesus. A ta nepakadamag ni Pablu ta takwan na ya kurugan na netuldu na kiden a yen ta nagsurat tekid petta pake tabarangan na kid. Te ya tumulyat kiden ta gafan nig Pablu a mangurug kid kan hapa te Hesus, ammi gafu ta Hudyo kid a ipapilit da hapa ya dana en gagangay da nga magbanggit ikid na mangihangat ta kadwan kiden na kanan. A gafu ta Hentil kan ya taga Galasya kiden a makurang kan ya pangurug da am aweda hapa mabanggit. Ammi ta kuman na netuldu na Namaratu te Pablu a tulad ya netuldu na sakā Hudyo na kiden, a yen ya pake nepasikkal na hapa ta surat na in ta taga Galasya kiden.

1-5 Tekamuy ngamin nga iglesya nga taga Galasya.

Ampade Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A uray na Namaratu ta isagapil ni Hesus ya bari na en tekitam gafu ta liwat tam kiden, petta igungay na kitam ta magdulay kidin ta ayanin. Ampade Namaratu ya madaydayawan addet ta addet.

A ya nagsuratin tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus Kristu ikid na Dama tamewan Namaratu, a makikumusta hapa ya ngamin kidin kahulun ku sin nga mangurug.

Ya Pangpaliwat Na Ta Taga Galasya Kiden

A awemuy mina pahig, kahkahulun, ta tolay ya nangidob teyak, te awan haman ta nangisaad ikid na nangidob teyak am bakkan la te Afu Hesus ikid na Dama tamewan Namaratu nga nangtolay tentu ta pasi na en. 6 A yen ta nagsuratak tekamuy te pake nakagtutak gafu ta pagsunsun muy, te awemuy para la nabayag mangurug a pagtalekudan muy haman ya nangikallaken tekamuy gafu te Hesusen. Matalak kam paen ta damag na allak na en tekamuy, a ta ayanin a mangurug kanan ta takwan na damag nga awan negitta ta nepadangag mi en tekamuy. 7 A ta kuman na mariknak a itta de ya namopoyung tekamuy, te pagkilluyan da ya Damag ni Hesus Kristu. 8 Ammi maski am ikami mina ono anghel nga taga langit ya mangipadangag ta takwan tekamuy nga awan negitta ta nepadangag mi en tekamuy ta idi a mappya ta igaged na kami na Namaratu ewan. 9 A pake ipasikkal kun ha, te am angarigan ta itta mina ya mangipadangag tekamuy ta takwan na damag nga awan negitta ta kinurug muyen ta idi a Dyos sangaw ya mangpa-gang tentu.

Ya Nagafun Na Nepadangag Ni Pablu

10 “**A anu haman ta kumanin ya uhohugan ni Pablu en**,” kummuy de? A onay, te petta awemuy mina kurugan ya ibar na tumulyat kiden ta gafan ken tekamuy, te ibar da kan ta intu la ipadangag ku ya makamamallak ta tolay a bakkan ta Namaratu ewan. Ammi am kakurugan mina ta kunna ten a awek mina negitta ta daddoban ni Hesusen, anna awek mina nebar ta ayanin ta igaged na Namaratu ya mangipadangag ta takwan na damag nga awan negitta ta ipadangag ku. 11 Ammi ya pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun, a ya damag ni Hesus nga nepadangag ku tekamuy a bakkan haman ta nonot na tolay ya nagafun na, 12 te bakkan ta tolay ya nakadangagan ku, a bakkan hapa ta tolay ya nangituldu teyak, te yen haman ya nepakamu ni Hesusen teyak.

13-14 A dana amu muy haman ya gagangay ken ta idi teyaken para la dimmagdag ta relisyon na Hudyo kiden, te pake inabak ku ya addu na sakā Hudyok kiden ta relisyon mi, a pake masikanak dimmagdag ta netuldu na dadagkal mi kiden. A yen ta masikanak hapa nakitapil ikid na nangpazigat ta iglesya na Namaratu, petta maperdi mina. 15 Ammi gafu ta dana pinili nak na Namaratu ewan ta kawan ken para la, a nekallak nak hapa, 16 te nepakamu na ya Anak na en Hesus teyak petta kurugan ku, a pinatudunan nak nga ange mangipadangag ta agyan na Hentil kiden. A maski am nepaita na Namaratu ta killu ya pangurug ku tentu ta idi a awek nagapag ta nangituldu teyak, 17 anna awek umange nakibibida ta turin kiden ta ili na Herusalem nga imunnan nesaad ammi teyak, awa iyak hapa la ya immange ta kalafukanen ta iten Arabya, petta iyak hapa la ya makanonot ta ituldu na Namaratu teyak. A sangaw nagtoli yak ha ta ili na Damasku.

Ya Testimonyo Ni Pablu

18 A ta kabalinan na tallu darun a
umange yak ha ta ili na Herusalem petta
magkaaamu kami ni Pedru, a nagyanak
tentu addet ta mafulu lima na araw. 19 A
awek naita ya kadwan kiden turin fwera
la te Santiago nga kabagis na Dafu tamen
Hesus. 20 A pagasingan la ta Dyos am awena
kustu na nesurat kin ta isin tekamuy.

21 A ta nekabalin na kumanen a umange
yak hapa ta iten Siriya ikid na Silisya.
22 Ammi ya kahulun tam kiden nga taga
Hudeya nga mangurug te Hesus a awedak
para la amu, te awedak para la naita.
23 Ammi nadamag da la ta mangurug na
hapa ya nakitapil tekid ta idi, anna ipadan-
gag nan hapa ya damag ni Hesus nga pinad-
padulay na ta idi. 24 A dinayawan da hapa
ya Namaratu ewan gafu teyak.

2

Ya Neange Ni Pablu Ta Ili Na Herusalem

1 A ta nepagpasa na mafulu appat na
darun a umange yak ha ta ili na Herusalem,
ammi hinulun nak ni Barnabas, a inalap ku
hapa i Tito ta kahulun mi. 2 A umange yak
ta atubang na turin kiden ikid na kalalak-
lakayan kiden gafu ta nepaita na Nama-
ratu teyak. A pake nepasikkal ku tekid
ya damag ni Hesus nga nepadangag ku ta
Hentil kiden, petta damagan ku tekid am
anu ya uray da, te awek ikayat ta kenga
ya nagbannagan ken ikid na pagbannagan
ken para la. 3 A mappya hapa, te mata-
lak kid teyak. A dana amu da hapa ta
Hentil i Tito en nga nehulun teyak, ammi
maski kunna ten a aweda haman nepa-
pilit ta mabanggit mina. 4 A yen hapa ya
ikayat mi nga dangagan tekid, te ta idi a
itta ya umange nakigimung tekami nga ape
pumarig tekami, petta pang-itan da tekami
am magpabanggit kami ta Hentil kiden nga
mangurug. A gafu ta mangurug kamin te
Hesus a nebar da haman ta makurang ya
pangurug mi gafu ta awemin dagdagan ya
lintigen nga netuldu ni Moses ta kuman na
ikid. A yen ta kinasaba da kamin petta
pagtagabun da kami ha ta lintigen. 5 Ammi
maski kunna ten a awemi pulus timuluk
tekid, pettam kumanen a awan ta melagum
ta damag ni Hesus nga ipadangag mi ikid na
isirak mi tekamuy.

Ya Pagkakattway Na Turin Kiden

6 A maski am anu ya kalalaki na sakā
turin ku kiden nga magtaron ta iglesya ta
ili na Herusalem, a awan bale teyak am anu
ya kasasaad da, te awan haman ta idaduma
na Namaratu tekami. A maski am ikid ya
dayawan na kadwan kiden a awan haman
ta neatad da teyak petta daggan da mina ya
amuk ikid na itulduk, 7 te naawatan da ta
iyak ya nesaad na Namaratu ta ange mangi-
padangag ta damag ni Hesus ta Hentil ki-
den, a kumanen hapa te Pedru ta Hudyo
kiden. 8 Te ya nanguffun te Pedru ta pangi-
padangag na ta Hudyo kiden a intu hala ya
nanguffun teyak gafu ta Hentil kiden. 9 A
gafu ta naita da ya panguffun na Namaratu
teyak, a ya uhohug nig Pedru ikid ni Santi-
ago, ikid ni Hwan teyak, te ikid ya kuman
na makkamu, a

> "Mappya mantu ta ikamuy ni Barn-
> abas ya mangipadangag ta Hentil kiden,
> a ikami ya umange ta Hudyo kiden,"
> kunda,

a nagaalimano kamin hapa, petta
mepasikkal ya pagkaap-appya mi.

> 10 "A nonotan muy hapa ya pobre kiden
> nga mangurug ta isin Herusalem, te uffu-
> nan muy kid," kunda hapa.

A **"On,"** kunku hapa, te yen haman ya dana
nonot ku.

Ya Pangihuya Ni Pablu Te Pedru

11-12 Ammi sangaw ta medyo nabayag a
umange hapa i Pedru nga nagpasyar tekami
ta ili na Antiyoka. A mappya bit, te nakik-
ihkihu hapa ta Hentil kiden, a nakikkanan
bit hapa tekid. Ammi ta datang na kadwan
kiden Hudyo nga dinob ni Santiago, a naki-
gungay haman i Pedru, a awenan abikanān
ya Hentil kiden, te nagtalaw ta uhohugan
na sakā Hudyo na kiden nga awan nakikihu
ta awan kiden nabanggit. A gafu ta madi ya
tinarabaku na en a nagsasitangan ku hapa
ta atubang na, 13 te yaga dumagdag hapa
tentu ya kadwan kiden Hudyo, a yen ta ne-
hulun hapa i Barnabas tekid. 14 A teyaken
nakaita ta nedaduma da ya kadwan kiden
mangurug a nagsasitangan ku i Pedru ta
atubang na kadwan kiden, petta madangag
da hapa, te kuman na nelemad na haman
ya ituldu na damag ni Hesus tekitam. A ya
uhohug ku tentu a

> "Maski am Hudyo ka, Pedru, agu ta nag-
> talekudam paen ya relisyon na Hudyo
> kiden gafu ta mangurug kan te Hesus?
> A anu kawagan na mantu ta ipersam na
> ya nagtalekudamen ta Hentil kiden, te
> awem kid na pakipulpulapulan gafu ta
> aweda hapa mabanggit?" kunku tentu.

Ya Gafu Na Katunung Tam

15-16 A yen mina ya pake nonotan muy,
te ikami nga Hudyo a dana amu mi ya
lintig na Namaratu addet ta kaabbing mi,
te bakkan kami ta kuman na Hentil kiden
nga awan makkamu ta lintig na en. Ammi
maski kunna ten a amu min ta bakkan ta
tarabakun tam ya ikwenta na Namaratu
ta katunung tam, te intu la ikwenta na ya
pangikatalak tam tentu. A yen mantu la
ya ikatalak mi ya nepangikaru ni Hesus ta
liwat mi, petta ikwenta na ta matunung

kami, te bakkan haman ta pangidulot tam ta lintig na en ya mangatad ta katunung tam.

17 A gafu ta ikayat mi mangurug te Hesus petta matunung kami ta pakaitan na Namaratu a dana nebosag mi ta negitta kamin hapa ta Hentil kiden nga nakaliwat. Ammi nagbalin kami hud ta makaliwat gafu ta pangurug mi te Hesus? Bakkan ta kunna ten. 18 Ammi am angarigan ta tolin ku ha ya lintig na Namaratu nga nagtalekudan ku ta idi petta yen ya ikatalak ku ta mangatad ta katunung ku a makaliwatak ha ta Namaratu ta netuldu na en nga mangatad ta katunung ku. 19 A yen ta kuman na nasi yak na ta lintig na en petta matolayak ta kuman na netuldu na Namaratu teyak. Te ya lintig na en hapa la ya pakkamun ku ta awan ta mabalin ku ta ibar na en am bakkan ta Namaratu ewan hapa la ya manguffun teyak.

20 A gafu ta nesipatak ta pasi ni Hesusen ta nekelansa na en ta krus a ya katolay kin a bakkan mantu ta tolay, te i Hesus ya nagtolay teyak. A ya angat kun ta ayanin a angat ku gafu ta pangikatalak ku ta Anak na Namaratu nga mangidduk teyak, te nesagapil na ya bari na en teyak petta melillikak ta pama-gang na Namaratu ta ngamin kiden nagliwat. 21 A awek mantu ilemad ya kallak na Namaratu teyak, te am angarigan ta matunung mina ya tolay ta pangitan na Namaratu gafu ta pangidulot na ta lintig na en a kenga mantu ya nepasi ni Hesus, a kuman na awan ta serbi na.

3

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

1 Ammi tekamuy nga taga Galasya a kuman na awan ta nonot muy, te maski am pake nepasikkal ku ya pasi ni Hesus tekamuy nga nangikaru ta liwat tam kiden a nepalubus muy haman ta itta ya nangayayyaw tekamuy, te pahig muy na ta matunung kam ta pakaitan na Namaratu gafu ta pangidulot muy ta lintig na en. 2 A itta mantu ya pohut ku tekamuy, te tekamuyen nangurug te Hesus a itta hud ya tinarabaku muy petta mapasinapān kam ta Kahalwa na Namaratu? A nagdulot hud ya Kahalwa na en tekamuy gafu ta nedulot muy ya lintig na en? Awa intu la nangidulotan na tekamuy ya pangikatalak muy ta damag ni Hesus nga nepadangag mi tekamuy. 3 A itan muy mantu ya kawan na nonot muy, te nekatalak muy biten ya Kahalwa na Namaratu ta gafu na pangurug muy, ammi ta ayanin a pahig muy haman ta itta ya sikan muy nga mangidulot ta uray muy hapa la.

4 A bakkan la ta yen ya pakaitan ta kawan na nonot muy, te nonotan muy para ya ngamin naattaman muy ta idi ta nakitapil kiden tekamuy gafu ta pangikatalak muy te Hesus, ammi ta ayanin a kuman na awan ta serbi na pagattam muyen, te pumahig kanan haman ta nakitapil kiden tekamuy ta idi. Ammi mabalin hud ta awan ta serbi na pagattam muyen? 5 A intu mina pagnonotan muy ya kadwan kiden kahulun muy nga itta ya pakapangwa da, te bakkan ta pangidulot da ta lintigen ya nepangatad na Namaratu ta Kahalwa na tekid petta itta ya pakapangwa da, te yen la ya nangatadan na ya pangikatalak da ta damag ni Hesus.

Ya Keangarigan Ni Abraham

6 A mappya ta nonotan muy hapa ya kasasaad ni mina Abraham, te ya uhohug na suraten gafu tentu a intu yan:

“Kinurug ni Abraham ya nebar na Namaratu tentu a yen ta nekwenta na Namaratu ta matunung i Abrahamen,” kunna.

7 A maski am inya mantu ya mangikatalak ta nekari na Namaratu ewan a yen hapa ya ikwenta na ta matunung ta kuman ni mina Abrahamen. 8 A ya uhohug na Namaratu te mina Abraham a

“Gafu ta iko, Abraham, a pake magasat hapa sangaw ya ngamin tolay ta ngamin kiden lugar,” kunna.

A ta nepaguhohug na Namaratu ta isin te mina Abrahamen a intu nepadangag na ya damag ni Hesus ta kawan na en para la, a nepesurat na hapa petta dana mepasikkal ya uray na en gafu ta Hentil kiden, te dana negakkad na ta isipat na kid hapa te mina Abrahamen am parigan da hapa ya pangurug na. 9 A maski am inya mantu ya mangidulot ta pangurug na ikid na pangikatalak na ta allak na Namaratu a yen hapa ya mesipat ta bendisyon na Namaratu nga nekari na te mina Abrahamen gafu ta pangurug na en hapa.

Ya Mapa-gang Gafu Ta Lintigen

10 Ammi ya awanen mangidulot ta pangikatalak na ta allak na Namaratu gafu ta intu ikatalak na ya pangidulot na ta lintig na en a yen sangaw ya mapa-gang gafu ta awena sa idulot ya ikatalak na en. Te ya takday para uhohug ta lebru na lintigen a

“Mapa-gang sangaw ya ngamin tolay nga awan mangidulot ta ngamin kiden nesurat ta lebru na lintigen,” kunna.

11 A kakurugan mantu ta awan ta matunung ta pakaitan na Namaratu gafu ta pangidulot na ta lintig na en, te ya uhohug ni mina Habakuk nga aglavun na Namaratu a

“Ya mangikatalak ta allak na Namaratu tentu a yen ya ikwenta na ta matunung, a matolay hapa sangaw nga magnayun,” kunna.

12 Ammi ta nepangatad na Namaratu ta lintig na en ta dadagkal tam kiden a awena haman nebar ta ikatalak da mina ya allak na tekid, te intu la nebar na ta

“Idulot muy la ya ngamin lintig ku nga neatad ku tekamuy, a matolay kam sangaw,” kunna.

13 Ammi gafu ta sa nagliwat kitam haman ta lintig na en a yen ta itta ya pangtaguhalin na tekitam. Ammi yen ta sinaka na kitam hapa ni Hesusen, te intu ya netali tekitam nga tinaguhali na Namaratu tentu en nagappa ta kayu en, te yen hapa ya uhohug na takday surat,

“Am itta ya nebesin ta kayu a yen ya pakaitan ta nagtalekudan na Namaratu,” kunna.

14-17 A pake nonotan muy,* kahkahulun, am inya ya sakā nesipat na Namaratu ta nepangikari na te Abrahamen, te **“Iko ikid na simsimam,”** kunna. A awena mantu sakā nesipat ya ngamin kiden simsima na am awa tatakday la. A awan ta takwan na ikayat na uhohugan am bakkan te Hesus Kristu. A yen ta immange i Hesus nga metali tekitam ngamin, petta mesipat hapa ya Hentil kiden ta allak na Namaratu nga nekari na te mina Abrahamen, pettam kumanen hapa a pasinapān na kid ta Kahalwa na en gafu ta pangikatalak da te Hesus.

A ya pake ipasikkal ku ta isin a maski am pake napozan ya nepangatad na Namaratu ta lintig na en, te nagpasa haman ya appatagatut a tallufulu darun, a bakkan ta yen ya tali na tulag na en te mina Abrahamen, te masmasikan haman ya tulag na en, te dana nepagasingan na haman. Am angarigan ta ikitam tolay ya mamadday ta tulag ikid na nabalin na naperman ya tulag tam a awena sangaw mabalin ta mauli. A kumanen hapa ta tulag na Namaratu te mina Abrahamen, te awena mabalin ta maazi. 18 A gagangay hapa ta kunna ten, te ya nekari na Namaratu te mina Abrahamen ikid na simsima na kiden a allak na la tekid, te awena para la nebar ya lintig na en. A am kakurugan mina ta isipat na kitam ta nekari na en te mina Abrahamen gafu ta nedulot tam ya lintig na en a bakkan mantu ta allak ya gafu na am awa pangidulot tam hud la ta lintig na en.

Ya Serbi Na Lintigen

19 Anu kawagan na mantu ta nedagga na Namaratu ya lintig na en? Anu hud ya serbi na? A yen ta nedagga na petta itta ya mangipasikkal ta liwat na tolay kiden. Ammi ape netunglak addet la ta neaange na simsima ni mina Abrahamen, te intu ya pake nangidulot ta nekari na Namaratu te Abraham. A pake naturturay para ya nekari na Namaratu te Abraham ammi ta lintig na en, te ta nepanggawat na tolay kiden ta lintig na en a bakkan haman ta Namaratu ya nangigawat awa dinob na hud la ya anghel na kiden, a ikid ya nangigawat te Moses kapye na kid netuldu ta tolay kiden. 20 Ammi ya nekari na Namaratu te Abraham a awan ta takwan na nangiuhohug tentu am bakkan ta Namaratu ewan hapa la.

21 A anu mantu ya maawatan tam ta lintig na en? Kuman na ikatupag na de ya nekari na en te mina Abraham? Bakkan ta kunna ten, ammi magduma ya pagserbi da. Te am angarigan ta neatad na mina ya lintig nga mangtolay tekitam a mabalin mantu ta matunung kitam tentu gafu ta pangidulot tam ta lintigen. 22 Ammi bakkan haman ta kunna ten, te ya lintig na en ya mangibar ta liwat tam, petta mangurug kitam te Hesusen nga mangikerutan tekitam, pettam kumanen a mesipat kitam hapa ta nekari na Namaratu te mina Abrahamen.

23 Ammi ta awena en para la neaange ni Hesusen a awan haman ta amu na tolay kiden ta kurugan da am bakkan la ta lintigen. A kuman na negalut kid mantu ta lintigen addet ta itta ya mangituldu tekid, petta mangurug kid te Hesus. 24 A ya lintigen mantu ya manggamma tekid ta kuman na mangtaronen ta abbing, te taronan na kid addet ta ketta sangaw ni Hesusen, te am mangurug kid tentu a ikwenta na Namaratu ta matunung kid na. 25 A gafu ta mangurug kitanan tentu a awetanan masapul ya manggamma tekitam.

26 A ta ayanin a ānāk kanan na Namaratu nga negitta tentu gafu ta pangikatalak muy te Hesus. 27 Te tekamuyen nagzigut gafu ta pangikatalak muy tentu a intun ya nonot muy ya nonot ni Hesus. 28 A ta kuman na pangitan na Namaratu tekamuy a awan ta nagdaduman muy, te bakkan kanan ta Hudyo ikid na Hentil, ikid na lalaki ikid na babbay, ikid na tagabu ikid na magpatagabu, te sa naggagitta kam haman gafu te Hesus. 29 A gafu ta nedagga kanan te Hesus a mekwenta kanan hapa ta simsima ni mina Abrahamen, a kwa muy hapa ya ngamin na nekari na Namaratu tentu.

4

Ya Kasasaad Na Awan Para La Makkamu Te Hesus

* **3:14-17** Nauli ya katunud na bersikulo kiden ta isin petta matarus ya bida. A kunna sin ya katunud da: 16, 14, 17, 15.

1 A pake bidan ku para ya keangarigan na
abbing nga taronan na mangtaronen, te am
angarigan ta itta ya isirak na dama na ab-
bingen tentu a awena bit ibbalan na abbin-
gen ta kaabbing na para la. A maski am kwa
na ya ngamin kiden isirak na dama na en
tentu a negitta bit la ta tagabu en nga awan
ta kwa na, 2 te takwan bit la ya makkamu
magtaron tentu ikid na kwa na kiden addet
ta arawen nga nebar na dama na en. 3 A
kumanen hapa tekami nga Hudyo ta idi ta
awemi en para la pakkamu ta kustu, te ya
lintig na Namaratu nga nesirak na dadagkal
mi kiden tekami a yen ya kuman na nag-
turay tekami ta idi. 4 Ammi ta pakadatang
na arawen nga nebar na Namaratu a yen ya
nepangidob na ta Anak na en Hesus, ammi
neanak hala na tolay. A sa nedulot na hapa
ya ngamin nebar na Namaratu ta lintig na
en, 5 petta ipasikkal na ta intu ya makabalin
nga mangsaka ta tolay kiden nga iturayan
na lintigen, pettam kumanen a alapan na
kami hapa na Namaratu ewan ta pake ānāk
na. 6 A gafu ta nesipat na kam hapa nga
Hentil a amu tam ta anak na kitanan gafu
ta pagyanan na kitam na Kahalwa na en
nga nagyan ta Anak na en Hesus, a yen
ta “**Amang Namaratu** ”, kuntam hapa ta
pakimallak tam tentu. 7 A gafu ta allak na
Namaratu tekitam a bakkan kitanan mantu
ta kuman na tagabu nga iturayan na lintig-
en, te pake ānāk na kitam na Namaratu
ewan, a gafu ta anak na kitam a isipat na
kitam hapa ta ngamin kwa na.

8 A ya kasasaad muy ta idi ta awemuyen
para la pakkamu ta Namaratu a kuman na
nakitagabu kam ta magdaduma na paki-
mallakan nga bakkan ta Dyos. 9 Ammi
ta ayanin gafu ta amu muy na ya Nama-
ratu nga nakipakamu tekamuy a anu kawa-
gan na ta ikayat muy magtoli ta nagtaleku-
dan muyen? Te kuman na ikayat muy ha
patagabu ta makafuy ikid na awan makauf-
fun tekamuy. 10 A gafu ta magtalaw kam
para la ta nagtalekudan muyen a ngilinan
muy haman ya kadwan kiden araw, ikid na
hulan, ikid na darun, ikid na magdaduma
na pyesta. 11 A yen ta nagburungak na teka-
muy te kuman na kenga de ya pagbannag
ken tekamuy.

Ya Kapopoyung Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

12 A yen ta pake ipasikkal ku tekamuy,
kahkahulun, ta parigan dak mina ta ayanin,
te nagbalinak hapa ta kuman na ikamuy
Hentil, te nagtalekudan kun haman ya
gagangay na sakā Hudyok kiden petta man-
gurugak te Afu Hesus. 13 A teyaken nangi-
padangag ta damag na en tekamuy ta
neangeken tekamuy a mappya haman ya
nepagpadulot muyen teyak, te amu muy
ta umange yak ta agyan muy gafu ta takit
na barikin. 14 A nazigatan kam hapa gafu
ta takit ken, ammi maski kunna ten a
awedak haman nedadula, ikid na awedak
nagtalekudan, te pinagdulot dak ta kuman
na anghelak na Namaratu ewan, ta kuman
na pagpadulot muy mina te Hesusen. 15 A
pake matalak kam paen teyak, te magge
kilotan muy ya mata muy kiden ta talak
muy teyak, petta iatad muy kid mina teyak.
A anu hud mantu ya liwat ku ta nagdulay
na ya nonot muy teyak? 16 Pinagbalin dak
de ta ikatupag muy gafu ta nabidak ya kustu
tekamuy?

17 Ammi ya mangayayyaw kiden nga
magpakolang tekamuy a dulay ya pag-
pakolang da, te ikayat da ta makigungay
kam tekami, petta ikid hapa la ya pakolan-
gan muy. 18 A mappya hapa ta itta ya
magpakolang tekamuy am mappya la ya
pagpakolang da ta kuman na iyaken ta ket-
taken tekamuy. 19 Ammi gafu ta nagsunsun
kam, anak ku, a mazigatanak ha ta kuman
na maganak, te kuman na pidwan ku ha
ya tarabakuken tekamuy, petta pake kustu
mina ya pangurug muy te Hesusen nga
mangikerutan tekamuy. 20 Ampade itta yak
mina tekamuy ta ayanin petta sang malapat
mina ya paguhohug ku tekamuy, te mag-
burungak gafu ta kapopoyung na nonot ku
tekamuy.

Ya Keangarigan Na Duwa Kiden Babbay

21 A itta hapa ya damagan ku tekamuy,
te am ikayat muy ha megalut ta lintigen a
amu muy hud am anu sangaw ya kasasaad
muy? 22 Intu mina pagnonotan muy ya
duwa kiden anak ni mina Abrahamen nga
binida ni Moses ta surat na en. Te ya tak-
day a kuman na tagabu, te anak haman na
tagabu na en, ammi ya takdayen a bakkan
ta tagabu, te anak na pake atawa na en Sara.
23 A ya anak na tagabu na en a neanak hala
ta kuman na gagangayen meanak. Ammi
ya anak na pake atawa na en a intu hala
ya nekari na Namaratu tekid, a awan mina
yen am bakkan ta uray na Namaratu ewan.
24-25 Ammi ya bida na duwa kiden babbay
nga naganak a maumag hapa ya ikayat na
uhohugan, te ikid hala ya kuman na keang-
garigan na duwa kiden tulag na Namaratu
ta tolay. Te ya babbayen nagtagabu nga
nagngagan te Hagar a intu hala ya keangari-
gan na lintig na en nga neatad na ta Istralita
kiden ta agyan na Bagetayen Sinay ta iten
Arabya, te ya babbayen ikid na lintigen a
kuman na naggitta kid naganak ta tagabu.

A ya tolay kiden taga Herusalem nga du-
magdag para la ta lintigen a ikid ya ku-
man na anak ni Hagar, te naggitta kid mag-
tagabu. 26 Ammi ikitam nga mangurug te
Afu Hesus a bakkan kitam ta tagabu, te

kuman na anak kitam ni mina Sara en nga pake atawa ni Abraham. A yen ta awetam parigan ya tolay kiden nga taga ili na Herusalem ta lutakin, te ya ili na Herusalem ta langitewan ya kakurugan na lugar tam.
27 A ya linavun ni mina Isayasen ta surat na
en a ad-addu sangaw ya anak ni Sara ammi
ta tagabu en, te ya uhohug na en a
“Magayayat kan, iko nga awan nakaanak,
a pake gimihawa ka,
te maski nabaybay-an ka a ad-addu sangaw ya anak mu nga iatad na Namaratu
ammi ta anak na gagangayen maganak nga seatawa,” kunna.
28-29 A ikitam, kahkahulun, nga mangurug te Hesus, a naggitta kitam te mina Isaken nga neanak ni mina Sara en, te sa ikitam ya ānāk kiden ni mina Abraham nga nekari na Namaratu tentu. Ammi intu para nonotan muy ya kasasaad na duwa kiden anak ni Abraham ta idi, te ya neanaken ta kuman na gagangayen meanak a tinapil na i Isaken nga neanak ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu. A kumanen hapa tekitam ta ayanin, te tapilan na kitam hapa na dumagdag kiden ta lintigen. 30 Ammi awetam mina burungan yen, te intu mina nonotan tam ya uhohug na Namaratu te Abrahamen nga nesurat ta kumanin:
“Patugutam la ya tagabu ina ikid na anak na, te awena mabalin ta mesipat ya anak na tagabu ta kesipatan na anak na awan magtagabu,” kunna.
31 A yen mantu ya ibar ku tekamuy, kahkahulun, petta maawatan muy mina ya kasasaad muy. Te ikitam nga mangurug te Afu Hesus a awetanan negalut ta lintigen ta kuman na ānāk kiden na tagabu. Te bakkan haman ta ānāk na tagabu ya mesipat ta nekari na Namaratu te mina Abraham am awa anak na awanen magtagabu.

5

Awetam Timuluk Ta Magpatagabu Tekitam

1 A awetanan mantu megalut ta lintigen, te inubadan na kitam ni Afu Hesus. A gafu ta naubadan kitam a awetam hapa timuluk ta magpatagabu kiden mina tekitam, te magintak kitam hud la ta nakaubadan tamen. 2 A pake nonotan muy ya ibar kin tekamuy: te am pabanggitan muy ya bari muy gafu ta yen ya ikatalak muy ta mangikerutan tekamuy a awan mantu ta pakesipatan muy te Hesus. 3 A pake ipasikkal ku para tekamuy ta am itta tekamuy ya pabanggit gafu ta yen ya ikatalak da nga mangikerutan tekid a mappya mantu ta sa idulot da ya ngamin nesurat ni mina Moses ta lintigen. 4 Te am pahig da ta matunung kid sangaw ta pangitan na Namaratu gafu ta pangidulot da ta lintig na en a nakigungay kid na mantu te Hesusen nga Mangikerutan, te awedan ikatalak ya allak na Namaratu tekitam. 5 Ammi ikitam nga mangikatalak ta panguffun na Kahalwa na Namaratu tekitam a itta ya ikatalak tam ta matunung kitam ta pangitan na Namaratu gafu ta pangikatalak tam te Hesus. 6 Te am nedagga kitanan te Hesus a awan bale am nabanggit kitanan hapa ono am awetam nabanggit, te intu la ikayat na Namaratu ta ipasikkal tam ya pangurug tam tentu gafu ta pangidduk tam ta ikattolay tam kiden.

7 A mappya haman ya pangurug muy ta idi, ammi anu haman ta netuluk muy ta itta ya manabtabang tekamuy petta awemuy ikatalak ya kakurugan nga netuldu mi tekamuy. 8 Te ya ipapilit na manabtabang kiden tekamuy a bakkan haman ta Namaratu ya nagafun na, te takwan haman ya nangayagan na tekamuy. 9 A am ituluk muy ta itta ya mangituldu ta killu tekamuy a pake sumaned sangaw ya ituldu da ta ngamin kiden tekamuy. 10 Ammi maski am kunna ten ya uhohugan ku tekamuy a ikatalak ku la ta pagnonotan na kam ni Afu Hesus petta megitta ya nonot muy ta kuman na nonot ku. A maski am inya ya manabtabang ta pangikatalak muy te Hesus a Namaratu sangaw ya makkamu mangpa-gang tentu.

11 A pahig de na kadwan kidina ta iyak para la ya takday nga mangipasikkal ta mabanggit mina ya tolay. Ammi am kakurugan mina ta kunna ten a anu kawagan na mantu ta tapilan nak para na sakā Hudyok kiden nga magpabanggit ta tolay? Te am ipadangag ku mina ta mekerutan ya tolay gafu ta kabanggit na en a awedak na mina tapilan. Ammi yen ta ikatupag dak la gafu ta intu la ipadangag ku ya nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden tentu en nagappa ta krus. 12 Ammi ya ikayat kin mina ta magpabanggit kiden nga mamopoyung tekamuy a kaponan da mina ya bari da am angarigan ta intu la ikatalak da ya nagalgal ta bari da.

Naubadan Kitam Petta Magserbi Kitam Ta Kappyanan

13 Ammi tekamuy, kahkahulun, a inalap na kam na Namaratu ewan petta maubadan kam ta nakegalutan muyen. Ammi maski am naubadan kanan a bakkan mina ta yen ya pambar muy petta intu tarabakun muy ya angzen ta awa ikayat na bari muy, te mappya ta magintagtagabu kam la ta pagkaid-idduk muy. 14 Te ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a

“Iddukam ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu ta barim,” kunna.
A am tarabakun muy mantu ya kuman na inuhohug na in ta isin a mekwenta ta kinurug muy ya ngamin lintig na. 15 Ammi am idulot muy la ya magtatapil, ikid na ginduk-dukmar, a itan muy sangaw awa maperdi sangaw ya pakikahulun muy te Afu Hesus.

Ya Gagangayen Nonot Tam Ikid Na Kahalwa Na Namaratu

16 Mappya mantu, kahkahulun, ta petuldu kam ta Kahalwa na Namaratu nga magyan tekamuy, petta awemuy sangaw medulot ya gagangayen nonot muy. 17 Te ya gagangayen nonot tam a tabtabangan na ya ikayat na Kahalwa na Namaratu, a ya ikayat na Kahalwa na en a tabtabangan na hapa ya ikayat na gagangayen nonot tam, petta awetam idulot ya gagangayen tarabakun tam. Te ya gagangayen nonot tam ikid na Kahalwa na Namaratu a magkakatkatupag kid. 18 A gafu ta ittan ya Kahalwa na Namaratu tekamuy nga mangituldu ta mappya a awan mantu ta serbi na lintigen tekamuy, te awan haman ta panguffun na. 19 Ammi am tumuluk kam ta gagangayen nonot muy a intu sangaw tarabakun muy ya mangadallaw, ikid na magnonot ta dupal na nonot, ikid na magatattug, 20 ikid na mangiatang ta sinang dyos, ikid na maganitu, ikid na mangikatupag, ikid na makitapil, ikid na mangahugu, ikid na mafulotan magporay, ikid na maginggum, ikid na makikattway, 21 ikid na makipassil, ikid na magillaw, ikid na mafulotan magragsak, ikid na kadwan para na kumanin. A pake itabarang ku tekamuy ta kuman na nabidak tekamuy ta idi ta am itta ya mangwa ta kumanin kid na tarabaku a aweda sangaw mesipat ta pangikerutan na Namaratu.

22 Ammi am kurugan muy ya Kahalwa na Namaratu nga magyan ta bari muy a mappya sangaw ya patarabaku na tekamuy, petta intu la tarabakun muy ya mangidduk, ikid na matalak, ikid na makikappya, ikid na magattam, ikid na mangikallak, ikid na mangatad. 23 A uffunan na kam hapa petta mekatalak kam, ikid na masippat kam, a petta iguwad muy hapa ya bari muy ikid na nonot muy. A am yen kid na tarabaku ya pakkwa na tekamuy a anu hud para ya serbi na lintigen tekamuy, te awan haman ta lintig nga mangihangat ta isin kid na tarabaku. 24 Te ya ngamin kiden tolay nga nedagga te Afu Hesus a nesipat dan hapa ya gagangayen nonot da ta nagappan ni Hesusen, kontodu ngamin kiden pinassilan da. 25 A gafu ta ittan tekitam ya Kahalwa na Namaratu nga mangtolay ta kahalwa tam a mappya ta sigida parigan tam ya ituldu na tekitam. 26 A awetam hapa magparayag, te awan sangaw ta iatad na am awa pakidibati tam, ikid na pagimpaspassil tam.

6

Ya Pagpatunung Tam Ta Bari Tam Ikid Na Kahulun Tam

1-2 A maski am anu ya problema muy ikid na zigat muy, kahkahulun, a mappya ta magkauf-uffun kam, petta medulot muy ya lintig ni Hesusen, te “**Magkaid-idduk kam**,” kunna. A am angarigan ta itta ya meddatangan muy nga magliwat, a ikamuy nga napasinapān ta Kahalwa na Namaratu ya ange mina mangtabarang tentu. Ammi mappya ta malapat ya pangtabarang muy tentu, te am awemuy hapa nonotan ya bari muy a mabalin ta masanat kam hapa magliwat. 3 Te am pahig tam ta malalaki ya amu tam ta awan haman ta kalalaki tam a ayayyawan tam hala ya bari tam. 4 A bakkan mina ta ikattolay muy ya pakanonotan muy ta malalaki kam, te intu hud la nonotan muy ya Namaratu ewan, te am sagappyan na kam a yen mina ya gafu na talak muy, a bakkan ta ikattolay muy ya gafu na. 5 Te am anu ya patarabaku na Namaratu ta tagtakday tekitam a mappya ta yen ya tarabakun tam.

6 A ikamuy hapa nga metuldu ta uhohug na Namaratu a mappya ta isipat muy hapa ya mangituldu tekamuy ta magserbi tekamuy. 7 A awemuy pahig ta maayayyaw muy ya Namaratu, te maski am anu ya imula na tolay a kumanen hala sangaw ya apitan na. 8 A am intu la imula tam ya ikayat na bari tam a awan mantu sangaw ta takwan na maapit tam am awa pasi tam nga magnayun. Ammi am intu imula tam ya ikayat na Kahalwa na Namaratu tekitam a intu sangaw maapit tam ya magnayun na angat gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam. 9 A mappya mantu ta awemuy mahulat nga mangipaita ta mappya, te am awemuy magkafuy a itta hala sangaw ya apit muy nga mappya, a awena hapa sangaw matalantan. 10 A yen ta kanayun ipaita muy mina ya mappya ta ngamin tolay ta ketta para la na araw muy, aglalo ta kahulun muy kiden nga mangurug.

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Magpabanggit Kiden

11 A ya isurat kun tekamuy ta mapozan a itan muy awa pake dakal ya letra na kiden petta pake nonotan muy ya ibar kin:

12 YA MANGIPAPILIT KIDEN TA MABANGGIT KAM MINA A IKAYAT DA TA ITTA MINA TA BARI MUY YA PAKAITAN TA PAKIDAGGA MUY TEKID, PETTA MALILLIKAN DA YA PANGIKATUPAG NA

SAKA HUDYO DA KIDEN TEKID GAFU TA AWEDA IKATALAK YA PASI NI HESUSEN.

13 Ammi maski am nabanggit kid ta kuman na nebar na lintig na Namaratu a aweda haman kurugan ya kadwan kiden nebar na. A ikayat da ta mabanggit kam hapa ta kuman na ikid petta matalakan kid gafu ta nagalgal ya bari muy kiden. 14 Ammi teyak hapa la a annun ku ikatalak ya nagalgal ta barikin? Te awan ta takwan na ikatalak ku am bakkan la ta Dafu tamewan Hesus nga nangikaru ta liwat ku kiden ta nagappan na en. A gafu ta nesipatak hapa ta pasi na en a matabeng teyak ya ngamin kiden pakolangan na awan kiden mangurug, a matabeng hapa ya pakolangan ku tekid. 15 A maski am nabanggit ya tolay, ono awena nabanggit, a awan haman ta pagduman da, te intu la mekwenta ya bagu na nonot. 16 A Namaratu hapa sangaw ya mangikallak ta ngamin kiden mangpahig ta isin na lintig petta mappya kid la, te yen kid ya Istralita na Namaratu nga kakurugan. 17 A awek na sangaw ikayat ta itta sangaw ya mangihuya teyak ta kuman na awek turin ni Hesus, te ya ngamin kiden piglat ku ta barbarikin nga neatad na mangikatupag te Hesus a yen kid ya pakaitan ta iyak hala ya turin na nga kakurugan.

18 A ya Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan tekitam, ampade intu hala ya makkamu tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Efeso Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya takday para na ili nga nangipadangagan nig Pablu ta damag ni Hesus a intu hala ya ili na Efeso. Am basam ya **Tarabaku Na Turin Kiden** kapitulo 19 ikid na 20 a mabasam hapa ya pagpasyar nig Pablu ta isin na ili, te medyo nabayag hapa ta isin na ili nga mangituldu ta uhohug na Namaratu. Ta damo na ange na en ta isin a magge nagtatapil ya tolay kiden gafu tentu, te yeyen na ili ya mayor na pangpaddayan da ta sinang dyos na dyos da en Artemis. A gafu ta nangurug ya pake addu na tolay ta nepadangag ni Pablu a nagtalekudan da ya sinang dyos kiden nga ilaku na pandayān kiden. A ya dafu na pandayan kiden a intu ya nangsanat ta tolay kiden petta pagangan da mina i Pablu. Ammi mappya te aweda nasi-ged, a nagtugut hapa.

A ta nepagsurat ni Pablu ta mangurug kiden ta ili na Efeso a nabalud ta ili na Roma. A ye-yen na surat ya pake mangipasikkal ta kadakalan na bendisyon na Namaratu tekitam mangurug gafu te Hesus Kristu. A ya nesurat ni Pablu a intu yan:

1-2 Tekamuy nga tolay na Namaratu taga
Efeso nga mangikatalak te Hesus Kristu;
Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu
Hesus ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus gafu ta uray na Namaratu ewan.

Ya Bendisyon Na Namaratu Ta Itta Kiden Te Hesus Kristu

3 Ampade madaydayawan ya Namaratu ewan nga Dama na Dafu tamen Hesus Kristu, te pinasinapan na kitam ta magdaduma na kappyanan na pakapangwa na en gafu ta itta kitam te Hesus. A yen kid na kappyanan ya magserbi tekitam ta lugar na ewan nga awan maita. 4 A gagangay ta pinasinapan na kitam, te ta kawan para la na lutakin a dana uray na Namaratu ta isipat na kitam te Hesus, petta awan sangaw ta pagkurangan tam am awa megitta kitam hala tentu nga meduma ta gagangay la na tolay. 5 A gafu ta idduk na tekitam a dana nekari na ta magbalin kitam ta anak na kiden gafu ta pangsaka ni Hesus tekitam, petta idulot na hapa ya uray na en tekitam.

6 A nekwenta na kitam ta anak na petta madayawan hapa ya kalalaki na allak na en tekitam, te nesipat na kitam ta Anak na en nga matakit ta nonot na. 7 A ta pasi na Anak na en a nasaka na kitam ta daga na en, te nekaru na ya liwat tam kiden petta mapakoma kitam. 8 A pake nasurok para ya allak na Namaratu tekitam, te pinasinapan na kitam para ta kuman na amu na en, petta maawatan tam ya ngamin allak na tekitam. 9 A nepakamu nan hapa tekitam ya uray na en nga nelemad na ta idi, petta magdulot ya bendisyon na en nga nekari na tekitam gafu te Hesus Kristu. 10 Te ya uray na en nga magdulot sangaw ta maatubang na araw a i Hesus sangaw ya pagdadaggan na ngamin kiden nawatwatek ta lutakin kontodu langitewan.

11-12 A ta kuman na ikami hapa nga Hudyo a ikami ya popolu kiden pinili na petta medagga kami te Hesusen. Te addet ta nekapadday na ngamin kiden napadday a dana nekari na ta ikami ya kabukodan na kwa na nga matakit tentu. A gafu ta mangurug kamin a nagdulot na ya ikayat na Namaratu ewan tekami, petta intu sangaw ya madayawan gafu tekami nga napopolu kiden nangikatalak te Hesus. Te maski am anu ya makmakkwa ta utun na lutakin a pagbalinan na ya ngamin ta kuman na ikayat na en. 13 Ammi bakkan la ta ikami nga Hudyo am awa ikamuy hapa nga bakkan ta Hudyo. A gafu ta nedagga kanan hapa te Hesus a sininyalan na kam hapa na Namaratu ewan. Te tekamuyen nakadangag ta kakurugan ta uhohug na Namaratu a kinurug muy ya damag na pangikerutan na tekamuy. A gafu ta pangurug muy a neatad na ya Kahalwa na en petta kuman na sinyal na tekamuy, te yen ya nekari na ta ngamin kiden mangurug tentu. 14 A ya Kahalwa na en hapa ya mangipasikkal tekitam ta itta hala sangaw ya iatad na Namaratu tekitam, petta pake maubadan kitam ta ngamin kiden dulay, petta Namaratu hapa ya madayawan gafu ta ngamin allak na tekitam.

Ya Pakimallak Ni Pablu

15 A teyaken nakadangag ta mangurug kanan te Afu Hesus ikid na iddukan muy ya tolay na kiden, 16-17 a awek mahulat mangibosag ta talak ku ta Namaratu gafu tekamuy. A gafu ta intu hala ya Dyos ni Afu Hesus ikid na Dama tam nga seppakapangwa a kanayun pakimallak ta kam hapa tentu, petta padakalan na para ya amu muy tentu gafu ta Kahalwa na en, te intu ya mangatad ta malalaki na nonot petta amu muy ya nelemad na ta awan kiden mangurug. 18 A adangan ku para ta pake pagdakaran na ya nonot muy, petta pake amu muy ya ikatalak muy tentu gafu ta pangalap na en tekamuy, a petta amu muy hapa ya kalalaki na pagba-nang na en nga isipat na ta tolay na kiden, 19-20 a kumanen hapa ta kalalaki na pakapangwa na en nga mamaspasikan tekitam nga mangurug. A

pake malmalalaki ya pakapangwa na ammi ta ngamin kiden makapangwa, te yen ya nepangtolay na te Hesus ta nepasi na en, kapye na pinātā-nāng ta langitewan. A ta ayanin a umatogkok na ta kanawan na Namaratu ewan nga makipagturay tentu ta lugar na ewan.

21 A tentu en nakapagtogkok ta iturayan na Namaratu ewan a pake napātā-nāng na ammi ta ngamin kiden anghel ikid na anitu nga itta ya turay da ikid na pakapangwa da. A naatadan hapa ta ngagan na nga pake malmalalaki ammi ta ngamin kiden ngagan ta ayanin ikid na maatubang. 22 Te intu ya pinagturay na Namaratu ta ngamin kiden naparatu ta ngamin paglelehutin, yaga intu hapa ya nesaad na ta kuman na ulu na ngamin kiden mangurug ta paglelehutin. 23 Te ya pagdadagga na ngamin kiden mangurug ya mekwenta ta bari na en, te ikitam ngamin nga mangurug ya kedaggan ni Hesusen, a intu hapa ya makalannat ta tagtakday mangurug ta ngamin kiden lugar.

2

Ya Pagkappyanan Na Allak Na Namaratu

1 A ta kuman na ikamuyen ta awemuyen para la nepangurug a dana nasin ya kahalwa muy gafu ta pagsoysoy muy ta Namaratu ikid na liwat muy kiden. 2 A intu la tinarabaku muy ya kuman na gagangay na tolay kiden nga awan makkamu ta Namaratu, te kinurug muy ya akkimohayan na anitu kiden nga itta ta paglelehutin, te anitu en hala ya mamaspasikan ta tolay kiden nga magsoysoy ta Namaratu. 3 A kumanen haman tekitam ngamin ta idi, te intu la tinarabaku tam ya dulayen nga kinaragatan na nonot tam, te maski am anu ya kinaragatan na bari tam ikid na nonot tam a yen ya tinarabaku tam. A gafu ta dulay ya gagangay tamen ta idi nga nesigud tekitam a awan ta inindagan tam am bakkan la ta pangpa-gang na Namaratu tekitam, te sa naggagitta kitam na ngamin tolay.

4 Ammi gafu ta pake maidduk ya Namaratu ewan ikid na malogon mangikallak, a nekallak na kitam hala ta pangidduk na tekitam. 5 A pake dakal hapa ya idduk na tekitam, te maski am nasi kitam para la gafu ta pagsoysoy tam tentu a tinolay na kitam, te nesipat na kitam ta nepangtolay na te Afu Hesus. A nekerutan kitam mantu gafu ta allak na Namaratu tekitam. 6 A gafu ta nesipat kitanan ta nepagtolay ni Hesus a nesipat kitanan hapa ta agtogkokan na en ta lugar na Namaratu ewan, petta makipagturay kitanan hapa tentu ta ngamin, 7 petta am dumatang na sangaw ya kaarawan na pagturay ni Hesus a ikitam hapa sangaw ya pakaitan na kalalaki na allak na Namaratu ikid na pangidduk na en tekitam gafu ta pakesipat tam te Hesus Kristu. 8 A bakkan mantu ta kalalaki tam ya gafu na pangikerutan na Namaratu tekitam, te allak la na tekitam gafu ta pangikatalak tam te Afu Hesus. 9 A bakkan hapa ta tarabaku tam ya gafu na nangikerutan na tekitam, petta awan na sangaw ta meparayag tam ta atubang na ewan. 10 Te maski am anu ya kalalaki tam nga mangwa ta mappya a Namaratu haman ya nagafun na gafu ta pakesipat tam te Hesusen, te dana neparan na ya tarabakun tam nga mappya, petta yen ya idulot tam.

Ya Pagpadagga Na Namaratu Ta Hudyo Ikid Na Hentil

11 A yen ta nonotan muy mina, kahkahulun, ya katolay muy ta idi, te Hentil kam haman ta nekeanak muy, a awemuy nabanggit ta kuman na Hudyo kiden. A yen ta ikatupag da kam, te ibar da ta awan ta kwenta muy ta Namaratu gafu ta awena kan nasinyalan na bari muy ta kuman na netuldu ni Moses ta lintigen. 12 A gafu ta kumanen a awan ta nekatalak muy ta mesipat kam sangaw te Hesus Kristu, te awemuy haman nesipat ta Istralita kiden nga tolay na Namaratu. A gafu ta Hentil kam a awemuy hapa nesipat ta tulag na en te mina Abrahamen. A awan mantu ta nekatalak muy ta idi, te awan haman ta Dyos muy nga makkamu mina tekamuy ta paglelehutin. 13 Ammi ta ayanin gafu ta itta kanan te Hesus a neabikan na kam ta Namaratu, te ya daga na en ya nangikaru ta liwat muy kiden.

14 I Hesus mantu ya nangpamappya tekitam ngamin nga Hudyo pase bakkanen ta Hudyo, te inazin na ya pagingkatkatupag tam, a pinagdagga na kitam. 15 Te ya lintig na Namaratu nga netuldu ni mina Moses ta Hudyo kiden a dinugiman na haman ya Hentil kiden ta idi. Ammi ta ayanin a newasa ni Hesus ya lintig na en kontodu ngamin kiden netuldu ni mina Moses gafu ta pasi na en. Te ya pasi na en ya nagdulotan na ngamin kiden netuldu ta lintigen, petta azo mesipat tentu ya Hudyo pase bakkan ta Hudyo. A gafu ta pinagdagga na ya duwa kiden na tolay te Hesus a mekwenta kid na ta kuman na tatakday la na tolay nga bagu pinaratu na, a magkāmappya kid na sangaw ta pagingkatkatupag da. 16 A gafu ta sa nekaru ni Hesus ya ngamin kiden liwat na Hudyo kiden pase Hentil kiden a mabalin ta azo magkofun kid na ta Namaratu, te awan na ta pangikatupagan na tekid.

17 A gafu ta ange ni Hesus ta lutakin a yen ta mepadangag ya damag na pakikofun na Namaratu tekamuy Hentil nga awan

nakkamu tentu, a kumanen hapa ta Hudyo
kiden nga nakitulagan na ta idi. 18 Te am
mangurug kitam te Hesus a sa pasinapān na
kitam ta Kahalwa na Namaratu, kompormi
am Hudyo kitam ono Hentil kitam, petta
sa makaabikan kitanan ta Dama na ewan
gafu ta Kahalwa na en nga iatad na tekitam.
19 A yen ta awemuy na sangaw madugi-
man nga makidagga ta tolay kiden na Na-
maratu, te sa nagdadagga kitam haman,
a sa magkakahulun kitam nga makidama
ta Namaratu ewan. 20 A sa nekwenta na
kitam ngamin ta kuman na bali na en, te
ya popolu kiden turin ni Hesus ikid na
aglavun kiden nga nangiuhohug ta ibar na
Namaratu a yen kid ya kuman na arigi na
bali na en, a nedagga kanan hapa tekid.
Ammi i Afu Hesus ya mayor na arigi, 21 a
intu ya tunudān na kadwan kiden ramyenta
na bali. A masesenut mapatayuk ya bali
en petta magbalin ta kuman na kapilya
nga pagyanan na Namaratu ewan. 22 A
gafu ta timunud kanan hapa te Afu Hesus
a nedagga kanan hapa ta paddayan na en
bali nga pagyanan na Namaratu gafu ta
Kahalwa na en nga magyan tekitam.

3

Ya Nepakamu Na Namaratu Te Pablu

1 A yen ta itta yak ta agbaludanin, te
kuman na uray ni Afu Hesus ta mabalu-
dak gafu ta pangipadangag ku ta damag na
en tekamuy Hentil. 2 Te dana amu muy
haman ta iyak ya nekatalak na Namaratu
nga mangipadangag ta allak na en tekamuy
Hentil. 3-5 A ta kuman na nesurat kin ta
ayanin ta assang la a itta ya nepakamu na
Namaratu teyak nga awena amu na popolu
kiden dadagkal, te nelemad na tekid. Ammi
ta ayanin a ikami nga turin ni Hesus ikid
na aglavun kiden a nepakamu nan ya uray
na en tekami gafu ta Kahalwa na en. A
am nabalin kanan sangaw nga magbasa ta
surat kin a amu muy sangaw am had kunna
pangawatan ku ta uray na Namaratu nga
mehulun ta Anak na en Hesus Kristu. 6 Te ya
nepakamu na tekami a bakkan la ta Istralita
kiden ya tolay na Namaratu, te nesipat nan
hapa ya kadwan kiden tolay nga bakkan
ta Istralita, petta sa magkakahulun kid nga
medagga ta bari ni Afu Hesus, petta parefu
kid makagamid ta bendisyon na Namaratu
nga nekari na te mina Abraham gafu ta
pangikatalak da ta damag ni Hesus.

7 A gafu ta allak na Namaratu teyak a
pinasikan nak na pakapangwa na en, petta
magbalinak ta daddoban na en nga ange
mangipadangag ta damag ni Afu Hesus. 8 A
ta kuman na uray kin hapa la a iyak ya ku-
man na kaaassangan na ngamin kiden tolay
na Namaratu, ammi iyak hala ya inatadan
na ta allak na pakapangwa na en, petta
ipadangag ku ya kadakalan na bendisyon
ni Hesus nga awena mabilbilang ta ngamin
kiden Hentil. 9 A iyak hapa ya pinatudunan
na petta pake ipalawag ku tekid ya uray
na Namaratu ewan nga nelemad na ta idi
addet ta ayanin. 10 A yen ta pinagdadagga
na Namaratu ya ngamin kiden mangurug
te Hesus, petta magbalin kid ta takday la
na iglesya, petta yen sangaw ya pakaitan
ta magindumohuma na kalalaki ikid na
pakapangwa na Namaratu ewan, te yen ya
ipakamu na ta ngamin kiden anghel ikid
na anitu nga seppakapangwa ta lugar na
ewan. 11 Yen ya dana uray na Namaratu
nga nekari na ta kawan para la na ngamin
kiden napadday, a ta ayanin a nagdulot na
hapa gafu ta Dafu tam ewan Hesus Kristu.
12 A gafu ta pangikatalak tam tentu a itta
ya ikatalak tam ta awetam madugiman nga
umabikan ta Namaratu ewan petta adan-
gan tam ya ikayat tam tentu. 13 A yen ta
ibar ku tekamuy ta maski am nabaludak
gafu ta pangipadangag ku te Hesus teka-
muy a awemuy tampan ya talak muy ta
nepadangag ken tekamuy, te yen haman ya
mangatad ta pakedayawan muy ta atubang
na Namaratu ewan.

Ya Pakimallak Ni Pablu Ta Mangurug Kiden

14-15 A gafu ta isin a magtumagak nga
makimallak ta Dama tam ewan nga naga-
fun na ngamin kiden tolay ta lutakin pase
langitewan. 16 Te pake pakimallak ta kam ta
isipat na kam na Namaratu ta pagba-nang
na kalalaki na ewan, petta pake magsikan
ya nonot muy nga makkamu tentu gafu
ta pakapangwa na Kahalwa na en nga
magyan tekamuy, 17 a petta pake metunglak
hapa i Afu Hesus ta nonot muy gafu ta
pangikatalak muy tentu. A adangan ku
para ta pake magramut ya pagkaid-idduk
muy, 18 petta maggagitta kam na ngamin
kiden tolay na Namaratu nga makaawat
ta ngamin kadakalan ikid na pagaddetan
na uray na Namaratu ewan ta iglesya na
en, 19 a petta pake marikna muy hapa ya
idduk ni Hesusen tekamuy nga awetam sa
maawatan, a petta sa mapasinapān kam ta
kuman na kadyos na Namaratu ewan.

20-21 Ampade intu mina ya kanayun ma-
daydayawan addet ta addet gafu tekitam
nga iglesya na en, ikid ni Hesus Kristu. Te
maski am anu ya manonot tam ta adangan
tam tentu a mabalin ta pake surokan na
para gafu ta pakapangwa na en nga mang-
pasikan tekitam.

4

Ya Pagtatakday Na Bari Ni Hesus Kristu

1 A ta kuman na iyak hapa nga mabalud
gafu ta pangurug ku te Afu Hesus, a itta ya
pakikekallak ku tekamuy, kahkahulun, te
2 mappya ta intu tarabakun muy ya megitta
ta nangayagan na Namaratu tekamuy. Te
awemuy mina pātā-nāngan ya bari muy ta
kahulun muy kidina, awa mapmappya hud
la ta masippat kam tekid. A magkaat-attam
kam ikid na magkatultuluk kam gafu ta
pagkaid-idduk muy. 3 Te mappya ta awe-
muy magtatapil am awa pake kengan muy
hud la ya pagkakabagis muy, te pinagtatak-
day na kam na Kahalwa na Namaratu. 4 Te
ikitam ngamin nga nedagga te Afu Hesus a
tatakday kitam na bari, a tatakday hapa ya
Kahalwa na Namaratu nga magyan tekitam
ngamin. A tatakday la hapa ya ikatalak tam
gafu ta nepagagagay na Namaratu tekitam.
5 A tatakday la hapa ya dafu tam ngamin, te
i Hesus la tatakday ya kurugan tam ngamin,
a intu hapa la ya gafu na nepagzigut tam.
6 A tatakday la hapa ya Namaratu tam
nga ingagan tam ta Dama tam, te intu ya
makkamu tekitam ngamin ikid na magyan
tekitam ikid na mangpasikan tekitam.

7 Ammi ya tagtakday tekitam a magdad-
uma ya kalalaki tam nga neatad ni Hesus
tekitam, te inatadan na ya gintatakdayan
tekitam ta kuman na ikayat na en nga iatad
tekitam. 8 Ta kuman na uhohug na Nama-
ratu ta takdayen surat a

“Tentu en timullu ta utun a addu hapa ya naabak na ta katapil na kiden, a ya ginubatan na tekid a neatad na ta tolay na kiden,” kunna.

9 A gafu ta timullu i Hesus ta kuman
na kinan na suraten, a gagangay ta dana
umakban bit addet ta umag na lutakin, 10 te
umakban haman kapye na timullu, a pake
napātā-nāng hapa ammi ta ngamin kiden
magyan ta langit, petta intu ya makkamu ta
ngamin paglelehutin gafu ta pakapangwa
na en. 11 A gafu ta neatad na en ta tag-
takday tolay na a nagbalin ya kadwan ta
turin na kiden nga makkamu manguknud
ta mangurug kiden. A nagbalin ya kadwan
ta aglavun nga mangiuhohug ta ibar na Na-
maratu. A ya kadwan para ya mangisaned
ta damag na pangikerutan na Namaratu. A
ya kadwan para ya magpastor nga mangit-
uldu ta mangurug kiden ta lugar da. 12-13 A
yen kid ya nesaad ni Hesus ta iglesya na en
petta ituldu da ya sakā tolay da kiden nga
mangurug, petta metuldu kid nga mangit-
uldu ta kadwan. A mappya ta kunna ten
petta dumakal ikid na magsikan ya pan-
gurug na ngamin kiden nedagga ta bari ni
Hesus Kristu addet ta magsibukal ya pan-
gurug tam ikid na pakkamu tam ta Anak na
Namaratu, petta magbalin kitam ta kuman
na tatakday la na tolay nga awan ta pagku-
rangan na nga megitta ta ngamin kiden
kalalaki ni Hesus.

14 A mappya para ta kunna ten petta awe-
tam sangaw megitta ta abbing nga awan
angzen dagdagān ta ngamin metuldu nga
tulad, te addu haman ya mangayayyaw
gafu ta tulad da kiden. 15 Ammi tekitam
a intu la uhohugan tam ikid na tarabakun
tam ya kakurugan gafu ta pangidduk tam
ta ikattolay tam, pettam kumanen a dakalān
tam ya ulu tamewan Hesus addet ta megitta
kitam tentu. 16 A intu hapa la ya mangpa-
hehit ta tagtakday ramyenta na bari na en,
petta maginguf-uffun kitam. Te am kustu
ya pagtarabaku na tagtakday ramyenta na
bari na a sa dumakal ya ngamin barbari na,
a magtuyag hapa gafu ta pagingid-idduk na
ramyenta na kiden.

Ya Metabarang Ta Mangurug Kiden Nga Bari Ni Hesus

17 A ya ibar ku tekamuy ikid na ipasikkal
ku gafu te Afu Hesus a awemuy na sangaw
tarabakun ya kuman na gagangay muyen
ta awemuyen nepangurug, te intu la nono-
tan na awan kiden mangurug ya awan ta
kapkappyan. 18 A nagsugiram ya nonot da
gafu ta aweda nesipat ta angat na Namaratu
ewan. A yen ta makilavun kid hapa tentu
gafu ta aweda metug. 19 A awan hapa ta
amat da, te ipaita da haman ya pagattug da
ta pakaitan na tolay, petta tarabakun da ya
kompormi na kadulayan nga karagatan da.
20 Ammi tekamuy a bakkan haman ta
kunna ten ya naamu muy ta pangurug
muyen te Hesus Kristu, 21-22 te am kakuru-
gan ta netug muy ya kakurugan nga itta te
Hesus nga netuldu tekamuy a dana naazin
mantu ya gagangayen nonot muy nga imi-
nam magliwat, te yen haman ya nangatad
ta kadulayan muy ta idi gafu ta naayayyaw
na kam na dulayen nga ininaman muy. 23 A
ta ayanin a ittan ya bagu en nonot muy
nga neatad na Namaratu tekamuy, 24 te
ya tagtakday tekamuy a nagbalin kanan ta
kuman na bagu na tolay nga pinaratu na
Namaratu, petta megitta kam tentu gafu ta
katunung na gagangay muy ikid na kappya
na nonot muy.

25 A gafu ta nagtalekudan muy na ya
tulad, a mappya mantu ta kanayun bidan
muy ya kakurugan ta kabagis muy kiden,
te sa magkakahulun kitam nga nedagga ta
bari ni Afu Hesus. 26-27 A am magporay
kam a awemuy magliwat, te mappya ta
awemuy idulot ya pagporay muy addet ta
furab petta awena makaabikan na Satanas
tekamuy. 28 A ya iminam magtakaw a map-
pya ta iwasa nan ya magtakaw, petta ange
magapag ta mappya en na pangallun, petta
itta hapa sangaw ya isipat na ta awan kiden
makaapag. 29 A awan mina ta uhohugan

muy ta dulay am awa mappya mina, petta magserbi ta kappyanan, petta mauffunan ya makadangag.

30 A awemuy hapa pagdamdaman ya Kahalwa na Namaratu, te intu haman ya kuman na sinyal na Namaratu tekitam, petta melasin na kitam sangaw ta araw na pangalap na tekitam.

31 A yen ta azin muy mina ya maglussaw ikid na mafulotan magporay ikid na makitapil ikid na mamadpadulay ikid na kompormi na dulay. 32 A magingkalkallak kam ikid na magingid-idduk kam. A magimpakpakoma kam hapa ta kuman na nepagpakoma na Namaratu tekamuy gafu ta nepangikaru ni Hesus tekamuy.

5

Ya Gagangay Mina Na Anak Kiden Na Namaratu

1 A gafu ta anak kanan na Namaratu ewan nga iddukan na ta mappya a mappya ta makigitta kam hapa tentu, 2 te magkaididduk kam mina ta kuman na pangidduk ni Hesus tekamuy. Te nesagapil na ya bari na en tekitam, petta magserbi ta kuman na iatang na ta Namaratu nga mabangog nga mangmamallak tentu.

3 A gafu ta tolay kanan na Namaratu ewan a awan mina ta manguyoyung ta awena atawa, a awan mina ta maglaham ikid na mangpassil ta awena atawa, te bakkan haman ta kunna ten ya tarabaku na mangurug. 4 A dulay hapa am bidan muy ya kaamamatan ikid na awan ta kapkappyan na bida, te intu hud la bidan muy ya mappya en nga pakaitan ta talak muy ta Namaratu ewan, 5 te pake nonotan muy yan: ya magatattug, ikid na mangibida ta paglaham na, a awena sangaw mesipat ta pangikerutan ni Hesus ikid na Namaratu, kumanen hapa ta maginggum, te kuman na ikwenta na ya kaba-nang na ta dyos nga mangikerutan tentu.

6 A awemuy hapa paayayyaw ta magladdud kiden nga mangsansanat tekamuy, te kakurugan ta pa-gangan na Namaratu ya magsoysoy kiden nga mamadday ta dulay na tarabaku. 7 A mappya mantu ta awemuy lumelet tekid, 8 te maski am kagitta da kam ta idi nga nagsugiram ta nonot, a madakar kanan haman gafu ta ketta ni Afu Hesus tekamuy. A mappya mantu ta intu tarabakun muy ya megitta ta dakar muyen, 9 te ya dakaren ya mangatad ta ngamin kappyanan ikid na katunungan ikid na kakurugan.

10 A mappya hapa ta pake pasikkalan muy am anu ya ikayat ni Afu Hesus, 11 petta awemuy mekabat ta itta kidina ta sugiram nga mamadday ta awan ta kapkappyan. Mapmappya hud la ta mamadday kam ta mappya, petta pagnonotan da ta kadulay na gagangay da, 12 te kaamamatan hapa am bidan tam ya tarabakun da en nga ilemad da. 13 A maski am ilemad da mina ya tarabaku da a ya dakar na kappyanan muy ya mangipasikkal tekid ta kadulay na tarabaku da, petta manonot da sangaw. Te ya ngamin kiden madakaran a pake maita kid ta mappya. 14 Yen ta itta ya takday uhohug na Namaratu nga kumanin:

“Ikamuy nga kuman na masmasidug a mahukal kanan te pagdakaran na kanan na Ari en Kristu, te kuman na nasi kam,” kunna.

15 A mappya mantu, kahkahulun, ta appiyan muy ya gagangay muy petta awemuy mina parigan ya mapāpāwang ta nonot am awa makanonoten mina, 16 te awemuy mina sensenan ya pangwa muy ta patarabaku na Namaratu tekamuy, te ittan ya dulay ta kinangrarawin. 17 A awemuy hapa makilavun, te nonotan muy am anu ya patarabaku ni Afu Hesus tekamuy. 18 A awemuy mina magillaw, te yen haman ya mangpaturad tekamuy nga mamadday ta dulay. Mapmappya hud la ta mapasinapān kam ta Kahalwa na Namaratu, 19 te magkakansyon kam ta uhohug na Salmo kiden, ikid na kadwan kiden kansyon muy ta Namaratu. Kumanen hapa ta adade ikid na not am yen ya iatad na Kahalwa na en tekamuy. Te mappya ta magkakansyon kam ikid na magtokar kam ta Namaratu ewan ta talak na nonot muy. 20 A mappya hapa ta kanayun ibosag muy ya talak muy ta Dama muy ewan Namaratu gafu ta ngamin allak na tekamuy, te nesipat na kam te Dafu tamen Hesus Kristu. 21 A magintultuluk kam hapa gafu ta ikamat muy i Afu Hesus.

Ya Gagangay Mina Na Nagatawa

22 A ikamuy babay nga seatawa a mappya ta timuluk kam ta atawa muy ta kuman na itattuluk muy mina te Afu Hesus, 23 te ya lalaki en ya pangulu na babbayen ta kuman ni Hesusen ta tolay na kiden, te ikid ya nekwenta ta bari na en, a intu hapa ya mangikerutan tekid. 24 A ta kuman na itattuluk na mangurug kiden te Hesus a kumanen hapa mina ya itattuluk na babay kiden ta atawa da kiden ta ngamin ibar da.

25-27 A ikamuy lalaki a iddukan muy hapa ya atawa muy ta kuman ni Hesusen ta iglesya na en, te nesagapil na ya bari na en tekitam, petta magbalin kitam ta kuman na atawa na. A yen ta dana binaggawan na kitam ta liwat tam kiden ta nepangibosag tam ta pangurug tam tentu ikid na pagzigut tamen ta danum. A gafu ta pangbaggaw na en tekitam a neduma na kitam ta gagangay kiden na tolay, petta megitta kitam tentu.

Te sangaw am magtoli a kuman na iboda
na kitam, a pake ispot kitam hapa, te awan
sangaw ta mansa tam, ikid na duping tam,
ikid na kompormi na kadulay tam.
28-29 A kumanen hapa mina ya pangidduk
na lalaki kiden ta atawa da kiden, te ya
mangidduk ta atawa na en a mesipat hapa
ya bari na en. A mappya mantu ta igitta
da ya atawa da ta kuman na bari da, te
ikatupag da hud ya bari da am awa taronan
da haman petta kengan da. 30 A kumanen
hapa ya pangkenga ni Afu Hesus tekitam, te
bari na kitam.
31 A nonotan muy hapa ya uhohug na
Namaratu ta lebru na en, te ya nebar na a
**“Am mangatawa ya lalaki a kuman na
makigungay ta dakal na kiden, te
makidagga ta atawa na en, te mag-
balin kid na ta tatakday la na to-
lay,”** kunna.
32 A ya ikayat na uhohugan ta isin a me-
dyo maumag hapa, ammi ta kuman na pan-
gawatan ku a intu bidan na ya gagangay ni
Hesus ikid na iglesya na en. 33 Ammi ku-
manen hapa tekamuy nga lālāki, te mappya
ta iddukan na tagtakday lalaki ya atawa na
en ta kuman na pangidduk na ta bari na
en hapa la, a mappya hapa ta dayawan na
tagtakday babbay ya atawa na en.

6

Ya Itabarang Ni Pablu Ta Anak Ikid Na Tagabu

1 A ikamuy anak a kurugan muy ya hina
muy ikid na dama muy gafu ta sa mangurug
kam te Afu Hesus, te gagangay haman ta
kunna ten tekitam nga mangurug. 2 Te ya
uhohug na Namaratu ta suraten a
“Ikamat mu ig hinam ikid na damam,”
kunna.
A ye-yen hapa na uhohug ya napolu en
lintig na nga nehulunan na kari na, 3 te ya
netulfu na ta lintigen a
**“petta mappya ya makkwa teko ikid na
mabayag ya pagtolay mu ta utun
na lutakin,”** kunna.
4 A ikamuy nga seanak a awemuy pagpo-
rayan ya anak muy kiden gafu ta pagpatu-
nung muy tekid, te mapmappya hud la ta
ituldu muy kid ta mappya na tabarang ta
kuman na netuldu ni Afu Hesus.
5 A ikamuy tagabu a kurugan muy ya
dafu muy kiden nga itta ta lutakin, a ipaita
muy ya talaw muy tekid ikid na lagpat
muy ikid na kappya na nonot muy, te ik-
wenta muy kid ta kuman na dafu muyen
Hesus. 6 Ammi awemuy mina parigan
ya ape mangmamallak tekid, te maski am
aweda taronan ya tarabaku muy a idulot
muy la ya patarabaku da tekamuy ta ku-
man na pakitagabu muy te Afu Hesus, petta
medulot muy ya ikayat na Namaratu teka-
muy gafu ta kappya na nonot muy. 7 A ma-
glologon kam mantu nga makitagabu tekid,
te awemuy ikwenta ta tolay ya pakitagabun
muy am awa i Afu Hesus. 8 Te nonotan
muy ta maski am anu ya tarabakun muy
nga mappya a kumanen hapa sangaw ya
pangsagolyat ni Afu Hesus tekamuy, a ku-
manen hapa ta ngamin tolay kompormi am
tagabu ono bakkan ta tagabu.
9 A ikamuy hapa nga makātagabu a nono-
tan muy ya tagabu muy kidina, te mappya
mina ya nonot muy tekid, a awemuy kid
tātālawan, te nonotan muy ta intu hapa dafu
muy ya dafu da en ta langitewan, a awan
hapa ta idaduma na tekamuy.

Ya Kakurugan Na Katapil Na Mangurug

10 A ya napozanin nga mabidak teka-
muy a pasikanan muy ya nonot muy gafu
ta pagdadagga muy te Afu Hesus, te intu
pagsikanan muy ya pakapangwa na en. 11 A
iserbi muy hapa ya ngamin kiden neatad na
Namaratu ta ikkaman muy, petta makkwa
muy sangaw ya manggamma ta pagsis-
tema ni Satanasen tekamuy. 12 Te bakkan
haman ta kuman na tolay ya katapil tam
am awa anitu kiden ikid na dafu da kiden
nga seturay ikid na seppakapangwa, ikid
na masikan kiden akkimohayan ta paglele-
hutin nga magpasugiram ta nonot na tolay,
ikid na addu para na magdaduma na anitu
nga awetam maita nga mamadday ta dulay.
13 A mappya mantu ta kanayun ihulun muy
ya ngamin kiden ikkaman muy nga neatad
na Namaratu tekamuy, petta awemuy san-
gaw magsunsun ta ketta na dulay am awa
idulot muy hud la ya pakigubat muy addet
ta nangabak kanan.
14 A mappya mantu ta dana nakaparan
kam nga magatubang ta katapil muy ki-
den ta kuman na suddalu, te alapan muy
apolu ya kakurugan, te yen ya mekwenta
ta pagsintaron muy nga magibbal ta pan-
talon muy. A itug muy hapa ya mappya
na nonot, te yen ya kuman na barawasi
na landuk ta radang muy. 15 A malo-
gon kam hapa mangipadangag ta damag
ni Hesus, te yen ya kuman na pagsapatos
muy. 16 A intu para idagga muy ta isin kid
ya pangikatalak muy ta Namaratu, te yen
ya kuman na kalasag muy nga mangpasi-
gat ta tulad ni Satanas, te ya tulad na kiden
ya kuman na pana na afuy. 17-18 A pake
itug muy hapa ta ulu muy ya pangikatalak
muy ta pangikerutan na Namaratu, te yen
ya kuman na taddung na landuk. A pake
gikuman muy ya uhohug na Namaratu nga
igawat na tekamuy ta pangkattab muy, te
am makimallak kam ta kuman na ituldu
na Kahalwa na en tekamuy a ipanonot na

ya uhohug na Namaratu tekamuy petta kuman na pangkattab muy ta mangparuba en tekamuy. Te mappya ta kanayun makimallak kam ikid na magadang kam ta panguffun na Namaratu ewan tekamuy. A pake imugudan muy makimallak talo am magamamangaw kam am dukmaran na kam ni Satanas. A pakimallak muy hapa ya ngamin kiden tolay na Namaratu, 19 aglalo teyak, petta awek sangaw mamat nga maguhohug am awa pasikanan nak mina na Namaratu ewan, petta mepadangag ku ya damag na en nga melemad para la ta tolay kiden. 20 Te maski am itta yak ta agbaludanin a ikayat ku ta idulot ku hala ya nekatalak ni Afu Hesus teyak, petta itta ya turad ku nga mangipadangag ta kuman na ikayat na.

Ya Kapozyanan Na Ibar Na

21-22 A ya nangitulud ta surat kin tekamuy a ya kabagis kin Tikiku, te intu ya pake iddukan ku, a mekatalak hapa manguffun ta patarabaku ni Afu Hesus teyak. A intu ya dinob ku tekamuy petta ibar na tekamuy ya kasasaad kin ta isin, a petta intu hapa sangaw ya mangpasikan ta nonot muy. 23 Ampade Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu ya mangatad ta kamappya na nonot muy, ikid na mangpasikan ta pangidduk muy gafu ta pangurug muy tentu. 24 Ampade ikallak na hapa ya ngamin kiden mangidduk ta Dafu tamen Hesus ta kakurugan na idduk.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Pilipos Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan ya takday na surat ni Pablu tentu en para la nabalud ta ili na Roma. Am basam ya **Tarabaku na Turin Kiden** kapitulo 21 addet ta 28 a amum sangaw ya gafu na nekebalud na en. A tentu en para la nabalud a nangidob hapa ya mangurug kiden taga Pilipos ta ange mangitulud ta iuffun da tentu, te ikid ya napnapolu kiden mangurug te Afu Hesus ta lugar na Masadonya ta nepangipadangag nig Pablu ta ili da.

A gafu ta kallak da te Pablu a yen ta nagsurat hapa tekid, te pake madamdam tekid. A pake tinabarangan na kid hapa ta aweda ipalubus ya ange kiden manabtabang ta pangurug da te Afu Hesus, te ya kadwan kiden Hudyo nga mangurug a nepapilit da ta awena kustu na pangurug na taga Pilipos kiden am aweda hapa mabanggit.

Am ikayat mu hapa basan ya bida na pagpasyar ni Pablu ta ili na Pilipos a itam ya kapitulo 16 ta **Tarabaku na Turin Kiden**.

1-2 Tekamuy taga Pilipos nga nedagga te Afu Hesus Kristu, kontodu magtaron kiden tekamuy ikid na kauffunan da kiden.

Ampade ikallak na kam ngamin na Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak Pablu, ikid ni Timotyo nga daddoban ni Hesusen.

Ya Pakimallak Ni Pablu Tekid

3-5 Am kada nonotan ta kam, kahkahulun, a pake matalakak ta Namaratu ewan, te intu nonotan ku ya ngamin neuffun muy teyak gafu ta pangipadangag ku ta damag ni Hesus, te awena la magimmang na neuffun muy teyak addet ta gafu na pagyan ku tekamuy addet ta ayanin. A am kada makimallakak a pakimallak ta kam hapa setalak. 6 A gafu ta Namaratu hapa la ya namepegafu ta mappya na tarabaku tekamuy a itta hapa ya ikatalak ku ta pedulot na hala tekamuy addet ta dumatang sangaw i Afu Hesus.

7 A maski am kunna ten ya nonot ku tekamuy a kustu hala, te amuk ta itta yak hapa ta nonot muy, te nesipat kanan hapa ta pangpatudun na Namaratu teyak ta pangipasikkal ku ta damag ni Hesus, a kumanen hapa ta kabalud kin. 8 A kakurugan para ya talak ku tekamuy, te maski Namaratu ewan hapa ya makkamu ta kasikan na damdam ku tekamuy ta kuman na takit na nonot ni Afu Hesus tekamuy.

9 A am kada pakimallak ta kam ta Namaratu ewan a "Pake padakalam, Afu, ya pangidduk da ikid na amu da ikid na pakarikna da ta kakurugan, 10 petta amu da hapa pilin ya kappyanan," kunku.

Te am itta yen kid tekamuy a awan sangaw ta kadulayan muy ikid na pakehuyan muy ta araw na pagimbestigar ni Hesus Kristu tekitam, 11 te dana pinasinapan na kanan ta magdaduma na kappyanan nga nagafu te Hesusen, a yen ta pake maita hapa sangaw ya kalalaki na Namaratu ewan gafu tekamuy.

Ya Kappyanan Na Kabalud Na

12 Mappya hapa, kahkahulun, ta ipakamuk tekamuy ya pagbalinan na dimmatang teyak, te gafu ta kabalud kin a mauffunan hapa ya pakesaned na damag ni Hesus. 13 Te ya ngamin kiden umange nagpasyar teyak, kontodu ngamin kiden suddalu nga magtaron, a nadangag dan hapa ya damag ni Hesus teyak, te amu dan ta mabaludak gafu ta pangurug ku tentu. 14 A ya kappyanan na para a pake pinagturad ni Afu Hesus ya addu na kahulun tam kiden gafu ta kabalud kin, te awedan magtalaw mangipadangag ta uhohug na Namaratu.

15-17 Itta hapa ya kadwan kiden nga mangipadangag ta damag ni Hesus gafu ta pumasil kid teyak, a ikihu da ya pamadakat da teyak ta pangipadangag da, petta madaggan mina ya zigat na kabalud kin, pettam kumanen a ata-nang kid mina ammi teyak. Ammi mapmappya ya razon na kadwan kiden, te ikayat da manguffun mangipadangag gafu ta pangikayat da teyak, te amu da ta iyak ya pinatudunan na Namaratu nga mangipasikkal ta damag ni Hesus. 18 Anu mantu ya mappya? Mappya ta matalakak tekid ngamin, te maski am anu ya razon na pangipadangag da, am matunung ya nonot da, ono maski am killu, a mepadangag hala ya ngagan ni Hesus, a yen ya ikatalak ku.

19 A idulot ku la ya talak ku, te maski am anu ya zigat kin a amuk ta mappya hala sangaw ya pagbalinan na teyak gafu ta pakimallak muy ikid na panguffun na Kahalwa ni Hesus teyak. 20 A itta mantu ya ikatalak ku ta awek sangaw melogot, te kanayun iturad ku ya ngamin kiden zigat, aglalo ta ayanin, ta kuman na iyaken ta idi, pettam kumanen a madayawan hapa i Afu Hesus gafu teyak, te maski am masi yak ono am matolayak la. 21 Te am iyak hapa la, a awan ta kwenta na katolay ku am awek magserbi te Hesus, a am masi yak mina a mapmappya yen, te itta yak na tentu.

22 Ammi am angarigan ta mabayagak para la a addu sangaw ya mabalin ku ta mappya na tarabaku. A yen ta awek amu am had sin ya mapilik tekid duwa, 23 te kuman na mapopoyungak magpili. Te ya

ikayat ku ta kadwan a pagtugutān kun mina
ya bari kin yan, petta itta yak mina te Hesus,
te mapmappya yen teyak. 24 Ammi ta kad-
wan a mapmappya tekamuy am awek bit
la magtugut petta mauffunan ta kam para
la. 25 A yen mantu ya pakkamuk ta awek
bit la magtugut, te mappya ta magyanak la
bit tekamuy, petta mauffunan ta kam nga
magpadakal ta talak muy ikid na pangu-
rug muy. 26 A mappya para ta kunna ten,
petta kustu sangaw dumakal ya talak muy
te Hesus gafu ta itta yak na ha tekamuy.
27 Ammi maski am itta yak tekamuy ono
awan a mappya ta kanayun ipaita muy ya
megitta ta netuldu ni Hesusen, petta am
angarigan ta makaange yak sangaw teka-
muy ono am awan a madamag ku ta mag-
dadagga ya nonot muy ikid na mahulhulun
kam nga mangipasikkal ta pangurug muy
te Hesus. 28 A awemuy la magtalaw ta
makitapil tekamuy, te ipadangag muy la ya
pangurug muy tekid, te maski am ibar da ta
melogot kam gafu ta pangurug muy a yen
haman ya ikatalak muy ta mekerutan kam.
A Namaratu hala ya makāuray ta isin, 29 te
maski am neatad na ta mangurug kam te
Hesus, a neatad na hapa ta mazigatan kam
gafu tentu. 30 A yen ta nesipat kanan hapa
ta kuman na nagzigatan ken ta kettaken
tekamuy, ikid na pagzigātān ku ta ayanin.

2

Ya Pangipasikkal Na Ta Umalinnak Kid

1 Am kakurugan mantu ta itta ya turad
muy gafu te Hesusen, ikid na awan ta
damdam muy gafu ta pangidduk na ikid
na takit na nonot na tekamuy, ikid na
magkakahulun kanan gafu ta Kahalwa na
Namaratu tekamuy, 2 a paggagittan muy
mantu ya nonot muy, ikid na pagkaid-idduk
muy, petta pake matappag mina ya talak
ku tekamuy. Te am anu ya nonot na tak-
day a nonot muy ngamin mina, 3 pettam
kumanen awemuy pumasil ta kahulun muy
kiden, ikid na awemuy iparayag ya awan
ta kapkappyan. Te mapmappya hud la ta
umalinnak kam, petta awemuy pahig ta
malmalalaki kam ammi ta kadwan. 4 A
bakkan la mina ta kappyanan muy ya
nonotan muy, te isipat muy hapa nonotan
ya kappyanan na kadwan kiden tekamuy.
5 Kumanen mina ya nonot muy, te kumanen
hapa ya nonot ni Hesusen:

6 Te addet ta gafgafu na ngamin a negitta
hala ta kadyos na Namaratu ewan.
A gafu ta Dyos a bakkan ta intu ninonot
na ya kadyos na,
7 te neatad na hud la ta kappyanan na
tolay kiden,
te nagbalin hapa ta tolay, a nakigitta
para ta daddoban na tolay.
8 A pake umalinnak para, te kanayun tu-
muluk la maski addet ta pasi na,
ammi bakkan haman ta gagangay na
pasi, te pasi na dulay na tolay, te
pinagappa da haman ta kayu.
9 A yen ta pake pinata-nang na Namaratu
ewan ammi ta ngamin,
a inatadan na hapa ta ngagan na nga
at-ata-nang ammi ta ngamin kiden
ngagan,
10 pettam kumanen am mepadangag ya
ngagan ni Hesus a mamalentud san-
gaw tentu
ya ngamin kiden magyan ta langit, ikid
na lutakin, pase umag na lutak.
11 A awan sangaw ta awan mangipadan-
gag ta pangdayaw da tentu,
te maski am anu ya agsitang da a ibar
da sangaw ta
“Hesus Kristu ya Dafu na ngamin,”
kunda, pettam kumanen a madayawan
hapa ya Dama na ewan Namaratu gafu
tentu.

Ya Tarabaku Mina Na Mangurug

12 Yen mantu ya gafu na, kakabagis, ta
itug muy la mina ya uhohug ku, tekamuy,
aglalo ta kawan kin tekamuy, te kanayun
kumanen haman ta ketta ken tekamuy ta
idi. Te mappya ta afuran muy appiyan ya
pakikahulun muy, petta awena maperdi.
13 Te itta haman ya Namaratu tekamuy
nga mangpasikan ta nonot muy, petta itta
ya ayat muy nga mangidulot ta ngamin
pakkwa na tekamuy.

14 A am anu ya tarabakun muy, a awe-
muy mantu la maglalibak ikid na makitapil,
15 petta awan ta pakehuyan muy, petta ispot
kam la nga ānāk na Namaratu ewan. Te
gafu ta itta kam para la ta paglelehutin nga
mekikkihu ta tolay kiden nga magkillu ikid
na magdupal ta nonot, a ikamuy mina ya
mangipaita ta pagkappyanan tekid ta ku-
man na zilag nga mangpadakar ta sugiram.
16 A mappya mantu ta pagdakarān muy kid
ta uhohug na Namaratu, te yen ya mangto-
lay tekid.

Mappya ta yen kid na tabarang ya pake
itug muy, petta itta sangaw ya pangikata-
lakan ku tekamuy ta araw na pagimbesti-
gar ni Hesus tekitam, te am pasikkalan na
sangaw ya mappya na tarabaku muy a yen
sangaw ya pakkamuk ta awek nelogot ta
pagbannag ku tekamuy. 17-18 A maski am
papasin dak mina a matalakak hala, te am
angarigan ta kuman na atang ya pangurug
muy ta Namaratu a mappya ta medagga
hapa ya pasik, petta magbalin ya angat ku
ta kuman na binarayangen nga meburud
ta atangen, pettam kumanen a sa makipa-
gayayat kitam ngamin ta neatang tam ta
Namaratu ewan.

Ya Bida Na Gafu Te Timotyo Ikid Ni Pafuditu

19 A am uray ni Afu Hesus a itta ya
ikatalak ku ta ange i Timotyo tekamuy, te
doban ku ta mavit, petta am anu sangaw ya
madangag na tekamuy a ibar na hapa san-
gaw teyak, petta sang matabtabang hapa
ya damdam ku tekamuy. 20 Awan haman
ta takwan nga medob ku mina tekamuy, te
intu la ya amuk nga megitta ta nonot ku nga
mangidduk tekamuy. 21 Te ya kadwan kidin
ta isin a intu la karagatan da ya magserbi ta
kappyanan da hapa la, te kuman na aweda
la tagopan ya ikayat ni Hesus. 22 Ammi te
Timotyo a dana amu muy ya kappya na,
te kuman kami la na mattama nga mag-
tarabaku mangisaned ta damag ni Hesus.
23 A ikatalak ku mantu ta madob ku sangaw
tekamuy ta mavit, ammi dangagan ku bit
am anu ya dumatang teyak. 24 Ammi am
uray hapa ni Afu Hesus teyak a itta hapa ya
ikatalak ku ta awena la mabayag a doban
nak hapa tekamuy.

25 Ammi ya nonot ku te Pafuditu nga di-
nob muy teyak a pagtolin ku tekamuy, te
kuga madamdam na tekamuy. Mappya ta
dinob muy teyak, petta pinakabari muy nga
manguffun teyak, te nehulhulun la teyak
ta kuman na kabagis ku nga manguffun ta
tarabaku kin, yaga kahulun ku hapa nga
magattam ta zigat ta kuman na magsud-
dalu. 26 Ammi madamdam na tekamuy, a
naburungan hapa, te amu na ta nadamag
muy ya pagtakit na en. A yen ta nabu-
rungan talo am burungan muy hapa. 27 A
kakurugan ta nagtakit, a magge nasi, ammi
nekallak na hala na Namaratu ewan, a
nagmappyan. Ammi kallak na Namaratu
hapa teyak ta awena nasi, te nelillik na ya
medagga mina ta damdam kin. 28 A mesa-
sita mantu ta doban ku i Pafuditu tekamuy,
pettam kumanen a matalakan kam hapa
am maita muy, ikid na lumampaw hapa
ya burung kin tentu. 29 A am dumatang
na mantu tekamuy a pagayayatan muy ta
kuman na pagayayat muy te Afu Hesus. A
ipaita muy hapa ya pangdayaw muy tentu,
kumanen hapa ta ngamin kiden megitta
tentu, 30 te nesalda na haman ya angat na
gafu ta patarabaku ni Hesus tentu, a magge
nasi petta idulot na ya neuffun muy teyak
nga awemuy medulot ta idi.

3

Ya Matunung Nga Kakurugan

1-2 A ya pake mesasita, kahkahulun, a
idulot muy la ya talak muy te Afu Hesus.
A pake itan muy hapa ya ange kiden mag-
pabanggit tekamuy, te kuman kid na atu
kiden maguyung, te dulay ya tarabakun da,
te ipapilit da ya pakabigad na bari muy.
A maski am nabidak yen tekamuy ta idi a
mappya ta isurat ku ha, te kappyanan muy
hapa. 3 Te ikitam nga mangurug te Hesus
a ikitam ya kakurugan na simsima ni mina
Abrahamen nga nakitulagan na Namaratu,
te dayawan tam haman ya Namaratu ta
kuman na ituldu na Kahalwa na en tekitam.
A maski am anu ya kalalaki na bari tam
ikid na nagafun tam a awan ta takwan na
ikatalak tam ta mangikerutan tekitam am
bakkan la te Hesus Kristu, te awetam ikata-
lak ya bari tam. 4 Am kakurugan mina ta
mekerutan ya tolay gafu ta kalalaki na ikid
na bigad na ta bari na en a gagangay ta iyak
mina ya mangikatalak ta kalalaki na barik,
ammi awek.

A maski am anu ya pangikatalak na kad-
wan kiden tolay ta bari da a dakdakal para
mina ya pangikatalak ku ta barik,

5-6 te ya dadagkal ku kiden a gingginafu
da hala ya Istralita kiden nga popolu
kiden tolay na Namaratu.

A gingginafu da para ya tolay kiden ni
Bendyamin nga pake madaydayawan
na Istralita.

A teyaken neanak a binanggit dak hapa
ta mekawalu en araw, te yen haman
ya nebar na Namaratu ta popolu kiden
dadagkal mi.

A ya dana agsitang ku a Hebreyu hapa,
te yen haman ya dana agsitang na Is-
tralita kiden.

A addet ta kaabbing ku awan pulus ta
tinaliban ku ta ngamin kiden lintig na
Namaratu,
petta mekwenta yak mina ta matunung
ta atubang na ewan.

A nedagga yak hapa ta pinpinanga na
Pariseyu kiden nga pake mafulotan
mangidulot ta ngamin kiden lintig na
Namaratu.

A pake masikanak hapa nga nangi-
pasikkal ta pangurug ku ta relisyon ku
ta idi,
te pina-gang ku ya mangurug kiden te
Hesus nga nakikattway ta relisyon
mi.

7 A ye-yen kid na tarabaku ya pake
nekatalak ku ta idi, te pahig ku ta kap-
pyanan ku kid, petta yen kid mina ya
pangikwentan na Namaratu ta mappya yak
na tolay. Ammi nagtalekudan ku kid na, a
nekwentak kid na ta awan ta kapkappyan,
petta intu la kappyanan ku i Hesus. 8 A
maski am anu ya kappyanan ku ta idi a
ikwentak na ta awan ta iatad na, te pake
mapmappya hud la ya pakkamuk te Afu
Hesus. A gafu ta intu a nekwentak na ya
kuman na kappyanan ken ta duping, a nag-
talekudan kun, petta magamid ku ya kap-
pyanan ni Hesus. 9 A newarad kun mantu
ya kuman na kappyanan ken ta idi, petta

medagga yak la tentu, pettam kumanen a igitta nak na Namaratu ewan ta mappya na tolay gafu ta ikatalak kun i Hesus. Te awek na ikatalak ta itta ya kappyanan ku gafu ta pangidulot ku ta lintig na en, te makurang haman. 10 A awan mantu ta takwan na karagatan ku am bakkan la te Hesus, petta pake mesipatak tentu ikid na pakapangwa na en nga nangtolay tentu. A isagapil ku ya barik tentu ta nagzigatan na en, petta megitta yak tentu ta pasi na en, 11 talo am mesipatak hapa sangaw ta tolayan na kiden.

Ya Karagatan Ni Pablu

12 Awek ibar ta dumatang na teyak ya ngamin karagatan ku te Hesus, a awek hapa ibar ta awan ta pagkurangan ku, ammi pake pakolangan ku am had kunku megitta tentu, talo am magamid ku sangaw ya gafu na nepanggamid na teyak. 13 Am iyak hapa la, kahkahulun, a awek ibar ta nagamid kun yen, ammi takday la ya kwan ku, te awek la nonotan ya itta ta gafan ku, te masikanak mang-atubang ta patarabaku na Namaratu teyak ta ayanin. 14 A kuman na parigan ku la ya magkain-inabak kiden magbilag addet ta pagaddetan na dalan da, te pake pasikkalan ku ya isagolyat na Namaratu ewan teyak am ayagan nak sangaw ta utun, petta pake mesipatak sangaw ta ngamin kalalaki ni Hesus.

Ya Tabarang Ni Pablu Tekid

15 A maski am pahig muy, kahkahulun, ta awan ta kurang na pangurug muy a mappya ta parigan muy la mina ya kuman na nonot kin. Ammi am takwan ya nonot muy a mappya ta Namaratu hapa la ya makkamu mangipaita ta kustu tekamuy. 16 Ammi maski am had sin ya nagaddetan tam ta pangurug tam a mappya ta idulot tam la, petta awetam magsunsun.

17 Mapmappya, kahkahulun, ta parigan dak mina, a am itta ya kadwan tekamuy nga dumagdag ta kuman na netuldu mi en tekamuy, a yen kid hapa ya parigan muy, 18 te addu haman ya ape mangurug nga nebar ku tekamuy ta idi, a pidwan ku ha ibar ta ayanin, te itangit ku para ta intu la parigan da ya awan kiden mangikatalak ta nepangikaru ni Hesus ta liwat da kiden. 19 Ammi awan ta takwan na pagaddetan da am bakkan la ta pangtaguhali na Namaratu ewan, te ya sirat da hapa la ya dyos da, a iparayag da para ya kāāmāmatān, te intu la nonotan da ya katolay da ta lutakin. 20 Ammi ikitam nga kakurugan na mangurug a intu nonotan tam ya katolay tam ta langitewan, te yen ya agyan ni Afu Hesus nga mangikerutan tekitam. A ipana tam ya datang na tekitam, 21 te intu sangaw ya manguli ta bari tam kidin nga makafuy ikid na malogon masi, petta megitta kid ta kalalaki na bari na en. Te intu haman ya seppakapangwa a pagbalinan na ya ngamin ta kuman na ikayat na.

4

1 A yen ya gafu na tabarang ku tekamuy, kakabagis, te ikamuy ya kuman na sagolyat ku nga pake iddukan ku ikid na ikatalak ku ikid na kadamdamān ku. A pake itug muy mantu ya pangurug muy te Afu Hesus.

Ya Kapozyanan Na Tabarang Na

2 A ya tabarang ku hapa teg Eyodya ikid ni Suntuke a azin muy ya kalussaw muy, a pagdaggan muy ya nonot muy, te magkabagis kam haman gafu te Afu Hesus. 3 A am itta tekamuy ya mekatalak nga makigitta teyak a tabarangan muy haen ya duwa kidina nga babay, petta magmappya kid, te kagittak kid haman nga nangisaned ta damag ni Hesus, te nakihebing kid teyak nga nanguffun ta idi; sa ikid nig Klemente ikid na kadwan kiden katarabakuk nga awan kid sin na ngagan, ammi itta hala ya ngagan da ta lebru na mangtolayen tekitam.

4 A mappya mantu, kahkahulun, ta sigida matalak kitam gafu ta nedagga kitanan ta Dafu tamewan. A ulin ku ha petta awemuy kaliwatan, Magayayat kanan la.

5 A maski am anu ya problema muy a awemuy hama magimpalpaliwat, te mangikalkallak kam mina, te tanagay na ya datang ni Afu Hesus tekitam, a intu sangaw ya makkamu ta makaliwat. 6 A maski am anu ya dumatang tekamuy a awemuy la burungan, te makimallak kam la Namaratu ewan. A ibosag muy hapa ya talak muy tentu gafu ta kallak na tekamuy, 7 te maski am awemuy amu am had kunna a mapasinapan kam hala ta kagitta na nonot na Namaratu nga awan magburung, te intu hapa la ya mangtaron ta nonot muy ta pangikatalak muy te Hesus.

8 A ya mesasita para, kahkahulun, am intu karagatan muy ya mappya ikid na pangdayaw na ngamin tolay tekamuy a awan mina ta nonotan muy am bakkan la ta kakurugan, ikid na malalaki, anna matunung, ikid na awan ta kadulayan, ikid na ispot, ikid na madayawan. 9 A ya ngamin kiden netulduk ikid na nesirak ku tekamuy nga kurugan tam a parigan muy kid la hapa, kumanen hapa ta ngamin naita muy ikid na nadangag muy teyak, a itta la ya Namaratu ewan tekamuy nga mangatad ta pagintak na nonot muy.

Ya Talak Ni Pablu Ta Neuffun Da Tentu

10 A pake matalakak hapa te Afu Hesus gafu ta nakanonot kanan ha nga mangikallak teyak ta kuman na ikamuyen

ta idi. Ammi maski am awan ta nepetulud
muy teyak abat ta nabayag a awek haman
pahig ta newarad dak, te amuk ta nonotan
dak hala, te mazigat hapa ya pangitulud
muy ta iuffun muyen. 11 A awemuy
hapa pahig ta bidan ku yan gafu ta
mazigatanak, te maski am anu ya kasasaad
ku a matalakak la, te mapenamak na ta
ngamin dumatang teyak. 12 Te nariknak
ya zigat na makurangan, a nariknak hapa
ya gasat na masurokan, te itta ya kabattug
ku, a itta hapa ya pagbisin ku. Ammi
maski kumanen a matalakak la ta ngamin
dumatang teyak, 13 te mabalin ku la ya
ngamin ta pangpasikan ni Afu Hesus teyak.
14 Ammi maski kunna ten a mappya hapa
yen tekamuy te inuffunan dak ta zigat kin.
15 A maski addet ta nepangipadangag ku
ta damag ni Hesus tekamuy ikid na nepag-
tugut ku ta lugar na Masadonya a awek
hapa naliwatan ta awan haman ta takwan
nga nanguffun teyak am bakkan la ta ika-
muy nga taga Pilipos. 16 A maski teyaken
nagdulot ta ili na Tesalonika nga nagafu
tekamuy a namidwa kam haman nagpetu-
lud ta iuffun muy teyak. 17 Ammi maski
am bidan ku yan tekamuy a awemuy pahig
ta itta ya karagatan ku ta iatad muy para
teyak, te intu la karagatan ku ya addu na
mayan na nemulaken gafu ta panguffun
muy teyak, petta itta hapa ya medagga ta
isagolyat na Namaratu tekamuy. 18 Ammi
am iyak hapa la a ittan ngamin teyak, a
awan na ta masapul ku, te nasurok na ya
neatad muy nga netulud ni Pafuditu teyak.
A ikwentak hapa ya neatad muyen ta ku-
man na mabangog na atang nga makama-
mallak ta Namaratu ewan. 19 A maski am
anu ya masapul muy a ya Dyos ewan nga
makkamu teyak a intu hapa ya makkamu
tekamuy gafu ta itta kam te Hesus. A isipat
na kam hapa ta kaba-nang na kalalaki na
ewan. 20 Ampade madaydayawan ya Dama
tamewan Namaratu addet ta addet.

Ya Pakikumusta Ni Pablu Tekid

21 A kumanen hapa makikumusta yak
ta ngamin kiden mangurug te Hesus ta
agyan muy, a makikumusta hapa tekamuy
ya kahulun ku kidin, 22 ikid na ngamin kidin
mangurug taga ili na Roma, aglalo ta mag-
tarabaku kiden ta bali na Ari in.

23 Ampade i Afu Hesus ya makkamu teka-
muy. Yen la ya addet na surat kin tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Kolosas Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya takday para na surat nga nesurat ni Pablu ta kabalud na en para la ta ili na Roma a intu yan. Ammi ya pagduman na ta kadwan kiden nagsuratan na a aweda para la nagkāit-ita nig Pablu ikid na mangurug kiden ta isin na ili. Ya nangipadangag ta uhohug na Namaratu tekid a i Paparas nga kofun ni Pablu. A ta kabalud ni Pablu para la ta ili na Roma a immange hapa i Paparas nga nagpasyar tentu, a binida na ya problema na iglesya ta ili na Kolosas. Te ya problema da kan a itta kan ya takwan na mangituldu nga immange nagpasyar tekid, a takwan kan hapa ya relisyon da nga netuldu da ta tolay kiden. A ya netuldu da kan a dakdakal kan ya anghel kiden ammi te Afu Hesus, a yen kid mina ya pakimallakan da.

A gafu ta binida ni Paparas te Pablu a nagsurat hapa i Pablu ta mangurug kiden ta ili na Kolosas, petta pake ipasikkal na ya kakurugan tekid, a neatad na ya surat na en te Paparas petta enna itulud ta iglesya. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-2 Tekamuy nga tolay na Namaratu taga Kolosas ikid na kabagis mi nga mangikatalak te Hesus Kristu.

Ampade Dama tam Namaratu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus gafu ta uray na Namaratu ewan. A kahulun ku hapa ya kabagis tamin Timotyo.

3-4 Pake matalak kamin, kahkahulun, ta Namaratu ewan nga Dama ni Afu Hesus gafu ta nadamag mi tekamuy, te mangurug kam kan hapa te Afu Hesus, ikid na iddukan muy kan hapa ya tolay na kiden. A yen ta am kada makimallak kami a ibosag mi hapa ya talak mi ta Namaratu gafu tekamuy. 5 A gafu ta kinurug muy ya kakurugan nga nadangag muy ta damag ni Hesus nga nepadangag ni Paparas tekamuy, a ittan ya ikatalak muy ta iatad na Namaratu tekamuy ta lugar na ewan, a yen ya indagan muy setalak gafu ta nadangag muy ikid na kinurug muy.

6 A ya bida ni Hesus nga nepadangag ni Paparas tekamuy a sumaned na hapa ta ngamin paglelehutin. A pake umaddun hapa ya mangurug te Hesus gafu ta damag na en, te magbabawi kid ta tarabaku da en nga dulay. A mappyan hapa ya tarabakun da ta kuman na ikamuyen tekamuyen nakadangag ta kakurugan ikid na nakkamu ta allak na Namaratu tekamuy. 7 A i Paparas nga nangipadangag ta allak na Namaratu tekamuy a intu hala ya sakā tagabu mi nga pake abikan tekami. A mekatalak hapa nga mangidulot ta patarabaku ni Hesus Kristu, petta mauffunan kam hapa. 8 A intu hapa ya nangipadamag ta iddukan da kami hapa gafu ta Kahalwa na Namaratu nga mangpasikan tekamuy.

9 A addet ta nepakadamag mi ta pangurug muy ikid na pangidduk muy a kanayun pakimallak mi kam ta pasinapān na kam na Namaratu ta malalaki na nonot gafu ta Kahalwa na en, petta pake amu muy ya uray na en tekamuy, 10 a petta intu la tarabakun muy ya megitta ta dafu muyen Hesus petta matalak hapa tekamuy. A pake adangan mi para ta dumakal la mina ya mappya na tarabaku muy ikid na amu muy ta Namaratu ewan, 11 petta pake mapasinapān kam ta pakapangwa na en, petta itta ya turad muy ikid na talak muy nga magattam ta ngamin dumatang tekamuy. 12 A mappya mantu ta ibosag muy hapa ya talak muy tentu, te intu ya Dama muy nga nangpakustu tekamuy, petta mesipat kam ta kasasaad na anghel kiden nga magyan ta dakar na Namaratu ewan. 13 A isipat na kitam ta dakar na en, te dana pinohet na kitam ta sugiramen nga nangigalutan ni Satanasen tekitam. A nealit na kitanan ta pangikerutan na Anak na en nga pake iddukan na, petta intu ya makkamu tekitam, 14 te intu ya nangikaru ta liwat tam kiden petta mapakoma kitam.

I Hesus Ya Kagitta Na Namaratu Ewan Nga Nangikerutan Tekitam

15 A gafu ta awetam maita ya Namaratu ewan a ya Anak na en Hesus ya pake pakaitan tam ikid na pakkamun tam tentu. A intu hapa ya makkamu ta ngamin kiden napadday, 16 te intu hapa la ya pinagpadday na Namaratu ta ngamin kiden maita tam pase awetam maita ta lutakin ikid na langitewan, kontodu magdaduma na anghel nga seturay ikid na kadwan kiden makapangwa, petta intu hapa la ya madayawan gafu ta ngamin kiden pinadday na. 17 Dana ittan mantu i Hesusen ta kawan para la na ngamin, a ta ayanin a intu hapa ya mangibbal ikid na magtaron ta ngamin, petta magdanang kid la nga awan makutukutet. 18 A intu hapa ya kuman na ulu tam, te ikitam ngamin mangurug ya bari na ta lutakin. A gagangay ta intu ya ulu tam nga mangtolay tekitam, te intu ya imunnan magnayun tentu en natolay ta pasi na en, petta magbalin ta kātā-nangān na ngamin. 19 A gagangay hapa ta intu ya kātā-nangān na ngamin, te dana uray na Namaratu ta intu

ya pagyanan na ngamin kalalaki na kadyos na ewan, 20 petta intu ya pinakabari na nga mangpamappya ta ngamin kiden nakigungay tentu ta lutakin pase langitewan. Te ya daga na en nga nagarut ta krus a yen ya nepangikaru na ta liwat tam kiden, petta magkakahulun kitam na Namaratu ewan.

Napakoma Kitanan Gafu Ta Pasi Ni Hesus

21 A ikamuy hapa nga adayu ta Namaratu ta idi, a kuman na katapil na kam ta idi gafu ta magsoysoy ya nonot muy ikid na dulay ya tinarabaku muy. 22-23 Ammi ta ayanin a pake magkakahulun kanan na Namaratu ewan gafu te Hesus, te nesipat na kam ta bari na en tentu en nasi, petta megitta kam hapa ta kappya na en. A am idulot muy la idulot ya pangurug muy tentu, petta pake metunglak ta mappya a awan na sangaw ta pakaliwatan muy ikid na pangihuyan na tekamuy am igawat na kam sangaw ta Namaratu ewan. A mappya mantu ta awemuy pagtalekudan ya nekatalak muyen nga nekari na Namaratu tekamuy ta damag ni Hesus. Te awan haman ta takwan na ikatalak tam ta mekerutan kitam am bakkan la ta damag ni Hesus nga mepadangag ta ngamin tolay ta paglelehutin, te iyak, Pablu, ya nekatalak na nga mangipadangag ta damag na en.

Ya Zigat Ni Pablu Nga Manguffun Ta Mangurug Kiden

24 A maski am mazigatanak gafu ta pangipadangag ku ta damag ni Hesus a matalakak la, te amuk ta mappya ya pagbalinan na tekamuy, te kuman na lannatan ku ya zigat kiden ni Hesus ta barikin hapa la gafu ta iglesya na en, te intu hala ya tolay na kiden nga medagga ta bari na en. 25 Te iyak ya nekatalak na Namaratu ewan nga manguffun ta iglesya ni Hesus, petta pake ipasikkal ku tekamuy ya uray na Namaratu ta uhohug na en. 26-27 Te addet ta pake palungu na araw a itta ya uray na Namaratu ewan nga awena amu na tolay kiden ta idi pase anghel na kiden. Ammi ta ayanin a pake mepalawag ta tolay na kiden, petta ikid hapa ya pakkamun na ngamin tolay ta pagba-nang na kalalaki na en nga nelemad na ta idi, te ya pagba-nang na kalalaki na en nga aweda amu ta idi a intu hala i Hesus Kristu nga magyan tekamuy, a intu hapa ya ikatalak muy ta mesipat kam hapa sangaw ta kalalaki na en.

28 A intu hala ya ipadangag mi ta ngamin tolay. A pake ituldu mi kid, anna tabarangan mi kid ta mappya na uhohug, petta am mepaatubang kid sangaw ta Namaratu ewan a awan mina ta pagkurangan da am awa pake mekustu kid hud la gafu te Afu Hesusen nga magyan tekid. 29 A yen ta ikakinan ku ya tarabakukin tekid gafu ta pangpasikan na Namaratu teyak ta pakapangwa na en.

2

1 A pake ibosag ku tekamuy, kahkahulun, ta ikakinan ku la ya tarabakukin gafu tekamuy, kontodu mangurug kiden ta ili na Laodisya, a kumanen hapa ta ngamin kiden nga awan para la nakaita teyak, 2 petta magsikan mina ya nonot muy gafu ta pagdadagga muy ikid na pagkaid-idduk muy, a petta pake maawatan muy para ya uray na Namaratu ikid ni Hesus Kristu nga awena amu na tolay kiden ta idi. 3 Te ya ngamin kiden nelemad na Namaratu ewan ta idi a i Hesus ya kuman na tulbik tam nga manghukat ta nelemad na en, petta amu tam ya uray na en, te intu hala ya nangatadan na Namaratu ta ngamin kiden pepakamu na tekitam. 4 A yen ya ibar ku tekamuy petta awemuy mina maayayyaw, talo am maay-ayu na kam mina na kadwan tolay ta kaispot na uhohugan da nga tulad. 5 A maski am awanak tekamuy a itta hala ya nonot ku tekamuy, a matalakak tekamuy gafu ta pagtatakday muy ikid na pangurug muy te Afu Hesus nga netug muy ta nonot muy.

Matolay Ya Mangurug Gafu Te Hesus Kristu

6 Gafu ta mangurug kanan te Hesus Kristu nga nesaad na Namaratu ta dafu na ngamin a mappya mantu ta intu tarabakun muy ya megitta ta dafu muy. 7 A gafu ta pake netug muy ya damag ni Hesus nga netuldu ni Paparas tekamuy a yen la ya idulot muy petta dumakal para ya pangurug muy tentu, petta awena sangaw mahantud na kinurug muyen. A mappya hapa ta kanayun ibosag muy ya talak muy ta Namaratu gafu ta allak na ikid na idduk na tekamuy.

8 A imugudan muy hapa talo am itta sangaw ya mangitawag tekamuy ta takwan na relisyon nga ituldu da tekamuy. Te am bakkan ta kuman na nesirak ni Hesus Kristu a tulad mantu, a awan ta iatad na tekamuy, te nagafu ta nonot na tolay nga netuldu na anitu kiden tekid. 9 A imugudan muy mantu talo am metawag kam te Hesus, te awan ta takwan na pagyanan na ngamin kadyos na Namaratu ewan am bakkan la ta intu. 10 A gafu ta nedagga kam hapa tentu a itta mantu la tentu ya ngamin masapul muy, te intu ya kātā-nangān na ngamin kiden seppakapangwa nga anghel ikid na anitu ikid na tolay. 11 A gafu ta nedagga kanan te Hesus a sinyalan na kam, petta itta ya pakaitan ta kwa na kam na Namaratu. Ammi ya sinyal muy a bakkan ta

kuman na kabanggit na Hudyo kiden, te intu nasinyalan ya nonot muy, te newasa muy ya gagangayen nonot muy ta nekesipat muy ta pasi ni Hesusen. 12 A gafu ta nesipat kanan ta pasi na en a nesipat kam hapa ta neketanam na en ta nepagzigut muyen. Ammi tekamuyen lumattog ta danumen a nesipat kam hapa ta nepagtolay na en, te intu nekatalak muy ya pakapangwa na Namaratu ewan nga mangtolay tekamuy ta kuman na nepangtolay na te Hesus ta pasi na en.

13 Ta idi a nasin ya kahalwa muy gafu ta liwat muy kiden ikid na kadulay na nonot muy. Ammi gafu ta pasi ni Hesus a pinakoma na kitam na Namaratu ta liwat tam kiden a nesipat na kitam ta pagtolay ni Hesusen. 14 Te ya pasi na en ya nepangpurid na Namaratu ta ngamin kiden liwat tam ta lintig na kiden, te dana nelista na kid ta kuman na gatut tam tentu. A ta nepangilansa da te Hesus ta nagappan na en a uray na Namaratu ta sakā nelansa hapa ya lista na liwat tam kiden petta ikaru na kid. 15 A gafu ta nekaru na ya liwat tam kiden a naabak na hapa ya Satanas ikid na anitu kiden nga kanayun mamadpadulay tekitam, te pinerdi na ya pamadpadulay da tekitam. A ta nepangipabuya da ta pangpapasi da te Hesus a intu nepabuya na Namaratu ya pangabak na te Satanas ikid na anitu na kiden gafu ta pasi ni Hesus.

Naubadan Kitam Ta Ituldu Na Anitu Kiden

16 (v16,20a) * Gafu ta pangabak ni Hesus ta anitu kiden a naubadan kanan hapa ta ituldu na anitu kiden, te nesipat kanan ta pasi ni Hesus. A yen ta awemuy mina nonotan ya ibar na kadwan kidina nga mangihuya tekamuy gafu ta kanan muy ikid na inuman muy. A am ibar da ta ngilinan muy mina ya dana kiden pyesta na Hudyo kiden, ikid na bagu na hulan da, ikid na araw na agimmang da a awemuy la ikaskasu, 17 te bakkan haman ta iyen kid ya pake kakuruganen nga ituldu na Namaratu tekitam, te yen kid la bit ya neunnan na Namaratu ta popolu kiden dadagkal petta kuman kid la na keangarigan na awanen para dumatang. Ammi gafu ta ange ni Hesusen a intun ya kakurugan. 18 A awemuy hapa ituluk ta ayayyawan da kam na mangipapilit ta pakikultu da, te ikayat da ta timuluk kam hapa nga makimallak ta anghel kiden, te intu la dagdagan da ya naita da ta tarinap da, a iparayag da ya amu da. Ammi awan ta kappyanan na amu da, te nagafu hala ta dana en nonot da nga dulay. 19 A kuman na newasik da mantu ya ulu da en, te nakigungay kid na haman te Hesusen. Ammi gagangay ta intu ya kuman na ulu tam, te intu haman ya pagafun na angat tam ikid na sikan tam, petta dumakal mina ya ngamin bari na en ta kuman na ikayat na Namaratu ewan. Te ya ngamin kiden urat na ikid na nagtotopan na tulang na kiden ya magingufuffun hapa petta dumakal ya bari na ta kuman na idagdakal na gagangayen bari tam.

20 (v20b) A gafu ta naubadan kanan ta ituldu na anitu kiden a awemuy mina makigitta ta kadwan kiden tolay nga pasikanan na anitu, te negungay na kam haman ni Hesus. A awemuy mantu pegalut ta lintig da kiden 21 te addu haman ya ihangat da nga mappya;

> "Awemuy kanan ya kumanin, maski awemuy la si-gedan, te makaliwat kam," kunda.

22 Ammi ya ihangat da en a uray na Namaratu ta magserbi tekitam. A awemuy mantu kurkurugan ya ngamin madangag muy nga mehangat, te bakkan haman ta Namaratu ya nangihangat am awa tolay. 23 Ta kuman na uray da a mappya ya lintig da kiden, te uffunan da kid kan nga mangurug, ikid na umalinnak, ikid na mangiguwad ta bari da. Ammi ta kakurugan a awan haman ta iatad na tarabakun da, te padakalan na hud la ya pagkaragat na bari da.

3

Ya Kappyanan Na Pakesipat Tam Ta Nepagtolay Ni Hesus

1 A ta kuman na inuhohug ken ta idi, kahkahulun, a nesipat kanan haman ta nepagtolay ni Hesus, a takwan na mantu ya lintig muy, petta intu mina karagatan muy ya itta en ta Namaratu ewan, te yen haman ya agyan na dafu muyewan Hesus nga makipagturay tentu ta ngamin paglelehutin. 2 A awemuy la mantu nonotan ya ngamin kiden karagatan da ta lutakin nga awan mabayag, te mapmappya ta intu nonotan muy ya neatad na Namaratu tekamuy ta lugar na ewan nga magnayun, 3 Te nasi kanan haman nga nesipat te Hesus, ammi nesipat kanan hapa ta nepagtolay na en, a sakā netagu ya angat muy ni Hesus ta Namaratu ewan. 4 A am makipaita ha sangaw i Hesus a sakā mepaita kitam hapa tentu nga megitta ta ngamin kalalaki na, te intu hapa la ya katolayan tam.

5 A mappya mantu ta iwasa muy ya gagangayen nonot muy nga magkaragat ta kwa na lutakin, petta awemuy mangadallaw, ikid na magattug ta awemuy atawa, ikid na magattug ta sakā lalaki muy ikid na sakā babbay muy, ikid na maglaham. A awemuy hapa maginggum, te ya maginggum ya kagitta na makidyos

* **2:16** Ya gadwa na bersikulo 20 a netulfu ta isin petta matarus ya bida.

ta sinang tolay nga dyos. 6 A yen kid na
tarabaku ya gafu na pangpa-gang na Na-
maratu ta ngamin kiden makaliwat. 7 A
sakā nakihulun kam hapa tekid ta idi ta
isin kid na tarabaku, 8-9 ammi ta ayanin a
nagtalekudan muy na, a mappya ta awe-
muy kid tolin. A awemuy mantu ipasinap
ya pagporay muy, ikid na makitapil, ikid
na mangikatupag, ikid na mamadpadulay,
ikid na maguhohug ta dulay na uhohug,
ikid na magladdud ta sakā tolay muy, te
newasa muy haman ya gagangayen nonot
muy kontodu tarabaku muyen. 10 A gafu
ta nauli kanan neanak a ittan ya bagu
na nonot muy nga megitta ta nonot na
Namaratu, petta dumakal la dumakal ya
amu muy tentu ta pakangangayin. 11 A
ya ngamin kiden nauli neanak nga Hudyo
ikid na bakkan ta Hudyo, ikid na nabanggit
ikid na awan nabanggit, a awan ta idaduma
na Namaratu tekid, te maski am anu ya
katolay da a awan ta kwenta na, a kumanen
hapa ta awanen para la mepenam, ikid na
awan ta adal, ikid na tagabu ikid na awena
en magtagabu, te intu la mesasita i Hesus
Kristu nga magyan tekitam.

12 A gafu ta sa pinili na kam ngamin
na Namaratu ewan, a neduma na kam ta
kadwan kiden tolay ta pangidduk na teka-
muy. A mappya mantu ta ipaita muy ya
pakipagrikna muy ta ikattolay muy kiden,
a kumanen hapa ta pangidduk muy tekid,
ikid na kasippat muy, ikid na pagattam
muy tekid, ikid na pangikallak muy. 13 A
magimpakpakoma kam hapa am itta ya li-
wat na takday ta kadwan tekamuy, te map-
pya ta magimpakpakoma kam ta kuman na
nepagpakoma na Dafu tamewan tekamuy.
14 Ammi ya pagkaid-idduk muy ya pake
mesasita, te yen ya magpasibukal tekamuy
petta mappya ya kauknud muy.

15 A am itta ya problema muy nga mag-
pakattway tekamuy a pataliban muy la,
te intu nonotan muy ya pagpatatakday ni
Hesus tekamuy, a yen mina ya tulukān
muy, te yen ta inalap na kam na Namaratu
ewan petta magtatakday kam ta kuman
na magkakabagis. A nonotan muy hapa
ya ngamin kiden bendisyon na Namaratu
tekamuy, te ibosag muy ya talak muy tentu.
16 A mappya hapa ta kanayun mapasinapān
ya nonot muy ta uhohug ni Hesusen, petta
mappya ya uhohugan muy ta pagintultuldu
muy ikid na pagintabtabarang muy. A
magkakansyon kam hapa setalak ta Nama-
ratu ewan ta magdaduma na kansyon. Ku-
manen hapa ta adade ikid na not am yen
ya iatad na Kahalwa na en tekamuy. 17 A
maski am anu ya tarabakun muy ikid na
uhohugan muy a mappya ta nonotan muy
ya ngagan ni Afu Hesus petta intu ya ma-
dayawan, a ibosag muy hapa ya talak muy
ta Namaratu ewan gafu tentu.

Ya Metuldu Ta Nagatawa Kiden Ikid Na Magtagabu

18 A ikamuy babay nga seatawa a mappya
ta timuluk kam ta atawa muy ta kuman na
mekustu ta pangurug muy te Afu Hesus.
19 A ikamuy lalaki a iddukan muy hapa ya
atawa muy, a awemuy kid pagzigātan. 20 A
ikamuy ānāk a kurugan muy ya hina muy
ikid na dama muy ta ngamin patarabaku
da tekamuy, petta matalak hapa ya Nama-
ratu ewan tekamuy. 21 A ikamuy seanak a
awemuy pagporayan ya ānāk muy kiden ta
pagpatunung muy tekid, talo am matampa
ya talak da. 22 A ikamuy tagabu a kuru-
gan muy ya dafu muy kiden nga itta ta
lutakin ta ngamin patarabaku da tekamuy,
ammi awemuy mina parigan ya ape mang-
mamallak tekid, te maski am aweda taro-
nan ya tarabaku muy a idulot muy la ya
patarabaku da tekamuy gafu ta talaw muy
ta Dafu tamewan Hesus. 23 A maski am anu
ya patarabaku da tekamuy a maglologon
kam la, a ikwenta muy ta bakkan ta tolay
ya pakitagabun muy am awa i Afu Hesus,
24 te nonotan muy ta maski am anu ya
tarabakun muy nga mappya a intu sangaw
ya makkamu nga mangsagolyat tekamuy
ta kuman na nekari na Namaratu ewan, te
mekwenta te Hesus Kristu ya pakitagabun
muy. 25 Ammi ya mangwa ta dulay a
maatadan hala sangaw ta kuman na in-
ingwa na en, te awan ta idaduma na Nama-
ratu ewan.

4

1 A ikamuy hapa nga makātagabu a atadan
muy ya tagabu muy kiden ta mappya en nga
mekustu tekid, te nonotan muy ta itta hapa
ya dafu muy nga magyan ta langitewan.

Ya Kapozyanan Na Ituldu Na

2 A ya ibar ku tekamuy ngamin a malogon
kam mina nga makimalmallak ta Namaratu
ewan, a awemuy kaliwatan ya mangibosag
ta talak muy tentu gafu ta allak na ikid
na bendisyon na tekamuy. 3 A am kada
makimallak kam a pakimallak dak hapa,
petta atadan nak na Namaratu ta araw ku
nga mangipadangag ta uhohug na en, petta
mepalawag ku ya uray na en nga nehulun
te Hesus nga nelemad ta idi. 4 A maski
am yen ya gafu na kabalud kin ta ayanin a
pakimallak dak hala petta itta ya lugar ku
nga mangipalawag ta kadwan kiden tolay
ta agyan kin. 5 A ya ibar ku para tekamuy a
kanayun nonotan muy am anu ya mappya
nga tarabakun muy ikid na uhohugan muy
ta awan kiden mangurug, te awemuy mina
ipapa-na ya mangipaita ta kappyanan na
pangurug muy. 6 A am kada maguhohug
kam a ipaita muy hapa ya masippat na

nonot petta awena matabeng na uhohug muy, te gagangay ta kunna ten petta amu muy am had kunna mina na tabbag muy ta ngamin tolay.

Ya Kapozyanan Na Pakikumusta Nig Pablu

7-8 A ya nangitulud ta surat kin tekamuy a ya kabagis kin Tikiku, te intu ya pake iddukan ku, a mekatalak hapa nga manguffun ikid na makipagtagabu teyak ta patarabaku ni Afu Hesus. A intu ya dinob ku tekamuy petta ibar na am imanu yak ta agyan kin, petta amu muy ya kasasaad kin ikid na ngamin tarabakuk, a petta intu hapa ya mangpasikan ta nonot muy. 9 A intu hapa kahulun na i Onisimu nga kalugaran muy. Intun hapa ya takday kabagis ku nga mekatalak nga iddukan ku hapa. A ikid duwa ya pakadangagan muy ta ngamin makkwa teyak ta agyan kin.

10-11 A makikumusta hapa tekamuy i Aristarku nga sakā balud kin, ikid ni Markus nga kasinsin ni Barnabasen, ikid ni Hesusen nga nengagan ta Husto. A dana nesurat kun tekamuy ya tabarang ken gafu te Markus, a am dumatang sangaw tekamuy a pagdulotan muy la. A ya tallu kidin la ya sakā Hudyok kidin nga makipaguffun teyak ta tarabakukin nga mangituldu ta pangikerutan na Namaratu ewan, a dakal hapa ya talak ku tekid. 12 A makikumusta hapa i Paparasen nga kalugaran muy ikid na tagabu ni Hesus Kristu. A pake ikakinan na hapa ya makimallak ta Namaratu gafu tekamuy, te intu adangan na ta pake magtuyag ya pangurug muy ikid na awan mina ta kapopoyungan muy gafu ta patarabaku na Namaratu tekamuy. 13 A ibar ku la yan tekamuy, te pake napasikkal kun hapa ta dakal ya lagpat na nga magtarabaku gafu tekamuy ikid na itta kiden ta ili na Laodisya ikid na Hirapolis. 14 A ya makikumusta para tekamuy a i Doktoren Lukas nga iddukan ku hapa ikid ni Demasen. 15 A ibar muy hapa ta makikumusta kami ta kabagis ku kiden ta ili na Laodisya, kumanen hapa te Nimpas kontodu mangurug kiden nga maggagimung ta bali na en.

16 A am nabalin muy sangaw mangbasa ta suratin yan ta atubang na kabagis kiden a pabasa muy hapa sangaw ta maggagimung kiden ta ili na Laodisya, a kumanen hapa basan muy sangaw ya surat ken tekid. 17 A ibar muy hapa te Arkipo ta awena mina kaliwatan ya tarabaku na en nga nekatalak ni Afu Hesus tentu, te mappya ta iduldulot mina. 18 A iyak hapa la, Pablu, ya nagsurat ta kapozyanan na uhohug ta isin. Namaratu ewan ya makkamu tekamuy, a nonotan dak hapa gafu ta kabalud kin. Awan na.

Ya Napolu En Surat Ni Pablu Ta Taga Tesalonika Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Am basam apolu ya kapitulo 16 ikid na 17 ta **Tarabaku Na Turin Kiden** a amum sangaw ya bida na pagpasyar nig Pablu ta ili na Tesalonika, te tekiden nagtugut ta ili na Pilipos a nagdulot kid ta ili na Tesalonika. Ye-yan na ili ya mayor na ili ta lugar na Masadonya. A ya lugar na Masadonya ya nedagga hapa ta lutak na Ari en taga ili na Roma.

Tallu liggwan la ig Pablu ta ili na Tesalonika nga nangipadangag ikid na nangituldu ta uhohug na Namaratu ikid na damag ni Hesus. Ammi gafu ta mangurug ya kadwan kiden Hudyo ikid na Hentil a nangahugu hapa ya Hudyo kiden nga awan nangurug, a nakitapil kid na te Pablu. A gafu ta dulay ya negakkad da tentu a napersa nagtugut, a nagdulot na ta ili na Atenas ikid na Korinto, a yen ya nagindagan na te Timotyo gafu ta nesirak na ig Timotyo ikid ni Silas ta ili na Tesalonika.

A ta datang ni Timotyo te Pablu a nepadamag na tentu ya kasasaad na mangurug kiden ta ili na Tesalonika, yaga nebar na hapa tentu ya kapopoyung da gafu ta kahulun da kiden nga nagpasi. A yen ta nesurat ni Pablu ya suratin yan tekid, te addu ya ipasikkal na tekid, petta masikan ya pangurug da, ikid na pangikatalak da ta katolay na kahulun da kiden nagpasi. A ya pake nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1 Ikamuy taga Tesalonika, nga mangurug ta Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu:

Ampade sa ikallak na kam na Namaratu ewan, petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy, kahkahulun, a ikami Pablu, a Silas, ikid ni Timotyo.

Ya Pangdayaw Da Ta Pangurug Da

2 Am kada makimallak kami, kahkahulun, a kanayun pakimallak mi kam hapa. A **"Mappya hapa yen teko, Afu, te inuffunam hapa ya taga Tesalonika kiden,"** kummi hapa tentu, 3 te intu nonotan mi ya pangipasikkal muy ta pangurug muy, ikid na pagbannag muy gafu ta pangidduk muy, ikid na pagattam muy gafu ta pangikatalak muy ta datang ni Afu Hesus tekitam.

4 A amu mi hapa, kahkahulun, ta dana pinili na kam na Namaratu gafu ta pangidduk na tekamuy, 5 te ya damag ni Hesusen nga nepadangag mi tekamuy a bakkan la ta uhohug na tolay, te itta hapa ya pakapangwa na gafu ta Kahalwa na Namaratu nga nangipasikkal ta inuhohug mi en tekamuy, petta kurugan muy. A maski te naita muy hapa ya gagangay mi ta pagyan mi en tekamuy, a amu muy ta intu la tinarabaku mi ya magserbi ta kappyanan muy.

6 A mappya hapa, te nakigitta kam tekami ikid ni Afu Hesus, te maski am inuyoyungan na kam na awan kiden mangurug gafu ta pangurug muy ta uhohug mi en tekamuy, a matalak kam la ta dakal na talak nga neatad na Kahalwa na Namaratu tekamuy. 7 A yen ta ikamuy mina ya parigan na ngamin kiden mangurug ta lugar na Masadonya ikid na Akaya, 8 te gafu ta pangurug muy a negitta kanan hapa ta kuman na kampana, te pake nakaadayun ya ngahal na uhohug ni Afu Hesus gafu tekamuy addet ta ngamin kiden babali ta lugar na Masadonya ikid na Akaya. A gafu ta pake nesaned hapa ya damag na pangurug muy addet ta ngamin paglelehut a kuman na awan ta mabida mi ta isin kid na lugar, te dana amu dan. 9 A bidan da hapa tekami ya talak muy nga nagpadulot tekami ta ange mi en tekamuy, te amu dan ta nagtalekudan muy ya sinang dyos kiden, petta magserbi kam ta kakurugan na Dyos nga seangat. 10 A amu dan ta indagan muy hapa ya datang na anak na en nga tinolay na ta pasi na en, te magafu sangaw ta langit. A intu hala i Hesus nga mangilillik tekitam ta pama-gang na Namaratu ewan, petta awetam mekabat ta awan kiden mangurug.

2

Ya Pangipasikkal Da Ta Tarabaku Da en Tekid

1 A maski am anu ya bidan na kadwan kiden tekami, kahkahulun, a dana amu muy haman ta awemi immange tekamuy ta kuman na magpakewās, petta pakanan da kami. 2 Te kabalinan na nepangpaluk da tekami ta ili na Pilipos, ikid na nepangamamat da tekami a nagdulot kamin hapa tekamuy. A dana amu muy haman ta addu ya nakitapil tekami ta agyan muy, ammi pinagturad na kami la na Namaratu ewan, petta ipadangag mi hapa ya uhohug na en tekamuy. 3 A awan hapa ta inayayyaw mi ta maski am inya tekamuy, ikid na awan hapa ta iningguman mi tekamuy, te bakkan haman ta dulay ya nepangagagay mi tekamuy, te mappya haman. 4 Te gafu ta ikatalak na kami na Namaratu ewan a pinakimohayan na kami nga mangipadangag ta damag ni Hesus. A bakkan mantu ta tolay ya mamallakan mi ta uhohugan mi, te intu hud la uhohugan mi ya kuman na ikayat na

Namaratu ewan, te intu haman ya mangparuba ta nonot mi.

5 A amu muy hapa ta awemi naguhohug
ta kuman na ape magdayaw tekamuy, te
bakkan kami haman ta kuman na maging-
aappya na tolay nga mangilemad ta paging-
gum na, te ya Namaratu ewan ya mangi-
pasikkal ta kappya na nonot mi. 6 A gafu ta
turin kami ni Afu Hesus a kakurugan ta itta
ya mabalinan mi nga mangalap ta iuffun
muy, ammi inawemi hapa, te bakkan ta
intu kinaragatan mi ya pangdayaw na tolay
tekami, te maski am ikamuy ono kompormi
na tolay. 7 Ammi maidduk kami hud la teka-
muy ta kuman na kaidduk na magpasusu ta
anak na.

8 A gafu ta idduk mi tekamuy a matalak
kami la nga mangisipat ta pagkappyanan
mi tekamuy, te bakkan la ta uhohug na
Namaratu ya nekayat mi isipat tekamuy, te
maski ya ngamin bari mi ikid na angat mi,
te meribu ya idduk mi tekamuy. 9 Te intu
mina nonotan muy, kahkahulun, ya pag-
bannag mi en hapa tekami en nangipadan-
gag ta damag ni Hesus tekamuy, te maski
hiklam pase araw a nangallu kami hapa
ta magserbi tekami, pettam kumanen awe-
muy mina mazigatan gafu tekami. 10 Amu
haman na Dyos pase ikamuy ta awan pulus
ta nangihuyan muy tekami, te mappya ikid
na matunung ya katolay mi ta atubang muy
nga mangurug. 11 A amu muy para ta tin-
abarangan mi ya tagtakday tekamuy ta ku-
man na pangituldu na dama ta ānāk na ki-
den, 12 te pake nepasikkal mi ikid na nema-
mallak mi ta intu la mina tarabakun muy ya
megitta ta Namaratu ewan, te intu haman
ya nangagagay tekamuy, petta mesipat kam
ta iturayan na ikid na kalalaki na.

Ya Talak Da Ta Pangurug Na Taga Tesalonika Kiden

13 A kanayun matalak kami hapa ta Na-
maratu gafu ta malogon kam nagdangag
ta uhohug na Namaratu, te awemuy ne-
gitta ya nepadangag mi en ta uhohug na
tolay am awa uhohug na Namaratu, te
kakurugan haman. A yen ta nauli hapa
ya nonot muy ikid na agangwa muy, te
itta ya pakapangwa na uhohug na en nga
manguli tekamuy nga mangurug. 14 A yen
ya gafu na, kahkahulun, ta nekabat kam
hapa ta kuman na zigat na tolay kiden na
Namaratu nga taga Hudeya nga mangurug
te Hesus, te ya pangpazigat na kalugaran
muy kidina tekamuy a kumanen hapa ya
nepangpazigat na Hudyo kiden ta kagitta
da kiden taga Hudeya nga mangurug te
Hesus. 15 Ammi gagangay haman ta kunna
ten, te ya Hudyo kiden hapa la ya namapasi
ta aglavun kiden ta palungu na araw gafu ta
pangipadangag da ta uhohug na Namaratu
tekid, a sangaw netubbat da hapa papasin
i Afu Hesus, a ta ayanin a tapilan da kami
hapa. Kuman na ikatupag da haman ya Na-
maratu kontodu ngamin tolay, 16 te salinan
da kami mina, petta awemi mina ipadangag
ya pangikerutan ni Hesus ta Hentil kiden.
A gafu ta tarabaku da a kanayun daggan
da ya liwat da kiden petta pake mapannu
kid. Ammi nagaddet na ya pagattam na
Namaratu ewan tekid, te dumatang na ya
pama-gang na tekid.

Ya Damdam Nig Pablu Tekid

17 Ammi ta kuman na ikami, kahkahulun,
a pake madamdam kami tekamuy gafu ta
pa nakigungay kami tekamuy, ammi maski
am awemi kam maita a itta kam hala ta
nonot mi. A yen ta pake karagatan mi ya
ange tekamuy, petta maita mi kam, te pake
madamdam kami tekamuy. 18 A gafu ta
karagatan mi ya ange tekamuy a kanayun
kami gumanwat, aglalo teyak Pablu, ammi
sinalinan na kami garay ni Satanas. 19 A
gagangay ta madamdam kami tekamuy,
kahkahulun, te awan sangaw ta takwan
na ikatalak mi ikid na iparayag mi ikid na
sagolyat mi ta atubang ni Afu Hesus am
bakkan la tekamuy. 20 Te am ittan sangaw i
Afu Hesus a pake matalak ya nonot mi gafu
tekamuy, te ikamuy sangaw ya iparayag mi.

3

Ya Gafu Na Nepangidob Na Te Timotyo

1-2 A gafu ta awek maattaman ya awek
pakaange tekamuy, a **“Maski am awan
ta kahulun ku ta isin Atenas a mappya
ta doban ku i Timotyo, petta intu ya
manguffun tekid,”** kunku, te intu hala
ya kabagis mi ikid na katarabakun mi ta
Namaratu nga mangipadangag ta damag
ni Hesus. A yen ta dinob ku nga mang-
pasikan ikid na mangtabarang tekamuy,
3 petta awena mina matampa na pangurug
muy gafu ta pagzigātān muy, te dana amu
muy ta nekari kitam nga mesipat ta zigat
gafu ta pangurug tam. 4 Yen haman ya
binida mi tekamuy ta ketta mi en para la
tekamuy, te dana neunnan mi ta mazigatan
kitam sangaw gafu ta pangurug tam, a ta
ayanin amu muy na ta dumatang na teka-
muy. 5 Ammi gafu ta awek pakadamag
tekamuy a awek neattam, a yen ta dinob
ku i Timotyo tekamuy, petta ipadamag na
sangaw teyak am umanu ya pangurug muy,
te nagburungak hapa talo am naayayyaw
na kanan ni Satanas, a nelogotak na mina
ta banbannag ken tekamuy.

6 Ammi mappya, te bagu dumatang na
i Timotyo, a matalakak ta nepadamag na
en, te masikan kān la ya pangurug muy
ikid pangidduk muy. A nebar na hapa ta
kanayun nonotan da kami, te madamdam

kam kān nga makaita tekami ta kuman na damdam mi hapa tekamuy. 7 A yen ya gafu na, kahkahulun, ta maski am mazigatan kami gafu ta makitapil kiden tekami a natabtabang na ya damdam mi gafu ta damag na pangurug muy. 8 Te am amu mi ta netug muy la ya pangurug muy te Afu Hesus a yen ya kuman na mangtolay tekami. 9 A maski am dakal ya pangdayaw mi ta Namaratu gafu tekamuy a kuman na makurang para la, te am makimallak kami tentu a kuman na awan ta pagpakabalat mi ta neatad na tekami nga talak mi gafu tekamuy. 10 Ammi kanayun makimallak kami ta araw ikid na hiklam, petta mapalubusan kami mina nga ange ha tekamuy, petta pake pannun mi hapa ya magkurang para la ta pangurug muy.

11 A mappya mantu ta Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangazi ta mangsalin tekami, petta makaange kami tekamuy. 12 A mappya ta padakalan na hapa ya pagkaid-idduk muy, kumanen hapa ta ngamin tolay, petta nasurok ya pangidduk muy ta kadwan ta kuman na pangidduk mi tekamuy. 13 A yen kid ya adangan mi tentu, petta masikan mina ya nonot muy nga mangwa ta mappya, petta awan sangaw ta pakehuyan muy ikid na pagkurangan na kappya muy ta atubang na Namaratu ewan am ange ig Afu Hesus ikid na ngamin kiden kahulun na nga anghel.

4

Ya Kadwan Kiden Itabarang Na Tekid

1 A itta hapa ya itabarang mi tekamuy, kahkahulun, gafu ta pagkakahulun tam te Afu Hesus. A maski te dana amu muy haman ya netuldu mi en tekamuy petta intu tarabakun muy ya ikayat na Namaratu ewan. A gafu ta yen hala ya tinarabaku muy a mappya ta idulot muy la ta kuman na tarabaku muyen hala. 2 Te amu muy hapa ta intu la netuldu mi tekamuy ya kuman na netuldu ni Afu Hesus tekami, petta awan ta kadulayan muy, 3 te ikayat na Namaratu ewan ta magserbi ya bari tam ta pagkappyanan.

4 A yen ta awemuy mina makidorug ta awemuy atawa, te mappya ta amu na tagtaday tekamuy ya manggamma ta bari na, petta intu la tarabakun na ya kappyanan ikid na madayawan. 5 A awan mina ta magatattug ta kuman na agangwa na awan kiden makkamu ta Namaratu, 6 te awan mina ta ange makisalnuk ta barawasi na kagitta na en tolay. Dana nebar mi haman ikid na nepasikkal mi tekamuy ta Namaratu ewan sangaw ya mangpa-gang ta ngamin kiden mangwa ta kumanen na kadulayan. 7 Te bakkan ta intu nepangagagay na tekitam ta magatattug kitam, am awa megitta kitam mina ta kappya na ewan. 8 A am itta tekamuy ya magsoysoy ta itabarang kin, a bakkan haman ta tolay ya pagsoysoyān na am awa Namaratu ewan, te intu haman ya nangatad ta Kahalwa na en tekamuy, petta megitta kam tentu.

9 A awek na uhohugan tekamuy ta iddukan muy mina ya kabagis muy, te dana netuldu na kam na Namaratu ta magkaididduk kam. 10 A kakurugan hapa ta iddukan muy ya ngamin kiden kabagis ta ngamin paglelehut na Masadonya, ammi mappya hapa ta padakalan muy para ya pagkaididduk muy, 11 te mappya ta magintak kam, petta awemuy tabtabangan ya tarabaku na kadwan. Te dana netabarang mi haman ta magbannag magtarabaku ya tagtakday tekamuy ta katunungan na tarabaku na hapa la, 12 pettam kumanen a dayawan na kam hapa sangaw na awan kiden mangurug gafu ta maita da ta awemuy ange magadang ta kahulun muy kiden ta magserbi tekamuy.

Ya Pangipasikkal Da Ta Kasasaad Na Nagpasi Kiden

13 A itta hapa ya takday ipasikkal mi tekamuy, kahkahulun, petta awemuy makilavun gafu ta kasasaad na kahulun muy kiden nagpasi, petta awemuy hapa madamdam tekid ta kuman na damdam na awan kiden ta ikatalak. 14 Te am mangurug kitam ta natolay hala i Hesus ta nepasi na en a kumanen hapa mina ta nangurug kiden tentu nga nagpasi, te tolayan na kid hala sangaw na Namaratu ta kuman na nepangtolay na te Hesus. 15 Te ya uhohug ni Afu Hesus nga nesirak na tekami ikid na ipadangag min tekamuy a ikitam kān mangurug nga matolay addet ta ange na tekitam a awetam kān mapmapolu ammi ta nagpasi kiden. 16 Te am dumagut sangaw ya Dafu tamewan nga magafu ta langit a madangag tam kān sangaw ya ngahal na kadakalan na anghel kiden ikid na amaryung na Namaratu, kapye na magayayag hapa ni Afu Hesus. A mapolu kān magtolay ya ngamin kiden nagpasi nga nedagga tentu, 17 te ikitam nga matolay addet ta datang na Dafu tamewan a sa igindan na kitam hapa ta tinolay na kiden, te ka-ma la patullun na kitam ta kulam kiden, petta magdadafung kitam hapa ta langit. A magnayun kitanan sangaw tentu. 18 A mappya mantu ta ye-yen kid na uhohug ya sigida bibidan muy petta matabtabang hapa ya damdam muy ta awan kiden tekamuy.

5

Ya Pagka-ma Na Datang Ni Hesus

1 A kumanen hapa awemi ibar tekamuy,
kahkahulun, am kanu na araw ya datang
na Dafu tamewan, 2 ammi maski, te dana
amu muy haman ta ka-ma la dumatang ta
kuman na iange na tulisan ta hiklam. 3 Te
sangaw am pahig na tolay kiden ta awan
ta dulay, ikid na awan ta burungan da, a
yen sangaw ya datang na pakadulayan da,
te pagka-ma da sangaw ta kuman na maga-
naken am pagka-ma na ya zigat na paganak
na, a awedan sangaw malillikan ya pama-
gang na Namaratu tekid.

4 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun,
te awemuy magyan ta sugiram ta kuman
na awan kiden mangurug, a am magka-ma
sangaw ya panglavvu na Namaratu ewan ta
kuman na ange na tulisan a awena kam san-
gaw madatangan, 5 te sa itta kam ngamin ta
dakar, a intu tarabakun muy ya mappya. 6 A
gafu ta awetam magyan ta sugiram a map-
pya mantu ta awetam pasidugan ya iange
na Dafu tamewan, petta awetam mekabat
ta awan kiden mangurug. Te mappya ta
imugudan tam la sehahukāl, petta awetam
megitta ta mellaw. 7 Te ya magyan kiden
ta hiklam ikid na sugiram a intu la amu
da ya magillaw ikid na masidug. 8 Ammi
gafu ta magyan kitam ta dakar a mappya
ta kanayun mahukal la ya nonot tam, petta
awetam megitta ta mellawen. A afuran tam
ya pangurug tam ikid na pangidduk tam, te
yen kid ya mangikerutan tekitam. A itug
tam la ya pangikatalak tam ta pangikerutan
ni Afu Hesus tekitam, 9-10 te bakkan ta
pama-gang na Namaratu ya nekari na teki-
tam, am awa pangikerutan na tekitam gafu
ta nepangsaka ni Afu Hesus tekitam ta pasi
na en, pettam kumanen a maski am dana
nasi kitam ta datang na, ono am matolay
kitam la a makipagtolay kitam hala sangaw
tentu. 11 A yen ta awemuy mina magim-
mang magimpatpaturad ikid na magimpas-
pasikan ta pangurug muy.

Ya Napozan Na Tabarang Da Tekid

12 A ya adangan mi hapa tekamuy,
kahkahulun, a nonotan muy ya mang-
taron kiden tekamuy nga nesaad ni Afu
Hesus, te yen kid ya mangituldu ikid na
mangtabarang tekamuy. 13 A pake ipaita
muy mantu ya pangdayaw muy ikid na
pangidduk muy tekid gafu ta bannag da
tekamuy. A sa pagdadaggan muy hapa
ya ngamin nonot muy, petta awemuy
magimpaspasil.

14 A ya kadwan kiden para itabarang
mi tekamuy, kahkahulun, a ihuya muy ya
matalakag magtarabaku, a paturadan muy
ya magtalaw ikid na magburung, a uffunan
muy ya makafuy, a ipaita muy ya pagattam
muy tekid ngamin. 15 A am itta ya mangwa
ta dulay tekamuy a itan muy ta bakkan
ta dulay ya isupapak muy tentu, te intu
mina apagan muy am anu ya kappyanan
na tagtakday tekamuy, a kumanen hapa ta
ngamin tolay.

16-18 A ya ikayat na para na Namaratu
tekamuy gafu ta itta kam te Afu Hesus a
kanayun pagayayatan muy ya kallak na
tekamuy, a pakimallak muy ya ngamin
tentu, a maski am anu ya dumatang teka-
muy a **“Mappya hapa yen teko, Afu, te iko
ya makkamu teyak,”** kummuy.

19-22 A kumanen hapa am itta ya maguho-
hug ta paggagimung muy nga pasinapān na
Kahalwa na Namaratu a awemuy la ihuya,
ikid na awemuy idadula ya uhohugan na.
Ammi maski am inya ya maguhohug a pake
pasikkalan muy am mappya ya uhohugan
na, petta itug muy. Ammi am kuman na itta
ya kadulayan na a lillikan muy.

23 A ya Namaratu ewan nga mangatad ta
ngamin kappyanan, ampade intu ya mang-
patatakday ta nonot na tagtakday tekamuy,
petta awan sangaw ta pakehuyan muy, am
awa mappya la ya ngamin kahalwa muy
ikid na nonot muy ikid na bari muy addet ta
dumatang i Afu Hesus. 24 A gafu ta mekata-
lak hapa ya nangalapen tekamuy a idulot
na la idulot ya ikayat mi in tekamuy.

25 A mappya hapa, kahkahulun, ta paki-
mallak da kami, 26 a pakikumusta muy hapa
ya ngamin kiden kahkahulun mi ta agyan
muy.

27 Peafurak hapa tekamuy gafu ta Nama-
ratu ewan ta basan muy ya suratin yan ta
ngamin kahkahulun muy kidina.

28 Ampade i Afu Hesus Kristu ya
makkamu tekamuy.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Ta Taga Tesalonika Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta nepagsurat ni Pablu ta napolu en surat na ta nangurug kiden taga Tesalonika, a awena la nabayag a nadamag na ta mapopoyung para la ya nonot da ta araw na iange ni Afu Hesus, te itta ya nangibar ta nagpasan ya ange na en, a awenan mantu magtarabaku na kadwan kiden gafu ta kapopoyung da. A yen ta nesurat ni Pablu ya mekaduwa in surat na tekid, te pake ipasikkal na ta itta bit ya imunnan dumatang kapye na umange i Afu Hesus, yaga pake tabarangan na ha ya awan kiden magtarabaku petta magtarabaku kid mina, petta magdadagga ya pagkakahulun da. A ya nesurat na en a intu yan:

1-2 Ikamuy taga Tesalonika, nga mangurug ta Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu:

Ampade sa ikallak na kam na Namaratu ewan, petta mappya kam la.

A ya nagsurat ha tekamuy, kahkahulun a iyak, Pablu, a kahulun ku hapa ig Silas, ikid ni Timotyo.

Ya Pangdayaw Na Ta Pangurug Da

3 A pake matalak kami ta Namaratu gafu tekamuy, kahkahulun, te pake dumakal para ya pangurug muy ta Namaratu gafu ta tarabaku na en ta nonot muy, a kumanen hapa ta pagkaid-idduk muy. A yen ta sigida ibosag mi hapa ya talak mi tentu, te kuman na gatut mi tentu ta mappya. 4 A gafu ta attaman muy la ya zigat muy, ikid na idulot muy hapa ya pangurug muy ta ketta na makitapil tekamuy, a yen ta idayaw mi kam hapa ta tolay kiden na Namaratu ta kadwan kiden lugar.

5 Ammi ya pagattam muy ta makitapil kiden tekamuy a yen ya mangipasikkal ta matunung hala sangaw ya uray na Namaratu tekamuy, kumanen hapa tekid, te ipasikkal na ta ikamuy ya megitta nga mesipat ta pangikerutan na en gafu ta pagattam muy ta zigat na pangurug muy. Ammi ikid hapa la sangaw ya pa-gangan na gafu ta pakitapil da tekamuy. 6 Te mappya ta uray na Namaratu ta ibalat na ya pakitapil da tekamuy, 7 petta mabannayan kam hapa. Te sa mabannayan kitam sangaw am makipaita ha sangaw i Afu Hesus nga magafu ta langitewan, te ihulun na hapa ya dakal na afuy ikid na anghel na kiden nga seppakapangwa. 8 A yen sangaw ya pangbalat na ta awan kiden makkamu ta Namaratu kontodu ngamin kiden nga awan nangurug ta damag ni Afu Hesus. 9 A attaman da sangaw ya pangpa-gang na tekid, te magnayun kid la sangaw mazigatan addet ta addet gafu ta madugiman kid nga medagga te Afu Hesus ikid na kalalaki na pakapangwa na en. 10 Te am dumatang sangaw i Afu Hesus a pake mepaita ya ngamin kalalaki na gafu ta anghel na kiden nga mehulun tentu, a madayawan hapa gafu ta ngamin kiden mangurug tentu. A ikamuy hapa ya mesipat tekid gafu ta kinurug muy na ya nepadangag mi en tekamuy.

11 A yen ta kanayun pakimallak mi kam hapa ta Namaratu ewan, petta uffunan na kam nga megitta ta nang-agagayan na tekamuy.

> "Atadam kid hapa, Afu, ta sikan da, petta medulot da ya ngamin igakkad da nga mappya, ikid na ngamin tarabakun da nga megitta ta pangurug da," kummi hapa ta pakimallak mi,

12 pettam kumanen a madayawan hapa ya ngagan ni Afu Hesus gafu tekamuy, a madayawan kam hapa gafu tentu. A magdulot hala sangaw yen gafu ta panguffun na Namaratu ikid ni Afu Hesus tekamuy.

2

Ya Masikan Na Pumasil Ta Namaratu

1 A itta hapa ya pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun, gafu ta iange sangaw ni Afu Hesus ikid na pangdafung tam tentu ta utun. 2-3 Te yen ya pakikekallak mi tekamuy ta awemuy la mapopoyung ikid na malangga gafu ta takwan na bida nga madangag muy. Te am itta ya madamag muy ta nagpasa kān ya araw na iange na Dafu tamewan, a awemuy la kurugan, petta awemuy maayayyaw. Te maski am had sin ya pagafun na madamag muy, am yen ya mepadangag tekamuy, ono am linavun na tolay, ono am nesurat mi kān, a awemuy la kurugan, te tulad haman. Te am tanagay na ya datang ni Afu Hesus ta lutakin a mapolu bit ya pagtalekud na tolay kiden ta Namaratu ewan, kapye na hapa lumattog na tolayen nga masikan mamadday ta dulay. Ammi yen ya gagangay na agyan na ya pagtaguhalin na Namaratu, 4 te ikatupag na ya Namaratu ikid na ngamin kiden na dyos, a pake pātā-nāngan na hapa sangaw ya bari na, petta intu hapa la sangaw ya maguray nga ange magtogkok ta agtogkokan na Namaratu ta bali na en, te ipadangag na sangaw ta intu hapa la ya Dyos.

5 Ammi dana amu muy haman ye-yen na bida, te yen ya kanayun nabidak tekamuy ta kettaken para la tekamuy. 6 A dana amu muy mantu am inya ya manggubat ta ayanin, te intu ya manggubat, petta dana

iparan na ya paglattog na tolayen nga mamadday ta dulay, te itta sangaw ya araw na. 7 Te ya mamepegafu en ta dulay a magdaggun na magtarabaku ta melemad, a intu hala ya manggubat ta ayanin addet ta ittan ya tolayen nga masikan mamadday ta dulay, 8 (v 8a)* a yen hapa sangaw ya pakipaita na ta ngamin tolay. 9 Ammi Satanas ya mamaspasikan tentu petta itta ya pakapangwa na nga mamadday ta addu na pakaitan nga mangayayyaw ta tolay kiden.

10 A gafu ta addu sangaw ya pangayayyaw na nga dulay a malogon maayayyaw ya gagangay kiden magimperperdi, te aweda haman ikatalak ya kakurugan na uhohug nga mangikerutan mina tekid. 11 A gafu ta aweda ikatalak, a ipalubus na Namaratu ta maayayyaw na kid na masikan na mangayayyaw, petta kurugan da ya tulad, 12 (v 12,8b) pettam kumanen a sa pa-gangan na kid sangaw, gafu ta pake ikaykayat da ya mangwa ta dulay ammi ta mangurug ta uhohug na en. Ammi am makipaita hapa sangaw i Afu Hesus nga magafu ta langit, a papasin na hapa ya mamaddayen ta dulay gafu ta dangang na bari na en ikid na pakapangwa na uhohugan na.

Ya Pangkenga Na Namaratu Ta Tolay Na Kiden

13 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun, te pake iddukan na kam na Namaratu ewan, a dakal hapa ya talak mi tentu gafu tekamuy, te addet ta awena para la pakapadday na paglelehutin, a dana nekari na ta mekerutan kam. A negungay na kam hapa na Kahalwa na en, petta mangurug kam ta uhohug na en. 14 A yen ta inagagay na kam hapa gafu ta mappya en damag nga nepadangag mi tekamuy, petta mesipat kam hapa ta kalalaki na Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan. 15 A mappya mantu, kahkahulun, ta pake magintak kam te Hesus, ikid na pake itug muy ya ngamin netuldu mi tekamuy ta ketta mi en tekamuy, a kumanen hapa ta surat mi in tekamuy.

16 A mappya tekitam, kahkahulun, te ya Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan ikid na Dama tamewan Namaratu, a ikid hapa la ya nangipasikkal ta pangidduk da tekitam. Te gafu ta kallak da en tekitam a itta ya mangpaturad ta nonot tam nga magnayun, a itta hapa ya ikatalak tam ta matolay kitam. 17 Ampade padakalan da para ya turad muy ikid na sikan muy, petta mappya sangaw ya ngamin tarabaku muy ikid na uhohugan muy.

3

Ya Pakimallak Da Mina Teg Pablu

1 A ya takday para, kahkahulun, a pakimallak da kami haen, petta alistu mina ya pangisaned mi ta uhohug na Dafu tamewan, petta umaddu hapa ya mangurug tentu ta kuman na nepangurug muy. 2 A pakimallak da kami hapa, petta melillik kami ta dulay kidin na tolay, te addu hapa ya mangikatupag ta kurugan tam. 3 Ammi mappya, te mekatalak hala ya Namaratu ewan nga makkamu tekitam ngamin, a pake itunglak na kam hapa te Afu Hesus, ikid na ikerutan na kam ta mangigakkaden ta dulay tekamuy. 4 A amu mi hapa ta idulot muy la idulot ya tabarang mi in tekamuy gafu te Afu Hesus. 5 Ampade ituldu na kam hapa nga mangidduk ta kuman na pangidduk na Namaratu ewan tekitam, a petta magattam kam hapa ta zigat ta kuman na nepagattam na en gafu tekitam.

Ya Tabarang Da Ta Awan Kiden Magtarabaku

6 A itta hapa ya ibar mi tekamuy, kahkahulun, gafu ta turay ni Afu Hesus nga neatad na tekami, te am itta ya kabagis muy nga matalakag magtarabaku ikid na awan mangidulot ta kuman na netuldu mi en tekamuy, a mappya ta adayunan muy. 7 Te dana amu muy haman ta intu mina parigan muy ya kuman na gagangay mi en, te awemi haman matalakag ta pagyan mi en tekamuy, 8 a awan hapa ta inadang mi tekamuy ta kanan mi am awa pinagan mi haman, te nagbanbannag kami hapa nga nagtarabaku ta araw pase hiklam, petta awemuy mazigatan gafu tekami. 9 Maski am itta ya mabalinan mi nga mangalap ta iuffun muy tekami a inawemi, te nangallu kami hud la ta magserbi tekami, petta ikami hapa mina ya parigan muy. 10 Te intu mina nonotan muy ya lintigen nga nesirak mi tekamuy:

> "Ya awan magtarabaku a awemuy pakanan," kummi.

11 A yen ta bidan mi ya kumanin tekamuy, te ya kuman na nadamag mi tekamuy a itta para la kan ya matalakag magtarabaku, a intu la kan tarabakun da ya manabtabang ta tarabaku na kadwan. 12 A yen kid na tolay ya tabarangan mi gafu ta turay ni Afu Hesus Kristu, te ya ibar mi tekid a magintak kid mina, te magtarabaku kid mina, petta ikid hapa la ya makkamu ta kanan da. 13 Ammi ya ibar ku ta kadwan kidina tekamuy, kahkahulun, a mappya ta awemuy mahulat mangwa ta kappyanan. 14 Ammi am itta tekamuy ya awan mangurug ta uhohug mi nga nesurat ta isin a

* **2:8** Ya gadwa na bersikulo 8 a netulfu ta bersikulo 12 petta matarus ya bida.

takkilalan muy mantu, a pagurayan muy la
petta mamat. 15 Ammi awemuy la ikwenta
ta katupag muy, te tabarangan muy hud la
ta kuman na takday kabagis muy.

Ya Mapozan Na Ibar Da

16 A ya Dafu tamewan nga pagafun na
ngamin kappyanan, ampade intu hapa la
ya makkamu tekamuy ikid na mangatad ta
pagintak na nonot muy ta ngamin kiden
tarabaku muy.
17 Kumusta kam hala, kahkahulun.
Iyakin Pablu ya nangisurat ta pakikumus-
tak tekamuy, te kumanin ya pagpermak ta
ngamin kiden surat ku petta amu muy ta
surat ku.
18 Ampade i Afu Hesus ya manghulun ikid
na manguffun tekamuy ngamin.

Ya Napolu En Surat Ni Pablu Te Timotyo

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta neange ni Pablu ta lugar na Asya ikid na Masadonya nga mangipadangag ta damag ni Hesus a itta hapa ya duwa na kahulun na, a i Timotyo ya ngagan na takday, a intu hala ya nekwenta ni Pablu ta kuman na anak na, te malogon dumagdag ta ngamin netuldu ni Pablu tentu. Am basam ya **Tarabaku na Turin Kiden** ta kapitulo 16 a yen sangaw ya pakabasam ta nepangihulun ni Pablu te Timotyo.

A ta nepagsibal da ta ili na Efeso a nesirak ni Pablu i Timotyo petta intu ya makkamu magtaron ikid na mangituldu ta mangurug kiden, te magdulot i Pablu ta kadwan kiden ili. A sangaw nagsurat hapa te Timotyo, te ituldu na para gafu ta tarabaku na en nga magtaron ikid na mangituldu. Ammi ya netuldu na te Timotyo a kappyanan tam hapa petta amu tam ya ikayat na Namaratu tekitam. A timunud mantu sin ya surat na en te Timotyo.

1-2 Anak ku, Timotyo.

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la, te iko ya igittak ta anak ku ta kakurugan gafu ta pangurug mu te Afu Hesus.

A ya nagsurat teko a iyak, Pablu, te turin nak ni Hesus Kristu gafu ta uray na Namaratu ewan nga mangikerutan tekitam, ikid ni Hesusen hapa nga ikatalak tam, te naggitta kid nga nangidob teyak.

Ya Patarabaku Na Te Timotyo

3 A ya pakikekallak ku teko, Aleng, teyaken nagtugut nga umange ta Masadonya a

> “Magyan ka la ta isin ili na Efeso, petta matabarangam ya kadwan kidin mangituldu, petta aweda ituldu ya awan kustu,” kunku.

4 A ibar mu mantu tekid ta awedan mina pakolangan ya magmagannud na bida nga pinarparatu na palpalungu kiden tolay, ikid na aweda mina paangtolin pagbabidan ya pagkakahulun na palpalungu kiden. Te awan ta iatad na kumanin kid na bida am bakkan la ta pagtatabbagan na tolay kiden. A awan mantu ta meuffun da ta pangurug da petta idulot da mina ya uray na Namaratu tekid. 5 A mappya ta yen ya metabarang tekid, petta pake itug da mina ya pangurug da, ikid na mappya na nonot, pettam kumanen a mappya sangaw ya pangidduk da ta Namaratu ewan ikid na ikattolay da. 6 Te ya kadwan kidina a kuman na umadayu kid na ta isin kid na kappyanan, a intu la nonotan da ya bida kiden nga awan ta kapkappyan, 7 te karagatan da ya mangituldu ta lintig kiden na Namaratu, ammi aweda haman maawatan ya uhohugan da ikid na ipasikkal da. 8 Amu tam haman ta mappya ya lintig na Namaratu, ammi dulay am awetam amu ya gafu na nepangpadday na ta lintig na.

9 A mappya mantu ta nonotan tam ya pagserbi na lintig na kiden, te bakkan haman ta mappya kiden na tolay ya inatadan na tekid, te pinadday na kid hud la gafu ta awan kiden makkamu ta mappya, ikid na masoysoy, ikid na awan makkamu ta Namaratu, ikid na minagliwat, ikid na nagdupal ta nonot, ikid na mangidadula ta kwa na Namaratu, ikid na manguyoyung teg hina na ikid ni dama na, 10 ikid na mamapasi, ikid na mangadallaw, ikid na magatattug ta kagitta da en lalaki ikid na kagitta da en babbay, ikid na magsibrung ikid na maglaku ta tolay, ikid na magladdud, ikid na magdarogas, ikid na ngamin kiden nga awan mangurug ta kuman na netuldu tamen nga kakurugan. 11 Te awan haman ta takwan na netuldu tam am bakkan la ta mappya en damag na pakapangwa na Namaratu ewan nga mangbendisyon tekitam, te yen haman ya nepangitalak na teyak petta ipadangag ku ta ngamin tolay.

Ya Testimonyo Ni Pablu

12 A matalakak hapa ta Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan tekitam ikid na mangpasikan teyak, te iyak ya nekatalak na ikid na pinatudunan na, petta magserbi yak hapa tentu ta kumanin na tarabaku. 13 Ta idi a pake dulayak na tolay, te padpadulayan ku ya ngagan ni Hesus, ikid na pagzigātan ku ya mangurug kiden tentu, a masikanak nagporay. Ammi maski kunna ten a nekallak nak hala na Namaratu ewan, gafu ta awek para la nangurug te Hesus ta idi, ikid na awek garay naamu ta dulay ya tarabakuken. 14 A pake nasurok mantu ya kallak na en teyak, te inatadan nak ta pangurug ku tentu, ikid na pangidduk ku ta tolay na kiden gafu te Hesus Kristu.

15 Itta ya bida en ta

> “Umange i Hesus ta paglelehutin petta ikerutan na ya minagliwat,” kunna.

A kakurugan hapa ye-yen na bida, te maski am iyak ya kadakalan na dulay, 16 a nekallak nak hala, petta iyak ya pakaitan ta awan ta addet na pagattam ni Hesusen, pettam kumanen a iyak mina ya pagnonotan na awan kiden para la mangurug, te maatadan kid hapa sangaw ta magnayun angat am mangurug kid. 17 Ampade madaydayawan ya Namaratu ewan addet ta addet, te intu la tatakday ya

magnayun na Ari nga awan masi ikid na awan maita. Amen.

Ya Patarabaku Ni Pablu Te Timotyo

18 A ya ibar ku hapa teko, Aleng Timotyo, a nonotam ya dana linavun na lalaklakay kiden ta tarabakum, te intu linavun da ya nagafu ta Namaratu ewan. A dagdagam mantu ya binida da teko, pettam yen kid ya mangpaturad teko ta pakigubat mu ta dulay. 19 Ammi mappya ta pake ibbalam ya pangurug mu ikid na mappya na nonot ta pakigubat mu, te ya kadwan a aweda dangdangagan ya mappya na nonot, a yen ta naperdin hapa ya pangurug da. 20 Ig Himenyo ikid ni Alehandru ya nekabat hapa tekid, a yen ta pinagurayān ku kid nga umange te Satanas, petta mapa-gang kid magbida ta dulay.

2

1 A ya pake napopolu nga patarabakuk tekamuy a kanayun pakimallak muy ya ngamin magdaduma na tolay ta Namaratu ewan am kada maggagimung kam. A maski am anu ya adangan muy tentu, a ibosag muy hapa ya talak muy tentu gafu ta dangagan na ya pakimallak muy. 2 A isipat muy hapa pakimallak ya ari kiden ikid na ngamin kiden magturay tekitam, petta mappya ya pagturay da ta ngamin kiden lugar tam. Te am mappya ya pagturay da a awetam sangaw magburung ta itta ya manguyoyung tekitam, te malagpat kitam la nga mangidulot ta ngamin patarabaku na Namaratu tekitam.

3-4 Mappya yen, Aleng, nga mangpakustu ta Namaratu ewan, te intu haman ya mangikerutan tekitam, a ikayat na ta mekerutan hapa ya ngamin tolay nga awan makkamu tentu, petta amu da hapa ya kakurugan. 5 Te tatakday haman la ya Dyos, a awan ta takwan na mangipakoma tekitam ta Namaratu am bakkan la te Hesus Kristu nga negitta ta tolay. 6 Te ta datang na arawen nga nebital na Namaratu a nesagapil ni Hesus ya bari na en tekitam petta masaka na kitam. A yen ya mangipasikkal ta pangikerutan na Namaratu tekitam. 7 A maski am pahig na kadwan kiden ta tulad a kakurugan haman, te iyak ya turin ni Hesus nga pinatudunan na nga ange mangipadangag ikid na mangituldu ta kakurugan ta awan kiden makkamu ta kakurugan na Dyos.

Ya Metabarang Ta Maggagimung Kiden

8 A ya ikayat ku mantu ta lālāki kiden a ikid mina ya makimallak ta ngamin kiden paggagimungan, ammi mappya ta awan ta ikatupag da ikid na tapilan da, petta awan ta pagmansan na pakimallak da. 9 A ya tabarang ku hapa ta bābāy kiden, a intu la mina pagbarawasi da ya gagangayen na barawasi, te aweda mina pake paispotan ya bari da ikid na huk da ta sigal, ikid na balituk, ikid na mangina en na ga-gamit, 10 te mapmappya hud la ta intu paispotan da ya nonot da ikid na tarabaku da, te yen ya mekustu ta babbay nga mangurug ta Namaratu.

11 A mappya ta bābāy kiden hapa ya umalinnak ikid na magdangag ta bida petta metuldu kid hapa. 12 Te awek ituluk ta ma-mautun ya babbay ammi ta lalaki, te mappya ta umalinnak hapa ya babbay. 13 Te bakkan haman ta babbayen ya napolu naparatu, am awa lalaki en, 14 a bakkan hapa ta lalaki en ya napolu en naayayyaw, am awa babbayen, a yen ya nagliwatan na. 15 Ammi maski nagliwat a mekerutan hala, te naganak na hapa ya babbay ta mangikerutan tentu. A mekerutan mantu ya bābāy am idulot da la ya pangurug da, ikid na pangidduk da, ikid na kappya na bari da ikid na nonot da.

3

Ya Magpastor Ta Mangurug Kiden

1 Kakurugan hapa ya uhohugan da en ta
“Am itta ya mayat magpastor a mappya
hapa na tarabaku ya ikayat na,”
kunda.

2 Ammi am inya ya magpastor a mappya ta awan ta pangihuyan na tolay kiden tentu, te tatakday la ya atawa na, a iguwad na ya nonot na ikid na bari na. A mappya ya paghehit na, te makānnonot, a matalak hapa magpadulot ta bali na, a malalaki hapa mangituldu ta kadwan. 3 A awena magillaw, ikid na magporay, ikid na makitapil, te masippat hud la ikid na maidduk, a awena maginggum ta pirak. 4 A mappya hapa ya pagtaron na ta ānāk na kiden, petta aweda masoysoy am awa mangurug kid ta ngamin mebar tekid. 5 Te ya awan makkamu magtaron ta ānāk na kiden ta bali na a had kukunna mantu taronan ya itta kiden ta bali na Namaratu. 6 A awena mina mesaad ta magpastor am bagu la na mangurug, te talo am magparayag sangaw a mekabat hapa ta pama-gang na Namaratu te Satanas. 7 A mappya hapa ta intu la mesaad ya amu na awan kiden mangurug ta mappya na tolay, pettam bakkan sangaw ta iyen ya pakasikwatan na ta sikwat ni Satanas.

Ya Kauffunan Na Magpastor

8 A kumanen hapa ta manguffun kiden ta magpastor, te mappya ta itta hapa ya pakedayawan da gafu ta aweda magtulad, ikid na magillaw, ikid na maginggum ta pirak. 9 A mappya ta pake itug da ya ngamin

nepakamu na Namaratu tekitam ta kurugan tam. 10 Ammi am inya sangaw ya mapili a mappya ta dana maparuba kid la bit am mappya kid na manguffun, a am maita sangaw ta awan ta pakehuyan da a kustu ta mesaad kid na.

11 A kumanen hapa ta atawa da, te mappya ta itta hapa ya pakedayawan da gafu ta aweda mamadpadulay, ikid na iguwad da ya nonot da ikid na bari da. A mekatalak kid hapa mangidulot ta ngamin tarabaku da.

12 A am inya sangaw ya mesaad ta kauffunan na magpastor a mappya ta tagtakday kid la ta atawa, ikid na mappya hapa ya pagtaron da ta ānāk da kiden ikid na ngamin kiden magyan ta bali da. 13 Te am mappya ya panguffun da a dakal hapa sangaw ya pangdayaw na kadwan kiden mangurug tekid, a dumakal hapa ya talak da ikid na turad da ta pangurug da te Hesus Kristu.

14-15 A ta kuman na iyak hapa, a ikatalak ku ta makaange yak teko ta mavit, ammi am angarigan ta matalantanak sangaw nga umange, a dana nesurat kun ye-yan kid na tabarang ku teko, petta ituldum kid hapa ta tolay kidina, petta amu da mina ya ikayat na Namaratu ta tarabakun da gafu ta pangurug da ikid na paggagimung da. Te ikitam mangurug ya pagyanan na siggatolayen na Dyos, a gagangay ta ikitam magdadagga ya makkamu ikid na mangipasikkal ta kakurugan nga neatad na tekitam. 16 Te awan ta makelemad ta malalaki ya nangipasikkal ta relisyon tam, te ya bida na kansyonen gafu te Hesus a

“Negitta haman ta tolay,
a pinagappa da ta kayu.
Tinolay na Kahalwa na Namaratu,
a naita na turin na kiden.
Nepadangag da ta ngamin kiden lugar,
a kinurug na tolay kiden.
A ta ayanin a napātā-nā**ng na hapa ta langitewan,”** kunna.

4

Ya Makigungay Ta Kakurugan

1 A itta para ya ipakamu na Kahalwa na Namaratu nga madakar, te am umabikan kan na sangaw ya pagaddetan na arawin yan a makigungay kan sangaw ya kadwan ta kinurug tamin, te yen kan sangaw ya pakolangan da ya ituldu na seanitu nga mangayayyaw tekid. 2 Te itta kan sangaw ya tolay kiden nga magimmamappya nga mangituldu ta tulad na anitu kiden, te awan ta marikna da ta allak da. 3 A ihangat da kan sangaw ta mangatawa ya tolay, ikid na mangan ta kadwan na kakkanan. Ammi ya ihangat da sangaw na kakkanan a yen haman ya neatad na Namaratu ta kanan tam, aglalo tekitam nga makkamu ikid na mangurug ta kakurugan. A mabalin mantu ta kanan tam ngamin am isipat tam hapa ibosag ya talak tam tentu gafu ta neatad na en tekitam. 4 Te ya ngamin kiden pinaratu na Namaratu ta kakkanan a mappya haman, a awan mina ta aweyan tam, te ikatalak tam hud la mina, a ibosag tam mina ya talak tam tentu gafu ta kallak na tekitam. 5 Te maski am anu ya kanan tam a nekwenta ta mappya gafu ta uhohug na Namaratu ikid na pakimallak tam tentu.

Ya Tarabaku Na Mappya Na Mangituldu

6 A am ituldum mantu yen kid na tabarang ta kabagis tam kidina a magbalin ka hapa sangaw ta mappya na mangituldu ta dalan ni Hesus Kristu, aglalo am kanayun pakanam hapa ya nonot mu ta uhohug na en nga dinangag mu ikid na kinurug mu abat ta ayanin. 7 Ammi awem la dangdangagan ya bida kiden nga pinaratu na tolay nga awena megitta ta Namaratu, te mapmappya hud la ta ipenam mu ya nonot mu ta patarabaku na Namaratu teko. 8 Awan ta dulay am ipenam tam ya bari tam ta zigat, ammi mapmappya ta ipenam tam ya nonot tam ta patarabaku na Namaratu tekitam, te itta ya iatad na ta pagkatolay tam ta lutakin, yaga itta hapa ya iatad na ta pagkatolay tam ta agyan na Namaratu ewan. 9 Mappya mantu ta pake itug tam ye-yen na uhohug, te kakurugan haman. 10 A yen ta pake ikakinan tam mina ya mangidulot ta pakkwa na Namaratu tekitam, te intu ikatalak tam ya siggatolayen na Dyos nga mangikerutan ta ngamin tolay, aglalo tekitam mangurug.

11 A mappya mantu ta ituldum ye-yen kid na tabarang, a petug mu kid hapa ta tolay kidina. 12 A am angarigan ta itta ya mangidadula teko gafu ta kaabbing mu a awem la panunnutan, te ipaitam la ya mappya ta ngamin aguhohug mu ikid na agangwam ikid na pangidduk mu ikid na pangurug mu, petta parigan da ya kappya na nonot mu. 13 A ta awek para la ange tekamuy a ikakinam ya pangibasam ta Uhohug na Namaratu ta maggagimung kidina, kumanen hapa ta pangituldum, ikid na pangitabarang mu. 14 Te mappya ta awem baybay-an ya pakapangwam, te yen haman ya neatad na Namaratu teko gafu ta linavun na lalaklakay kiden ta nepangipotun da ta kamat da teko.

15 Pake ikakinam mantu ya ngamin kidin patarabakuk teko, a yen kid la ya tagopam, petta maita na ngamin tolay ya nepagmappya na nonot mu ikid na agangwam. 16 Pake nonotam ikid na ikakinam ya ngamin tarabakum ikid na

ituldum, petta mekerutan ka, a kumanen hapa ta mangdangag teko.

5

Ya Metabarang Gafu Ta Nabalu Ikid Na Laklakay

1-2 A ya kadwan para na tabarang ku teko, Aleng, am itta mina ya tabarangam nga laklakay a igittam la ta damam; a am bakbakat a igittam ta hinam, a am kagittam abbing a igittam ta kabagis mu, a am babbay a igittam ta wagim petta awem makanonot ta dulay tentu.

3 A itam hapa ta mauffunan ya babbālu kiden nga bābāy nga awan makaapag ikid na awan ta mang-uffun. 4 Ammi am itta ya anak da ono afuk da a mappya ta yen kid ya mang-uffun tekid, te ya ikayat na Namaratu a dana nonotan na anak kiden ya isubalit da ta dadagkal da kiden, te kumanen hapa ya pangidulot da ta pangurug da ta Namaratu. 5 Ammi ya balu na babbay nga kakurugan ta awan ta kahkahulun na a mappya ta yen ya uffunan na maggagimung kiden, te awan ta takwan na ikatalak na am bakkan la ta Namaratu ewan, a yen ta idulot na la ya makimallak tentu ta araw pase hiklam, te adangan na ya magserbi tentu. 6 Ammi am itta ya balu nga intu la tarabakun na ya magapag ta ikayat na bari na en a megitta hala ta awan mangurug, te maski am magatotolay para la ya bari na a dana nasin ya kahalwa na.

7 A yen mina ya itabarang mu ta babbālu kiden, petta awan sangaw ta pakehuyan da gafu ta tarabakun da. 8 Ammi am awetam iddukan ya kahkahulun tam kiden nga mazigatan, aglalo am anak tam kiden ikid na dadagkal tam kiden, a yen mantu ya pakaitan ta nagtalekudan tanan ya pangurug tam, a pake dulay kitam ammi ta awan kiden mangurug.

9 A kumanen am melista ya babbālu kiden, petta uffunan na kid na maggagimung kiden, a intu la melista ya babakbakat kiden nga awan nangadallaw ta nepagatawa da en nga nakadatang ta annamafulu na darun. 10 A mappya ta madayawan kid hapa gafu ta kappya na tarabaku da, ikid na nagpadakal kid ta abbing, ikid na matalak kid nagpadulot ta ange magpasyar, ikid na nagbaggaw kid ta duping na kagitta da kiden mangurug, ikid na nang-uffun kid ta mazigatan, ikid na nangipaita kid ta mappya ta ngamin kiden tarabaku da.

11 Ammi ya babbālu kiden nga awan para la pake bakbakat a awem ilista yen kid, talo am masmasikan sangaw ya ayat da ta lalaki ammi te Afu Hesus a makiatawa kid ha. A am yen sangaw ya pagbabawi da ta kari da en te Hesus, 12 a makaliwat kid sangaw gafu ta aweda nedulot ya dana kari da en tentu. 13 A dulay para am mauffunan yen kid, te kwan da la sangaw ya makakalkalay ta babali na kadwan. A bakkan la ta iyen, te angzen kid ta awa bidan ta awan kustu ta babali. 14 A ikayat ku mantu ta makiatawa ha mina ya babbalu kiden nga awan para la pake bakbakat, petta maganak kid, ikid na mangituldu kid ta ānāk da kiden, pettam kumanen a awan sangaw ta panglibakan na awan kiden mangurug tekitam gafu tekid. 15 A mappya ta yen ya metabarang tekid, te dana tumawag na ya kadwan kiden babbalu te Hesus, a dumagdag kid na te Satanas.

16 A kumanen am itta ya takday mangurug nga itta ya kahkahulun na kiden nga balu, a intu mina ya mang-uffun tekid, te awena kid mina ipaagtu ta iglesya, petta gustu sangaw ya iffun da ta babbālu kiden nga kakurugan ta awan ta mang-uffun tekid.

Ya Metuldu Gafu Ta Lala-laay Kiden Magtaron

17 A ya lala-laay kiden nga makkamu ta iglesya gafu ta tarabaku da nga mangipadangag ikid na mangituldu ta uhohug na Namaratu a mappya ta itta hapa ya tandan da nga mehulun ta pangdayaw na tolay kiden tekid. 18 Te yen haman ya lintig na Namaratu nga nesurat ni mina Moses.

“Awem busālān ya baka am madama magaggik, petta mangan hapa,” kunna.

A ya takday para surat na a

“Gagangay ta matandanan ya magbannag magtarabaku,” kunna.

19 A am angarigan ta itta ya magpaliwat ta takday laklakay a awem la kurugan ya ipaliwat na malaksid am itta ya duwa ono tallu na mangipasikkal. 20 A am kakurugan ta nagliwat a ihuyam ta atubang na maggagimung kiden, petta magtalaw hapa ya kadwan kiden. 21 A ya ibar ku para teko ta kettayan na Namaratu ewan ikid ni Hesus Kristu ikid na anghel na kiden a idulot mu yan kid na tabarang, a igittam ya ngamin tolay ta nonot mu, te dulay am itta ya idadumam.

22 A kumanen hapa am itta mina ya isaad mu ta magpastor a awem aggutan ipotun ya kamat mu tentu, talo am intu isaad mu ya seliwat para la, a mekabat ka hapa sangaw ta liwat na kiden. Mappya ta magpalan ka petta awem mekabat ta dulay, 23-25 a pake appiyam ya pagpilim, te ya liwat na kadwan a melemad bit, a awetam amu abat ta mabayag. Ammi ya liwat na kadwan a awena melemad, te dana amu tam ta awena para la nebar tekitam. A kumanen hapa ta tarabaku na tolay, te am mappya

a malogon maita. Ammi maski am awena malogon maita a awena haman melemad ta kanayun.

A mappya hapa, Aleng, ta bakkan la ta danum ya inumam, te uminum ka mina ta tagassang la na binarayang gafu ta pagtakit na sirat mu.

6

Ya Metabarang Ta Tagabu Kiden Ikid Na Maba-nang

1 A ya itabarang ku hapa ta tagabu kiden mangurug, a mappya ta ipaita da ya amat da ta dafu da, pettam kumanen awan sangaw ta pangpadulayan na dafu da ta Dyos tam ikid na ituldu tam. 2 A am angarigan ta magkakabagis ya tagabu ikid na makattagabu tentu gafu ta pangurug da te Afu Hesus, a bakkan mina ta yen ya pagrazonan na tagabu en ta awena kurugan ya makattagabu tentu, te mapmappya hud la ta pake ikakinan na ya pagtarabaku na tentu, te panguffun na haman ta kagitta na en mangurug nga iddukan na Namaratu.

3 A sa ituldum ikid na itabarang mu yeyan kid na uhohug ta tolay kidina. A am itta sangaw ya mangituldu ta takwan gafu ta aweyan na ya netuldu ni Afu Hesus ikid na megitta ta relisyon tam, 4 a gagangay mantu ta magparayag, a awan ta amu na. A gafu ta itta ya ayat na nga makitabtabbag ikid na makidibati ta kebalinan na uhohug, a yen sangaw ya pamegafwanan na ketta na magimpaspassil, ikid na magingkatkatupag, ikid na magimpadpadulay, ikid na magimpalpaliwat, ikid na makitaptapil. 5 A yen kid na tarabaku ya gagangay na nagdupal kiden ta nonot, a aweda amu ya kakurugan, te pahig da ta magba-nang kid gafu ta relisyon da.

6 A kakurugan ta dakal ya pagba-nang tam am matappag ya nonot tam gafu ta pangurug tam ta Namaratu. 7 Te awan haman ta nehulun tam ta nekeanak tam, a awan hapa sangaw ta ihulun tam am masi kitam. 8 Ammi am kustu ya kanan tam ikid na pagbarawasi tam a matappag kitam. 9 Ammi ya magkaragat ta pagba-nang na a malogon masikwatan gafu ta intu karagatan na ya magmagannud na awan ta kapkappyan, a yen kid sangaw ya mangitalaba tentu petta umadayu ta Namaratu, a melogot sangaw ta pangtaguhalin na Namaratu. 10 Te ya pagkaragat na tolay ta pirak a yen ya mangatad ta ngamin dulay. A yen ta umadayu hapa ya kadwan kiden ta kinurug da en, te ya pagkaragat da ta pagba-nang da. A ta ayanin a kuman na itta ya kimaddug ta nonot da gafu ta nagtalekudan da ya pagkappyanan na kahalwa da.

Ya Metabarang Te Timotyo

11 A yen ya gafu na, Aleng, ta awem la parigan ya kuman na nonot da, te daddoban ka na Namaratu ewan. Intu hud la karagatam ya mappya na tarabaku, ikid na kagitta na nonot na Namaratu, ikid na pangurug mu tentu. A ikakinam hapa ya mangidduk, ikid na magattam ta zigat, ikid na magattam ta kagittam kiden na tolay. 12 Ta nepangagagay na Namaratu teko a mappya hapa ya nepangipasikkal mu ta pangurug mu, te addu hapa ya nakadangag teko. A maski am anu ya pagzigātām a ikakinam la ya pangurug mu ta kuman na masikan makiunnan, petta magamid mu sangaw ya magnayun na angat nga nekari na Namaratu teko ta nepangagagay na en teko.

13-14 A magbilbilinak hapa teko, Aleng, ta kettayan na Namaratu ewan nga mangtolay ta ngamin, ikid ni Hesus Kristu nga naturad nangipasikkal ta kustu ta atubang ni Gubernador Pilato, te ya bilin ku teko a pake appiyam ya ngamin patarabakuk teko, petta awan sangaw ta kuman na mansam ikid na pakehuyam addet ta ange ni Afu Hesus tekitam.

15 A Namaratu ewan ya makkamu am kanu sangaw ya iange na sin, te intu la tatakday ya malalaki na mangituray; intu ya Ari na ngamin kiden ari, a Dafu na ngamin kiden magturay, 16 te intu la tatakday ya Dyos nga awan masi, a magyan ta zilag nga awena maabikanan. A awan ta tolay nga nakaita tentu, te intu ya Dyos nga awena maita. A mappya te itta hapa tentu ya ngamin kalalaki ikid na magnayun na pakapangwa.

Ya Mapozan Na Metabarang

17 A ya itabarang mu hapa ta mabanang kidina a aweda mina fulotan ya magparayag, ikid na aweda mina ikatalak ya pagba-nang da nga awena magbayag tekid. Te mapmappya hud la ta Namaratu ewan ya ikatalak da ta makkamu tekid, te iburud na la tekitam ya ngamin magserbi tekitam ta ikatalak tam. 18 A ibar mu tekid ta kanayun mangikallak kid mina, petta masurok ya pangwa da ta mappya ta kuman na kasurok na pagba-nang da, te am siayayat kid mangatad ikid na mangisipat, 19 a mekwenta ta kuman na neappiya ya kaba-nang da ta mabayag na araw, pettam kumanen a kwa dan sangaw ya kakurugan na angat nga awan maafut.

20 A iko hapa, Timotyo, a pake appiyam ya tarabakum nga nekatalak na Namaratu teko, a awem parigan ya maguhohug ta awan mappya ta Namaratu. A pagurayam la ya makitulyat ta uhohugan na, te maski ibar da ta itta tekid ya kakurugan a tulad ya amu da. 21 Te ya kadwan kiden nga nehulun

tekid a netawag kid na ta kinurug tam. Yen
la ya addet na itabarang ku teko.
Namaratu ya makkamu tekamuy
ngamin.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Te Timotyo

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya mekaduwa in surat ni Pablu te Timotyo a nesurat na tentu en nabalud ta ili na Roma. Ye-yan kan ya napozan na surat na kapye da pinapasi. Dana narikna na ta abikan na ya pasi na a yen ta nagsurat ha te Timotyo petta daggan na ya netabarang na en tentu ta napolu en surat na. A mappya te nakadatang hapa tekitam ya surat na in yan petta madangag tam hapa ya mappya na tabarang.

1-2 Anak ku, Timotyo.

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la, te iko ya igittak ta anak ku nga iddukan ku.

A ya nagsurat ha teko, Aleng, a iyak, Pablu, te turin nak ni Hesus Kristu gafu ta uray na Namaratu ewan, petta ipadangag ku ya magnayun na angat nga nekari na ta ngamin kiden nedagga te Hesus.

Ya Damdam Ni Pablu Te Timotyo

3-4 A pake matalakak ta Namaratu ewan, te intu hala ya Dyos ku nga pakidafun ku ta mappya na nonot ta kuman na dadagkal ku kiden ta idi. A am kada makimallakak tentu ta araw pase hiklam a kanayun nonotan ta ka hapa, te pake madamdamak nga makaita teko, petta imag-agtay mina ya talak ku teko, te yaga manonot ku hapa ya zigu na matam tekita en naggungay. 5 A matalakak hapa, te manonot ku ya pangurug mu te Afu Hesus nga pake netug mu ta nonot mu, te negitta hala ta pangurug nig kako men Loyda ikid ni hinamen Yunis. A matalakak ta itta hapa teko ya kagitta na pangurug da. 6 A yen ta ipanonot ku hapa teko ya pakapangwam nga neatad na Namaratu teko ta nepangipotun ku ta kamat ku teko, petta pagatangam mina. 7 Te ya Kahalwa na en nga neatad na Namaratu tekitam, a bakkan haman ta yen ya mangpaamat tekitam, te pasinapān na kitam hud la ta pakapangwa na en nga mangpaidduk tekitam ikid na mangpagattam tekitam ta zigat.

Ya Pangpaturad Ni Pablu Te Timotyo

8 A mappya mantu, Aleng, ta awem ikamat ya ngagan na Dafu tamewan Hesus, a kumanen hapa teyak maski am itta yak ta agbaludan gafu ta pangipadangag ku tentu. Te mapmappya ta ikatalak mu ya pakapangwa na Namaratu nga mangpaturad teko, petta makipagzigat ka hapa nga mangipadangag ta damag ni Hesusen. 9 Te intu mina nonotam, Aleng, ya kallak na Namaratu tekitam, te maski awan ta iningwa tam ta mappya ta nakagatutan na tekitam a inagagay na kitam hala, petta melillik kitam sangaw ta pama-gang na ta dulay. Te ta kawan para la na paglelehutin, a dana nekari na ta ikallak na kitam, petta megitta kitam tentu gafu te Hesus Kristu. 10 A ayanen la ya nepangipasikkal na ta kallak na tekitam, te dimmatang na i Hesusen nga Mangikerutan tekitam, a naabak na ya pasi, otturu nepasikkal nan tekitam ya pakapangwa na en nga mangtolay tekitam, petta magnayun kitam. 11 A iyak hapa ya turin na en nga pinatudunan na Namaratu ta ange mangipadangag ikid na mangituldu ta damag ni Hesusen. 12 A maski am yen ya gafu na zigat kin ikid na kabalud kin, a attaman ku la setalak, te awek haman ikamat ya patarabaku na en teyak. Te amuk haman ya Dyos ku ta itta ya pakapangwa na nga magtaron ta nekatalak ken tentu, petta magdulot hala ngamin addet ta pagaddetan na arawin yan.

13 A ya kakuruganen hapa nga nadangag mu teyak ta nepangitulduk ta kadwan a yen hapa ya ihulhulum ta pangurug mu ikid na pangidduk mu te Afu Hesus. 14 A gafu ta pinakimohayan na kita na Namaratu ewan, petta ituldu ta ya nekatalak na en tekita a mappya ta awem hapa paulin, te yen hapa ya manguffun ya Kahalwa na en nga magyan tekita.

15 A yen ta uhohugan ku yen teko, Aleng, maski te dana amum ya nonot na kahulun tam kiden taga Asya ta nagtalekudan dak ta kabalud kin. A nehulun hapa tekid ig Figelu ikid ni Hermogines. 16-18 Ammi matalakak te Onsiforu, te awenak nekamat ta kabalud kin. Te datang na en ta isin nga ili na Roma a nekakinan na ya magapag teyak, a mappya te naapagan nak hapa. A kanayun nagpatotoli nagpasyar teyak ta agyan na nakabaludan kin, a pake nabannayan ya nonot ku gafu ta idduk na en teyak. A dana amum hapa ta dakal ya panguffun na en teyak ta idi ta ili na Efeso. Ampade sagolyatan na sangaw ni Afu Hesus ya kallak na en teyak ta pagaddetan na arawin yan, kumanen hapa tekid ngamin nga mamattama.

2

Ya Mappya Na Suddalu Ni Hesus Kristu

1 A iko hapa, Aleng, a mappya ta pauffun ka te Afu Hesus, petta pagsikanan na hapa ya nonot mu nga mangurug ikid na mangidulot ta ngamin tarabakum. 2 Te mappya ta ituldum hapa ya kadwan kiden nga mekatalak ikid na megitta mangituldu, petta mangituldu kid hapa ta kadwan para. A ya ngamin nadangag mu ta

itulduk a yen hapa ya ituldum tekid, te yen
haman ya amu na ngamin kiden mangurug
ta kinurug tam. 3 A makipagzigat ka hapa
ta kuman na zigat na suddalu nga nedob
makigubat, te kuman na suddalu kitam ni
Hesus Kristu. 4 A gafu ta suddalu na ka
hapa a nonotam ya gagangay na suddalu ta
awena patabtabang ya bari na ta tarabaku
na awan magsuddalu, te intu hud la nono-
tan na ya patarabaku na nangpasuddalu
en tentu. 5 A nonotam hapa ya keangari-
gan na magkainnabak kiden, te maski am
inya sangaw tekid ya mangabak a awena
sangaw maatadan ta sagolyat malaksid am
kinurug na ya ngamin kiden lintig na nag-
painnabak tekid. A kumanen hapa tekitam,
te mappya ta idulot tam ya ngamin kiden
lintig na mangpatarabaku en tekitam. 6 A
ta kuman na takday para keangarigan, a ya
malagpaten magmula a yen la sangaw ya
makaapit. 7 A nonotam mantu, Aleng, ya
ngamin kiden keangarigan kin, te Nama-
ratu sangaw ya mangatad ta pangawatam.
8 A pake nonotam, Aleng, ta awan ta tak-
wan na damag nga nekatalak ku teko am
bakkan te Hesus Kristu nga natolay hala
ta pasi, te intu hala ya Mangikerutan nga
simsima ni mina Ari en Dabid. 9 A ye-
yen na damag ya gafu na nepangibalud da
ikid na nepangkawad da teyak ta kuman
na pake dulayak na tolay. Ammi maski
nakawadanak a awena nakawadan na uho-
hug na Namaratu. 10 A yen ta attaman ku
la ya ngamin kiden zigat nga magpadagdag
ta tolay kiden nga pinili na Namaratu, petta
mesipat kid hapa ta pangikerutan ni Afu
Hesus ikid na kalalaki na ewan nga mag-
nayun.

11 Kakurugan hapa ya uhohugan da en:
“Am nesipat kitanan ta pasi ni Hesus
a kumanen hapa sangaw ta katolay na.
12 A am mesipat kitam ta kuman na zigat
na en
a kumanen hapa sangaw ta pagturay
na en,
ammi am pagtalekudan tam
a pagtalekudan na kitam kan hapa, te
yen haman ya nebar na.
13 A maski am angarigan ta awetam kuru-
gan ya nebar na en
a kurug ta awena magladdud,” kunda.

*Ya Mappya Na Magtarabaku Ta Nama-
ratu Ewan.*

14 A yen kid na uhohug ya ituldum ta
tolay kidina, a pake tabarangam kid hapa
ta kettayan na Namaratu ta aweda mina
pagtatapilān ya kebalinan na uhohug nga
awan ta kappyan, te matampa sangaw ya
pangurug na magdangag. 15 Ammi teko a
ikakinam la ya patarabaku na Namaratu
teko, a pake appiyam hapa ya gagangay na
pangituldum ta uhohug na en, petta awem
sangaw mamatan, am awa dayawan na ka
na Namaratu gafu ta tarabakum. 16 A awem
ituluk ta itta ya magbida ta awena megitta
ta Namaratu ewan, te yen sangaw ya man-
giadayu ta tolay kiden tentu. 17 A sangaw
am dumakal ya bida da a kumalasig ta addu
na tolay ta kuman na gurid, aglalo ta ituldu
nig Himenyo ikid ni Filetu, 18 te gimungay
kid na ta kakuruganen, a ibar da haman
ta nabalin na ya pangtolay na Namaratu
ta nagpasi kiden, te bakkan kan ta bari
tam ya tolayan na am awa kahalwa tam ta
nepangurug tamen. A pake mapopoyung
na ya kadwan kiden mangurug gafu ta it-
uldu da en nga nagkillu. 19 Ammi maski am
itta ya gimungay ta kinurug tam a maladda
hala ya pagyanan na Namaratu tekitam, te
pasikkalan na am inya ya kakurugan na
mangurug tentu. A am inya sangaw ya
mangngagan ta Namaratu ewan a mappya
ta pagtalekudan na ya dulay.

20 A am itam ya umag na bali na maba-
nang a maitam ya magdaduma na pinggan
ikid na pangitunan nga pirak ikid na bali-
tuk, ammi nalaka ya kadwan, te kayu kid
la ikid na lutak. Ya ispot na pinggan ya
idasar na am itta ya sangaili na, ammi ya
medyo dakat kiden ya magserbi ta anganan
na atu ikid na bahuy. 21 A kumanen hapa
tekitam, te am baggawan tam ya nonot tam
a mappya sangaw ya pagserbi tam ta ku-
man na ispot na pinggan, te negitta kitam
ta dafu tamewan, petta pagserbin na ki-
tam ta mappya na tarabaku. 22 A mappya
mantu, Aleng, ta magpalan ka, petta awem
mekabat ta gagangayen karagatan na bab-
bagu kiden, te intu mina karagatam ya
magserbi ta kappyanam ikid na pangurug
mu, a kumanen hapa ta pangidduk mu ikid
na pakikahulum ta tolay kiden nga maki-
mallak ta Namaratu ta mappya na nonot.

23 A awem la kimabat ta pagtatabbagan
na kadwan kiden nga awan ta kapkappyan,
te dana amum haman ta yen kid na bida
ya mangatad ta pagtatapilān da. 24 A dulay
am kimabat hapa ya daddoban na Nama-
ratu, te mappya ta ipaita tam ya allak tam
ta ngamin tolay, te masippat kitam mina
nga mangituldu tekid, ikid na magattam ta
makubbit metuldu. 25 A am itta ya mak-
itapil tekitam a mappya ta tabbagan tam
ta malapat, talo am yen sangaw ya pag-
panonot na Namaratu tekid ta pagbabawi
da, petta amu da sangaw ya kakurugan.
26 Te am magtoli sangaw ya nonot da a
makaibbat kid na sangaw ta sikwat ni Sa-
tanas, te dana sinikwatan na kid ta pan-
gayayyaw na en tekid, petta kwan da ya
ikayat na.

3

Ya Gagangay Na Dulay Na Tolay

1 A pake nonotam hapa ya ibar kin teko,
Aleng, te dumatang sangaw ya dakal na
pagzigātān am tanagay na ya pagaddetan
na arawin yan, 2 te pake umaddu sangaw
ya maituk, ikid na maginggum ta pirak, ikid
na maparayag, ikid na mangidadula, ikid
na maguhohug ta dulay, ikid na magsoysoy
ta naganak tekid, ikid na awan ta amat
da, ikid na awan matalak ta nangikallak
tekid, 3 ikid na awan mangikallak, ikid na
mamadpadulay, ikid na awan mangiguwad
ta bari da, ikid na magporay ta ikattolay da,
ikid na mangikatupag ta mappya, 4 ikid na
mangitalaba, ikid na ka-ma la mamadday
ta dulay, ikid na mangiparayag ta amu da,
ikid na pake magkaragat ta pagayayat da
ammi ta Namaratu ewan. 5 A agingkakurug
kid sangaw ta Namaratu, ammi aweda ku-
rugan ta itta ya pakapangwa na.

Mappya ta lillikam ye-yen kid na tolay,
a am angarigan ta e kid sangaw tekamuy
a awem kid pagdulotan, 6 te mangayayyaw
kid, a simarok kid ta bali na kadwan, petta
maayayyaw da ya babay kiden nga malapat
ta nonot. A malogon kid maayayyaw, te
dana nagburung kid hapa ta kaddu na liwat
da. 7 A yen ta kanayun kid magdangag ta da-
likompormi na mangituldu, ammi aweda
haman melasin ya kustu en nga mangituldu
ta kakurugan.

8 Ammi ya mangayayyaw kiden nga man-
gituldu ta tulad a kanayun soysoyan da
ya kakurugan. A naggagitta kid nig mina
Hanes ikid ni mina Hambres nga nagsoysoy
te mina Moses ta idi, te nagkillu ya nonot
da. A awan ta kapkappyan na pangurug da
te takwan haman ya kurugan da. 9 Ammi
maski te melogot kid hala sangaw ta kuman
nig mina Hanes ikid ni mina Hambres, te
maita sangaw na ngamin tolay ya kawan na
nonot da.

Ya Tabarang Ni Pablu Te Timotyo

10 Ammi mappya teko, Aleng, te dana
amum ya gagangay na itulduk ikid na
agangwak ikid na igakkad ku ta pagtolay
kin, a yen kid hapa ya pinarigam, a kuma-
nen hapa ta pangurug ku ikid na pangidduk
ku, ikid na pagattam ku ta zigat. 11 A dana
amum hapa ya ngamin kiden nagzigatan ku
nga inattaman ku ta idi gafu ta pangikatu-
pag da teyak ta ili na Antiyoka, a kumanen
hapa ta ili na Ikoniya, ikid na ili na Listra.
Ammi maski nekatupag dak a nekerutan
nak hala ni Afu Hesus ta ngamin negakkad
da teyak. 12 A maski am inya ya mangidulot
ta pangurug na te Hesus Kristu a gagan-
gay ta itta ya mangpazigat tentu, 13 te du-
mulay la dumulay sangaw ya dulay na to-
lay, a kumanen hapa ta minangayayyaw.
Ammi maski am mangayayyaw kid a dana
naayayyaw kid hapa.

14 Ammi teko, Aleng, a mappya ta idulot
mu la ya ngamin naadal mu ikid na kin-
urug mu, te amum ta awena nagtulad na
nangituldu en teko. 15 A maski addet ta
kaabbing mu a dana amum ya surat kiden
na Namaratu nga mangatad ta amum petta
mekerutan ka ta pangurug mu te Hesus.
16 Te ya ngamin kiden uhohug nga nesurat
ta Bibliya a neaswang na kid na Namaratu,
a pagkappyanan tam kid, petta metuldu
kitam ta kakurugan, ikid na mehuya kitam
ta dulay, ikid na matabarangan kitam ta
mappya, ikid na metuldu kitam ta ngamin
patarabaku na Namaratu tekitam. 17 A yen
ya pagserbi na surat na kiden petta ikitam
nga daddoban na Namaratu ewan a awan
sangaw ta pagkurangan tam, te dana ne-
tuldu kitam, petta amu tam ya mangwa ta
ngamin kappyanan.

4

1 Itta para ya takday ibar ku teko, Aleng, ta
kettayan na Namaratu ewan ikid ni Hesus
Kristu, aglalo te tanagay na ya datang na
ta lutakin, petta intu ya magari ikid na
magimbestigar ta ngamin kiden tolay kon-
todu nagpasi kiden. 2 A mappya mantu ta
ikakinam ya mangipadangag ta uhohug na
Namaratu. A bakkan la ta mappya na araw
te maski am dulay na araw, te mappya ta
kanayun nakaparan ka nga mangipasikkal
ta kakurugan, ikid na mangihuya ta mag-
soysoy, ikid na mangpaturad ta makafuy,
a masippat ka hapa ta pangituldum tekid
ngamin. 3 Yen kid ya pakkwak teko, te du-
matang na sangaw ya araw am aweda mag-
dangag ta matunung na metuldu, te intu
la tagasingatan da dangagan ya karagatan
na bari da. A magkalkalasig kid sangaw
ta addu na mangituldu, te intu apagan da
ya mangituldu en ta tagasingatan na bang-
bang da. 4 A gafu ta kumanen a pagtalekū-
dan da sangaw ya kakurugan, te tumawag
kid sangaw magdangag ta magmagannud
na bida nga tulad.

5 A yen ya gafu na, Aleng, ta idulot mu la
ya matunung na nonot, a attamam hapa ya
pagzigātām. A idulot mu la ya tarabaku na
mangipadangag ta damag ni Hesus, petta
magdulot ya ngamin patarabaku na Na-
maratu teko. 6 Te awanak na sangaw, te
itta yak na de ta ngahab na avut, a mag-
tugutak. 7 Ammi maski te nedulot kun ya
ngamin kabalinan ku ta pakigubat ken, a
nadatang kun ya pagaddetan ken, a awek
kad nawakay ya kurugan tam. 8 A awan
na mantu ta nonotan ku am bakkan la
ta sagolyat ku nga neparan na Namaratu
teyak, petta megitta yak ta katunung na
ewan. Te am dumatang na sangaw i Afu

Hesus a matunung sangaw ya pangitan na
teyak, a sagolyatan nak ta neparan na Na-
maratu teyak, a kumanen hapa sangaw ta
ngamin kiden magindag ta ange na tekitam.

Ya Adangan Ni Pablu Te Timotyo

9 A mappya hapa, Aleng, ta alistum ya
ange teyak, 10 te nagtugutan nak ni De-
masen, a umange ta ili na Tesalonika, te
intu la nonotan na ya kappya na bari na en
ta arawin yan. A awan hapa i Kresenti te
immange ta iten Galasya, a i Tito hapa ya
immange ta lugar na Dalmasya. 11 I Lukas la
ya nasirak teyak. Alapam hapa i Markus ta
kahulum, te mappya sangaw ya panguffun
na teyak ta tarabaku kin, 12 te dinob ku i
Tikiku ta ili na Efeso. 13 A sangaw am e kam
sin a alapam hapa ya ulolat ken nga nesirak
ku ta bali ni Karpo ta ili na Troas. A alapam
hapa ya surat ku kiden, aglalo ta papeles
kiden, te pake masapul ku kid.

14-15 A pake magpalan ka hapa am
maitam sangaw ya agpaddayen Alehan-
dru, te masikan nakitapil ta idi gafu
ta nepadangag tamen. Addu hapa ya
iningwa na teyak ta dulay, ammi Namaratu
sangaw ya mangibalat tentu. 16 Ta damo
na nepangidarum da teyak a awan ta
nangipasikkal teyak, te sa newagak nak
na kahulun ku kiden, ammi maski kunna
ten a mappya am pakoman na kid na
Namaratu. 17 A maski newagak dak a
hinebing nak ni Afu Hesus, a pinasikan
nak nga pake mangipadangag ta uhohug
na en ta Hentil kiden nga nangibalud teyak,
pettam madangag da hapa. A nelillik nak
hapa ta nangigakkad kiden ta dulay teyak,
18 a ikatalak ku ta sigida ikerutan nak
ta ngamin dulay addet ta alapan nak ta
pagariyan na en ta langit. Mappya ta intu
ya pake madaydayawan addet ta addet.

19 A kumanen hapa pakikumustam ig
Persila ikid ni Akila, a kumanen hapa teg
Onsiforu ikid nga mamattama. 20 Nasirak
i Rastu ta ili na Korinto, a nesirak ku
hapa i Tropimo ta ili na Miletu te nagtakit.
21 Alistum mantu ya ange sin ta kaatuban-
gan na agiridin. A makikumusta hapa teko
ig Ubulo, ikid ni Pudente ikid ni Lino, ikid
ni Klawdya, ikid na ngamin kiden kahkahu-
lun tam ta isin.

22 Ampade Namaratu ya makkamu teko,
ikid na manguffun tekamuy ngamin sina.

Ya Surat Ni Pablu Te Tito

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta awena para la nekebalud ni Pablu ta ili na Roma a dana nagsurat te Tito, te intu ya takday pastor nga nanguffun te Pablu ta kuman ni Timotyo en. A nesurat na yan te Tito petta amu na am had kun na pagpastor na.

1-4 Anak ku, Tito.

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la.

A iyak, Pablu, ya nagsurat teko, te kuman na anak ta ka ta kakurugan gafu ta naggitta kita nga mangurug te Afu Hesus.

A dana amum, Aleng, ta iyak ya daddoban na Namaratu ewan ikid na turin ni Hesus Kristu, te dinob dak nga ange mangipadangag ta tolay na kiden nga pinili na, petta mangurug kid, a petta pake itug da hapa ya kakurugan nga negitta ta Namaratu ewan. A yen ta ikakinan ku ya tarabakuk tekid te ikatalak ku ya Namaratu ewan nga awan magtulad ta isipat na kid ta magnayun na angat ta kuman na nekari na en ta pake nabayag na araw. A ta datang na arawen nga dana pinili na a pake madakar ya nekari na en gafu ta uhohug na en nga nepepadangag na teyak, te iyak hapa la ya pinatudunan na nga ange mangipasikkal ta pangikerutan na tekitam.

Ya Patarabaku Ni Pablu Te Tito

5 A ta nepangisirak ku teko ta fugu na Kareta a

> “Magyan ka la sin, Aleng, petta uffunam ya mangurug kiden nga mangappiya ta paggagimung da, te mappya ta isaad mu ya kalalaklakayan kiden nga mangtaron tekid ta tagtakday na lugar,” kunku.

6 A am itta mantu ya isaad mu a mappya ta mapili ya awan kiden ta pakehuyan da, ikid na tagtakday ta atawa. A dana itam hapa am mangurug ya ānāk da kiden, ikid na awan ta pakehuyan da gafu ta aweda manguuyoyung ikid na aweda masoysoy. 7 Te ya mangtaron ta tolay kiden na Namaratu a intu hala ya pinakabari na Namaratu, a mappya ta awena ipersa ya ikayat na en, ikid na awena malogon magporay, ikid na awena magillaw, ikid na awena hapa makitapil, ikid na awena maginggum ta pirak. 8 A mappya hapa ta malogon magpadulot ta ange magpasyar, ikid na malogon mangwa ta ngamin na pagkappyanan, ikid na makānnonot, ikid na matunung, ikid na mangiguwad ta nonot na ikid na bari na. 9 A mappya hapa ta pake itug na ikid na ipasikkal na ya kakuruganen nga negitta ta gagangayen ituldu tam, petta itta ya ibar na nga mappya ta ituldu na kiden, ikid na itabbag na ta masoysoy kiden tentu.

10 Te addu garay ya masoysoy ta taga Kareta kidina, ikid na maguhohug ta awan ta kapkappyan, ikid na mangayayyaw, aglalo ta Hudyo kidina nga mangpabanggit ta bagu kiden mangurug. 11 A mappya mantu ta gammam yen kid, te gafu ta ituldu da en a addu ya makikattway ta kakuruganen nga dadagkal kontodu anak da kiden. Ammi ya taga Kareta kidina a malogon kid la mangituldu ta tulad gafu ta tandanan na kid na mangidob tekid. 12 Ya bida na takday kagitta da nga nagtabarang tekid ta idi a

> “Kanayun magtulad ya taga Kareta kidin, a kuman kid na maguyung na atu. Matalakag kid magtarabaku ammi madugal kid,” kunna.

13 A kakurugan hapa ya uhohug na en, a yen ta pake ihuyam kid, sa ikid na mangituldu kiden kontodu ituldu da kiden, petta appiyan da mina ya pangurug da, 14 petta awedan sangaw dangdangagan ya bida kiden nga pinaratu na Hudyo kiden, a kumanen hapa ta ibar na makigungay kiden ta kakurugan. 15 Te am mappya ya nonot na tolay a mappya hapa ya ngamin gakkad na, ammi ya dulay kiden ta nonot ikid na awan mangurug a balittagan da ya ngamin ta dulay, te ya nonot da hapa la ya magpadulay. 16 Ibar da haman ta amu da ya Namaratu, ammi ya tarabaku da ya mangitalaba tekid, te nagdupal kid, ikid na masoysoy kid, a awan ta makkwa da ta mappya.

2

Ya Petuldu Ni Pablu Te Tito

1 Ammi iko, Tito, a mappya ta ituldum ya negitta ta mappya en metuldu nga kakurugan. 2 A pake ituldum hapa ya lala-laay kidina ta aweda mina magillaw, te iguwad da mina ya nonot da ikid na bari da, petta mappya ya pangurug da, a kumanen hapa ta pangidduk da, ikid na pagattam da ta zigat.

3 A ituldum hapa ya baba-baat kidina ta aweda mina mamadpadulay, ikid na magillaw, petta mappya hapa ya paghehit da ta kuman na megitta ta Namaratu. A mappya mina ya ngamin ipaita da ikid na ituldu da ta kaaassangan da kiden nga babay, 4 petta parigan da kid hapa nga mangidduk ta atawa da ikid na anak da kiden, 5 ikid na mangiguwad ta nonot da ikid na bari da. Te aweda mina magpasyar ta babali ta kaddun na lalaki, te magintak kid la mina ta bali da nga magtarabaku ta mappya na tarabaku,

ikid na timuluk kid ta atawa da. A mappya ta yen kid ya metuldu ta babay kiden, pettam awan sangaw ta mamadpadulay ta uhohug na Namaratu gafu tekid.

6 A ituldum hapa ya māssikan kidina nga lālāki, petta iguwad da ya nonot da ikid na bari da. 7 Te iko mina, Tito, ya mangipaita ta mappya tekid, pettam yen sangaw ya parigan da. A am ituldum kid a pake ipaitam hapa ta matunung ka na tolay nga makānnonot. 8 A appiyam hapa ya uhohugam, petta awan sangaw ta pakehuyam, te am awan ta pangihuyan na makitapil teko a mamatan hapa gafu ta pagsoysoy na teko.

9 A ya tagabu kidina hapa nga mangurug a ituldum kid hapa, petta timuluk kid la ta dafu da kiden ta ngamin patarabaku da tekid. A aweda mina masoysoy, te pagtalakan da mina ya dafu da kiden ta mappya na tarabaku. 10 A aweda kid mina pagtakawān, te ipaita da mina ta pake mekatalak kid gafu ta aweda pulus magakut. Te am mappya ya ipaita da ta ngamin paghehit da a yen sangaw ya pakaitan ta mappya hapa ya ituldu tam gafu ta Dyos tam nga mangikerutan tekitam.

11 Te ya allak na Namaratu ewan nga mangikerutan ta ngamin tolay a nepakamu nan tekitam, 12 petta metuldu kitam nga mangazi ta ngamin kiden gagangay tam nga awan negitta tentu, ikid na ngamin kiden karagatan tam ta paglelehutin yan, petta mappya ikid na matunung ya paghehit tam ta katolay tamin para la. 13 A gafu ta allak na en nga nepakamu na tekitam a indagan tam hapa ya ikatalak tamen na araw nga datang ni Hesus Kristu nga seppakapangwa. Intu hapa la ya Dyos tam nga malalaki ikid na Mangikerutan tekitam, 14 te nesagapil na ya angat na tekitam, petta sakān na kitam ta mamagliwaten tekitam. Te baggawan na hapa ya nonot tam, petta pagbalinan na kitam ta tolay na nga mangipasikkal ta mappya na tarabaku.

15 A yen kid mantu ya ituldum ta tolay kidina, Aleng, a awem ituluk ta idadula da ka, te ipaitam mina ya turay mu ta pangituldum ikid na pangtabarang mu tekid.

3

Ya Gagangay Mina Na Mangurug

1 A pagnonotam hapa ya mangurug kidina petta kurugan da ya magturay kiden tekitam ikid na ngamin kiden lintig na gubyernu, te mappya ta dana nakaparan kid nga magtarabaku ta kakurugan na tarabaku. 2 A ibar mu hapa tekid ta aweda mina mamadpadulay ikid na makitapil ta ikattolay da, te ipaita da mina ya kasippat da ikid na kaalinnak da ta ngamin tolay. 3 Te maski ikitamen ta idi a sa naggagitta kitam nga awan makkamu ta kappyanan, te nasoysoy kitam, ikid na naayayyaw kitam hapa, te tinagabu na kitam na ngamin kiden kinaragatan tam. A napannu hapa ya nonot tam ta passil ikid na pangigakkad tam ta dulay, te ya nangikatupag tekitam a nekatupag tam kid hapa. 4 Ammi ta pakkamu tamen ta allak na Namaratu ewan ikid na idduk na tekitam a yen ya nekatalak tam petta ikerutan na kitam. 5 A bakkan mantu ta tarabaku tam nga mappya ya gafu na nangikerutan na tekitam am awa allak na la tekitam, te binaggawan na kitam ta liwat tam kiden ta nepangzigut da tekitam ta danum, a nauli kitam neanak. 6 A pinasinapan na kitam para ta pakapangwa na Kahalwa na en gafu ta nedagga kitam te Hesusen nga mangikerutan tekitam. 7 Te ya allak na Namaratu tekitam a nebar na ta matunung kitanan gafu te Hesusen, a pinagbalin na kitam ta anak na kiden nga mang-alap ta iatad na tekitam, petta itta ya ikatalak tam ta matolay kitam ta magnayun.

8 Kakurugan ya ngamin inuhohug ku ta isin, a ikayat ku ta pake ipasikkal mu yan kid ta tolay kidina nga mangurug ta Namaratu, pettam ikakinan da hapa ya magtarabaku ta kakurugan na tarabaku, te petta magserbi kid hapa ta kappyanan na ngamin tolay. 9 Ammi am itta kam ta paggagimungan a awem mina ituluk ta pagtatabbagan da ya awan ta kapkappyan, ikid na pagkakahulun na palpalungu kiden tolay, ikid na lintig kiden nga nesirak ni Moses ta dadagkal tam kiden, te awan haman ta iatad na inen kid na bida am awa pagtatapilan hud la na tolay kiden. 10 A am itta ya mangpakāttway ta maggagimung kiden a ihuyam. A am awena dangdangagan ta kabalinan na takday ono duwa na pangihuyam a padayum la, 11 te amum na ta killu ya nonot na, te gagangay na la ta magliwat. Ammi ya liwat na sangaw ya mangitalaba tentu.

Ya Napozan Na Uhohug

12 A kumanen hapa am idob ku sangaw teko i Artemas ono Tikiku a alistum ya ange mangdafung teyak ta ili na Nikopolis, te magyanak sangaw ta ten abat ta kabalinan na agirid. 13 A alistum hapa uffunan ya kabagis tamin Zenas nga abugadu, ikid ni Apolos ta ngamin masapul da, petta makadulot kid ta eyan da. 14 Ammi bakkan mina ta iko la ya manguffun, te ituldum hapa ya kabagis tam kidina petta malogon kid hapa manguffun ta masapul na kadwan kiden, petta itta hapa ya pagserbi da ta kappyanan.

15 A ya ngamin kidin kahulun ku ta isin
a makikumusta kid teko, a pakikumustak
hapa ya kofun ku kidina mangurug.
Namaratu ya makkamu tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Te Pilimon

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya surat ni Pablu te Pilimon a intun yan, a nesurat na kan ta nekebalud na en ta ili na Roma. I Pilimon ya takday kofun ni Pablu ikid na kabagis na nga nagyan ta ili na Kolosas. A ya tagabu na en Onisimu a nagtakaw kan ta pirak ni Pilimon, kapye na netammang, a nakaadayu addet ta ili na Roma. Awena nebar am had kunna ammi nesimmu kan ni Onisimu i Pablu ta nakabaludan na en, a yen hapa ya nepakadangag na ta damag ni Hesus te Pablu, a kinurug na hapa. A gafu ta pagtolin ni Pablu i Onisimu te Pilimon a yen ta nesurat na yeyan na surat te Pilimon petta pakoman na mina i Onisimu, te bakkan na la ta tagabu na am awa kabagis nan hapa gafu ta pangurug na te Afu Hesus.

Ya kallak ni Pablu te Onisimu ikid ni Pilimon a kumanen hapa ya kallak ni Afu Hesus tekitam gafu ta liwat tam kiden ta Namaratu ewan.

1-3 Kofun ku, Pilimon nga kahulun ku nga magtarabaku ta Namaratu ewan,

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu, petta mappya ka la. A kumanen hapa ta kabagis tamina Appya, ikid ni Arkipo nga kuman na sakā suddalu tam, ikid na ngamin kiden maggagimung ta balimina.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu ikid na kabagis tamin Timotyo, ammi iyak ya nabalud ta ili na Roma in gafu ta pangipadangag ku te Hesus Kristu.

Ya Talak Ni Pablu Te Pilimon

4 Pake matalakak ta Namaratu, kabagis, am kada pakimallak ta ka, 5 te kanayun mepadamag teyak ya pangurug mu ikid na pangidduk mu te Afu Hesus, a kumanen hapa ta ngamin kiden tolay na Namaratu. 6 A yen ta pakimallak ta ka para, petta pake dumakal para ya pangurug mu ikid na pakkamum ta ngamin kiden bendisyon na Namaratu tekitam, pettam madayawan hapa i Hesus Kristu gafu ta panguffum ta kahulun tam kiden mangurug. 7 A gafu ta pangidduk mu ta idi, kabagis, a nabannayan hapa ya nonot na tolay kiden na Namaratu, a yen hapa ya pake mangpatalak ikid na mangpasikan ta nonot ku.

Ya Adangan Ni Pablu Te Pilimon

8-10 A yen ta itta hapa ya adangan ku teko, kabagis, te maski itta ya saad ku nga neatad ni Hesus a awek ibar ta doban ta ka, te makikekallakak la teko gafu ta pagkaididduk ta. A gafu ta laklakayak na hapa nga nabalud gafu te Hesus a adangan ku teko ta ikallak mu sangaw ya dinob ken teko ta ayanin, te nagbalin ta kuman na anak ku ta kabalud kin. Intu hala ya tagabumen Onisimu nga nagtammang teko ta idi.

11 A ta idi a kuman na awan ta serserbi na teko te madi ya tarabaku na, ammi ta ayanin a nangulin a makauffun na teko, a kumanen hapa teyak. 12 A ta ayanin a pagtolin ku teko, ammi pake madamdamak sangaw tentu, 13 te ikayat ku mina ta magyan la teyak, petta intu mina ya pinakabarim nga manguffun teyak ta kabalud kin. 14 Ammi awek la bit alapan am awek ibar teko, te awek ikayat ta mapersa ka manguffun am awa nonot mu hapa la. 15 Mabalin de ta nepalubus na Namaratu ya nepagtammang na teko ta mavit la, petta matabarangan ta uhohug na Namaratu, pettam kumanen a magdanang la sangaw magyan teko. 16 Ammi maski tagabum a awem mina igitta ta kuman na tagabu am awa naturturay ammi ta tagabu, te iddukam mina gafu ta kabagis mun nga mangurug te Hesus Kristu. Gagangay ta kabagis kun nga iddukan ku, ammi dakdakal mina ya idduk mu tentu ta ayanin, te tagabum nga magkabagis gafu ta pangurug na te Afu Hesus.

17 A kumanen am ikwenta nak hapa ta kahulum a pagdulotam la i Onisimu ta kuman na pagpadulot mu mina teyak. 18 A am itta ya liwat na ono gatut na teko, a iyak sangaw ya singiram. 19 Itam, te iyak, Pablu, ya pake nagsurat ikid na nagperma ta isin, a kustu ta iyak sangaw ya magpaga. Ammi awem de naliwatan, kabagis, ta dakdakal para ya gatut mu teyak, te itta ya magnayun na angat mu gafu ta nesipat ken teko. 20 A mappya mantu, kabagis, am isubalit mu hapa teyak ya adangan kin teko gafu ta pagkahulun ta te Afu Hesus. Nonotam mantu yan, petta mabannayan hapa ya nonot ku.

21 A yen ta nagsuratak teko, te itta ya ikatalak ku ta nasursurok sangaw ya pangwam ta kuman na nebar kin teko.

22 A ya takday para manonot ku a mabalin de am iparanan nak ta pagyanan ku ta balimina, te ikatalak ku ta makatoli yak sangaw tekamuy gafu ta pakimallak muy teyak.

23 A itta hapa sin i Paparasen nga kahulun ku nabalud gafu ta damag ni Hesus Kristu, a makikumusta kan tekamuy. 24 Magpakumusta hapa ya kauffunan ku kiden, ig Markus, ikid ni Aristarku, ikid ni Demas, ikid ni Lukas.

25 A mappya am ikallak na kam ngamin ni Afu Hesus petta mappya ya kahalwa muy.

Ya Surat Ta Hebreyu Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Awan kan ta makkamu am inya ya nagsurat ta Hebreyu kiden, te awena haman netun na nagsuraten ya ngagan na. Ammi ta uray na kadwan a Pablu ya nagsurat, te ya suratin yan a gagangay na agsurat na. A ta uray na kadwan para a Apolos ya nagsurat, a ta kadwan para a Lukas. Ammi kompormi am inya na tolay ya nagsurat, te amu tam haman ta Kahalwa na Namaratu ya nangituldu ta nesurat na.

A ya nagsuratan na kiden a Hebreyu kid, te Hebreyu ya agsitang da, ammi Hudyo ya pangingaganan da tekid gafu ta relisyon da. Ammi ya kadwan kiden Hebreyu a nangurug kid hapa te Afu Hesus, te amu da ta intu hala ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu ta dadagkal da kiden. Ammi gafu ta mangurug kid na te Hesus a nekatupag na kid na sakā Hudyo da kiden nga awan nangurug, a tinapil da kid. A pake nazigatan hapa ya kadwan, te nabalud kid, a nagubatan ya kwa na kadwan, a namatan ya kadwan. A gafu ta pake nazigatan kid a kuman na ikayat da magbabawi ta pangurug da te Hesus, petta magtoli kid ta relisyon na Hudyo kiden, te yen ya pake nepapilit na nakitapil kiden tekid. A yen ta nagsurat ya nagafun na suratin yan, te tabarangan na kid, ikid na paturadan na kid, petta idulot da mina ya pangurug da te Hesus, te am magsunsun kid kan a melogot kid. A ya ngamin nesurat na ta isin a yen ya ipasikkal na tekid petta amu da ta kakurugan ya kinurug da en.

Ya Pinaguhohug Na Namaratu Ta Tolay

1 A ta napopolu en araw am itta ya ibar
na Namaratu ta dadagkal tam kiden a ya
aglavun kiden ya pinaguhohug na ta addu
ikid na magdaduma na bida. 2 Ammi ta
arawin yan a ya Anak na en ya pinaguho-
hug na tekitam. A intu hala ya pinagpad-
day na Namaratu ta ngamin paglelehutin,
yaga intu hapa ya nesaad na ta magturay
sangaw ta ngamin kiden napadday. 3 A
gafu ta Anak na Namaratu a intu hapa ya
pakaitan ta kalalaki na Namaratu ewan,
te ya kalalaki na Namaratu a kumanen
hapa ta Anak na en. A tentu en nabalin
nangikaru ta liwat na tolay kiden a nagtoli
hapa ta langitewan, a nagtogkok na hapa
ta kanawan na Namaratu, te makipagturay
hapa tentu. A ta ayanin a intu hapa ya
magtaron ta ngaminin paglelehut kontodu
langit ta pakapangwa na uhohug na.

Naturturay I Hesus Ammi Ta Anghel Kiden

4 A maski am anghel kiden ya dinob na
Namaratu nga mangidagut ta dana en uho-
hug na a pake naturturay para ya Anak na
en, te malmalalaki ya saad na nga neatad na
Namaratu ammi ta saad da. 5 Te ya uhohug
na en tentu a

**“Ikon ya Anak ku, a ta arawin yan a
ipasikkal ku ta iyak la ya damam,”**
kunna tentu.

Ammi awan pulus ta anghel kiden ta nangibaran na ta kumanin. A kumanen hapa ta takday para na bida na:

“Iyak ya dama na, a intu ya anak ku,”
kunna.

A bakkan haman ta anghel ya ikayat na en bidan.

6 A ta nepangilattog na Namaratu ta mementu en anak na ta lutakin a

**“Mappya ta intu ya dayawan na anghel
kiden,”** kunna.

7 Ammi ya uhohug na suraten gafu ta anghel kiden a

**“Doban na Namaratu ya anghel na kiden
ta kuman na masikan na paddad,
a pagserbin na kid ta kuman na
afuy,”** kunna.

8 Ammi takwan ya kasasaad na Anak na en, te ya uhohug na takday para surat tentu a intu yan:

**“Iko Afu Dyos ya magnayun magturay.
A matunung hapa ya turay mu ta
ngamin kiden iturayam,**
9 **te pake ikatalak mu ya mappya en,
ammi ikatupag mu ya dulay.**
**A ya Dyos mu Namaratu ya nangpili
teko,
a pinasinapan na ka ta talak nga
dakdakal ammi ta neatad na ta
kahulum kiden,”** kunna.

10 A mepasikkal para ta naturturay i Hesus ammi ta anghel kiden, te ya uhohug na takday para na surat a

**“Iko, Afu, ya namadday ta lutakin ta
gafgafu na ngamin,
a ya kamat mu kiden hapa la ya
nangpadday ta langitewan.**
11-12 **Ammi sa imawan kid hala sangaw,
te sa magdan kid ta kuman na ga-
gamit,
a lukutam kid sangaw ta kuman na
barawasi petta matalin kid.**
**Ammi teko a magnayun ka la, a awem
sangaw manguli ikid na awem
sangaw maglaklakay addet ta
addet,”** kunna.

13 A ya takday para uhohug na Namaratu nga mangipasikkal ta Anak na en a

**“E ka sin makipagtogkok ta kanawan
kin, te abakan ta ya katapil mu**

kiden, petta iko sangaw ya magturay ta ngamin," kunna.

Ammi itta hud ya anghel nga nangibaran na ta kumanin? 14 Te ya anghel kiden a ispiritu kid nga daddoban na Namaratu, te doban na kid nga ange manguffun ta ikerutan na kiden.

2

Ya Metabarang Tekitam

1 A gafu ta naturturay ya Anak na Namaratu ewan ammi ta anghel kiden a mappya ta pake itug tam ya nadangag tamen nga nagafu tentu talo am maliwatan tam. 2-3 Ta idi a pina-gang na Namaratu ya awan kiden nangurug ta lintig na kiden nga nedagut na anghel kiden, a papa-nun tam mantu makalillik ta pangpa-gang na am awetam tagopan ya allak na Anak na en Hesus nga mangikerutan tekitam. Te pake mappya haman ya nepadangag ni Hesusen ammi ta nepadangag na anghel kiden. Te intu hapa la ya napolu nga nangipadangag ta pangikerutan na tekitam tolay, a ya nakadangag kiden tentu ya nangipasikkal hapa tekitam, 4 otturu Namaratu hapa ya nanguffun nga nangipasikkal ta nepadangag da en, te pinasinapan na kid ta pakapangwa na Kahalwa na en, petta ihuga da ya addu na pakaitan, ikid na magdaduma na pagpaka-latan, te magdaduma hapa ya kalalaki na Kahalwa na en nga nesaned na tekid ta kuman na ikayat na en tekid. 5 Te maski am anghel kiden ya dinob na nga mangidagut ta lintig na kiden a bakkan haman ta ikid ya pinili na nga magturay am mapabagu sangaw ya paglelehutin. Te ya kuman na inuhohug ku ta ayanen a tolay haman ya pinasinapan na ta kalalaki na ikid na pakapangwa na Kahalwa na en petta ikid ya magturay. 6 A yen hapa ya uhohug na suraten ta lebru na Namaratu;

"Anu haman ta tolay ya nonotam, Afu?
A anu haman ta simsima ni Adan ya pakapoyungam?
7 **Te nepaakbam bit la ammi ta anghel kiden, ammi inatadam hapa ta kalalaki na ikid na pakadayawan na,**
te pinagturay mu ta ngamin kiden pinadday mu," kunna.

8 A gafu ta sa peturayan na Namaratu ya ngamin ta tolay, a awan mina ta awan meturayān na. Ammi ta kuman na kakurugan a awan para ta maita tam ta tolay nga magturay ta kuman na uhohug na suraten. 9 Ammi ya maita tam nga magturay a intu hala i Hesus. Te dana naak-akban bit la hapa ammi ta anghel kiden, a gafu ta allak na Namaratu tekitam a nazigatan i Hesus nga nakisagapil tekitam tolay petta kakkapan na ya pasi tam, petta matolay kitam. A gafu ta nazigatan i Hesus ta pakisagapil na tekitam a yen ta sinagolyatan na Namaratu ta kalalaki na ikid na dayaw na nga magturay ta ngamin. 10 Te ya uray na Namaratu ewan nga makkāmu ikid na mangpadulot ta ngamin a masapul ta dana mesipat kitam te Hesus, petta sa peturayan na ya ngamin tekitam ta kuman na kinan na suraten. A mappya mantu ta dana mazigatan ya nesaad na en nga mangikerutan tekitam, petta kustu ya pangikerutan na tekitam.

I Hesus Ya Kabagis Tam

11 A ya nangbaggawen tekitam kontodu sa ikitam nga binaggawan na a tatakday la mantu ya dama tam. A yen ta awena mamat ni Hesus nga mangibar ta kabagis na kitam, 12 te yen haman ya uhohug na ta lebru na Namaratu;

"Ipakamu ta ka, Afu, ta kabagis ku kiden, a dayawan ta ka hapa ta kettayan na kahulun ku kiden nga maggagimung," kunna.

13 A ya takday para na uhohug na a

"Nakigitta yak tekid nga mangikatalak ta Namaratu," kunna.

"A itta kamin ikid na wāgik **kiden nga neatad na Namaratu teyak,"** kunna ha.

I Hesus Ya Nangikaru Ta Liwat Tam

14 A gafu ta sebilsag ikid na sedaga ya pakapadday na wāgi na kiden a yen ta nakigitta hapa i Hesus ta kuman na katolay da, petta ikaru ya liwat da ta pasi na en. Te ya pasi na en ya nepangabak na te Satanas nga mangapasi tekid, 15 pettam kumanen a maubadan ya ngamin kiden pinagtagabu ni Satanas, te pinersa na kid haman nga makitagabu tentu addet ta kaassang da en gafu ta talaw da ta pasi da.

16 A amu tam haman ta bakkan ta anghel kiden ya pakapopoyungan ni Hesus am awa simsima kiden ni mina Abraham. 17 A mappya mantu ta negitta ta kabagis na kiden, pettam kumanen a magbalin hapa ta kadakalan na padi da nga makipagrikna ikid na mangikallak tekid ta atubang na Namaratu, te intu ya mangikaru ta liwat da kiden. 18 A gafu ta dadana nagattam ta addu na pagzigātān ikid na pangayayyawan a malogon hapa mangikallak tekitam am ikitam ya maayayyaw ikid na mazigatan.

3

Naturturay I Hesus Ammi Te Moses

1 A gafu ta kumanen a ikitam, kahkahulun, ya magkakabagis nga megitta ta Namaratu ewan, te pinagbalin na kitam ta kabagis na Anak na en. A mappya mantu ta pake nonotan tam i Hesusen, te intu hala ya turin na Namaratu ewan. A gafu ta kinurug

tamen a intu hapa ya pinakabari tam ta atubang na Namaratu ewan.

2 Ta idi a i mina Mosesen ya nesaad na Namaratu ta magturay ta tolay na kiden, a mekatalak hapa nga magtaron tekid ta kuman na magtaron ta bali, te ya bali na Namaratu a intu hala ya tolay na kiden. A mekatalak hapa i Hesus ta kuman ni mina Moses, te sa nedulot na ya ngamin patarabaku na Namaratu tentu. 3-4 Ammi maski am had sin na bali a gagangay ta itta ya namadday ta bali en, ammi ya namaddayen ta ngamin kiden napadday a kagitta hala na Namaratu. A yen ta naturturay i Hesus ammi te mina Mosesen, te intu haman ya namadday ta bali na Namaratu, ammi i Moses ya takday la na tolay nga nagyan ta bali na.

5 Ya kasasaad mantu ni mina Moses a tagabu la na Namaratu nga mekatalak magtaron ta bali na, te intu la nepasikkal na ta tolay kiden ya mebida sangaw ta mabayag para na araw. 6 Ammi ta neange ni Hesusen nga Mangikerutan tekitam a intu ya mekatalak nga magturay ta bali na Namaratu gafu ta Anak na. A ikitam hapa ya bali na nga pagyanan na am idulot tam la idulot ya pangikatalak tam ta nekari na en tekitam. 7 Te ya uhohug na Kahalwa na Namaratu ta idi a

“Am arawin yan ya pakadangag muy ta uhohugan na Namaratu tekamuy
8 **a awemuy pagbanadan ya nonot muy ta kuman na dadagkal muy kiden ta idi tekiden nagsoysoy ikid na nangparuba teyak ta agyan na kalafukanen.**
9 **Te maski am kanayun naita da ya kalalaki na pakapangwak ta lasud na appatafulu na darun a parparuban dak la.**
10 **A yen ta nagporayak hapa tekid, a** *‘Kuga pagtalekudan nak na tolay kidin yan, a gagangay ta aweyan da la ya itulduk tekid,’* kunku.
11 **“A gafu ta pagporay ku tekid a** *‘Bakkan na sangaw ta Namaratu ya ngagan ku am makipagtalak sangaw yeyen kid teyak,’* kunku.”

Ya Metabarang Ta Magbanad Ta Nonot

12 A mappya mantu, kahkahulun, ta imugudan muy, petta awan tekamuy ta dulay na nonot nga awan mangurug, te yen sangaw ya mangiadayu tekamuy ta siggatolay na Dyos. 13 A magkapatpaturad kam mina ta kinanghahaw ta ketta para na araw muy, petta awan sangaw ta magbanad ta nonot na gafu ta pakaayayyaw na ta pagliwatan na. 14 Te am awetam pake kengan ya pangikatalak tamen te Hesus petta idulot tam la ta addet ta addet a awan sangaw ta kesipatan tam tentu. 15 A yen ta nonotan tam mina ya ikayat na uhohugan ta danen surat ta Bibliya;

“Am arawin yan ya pakadangag muy ta uhohugan na Namaratu tekamuy a awemuy pagbanadan ya nonot muy ta kuman na dadagkal muy kiden ta idi tekiden nagsoysoy teyak,” kunna.

16 A inya hud ya nakadangag ta uhohug na Namaratu otturu nagtalekud tentu am bakkan ta dadagkal tam kiden nga pinagbakwit ni mina Moses ta lugar na taga Egipto kiden? 17-18 A inya hud para ya nangipagasingan na ta aweda sangaw makipagtalak tentu am bakkan ta ikid hapa la nga nagtalekud tentu. A inya hud ya nagporayan na ta addet ta appatafulu na darun am bakkan ta ikid hapa la, te gafu ta nagliwat kid a sa nagpasi kid ta kalafukanen. 19 A yen mantu ya pakkamun tam ta aweda nakipagtalak ta Namaratu gafu ta aweda nedulot ya pangurug da.

4

Ya Talak Na Nonot Na Namaratu

1 A gafu ta nelogot ya napopolu kiden dadagkal a pake magburung kitam mina talo am itta hapa sangaw ya melogot tekitam, te indagan na para la ya makipagtalak tentu. 2-4 A awan hapa ta pambar tam, te itta haman ya nadangag tam nga mappya ta kuman na nadangag na popolu kiden dadagkal. A ikitam nga nakadangag ikid na mangikatalak ta tinarabaku ni Hesus a makipagtalak kitanan mantu ta Namaratu ewan. Ammi ya napopolu kiden dadagkal nga nakadangag ta nebar na Namaratu tekid a awan ta neuffun na nadangag da en tekid gafu ta aweda haman nekatalak. A gafu ta pagporay na Namaratu tekid a nebar na te mina Moses ta

“Bakkan na sangaw ta Namaratu ya ngagan ku am makipagtalak kid sangaw teyak,” kunna.

A yen ta negungay na Namaratu ya mekapitu en araw petta ngilinan na tolay kiden, petta yen ya pagnonotan tam ta makipagtalak kitam mina tentu. Te ya ikayat na uhohugan gafu ta mekapitu en araw a

“Nagimmang ya Namaratu ta mekapitu en araw, te matalak na gafu ta sa nabalin na ya ngamin kiden tinarabaku na,” kunna.

A maski am sa nebalin na Namaratu ya ngamin a aweda haman kurugan ta mesipat kid hapa ta ngamin kiden tinarabaku na. 5 A yen ta nebar na ta

“Bakkan na sangaw ta Namaratu ya ngagan ku am makipagtalak kid sangaw teyak,” kunna.

6-7 A gafu ta nangilogot ya napopolu kiden nga nagsoysoy ta nadangag da en a pinidwa ha na Namaratu ya nekari na en, petta mesipat ya mayaten mesipat. Te tentu en nabayag addet ta nepasi na popolu kiden dadagkal a nepeuhohug na te mina Dabiden ya ikari na en ta kuman na nebar kun ta ayanen;

“Am arawin yan ya pakadangag muy ta uhohugan na Namaratu tekamuy a awemuy pagbanadan ya nonot muy,” kunna.

A gafu ta nepeuhohug na te Dabiden a netunglak na ya takwan na araw, petta makipagtalak kitam mina ta Namaratu ewan, te am arawin yan kan ya pakadangag tam ta uhohugan na tekitam a yen kan mina ya pakesipat tam ta talak na. 8 Te maski am nakadatang ya napopolu kiden ta lugar na Kanaan nga nangituludan ni mina Hoswe tekid a bakkan haman ta iyen ya pakesipat da ta talak na nonot na Namaratu, a yen ta nebar na Namaratu ya takwan na araw tekitam, petta makipagtalak kitam mina tentu. 9 A yen mina ya pake nonotan tam, te ya iatad na Namaratu nga talak na tolay na kiden a megitta hala ta talak na en ta mekapitu en araw, te nagimmang na gafu ta sa nabalin na ya nepangparatu na ta paglelehutin. 10 A am itta ya makipagtalak ta Namaratu a pagkamagan na ya gagangayen tarabaku na ta kuman na Namaratu ewan, te ikatalak na ta dana nabalin na ya ngamin ikayat na Namaratu gafu ta uhohug na en.

11 A gafu ta kumanen a awetam mina pagbanadan ya nonot tam ikid na magsoysoy ta uhohugan na Namaratu tekitam ta kuman na napopolu kiden, te afuran tam la ya makipagtalak ta Namaratu, petta awetam sangaw melogot. 12 Te ya gagangay na uhohug na Namaratu a sitatolay haman ikid na seppakapangwa, te kuman na itta ya tadam na nga matmatadam ammi ta magdwaakub na kampilan, yaga malogon suminap addet ta umag na nonot tam ikid na kahalwa tam, ikid na umag na ngamin barbari tam ikid na tulang tam kiden. A pasikkalan na hapa am anu ya nonotan tam ikid na igakkad tam, 13 te awan ta melemad tam ta Namaratu am awa umapārān ya ngamin kasasaad na pinaratu na kiden. A mappya ta intu sangaw ya mangita tekitam am kustu ya tinarabaku tam.

Ya Kadakalan Na Padi Tam

14 A yen ta pake itug tam mina ya pangurug tam, te itta ya kadakalan na padi tam nga nakasarok ta agyan na Namaratu ewan, a intu hala ya anak na en Hesus. 15 A amu na hapa makipagrikna ta pagkafuy tam, te naparuba na hapa ya kuman na ngamin kiden nangayayyaw tekitam, ammi inattaman na la petta awena makaliwat. 16 A gafu ta intu ya padi tam nga sumagapil tekitam ta atubang na Namaratu ewan a mappya ta iturad tam la ya simarok ta bali na ewan petta makimallak kitam tentu ta pake atubang na ewan, te intu hala ya Dyos nga makkamu ta ngamin, a malogon hapa mangikallak, petta mauffunan kitam am itta ya zigat tam.

5

1 A ya netunglak ta kadakalan na padi ta idi a dana pinili na Namaratu, kapye na nesaad, petta intu ya pinakabari na ikattolay na kiden ta atubang na Namaratu, te intu ya nanggawat ta iatad da ikid na peatang da ta Namaratu gafu ta liwat da kiden. 2 A gafu ta addu hapa ya pagkurangan na ta kuman na ikattolay na kiden, a maalumemak hapa nga magtabarang tekid am angarigan ta tumakwan kid gafu ta pakilavun da. 3 A gafu ta itta hapa ya pagkurangan na a gagangay ta itta hapa ya iatang na gafu ta liwat na kiden hapa la ta kuman na iatang na ta liwat na tolay kiden.

4 A maski am inya ya kadakalan na padi ta idi a awena haman naguray nagpadi, te inindagan na ya pagpili na Namaratu tentu ta kuman na nepagpili na te mina Aronen. 5 A kumanen hapa te Hesusen, te bakkan ta intu ya nangpātā-nāng ta bari na ta kadakalan na padi, te Namaratu ya nangpātā-nāng tentu. Te ya napolu en uhohug na Namaratu tentu a

“Ikon ya Anak ku, a iyak la ya damam,” kunna,

6 kapye na hapa nebar ta

“Ikon ya padi nga magnayun ta addet ta addet, te nesaad ta kan ta kuman na pagpadi ni Melkisadeken ta idi,” kunna.

7 A ta ketta para la ni Hesus ta lutakin a pake masikan makimallak tentu en magge masi, te neayag na ya pakimallak na, yaga netangit na para ta Namaratu ewan nga makkamu mangikerutan tentu. Ammi gafu ta malologon hapa timuluk ta pasi na en a dinangag na hapa na Namaratu ya pakimallak na en. 8 A maski am Anak na Namaratu a mappya ta pinaruba na hapa ya magattam ta zigat na petta mapenam mangidulot ta pangurug na. 9 A gafu ta awan pulus ta pagkurangan na a nagbalin hapa ta magnayun na mangikerutan ta ngamin kiden mangurug tentu, 10 te pinagbalin na Namaratu ta kadakalan na padi ta kuman na pagpadi ni Melkisadek ta idi.

Ya Metabarang Ta Awan Para Maketug

11 A addu para la mina ya ipasikkal ku
tekamuy gafu te Melkisadeken, ammi mazi-
gat nga melawlawag tekamuy, te kuman
na nagbangngag kanan. 12 Gagangay ta
ikamuy na mina ya mangituldu ta kad-
wan, te nabayag kanan haman nakadan-
gag, ammi kuman na masapul muy para
la ya mangituldu ha tekamuy ta imunna-
nen metuldu ta uhohug na Namaratu, te
kuman na mapasusu kam para la, te awe-
muy para makan ya kuman na matuyag na
kanan. 13 A gafu ta kuman na gattaken la
ya maattaman muy a awemuy para la amu
ya pagduman na matunung ikid na killu.
14 Ammi ya matuyagen ta nonot, a masapul
na ya matuyag na kanan, te napenam na
magnonot, a marikna na ya pagduman na
matunung ikid na killu.

6

1 Ammi gafu ta nabayag kitanan mangu-
rug a taliban tam la bit ya mapopolu ki-
den metuldu ta bagu kiden mangurug, te
mappya ta pagtuyagan tam ya pangurug
tam ta kadwan kiden metuldu, te nabalin
na haman netunglak ya kuman na arigi
na pangurugan tam, a yen ta awetanan
mina totolin bibidan ya napopolu kiden ne-
tuldu tekitam nga pagbabawi tam, ikid na
pamegafwanan na pangurug tam ta Nama-
ratu, 2 ikid na pagzigut tam, ikid na pangisi-
ged tam ta bendisyon, ikid na pagtolay san-
gaw na nagpasi kiden, ikid na pangpa-gang
na Namaratu nga awan ta addet na. Taliban
tam bit la yen kid na metuldu, petta nono-
tan tam ya kadwan kiden para metuldu nga
mangpatuyag ta pangurug tam.

3 A am uray hapa na Namaratu a yen
ya itulduk tekamuy, petta awemuy sangaw
magtalekud, 4 te am itta ya magtalekud ta
pangurug na en a awena mabalin ta magtoli
ta nagtalekudan na en. Te dana naparuba
nan haman ya dakar na Namaratu ikid na
bendisyon na en, ikid na naparuba nan
hapa ya panguffun na Kahalwa na Nama-
ratu tentu, 5 ikid na kappyanan na uhohug
na Namaratu, yaga nakakkapan na para ya
pakapangwa na Namaratu nga nehulun te
Hesus Kristu ta ange na en ta lutakin.

6 A am pagtalekudan na a awena mantu
mabalin ta magtoli, te neamamat nan
haman ya Anak na Namaratu, te kuman
na pinagappa na la ta krus. 7 Te ya nonot
na tolay a kuman na lutak. A am dana
naaradun ya lutaken kapye na mamulan,
a bendisyonan na hapa na Namaratu ta
udanen petta malapat. A am lumattog
hapa sangaw ya mayan na lutaken a ittan
ya magserbi ta makālutaken ta kanan na.
8 Ammi am angarigan ta intu la sangaw
lumattog ya sit ikid na kompormi na kadat,
a awan ta serbi na lutaken, a igaged nan
mantu na makālutaken kapye na tungradan
ya mayan na en. A kumanen hapa ta tolay.

9 A maski am bidan ku yan tekamuy,
kahkahulun, a awek ibar ta ikamuy ya
kuman na lutaken nga awan ta serbi na,
te amuk ta ispot ya ipaita muy gafu ta
pangurug muy, a yen ya mangipasikkal ta
mekerutan kam. 10 A matunung hapa ya
Namaratu, te awena kaliwatan ya tarabaku
muy ikid na pangidduk muy tentu, te maita
na hala ya panguffun muy ta kahulun muy
kiden mangurug. 11 Ammi pake ikayat ku
para ta iduldulot na tagtakday tekamuy
ya kuman na dana kalogon muyen addet
ta addet, petta magdulot hapa sangaw ya
ngamin ikatalak muy ta iatad na Namaratu
tekamuy. 12 A nabidak yan tekamuy petta
awemuy la matalakag, am awa parigan
muy mina ya imunnan kiden nangurug nga
nakagamid ta nekari na Namaratu gafu ta
pangurug da ikid na nepagattam da ta zigat
da en.

Ya Pagpagasingan Na Namaratu Ta Kari Na En

13-14 A intu mina nonotan muy i mina
Abraham ta idi, te ya uhohug na Namaratu
tentu a

**“Pagasingan teyak am aweta ka san-
gaw bendisyonan, a pakaddun ku
hapa sangaw ya simsimam kiden,”**
kunna.

A gafu ta awan ta atata-nang ammi ta Na-
maratu ewan, a yen ta ngagan na en hapa
la ya nepagasingan na ta idulot na la idulot
ya nekari na en te Abrahamen. 15 A gafu ta
inattaman ni mina Abraham ya magindag
a nagamid na hapa ya nekari na Namaratu
tentu.

16 A am angarigan ta tolay mina ya mag-
pagasingan ta ipasikkal na en a ingagan
na ya ngagan na Namaratu ewan gafu ta
atata-nang ammi tentu. A maski am anu
ya ipasikkal na, am ngagan na Namaratu
ya ipagasingan na a yen na hapa ya kuru-
gan na kadwan kiden. 17 A kumanen hapa
ta Namaratu, te gafu ta itta ya nekari na
a ikayat na ipasikkal ya nekari na en ta
nangikarin na kiden, petta mangurug kid
ta awena sangaw ibabawi ya nekari na en
tekid. A yen ta ipagasingan na ya ngagan na
en petta mepasikkal ya nekari na en.

18 A gafu ta awena magladdud na Nama-
ratu, a awena mantu mabalin ta ibabawi na
ya nekari na en ikid na nepagasingan na. A
yen kid nga duwa ya mangpaturad ta nonot
tam, te gafu ta umahat kitanan ta Namaratu
ewan a paturadan na kitam, petta pake itug
tam ikid na idulot tam ya pangikatalak tam
tentu. 19 Te am ikatalak tam ya uhohug
na Namaratu tekitam a yen ya kuman na
kegalutan na kahalwa tam, petta awetam

magattāt ta pake sodan tamen ta agyan
na Namaratu ewan. 20 Te yen ya imeyan
ni Hesusen nga mangiparan ta angen tam
hapa, te nagbalin ta kadakalan na padi nga
magnayun ta kuman na pagpadi ni Melk-
isadek ta idi.

7

Ya Pagpadi Ni Melkisadek

1-2 A ya kasasaad ni Melkisadek ta idi, a
intu ya ari ta lugar na ili na Salem, yaga
padi hapa na Namaratu ewan. A ya ikayat
na uhohugan na ngagan na en Melkisadek
a, **“Ari na Katunungan,”** kunna. Ammi
“Ari na Kappya” ya takday para ngagan na
gafu ta intu hala ya ari ta lugar na Salem.
3 Ammi awan ta makkamu am had sin ya
nagafun na pagpadi na, te awena haman
nesurat am inya ya dama na ikid na hina na
ikid na dadagkal na kiden, kumanen hapa
ta nekeanak na ikid na pasi na. A gafu ta
kumanen a meangarig hapa ta Anak na Na-
maratu, te kuman na awan ta pagaddetan
na pagpadi na.

4 * A nonotan muy mantu ya kadakal
na turay ni Melkisadek, te intu hala ya
inatadan ni Abrahamen ta pagkafulu na
ngamin kiden nagubat na ta kwa na ari
kiden, te enna dinafung i Abrahamen tentu
en nagtoli nga ange namapasi ta ari kiden,
a binendisyonan na hapa. 5 Dana amu
na ngamin tolay ta naturturay ya mang-
bendisyon ammi ta bendisyonan na en, a
yen ya mangipasikkal ta naturturay i Melk-
isadek ammi te mina Abraham, a naturtu-
ray hapa ya pagpadi na en ammi ta pagpadi
na magLebi kiden ta ayanin, te ya magLebi
kiden a simsima kid ni mina Abrahamen, te
ya dadagkal da en Lebi a afuk ni Abraham
ta tud.

6 A ya magLebi kiden a itta hapa ya turay
da, te ya takday lintig na Namaratu ya man-
gibar ta ikid mina ya maatadan ta pagka-
fulu na bannag na sakā Hudyo da kiden
gafu ta pagpadi da, ammi sa simsima kid
hala ni mina Abrahamen nga binendisy-
onan ni Melkisadek ta idi.

7 Ammi naturturay para ya pagpadi ni
Melkisadek, te takwan ya nagafun na pag-
padi na ta idi, te awena negitta ta naga-
fun na pagpadi na magLebi kiden, te awan
kid para la ten, a awan para la ya lintig-
en nga nangpapadi tekid. Ammi gafu ta
padi i Melkisadek a intu ya inatadan ni
Abrahamen ta pagkafulu na kwa na ki-
den. Ammi binendisyonan na hapa i Abra-
hamen, te intu ya nakitulagan na Namaratu
ta palungu. 8 A maski am awan para la ya
magLebi kiden nga simsima ni Abrahamen
ta nepangdafung ni Melkisadek tentu a itta
kid para la ta bari ni Abrahamen, a sakā
nesipat kid hala ta pangatad na ta pagka-
fulu na nagbannagan na te Melkisadeken.
9 A maski am ikid ya maatadan ta pagkafulu
na nagbannagan na tolay kiden a dana nan-
gatad kid haman te Melkisadeken.

A yen ta naturturay ya pagpadi ni Melk-
isadek ammi ta pagpadi na magLebi kiden.
10 A pake maita para ta naturturay i Melk-
isadek, te ya magLebi kiden a aweda haman
magdanang, te nasi kid la. Ammi te Melk-
isadek a nepasikkal ta matolay la.

Ya Pangtali Na Namaratu Ta Pagpadi Na MagLebi Kiden

11 A maski am nesaad ya magLebi kiden ta
pagpadi da a awan haman ta mabalinan da
nga manguffun ta tolay kiden petta matu-
nung kid mina ta Namaratu. A yen ta inazi
na ya pagpadi ni Aron ikid na kahulun na
kiden nga magLebi, a takwan na ya nesaad
na nga magpadi ta kuman na pagpadi ni
Melkisadek ta idi. 12 A gafu ta natalin ya
magpadi kiden a gagangay ta matalin hapa
ya lintigen nga nangpapadi tekid, te ya lintig-
en nga nedagut ni mina Mosesen ta idi
a yen ya nangatad ta pagpadi na magLebi
kiden.

13-14 Ammi ya tali da en nga magpadi nga
binida na Namaratu ta suraten a bakkan
haman ta tribu ni Lebi ya nagafun na, te
amu tam haman ta tribu ni mina Huda ya
nagafun na Dafu tamen Hesus, a bakkan ta
yen ya nagafun na padi kiden ta idi. A gafu
ta awan ta nabida ni Moses ta lintigen ta isin
na tribu tentu en nangipalawag ta tarabaku
na padi, a yen ta nebar na Namaratu ya
bagu na lintig nga mangpapadi te Hesus.
15 A gafu ta ittan ya bagu na padi nga negitta
te Melkisadek, a yen para ya mangipasikkal
ta pagkurang na pagpadi na magLebi kiden.
16 Te bakkan ta lintig na magLebi kiden ya
nangpapadi te Hesus, te ya gafu na pagpadi
na a ya pakapangwa na angat na nga awan
ta addet na, 17 te yen haman ya uhohug na
Namaratu ta suraten;

**“Iko ya padi nga magnayun addet ta ad-
det te mesaad ka ta kuman na pag-
padi ni Melkisadeken,”** kunna.

18 A naazi mantu ya danen lintig gafu ta
itta ya kurang na, te awan ta neatad na, 19 a
awan ta pakauffun na ta tolay kiden petta
umabikan kid mina ta Namaratu. Ammi
ta ayanin gafu ta damag ni Hesus a dak-
dakal ya ikatalak tam ammi ta nekatalak na
dadagkal kiden, a intu ya manguffun tek-
itam petta makaabikan kitam ta Namaratu.
20-22 A pake mapmappya mantu ya bagu en
netulag na Namaratu tekitam ammi ta dana

* **7:4** Ya katunud na bersikulo 4 addet ta 10 a medyo takwan ammi ta katunud da ta kadwan kiden Bibliya, te nauli ya katunud da ta isin petta matarus ya bida.

en netulag na ta dadagkal tam kiden, te i Hesus ya makkamu mangidulot ta netulag na en tekitam. A gafu ta intu ya kadakalan na padi tam a itta hapa ya nekari na Namaratu tentu, te ya uhohug na Namaratu tentu a

“Nepagasingan ku ta padi ka nga magnayun, a awek na sangaw ibabawi,” kunna tentu.

Ammi ta nekesaad na imunnan kiden nagpadi a awan haman ta nekari na Namaratu tekid.

23 Ammi nakiduma para i Hesus ta imunnan kiden nagpadi, te aweda haman nagdanang ta pagpadi da te nasi kid, a yen ta matubtubbat ya magLebi kiden nga magpadi. 24 Ammi te Hesus a awena magimmang magpadi te magnayun la addet ta addet. 25 A yen ta itta ya mabalinan na nga mangikerutan ta mappya ta ngamin kiden umabikan ta Namaratu gafu tentu, te magnayun sitatolay ta atubang na Namaratu ewan, petta pakimallak na kitam.

26 A i Hesus mantu ya kadakalan na padi nga makauffun tekitam te kagitta hala na Namaratu ewan, a awan ta liwat na ikid na pakehuyan na, te awena mekabat ta magliwat kiden, a ta ayanin a neata-nang hapa addet ta utun na ngamin kiden magyan ta langit. 27 A awena hapa masapul ta kanayun mangatang ta kuman na imunnan kiden nga kadadagkalan na padi. Te yeyen kid a kanayun nangatang kid bit gafu ta liwat da kiden, kapye da nangatang gafu ta liwat na tolay kiden. Ammi tentu a mittan la ya nepangatang na tentu en nangiatang ta bari na ta pasi na en.

28 Ammi ta idi a ya lintigen ya nangpapadi ta tolay maski am itta ya pagkurangan na. Ammi ta ayanin a itta ya nekari na Namaratu a nepagasingan na para ta intu magpadi ya Anak na en nga magnayun magpadi, te awan pulus ta pakehuyan na.

8

I Hesus Ya Pinakabari Tam

1-3 A kumanin mantu ya pake ikayat ku uhohugan tekamuy: ittan ya kadakalan na padi tam ta kuman na nebar kun ta ayanin, a mappya ta neatang na ya bari na en ta Namaratu gafu ta liwat tam kiden, te maski am inya ya mesaad ta kadakalan na padi a gagangay ta itta ya iatang na. A ta ayanin a nesaad ya kadakalan na padi tam ta kanawan na dama na en nga magturay ta langitewan. A intu hapa ya pinakabari tam ta pake agyan na Namaratu ewan, te bakkan ta agyan na gagangay na kapilya nga paddayan na tolay ta lutakin.

4 A ta ketta para la ni Hesus ta lutakin a awena mabalin ta magpadi ta gagangayen kapilya, te ya magLebi kiden la ya magpadi ikid na mangatang ta kapilya in yen ta kuman na nebar na lintigen nga mangpapadi tekid. 5 Ammi ye-yen na kapilya nga nagtarabakun na padi kiden a bakkan ta yen ya kakurugan na agyan na Namaratu, te yen la ya neunnan na Namaratu ta kuman na keangarigan la na agyan na en ta langit. Te ya uhohug na Namaratu te mina Moses tentu en ange namadday ta gagangayen kapilya a

“A pake itam, Moses, am paddayam ya kapilya en, te megitta mina ta nepaitaken teko ta utun na bagetayen,” kunna.

Ya Bagu En Tulag Na Namaratu

6 A ya tarabaku ni Hesus ta ayanin ta pake agyan na Namaratu ewan a pake mapmappya ammi ta tarabaku na nagpadi kiden ta lutakin, te pake mapmappya hapa ya bagu en tulag nga idulot na ammi ta napolu en tulag nga nedulot na popolu kiden nagpadi. A kakurugan ta mapmappya ya bagu en tulag, te pake mapmappya hapa ya ikari na Namaratu nga mehulun tentu ammi ta napolu en tulag na. 7 Te am angarigan ta awan mina ta kurang na napolu en a awena mina netali ya mekaduwa en. 8 Ammi kuman na nehuya na ya napolu en tulag na gafu ta tolay kiden, te ya uhohug na en tekid a

“Itta sangaw ya araw am mamaddayak ta bagu na tulag ku ta Istralita kiden ikid na taga Huda kiden.

9 **Ammi bakkan sangaw ta kuman na dana en tulag ku ta dadagkal da kiden teyaken nangiuhet tekid ta lugar na Egipto,**
te aweda haman kinurug ya tulag ken tekid, a yen ta pinagorayan ku kid hapa,” kunna.

10 **“A ya tulag ku sangaw ta tolay ku kiden a**
Iyak hapa la sangaw ya mangipasinap ta lintig ku kiden tekid,
te isurat ku ta nonot da, petta malogon kid sangaw mangurug.
A iyak sangaw ya Dyos da nga makkamu tekid,
a ikid sangaw ya tolay ku nga mangurug teyak.

11 **A awena sangaw masapul ta magintultuldu kid.**
A awan sangaw ta,
‘O, nonotam ya Namaratu,’ **kumin,**
te amu nak sangaw na ngamin kiden tolay ku
nga abbing ikid na dadagkal, ikid na pobre ikid na naba-nang.

12 **A amu dak sangaw te ikallak ku kid**
sangaw ta pagliwat da,
te awek na sangaw nonotan ya liwat
da kiden teyak,” kunna.

13 A gafu ta bidan na ya bagu na tulag, a
ikwenta na ya napolu en ta dadan na nga
awan ta kapkappyan. A ya nagbalinen ta
dan ikid na makafuy a tanagay na imawan.

9

Ya Kasasaad Na Kapilya En Ta Lutak

1 A gafu ta napolu en tulag na Namaratu
ta popolu kiden dadagkal a itta ya kapilya
da ta lutakin nga nepapadday na Namaratu
tekid, a itta hapa ya kuman na lintig na
pangdayaw da. 2 Duwa hapa ya silid ta
kapilya en, a dana neparan da ya napolu
en silid, te yen ya pagyanan na medyo ata-
nang na zilag nga pitu ya panga na, ikid na
lamesa en nga tinunan da ta mafulu duwa
na pan. A ya nengagan da ta isin na silid
a, **“Mangilin na Silid.”** 3 A ya mekaduwa
en silid, a itta ta lingad na zingzingen nga
ga-gamit, ammi pake makanag. A ye-yen na
silid ya nengagan da ta **“Pake Mangilin na**
Silid”.

4 A itta hapa ya angiatangan na balituk
nga pangapangan da ta hutaw nga maban-
gog, ammi itta ta taakub na zingzingen. A ta
umag na Pake Mangilinen Silid a itta ya nen-
gagan da en **“Lakasa na Tulag”** nga nahun-
gun ta balituk. A ta umag na lakasa en itta
ya banga en nga balituk, ikid na sarukud
ni mina Aron nga nagsaringit ta idi, ikid na
duwa na batu nga dampig nga nasuratan
ta lintig kiden na Namaratu. A ya **“mana**
en” nga kuman na pan a itta ta umag na
banga en. 5 A ya kalab na lakasa en, a yen ya
nengagan da ta **“Pakapakoman na Liwat**
Kiden”. A itta hapa ya duwa na sinang
ayam nga balituk nga sepayak, a nagtayuk
kid ta kalab na lakasa en nga nagatubang.
A yen kid ya nengagan da ta **“Kerubim na**
Kadakaran”, te ya nagtangnganan da en
ya pakaitan ta dakar na Namaratu. Ammi
bakkan ta ayanin ya pangipalawag ku ta
isin kid.

6 A sangaw am sa neparan ya ngamin
kiden masapul da ta umag na kapilya en
a simarok hapa ya padi kiden ta napolu
en silid ta kinanghahaw, petta idulot da
ya gagangayen tarabaku da. 7 Ammi intu
la makasarok ta mekaduwa en silid ya
kadakalan na padi, ammi mittan la ta kada
darun. A awena mabalin ta simarok am
awan hapa ta ihulun na ta daga na pinarti
da en, petta iatang na ta Namaratu gafu
ta liwat na ikid na liwat na tolay kiden
nga aweda negakkad. 8 Ammi gafu ta
keangarigan la ya gagangayen kapilya ta
idi a itta ya ikayat na uhohugan na Ka-
halwa na Namaratu tekitam, te gafu ta ketta
para la na zingzingen nga ga-gamit ikid
na napolu en silid, a ikayat na uhohugan
ta awena mabalin ta magdalikompormi ya
ange maguhohug ta Namaratu.

9 A ya kasasaad mantu na kapilya en ta idi
a yen ya pakaitan tam ta itta ya pagkuran-
gan na dana en tulag na Namaratu tekid, te
ya ngamin kiden neatang da ikid na neatad
da ta pangdayaw da ta idi a aweda nakabag-
gaw ta nonot na tolay kiden, te narikna
da para la ya liwat da. 10 A ya pangurug
na popolu kiden dadagkal ta dana en tu-
lag a nagserbi la bit ta pagkappyanan na
bari da, te magdaduma ya pagbaggaw da,
a nehangat kid mangan ta kadwan kiden
kanan ikid na inuman. Ammi yen kid ya
nepakkwa na Namaratu tekid addet ta pan-
gatad na ta bagu na tulag.

Ya Sarok Ni Hesus Ta Kakuruganen Kapilya

11 A gafu ta lumattog na i Hesus Kristu
a intun ya kadakalan na padi tam nga
nangihulun ta ngamin kiden naparuba tam
nga mappya. Te awena haman simarok
ta gagangayen kapilya nga pinadday na to-
lay am awa kadakalanen kapilya ta langit
nga pake mapmappya ammi ta pinadday
na tolay. 12 A nagdulot na ta pake agyan
na Namaratu ewan, ammi awena magpa-
totoli simarok ta kuman na kadwan kiden
ta gagangayen kapilya am awa mittan la ya
sarok na, te bakkan haman ta daga na kald-
ing ikid na baka ya neatang na ta kuman na
imunnan kiden, am awa daga na en hapa
la. A ye-yen na daga ya pake nangikaru
ta liwat tam kiden, petta mabalin na ya
pangikerutan na tekitam nga magnayun
addet ta addet.

13 Ta idi a ya daga na kalding ikid na
baka ya neatang da gafu ta liwat na tolay
kiden, a ya iningwa da hapa am itta ya
kazigzigmanan na tolay a dana nekihu da
ya danum ta laffu na baka nga naapang
kapye da iwarsi ta tolayen. 14 A am yen kid
na atang ya nakaazi ta kazigman na bari
da ta idi, a kontimas ta mapmappya ikid na
masmasikan ya daga ni Hesusen. Te gafu
ta pangurug na ta Kahalwa na Namaratu
nga nagyan tentu a neatang na ya bari na
en ta Namaratu nga awan ta pakehuyan
na. A ya daga na en mantu ya pake mak-
abaggaw ta nonot tam ta tinarabaku tam
kiden nga awan ta kapkappyan, petta intun
tarabakun tam ya pakkwa na Namaratu
tekitam.

15 I Hesus mantu ya nangkustu ta bagu
en tulag na Namaratu tekitam, petta
maatadan ya tolay na kiden ta magnayun
na bendisyon ta kuman na nekari na en

tekid. Te gafu ta pasi na en a sinaka nan ya tolay na kiden nga nakaliwat ta ketta para la na dana en tulag na.

Ya Mangkustu Ta Tulag Na Namaratu

16-17 A ta kuman na keangarigan, am itta ya mamadday ta papeles petta ibar na ya ngagan na mangalap sangaw ta kwa na kiden a awan para la ta kwenta na papelesen am matolay para la ya namaddayen. Ammi am nasin a masapul ya papelesen, te yen ya mangibar ta ngagan na mangalap ta kwa na kiden. 18 A kumanen hapa ta danen tulag na Namaratu, te awan para la ta kwenta na am awan ta daga na nasi nga mehulun ta tulag na en. 19 A ya iningwa mantu ni mina Moses en ta idi tentu en nabalin nangipadangag ta ngamin kiden lintig na Namaratu ta tolay kiden, a nagpaparti hapa ta urbun na baka ikid na kalding. A nekihu na hapa ya daga da kiden ta danum, te nangalap hapa ta darag na du-dut na kalneru, kapye na igalut ta kulang na hisop, kapye na isabbung ta daga kiden. A sangaw newarsi na hapa ya daga kiden ta lebru na lintig kiden kontodu tolay kiden.

20 **"Ya daga in yan ya mangidulot ta nakitulagan na Namaratu tekitam,"**
kunna hapa tekid.

21 A sangaw winarsin na hapa ya kapilya en, kontodu ngamin kiden masapul da ta pangdayaw da. 22 A gafu ta lintig na en ta idi a gagangay ta metun ya daga na ayam ta kadwan kiden usaran da, a am awan ta nagarut ta daga a awan hapa ta mapakoman ta liwat na.

23 Ammi ya gagangay na pangdayaw da ta idi, ikid na kapilya en, ikid na ngamin kiden masapul da a bakkan ta yen kid ya lugar na kakurugan na pangdayawan tam, te kuman kid la na keangarigan. A mabalin hapa ta daga na ayam ya nangkustu ta keangariganen, ammi ya mangkustu ta pangdayaw tam ta langit a awena mabalin ta daga na ayam, te masapul ya daga na tolay nga awan pulus ta pakehuyan na. 24 Te bakkan haman ta gagangay na kapilya nga pinadday na tolay ya simarokan ni Hesusen am awa pake agyan na Namaratu ewan nga kakurugan. A ta ayanin a intu ya pinakabari tam ta atubang na ewan.

25 A ya gagangay na kadakalan na padi ta idi a kada darun simarok ta Pake Mangilinen Silid petta ipaita na ya daga en nga ape nangikaru ta liwat na tolay kiden, ammi bakkan haman ta daga na, am awa daga na ayam. Ammi te Hesusen a daga na en hapa la, a bakkan ta namengaddu ya pangiatang na ta bari na, te mittan la. 26 Te am namengaddu mina a gagangay mantu ta namengaddu nasi addet ta nekaparatu na paglelehutin. Ammi ta kakurugan a negitta ta tolay ta mittan la ta pagaddetan na araw kidin, petta pake azin na ya pagliwat tam gafu ta pangiatang na ta bari na en.

27-28 A gafu ta mittan la ya pasi na tolay kapye na imbestigaran na Namaratu ewan, a gagangay ta mittan la hapa ya pangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden kapye na hala magtoli ta isin. Ammi bakkan ta intu sangaw iange na ya mangikaru ha ta liwat, am awa alapan na ya tolay kiden nga matalak magindag tentu.

10

Ya Kakurugan Na Bendisyon Na Namaratu

1 A ya ngamin kiden tinarabaku da ta idi gafu pangurug da ta lintig kiden nga nesurat ni Moses a bakkan ta yen kid ya mangatad ta pagkappyanan da, te kuman kid la na keangarigan nga neunnan na Namaratu ta dumatangen sangaw ta maatubang para na araw. Te maski am namengpiga ya pangiatang da ta kuman na neatang da kiden ta kada darun, a awan haman ta neatad da ta tolay kiden petta matunung kid mina ta Namaratu. 2 Te am angarigan ta nagmappyan mina ya nonot da a neimmang da mina ya neatang da kiden. A am kakurugan mina ta kustu ya nekabaggaw na nonot da kiden a aweda mina nanonotan ya liwat da kiden. 3 Ammi gafu ta kanayun kid nangatang ta kada darun a yen ya nakanonotan da ta itta para la ya liwat da. 4 On, te awena mabalin ta daga na baka ikid na kalding ya mangazi ta liwat da kiden.

5 A yen ta umange ya Anak na Namaratu ta lutakin, te ya nebar na ta dama na en a

"Yen ta dinob nak, te bakkan ta kuman na iatang da kiden ya ikayat mu.
A neatad mu teyak ya bari na tolay, petta yen ya meatang teko,
6 **te bakkan ta daga na ayam ikid na naapang na bilsag ya ikayat mu.**
7 **"A ya inuhohug ken teko, Dyos ku, a**
'Itta yak mantu sin, te kompormi ya pakkwam teyak,
a malogonak la ta kuman na linavun da teyak ta surat kiden,' **kunku."**

8 A ya napolu en uhohug na ta isin a bakkan kan ta magmagannud na atang ya ikayat na Namaratu, te maski am yen kid ya neatang da gafu ta lintig na kiden a awena kid nekatalak. 9 A ya mekaduwa en uhohug na ta **"Itta yak mantu sin te kompormi la ya pakkwam teyak,"** kunna, a yen ya pakkamun tam ta inawe na Namaratu ya pangatang da ta idi petta intu metali ya pakeatang na Anak na en. 10 A gafu ta malogon i Hesusen ta nepakkwa na Namaratu

tentu a napakoma kitanan gafu ta nepangiatang na ta bari na en, a maski am mittan la ya nepangiatang na.

Ya Neatang Ni Hesus

11 A ya kuman na tarabaku na padi kiden ta idi a kinanghahaw nangiatang kid,
te kanayun pidwan da la ya kuman na
neatang da kiden. Ammi awan haman ta
naazi na neatang da kiden ta liwat na tolay
kiden. 12 Ammi te Hesusen a mittan la ya
nepangiatang na ta bari na a kustun yen
addet ta addet. Te tentu en nabalin nangatang a nagtogkok na hapa ta kanawan
na Namaratu ewan, te makipagturay hapa
tentu. 13 A itta la ten magaindag addet ta sa
naabak ya ngamin kiden katapil na.
14 A gafu ta tatakday la na atang a sa
nekaru ni Hesus ya ngamin kiden liwat
na ngamin kiden mabaggawan, petta awan
pulus ta pakehuyan da addet ta addet. 15 A
yen hapa ya dana nepasikkal na Kahalwa
na Namaratu gafu ta nepeuhohug na ta
aglavunen, te ya uhohug na en a
16 **“Sangaw ta maatubang na araw a ma-**
maddayak ta takwan na pakitulag
ku ta tolay ku kiden,
a iyak hapa la sangaw ya mangipasinap
ta lintig ku kiden tekid,
te isurat ku ta nonot da, petta
malogon kid sangaw mangurug,”
kunna.
17 A ya uhohug na en para a
“Awek na sangaw nonotan ya liwat da
kiden,” kunna ta suraten.
18 A gafu ta sa pinakoman na ya ngamin
kiden liwat tam a awenan masapul ta itta
para ya meatang nga mangikaru ta liwat
tam.

Umabikan Kitam Ta Namaratu

19 A gafu ta nagarut ya daga ni Hesus
ta pasi na en a yen mina ya ikatalak tam,
kahkahulun, ta sa makasarok kitanan ta
pake mangilin na silid nga agyan na Namaratu ta langitewan. 20 Te ya zingzingen
nga ga-gamit nga nagsalin ta gagangayen
kapilya, a napissang na, te yen ya keangarigan na bari ni Hesusen nga napapasi
gafu tekitam. Ammi gafu ta natolay hala a
nehukat na tekitam ya bagu na angen tam
nga katolayan tam hapa.
21-22 A gafu ta intu hapa ya kadakalan na
padi tam nga magturay ta bali na Namaratu
a pake umabikan kitam mantu la ta Namaratu ewan. A awetam pagduwaduwan
ya nonot tam, te pake itug tam hud la ya
pangikatalak tam tentu, te gafu ta daga
na en a pake nabaggawan na ya nonot
tam ta tinarabaku tamen, a naulin hapa
ya gagangay na bari tam ta nepagzigut
tamen. 23 A awetam hapa pagpopoyungan
ya nonot tam, am awa pake idulot tam hud
la ya pangikatalak tamen nga nebosag tam
ta pangurug tamen, te mekatalak hapa ya
mangidulot ta nekari na en tekitam.
24 A nonotan tam hapa am had kuntam magkapatpaturad, petta awetam taliban ya magkaid-idduk ikid na mappya na
tarabaku. 25 A awetam la parigan ya gagangay na kadwan nga magabsen ta paggagimmung tam, te mapmappya hud la ta magimpaspasikan kitam, aglalo te maita tam
haman ta abikan na ya araw na datang
na Dafu tamen. 26 Te am naparuba tanan
ya kakurugan, otturu pagtalekudan tam a
awan na sangaw ta takwan na mangazi
ta liwat tam. 27 A awan hapa sangaw ta
takwan na pakesipatan tam am bakkan la
ta kattatalawanen na panglavvu na Namaratu nga mangapang ta katapil na kiden.

Mapa-gang Sangaw Ya Magsunsun

28 Intu mina nonotan muy ya nakkwa ta
nakaliwat kiden ta idi, te am itta ya awan
nangurug ta lintig kiden nga ginawat ni
Moses ta Namaratu, ikid na itta hapa ya
duwa ono tallu na nangipasikkal ta liwat
na, a pinapasi da la, aweda nekallak. 29 A
kontimas mantu ta madmadammat sangaw
ya pangpa-gang na Namaratu ta magtalekuden ta Anak na en, te nedadula nan haman
ya daga na en nga nangbaggaw tekitam,
yaga nagtalekudan na para ya allak na Kahalwa na Namaratu tekitam. 30 Te amu tam
haman ya nebar na en ta
“Iyak sangaw ya mangibalat, a pa-
gangan ku sangaw ya makaliwat,”
kunna.
A kumanen hapa ya inuhohug na ta takday
para na surat;
“Pa-gangan sangaw na Namaratu ya
tolay na kiden nga makaliwat,”
kunna.
31 A kattatalawan mantu ya makasimmu ta
pangpa-gang na sitatolay na Dyos.

Ya Pagattam Na Mangurug

32-33 Mappya, kahkahulun, ta nonotan
muy ya kasasaad muyen ta gafu na pangurug muy, te tekamuyen nadakaran gafu
ta uhohug na Namaratu a nasimmu muy
hapa ya addu na zigat. Te namatan kam
ta atubang na addu na tolay, a nedadula
da kam, yaga tinapil da kam para, ammi
masikan kam la nagattam. A ta kadwan a
nesipat muy hapa ya bari muy ta kahulun
muy kiden nazigatan, 34 te nakipagrikna
kam hapa ta mangurug kiden nga nabalud
gafu ta pangurug da. A naattaman muy
hapa setalak ya nepakagubat na kwa muy
kiden, te dana amu muy ta itta hala sangaw
ya magamid muy ta mapmappya na kwa
muy nga awan mawakay.
35 A awemuy mantu iwarad ya turad muy,
te yen sangaw ya pakasagolyatan muy ta

dakal na sagolyat. 36 Te mappya ta magattam kitam la petta idulot tam ya ikayat na Namaratu, a maatadan kitam hapa sangaw ta nekari na en tekitam. 37 Te ya uhohug na en ta suraten a

“Assang la na araw kapye na dumatang na ikatalak tamen nga dumatang, te awan ta talantan na.

38 **A yen sangaw ya matolay ya ikwentak ta matunung gafu ta pangikatalak na teyak.**

Ammi am itta ya magtalekud ta nekatalak na en a awek na sangaw pakolangan,” kunna hapa na Namaratu.

39 Ammi awek ibar, kahkahulun, ta itta tekitam ya magtalekud ikid na melogot, te ikitam ya mangidulot ta pangikatalak tam petta mekerutan kitam.

11

Ya Bida Na Malalaki Kiden Nangurug

1 Am kakurugan ta mangurug kitam a yen ya ikatalak tam ta maatadan kitam hala sangaw ta ngamin kiden indagan tam, te ya pangurug tam ya mangipasikkal ta itta ya awetamen maita. 2-3 A gafu ta mangurug kitam a amu tam ta napadday ya ngamin paglelehutin gafu ta Uhohug na Namaratu, te ya ngamin kiden maita a nagafu kid ta awan maita. A yen ta sinagappya na Namaratu ya popolu kiden tolay gafu ta nangurug kid tentu.

Abel

4 Ta kuman ni mina Abel, a nepaita na ya pangurug na tentu en nangatang ta Namaratu ewan, te mapmappya ya neatang na ammi ta neatang na kaka na en Kain, a yen ta sinagappya na Namaratu, a nekwenta na ta matunung i Abelen gafu ta pangurug na. A maski am nasin a itta la ya ipasikkal na tekitam gafu ta pangurug na en.

Enok

5 A kumanen hapa te Enok, te gafu ta nangurug a awena nasi, te inalap na Namaratu siggatolay. A aweda naapagan ya bari na en te inalap haman na Namaratu. A maski ta awena en para la pakaalap a itta ya nangipasikkal ta pake matalak ya Namaratu tentu. 6 A am awetam kurugan ya Namaratu a yen ya pakkamun tam ta awena kitam hapa ikatalak, te maski am inya ya mayat umabikan ta Namaratu a melogot hala sangaw am awena kurugan ta intu ya kakurugan na Dyos nga mangikallak ta ngamin kiden makimallak ikid na mangdayaw tentu.

Nowe

7 A ta kuman ni mina Nowe en hapa a dana nebar na Namaratu tentu ta itta sangaw ya dakal na layus ta lutakin. A maski awan ta pakaitan ta maglayus a kinurug na hala ya uhohug na Namaratu tentu, te namadday ta dakal na bapor ta kuman na nebar na Namaratu tentu, petta mekerutan kid nga mamattama. A ya pangurug na en hapa ya mangipasikkal ta awan ta pambar na awan kiden nangurug nga nalimat ta layusen. Ammi te Nowe a nekwenta na Namaratu ta matunung na tolay gafu ta pangurug na.

Abraham

8 A kumanen hapa te mina Abraham, te pinatugut na Namaratu ta dana en lugar na, petta ange ta takwan na lugar nga ikari na Namaratu ta kwa na. A maski awena la amu am had sin ya eyan na a kinurug na la ya uhohug na Namaratu tentu. 9 Ammi ta datang na ta lutaken nga nekari na Namaratu tentu a dana itta ten ya makākwa. Ammi gafu ta idulot na ya pangurug na en a nakipagyan la tekid ta kuman na magpasyar la, te nagyan la ta tolda na la-las. A kumanen hapa ta anak na en Isak, ikid na afuk na en Hakob, te nesipat kid hapa ta nekari na Namaratu tentu. 10 A naattaman na la ya kumanen na bali na, te inindagan na ya takwan na ili nga magnayun nga pinadday na Namaratu ewan.

11 A maski am pake bakbakat i mina Sara en nga atawa ni Abrahamen, a naganak kid hala ta pake kabakbakat na en gafu ta pangurug ni Abraham, te nekatalak na ya uhohug na Namaratu, te nekari na ta itta sangaw ya anak da.

12 *“Ya anak mina Isak ya nekariken teko nga mangidulot ta bendisyon ku teko, petta pake umaddu sangaw ya simsimam kiden,”* kunna na Namaratu tentu.

13 Ammi tentu en dimmakal na i Isaken a pinaruba na Namaratu i Abrahamen, te nebar na ta enna iatang ya anak na en tentu. A gafu ta mangurug a enna papasin ya mementu en anak na nga neatad na Namaratu tentu, 14 te nekwenta na ta itta ya pakapangwa na Namaratu nga mangtolay ta nasi. A kuman na nasi hala i Isaken kapye na hala natolay, te pinapasi na mina na dama na en am awena mina ginamman na Namaratu. 15 A kumanen maski awan mina ta anak ni Abrahamen gafu ta kalaklakay na a intu hala tatakday ya nagafun na addu

* **11:12** Ta kadwan kiden Bibliya a takwan ya katunund na bersikulo 12 addet ta 21, te ya bersikulo 12 ta Agta a intu hala ya 17 ikid na 18 ta kadwan kiden Bibliya. A ya 13–17; 14–19; 16–20; 17–21; 18–13; 19–14; 20–15; 21–16.

na tolay ta kuman na kaddu na bitwan kiden ta langit ikid na kaddu na ginat kiden ta pingit na bebay nga awan mabilang.

Isak

16 A kumanen hapa te mina Isak, te gafu ta kinurug na ya nekari na Namaratu tentu a linavun na ta itta sangaw ya bendisyon na Namaratu ta anak na kiden ni Hakob ikid ni Esaw.

Hakob

17 A kumanen hapa te mina Hakob, te gafu ta nangurug hapa a linavun na ta itta hapa ya bendisyon na Namaratu ta duwa kiden afuk na nga anak ni Hose. A tentu en masi a nagtahelig ta sagukud na en nga nangdayaw ta Namaratu.

18 Ammi sa nagpasi ig Abraham ikid ni Isak ikid ni Hakob ta aweda para la pakagamid ta nekari na Namaratu tekid, ammi nedulot da la ya pangurug da addet ta pasi da, te kuman na naita da ya pakagamid da ta mabayag para na araw, te nebosag da ta aweda magnayun ta lutaken nga nagyanan da am awa magpasyar kid la. 19 A gafu ta kumanen ya ibosag da a ikayat da uhohugan ta indagan da para ya takwan na pagyanan da nga kakurugan. 20 Ammi bakkan ta intu kinaragatan da ya lutaken nga nagtugutan da ta idi, te am yen mina ya itta ta nonot da a gagangay ta tinoli da mina. 21 Ammi ta kakurugan a intu kinaragatan da ya mapmappya na pagyanan ammi ta nagtugutan da en, te itta hala ta Namaratu ya ikayat da en. A yen ta ikatalak na kid hapa, a awena mamat nga mangibar ta ikid ya tolay na kiden, a yen ta itta ya neparan na ta kuman na ili da.

Hose

22 A kumanen hapa te mina Hose, te gafu ta kinurug na hapa ya uhohug na Namaratu te mina Abrahamen a nanglavun hapa tentu en masi, te linavun na ya pagtugut na sakā Istralita na kiden ta lugar na Egipto, a nebar na hapa tekid ta ihulun da hapa sangaw ya tulang na kiden.

Moses

23 A kumanen hapa ta dadagkal kiden ni Mosesen, te gafu ta pangurug da a aweda nagtalaw ta lintig na ari en, a yen ta aweda pinapasi ya asitay da en Moses ta nekeanak na en, te netagu da hud la addet ta tallu hulan, te naita da ta malalaki na abbing.

24-25 A gafu ta nangurug hapa i mina Moses tentu en dimmakal a inawe nan ya makipagragsak ta dulay nga awan mabayag, a yen ta nagtalekudan na ya anak na ari en nga nangamaw tentu, te ikaykayat na hud la ya makipagzigat ta sakā tolay na kiden nga pinili na Namaratu. 26 A negakkad na mantu ya makisagapil ta sakā tolay na kiden nga pagafun na sangaw ni Hesus Kristu, te nekwenta na ta pake mapmappya sangaw ya iatad na Namaratu tekid ammi ta ngamin kiden pagba-nangan ta lugar na Egipto, a yen ta kanayun ninonot na hapa ya mesagolyat tentu. 27 A gafu ta pangurug na a nagtalekudan na ya lugar na Egipto. A maski nagporay ya ari en a awena nagtalaw, te neturad na la, te kuman na naita nan ya Namaratu nga awan maita. 28 A gafu ta pangurug na a pinegafwanan na ya napopolu en Simana na Istralita kiden, te nagparti kid ta kalneru kapye da newarsi ya daga na en ta irwangan na bali da, petta awena kid si-gedan na anghelen nga medob mamapasi, te papasin na ya kadakalan na anak ta tagtakday bali ta ngamin lugar na Egipto.

Istralita Kiden

29 A gafu ta nangurug hapa ya Istralita kiden a sa dumakit kid ta Bebayen Darag, te pinaggungay na Namaratu ya danum na en, petta angen da ya mamaga na lutak. Ammi ta nepangdagdag na armado na Egiptano kiden ta Istralita kiden a sa nagkalimat ya Egiptano kiden, te nagtoli ya danum na bebayen.

30 A kumanen hapa ta pakigubat na Istralita kiden ta ili na Heriku, te gafu ta pangurug da a linelehut da ya batu en alad nga makanag addet ta pitu araw, a sa nakutkutet ya ngamin aladen, a simarok na ya tolay kiden petta magubatan da ya ili en.

Rahab

31 A kumanen hapa te mina Rahab nga nakisweldu ta pakidallaw na, te gafu ta pangurug na hapa a awena nekabat ta awan kiden nangurug nga nagpasi ta ili na Heriku, te dana pinagdulot na ya umange kiden nagsisim ta ili en ta idi.

Ya Kadwan Kiden

32 A mabalin ta addu para mina ya mabidak, ammi awek matagop ya mangibida teg mina Gidyon, ikid ni mina Barak, ikid ni mina Samson, ikid ni mina Hepta, ikid ni mina Dabid, a i mina Samwel, ikid na aglavun kiden ta idi. 33 Te ya kadwan a naabak da ya nakigubat tekid gafu ta pangurug da. A ya kadwan para a matunung hapa ya pagturay da, a ya kadwan a nagamid da ya nekari na Namaratu tekid. A gafu ta nangurug hapa ya kadwan a namunitan ya simuk na leon kiden nga mamapasi mina tekid. 34 A ya kadwan para nga nefukuk ta dakal na afuy a aweda naapang gafu ta nangurug kid. A nakalillik ya kadwan ta mamapasi mina tekid, a ya kadwan a gagangay ta makafuy kid, ammi simikan kid. A naatadan hapa ya kadwan ta kalalaki da nga makigubat, a pinabilag da

ya armado na katapil da kiden. 35 A gafu
ta nangurug hapa ya kadwan kiden babay
a natolay hala ya kahulun da kiden nasi.

Ammi ya kadwan kiden a nabalud kid
gafu ta pangurug da, a napalpaluk kid ad-
det ta nasi kid. A naibbatan kid mina
am nagtalekudan da mina ya pangurug
da, ammi inawe da te ikaykayat da hud
la ya masi petta mapmappya sangaw ya
katolay da ta pagaddetan na arawin yan.
36 A gafu ta nangurug ya kadwan a naat-
taman da la ya medadula, ikid na napal-
paluk, ikid na nakawadan, ikid na nabalud.
37 A ya kadwan a napapasi kid ta warad,
a naggadwa ya kadwan nga naragadi, a
napapasi ya kadwan ta kampilan. A pake
kakallak para ya kadwan kiden nangurug,
te awan ta pagbarawasi da am awa la-las
la na kalneru ikid na kalding, te napanglaw
kid. A nazigatan kid gafu ta nakitapil tekid,
38 te napersa kid la kumalkalasig ta kom-
pormi na lugar ikid na bagbagetay kiden
nga awena pagyanan na tolay. A nagyan
kid la ta kweba kiden ikid na kompormi na
avut ta lutak. Ammi yen kid na tolay nga
malalaki mangurug a awan ta megitta tekid
ta paglelehutin.

39 A sa madayawan mantu ye-yan kid
na tolay gafu ta kalalaki na pangurug da,
ammi maski kunna ten a sa nagpasi kid
hala. Ammi aweda para la naalap ya
nekari na Namaratu tekid gafu tekitam,
40 te mapmappya ta uray na Namaratu ta
aindagan da kitam nga mapozan, petta
maggagindan kitam sangaw maatadan ta
ngamin kiden nekari na tekitam ngamin.

12

I Hesus Ya Parigan Tam

1 A gafu ta pake addu ya napopolu kiden
tolay nga nangipasikkal ta pangurug da, a
mappya ta makigitta kitam hapa tekid, te
girawan da kitam ta kuman na magbabilag
kitam ta adayu na pagbilagan. A azin tam
mantu ya ngamin pakasalinan tam, aglalo
ya pagliwatan tam nga napenaman tam,
te idulot tam la idulot ya pangurug tam ta
ngamin ibar na Namaratu tekitam addet
ta pagaddetan tam. 2 A gafu te Hesus ya
mangiunnan ikid na mangibalin ta pangu-
rug tam a awetam mantu ilipay ya mata
na nonot tam ta takwan, te iita tam hud la
tentu, petta intu hapa ya maparigan tam, te
malogon la nagattam ta zigat na krus, ikid
na keamamat na ta pagpaappa da en tentu,
te itta ya nekatalak na ta matolay hala san-
gaw. A yen ta imatogkok na ta kanawan na
Namaratu ewan nga makipagturay tentu.

3 A yen mina ya pagnonotan muy,
kahkahulun, petta awemuy sangaw
matampa ikid na magtabeng nga magattam
ta zigat na pangurug muy. Te ya Dafu
tamewan nga awan pulus ta pakehuyan
a pake mazmazigat ya naattaman na gafu
ta nangikatupag kiden tentu. 4 A maski
am anu ya zigat na pangurug tam a itta
hud tekitam ya magarut ta daga na gafu
ta awena ikayat magliwat?

Ya Pangpatunung Na Namaratu Ta Anak Na Kiden

5 A am kuman na magtabeng ya nonot
muy gafu ta zigat muy a naliwatan muy de
ya tabarang na Namaratu ta suraten nga
mangibar ta anak na kam;

“Anak ku,” kunna, **“awem pahig ta awan
ta gafu na am ihuya ta ka, a awem
la magtabeng am pa-gangan ta ka,**
6 **te ya ngamin kiden iddukan ku a patu-
nungan ku kid hapa, a ya amuk
ta anak ku a paligatan ku para,”**
kunna.

7 Awemuy mantu pagsunsunān ya zigat
muy, petta metuldu kam, te am ituldu na
kitam na Namaratu a ikwenta na kitam ta
anak na. A itta hud ya abbing nga awena
patunungan na dama na? 8 Te parefu
haman ya ngamin kiden anak ta pangituldu
na dama da. A am awena kam mina ituldu
na Namaratu a bakkan kam mantu ta anak
na, te kuman kam na lavwag.

9 A nonotan muy para ta itta ya gagangay
kiden dama tam nga mangituldu tekitam,
a malogon kitam haman timuluk tekid. A
mappya mantu ta pake malogon mina ya
ituluk tam ta Dama na kahalwa tam petta
matolay kitam sangaw. 10 Te ya gagangay
kiden dama tam a ituldu da kitam abat ta
assang la na darun ta kuman na mappya ta
uray da, ammi ya ituldu na dama tam Na-
maratu a magserbi ta kappyanan na nonot
tam ikid na kahalwa tam, petta mesipat
kitam hapa ta kappya na. 11 A am pa-gangan
na kitam a kakurugan ta awetam matalak,
te madamdam kitam haman. Ammi san-
gaw am nabalin na a matalak ya nonot tam
gafu ta nagtunung na ya gagangay tam, te
netuldu kitam gafu ta pangpa-gang na teki-
tam.

12 Mappya mantu, kahkahulun, ta awe-
muy magtabeng, te pasikanan muy ya
pagkafuy muy. 13 A angen muy hapa ya
katunungan na dalan, petta awena sangaw
magpanganāt na kuman na pilay kiden nga
dumagdag tekamuy, am awa magmappya
kid mina.

14 A kumanen hapa afuran muy ya
makikappya ta ngamin tolay, a pakappyan
muy ya nonot muy petta megitta ta nonot
na Namaratu, te ya awan megitta ta kuman
na nonot na a awena sangaw mesipat
tentu. 15 A mappya hapa ta magintartaron
kam, petta awena sangaw melogot na

panguffun na Namaratu tekamuy, petta awan hapa sangaw ta magtuhu ta agyan muy ta magnonot ta dulay na nonot. Te am kumalasig sangaw ya kumanen a umaddu hapa sangaw ya magtarabaku ta dulay. 16 A itan muy hapa ta awan sangaw tekamuy ta mangadallaw, ikid na mangidadula ta bendisyon na Namaratu ta kuman ni mina Esawen nga kaka ni mina Hakob. Te ya bendisyon na Namaratu nga nekari na ta dama na en Isak a gagangay ta Esaw mina ya mangalap, ammi netali na haman ta takday la na pamurab. 17 A sangaw ta kabalinan na a pake kinaragatan na ya iatad na dama en, ammi awan ta meatad na tentu, te neatad nan ta wagi na en Hakob. A maski tinangtangitan na para ya bendisyon na, ammi awena mabalin ta ibabawi na dama na en ya nepangatad na te Hakob.

Ya Kasasaad Na Dimmatangan Tam

18 A yen mina ya pagnonotan muy, kahkahulun, petta awena melogot na panguffun na Namaratu tekamuy, te ya dimmatangan muy a bakkan haman ta kuman na Bagetayen Sinay nga dimmatangan na Istralita kiden ta idi tekiden nakadangag ta ngahal na Namaratu, te itta ya kattatalawan na afuy ikid na sugiram ikid na masikan na paddad. 19 A gafu ta nahighigalan kid ta sitang na amaryung ikid na ngahal na Namaratu a aweda neattam ya magdangag. A nebar da te Moses ta intu ya ange magdangag petta ibida na sangaw ya uhohug na Namaratu tekid, 20 te kuga nagtalaw kid gafu ta nebar na en ta

“Maski am tolay ono ayam ya mangilubeg ta bagetayin a papasin muy sangaw ta warad,” kunna.

21 A gafu ta pake kattatalawan ya naita da a nakatalaw hapa i Moses.

“Kuga magapilpilpigak ta talaw ku,” kunna.

22 Ammi tekamuy, kahkahulun, nga mangurug te Afu Hesus a bakkan ta kumanen ya dimmatangan muy, te nakadatang kanan hud la ta pake pagyanan na siggatolay na Dyos. Intu hala ya kinan da en **‘Bagetayen Ziyon,’** ikid na bagu en ili na Herusalem ta langit. 23 A nesipat kanan hapa ta rinibribu na anghel nga magkakampat magayayat ta atubang na Namaratu. A intu hapa kahulun muy ya ngamin kiden anak na Namaratu nga nelista ta langit, kontodu kahalwa na mangurug kiden nga awan na ta pagkurangan da. 24 A nesipat kanan hapa ta Namaratu ewan nga kata-nangan na kwes nga magimbestigar sangaw ta ngamin tolay. A nesipat kanan hapa te Hesusen nga nangidulot ta bagu en tulag na Namaratu. A nabaggawan kanan ta daga na en, te mapmappya ya ibar na daga na en ammi ta neatang ni mina Abelen.

Ya Iturayan Nga Awan Mawalwag

25 A mappya mantu ta pake dangagan muy ya uhohugan na Namaratu tekamuy ta ayanin, te gafu ta pina-gang na ya dadagkal tam kiden nga awan nangdangag ta tabarang ni mina Mosesen nga taga lutakin a talaga ta pake pa-gangan na kitam para am angarigan ta awetam dangagan ya mangtabarang tekitam nga nagafu ta langitewan. 26 A ta nepaguhohug na Namaratu tekid ta agyan na Bagetayen Sinay a nawalwag hapa ya lutakin gafu ta ngahal na en, ammi ta ayanin itta ya ibar na ta kumanin:

“Sangaw am mittan,” kunna **“a bakkan la ta lutakin ya walwagan ku am awa langit hapa,”** kunna.

27 A ya ikayat na uhohugan ta isin a sa maazi sangaw ya ngamin kiden pinadday na nga malogon mawalwag, petta intu la sangaw masirak ya awanen mawalwag. 28 A gafu ta nesipat kitanan ta iturayan na Namaratu nga awan mawalwag, a magserbi kitam mantu tentu setalak ta kuman na ikayat na. A ipaita tam hapa ya amat tam ikid na pangdayaw tam tentu. 29 Te ya poray na Dyos tam a kuman na afuy, te afutan na ya apangan na.

13

Ya Kadwan Para Na Tabarang

1 A kumanen hapa iduldulot muy la ya pagkaid-idduk muy ta kuman na magkakabagis, 2 ikid na awemuy hapa taliban ya magpadulot ta ange magpasyar tekamuy, te ya pinagdulot na kadwan ta bali da ta idi a aweda naamu ta anghel kid. 3 A makipagrikna kam hapa ta kahulun muy kiden nabalud, a uffunan muy kid ta kuman na ikayat muy am ikamuy ya nabalud. A kumanen hapa ta nazigatan kiden a uffunan muy kid hapa ta kuman na ikayat muy ta bari muy.

4 A ikamuy nga seaatawa a kengan muy ya pagatawa muy, petta awan mina ta makaliwat ta atawa na, te Namaratu sangaw ya mangpa-gang ta ngamin kiden mangadallaw ikid na makidorug ta aweda en atawa. 5 A awemuy hapa maginggum ta pirak, te matalak kam hud la ta itta tekamuy, te nonotan muy ya uhohug na Namaratu ta

“Pulus ta aweta ka sangaw ilogot, anna pulus ta aweta ka sangaw pagtalekudan,” kunna.

6 A yen mina ya pagturadān na nonot na tagtakday tekitam, pettam kumanen a

“Awek na sangaw magburung, te Namaratu haman ya manguffun teyak,” kuntam.

A “Anun ku hud burungan ya kwan na
tolay teyak?” kuntam hapa sangaw.
7 A kumanen hapa awemuy kaliwatan
ya nangituldu kiden ta uhohug na Nama-
ratu tekamuy ta idi, a nonotan muy hapa
ya agangwa da ikid na pangurug da te
Hesus Kristu, petta maparigan muy hapa.
8 Te awena haman manguli i Hesus, te
ya kasasaad na ta idi a kumanen hala ta
ayanin, a kumanen hala sangaw addet ta
addet.
9 A kumanen hapa awemuy la dang-
dangagan ya magmagannud na metuldu,
aglalo am awena negitta ta nadangag muy
te Hesus Kristu, petta awemuy sangaw
metawag. Te ya kuman na ituldu na kad-
wan a
**“Mappya ta kanan muy ya kumanin,
te mehangat ya kadwan kiden
kanan,”** kunda.
Ammi bakkan haman ta kanan ya mang-
pasikan ta nonot tam ikid na pangurug tam
am awa pakapangwa na Namaratu teki-
tam. Te ya kanan na dumagdag kiden
ta lintig kiden nga dan a awan haman ta
iatad na ta kappyanan na nonot da addet
ta ayanin. 10 Ammi tekitam nga mangurug
te Afu Hesus a takwan na kanan ya ipakan
na Namaratu tekitam, a awena mesipat na
dumagdag kiden para la ta dan kiden na
lintig, te aweda kurugan.

Gumungay Kitam Ta Dana En Lintig

11 A ya kuman na iningwa da ta idi ta
ketta para la na napopolu en kapilya, am
nabalin na ya kadakalan na padi nga nan-
giatang ta daga na ayam kiden ta umag na
Pake Mangilinen Silid a inalap da ya bari
na ayam kiden, a neadayu da kid ta babali
kiden, kapye da kid inapang. 12 A yen hapa
ya keangarigan na iningwa da te Hesus, te
neange da hapa ta lawan na ili, petta adayu
ta simbaan da en, kapye da pinapasi. A
gafu ta daga na en a nekaru na ya liwat
tam kiden. 13 A gafu ta nasi i Hesus ta
adayu ta agyan na simbaan da en a mappya
ta dagdagan tam hapa, te gumungay kitam
hapa ta dan kiden na lintig, petta medagga
kitam tentu, a mesipat kitam hapa ta ku-
man na nekeamamat na en. 14 Te maski am
pagzigātan da kitam ta isin a awan bale, te
bakkan haman ta lutakin yan ya pagyanan
tam magnayun. A yen ta indagan tam ya
ili na Namaratu nga patayukan na sangaw
tekitam.
15 A gafu ta itta ya kadakalan na padi tam
ta agyan na Namaratu ewan a itta mina
ya iatang tam tentu nga magnayun, a intu
hala ya pangdayaw tam ikid na pangibosag
na simuk tam ta ngagan na. 16 A awetam
hapa taliban ya mangwa ta mappya ikid na
mangisipat ta awan kiden ta kwa, te yen kid
hapa na tarabaku ya ikwenta na Namaratu
ta iatang tam tentu nga pake ikayat na.
17 A kumanen hapa timuluk kam ta
pinakadakal muy kiden, a idulot muy la ya
ibar da tekamuy, te taronan da ya kahalwa
muy ta kuman na pakkwa na Namaratu
tekid, te paruban na kid hapa sangaw am
kustu ya pangtaron da. A mappya mantu
ta malogon kam mataronan, petta aweda
magdamdam am awa matalak kid mina, te
am pagdamdaman muy kid a melogot kam
hapa sangaw.
18 A pakimallak dak hapa, te maski am
kumanin ya nesurat ku tekamuy awan ta
amuk ta dulay ta nonot ku gafu tekamuy, te
ikayat ku ta mappya ya ngamin tarabakuk.
19 A pake karagatan ku ta pakimallak dak,
petta awan sangaw ta ketalantanan ku, te
ikayat ku ta mavit ya pagtolik tekamuy.

Ya Mapozan Na Uhohug

20-21 Ya Namaratu ewan nga mangatad
ta ngamin kappyanan tam, a tinolay na
ya Dafu tamewan Hesus gafu ta daga na
en nga nangidulot ta bagu en tulag na Na-
maratu tekitam. A gafu ta natolay a in-
tun ya kadakalan na mangpastor ta tolay
na kiden. Ampade Namaratu mantu ya
mangatad ta ngamin masapul muy, ikid
na mangpasikan tekamuy, petta makkwa
muy ya ngamin uray na ikid na ikayat na
tekamuy gafu te Hesus Kristu. Ampade intu
hapa ya madaydayawan addet ta addet.
Amen.
22 A yen ya ikayat ku, kahkahulun, ta
attaman muy la ya netabarang kin tekamuy
ta suratin yan, te apisi haman la na surat.
23 A ya ibar ku para tekamuy a nakauhet
na i Timotyo ta agbaludanen, a am mavit
dumatang ta isin, a duwa kami sangaw
maghulun ange magpasyar tekamuy.
24 Pakikumustan ta kam ngamin, ikamuy
kadadagkalan kontodu kadwan kiden man-
gurug. Makikumusta hapa tekamuy ya
kahulun tam kiden taga Itali.
25 Ampade Namaratu ya makkamu teka-
muy. Onay!

Ya Surat Ni Santiago

Ya Gafu Na Suratin Yan

I Santiago ya takday wagi ni Hesus nga neanak ni Mariya, ammi takwan ya dama da, te Namaratu ya nangihuga ta paketarun ni Hesus, ammi te Santiago a putut ni Hose en.

A ta awena para la nepasi ni Hesus a awena bit kinurug ni Santiago ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan, ammi ta nekatolay ni Hesus ta nepasi na en a yen ya nepangurug na tentu, te nakipaita i Hesus tentu ta nekatolay na en. A sangaw a nagbalin hapa i Santiago ta takday na pastor ta mangurug kiden ta ili na Herusalem. Am basam ya **Tarabaku na Turin Kiden** ta kapitulo 15 ikid na 21 a yen hapa ya pakabasam ta tarabaku ni Santiago.

A gafu ta pastor i Santiago a yen ta nagsurat ta mangurug kiden ta kadwan kiden lugar, aglalo ta Hudyo kiden nga nangurug, petta pake itug da mina ya pangurug da. A intu ipasikkal na ta surat na in ya kakurugan na mangurug, te maski am ibar tam ta mangurug kitam, awan kān ta kwenta na am awan ta tarabakun tam nga mangipasikkal ta pangurug tam. Ya itta mantu ta akban ya nesurat ni Santiago.

Ya Serbi Na Pagzigātān

1 Tekamuy nga tolay na Namaratu nga
nesaned ta ngamin kiden lugar.
Ampade Namaratu ya makkamu teka-
muy.
A ya nagsurat tekamuy a iyak, Santiago,
nga takday daddoban na Namaratu ewan
ikid ni Afu Hesus Kristu.
2 A am angarigan kahkahulun ku ta mesi-
pat kam ta magdaduma na pagzigātān gafu
ta pangurug muy a ikwenta muy la ta pa-
gayayatan muy hala sangaw. 3 Te ya nono-
tan muy mina a am itta ya zigat muy nga
mangankanna ta pangurug muy a padatan-
gan na hapa ya pagattam muy. 4 A mappya
ta idulot muy la ya pagattam muy, petta
maazi ya ngamin na dulay ta nonot muy,
pettam kumanen awan sangaw ta pagku-
rangan muy.
5 A am angarigan ta itta tekamuy ya
mapopoyung gafu ta pagzigātān na a ma-
gadang mina ta katunungan na nonot ta
Namaratu ewan, te awena haman ihuya,
te malogon haman mangatad ta ngamin
kiden makimallak tentu. 6 Ammi am mag-
adang kam tentu a mappya ta awemuy pag-
duwan ya nonot muy, te mappya ta ikatalak
muy hud la ta itta ya iatad na tekamuy, te
ya magduwa ta nonot na a meangarig ta
palung na bebay nga awan makaintak gafu
ta paddaden. 7 A am kunna ten ya nonot
na a awena mina pahig ta itta ya iatad na
Namaratu tentu, 8 te magingaappya haman,
te awena pagtatakdayan ya nonot na.
9 A kumanen hapa am mazigatan ya man-
gurug gafu ta pobre a matalak hala mina
gafu ta dayawan na sangaw na Namaratu
ewan. 10 Ammi ya maba-nangen a awan
sangaw ta ikatalak na am bakkan la ta pang-
paakban na Namaratu tentu, te gagangay ta
imawan hala sangaw ya maba-nang kiden
ta kuman na lappaw kiden. 11 Te am imata-
nang na ya bilagen a yen ya mangkatang
ta kadat kiden, a mahunnak na hapa ya
lappaw kiden, a maperdi ya kappya da
en. Kumanen hapa sangaw ya makkwa ta
maba-nang kiden ta kasikan da para la nga
maguknud.
12 Nagāsāt mantu ya magattam ta
pagzigātān na, te sangaw am nepasikkal
nan ya pakaattam na a masagolyatan
sangaw ta magnayun na angat, te yen ya
dana nekari na Namaratu ta ngamin kiden
mangidduk tentu. 13 Ammi am angarigan
ta itta ya magliwat mina gafu ta pagzigātān
na en a awena mina ibar ta Namaratu
ya mamagliwat tentu, te ikayat na hud ta
magliwat ya tolay? 14 A bakkan mantu
ta Namaratu ya mamagliwat tentu, te ya
tagtakday tolay hapa la ya mamagliwat ta
bari na gafu ta ikayat na haman ya dulay,
te ya ikayat na en ya mangagagay tentu
ta kuman na makikadallaw, a kuman na
bengbengan na ya bari na ta agyan na
pagliwatan na. 15 A sangaw am natarun na
ya ikayat na en a maganak na hapa sangaw
ta liwat na, a am dumakal sangaw ya liwat
na en a yen ya mangapasi tentu.
16 Awemuy mantu paayayyaw ya bari
muy, kahkahulun ku, 17 te awan haman ta
magafu ta Namaratu ewan am bakkan la
ta mappya ikid na mekustu tekitam. Te
ya namaddayen ta bitwan kiden nga mag-
dakar ta langitewan a awena haman mauli,
a awena mabalin ta ul-ulin na ya iatad na
tekitam. 18 A gafu ta kabukodan na en na
nonot a pinagbalin na kitam ta ānāk na
kiden gafu ta uhohug na en nga mangi-
pasikkal ta kakurugan, pettam kumanen a
ikitam mina ya kaispotan na ngamin kiden
pinadday na.

Ya Gagangay Na Maningbangngag

19 A mappya hapa, kahkahulun ku ta
kanayun nakaparan kam mina nga mag-
dangag, a dana nonotan muy hapa ya
bidan muy petta awemuy hama magpo-
ray. 20 Te bakkan haman ta pagporay muy
ya mangidulot ta patarabaku na Nama-
ratu tekamuy. 21 Hantudan muy mantu ya
ngamin dulayen nga napenaman na bari
muy, a timuluk kam la ta Namaratu, petta

metug muy ya uhohug na en nga nepemula na ta nonot muy, te yen sangaw ya mangikerutan tekamuy.

22 A am kada magdangag kam ta uhohug na Namaratu, a mappya ta kurugan muy ya madangag muy. Te am awemuy kurugan a awan mantu ta serbi na pagdangag muy, te uyoyungan muy hud la ya bari muy. 23 Te am itta ya maningbangngag ta uhohug na Namaratu a parigan na mantu ya magispero en nga awan makanonot ta maita na en, 24 te pa itan na la bit ya gagangay na mukat na en, kapye na magtugut nga ange ta eyan na, a awenan manonot ya naita na. 25 Ammi ya magtalekkurug mangdangag ikid na mangitug ta uhohug na Namaratu, petta awena sangaw kaliwatan, a yen hala sangaw ya mapasinapan gafu ta pangurug na ta nadangag na en, te ya uhohug na Namaratu ya kakurugan na lintig nga mangubad tentu.

26 A am pahig tam ta kustu ya pangurug tam ta Namaratu ta awetam magafut ya hila tam, a uyoyungan tam la ya bari tam, te awan ta serbi na pangurug tam am awetam hapa magafut ya hila tam. 27 Ammi ya mangurugen nga awan pulus ta pangihuyan na Namaratu tentu a intu hala ya kanayun mangikallak ta ulila kiden ikid na babay kiden nabalu ta pagzigātān da, yaga awena hapa paalasigan ya bari na ta kadulay na kadwan kiden tolay.

2

Ya Mangidaduma Ta Tolay

1 A ikitam, kahkahulun, nga mangurug ta pakedayawan na Dafu tamewan Hesus Kristu a awetam mina mangidaduma ta tolay. 2 Te am itta ya ange makigimung tekamuy nga napanglaw nga magbarawasi ta napispissang, ikid na maba-nang nga magbarawasi ta mangina ikid na magsakalang ta balituk, 3 a am ibar muy ta naba-nangen ta

> “Ye Apo, magtuttud kan ta bangku in,” kummuy,

ammi ibar muy hapa ta pobre en ta magtayuk la, ono magtogkok mina ta lutak, 4 a dulay mantu ya itta ta nonot muy, te dulay ya pangidaduma muy ta kahulun muy kidina. 5 Nonotan muy mina, kahkahulun ku, ta intu pinili na Namaratu ya pobre kiden, te yen kid ya maba-nang ta pangurug da tentu. A ikid hapa sangaw ya isipat na ta pagariyan na, te yen ya dana nekari na ta ngamin kiden mangidduk tentu. 6 Ammi tekamuy a amāmatan muy haman ya pobre en nga pinili na Namaratu, a dayawan muy hud la ya maba-nang kiden nga mangpazigat tekamuy, ikid na mangidarum tekamuy. 7 A yen kid para ya mamadpadulay ta ngagan ni Hesusen nga nesipatan muy.

8 Intu mina nonotan muy ya kadakalan na lintig ta Bibliya, te ya ibar na a

> **“Iddukam mina ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim,”** kunna.

A am pake kurugan muy mantu ye-yen na lintig a mappya hapa, 9 ammi am idaduma muy ya tolay a dulay mantu ya tarabakun muy, a nakaliwat kanan ta lintig na Namaratu. 10 Te maski am kurugan muy ya ngamin lintig na kiden fwera ta takday la a mekwenta mantu ta nakaliwat kam ta ngamin kiden lintig na. 11 Ta kuman na angarigan a **“Awemuy la mangadallaw,”** kunna. A **“Awemuy hapa igakkad ya mamapasi ta tolay,”** kunna para. A maski awem mangadallaw, am magpapasi ka a nakaliwat kan mantu ta ngamin kiden lintig na Namaratu.

12 A mappya mantu ta pilin muy ya uhohugan muy ikid na tarabakun muy, petta awemuy makaliwat, te paruban na kitam sangaw na Namaratu petta maita na am kinurug tam ya lintig na kiden nga mangubad tekitam. 13 A am ittan sangaw ya araw na pangparuba na tekitam a awan sangaw ta kallak na ta awan kiden nangikallak, ammi ya pangikallak tam ta sakā tolay tam kiden a yen ya mangsalin ta pangpa-gang na tekitam.

Ya Kakurugan Na Mangurug

14 A am mangurug kān ya tolay ta awan ta tarabakun na nga megitta ta pangurug na en, a itta hud mantu ya kappyanan na pangurug na en? A mabalin hud ta mekerutan gafu ta pangurug na? 15 Te am angarigan ta itta ya takday kabagis muy nga makurang ta ulolat na ikid na kanan na, 16 a am ibar muy ta

> “Namaratu ya makkamu teko petta awem mala-bat ikid na mabisin,” kummuy tentu,

a anu mantu ya serbi na inuhohug muyen am awan ta neatad muy ta magserbi tentu? 17 Am awan mantu ta tarabakun tam nga megitta ta pangurug tam a awan mantu ta serbi na pangurug tam, te nasin.

18 A angarigan la ta itta mina ya makitabbag teyak, te ibar na ta

> “Bakkan ta kuman na inuhohug mina, te magduma haman ya gafu na pangikerutan na Namaratu ta tagtakday tolay, te ya kadwan a mekerutan kid gafu ta pangurug da, a ta kadwan a mekerutan kid gafu ta tarabakun da nga mappya,” kunna mina.

Ammi ya tabbag ku hapa, a had kukunna
mantu mepasikkal na pangurug na kadwan
am awan ta tarabakun da nga megitta ta
pangurug da? Ammi ya kadwan kiden
nga mappya ya tarabaku da a malogon
mepasikkal ya pangurug da, te tarabakun
da haman ya patarabaku na Namaratu
tekid, a yen ya mangipaita ta pangurug da.
19 Am mangurug ka ta itta ya takday la na
Dyos a mappya hapa yen, ammi am yen
la ya abat na kurugam a awan mantu ta
pakidumam ta anitu kiden, te amu da hapa
ta takday la ya Dyos, ammi pa-gangan na
kid hala sangaw, a yen hapa ya pagpapilpig
da ta talaw da tentu. 20 Awan mantu ta
nonot mu am pahig mu ta mekerutan ka
maski am awan ta mangipasikkal ta pangu-
rug mu.

21 Intu mina pagnonotam i mina Abra-
hamen, te nangurug kan hapa ta Namaratu,
ammi kinankanna na Namaratu ya pangu-
rug na, te nebar na haman ta iatang na
mina ya anak na en Isak tentu. A gafu ta
nangurug a enna hala papasin ya anak na
en, ammi ginamman na hapa na Namaratu.
A gafu ta iningwa na a nekwenta na Nama-
ratu ta matunung la na tolay. 22 Yen mina ya
pakaitam ta naggagitta ya pangurug na ikid
na tarabaku na, a nagdulot ya pangurug
na gafu ta tinarabaku na en. 23 A gafu ta
tinarabaku na en hapa a nagdulot hala ya
uhohug na takdayen surat ta Bibliya, te

**“Kinurug ni Abraham ya uhohug na Na-
maratu tentu, a nekwenta na Na-
maratu ta matunung gafu ta pan-
gurug na en,”** kunna.

A yen ta nengagan da i Abrahamen ta Kofun
na Namaratu.

24-25 A kumanen hapa ta babbayen mina
Rehaben nga nagkakalamet ta idi, te nek-
wenta na Namaratu ta matunung gafu ta
pangurug na, te inuffunan na hapa ya tolay
kiden na Namaratu nga umange nagilalap
ta lugar na katapil da kiden, te pinagdulot
na kid ta bali na petta magtagu kid, otturu
pinagtammang na kid ta takwan na dalan.
Maamum mantu ta matunung ya tolay gafu
ta tarabaku na, te maski am mangurug kān,
am awan ta tarabaku na nga megitta ta
pangurug na a awena mantu megitta ta
matunung. 26 Ta kuman na bari na tolay nga
awan ta angat na a mekwenta ta nasin, a ku-
manen hapa ta pangurug tam, te mekwenta
ta nasin am awan ta tarabakun tam.

3

Ya Kadulayan Na Simuk

1 Mappya hapa, kahkahulun, ta man-
mano la tekamuy ya magbalin ta mangit-
uldu, te amu muy ta masmasikan sangaw
ya pagimbestigar na Namaratu ta mangit-
uldu ammi ta ituldu na kiden. 2 Te gagan-
gay ta sa magamamangaw kitam ta kadwan
uhohugan tam, ammi am itta ya awan mag-
amamangaw ta uhohugan na a yen ya pake
matunung na tolay, te amu na gamman ya
ngamin bari na.

3 Ya kuman na panggamma da ta kabayu
a itun da ya busāl ta simuk na petta tim-
uluk ta eyan da. 4 A nonotan muy para
ya panggamma da ta bapor, te maski am
umanu ya kadappug na ikid na kasikan na
paddad nga mangitu-bang tentu a metu-
rung hala ta ngamin ikayat na piloto na
en gafu ta lapag na en nga alaassang. 5 A
kumanen hapa ya hila na tolay, te maski
alaassang a mapegafwanan na hala ya
pake dakal na dulay gafu ta mauhohug na.
6 Nonotan muy hapa ya kalalaki na afuy, te
maski am alaassang bit ya gatang na a du-
makal la dumakal abat ta maapang ya pake
alawa na talun. A kumanen hapa ya hila
na tolay, te am pinagatangan ni Satanas, a
sumaned sangaw ya afuy na en ta ngamin
tolay. A ya hila tam mantu ya kadakalan
na dulay ta bari tam, a mekabat hapa ya
ngamin barbari tam ta kadulay na en.

7 A pake nonotan muy mina ya pagduman
na hila tam ikid na simaron kiden ta talun
nga mamanuk, ikid na ulag, ikid na ikan
kiden ta bebay, te malmalogon magamma
ya simaron kiden ammi ta hila tam kiden, te
itta haman ya makagamma tekid. 8 Ammi
awan para la ta tolay nga nakagamma ta
simuk na, te kuman na simuk na madagat,
a yen ta awena makaintak nga maguhohug
ta dulay.

9 A nonotan muy hapa ya pagimmamap-
pya na simuk tam, te dayawan tam bit
ya Namaratu ewan, kapye tam padpadu-
layan ya pinaratu na kiden tolay nga negitta
tentu. 10 Itta hud mantu ya kapkappyan
na simuk tam, kahkahulun, am magserbi
ta pangdayaw tam ta Namaratu kapye na
magserbi ta pamadakat tam ta tolay? 11 Te
mabalin hud ta magdagga ya mamit ikid
na mapet ta takday la na huhun? 12 A
magmayan hud ya agmayanan na dupat ta
apapet pase dupat? A naita muy hud para
ya tabungaw nga magmayan ta dupat pase
tabungaw, awa awan haman. A kumanen
mantu ta simuk tam, te am gagangay ta
mappya a awena mabalin ta azo imuhet ya
mamit ikid na mapet.

Ya Mappya Na Sistema

13 Am inya kān tekamuy ya makānnonot
ikid na makkamu mangituldu a mappya
mantu ta ipasikkal na ya kappya na nonot
na gafu ta mappya na tarabaku, a awena
mina magparayag am awa umalinnak
hud la mina ta kuman na gagangay na

makānnonot. 14 Ammi am magkapaspassil
kam ikid na magkain-inābāk kam a
awemuy mina iparayag ya sistema muy,
te dupal haman, 15 te bakkan ta Namaratu
ya nagafun na sistema muy am awa bari
muy hapa la ikid ni Satanas, te negitta hala
ya sistema muy ta awan kiden makkamu ta
Namaratu. 16 Te maski am had ya kettayan
na magkapaspassil ikid na magkain-inābāk
a yen hapa ya agyan na awan maurnos ikid
na ngamin kadulayan.
17 Ammi am intu mina sistema na to-
lay ya kuman na sistema na Namaratu a
makillat mantu ya nonot na, a awena maki-
tapil, a maalumemak, a maketug ta mauho-
hug tentu, a makipagtakit, a mangikallak,
a awena mangidaduma ta tolay, a awena
maglemad na nonot na. 18 A yen kid ya
gagangay na mangpakappya ta kahulun na
kiden, petta awan mina ta magtatapil, a
umaddu hapa sangaw ya mayat pumarig ta
kappyanan na.

4

Ya Tarabaku Na Mainggum

1 A nonotan muy para am anu ya gafu
na pagtatapil muy ikid na paggagera muy
am bakkan ta paginggum na bari muy, te
kuman na itta ya gera ta bari muy kidina
gafu ta ngamin kiden ikayat da. 2 Itta ya
ikayat muy ta maalap muy, ammi awemuy
maalap. A gafu ta awemuy maalap ya pas-
silan muy ikid na ingguman muy a yen ta
magingkatkatupag kam ikid na magtatapil
kam, a sangaw magimpappapasi kanan.
Ammi awemuy haman maalap ya ikayat
muy te awemuy haman adangan ta Nama-
ratu. 3 Ammi maski am adangan muy a
awena iatad, te dulay ya pagadang muy,
te intu la adangan muy ya magserbi ta pa-
gayayat na bari muy.
4 Nagbalin kanan mantu ta kuman na
mangadallaw, te kuman na newarad muy
ya Namaratu petta makidorug kam ta tak-
wan. Awemuy hud amu ta am passilan muy
ya kuman na pakolangan na awan kiden
mangidduk ta Namaratu a nagbalin kanan
hapa ta katupag na? 5 Ammi pahig muy
de ta awan ta kwenta na uhohug na en ta
Bibliya ta

“Iahugu na kitam na Kahalwa na en nga magyan tekitam,” kunna.

6 Ammi maski iahugu na kitam na Kahalwa
na Namaratu, a mappya ya iatad na tekitam
petta awetam mina nonotan ya dulay, te ya
nebar na hapa ta takday para na surat a

**“Uffunan na ya umalinnak, ammi sali-
nan na ya mangpā**tā-n**ā**ng **ta bari
na,”** kunna.

7 Kappyanan na mantu ta timuluk kam ta
Namaratu, a atubangan muy ya Satanas, te
pagbilagān na kam. 8 Te am umabikan kam
ta Namaratu a abikanan na kam hapa.
A ikamuy magliwat a pagimmangan
muy mantu ya pagliwat muy, a ikamuy
magduwa ta nonot muy a pagtakdayan
muy. 9 Awemuy mina magayayat ikid na
magkakatawa ta ketta para la na liwat
muy, te mapmappya hud la ta madamdam
kam gafu ta liwat muy kidina. 10 Te am
umalinnak kam ta atubang na Namaratu
a pātā-nāngan na kam hapa sangaw.

Ya Mangsalnuk Ta Lintig Na Namaratu

11 A kumanen hapa awemuy mina mag-
impadpadulay, kahkahulun ku, te ya ma-
madpadulay ikid na mangpaliwat ta kahu-
lun na en mangurug a makaliwat ta lintig
na Namaratu, te ugtulān na haman ya lintig
na en tekitam. A am ugtulān muy mantu
ya lintig na Namaratu a awena mabalin
ta kurugan muy, te ugtulān muy haman.
12 Ammi itta hud ya aamu muy petta mang-
paliwat kam ta ikattolay muy, te Namaratu
haman la ya makkamu mamadday ta lintig
ikid na mangpaliwat ta awan mangurug, a
intu hapa la sangaw ya mangnonot am inya
ya pa-gangan na ono tolayan na.

Ya Pagparayag Na Awan Timuluk Ta Na-maratu

13 A kumanen hapa dangagan muy ya
ikayat ku uhohugan ta kadwan tekamuy, te
ya uhohug na kadwan tekamuy a

> “Magtugut kami ta arawin ono lakwat,
> te e kami ta takday na lugar, te magyan
> kami ten abat ta takday darun petta mag-
> apag kami talo am addu sangaw ya maa-
> pagan mi,” kummuy.

14 Ammi awemuy haman amu am anu ya
dumatang tekamuy ta lakwat. A awe-
muy hapa amu ta kuman na lappat la
ya angat muy nga pāpāngam la limitap.
15 Mapmappya hud la ta kumanin ya uho-
hugan muy:

> “Am ipalubus na Namaratu a matolay
> kami sangaw, a mangwa kami sangaw ta
> kumanin,” kummuy mina.

16 Ammi ya kuman na uhohugan muyen, a
pagparayag muy haman, a dulay ya mag-
parayag. 17 Nebar kun mantu ya mappya
tekamuy, petta amu muy, a am awemuy
tarabakun ya amu muyen nga mappya a
liwat muy mantu yen.

5

Ya Kelogot Na Magdarogas

1 A ikamuy maba-nang a dangagan muy
ya ibar ku tekamuy, te pagka-ma muy san-
gaw ya pagtangit muy ikid na panalasi-
gak muy ta pangpazigat na Namaratu teka-
muy, 2 te sa mekutukutet sangaw ya ngamin

kaba-nang muy, a afutan na ulolag ya gagamit muy kiden. 3 On, te dana nagatattay haman ya pirak muy ikid na balituk muy nga awemuy neuffun ta awan kiden ta kwa, a ya pagatattay da sangaw ya mangipasikkal ta kainggum muy ikid na kaituk muy, a magbalin hapa sangaw ta kuman na afuy petta kanan na ya bilsag muy. Maski am tanagay na ya pagaddetan na arawin yan a masikan kam para maguknud, ammi intu la uknudan muy ya liwat muy ikid na pakapa-gang muy.

4-6 Itan muy ya kaba-nang muy awa yen hala ya lugar na nesirak muy ta nagtarabaku kiden tekamuy, te dinarogas muy kid. A kuman kam na pagtolay na ari, te itta haman ya ngamin tekamuy nga pakolangan muy ikid na pagayayatan muy. A addu hapa ya nedarum muy ikid na pinapasi muy ta awan kiden ta liwat, maski aweda nakitapil tekamuy. Ammi Namaratu ewan hala ya nakadangag ta panalasigak da, a intu hala sangaw ya mangibalat, te kuman kanan na bahuy nga pake mataba, ammi awemuy amu ta pinagtaba muy ya bari muy ta pakaparti muy.

Ya Pagattam Na Mangurug

7 Ammi ikamuy, kahkahulun, nga mazigatan a awemuy hama ibalat ya liwat na mangpazigat kiden tekamuy, te indagan muy la ya pagtoli na Dafu tamewan, te intu sangaw ya mangibalat. Intu mina pagnonotan muy ya pagattam na magtalun kiden, te attaman da la ya magindag ta araw na paggapas da, ammi dana indagan da ya imunnan na udan ikid na mapozan na udan. 8 A kumanen mina hapa tekamuy, te attamam muy la ya magindag ta Dafu tamewan, a pake itunglak muy ya pangurug muy tentu, te tanagay na ya pagtoli na.

9 A awemuy hapa magkamulmulmug gafu ta pagzigātān muy, kahkahulun ku, petta awemuy sangaw mapaliwatan, te tanagay na ya iange na magimbestigar tekitam. 10 Intu mina nonotan muy, kahkahulun, ya aglavun kiden na Namaratu nga nangiuhohug ta ibar na en ta idi, te masikan kid nagattam ta nangpazigat kiden tekid. A mappya ta parigan muy hapa ya kuman na nepagattam da en, 11 te dana uray tam haman ta pake nagāsāt ya nagattam kiden ta zigat. A dana amu muy ya pagattam na laklakayen Hob ta palungu araw, te pake nazigatan hapa gafu ta pangikatalak na ta Namaratu. Ammi maski netuluk na Namaratu ta nazigatan a amu tam ta mappya ya uray na tentu, te kabalinan na zigat na en a pake pinasinapan na Namaratu, te pake maidduk ya Namaratu a malogon hapa mangikallak.

Ya Gagangay Mina Na Magkari

12 A ya pake mesasita, kahkahulun ku, a awemuy mina magpagasingan, te am itta ya ikari muy a awemuy mina ikabkabat ya Namaratu, a awemuy mina ikabkabat ya kuman na ikabkabat na kadwan kiden tolay, te **“On,”** kummuy la am onan muy, a **“Awek la O,”** kummuy am aweyan muy, petta awan sangaw ta pangpaliwatan na Namaratu tekamuy.

Ya Kappyanan Na Pakimallak Tam

13 A kumanen hapa am itta ya mazigatan tekamuy a mappya ta makimallak ta Namaratu ewan. A am itta ya matalak a magkansyon mina magdayaw tentu. 14 A am itta ya magtakit a paayagan na mina ya kalalaklakayan kiden ta iglesya, petta luggudan da mina ta denu kapye da sangaw pakimallak ta Dafu tamewan. 15 Te am pake itug da hapa ya pangikatalak da ta pakimallak da a yen sangaw ya pagmappya na magtakiten, te pagmappyan ni Afu Hesus, yaga pakoman na hapa sangaw ta liwat na kiden am angarigan ta yen ya nepagtakit na.

16 Mappya mantu ta tagtakday tekamuy ya mangibosag ta liwat muy kiden ta kahulun muy kidina, a pakimallak muy hapa ya tagtakday tekamuy, petta magmappya kam, te ya pakimallak na mappya na tolay a seppakapangwa hapa. 17 Intu mina nonotan muy ya laklakayen mina Eliyas ta palungu araw, te kagitta tam tolay hapa, ammi tinalekkurug na nakimallak ta awena mina magudan, a awena kad nagudan abat ta tallu darun a annam na hulan. 18 A sangaw tentu ha nakimallak a nagudan ha ta masikan a limattog ha ya nagtuhu kiden, a nagmayan kid.

Ya Mangpadatang Ta Metawag

19 A takday para la ya mabidak tekamuy, kahkahulun ku. Am angarigan ta itta ya takday netawag ta kinurug tam a mappya sina ta itta ya ange mangpadatang tentu, 20 te nonotan muy yan; am nedatang nan ya netawagen a mekerutan hapa ya kahalwa na en gafu ta pakapakoma na ta kaddu na liwat na kiden.

A yen la ya addet na.

Ya Napolu En Surat Ni Pedru

Ya Gafu Na Suratin Yan

Am nabasam ya Mappya en Damag ni Hesus Kristu nga nesurat ni Matyu, ikid ni Markus, a Lukas, anna Hwan, a dana amum am inya i Pedru, te intu ya takday na popolu kiden ituldu ni Hesus ta katolay na en para la addet ta pasi na en. I Pedru hapa ya nangilemad te Hesus ta nepanggafut na suddalu kiden tentu, ammi sangaw nagbabawi a nagtangit. A ta nepakipaita ni Hesus ta ituldu na kiden ta nekatolay na en, a yen hapa ya nepangibar na te Pedru ta parigan na hapa sangaw ya kuman na pasi hala ni Hesus am madatang na ya kala-laay na (Itam ya **Hwan 21**).

Am basam hapa ya **Tarabaku na Turin Kiden** nga nesurat ni Lukas ta kapitulo 1 addet ta 15, a yen hapa ya pakabasam ta tarabaku ni Pedru ta kabalinan na netattullu ni Hesus ta langit. I Pedru ya takday na pastor ta ili na Herusalem, a masikan hapa mangipadangag ta uhohug na Namaratu, a namidwa hapa nabalud gafu ta pangipadangag na.

A yen ta nesurat ni Pedru ya suratin yan, te paturadan na ya kadwan kiden mangurug nga mazigatan gafu ta pangurug da.

1-2 Tekamuy nga mangurug te Hesus Kristu, nga nesaned ta lugar kiden na Pontu, ikid na Galasya, ikid na Kapadosya, ikid na Asya, a Bitinya.

Ampade padakalan na Namaratu ewan ya allak na tekamuy, petta itta la itta ya ngamin mappya tekamuy.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pedru, nga turin ni Hesus Kristu.

A nesansaned kam ta pagyanan muy kidina, te kuman na awemuy haman lugar, ammi maski te ikamuy ya pinili na Namaratu ewan ta awemuyen para la pakeanak, te dana negakkad na ta kwa na kam. A yen ta negungay na kam hapa na Kahalwa na en, petta mangurug kam te Hesus, pettam kumanen a mabaggawan kam ta liwat muy kiden gafu ta daga na en ta nepasi na en.

Ya Neparan Na Namaratu Ta Anak Na Kiden

3 Dayawan ku la ya Namaratu ewan nga Dama na Dafu tamewan Hesus, te gafu ta dakal ya allak na tekitam a nauli kitam neanak. A yen ta itta ya ikatalak tam ta magnayun kitam gafu ta natolay hapa i Hesus ta pasi na en. 4 A gafu ta ānāk kitanan na Namaratu ewan a atadan na kitam hapa sangaw ta lugar na kwa tam nga awan maperdi ikid na awan mawakay, te neappiya na la bit ta lugar na ewan. 5 A mappya hapa te pataronān na kitam ta pakapangwa na en gafu ta pangurug tam tentu, pettam awetam sangaw megungay tentu addet ta pagaddetan na arawin yan, te yen sangaw ya pangipaita na ta kustu en na pangikerutan na tekitam nga dana neparan na tekitam.

6 A yen mina ya nonotan muy ikid na ikatalak muy, te am uray na Namaratu ta dana mazigatan kam la bit ta kompormi na pagzigātān a attaman muy la, 7 petta mepasikkal hapa ya mekustu ta pangurug muy ta kuman na pake balituk. Te maski ya gagangayen na balituk a dana lutun da ta afuy petta maazi ya nekihu en nga duping. A am kunna ten ya pangpasikkal da ta pake balituken a kumanen hapa ta pangurug muy, te pake ad-addu ya iatad na pangurug muy ammi ta balituk, te maperdi hala sangaw ya balituken, ammi am mepasikkal ta kakurugan ya pangurug muy a yen sangaw ya mangatad ta pakedayawan muy ikid na kalalaki muy ta arawen nga datang ni Hesus tekitam.

8 A maski am awemuy para la naita i Hesusen addet ta ayanin a iddukan muy hala, te intu ya kurugan muy. A pake dakal hapa ya talak muy tentu nga nagafu ta Namaratu nga awemuy mebosag. 9 A gafu ta pangurug muy tentu a melillik ya kahalwa muy ta mekaduwa en pasi.

10-11 A ya aglavun kiden na Namaratu ta palungu na araw a dana binida da ya allak na Namaratu nga ipaita na tekitam, te itta tekid ya Kahalwa na en nga nangpalavun ta pangikerutan na tekitam. Ammi maski kunna ten a pake pakanonnonotan da ya linavun da en, te nekabalin da nanglavun ta pasi na Mangikerutanen ikid na pangpatanang na Namaratu tentu a pake ikayat da para dangagan am kanu na araw ikid na had kunna. 12 Ammi nepakamu na Namaratu tekid ta aweda la bit maita ya linavun da en, te magdulot kan sangaw ta mabayag para na araw.

A ikitam mantu nga simsima da kiden ya nagdulotan na ta ayanin. Te ya napolu kiden nangipadangag ta uhohug na Namaratu tekamuy a napasinapān kid ta Kahalwa na Namaratu nga nagafu ta langit, a intu nepadangag da tekamuy ya ketta na mangikerutanen nga linavun na aglavun kiden ta palungu na araw. Pake dakal mantu ya allak na Namaratu tekitam, te maski ya anghel kiden a ikayat da hapa dangagan am anu ya itta ta nonot na Namaratu gafu ta pangikallak na en tekitam nga tolay.

Ya Patarabaku Na Namaratu Tekitam

13 A mappya mantu ta iparan muy ya nonot muy, petta awemuy megitta ta

mellawen. A pake ikatalak muy la ya kallak
na Namaratu nga ipaita na sangaw ta ange
ni Hesus tekitam. 14 A malologon kam
mina ta Namaratu ta kuman na ānāk, petta
awemuy tolin ya kuman na kinaragatan
muy ta idi ta awemuyen para la pakkamu
ta kustu. 15 Ya gagangay na Namaratu ewan
nga nangalap tekamuy a meduma, te awan
ta karagatan na ta dulay, at kumanen mina
hapa tekamuy. 16 te ya nepesurat na en ta
idi a

**“Mappya ta meduma kam, te meduma
yak,”** kunna.

17 A gafu ta **“Amang,”** kummuy ta Na-
maratu ewan a mappya mantu ta italaw
muy ta katolay muyin para la ta lutakin, te
am uknudan na kitam sangaw ta atubang
na ewan a awan sangaw ta idaduma na
tekitam, te atadan na sangaw ya tagtak-
day tekitam ta kuman na tinarabaku tam.
18-19 Te dana amu muy, kahkahulun, ta
yen ya nepangsaka ni Hesus tekitam petta
maubadan kitam mina ta dana en gagan-
gay tam nga dulay nga pinarigan tam ta
dadagkal tam kiden. A bakkan ta intu
nepangpaga na tekitam ya kuman na pirak
ikid na balituk nga kanayun maglaka, am
awa daga na en hapa la nga awan manguli.
Te intu hala ya Kalneru na Namaratu nga
negitta ta kaispotan na kalneru nga awan
pulus ta zinnay na nga neatang na popolu
kiden dadagkal petta mekaru ya liwat da
kiden.

20 Ammi maski ta idi ta awena en para
la pakapadday na paglelehutin a dana uray
na Namaratu ta Anak na en sangaw ya
mangsaka tekitam, a yen ta umangen hapa
ta lutakin ta pagaddetan na araw kiden
petta mekerutan kitam hapa. 21 A gafu ta
tinolay na Namaratu ya Anak na en nga
pinata-nang na ta hebing na ewan a itta
ya ikatalak tam ta intu hapa sangaw ya
mangtolay tekitam gafu ta pangurug tam
tentu.

22 A gafu ta kinurug muy ya kakuru-
gan, kahkahulun, a nabaggawan na hapa
ya nonot muy, petta mangidduk kam hapa
ta kakurugan na pangidduk. A mappya
mantu ta ikakinan muy ya magkaid-idduk
ta kakurugan na idduk nga nagafu ta nonot
muy, 23 te bakkan kanan haman ta kuman
na gagangay na tolay. Te gafu ta uhohug
na Namaratu ya nemula na ta nonot muy
a nauli kanan neanak, te bakkan haman ta
kuman na gagangayen hukal nga masi, te
magnayun haman, a tolayan na kam. 24 Te
ya uhohug na takday aglavun a

**“Kuman na kadat ya tolay kiden,
a kuman na sabong ya kaispot da,
te imawan kid hala sangaw ta kuman na
kadat kiden nga magkatang, ikid
na lappaw kiden nga magkahun-
nak,**

25 **ammi ya uhohug na Namaratu a mag-
nayun la,”** kunna.

A ye-yen na uhohug ya mappya en damag
na Namaratu nga nepadangag da tekamuy.

2

1 A gafu ta nauli kanan neanak a map-
pya ta azin muy hapa ya ngamin kadulay
muy, te awan mina ta magladdud, ikid na
magimmamappya, ikid na pumassil, ikid
na mamadpadulay. 2-3 Te am mappya ya
nepakakakkap muy ta idduk na Namaratu
ewan tekamuy a mappya ta sigida kara-
gatan muy ya uhohug na en ta kuman na
bagu en neanak nga kanayun magsusu. Te
ya uhohug na en ya kuman na mappya
na gattak nga awan ta kihu na. A yen
sangaw ya mangpadakal ta pangurug muy
petta megitta kam ta kadakalan na ānāk na
Namaratu ewan.

Ya Batu Na Namaratu

4-5 *****Ya kuman na keangarigan ni Hesus
a intu hala ya kuman na batu nga seangat
nga pagpatayukān na Namaratu ta bali na,
te maski am newarad na tolay kiden a intu
hala ya negitta na Namaratu ta mapili ikid
na kaispotan na batu. A gafu ta nedagga
kanan tentu a negitta kam hapa ta kuman
na batu kiden seangat, petta mapadday
kam ta bali na Kahalwa na Namaratu. 6 Te
ya uhohug na Namaratu nga nesurat ta Bib-
liya na dadagkal tam kiden a

**“Itta sangaw ya isaad ku ta mapili ikid
na kaispotan na batu, petta me-
gitta ta mayor na batu ta bali kin.
A maski am inya sangaw ya mangurug
tentu a mesipat hapa sangaw ta
dayaw na en,”** kunna.

7 A ikamuy mantu nga mangurug te
Hesus a itta hapa ya dayaw muy, ammi ta
awan kiden mangurug a nelogot kid, te ya
nesurat na takday aglavun na Namaratu ta
idi a

**“Ya batu en nga newarad na magbali
kiden, a netoli hala na Namaratu,
a nagbalin ta mayor na batu ta bali na
en,
a intu hapa sangaw ya ketumpapan na
awan mangurug,”** kunna.

8 A gafu ta soysoyan da ya uhohug na Na-
maratu a nagdulot hapa ya nebar na en, te
netumpap kid ta batu na en.

9 Ammi ikitam, kahkahulun, ya tolay ki-
den na Namaratu nga pinili na, a nesaad na
kitam hapa ta padi na kiden nga makipag-
turay ikid na mangiatang ta pangdayaw
tam tentu gafu ta pangurug tam te Afu
Hesus, te yen kid na atang ya pake ikata-
lak na. A pinagbalin na kitam ta tolay na,

petta ipadangag tam hapa ya kalalaki na en, te neuhet na kitam ta sugiramen, ikid na nealit na kitam ta dakar na en nga ispot. 10 Ta idi a kuman na awan ta kwenta muy ta Namaratu, a awemuy nesipat ta kallak na, te awemuy nesipat ta tolay na kiden. Ammi ta ayanin a nekallak na kanan, te tolay na kanan.

Ya Gagangay Mina Na Tolay Na Namaratu

11 A gafu ta tolay kitam na Namaratu, kahkahulun, a bakkan mantu ta lugar tam ya paglelehutin, te kuman na magpasyar kitam la ta isin. A yen ta itabarang ku tekamuy ta awemuy passilan ya itta ta paglelehutin nga karagatan na bari muy, te yen kid sangaw ya makigubat ta kahalwa muy petta melogot kam ta Namaratu ewan. 12 A mappya ta ipaita muy hapa ya ispot ta atubang na awan kiden mangurug, te maski am angarigan ta padpadulayan da kam gafu ta awemuy megitta tekid a maita da hala ya pagkappyanan na agangwa muy. A am kanu sangaw ya panghukāl na Namaratu ta nonot da a mabalin ta magbabawi kid, petta mangurug kid hapa tentu.

13 A gafu ta mangurug kanan te Afu Hesus a mappya hapa ta timuluk kam la ta ngamin kiden magturay nga nepesaad na tekamuy, aglalo ta kadakalan na magturay, 14 ammi kumanen hapa ta turin na kiden, te yen kid ya daddoban na nga ange mangpa-gang ta makaliwat, a intu dayawan da ya matunung. 15 A uray mantu na Namaratu ta mappya ya tarabakun tam, petta awan ta kuttagu mabida na tinarabitab kiden nga manglibak tekitam. 16 Mappya te awan na ta kuman na galut muy gafu ta nepangubad ni Hesus tekamuy, ammi bakkan mina ta yen ya pambar muy petta mangwa kam ta dulay, te daddoban kam haman na Namaratu ewan. 17 A mappya mantu ta ipaita muy ya amat muy ta atubang na ngamin tolay, ikid na iddukan muy ya kabagis muy kiden mangurug, ikid na italaw muy ya Namaratu, ikid na dayawan muy hapa ya kadakalanen magturay ta lugar muy.

Ya Gagangay Mina Na Magtagabu

18 A ikamuy hapa nga magtagabu ta tolay a malogon kam la ta dafu muy kidina, a masippat kam la tekid. Ammi bakkan la ta maallak kiden ikid na maidduk kiden tekamuy, te maski ya maporay kiden hapa. 19 Te maski am awan ta liwat muy tekid, am attaman muy ya pangpazigat da tekamuy gafu ta pangurug muy ta Namaratu a madayawan kam hapa. 20 Ammi am itta ya liwat muy tekid a itta hud ya pakedayawan muy gafu ta attaman muy ya pagpaluk da tekamuy? Ammi am angarigan ta mazigatan kam gafu ta mappya a attaman muy hapa, a pake dakal hapa ya talak na Namaratu tekamuy. 21 Te yen haman ya nepangalap na Namaratu tekitam petta tarabakun tam mina ya mappya maski am pagzigātān tam, te nazigatan hapa i Hesusen gafu tekitam.

A yen mina ya pangnonotān tam, petta parigan tam hapa, 22 te awan haman ta iningwa na ta dulay, ikid na awan ta inuhohug na ta awan kustu. 23 A maski inamamat da a awena tinabbag. A tekid para la nangpazigat tentu a awena nanatalaw awa Namaratu la ya nekatalak na, te intu sangaw ya mangpa-gang tekid ta kuman na mekustu en tekid. 24 A ta nepagpaappa da tentu ta kayu en a nesagapil na kitam gafu ta liwat tam kiden, petta awetanan sangaw magliwat, am awa mangwa kitam hud la ta mappya gafu ta pakesipat tam tentu, te ya bigad na kiden ya namagmappya tekitam. 25 Ta idi a kuman kam na kalneru kiden nga netawag ta dafu da, ammi ta ayanin a nagtoli kanan ta dafu muyen nga mangtaron ta kahalwa muy.

3

Ya Metabarang Ta Seatawa

1-2 A ikamuy hapa babay nga seatawa a timuluk kam hapa ta āttawa muy, te maski am aweda para la mangurug ta uhohug na Namaratu a mabalin ta mauli ya nonot da gafu ta kappya na tarabaku muy ikid na talaw muy ta Namaratu, maski awan ta mauhohug muy tekid. 3 A bakkan mina ta kaispot na huk muy ikid na barawasi muy ya pake pakolangan muy, te bakkan ta yen ya kakurugan na ispot. 4 Mapmappya hud la ta nonotan muy ya masippat ikid na magintak ta nonot muy, te ye-yen na ispot ya awan magdan, ikid na dayawan na Namaratu ewan. 5 Kumanen ya kaispot na popolu kiden babay nga nangikatalak ta Namaratu ta idi, te timuluk kid hapa ta āttawa da. 6 Ta kuman ni mina Sara en a timuluk hala ta atawa na en Abraham, te nekwenta na ta dafu na. A am mappya hapa ya tarabakun muy gafu ta awan ta burungan muy ta dulay a negitta kam hapa te mina Sara en.

7 A ikamuy hapa nga lālāki a nonotan muy ta pake makāfuy ya bari na āttawa muy ammi ta bari muy, a iddukan muy kid mantu, te mesipat kid hapa tekamuy ta magnayun na angat nga neatad na Namaratu tekamuy. A iddukan muy kid mina petta awan ta mangsalin ta pakimallak muy.

Ya Metabarang Ta Mazigatan

8 A ya mabidak hapa tekamuy ngamin a pagdadaggan muy ya nonot muy, ikid na

magkaid-idduk kam ta kuman na magkabagis, a makipagrikna kam ta kahulun muy kidina, ikid na magkapaspasensa kam.
9 A awemuy la ibalat ya dulayen, te atadan muy hud la ta mappya, te yen ya gafu na nepangalap na Namaratu tekamuy petta maatadan kam hapa ta mappya. 10 Te ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a
“Ya mayat matolay ikid na makagamid ta mappya a mappya ta awena maguhohug ta dulay ikid na awena magladdud,
11 **am awa pagtalekudan na mina ya ngamin dulay, petta mangwa ta mappya.**
A pake apagan na mina ya pakikappya na ta sakā tolay na kiden, petta yen la ya nonotan na,
12 **te kumanen hapa ya taronan na Namaratu, a dangagan na hapa ya pakimallak na.**
Ammi ta mangwa en ta dulay a pagporayān na hapa,” kunna.
13 A am malogon kam mantu nga mangwa ta mappya a itta hud sangaw mangigakkad tekamuy? 14 Ammi maski am angarigan ta mazigatan kam gafu ta mappya ya tarabakun muy a matalak kam mina, te pasinapān na kam na Namaratu ewan. A awemuy mantu italaw ya makitapil tekamuy, ikid na awemuy burungan ya kwan da tekamuy, 15 te mapmappya ta dana itug muy ikid na bikulan muy ya talaw muy ta dafu muyewan Hesus. A dana nakaparan kanan mina talo am itta sangaw ya mangibar ta gafu ta pangurug muy tentu, petta itta ya tabbag muy. 16 Ammi itan muy ta awemuy pasinapān ya dulay ta nonot muy, te malapat mina ya tabbag muy.

A isipat muy hapa ya alinnak na nonot, petta maski am padpadulayan da kam a awemuy la pasinapān ta nonot muy, te mas bali mamatan kid am maita da ya kappyanan na pangurug muy te Hesus. 17 A am uray na Namaratu ta mazigatan kam gafu ta mappya ya tarabakun muy a matalak kam la, te mapmappya haman yen ammi ta mazigatanen gafu ta tarabaku na en nga dulay. 18 Te intu mina pagnonotan muy i Hesusen tentu en nasi nga nangikaru ta liwat tam kiden. Te intu haman ya matunungen, ammi nazigatan haman gafu ta kadulay na kadwan, petta ikitam nga dulay ya padatangan na ta Namaratu ewan.

A ta nepangpapasi da tentu a nesipat hapa ya bari na en ta zigat ta kuman na ikamuy, te kagitta tam tolay haman. Ammi ta kabalin na pasi na en a natolay hala ta kuman na bari na en, ammi negitta ta Namaratu ewan. 19 A gafu ta pangabak na ta pasi a enna hapa nepasikkal ta anitu kiden nga nabalud ta agyan na sugiram. 20 A ya anitu kiden hapa a ikid hala ya anghel kiden nga nagsoysoy ta Namaratu ewan ta araw ni mina Nowe en, te sa nagdadorug kid na tolay kiden. A nabayag hapa ya nepagattam na Namaratu ta tolay kiden, te awena kid bit pa-gangan talo am itta ya magbabawi tekid. Te indagan na hapa ya kabalin na baporen nga nepapadday na te Nowe petta ahatan da mina ta paglayus na danumen. Ammi pake assang la ya simarok ta baporen, te walwalu la ya natolay ta kabalin na layusen.

21 A ya pakalasat na walu kiden ta layusen a yen hapa ya keangarigan na nepagzigut muy ta danum, te gafu ta pagzigut muyen a nesipat kam hapa ta pasi ni Hesus ikid na katolay na en petta mekerutan kam. Te am nabalin na nagzigut ya nedagga te Afu Hesus a bakkan ta bari na en ya nabaggawan am awa nonot na en gafu ta kari na en ta Namaratu ewan. 22 A gafu ta natolay hapa i Hesusen a ittan ta lugar na Namaratu ewan nga makipagturay hapa tentu, a timuluk hapa tentu ya ngamin kiden anghel ikid na magturay nga seppakapangwa.

4

Ya Kappyanan Na Pagzigātān

1 A gafu ta netuluk ni Hesus ya bari na en ta pagzigātān a mappya hapa, kahkahulun ku, ta itug muy ya kuman na nonot na en. Te ya timuluk ta pagzigātān na bari na ta kuman ni Hesusen a awenan sangaw nonotan ya dulay, 2 petta maski am mabayag para la ya katolay muy a awemuy la tarabakun ya kuman na ikayat na bari muy ta idi, te intu la tarabakun muy ya ikayat na Namaratu ewan.

3 Pake nabayag kam garay ta idi nga namadday ta dulay ta kuman na awan kiden mangurug, te intu la tinarabaku muy ya magalikkad ta awan ta kapkappyan, ikid na magatattug, ikid na kanayun magilellaw, ikid na magdugal, ikid na mefulot ta pagayayatan, ikid na makipagdayaw ta kompormi na sinang dyos nga bakkan ta Namaratu. 4 Ammi gafu ta newasa muy ya kumanen a pagpaka-lat na kanan na kahulun muy kiden ta idi gafu ta awemuy na makihulun tekid nga ange magtabur ta katapangan na bari da, a padpadulayan da kanan hapa. 5 Ammi maayagan kid hala sangaw ta atubang na Namaratu ewan, te pagpagan na kid ta liwat da, te dana negakkad na ta imbestigaran na ya ngamin tolay, kompormi am matolay kid para la ono am dana nasi kid. 6 A yen ya gafu na ta nepadangag ya pangikerutan na Namaratu ta nagpasi kiden ta katolay da en petta maski am masi kid ta kuman na gagangay

na tolay, a mabalin ta matolay kid hala nga megitta ta Namaratu ewan.

7 A ta ayanin a tanagay na ya pagaddetan na arawin yan, a mappya mantu ta appiyan muy ya nonot muy, a gamman muy ya bari muy, petta makimallak kam. 8 A pake ipasikkal muy hapa ya pagkaid-idduk muy, te am iddukan tam ya ikattolay tam a fuhidan tam ya liwat da tekitam maski am addu. 9 A matalak kam la mina nga magkapadpadulot ta bali muy, 10 te maski am anu ya neatad na Namaratu ta tagtakday tekitam nga makauffun hapa ta kabagis tam kiden a mappya ta yen hapa ya iuffun tam tekid, petta mappya kitam na magtaron ta magdaduma na peuffun na Namaratu tekitam. 11 Am itta ya mangituldu a mappya ta uhohugan na ya megitta ta uhohug na Namaratu. A am itta ya manguffun ta kadwan a mappya ta ikatalak na ya pangpasikan na Namaratu tentu, pettam kumanen a Namaratu hapa sangaw ya madayawan gafu ta ngamin tarabakun muy ta pangurug muy te Hesus Kristu. Te gagangay ta intu ya madayawan ikid na magturay addet ta addet. Onay!

12 Dana itug muy hapa ta nonot muy, kahkahulun, ta itta hala sangaw ya madammat na pagzigātān muy. A awemuy mina pahig ta dana melillik kam mina, te gagangay ta itta ya mangankanna ta pangurug tam. 13 Mapmappya hud la ta matalak kam la, māsi mekabat kam hapa ta kuman na zigat ni Afu Hesus, petta mefulot hapa sangaw ya talak muy ta pagtoli na tekitam, te yen sangaw ya pakepaita na ngamin kalalaki na ikid na pakapangwa na ta ngamin tolay.

14 A am padpadulayan na kam na awan kiden mangurug gafu ta pangurug muy te Hesus a matalak kam mina, te yen ya pakaitan ta pasinapān na kam na Kahalwa na Namaratu nga seppakapangwa. 15 Ammi awan mina tekamuy ta mamapasi ikid na magtakaw ikid na kompormi na mamadday ta dulay, petta bakkan ta yen kid ya gafu na pangikatupag da tekamuy. 16 Ammi am pagzigātan da kam gafu ta pangurug muy te Hesus a awemuy ikamat, te mas bali ibosag muy tekid ya pangdayaw muy ta Namaratu gafu ta mesipat kam ta ngagan ni Hesus. 17 Te nonotan muy, kahkahulun, ta namegafun ya araw na pangpa-gang na Namaratu ta itta kiden ta bali na, a am papa-gang na apolu ya tolay na kiden nga nagliwat a anu sangaw ya pagbalinan na awan kiden mangurug ta uhohug na. 18 Ta kuman na takday uhohug ta lebru na Namaratu a

“Gafu ta mazigat mekerutan ya mappya kiden na tolay a pake kakallak sangaw ya dulay kiden tolay nga awan mangnonot ta Namaratu,” kunna.

19 A am uray mantu na Namaratu ta mazigatan ya kadwan kiden tekamuy ta ayanin a mappya ta idulot da la ya mappya na tarabaku, a ipataron da ya kahalwa da ta Namaratu ewan, te awena ilogot ya mangikatalak tentu.

5

Ya Metabarang Ta Manaron

1 A ikamuy hapa nga kalalaklakayan ta iglesya a itta hapa ya ibar ku tekamuy, te kagitta dak hapa laklakay, a iyak hapa ya takday nakaita ta pangpapasi da te Afu Hesus, a kahulun dak hapa sangaw nga mesipat ta kalalaki na en am magtoli tekitam. 2 A ya ibar ku tekamuy, a taronan muy ya mangurug kiden ta agyan muy, te kwa na kid na Namaratu ewan. A awemuy mina madamdam magtaron gafu ta zigat na pagtaron muy, te matalak kam mina gafu ta Namaratu ya manguffun tekamuy.

A awan mina ta magtaron gafu ta karagatan na ya tandan, te malogon la mina magtaron gafu ta talak na. 3 A awemuy hapa igitta ya taronan muy kidina ta kuman na daddoban muy kid, te mapmappya hud la ta maski am anu ya ituldum tekid a mapolu kam hapa, petta parigan da kam. 4 A am magtoli sangaw ya kadakalan na manaron tekitam a atadan na kam hapa sangaw ta sagolyat muy nga ispot nga awan magdan.

5 A ikamuy hapa nga medyo aassang a kurugan muy ya ibar na laklakay kidina, te taronan da kam hapa. A sa maggagitta kam hapa nga mangipaita ta alinnak na nonot ta gintata-dayan tekamuy, te ya uhohug ta Bibliya a

“Uffunan na Namaratu ya umalinnak, ammi ikatupag na ya magparayag,” kunna.

6 A am angarigan mantu ta kuman na madammat ya kamat na Namaratu tekamuy a umalinnak kam la, te itta la sangaw ya pangpata-nang na tekamuy. 7 A maski am anu ya kapopoyungan muy a ibar muy la ngamin tentu te intu ya makkamu tekamuy.

8 A mappya hapa ta imugudan muy, talo am dukmaran na kam sangaw ni Satanas, te intu hapa ya katapil tam nga makakalkalasig ta kuman na maguyung na atu, te apagan na ya dukmaran na. 9 Mappya mantu ta pake itug muy ya pangurug muy te Hesus, petta masikan kam nga mangatubang te Satanas. A awemuy pahig ta ikamuy la ya pagzigātan na, te maski ya kagitta muy kiden mangurug ta ngamin paglelehutin a mazigatan kid hapa ta kuman

na pagzigātān muy. 10 Ammi am attaman
muy la ya zigat muy abat ta sang maba-
bayag a paglampawan na kam na Nama-
ratu ewan. Intu hala ya Dyos muy nga
mangatad ta ngamin kappyanan. A yen ta
inalap na kam petta mesipat kam hapa ta
kalalaki na en nga magnayun gafu ta itta
kam te Afu Hesus. A patuyagan na hapa ya
pangurug muy, petta masikan kam mang-
atubang ta ngamin kiden mangsalin teka-
muy, 11 Mappya te magnayun la tentu ya
ngamin kalalaki.

Ya Mapozan Na Uhohug Na

12 A nesurat kun ya apisi in surat teka-
muy, te ye-yan ya itabarang ku ikid na
ipasikkal ku tekamuy, petta amu muy ya
panguffun na Namaratu nga kakurugan. A
mappya ta pake itug muy ta nonot muy,
petta ikatalak muy.

I Silas hapa ya mangitulud ta surat kin
tekamuy, te intu hala ya kabagis ku nga
awan mangilogot. 13 A makikumusta hapa
tekamuy ya mangurug kiden ta isin nga
kagitta na ili na Babilonya, te kahulun muy
kid hapa nga pinili na Namaratu. A makiku-
musta hapa ya anak kin Markus.

14 A am kada maggagimung kam a
magkaalimano kam ta talak muy. Nama-
ratu ya makkamu tekamuy ngamin nga
nedagga te Hesus Kristu. Yen la ya addet
na mabidak tekamuy.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pedru

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya mekaduwa in surat ni Pedru a nesurat na ta mangurug kiden ta lugar na Asya en Assang, te nadamag na ta tabtabangan na kid na mangituldu kiden ta awan kustu. A yen ta nagsurat tekid, petta amu da ya kustu ikid na awan kustu, petta awena mina maperdi na pangurug da. Pake nepasikkal na tekid ta itta sangaw ya mangidadula ta pangurug da, te yaga idadula da hapa sangaw ya pagtoli ni Afu Hesus. A yen kān ta magpalan kid mina, petta aweda maayayyaw nga mangurug ta takwan.

1-2 Tekamuy ngamin nga mangurug te Hesus Kristu,

Ampade dumakal ya kallak na Namaratu tekamuy, petta itta la itta ya ngamin mappya tekamuy gafu ta pakkamu muy tentu ikid ni Afu Hesus. A gafu ta matunung ya Dyos tamewan Hesus nga mangikerutan tekitam a awan ta idaduma na tekitam, te negitta na kam hapa tekami nga mesipat ta kallak na en, petta parefu kitam nga mangurug tentu.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Simon Pedru, nga daddoban ni Hesus Kristu, ikid na takday turin na nga mangipadangag ta uhohug na en.

Ya Panguffun Na Pakapangwa Na Namaratu

3 A gafu ta pakapangwa na Namaratu nga itta te Hesus ikid na pakkamu tam tentu a neatad na tekitam ya ngamin masapul tam petta makkwa tam ya megitta ta Namaratu ta katolay tamin para la, te yen ya nepangalap ni Hesus tekitam petta mesipat kitam hapa ta ngamin kalalaki na. 4 A gafu ta pangalap na en tekitam a itta hapa ya nekari na nga pake dakal ikid na mappya, a am yen kid ya kurugan muy a mesipat kam hapa ta kuman na nonot na Namaratu ewan, petta malillikan muy ya dulayen nga karagatan na awan kiden mangurug.

5 A yen ta pake ipasikkal muy mina ya pangurug muy ta mappya na tarabaku.
A am ikakinan muy ya mappya na tarabaku a nonotan muy hapa am anu ya mekustu.
6 A am manonot muy ya mekustu a ituldu muy hapa ya bari muy.
A am ituldu muy ya bari muy a maattaman muy hapa ya mazigat.
A am maattaman muy ya mazigat a idulot muy hapa ya megitta ta Namaratu ewan.
7 A am idulot muy ya megitta ta Namaratu a iddukan muy hapa ya kabagis muy kiden nga mangurug.
A am itta ya pangidduk muy ta kabagis muy kiden a daggan muy para ta kuman na pangidduk na Namaratu petta awan ta idaduma muy.

8 Am yen kid na kappyanan ya itug muy ta nonot muy ikid na kanayun idulot muy ta mappya a yen ya mangipasikkal ta awemuy makupat ta pakkamu muy ta Dafu tamewan Hesus Kristu. 9 Ammi am mangurug kān ya tolay ta awena ipaita ye-yen kid na kappyanan a negitta hapa ta kuman na daram, te kuman na intu la maita na ya pake abikan tentu, a naliwatan nan ya gafu na nekabaggaw na ta liwat na kiden.

10 A yen ya gafu na, kahkahulun, ta pake ikakinan muy mina ye-yen kid na tarabaku, petta awemuy sangaw melogot, te yen kid ya mangipasikkal ta nepangpili ikid na nepangalap na Namaratu tekamuy. 11 Te am idulot muy la ya kumanin a pagdulotan na kam hapa sangaw sedayaw ta magnayun na iturayan na Dafu tamewan Hesus nga mangikerutan tekitam.

12-13 A maski am dana amu muy ya kuman na nabidakin tekamuy ikid na netug muy ya kakurugan nga netuldu tekamuy a mappya hala ta kanayun itotolik ibida tekamuy ta katolay kin para la, 14 te amuk ta tanagay na ya pagtugut ku tekamuy ta kuman na nebar ni Afu Hesus teyak ta idi. 15 A yen ta nesurat ku yan, a isirak kun hapa tekamuy, pettam kumanen am awanak sangaw a itta hala ya pangnonotan muy ta nabidak tekamuy.

Ya Mangipasikkal Ta Pagtoli Ni Hesus

16 A ya kuman na nepadangag mi en tekamuy ta idi a magtoli hala sangaw sin i Afu Hesus nga seppakapangwa ta kuman na gagangay na ari. Ammi bakkan ta intu binida mi tekamuy ya kampon la na bida nga pinaratu na masistema na tolay, te ikami hapa la ya pake nakaita ta dakar na kalalaki na en tentu en pa nanguli ta utun na bagetayen. 17-18 Te naghahulun kami ta bagetayen, a pinagdakar na Namaratu ya bari na en ta kuman na bilag, a dinayawan na hapa, te nadangag mi ya ngahal na Namaratu ewan nga nagafu ta langit;

“Ye-yan ya Anak ku nga matakit ta nonot ku, te pake matalakanak tentu,” kunna tekami.

19 A itta hapa ya pake mangipasikkal para ta pagtoli na sangaw tekitam, te ya lavun na aglavun kiden na Namaratu nga nesurat da ta palungu na araw a yen kid ya nangiunnan ta itta sangaw ya malalaki na ari nga magafu ta Namaratu ewan. A ya uhohug da en mantu ya kuman na hilag muy nga magpadakar ta sugiram, petta yen ya pake

kurugan muy addet ta magkarawan. Te am ittan sangaw ya araw na ange na a intu hapa la ya mangpadakar ta nonot muy. 20 A mappya hapa ta dana nonotan muy ya nagafun na linavun na aglavun kiden ta idi, te bakkan haman ta nonot da hapa la ya nagafun na linavun da, 21 te aweda haman naguray nanglavun, am awa pinaglavun na kid na Kahalwa na Namaratu, petta intu neuhohug da ya nepeuhohug na Namaratu tekid.

2

Ya Mangituldu Kiden Ta Tulad

1 Ammi maski kunna ten itta hapa ya sinang aglavun ta idi nga naglavun ta tulad. A kumanen hapa ta ayanin, te maguray hapa sangaw ya kadwan kiden tekamuy nga mangituldu ta tulad, te isaned da hapa sangaw ya takwan na bida ta tolay kidina, a yen sangaw ya mangperdi ta pangurug da, te yaga ilemad da sangaw ya Dafu tamewan Hesus ta intu ya nangsaka tekid, a yen ta alistu sangaw ya pangpa-gang na tekid. 2 Ammi intu dulay te addu hapa sangaw ya dumagdag tekid, a paruban da ya ngamin magdaduma na dulay. A medadula hapa sangaw ya pangurug tam gafu ta kahulun tam kiden nga dumagdag tekid. 3 A gafu ta mainggum hapa ya sinang mangituldu kiden a paruban da kam sangaw nga ayayyawan ta tulad na bida, petta magamid da ya iuffun muy tekid.

Ammi pahig da ta awena magdulot na pangpa-gang na Namaratu tekid, te masidug kan na. Ammi kuga makilavun kid, te aweda manonot ya iningwa na Namaratu ta araw ni mina Nowe en. 4 Te awena haman tinaliban ya anghel kiden nagliwat, awa pinatugut na kid ta agyan da en, a nefukuk na kid ta lugar na pake masugiram addet ta araw na pake pangpagang na tekid.

5 A kumanen hapa ta napopolu kiden tolay nga awan nagtalaw ta Namaratu ta araw ni mina Nowe en, te awena kid nekallak, awa pinaglayus na ya ngamin paglelehut da, a sa nagkalimat kid fwera la teg mina Nowe en nga nangipadangag ta katunungan, ikid na pitu kiden kahulun na. 6 Kumanen hapa ta tolay kiden ta ili na Sodom ikid na Gomora ta araw ni mina Abraham, te tinungradan na Namaratu ya ngamin ili da, a sa naapang kid, pettam kumanen a ikid kān sangaw ya pagnonotan na tolay kiden nga awan magtalaw ta Namaratu. 7-8 Ammi dana nelillik na ig Lot nga panganakan ni Abrahamen, te mappya kān na tolay, a sigida matakit kān ya nonot na gafu ta naita na ikid na nadangag na ta kailiyan na kiden, te intu la tarabakun da ya awan ta kapkappyan, te sa magatattug kid ta kagitta da kiden lalaki ikid na kagitta da kiden babay.

9 A yen kid na bida ya mangipasikkal ta pangpa-gang na Namaratu, te amu na ikerutan ya mamat kiden tentu ta pagzigātān da, yaga amu na hapa pagzigātan ya magtarabaku kiden ta dulay addet ta datang na araw na pake pangpagang na tekid. 10 A pake mepallat hapa sangaw ya pangpa-gang na ta sinang mangituldu kiden, te mafulotan kid magatattug ta ngamin karagatan na bari da nga dulay.

“Annun mi hud mangurug ta magturay tekami,” kunda,

te pake ipaita da para ya parayag da ikid na turad da, te padpadulayan da ya seppakapangwa kiden, petta maita ta awan ta talaw da tekid. 11 Ammi maski am pake naturturay para ya pakapangwa na anghel kiden na Namaratu a aweda haman padpadulayan ya maski al-alinnak ammi tekid, am awa gamman da kid la ta uhohug na Namaratu. 12 Ammi takwan ya nonot na sinang mangituldu kiden, te padulayan da ya aweda maawatan. A kuman kid mantu na ayam kiden nga awan makanonot, te intu la tarabakun da ya gagangay na bari da. A awan mantu ta serbi na pakeanak da en am bakkan la ta pasi da, te isipat na kid hala sangaw na Namaratu ta pangpagang na ta seppakapangwa kiden, 13 petta maatadan kid hapa ta kuman na tarabaku da en dulay.

A yen kid hapa ya mangpali-bag ta pangdayaw muy, te ikayat da makigimung tekamuy, ammi tagasingatan da para la ya magalikkad ta dulay maski ta araw. 14 A gafu ta aweda para la matappag ta pagliwatan da a intu la itan da ya kadallawān da. A gafu ta malalaki kid hapa manggamid ta ngamin ingguman da a sisteman da para ya makafuy mangurug. Pa-gangan na kid malat na Namaratu, 15 te nagtalekudan da ya dalan na katunungan, a netawag kid na. Intu parigan da i mina Balam nga anak ni Bosar, te ya iningwa ni Balamen a kinaragatan na ya itandan na mamagliwat tentu, 16 ammi ya kabayu na en nga nagtakayan na a yen ya nangballaw tentu ta pagliwat na en, te naguhohug ta kuman na tolay, a ginamman na ya dafu na en ta pagguyung na en.

17 Awan mantu ta pagkappyanan na tolay kidin yen, te kuman kid na huhun nga awan ta danum na, a kuman na mepayad kid la ta kuman na kulam nga awan ta udan na. A kakurugan ta yen kid ya nangiparanan na Namaratu ta lugar na pake masugiram, 18 te kuga maparayag ya agbibidan da. A ipasikkal da hapa ya gagangayen dulay nga napenaman na tolay kiden, petta

maayayyaw da ya bagu kiden nagbabawi, petta masi-watan kid ha ta nagtalekudan da en. Te ya ibar da tekid a

19 “Am kurugan muy ya ituldu mi tekamuy a malu-fut sangaw ya galut na magturay kiden tekamuy,” kunda tekid.

Ammi aweda garay marikna ta galutan na kid hapa na dulay na nonot, te maski am anu ya kapenaman na tolay a kegalutan na hapa. 20 Te am angarigan ta aweyan da ya dulayen nga napenaman da ta idi gafu ta mangurug kid na te Afu Hesus a naubadan kid na. Ammi am tolin da ha ya nagtalekudan da en a nasi-watan kid ha, a pake dulay na ya kegalut da ammi ta aweda en para la pangurug. 21 Mapmappya mina para ta awan ta amu da, te gafu ta kinurug da ya uhohug na Namaratu nga nepadangag tekid, kapye da ha sangaw nagtalekudan, 22 a nagdulot hala tekid ya kuman na bida na dadagkal kiden;

“Kinān na atu ya neadwa na en, a ya bahuyen nazigut a umange ha nagtabur,” kunda.

3

Ya Pagaddetan Na Arawin Yan

1 Ye-yan, kahkahulun, ya mekaduwa na surat ku tekamuy, te hukalan ku ya nonot muy, petta pake nonotan muy ta mappya ya dana netuldu tekamuy; kumanen hapa ta napolu en surat ku. 2 Ikayat ku ta awemuy kaliwatan ya linavun na aglavun kiden na Namaratu ta idi, ikid na inuhohug ni Afu Hesus nga nepadangag na turin na kiden tekamuy.

3 Ya pake mapopolu mina nga amu muy a am tanagay na ya pagaddetan na arawin yan a itta sangaw ya ange tekamuy nga mangidadula ta kurugan muy, te yeyan kid sangaw ya mafulotan magatattug ta ngamin karagatan na bari da nga dulay. 4 Ya ibar da sangaw a

“Agu ta nekari ni Hesus ya pagtoli na ta isin, petta ulin na ya paglelehutin?” kunda sangaw.

“A had agyan na mantu? Te abat ta nekamulu na lutakin yan awan kad para la ta nauli ta kasasaad na tolay. A itta para la ngamin ta kuman na idi ta ketta na gingginafu tam kiden,” kunda sangaw.

5 Ammi pamakukun da la, te aweda ikayat nonotan ya nakkwa ta lutakin yan ta palungu araw. Te gafu ta inuhohug na Namaratu ta idi a ittan ya langit ikid na lutak, ammi danum ya nagafun na lutakin, a sangaw danum hapa ya nangtolay ta ngamin nagtuhu ta lutak. 6 Ammi danum ha ya nangperdi ta lutakin kontodu tolay kiden gafu ta dakal na layus ta ngamin paglelehutin. 7 A gafu ta uhohug na Namaratu a nabayag ya lutakin ikid na langitewan abat ta ayanin, te ibaybayag na kid addet ta araw na panguknud na ta awan kiden nagtalaw tentu, te yen sangaw ya pangpa-gang na tekid, te tungradan na sangaw ya ngamin lutakin kontodu langitewan.

8-9 A ta kuman na uray na kadwan a pahig da ta italantan na Dafu tamewan ya pagtoli na en nga nekari na, ammi awan, te ya kuman na mavit tekitam a mabayag ta Namaratu, a ya kuman na mabayag tekitam a mavit la tentu. Awena mantu ta italantan ya ange na, te attaman na la ya kabayag na gafu tekamuy, te pa-nagan na bit ya awan para la magbabawi ta pagliwat da, te awena ikayat ta itta ya maperdi ta maski takday la tekid. 10 Ammi sangaw ta datang na araw na pangpa-gang na Dafu tamewan a yen sangaw ya pagka-ma na tolay kiden ta kuman na tulisan ta hiklam, te ka-ma la magsitang ya **“Du du du du du,”** kumin ta pake masikan, te imawan sangaw ya langitewan, a sa maapang ya ngamin kiden seppakapangwa nga dulay ta langit kontodu lutakin ikid na ngamin kiden napadday ta lutak.

11 A gafu ta sa imawan sangaw ya ngamin paglelehutin a anu mantu ya mappya tekitam petta awetam hapa sangaw melogot? Mappya, kahkahulun, ta sigida idulot tam ya kuman na megitta ta Namaratu ewan, 12 a ikakinan tam la ya patarabaku na tekitam ta pangipa-na tam tentu, a yen sangaw ya pagalistu na ange tekitam. A maski am sa maapang sangaw ya lutakin ikid na langitewan ta afuy, 13 a itta hala ya ikatalak tam ta bagu na lutak ikid na bagu na langit nga nekari na tekitam, a yen sangaw ya pagyanan na ngamin katunungan.

14 A gafu ta aindagan muy ya kuman na nekari na Namaratu tekitam, mappya, kahkahulun, ta pake makikappya kam tentu, a appiyan muy ya agangwa muy, petta awan sangaw ta pangihuyan na tekamuy ta ange na. 15 A ikwenta muy ya pagattam na Namaratu ta kuman na iatad na ta awan kiden para la mangurug, petta mekerutan kid mina. Kumanin hapa ya nesurat na kabagis tamen Pablu tekamuy ta kuman na netuldu na Namaratu tentu, 16 te yen hapa ya bidan na ta ngamin kiden surat na. Ammi mazigat maawatan ya kadwan kiden bida na. A gafu ta aweda maawatan na aging-aamu kiden na tolay ikid na magbalabalittag ta nonot, a pagkilluyan da ya bida na kiden, a kumanen hapa ta kadwan kiden surat na Namaratu, ammi melogot kid hala sangaw te killu ya pangurug da.

17 Mappya, kahkahulun ku, te dana amu muy na ya dumatang sangaw ta kumanin kid na tolay, a yen ta palanan muy kid mina, petta awemuy hapa sangaw maayayyaw ta tulad da, talo am yen sangaw

ya pakekulzatan muy. 18 Mapmappya hud
la ta ikatalak muy ya kallak ni Afu Hesus
nga mangikerutan tekitam, a padakalan
muy ya amu muy tentu. Ampade intu ya
madaydayawan addet ta addet. Onay!

Ya Napolu En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya ngagan na nagsurat ta isin a Hwan, a intu hala ya takday ituldu ni Hesus ta pagyan na en para la ta lutakin. A ta paglaklakay ni Hwan a nesurat na ye-yan na surat, petta metuldu ya mangurug kiden ta kakurugan, te addu ya nangisaned ta pagkilluyan, a nangitawag kid. Dumagdag mantu sin ya nesurat ni Hwan.

Ya Uhohugen Nga Nagbalin Ta Tolay

1-4 Nagsuratak tekamuy, anak ku, gafu ta **"Uhohug na Namaratu"** nga nagbalin ta tolay, te nagpeta haman tekami, a naita mi ikid na nadangag mi, a pake binilbig mi ta mappya, yaga nasamgad mi para ya bari na en. Ammi ta awena para la nepagpeta tekami a dana ittan. Maski ta kāwān para la na nekahukal na paglelehutin a dana ittan te Dama na ewan Namaratu. Ammi tentu nagpeta tekami a pinasikkal mi ta mappya am anu ya katolay na, a amu min ta intu hala ya Uhohug na Namaratu nga mangatad ta magnayun na angat.

A yen ta nagsuratak tekamuy petta amu muy hapa ya naita mi ikid na nadangag mi, pettam kumanen a mesipat kam hapa tekami ta pakikahulun mi ta Namaratu ewan ikid na Anak na en Hesus Kristu, te am mesipat kam hapa a pake kustu ya talak mi.

Ya Gagangay Na Namaratu

5 A ya nadangag mi en te Hesus, a yen ya ipadangag ku tekamuy, te ya gagangay kan na Namaratu ewan a pake madakar kan, te awan kan pulus ta pagsugiram na. 6 A am ibar tam ta makikahulun kitam tentu ta magtugtugut kitam para la ta sugiram a nagtulad kitam mantu, te awetam haman tarabakun ya megitta ta inuhohug tam. 7 Ammi am intu angen tam ya dakaren nga dakar na Namaratu ewan a sa makikahulun kitam, a ya daga na anak na en Hesus ya mangbaggaw ta ngamin kadulay tam. 8 Am pahig tam ta awan ta dulay tekitam a kuman na pagladdudān tam mantu ya bari tam, te awetam haman amu ya kakurugan. 9 Ammi am ibosag tam hala ya liwat tam kiden ta Namaratu, a mekatalak hapa nga mangpakoma tekitam, a matunung hapa ta pangpakoma na tekitam, te baggawan na para ya ngamin kadulay tam. 10 Ammi am ilemad tam ta awan ta nagliwatan tam, a ikwenta tam mantu ya Namaratu ta magtulad, te awetam haman kurugan ya uhohug na en tekitam.

2

Ya Panguffun Ni Hesus

1 Yen ta nagsuratak tekamuy, ānāk ku, petta awemuy mina magliwat, ammi am itta tekitam ya magliwat a itta hala i Hesusen nga mangisagapil ta bari na en tekitam ta atubang na Dama na ewan Namaratu, petta pakoman na kitam. A mappya hapa, te awan pulus ta pagkilluyan ni Hesus, 2 a intu ya nangikaru ta liwat tam kiden, kontodu liwat na ngamin kiden tolay ta paglelehutin.

3 A am kurugan tam ya ngamin patarabaku na tekitam a yen ya pakkamu tam ta kofun na kitam na Namaratu. 4 Ammi am itta ya mangibar ta **"Magkofun kami na Namaratu,"** kunna, ta awena kurugan ya patarabaku na Namaratu tentu, a magtulad haman, te intu la uhohugan na ya awan kustu. 5 Ammi am itug tam la ya uhohug na Namaratu a pake netug tanan hapa ya pangidduk na Namaratu tekitam, a yen ya pakkamu tam ta itta kitam tentu. 6 A am itta ya mangibar ta **"Itta yak na ta Namaratu,"** kunna, a mappya mantu ta tarabakun na ya kuman na tinarabaku ni Hesusen.

Ya Bagu Na Bilin

7 Amu muy, kahkahulun, ya bilin ni Hesus nga nesirak na tekitam, te

"Magkaid-idduk kam la ta kuman na pangidduk ku tekamuy," kunna.

A awan mantu ta takwan na isurat ku tekamuy am bakkan hala ta dana en bilin ni Hesus nga nadangag muy ta gafu na nepangurug muy. 8 Ammi ibar ku ta kuman na bagu ya bilin na en, te kuman na ayanen la ya pakkamu tam ta ikayat na uhohugan na pangidduk na en tekitam, a ayanin la hapa ya pakaparig tam ta kuman na pangidduk na en tekitam, te imawan na ya sugiram na nonot tam a madakaran kitanan ta kakurugan na dakar.

9-11 Ammi am **"Madakar hala ya nonot ku,"** itta ya kumin, ta ikatupag na para la ya sakā tolay na a kurug ta masugiram para la ya nonot na, te dādagdagan na sugiramen, a awena amu ya dadayuman na, te kuman na pinagdaram na sugiram na en. Ammi ya mangidduk ta sakā tolay na a yen ya magyan ta dakar, a awena sangaw metumpap magliwat.

12-14 A ta ayanin a nagsuratak tekamuy ngamin mangurug, te pinakoman na kam na Namaratu ta liwat muy kiden gafu te Hesus, a amu muy ya Namaratu nga ikwenta muy ta Dama muy. A nagsuratak hapa tekamuy nga kalalaklakayan, te amu muy hapa ya Anak na Namaratu nga dana itta addet ta pake gafgafu na ngamin. A nagsuratak hapa tekamuy bābbāgu, te masikan

kam, a inabak muy ya Satanas nga mamagliwat mina tekamuy, gafu ta netug muy ya uhohug na Namaratu ta nonot muy.

15 A ya ibar ku para tekamuy a awemuy
la pakolangan ya gagangayen ta paglelehutin yan, ikid na awemuy la pakolangan
ya kuman na pakolangan na tolay kiden
nga mapenam ta paglelehutin, te maski am
inya ya mangpakolang ta isin kid a awena
netug ya pangidduk na Dama na ewan. 16 Te
ya pangpakolang na tolay kiden ta ngamin
kiden karagatan da, ikid na pangpakolang
da ta ngamin kiden maita da, ikid na pagparayag da ta kalalaki da a bakkan ta yen
kid ya patarabaku na Namaratu, te nagafu
kid hala ta nonot na tolay, a yen kid ya
tarabakun na mapenam kiden ta paglelehutin yan. 17 Ammi imawan hala sangaw
ya paglelehutin yan kontodu ngamin kiden
pakolangan na tolay kiden. Intu la magnayun ya mangidulot ta ikayat na Namaratu ewan.

Ya Pumasil Te Hesus

18 Nadamag muy, kahkahulun, ta itta
sangaw ya masikan nga pumasil te Hesus
am tanagay na ya pagaddetan na arawin
yan. Ammi maski ta ayanin a addun
ya mangipopolu pumasil tentu, a yen ya
pakkamu tam ta tanagay na ya pagaddetan na arawin yan, te ikayat da ulin ya
pangurug muy te Hesus. 19 Ikid paen ya
nakikahulun tekitam ta idi, ammi nakigungay kid na. A yen ta aweda nagdanang
tekitam te aweda negitta tekitam. Te am
kagitta tam kid mina a nagyan kid mina
tekitam, ammi gafu ta nakigungay kid na a
yen ya pakkamu tam ta awetam kid kahulun. 20 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun, te itta hala ya Kahalwa na Namaratu
tekamuy, a pinasinapan na kam petta amu
muy ya ngamin kakurugan.

21 A bakkan mantu ta yen ya nepagsurat
ku tekamuy gafu ta awemuy amu ya kakurugan, te amu muy haman. Ammi nagsuratak hala tekamuy, petta idulot muy la
ya amu muy, te amu muy ta awan ta pagkilluyan na kinurug tamen, te kakurugan la
ngamin. 22 Inya hud ya mangisaned ta tulad am bakkan ta awan kiden mangurug ta
kadyos ni Hesusen, te

“Bakkan te Hesusen ya Mangikerutan am
awa pa nagyan bit ta bari na en,”
kunda.

A yen kid mantu ya pumasil te Hesus, te azo
aweyan da ya Namaratu ikid na Anak na
en. 23 Ammi ya awan mangurug te Hesus
a adayu hapa ta Dama na ewan Namaratu, ammi ya mangurugen te Hesus a yen
hapa ya pagyanan na Namaratu. 24 Mappya
mantu, kahkahulun, ta pake itug muy ya
nadangag muy ta gafu na nepangurug muy,
te am itug muy yen ta nonot muy a kahulun
na kam mantu na Namaratu ewan ikid na
Anak na en Hesus, 25 a atadan na kam sangaw ta magnayun na angat nga dana nebar
na tekitam.

26 Nesurat kun ya kumanin na uhohug
tekamuy gafu ta kadwan kiden nga umange
mangayayyaw tekamuy. 27 Ammi mappya
te itta hala ya Kahalwa na Namaratu nga
makisagapil tekamuy, a maski am awan ta
tolay nga mangituldu tekamuy, te intu hala
ya mangituldu tekamuy ta ngamin, a awan
ta pagkilluyan na ituldu na, te kakurugan
haman ngamin. A mappya mantu ta idulot
muy la ya pangikatalak muy te Hesus ta
kuman na netuldu na Kahalwa na Namaratu tekamuy, 28 pettam kumanen am magpeta ha sangaw i Hesus tekitam a awemuy
sangaw mapalan tentu am awa matalak
kam tentu. 29 Amu muy ta matunung la ya
ngamin gagangay ni Hesus, te Anak haman
na Namaratu ewan. A am matunung hapa
ya gagangay tam a yen ya mangipasikkal ta
ānāk kitam hapa na Namaratu ewan.

3

Ya Anak Kiden Na Namaratu

1 Itan muy, kahkahulun, awa pake dakal
ya pangidduk na Namaratu tekitam, te ibar
na haman ta ānāk na kitam, a kustu hapa
ya ibar na te kakurugan haman. Ammi
ya awan kiden mangurug a aweda malasin
ta ānāk kitam na Namaratu gafu ta aweda
garay malasin ya Dama tam. 2 Maski ta
ayanin, kahkahulun, a ānāk kitanan na Namaratu ewan, a awena para la maita am
anu sangaw ya pagbalinan tam. Ammi sangaw am maita tanan ya panguli na bari tam
kiden a yen ya pakkamu tam ta megitta kitanan hala ta Namaratu ewan, te intu hapa
la sangaw ya pake maita tam. 3 Gafu ta itta
ya ikatalak tam ta kumanin, a gagangay ta
a azin tam la azin ya ngamin dulay tekitam
petta mappya kitam la ta kuman na kappya
ni Hesusen.

4 A ya awan magimmang magliwat a
makaliwat mantu ta lintig kiden na Namaratu, te intu liwat na tolay ya awena en
pangurug ta lintig na kiden. 5 Amu muy ta
awena pulus nagliwat ni Hesus, te umange
haman ta isin petta ikaru na ya liwat tam kiden. 6 A am kurug ta itta kitam la te Hesus a
awetanan mantu magliwat. Ammi ya awan
nagimmang magliwat a awena mantu amu
i Hesus, a awena para la amu ya gafu na
neange na en ta lutakin.

7 Awemuy mantu paayayyaw, ānāk ku,
te awan ta matunung ta kuman na katunung ni Hesus am bakkan la ta pumarigen
tentu nga mangidulot ta mappya. 8 Ya maggakkad para la magliwat a kahulun mantu

ni Satanas, te kanayun nagliwat haman ya Satanasen maski abat ta gafu na en. Ammi yen ta nagpeta ya Anak na Namaratu tekitam tolay, petta perdin na ya tarabaku ni Satanas ta tolay kiden. 9 A am mauli meanak ya tolay petta magbalin ta anak na Namaratu a aweyan na mantu ya magliwat, te itta haman ya nemula na Namaratu tentu nga mangpasikan tentu. A awena mabalin ta magliwat, te putut haman na Namaratu ewan. 10 Malasin tam mantu am inya ya ānāk na Namaratu ikid na ānāk ni Satanas, te ya tarabaku da ya pangilasinan tam tekid. Te ya awan mangidulot ta mappya ikid na awan mangidduk ta sakā tolay na kiden a bakkan mantu ta anak na Namaratu am awa anak na Satanas.

Ya Gagangay Na Awan Mangidduk

11 Mappya, kahkahulun, ta magkaididduk kitam, te yen haman ya kanayun nepadangag ni Hesus ikid na ikami addet ta palungu. 12 Te awetam mina parigan i mina Kainen nga dumagdag te Satanas, te pinapasi na haman ya wagi na en Abel. Ammi anu kawagan na ta pinapasi na? A on te nekatalak na Namaratu ya negawat na wagi na en Abel, ammi tentu a nagtalekudan na Namaratu ya negawat na en te awena kustu. 13 A awemuy mantu zigatan, kahkahulun, am ikatupag na kam hapa na awan kiden mangurug, te naggagitta kid haman ni mina Kainen. 14 Ammi ikitam mangurug a iddukan tam ya sakā tolay tam, a yen ya pakkamu tam ta nagtalekudan tanan ya pasi tam ikid na simarok kitanan ta pagtolayan tam. Ammi ya awan mangidduk a ittan para la ta agyan na pasi. 15 Te maski am inya ya mangikatupag ta ikattolay na a mekwenta hala ta mamapasi, a yen ya pakkamu tam ta awena mesipat na mangikatupag ta magnayun na angat, te megitta haman ta mamapasi.

16 Ya pangidduk ni Hesus tekitam ya pakkamu tam ta gagangay na mangidduk, te nesagapil na ya angat na tekitam petta matolay kitam. A am kakurugan ta mangidduk kitam a isagapil tam hapa ya angat tam ta kabagis tam kiden, petta matolay kid hapa. 17 A am itta teko mantu ta maitam ta awan ta kahulum mangurug, am pulus na la ta awem nonotan, a had kukunna mantu magbalin na pangidduk na Namaratu teko, te gagangay haman ta mangidduk. 18 Mappya mantu, ānāk ku, ta bakkan mina ta kamkampon la ya pangidduk tam am awa kakurugan mina, pettam kumanen a megitta hala ya tarabakun tam ta inuhohug tam. 19 Te am kunna ten ya pangidduk tam a yen ya pakkamu tam ta matunung kitam, a matalak la sangaw ya nonot tam ta pakimallak tam ta Namaratu ewan. 20 A maski am paliwatan na kitam na nonot tam a dakdakal haman ya amu na Namaratu tekitam, a intu hala sangaw ya makkamu tekitam.

21 A am awena kitam paliwatan na nonot tam a mappya, petta matalak kitam la ta pakimallak tam tentu. 22 A maski am anu ya adangan tam tentu a iatad na hala sangaw, gafu ta kurugan tam ya ngamin patarabaku na tekitam, ikid na tarabakun tam ya makamamallak tentu. 23 A ya ikayat na mantu ta tarabakun tam a mangurug kitam ta Anak na en Hesus Kristu ikid na magkaid-idduk kitam, te yen ya nebilin na tekitam. 24 Ya ngamin kiden mangurug ta bilin na kiden tekitam a yen kid mantu ya makikahulun tentu, a makikahulun hapa ya Namaratu tekid. A amu tam ta makikahulun ya Namaratu tekitam gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

4

Ya Mangituldu Ta Tulad

1 Mappya, kahkahulun, ta awemuy hama kurugan ya ngamin kiden ange mangituldu tekamuy, maski am Kahalwa kan na Namaratu ya magpauhohug tekid, te mappya ta pake pasikkalan muy bit am kurug ta Namaratu ya nangidob tekid ono awan, te addun ya sumaned ta paglelehutin nga sinang paguhohugan na Namaratu. 2 Pake dangagan muy bit am anu ya ibosag da gafu te Hesus, te yen sangaw ya pangilasinan muy ta magpauhohug tekid, te am Hesus kān ya Mangikerutan ikid na kagitta na Namaratu nga negitta ta tolay, a yen ya pakkamu muy ta Namaratu ya magpauhohug tekid. 3 Ammi am bakkan ta kunna ten ya ibosag da gafu Hesus a yen kid hala ya paguhohugan na katapil ni Hesus nga pumasil mina tentu. Nadangag muy haman ta itta sangaw ya masikan na pumasil te Hesus, ammi dana ittan haman ya paguhohugan na kiden. 4 Ammi mappya, ānāk ku, te ānāk kanan na Namaratu ewan, a naabak muy ya mangituldu kiden ta tulad, te masmasikan ya Kahalwa na en nga manguffun tekamuy ammi ta manguffunen ta awan kiden mangurug.

5 Ya awan kiden mangurug te Hesus a yen ya mangdangag ta mangituldu kiden ta tulad, te sa ikid hala, a intu la ituldu da ya megitta ta nonot na awan mangurug. 6 Ammi ikitam nga mangurug te Hesus ya ānāk na Namaratu ewan, a dangagan na kitam hapa na ngamin kiden makkamu ta Namaratu. Ammi ya awan kiden makkamu ta Namaratu a aweda ikayat mangdangag tekitam. Yen mantu ya pakkamu tam ta

napasinapan kiden ta kakurugan ikid na napasinapan kiden ta tulad.

Ya Pangidduk Na Namaratu

7 Ya pake itabarang ku tekamuy, kahkahulun ku, a mappya ta sa magkaid-idduk kitam, te Namaratu ya mamepegafu ta pangidduk. A ya ngamin kiden pinag-balin na ta anak na a yen kid ya gagangay mangidduk ikid na makkamu tentu. 8 Ya awanen mangidduk a awena mantu amu ya Namaratu, te maidduk haman. 9 A pake nepasikkal na hapa ya pangidduk na tekitam, te dinob na ya mementu en anak na ta agyan tamin lutak, pettam kumanen a matolay kitam hapa gafu tentu. 10 A maski am iddukan tam ya Namaratu a bakkan ta yen ya gafu na pangikerutan na tekitam am awa pangidduk na en tekitam, te dinob na haman ya Anak na en, petta ikaru na ya liwat tam kiden. 11 A gafu ta meribu ya pangidduk na Namaratu tekitam, ānāk ku, a ittan mantu ya gatut tam ta mappya tentu, a yen ta magkaid-idduk kitam mina. 12 Awan para la ta tolay nga nakaita ta Namaratu, ammi am magkaid-idduk kitam a itta hala ya Namaratu tekitam, a magbalin hapa ya pangidduk na gafu ta pagkaid-idduk tam. 13 A maski awetam maita a amu tam ta magkakahulun kitam na Namaratu gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

14 Ta nepangidob na Namaratu ta Anak na en ta paglelehutin a ikami ikid na sakā turin ku kiden ya nakaita tentu, a intu hala ya ipadangag mi ta ngamin tolay, te intu hala tatakday ya makkamu mangikerutan tekitam. 15 A maski am inya mantu ya mangibosag ta Anak na Namaratu i Hesusen a yen mantu ya makikahulun ta Namaratu, a makikahulun hapa ya Namaratu tentu. 16 A ikitam mantu nga mangurug te Hesus ya makkamu ta pangidduk na Namaratu, te kinurug tam ya pangidduk na en nga nepaita na tekitam gafu ta Anak na en.

Namaratu hapa la ya mamepegafu ta mangidduk. A am inya mantu ya mangidduk ta ikattolay na kiden a yen ya makikahulun ta Namaratu, a Namaratu hapa ya makikahulun tentu. 17 A gafu ta makikahulun kitam ta Namaratu ewan a nagbalin na hapa ya pangidduk na tekitam, pettam kumanen a awetam sangaw magtalaw ta araw na pangimbestigar na tekitam, te maski ta ketta tam para la ta lutakin a kagitta na kitam ni Hesus ta pakikahulun na ta Dama na en. 18 Am nagbalin na ya pangidduk na Namaratu tekitam a awetam sangaw magtalaw ta uray na tekitam, te ya pangidduk na en ya mangazi ta talaw tam. Am itta ya magtalaw a awena para la nagbalin na pangidduk na Namaratu tentu, te intu la nonotan na ya pangpa-gang na Namaratu tentu.

19 A gafu ta Namaratu ya napolu nangidduk tekitam a gagangay mantu ta iddukan tam hapa. 20 A am itta ya mangidduk kan ta Namaratu ta ikatupag na para la ya ikattolay na a tulad mantu ya ibar na, te papanun na hud iddukan ya Namaratu ewan nga awan mait-ita, am awena amu iddukan ya mait-ita na? 21 Te itta haman ya bilin na Namaratu tekitam ta am iddukan tam ya Namaratu a mappya ta isipat tam hapa ya kagitta tam tolay.

5

Ya Mangabak Ta Dulay

1 A ya ngamin kiden mangurug te Hesus ta intu hala ya Mangikerutan nga dinob na Namaratu ewan a yen kid mantu ya putut na Namaratu. A am kakurugan ta iddukan tam ya nagputut tekitam a gagangay ta isipat tam hapa iddukan ya kadwan kiden putut na. 2 A amu tam sangaw am matunung ya pangidduk tam tekid am pake iddukan tam hapa ya Namaratu, te ipaita tam tekid ya kuman na nebilin na Namaratu tekitam. 3 Te awan ta takwan na pakaitan na pangidduk tam ta Namaratu am bakkan ta pangurug tam ta bilin na kiden. A bakkan haman ta pagzigātān tam ya bilin na kiden, 4 te ānāk na kitam haman, a itta ya mabalinan tam nga mangabak ta dulay ta paglelehutin, te ya pangurug tam ya pangabak tam ta dulay. 5 Inya hud mantu ya mangabak ta dulay ta paglelehutin am bakkan ta ikitam nga mangurug te Hesus nga Anak na Namaratu ewan.

Ya Mangipasikkal Te Hesus

6 I Hesusen ya mepasikkal nga Mangikerutan tekitam gafu ta danum ikid na daga, te nesagapil na ya bari na tekitam ta pagzigut na en ta danum, a kumanen hapa ta nepagarut na daga na en. A bakkan mantu la ta pagzigut na en ya nangipasikkal tentu am awa pasi na en hapa. 7 A ya Kahalwa na Namaratu ya takday para mangipasikkal tentu, te ipasikkal na ya kakurugan. 8 Tallu mantu ya mangipasikkal te Hesus, te ya nepagzigut na en, ikid na nepasi na en, ikid na Kahalwa na Namaratu, a naggagitta hala ya pangipasikkal da. 9 Am itta ya ipasikkal na tolay a kurugan tam haman, a kontimas na ta am itta ya ipasikkal na Namaratu tekitam, te dakdakal haman ya pangipasikkal na, a ya nepasikkal na te Hesus a Anak na kan.

10 A ya awan mangurug ta pasikkal na Namaratu a pinagbalin na mantu ya Namaratu ta nagtulad, te awena haman kinurug ya nepasikkal na ta Anak na en. Ammi ya

mangurug ta pasikkal na en a itta hapa ta
nonot na en ya mangipasikkal ta kinurug na
en. 11 A ya pasikkal na Namaratu tekitam
a iatad na kān ya magnayun angat, ammi
mehulun kān ta Anak na en. 12 A ya nag-
padulot mantu ta Anak na en a kwa na hapa
ya magnayun na angat. Ammi ta awanen
magpadulot tentu a awena mantu mesipat
ta angat na en.

Ya Kappyanan Na Pangurug Tam

13 Nesurat ku ye-yen kid na uhohug teka-
muy, ikamuy nga mangurug ta Anak na
Namaratu ewan, petta amu muy ta ittan ya
angat muy nga magnayun. 14 A am itta ya
pakimallak tam ta Namaratu ewan a itta
hapa ya ikatalak tam ta dangagan na kitam,
ammi mappya ta intu adangan tam ya me-
gitta ta ikayat na en hapa tekitam. 15 A am
amu tam ta dangagan na kitam ta pagadang
tam tentu a amu tam hapa ta iatad na ya
inadang tam.

16 A am angarigan ta itta ya makaita
ta magliwat ya takday kabagis na a paki-
mallak na mina, malaksid am liwat na ya
pagtalekud na te Hesus, petta magbabawi
mina, te pakoman na hapa na Namaratu,
petta awena sangaw melogot. Ammi am
angarigan ta intu liwat na ya pagtalekud
na te Hesus a awan ta serbi na pakimallak
muy tentu, te awena haman mapakoma na
magtalekud te Hesus.

17 Gagangay ta makaliwat ya ngamin ki-
den mangwa ta dulay, ammi mabalin ta ma-
pakoma kitam ta liwat tam petta awetam
mina masi, ammi itta ya takday liwat nga
awan mapakoma.

18 Amu tam haman ya putut kiden na
Namaratu ta aweda magdulot magliwat, te
gafu ta putut kid na Namaratu a taronan
da ya bari da petta awena kid masi-ged ni
Satanas. 19 A amu tam hapa ta ikitam man-
gurug ya kahulun na Namaratu, a ya kad-
wan kiden tolay ya ibbalan ni Satanas. 20 A
amu tam para ta itta tekitam ya Anak na Na-
maratu, a pinagnonot na kitam petta amu
tam ya kakurugan na Dyos. A itta kitanan ta
kakurugan na Dyos, te itta kitanan ta Anak
na en Hesus nga mangikerutan tekitam. A
awan ta takwan na Dyos nga makeatad ta
magnayun na angat am bakkan tentu. 21 A
kappyanan na mantu, ānāk ku, ta lillikan
muy ya magmagannud kiden nga sinang
dyos. Yen la ya addet na.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan na surat ya nesurat na laklakayen Hwan ta takday na iglesya, a bidan na ta magkaid-idduk mina ya mangurug kiden, ammi aweda mina ipalubus ta mangituldu ya awan mangurug ta Anak na Namaratu i Hesus. Dumagdag mantu sin ya surat na in.

1 Ya nagsurat tekamuy, kahkahulun, a iyakin nga laklakay na pastor.

A nagsuratak tekamuy kontodu ānāk muy kidina nga iddukan ku ta kakurugan na idduk. Ammi bakkan la ta iyak ya mangidduk tekamuy, am awa ngamin kiden makkamu ta kakurugan nga nepadangag ni Hesus Kristu tekitam. 2 A gagangay ta mangidduk kitam gafu ta itta tekitam ya kakurugan nga netuldu ni Hesus, a yen ya netug tam petta itta la itta ta nonot tam addet ta addet.

3 A am idulot tam la ya mangurug ta kakurugan, ikid na magkaid-idduk a ya Dama tam Namaratu ikid na Anak na en Hesus ya manguffun ikid na mangikallak tekitam, ikid na mangatad ta pagintak na nonot tam.

4 Pake matalakak gafu ta nadamag ku ta kadwan kiden tekamuy, te dagdagan da la kan ya kakurugan nga nebilin na Namaratu tekitam. 5 A ta ayanin itta ya itabarang ku tekamuy, ammi bakkan ta bagu na bilin ya itabarang ku am awa dana en bilin nga nadangag tam addet ta gafgafu na pangurug tam. Mappya mantu ta magkaid-idduk kitam, te yen haman ya nadangag tam addet ta idi. 6 Te am iddukan tam ya kabagis tam kiden a ikayat na uhohugan ta kurugan tanan mantu ya ngamin kiden bilin na Namaratu, aglalo ta magkaid-idduk kitam, te yen haman ya nadangag tam addet ta palungu. 7 Te umaddun garay ya mangisaned ta tulad da ta ngamin paglelehutin, te aweda haman kurugan ta Hesus ya Mangikerutan ikid na kagittan na Namaratu nga negitta ta tolay. Ye-yen kid ya mangitawag ta tolay, a pumasil kid te Hesus.

8 Mappya mantu ta magpalan kam, petta awena sangaw makenga na ngamin banbannag mi ta pangituldu mi en tekamuy, ikid na maatadan kam hapa ta ngamin isagolyat na Namaratu tekamuy. 9 Ya kakurugan nga kurugan tam a i Hesus ya Mangikerutan nga kagitta na Namaratu ewan, a negitta ta tolay. A am itta ya awan mangpadanang ta kurugan tamen gafu ta maguray la dumagdag ta takwan na metuldu, a awan mantu ta kesipatan na Namaratu tentu. Ammi ya mangpadanang la ta kurugan tamen a yen mantu ya pagyanan na Namaratu ikid na Anak na en. 10 A am angarigan mantu ta itta ya dumatang tekamuy nga mangipadangag ta takwan na uhohug nga awan negitta ta kurugan muyen a awemuy mantu la pagdulotan ta bali muy, maski awemuy la baran, 11 te am baran muy a mekabat kanan hapa ta dulay gafu ta tarabaku na.

12 A addu para mina ya ibar ku tekamuy, ammi awek la isurat ta ayanin, te eyak sangaw tekamuy sina, a magbabida kitam sangaw magaatubang, petta kustu sangaw ya katalak tam.

13 Makikumusta hapa ya kagitta muy kidin mangurug ta isin. A yen la ya addet na.

Ya Mekatallu En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan na surat ya nesurat na laklakayen Hwan ta kofun na en Gayus, a dayawan na ya pangurug na ikid na panguffun na ta kadwan kiden mangipadangag, ammi tabarangan na hapa ta awena mina parigan ya kuman na pagparayag ni Dyotrepes.

1 Teko, Gayus,
A ya nagsurat teko a iyakin nga laklakay na pastor, te iddukan ta ka ta kakurugan na idduk. 2 A pakimallak ta ka hapa, kofun, petta itta mina ya ngamin kasapulam, anna mapmappya la mina ya barimina ta kuman na kappya na kahalwam. 3 Te matalakak ta datang na kahulun tam kiden nga nagafu teko, te binida da ya pangurug mu ta kakurugan nga nepadangag ni Hesus tekitam, te neitan da kān ta ihulhulum la ya pangurug mu. 4 Awan ta kadakalan na katalak ku am awa ya pakadangag ku ta ānāk ku kiden ta ihulhulun da ya pangurug da.

5 Mappya hapa, kofun, ya panguffum ta kabagis tam kiden, aglalo ta awem kiden amamu ta idi, 6 te binida da hapa ya pangidduk mu tekid ta iglesya in ta isin. A am angarigan ta magsibal kid ha teko a mappya hapa am ikallak mu kid ha. A uffunam kid ta eyan da ta kuman na megitta ta magtarabaku ta uhohug na Namaratu, 7 te malagpat kid nga ange mangipadangag ta ngagan ni Afu Hesus, a aweda ikayat ta pangalapan da ya awan kiden mangurug nga pangipadangagan da. 8 A mappya mantu ta ikitam mangurug ya manguffun ta kumanin kid na tolay, petta mesipat kitam hapa ta pangisaned da ta uhohug na Namaratu.

9 Itta hapa ya nesurat ku ta iglesya ta agyamina, ammi pumasil garay i Dyotrepes teyak, a awenak dangdangagan, te pagbalinan na ya bari na ta pinakadakal muy. 10 Ammi am angarigan ta eyak sangaw tekamuy a palattogan ku sangaw ya ngamin tarabakun na ikid na pamadpadulay na teyak. Ammi awena para la matappag ta isina, te awena haman pagdulotan ya kahulun tam kiden nga ange mangipadangag, yaga ihangat na para ya mayat magpadulot tekid, a dugiman da kid nga makigimung. 11 Mappya mantu, Kofun, ta awem parigan ya kumanin na tolay nga mangwa ta dulay, te intu la parigam ya mappya. Te intu kahulun na Namaratu ya mangwa ta mappya, ammi ya mangwa ta dulay ya awan makkamu ta Namaratu.

12 I Dimitriyu ya pake dayawan na ngamin tolay, te pake dagdagan na hapa ya kakurugan nga kurugan tam. A maski iyak hapa ya mangipasikkal ta kappya na nonot na, a amum ta awek mina bidan am awek amu ta kustu.

13 Addu para mina ya ibar ku teko, ammi awek kayat isurat ta ayanin, 14 ammi maski te magkaita kita ta mavit, a magbida kita sangaw magatubang.

15 A mappya na nonot mina ya itta teko, a makikumusta hapa ya kofun ku kidin ta isin, a kumanen pakikumustam hapa ya kofun ku kiden ta isina. Yen la ya addet na.

Ya Surat Ni Hudas

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya nagsuraten ta suratin yan a kabagis ni Santiago, a ikid duwa ya wagi ni Hesus, te takday la ya hina da, ammi takwan ya dama da. Te ya dama na duwa kidin a Hose nga atawa ni Mariya, ammi bakkan ta tolay ya dama ni Hesus, te natarun i Mariya ta awena en para la nakidorug ta lalaki.

A ya nesurat ni Hudas ta isin a intu hala ya kuman na binida ni Pedru ta mekaduwa en surat na, ammi napnapolu kan ya surat ni Hudas ammi ta surat ni Pedru. A mappya ta pake nonotan tam ya nesurat na, te kakurugan ta addu ya mangisaned ta takwan na uhohug nga magpabbag ta uhohug na Namaratu. A ta kuman na uhohug ni Hudas ta isin na surat a pake isarangit tam kan mina ya kakurugan nga nadangag tam gafu te Hesus, te addu garay ya itta ta paglelehutin nga mangitawag. A ya nesurat ni Hudas a intu yan:

1-2 Tekamuy ngamin mangurug nga iddukan na Namaratu ewan ikid na taronan na addet ta dumatang na sangaw i Afu Hesusen.

Ampade padakalan na para ya allak na ikid na idduk na tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Hudas, nga daddoban ni Hesus Kristu ikid na wagi ni Santiago.

3 A teyaken nakanonot nga magsurat tekamuy, kahkahulun, a dana uray ku ta pake ipalawag ku mina ya pangikerutan na Namaratu tekitam. Ammi ya nariknak ta ayanin a mappya ta isurat ku ya pangpaturad ku tekamuy, petta isarangit muy ya pangurugan tam nga nesirak ni Hesus ikid na turin na kiden tekitam tolay na Namaratu, te dulay am talin tam ya nesirak da tekitam. 4 A mappya ta isarangit tam, te itta garay ya simarok tekitam nga ape mangurug nga awan magtalaw ta Namaratu ewan. A balittagan da ya allak na en nga netuldu tekitam, petta sumi-gat, te petta yen hala idulot da ya dulayen nga karagatan na bari da. A aweda mantu pake mangurug te Afu Hesus ta intu la tatakday ya dafu tam. Ammi addet ta pake nabayag a dana nesurat ya pama-gang na Namaratu ta isin kid na tolay.

5 A yen ta pake pagnonotan ta kam, te maski dana amu muy ya mabidak ta ayanin a ikayat ku ta dangagan muy ha petta nonotan muy. Te ya popolu kiden dadagkal nga nekerutan na Namaratu nga pinohet na ta lugar na Egipto a pinapasi na ya kadwan kiden gafu ta aweda nekatalak ya nangikerutan tekid. 6 A kumanen hapa ta anghel kiden nga nagliwat ta pake idi para, te nagtugutan da ya lugar na pagturayan da nga neatad na Namaratu tekid, petta mangatawa kid ta babbay na tolay. Ammi ta ayanin a nefukuk na kid ta lugar na pake masugiram petta indagan da ya pama-gang na tekid. 7 A kumanen hapa ta tolay kiden taga ili na Sodom ikid na Gomora ikid na kahebing da kiden nga ili ta araw ni mina Abrahamen, te nangadallaw kid, a nagatattug kid ta sakā lalaki da ikid na sakā babay da, a yen ta pina-gang na kid na Namaratu ta afuy na en nga awan maazap, petta itta ya pagnonotan tam gafu tekid.

8 Ammi ya sakā ange kiden makigimung tekitam a intu hala parigan da ya nagatattug kiden nga pina-gang na Namaratu ta idi, te intu la dagdagan da ya tarinap da kiden, a pagzigmanan da mantu ya bari da hapa la gafu ta pagattug da ta sakā tolay da. A aweyan da hapa ya pagturay ni Afu Hesus tekid, yaga idadula da para ya anghel kiden nga malmalalaki ammi tekid. 9 Ammi ya anghel kiden nga idadula da a pake dakdakal ya amat da ammi tekid, te intu nonotan muy i Migelen nga kadakalan na anghel kiden, te duwa kid ni Satanas, a nagkagubatan da ya bari ni mina Mosesen ta nepasi na en. A gafu ta mamat i Migelen nga mamadpadulay a awena nehuya i Satanas ta dulay na uhohug am awa **"Namaratu sangaw ya mangpa-gang teko,"** kunna hud la tentu.

10 Ammi ya ape kiden mangurug nga sakā makigimung tekitam a idadula da ya aweda maawatan. A kuman na intu la amu da ya gagangay na ayam kiden nga awan magnonot. Ammi yen hala ya nangatad ta kadulayan da ikid na perdisyon da. 11 A kakallak sangaw yen kid na tolay, te parigan da para i mina Kain nga anak ni mina Adan nga timakwan ta netuldu na Namaratu. A gafu ta ingguman da hapa ya pagbanang da a parigan da hapa ya liwat ni mina Balam. A yen ta mekabat kid hapa sangaw ta kuman na pama-gang na Namaratu teg mina Kora en nga nagsunsun ta nepagturay ni mina Mosesen tekid.

12 Ammi ya kadulay da para a li-bagan da ya pagdayaw muy ta Namaratu ewan, te makisipat kid tekamuy ta pangan muy ta panadamdaman tam te Hesus, ammi tagasingatan da para la ya magalikkad ta dulay. Ape magtaron kid hapa ta mangurug kiden, ammi intu la taronan da ya bari da kiden hapa la. A awan mantu ta kapkappyan da, te kuman kid na kulam kiden nga ape mangatad ta udan ammi mepayad haman. A mamidwa kid masi, te kuman kid na kayu kiden nga nahantud gafu ta aweda nagmayan ta araw na pagmayan da mina.

13 A meangarig kid hapa ta palung kiden
ta bebay nga awan makaintak, a lumattog
hapa ya tapang na agangwa da ta kuman
na lukbak na palung kiden. A tumaktak-
wan kid hapa ta kuman na bitwan kiden
nga magal-alit ta pagyanan da. A yen ta
magnayun kid sangaw ta lugar na pake ma-
sugiram nga neparan na Namaratu tekid.
14 A ye-yan kid na tolay ya binida hapa ni
Enoken nga mekānnamen simsima ni Adan,
te ya uhohug na ta nepanglavun na ta
pama-gang na Namaratu tekid a
“Dangagan muy, ange sangaw ya Dafu
tam,
a mehulun hapa tentu ya awan
bababang na anghel,
15 **te paruban na sangaw ya ngamin to-**
lay,
a ipasikkal na ya liwat na ngamin
kiden nakaliwat nga iningwa da
ta nepagsoysoy da ikid na nepan-
glibak da tentu,” kun ni Enoken.
16 A kustu hapa ya nebar na en, te kanayun
maglibak haman ya tolay kidin yan nga
sakā makigimung tekitam, te paliwatan da
para ya Namaratu gafu ta zigat da, a dagda-
gan da ya ngamin kiden dulay nga kara-
gatan da. A pake mefulot ya parayag da,
a agagayan da hapa ya kadwan tolay petta
makkwa da ya ikayat da tekid.
17 Ammi mappya, kahkahulun, ta nono-
tan muy ya linavun na turin kiden ni Afu
Hesus Kristu, 18 te ya nebar da a
“Am tanagay na ya pagaddetan na
arawin yan a itta sangaw ya
mangidadula tekamuy gafu ta ku-
rugan muy, te ikayat da dagdagan
ya dulayen nga karagatan na bari
da,” kunda.
19 A ye-yen kid hapa na tolay ya mang-
pakāttway ta mangurug kiden, te idad-
uma da ya kadwan, ammi ikid haman ya
meduma, te awan ya Kahalwa na Namaratu
tekid, a yen la nonotan da ya pagkatolay da
ta lutakin.
20 Ammi tekamuy, kahkahulun, a map-
pya ta magkauf-uffun kam mina nga mang-
pasikan ta pangurug muy ta Namaratu
ewan, a kanayun makimallak kam ta ku-
man na ituldu na Kahalwa na en tekamuy.
21 A awemuy hapa umadayu ta pangidduk
na Namaratu tekamuy, te mappya ta atta-
man muy ya magindag ta pagtoli ni Afu
Hesus, te yen sangaw ya pangidulot na ta
allak na en tekamuy, petta itta ya pagtolay
muy nga magnayun.
22-23 A am itta ya mapopoyung gafu ta
aweda amu am anu mina ya kurugan da
a pake ituldu muy kid ta mappya, petta
mekerutan kid nga meadayu ta afuy na
pangtaguhali na Namaratu ewan. A ya
kadwan kiden nga kuman na napafuyak
ta pagliwatan da a uffunan muy kid hapa
petta magbabawi kid, ammi imugudan
muy hapa talo am mapafuyak kam hapa ta
fuyak da en.
24 A Namaratu ewan ya makkamu
manguffun tekamuy petta awemuy mag-
amamangaw magliwat. A intu hapa ya
makkamu nga mangazi ta ngamin mansa
muy, petta igihawa muy ya talak muy am
iatubang na kam ta dakar na en. 25 Ampade
madaydayawan ya mementu en na Dyos
nga mangikerutan tekitam gafu ta Dafu
tamewan Hesus Kristu. Intu la tatakday ya
atata-nang na Dyos nga magturay ikid na
makapangwa ta ngamin addet ta idi addet
ta sangawin addet ta addet. Amen.

Ya Nagmatakar Te Hwan Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya nagsuraten ta isin na surat a intu hala ya Hwan nga nagsurat ta damagen gafu te Hesus Kristu, ikid na tallu kiden surat nga apisi. Ammi ta nepagsurat na ta suratin yan a pake laklakay, a nafukuk ta Fugu na Patmos gafu ta pangipadangag na ta damag ni Hesus. Te ya pinakadakal na gubyernu na Roma a aweda nangurug ta Namaratu, te takwan ya dyos da, a aweda ikayat ta itta ya mangipadangag ta takwan na dyos. A yen ta nefukuk da i Hwan.

Ammi kallak na Namaratu te Hwan, te maski nafukuk a addu ya nepaita ni Afu Hesus tentu, petta amu na ikid na isurat na ya dumatang ta lutakin ta pagaddetan na arawin yan. A ya nesurat ni Hwan a intu yan:

Ya Nagafun Na Suratin Yan

1 Ye-yan ya bida na pinagmatakar ni Hesus Kristu teyak, te dana nebar na Namaratu tentu, petta yen ya pakkamun na tolay na kiden ta dumatang sangaw ta paglelehutin, te mappya ta mavit ya datang na. A dinob ni Hesus ya anghel na en teyak, petta ipakamu na ya pinagmatakar ni Hesus teyak. 2 A iyak mantu ya mangipasikkal ta Uhohug na Namaratu ikid na ngamin nepakamu ni Hesus teyak nga naitak ikid na nadangag ku gafu ta nagmatakar teyak. 3 A itta hapa sangaw ya bendisyon na Namaratu ta ngamin kiden mangbasa ta ngamin nalavun ta isin, kumanen hapa ta ngamin kiden mangdangag ikid na mangitug ta ngamin nesurat ta isin, te tanagay na ya araw na datang na.

Ya Uhohug Na Nagsuraten

4-6 A iyak i Hwan, a ye-yan mantu ya surat ku tekamuy ngamin nga maggagimung ta pitu kiden kapilya ta lugar na Asya.

Ampade kanayun pasinapān na kam na Namaratu ewan ikid na Kahalwa na en ikid ni Hesus Kristu. Te ya Namaratu ta idi a intu hala ta ayanin, a intu hala sangaw ya umange. A ya Kahalwa na en hapa ya kahulun na nga makapangwa ta ngamin. A i Hesus hapa ya mekatalak nga nangipasikkal ta kakurugan, ikid na napopolu en natolay ta pasi, ikid na kata-nangan ta ngamin kiden magturay ta paglelehutin.

Ampade intu ya madaydayawan ikid na masikan magturay addet ta addet, te gafu ta pangidduk na tekitam ikid na daga na en a naubadan kitam ta liwat tam kiden. A pinagbalin na kitam hapa ta kuman na padi na kiden, petta magserbi kitam nga makipagturay tentu, ikid na mangiatang ta pangdayaw tam ta Dama na ewan Namaratu. Onay!

7 A pake nonotan muy yan! Te dumatang na sangaw i Hesus, a hulunan na kulam kiden na Namaratu, a sa maita da sangaw na ngamin tolay ta utun na lutak, kontodu namapasi kiden tentu. A magagayoy sangaw ya ngamin tolay ta ngamin paglelehutin gafu ta ange na, te ihulun na ya pangpa-gang na ta lutakin. A kurug ta dumatang sangaw yan. Onay!

8 A ya uhohug na Namaratu nga Dafu tamewan a

“Iyak ya mangigafu ikid na mangibalin ta ngamin,” kunna.

Te intu hala ya itta ta idi, a intu hala ta ayanin, a intu hala sangaw ya umange nga seppakapangwa ta ngamin.

Ya Bida Ni Hwan Ta Naita Na En

9 A iyak, Hwan, ya takday kabagis muy nga nedagga te Afu Hesus, a kahulun dak hapa nga mesipat ta iturayan na kiden, ikid na magattam ta pagzigātān gafu ta pangurug tam. A ta kuman na iyak ta idi a nafukukak ta fugu na Patmos gafu ta pangipadangag ken ta uhohug na Namaratu ikid na nepakamu ni Hesus teyak. 10 A ta araw na Liggu, nga araw na Dafu tamen, a napasinapānak ta Kahalwa na Namaratu, a itta ya nagmatakar teyak, te nadangag ku ya masikan na ngahal ta talekud ken ta kuman na kasikan na amaryung. 11 A ya uhohug na teyak a

> “Isurat mun ya maitam,” kunna. “A petulud mu sangaw ya surat mu ta mangurug kiden ta pitu kiden iglesya nga itta ta iten Efeso, ikid na Ismirna, ikid na Pergamo, anna Tiyatira, ikid na Sardis, ikid na Piladelipya, ikid na Laodisya,” kunna.

12 A naglipayak hapa, petta itan ku am inya ya maguhohug teyak, a naitak ya pitu na hilag nga balituk. 13 A ta naghahatan na hilag kiden a itta hapa ya kuman na tolay nga nagbarawasi ta adadanuk na barawasi addet ta takki na kiden, a nagbanda hapa ta ga-gamit ta kuman na balituk ta radang na en. 14 Pake furaw ya huk na ta kuman na kafuraw na dagwak, a kuman na bagkang na afuy ya mata na kiden. 15 A ya takki na kiden hapa a kuman na baronsi kid nga gumatang ta kuman na bagkang. A ya ngahal na en hapa ya kuman na adug na dakal na tapaw. 16 A ya ibbalan na hapa ta ziwanan na en a pitu na bitwan, a tentu naguhohug a intu imuhet ta simuk na ya kampilan nga maggwaakub ya tadam na, a pake makillat hapa ya mukat na ta kuman na kasikan na bilag.

17 A ta nepakaitak tentu a napaidda yak
na ta kuman na nasi ta takki na kiden.
Ammi nepotun na ya ziwanan na en teyak,
a
"Awem la magtalaw, iyak ya nangigafu
ta ngamin, a iyak hala sangaw ya man-
gibalin, 18 a iyak ya matolay nga mag-
nayun, te nasi yak ta idi, ammi itam,
matolayak hala, a awek na sangaw masi,
a itta teyak ya tulbik na pasi ikid na
pagyanan na nagpasi kiden. 19 Isurat mu
mantu ya ngamin maitam, te yen kid ya
mangibar ta itta, ikid na dumatang san-
gaw," kunna.
20 "A ya pitu kiden bitwan nga naitam ta
ziwanan kin a yen kid ya keangarigan na
daddoban kiden na Namaratu ta pitu ki-
den iglesya. A ya pitu kiden hilag nga ba-
lituk a yen kid ya keangarigan na tarabaku
na daddoban na kiden nga mesaned ta
tagtakday iglesya," kunna.

2

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Efeso

1 A ya uhohug na en para teyak a
"Isurat mu yan ta daddoban kiden na
Namaratu nga maggagimung ta ili na
Efeso:
'Iyak ya mangsaned mangita ta pitu
kiden hilag ikid na mangibbal ta pitu ki-
den bitwan. 2 Amuk mantu ya tarabaku
muy ikid na pagbanbannag muy ikid
na pagattam muy. A amuk hapa ta
aweyan muy ya mangwa kiden ta du-
lay, te pinaruba muy ya ape turin kiden
ni Hesus a amu muy ta nagtulad kid.
3 A amuk hapa ta awemuy mahulat, te
naturad kam la nga magattam ta zigat
gafu ta pangurug muy teyak. 4 Ammi
itta hapa ya pangihuyan ku tekamuy,
te awemuy na mangidduk ta kuman
na ikamuyen ta palungu. 5 Mappya
mantu ta magbabawi kanan, te nono-
tan muy mina ya gagangay muyen ta
awemuyen para la pakaliwat, a yen
mina ya idulot muy. Te am awan a
eyak sangaw sina, a pa-gangan ta kam
petta awemuy sangaw magserbi ta ku-
man na hilag ta agyan muy. 6 Ammi
itta ya mappya tekamuy, te naggagitta
kitam nga mangikatupag ta tarabaku
na Nikoleta kiden.
7 'A am kakurugan hala ta itta ya
bangbang muy a mappya mantu ta
dangagan muy ye-yen kid na uhohug
na Kahalwa na Namaratu ta iglesya ki-
den. A ya ngamin kiden mangabak ta
dulay a yen kid sangaw ya pakanan ku
ta mayan na kayu en mangtolay nga itta
ta lugar na Namaratu,' " kunna.

*Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Is-
mirna*

8 A ya nepesurat na hapa ta daddoban
kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili
na Ismirna, a intu yan:
"Iyak ya nangigafu ikid na mangibalin
ta ngamin, te nasi yak ta idi, ammi nato-
layak hala. 9 A amuk ta mazigatan kanan
ikid na pobre kam, ammi ta kakurugan
a maba-nang kam gafu ta pangurug muy
teyak. A kumanen hapa a amuk ta pad-
padulayan na kam na Hudyo kiden gafu
ta pangurug muy teyak, ammi tulad kid
na Hudyo, te itta kid haman ta kapilya ni
Satanas. 10 Ammi pake nonotan muy yan,
te itta sangaw ya pebalud ni Satanas ta
kadwan tekamuy. A uray na Namaratu
ta mazigatan kid abat ta mafulu araw,
petta maparuba kid, ammi awemuy san-
gaw burungan ya zigaten nga magge ittan
tekamuy, te idulot muy la ya pangurug
muy maski addet ta pasi muy, a atadan
ta kam sangaw ta magnayun angat ta
sagolyat muy.
11 "A am kakurugan hala ta itta ya bang-
bang muy a mappya mantu ta danga-
gan muy ye-yen kid na uhohug na Ka-
halwa na Namaratu ta iglesya kiden. A
ya ngamin kiden mangabak ta dulay a
aweda sangaw mekabat ta mekaduwa na
pasi," kunna.

*Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Perg-
amo*

12 A ya nepesurat na hapa ta daddoban
kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili
na Pergamo, a intu yan:
"Iyak ya seuhohug nga kuman na
kampilan nga maggwaakub ya tadam na,
13 a dana amuk ta addu ya dumagdag te
Satanas ta agyan muy, te pinapasi da ya
kahulun muyen Antipas nga mekatalak
nangipasikkal teyak. Ammi mappya te
awemuy newagak ya pangurug muy
teyak maski ta pangpapasi da en ta
kagitta muyen nangurug. 14 Ammi itta
hapa ya pangihuyan ku tekamuy, te ya
kadwan kidina tekamuy a dagdagan da
ya dulay ta kuman na netuldu ni mina
Balamen. Te ya tarabaku ni Balam a ne-
tuldu na ya Ari en Balak ta pangayayyaw
na ta Istralita kiden, petta mangan
kid ta neatang ikid na mangadallaw
kid. 15 A palpalugudan muy para ya
kadwan kidina nga dumagdag ta ituldu
na Nikoleta kiden. 16 Mappya ta ulin muy
ya nonot muy, petta maazi ya mangatad
ta kadulayan muy, te am awan a alistu
yak sangaw umange tekamuy, a pa-
gangan ku sangaw ya makaliwat kidina
ta matadam na kampilan nga magafu ta
simuk kin.

17 “A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden. A ya ngamin kiden mangabak ta dulay a pakanan ku kid sangaw ta kanan nga awan maita nga magafu ta langit, yaga atadan ku hapa ya tagtakday tekid ta furaw na batu nga nasuratan ta bagu na ngagan da, a awan sangaw ta makkamu ta ngagan da fwera la ta makāngaganen,” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Tiyatira

18 A ya nepesurat na hapa ta daddoban kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili na Tiyatira, a intu yan:

“Iyak ya Anak na Namaratu nga nagmata ta kuman na bagkang, ikid na nagtakki ta kuman na baronsi. 19 A amuk ya ngamin tarabaku muy gafu ta pangidduk muy ikid na pangurug muy teyak, ikid na panguffun muy ta ikattolay muy kiden, ikid na pagattam muy ta ngamin pagzigātān muy. A amuk hapa ta dakdakal ya tarabaku muy ta ayanin ammi ta idi. 20 Ammi itta hapa ya pangihuyan ku tekamuy, te pagurayan muy haman ya mangituldu ta dulay nga negitta ta babbayen mina Dyezabel ta idi. Te igitta na ya bari na ta paguhohugan na Namaratu, ammi ayayyawan na haman ya tolay ku kidina, petta mangadallaw kid ikid na mangan kid ta neatang. 21 Pinagurayan ku la ya babbayina addet ta ayanin talo am magbabawi mina ta pakikadallaw na, ammi awena ikayat. 22 Pagbalinan ku mantu ya dapan na en ta kuman na dapan na magtakit, a sa mazigatan hapa sangaw ya kadallaw na kidina gafu ta pagkakadallaw da. Te am angarigan ta aweda magbabawi ta patarabaku na babbayina, 23 a sa papasin ku sangaw ya dumagdag kidina tentu, petta yen sangaw ya pagnonotan na iglesya kiden ta iyak ya makaita ta nonot na tolay, a iyak hapa sangaw ya mangatad ta tagtakday tekamuy ta kagitta na tarabaku muy.

24 “Ammi ta kadwan kidina tekamuy ta ili na Tiyatira nga awan dumagdag ta ituldu na babbayina, ikid na awan makkamu ta kinan da en ‘mazigat’ nga nagafu te Satanas, a awek daggan ya tarabaku muy, 25 te ikayat ku ta itug muy la ya amu muy nga mappya addet ta datang ku tekamuy.

26 “A ya ngamin kiden mangabak ta dulay ikid na mangidulot ta uray ku tekid addet ta masi kid a atadan ku kid sangaw ta turay da ta kuman na turay kin nga neatad ni Damakewan teyak, petta ikid hapa sangaw ya makkamu ta ngamin kiden tolay ta paglelehutin. 27 A masikan hapa sangaw ya pangpa-gang da ta katapil da kiden, te pa-gangan da kid sangaw ta kuman na magtappok ta barreta ta kalamba. 28 A atadan ku kid hapa sangaw ta kalalaki da ta kuman na kalalaki na darammagan.

29 “A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden,” kunna.

3

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Sardis

1 A ya nepesurat na hapa ta daddoban kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili na Sardis a intu yan:

“Iyak ya mangibbal ta pitu kidin bitwan ta ziwanan kin, a itta teyak ya Kahalwa na Namaratu nga makapangwa ta ngamin. A dana amuk hapa ya gagangay na tarabaku muy, te maski am ibar da ta magatotolay ya pangurug muy a masin haman. 2 A mahukal kanan mantu, a pasikanan muy ya itta in para la tekamuy petta awena hapa mekavut, te ya kuman na pangitan mi ikid na Namaratu ewan ta tarabaku muy a addu para la ya pagkurangan na. 3 Magbabawi kanan mantu ta katalakag na nonot muy, a nonotan muy ya nepadangag da tekamuy ta idi nga kinurug muy, te yen mina ya itug muy. Te am awemuy mahukal a pagka-ma muy sangaw ya iangek tekamuy ta kuman na tulisan, te awemuy sangaw amu ya araw na datang ku tekamuy.

4 “Ammi matalakak ta kadwan kidina tekamuy, te aweda tinapangan ya bari da ikid na nonot da ta dulay, a yen kid sangaw ya mehulun teyak nga magbarawasi ta furaw, te megitta kid. 5 Te ya ngamin kiden mangabak ta dulay a magbarawasi kid hapa sangaw ta furaw, a awek sangaw azin ya ngagan da ta lebru na matolay kiden am awa dayawan ku kid hud la ta atubang ni Damakewan ikid na anghel na kiden.

6 “A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden,” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Piladelipya

7 A sangaw nebar na hapa ya isurat ku ta daddoban kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili na Piladelipya, a intu yan:

“Iyak ya kagitta na Namaratu ewan nga awan mangilogot, a iyak ya mangibbal ta tulbik na pangikerutan na Namaratu nga dana nebar na te mina Ari en Dabid. Am

itta ya pasarokan ku ta pangikerutan na Namaratu a awena mabalin ta madugiman, a am itta ya dugiman ku a awena mantu mabalin ta simarok. 8 A dana amuk hapa ya tarabaku muy, a nonotan muy ta itta ya hinukatan ku ta sarokan muy nga awena melitup. A maski am assang la ya mabalinan muy a mappya te kinurug muy ya uhohug ku, te awedak nelemad. 9 Ammi ya Hudyo kiden nga mangipapilit ta ikid ya tolay na Namaratu a matulad kid, te nedagga kid haman ta kapilya ni Satanas. Ammi pake ipasikkal ku sangaw ta ikamuy ya pake matakit ta nonot ku, petta magamid kid sangaw nga ange mamalentud ta atubang muy.

10 "A gafu ta kinurug muy ya uhohug ku tekamuy nga magattam ta zigat na pangurug muy a ilillik ta kam hapa sangaw ta kadakalan na zigat nga dumatang ta ngamin paglelehutin, te yen sangaw ya pangparubak ta ngamin kiden awan mangurug. 11 Tanagay na ya angek tekamuy, a pake itug muy mantu ya pangurug muy, a awemuy hapa paayayyaw petta awemuy sangaw melogot ta isagolyat ku tekamuy. 12 A ya ngamin kiden mangabak ta dulay a pake itunglak ku kid sangaw ta kuman na arigi ta bali na Namaratu ewan, petta aweda sangaw maazi addet ta addet. A imarkak hapa sangaw ya bagu en na ngagan ku ta tagtakday tekid, kumanen hapa ta ngagan na Namaratu ewan, ikid na ngagan na ili na Namaratu nga umakban sangaw magafu ta langit. Yen sangaw ya Bagu na Ili na Herusalem.

13 "A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden," kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Laodisya

14 A ya nepesurat na hapa ta daddoban kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili na Laodisya a intu yan:

"Iyak ya awan magtulad, te iyak ya mekatalak nga mangipasikkal ta kustu, ikid na nangigafu ta ngamin kiden pinaratu na Namaratu ewan. 15 A ya amuk hapa tekamuy gafu ta tarabaku muy a kuman na matabeng kam teyak. A mapmappya ta awemuy mangurug ammi ta ape mangurug kam. 16 Ammi gafu ta matabeng kam a ilutab ta kam. 17 A ibar muy haman ta maba-nang kam, ikid na mappya la ngamin kasasaad muy gafu ta awan pulus ta pagkurangan muy. Ammi ta kakurugan a awemuy haman amu ta kakallak kam ta kuman na nadisgrasya en, te kuman kam na pobre, ikid na daram, ikid na nauhagan. 18 Ya tabarang ku mantu tekamuy a e kam mina teyak nga gumatang ta kakurugan na balituk, ikid na furaw na ga-gamit, ikid na uru na mata muy, petta maba-nang ya kahalwa muy, a matappanan ya liwat na bari muy, a makaita kam hapa.

19 "Ibar ku yen tekamuy, te ya ngamin kiden iddukan ku a ihuyak kid, ikid na tabarangan ku kid, a mappya mantu ta afuran muy ya magbabawi. 20 A pake nonotan muy yan! te itta yak na ta irwangan muy nga mangbar tekamuy. Am itta ya makadangag ta ngahal ku ikid na magpadulot teyak a magdulotak hapa, a makiatubangak tentu. 21 A ya ngamin kiden mangabak ta dulay a isipat ku kid nga makipagturay teyak, petta parigan dak hapa ta pakipagturay ku te Damaken gafu ta pangabak ken.

22 "A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden," kunna.

4

Ya Naita Ni Hwan Ta Langit

1 A ta kabalinan na a naglipayak, a itta ya kuman na irwangan nga sehahukat ta langit, a nadangag ku ha ya ngahal na nagbida en teyak ta damo, a kuman na amaryung ya ngahal na.

"Gimon kan ta isin, te ipaitak hapa teko ya dumatang para," kunna.

2 A ka-ma la napasinapānak ta Kahalwa na Namaratu, a kuman na itta yak na ta langit, a naitak ya imatuttud ta agtuttudan na ari. 3 A pake makillat ya bari na en ta kuman na ispot kiden batu nga madakar ikid na darag. A itta hapa ya hunglun ta lehut na agtuttudan na en, ammi medyo azul ta kuman na batu na esmeralda. 4 A itta hapa ya dwafulu appat na lala-laay nga gituttudan, te linehut da ya ari en, a tagtakday kid hapa ta kuman na agtuttudan na ari. Sa magbarawasi kid ta dipuru furaw, a nagsangngat kid hapa ta balituk. 5 A sangaw magaldug hapa ya kilat ikid na masikan na dalak ta agyan na agtuttudan na ari en, a itta hapa ya pitu na hilag ta atubang na nga umal-alzub, te yen kid ya pakaitan ta Kahalwa na Namaratu nga makapangwa ta ngamin.

6 A ta atubang na ari en a itta hapa ya bebay nga kuman na sarming, te pake mali-mang. A ta bikat na en hapa itta ya imatayuk ta appat na kuman na ayam nga seangat ta kada suli na agtuttudan na ari en. A addu hapa ya mata da ta ngamin atubang da ikid na addag da. 7 A ya takday ayam a kuman na bari na tigre, a kuman na baka ya mekaduwa en, a ta mekatallu

en itta ya kuman na mukat na tolay, a ya mekappaten a kuman na hukkawen nga imubbar. 8 Ammi sepayak kid ngamin, te tagannam kid hapa ta payak. A addu hapa ya mata da maski ta sirat na payak da. A aweda haman magimmang magkakansyon ta araw pase hiklam;
“Mappya la mappya ya Dafu tamin Namaratu nga makapangwa ta ngamin.
Intu la ya Dyos ta idi,
a intu hala ta ayanin,
a intu hala sangaw ya umange,” kunna kansyon da.
9 A am kada dayawan da ya itta ta agtuttudan na ari nga matolay la magnayun, 10 a sa maggagindan hapa magtumag ya dwafulu kiden appat nga lala-laay ta atubang na en, a azin da hapa ya sangngat da kapye da itabnak ta atubang na en, a magkakansyon kid na hapa:
11 “O, Afu Dyos mi, awan ta meatad mi nga megitta teko
am bakkan la ta pangdayaw mi ta kalalakim ikid na pakapangwam.
Te iko haman ya gafu na ngamin,
a iko ya makāuray ta pakapadday da ikid na katolay da,” kun na kansyon da.

5

Ya Kalneru En Nga Nakaukad Ta Papel

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak hapa ya papelen nga nalukut nga inibbalan na ari en, a nasuratan hapa ya nagdwaakub, ammi nalehutan ta pitu na dirkat petta awena maukadan. 2 A sangaw naitak hapa ya masikan na anghel nga nagayag ta masikan:
“Inya ya itta turay na nga mangazi ta dirkat kiden, petta maukadan ya papelin,” kunna,
3 ammi awan haman ta makkamu ta ngamin langit ikid na lutak, ikid na umag na lutak nga mang-ukad ta papelen. 4 A nakatangtangitak na hapa te awan ta naapagan da ta mang-ukad ikid na mangbasa ta papelen. 5 Ammi tinabtabang nak hapa na takdayen la-laay.
“Awem na la magtangit, te itam, itta ya Akkimohayan na Tribu na Huda nga simsima ni mina Ari en Dabid. Intu ya makkamu mangazi ta dirkat kiden ikid na mang-ukad ta papelen, te intu ya nangabak ta pasi na,” kunna teyak.
6 A itan ku ya netuldu na en a kalneru haman nga imatayuk ta nagtatangnganan na ari en ikid na appat kiden ayam ikid na lala-laay kiden, ammi itta hapa ya bigad na ta kuman na bigad na atangen nga pinarti da. A pitu ya tarkud na kiden, kumanen hapa ta mata na kiden. Ammi ya mata na kiden ya pakaitan ta Kahalwa na Namaratu nga makapangwa ta ngamin, ikid na makkamu ta ngamin makmakkwa ta ngamin paglelehutin. 7 A imabikan ya Kalneru en ta ari en, a ginawat na ya papelen ta kamat na en. 8 A ta nepanggawat na ta papelen a nagtatumag na hapa ya appat kiden ayam ta atubang na Kalneru en, a dinayawan da. Kumanen hapa ta dwafulu kiden appat nga lala-laay, ammi tagtakday kid ta kuman na gitara ikid na diyug nga balituk, a napannu ya diyug da kiden ta kuman na hutaw nga naapang, a magasok. A ya asok na hutawen ya keangarigan na pakimallak na tolay na kiden na Namaratu.
9 A sa nagkakansyon hapa ya lala-laay kiden ta bagu na kansyon ta Kalneru en:
“Iko la, Afu, ya amu mi ta makaalap ta papelen nga nalukut,
ikid na mangazi ta dirkat na kiden.
Te iko ya nasi,
a ya dagam ya nepangsakam ta tolay kiden na Namaratu
ta ngamin kiden nasyon ikid na lugar ikid na ngamin kiden agsitang.
10 A pinagbalim kid ta padi na Namaratu,
petta makipagturay kid hapa tentu ta ngamin paglelehutin,” kunda.
11 A sangaw naglipayak, te nadangag ku ya ngaral na adaddu na anghel. Aweda haman mabilang, te nasurok ta rinibribu kid. A kinalihung da ya ari en, ikid na appat kiden ayam, ikid na lala-laay kiden. 12 A nagkakansyon kid hapa ta masikan:
“Malalaki ya Kalneru en nga pinapasi da.
Intu la ya amu mi nga dayawan mi ta ngamin pangdayaw,
te itta ya ngamin tentu nga pakapangwa, ikid na pagba-nang,
ikid na kalalaki, ikid na kasikan, ikid na bendisyon” kun na kansyon da.
13 A sangaw tumubbat hapa ya ngamin kiden seangat ta langit, ikid na lutak, ikid na umag na lutak, ikid na umag na bebay, te sa magkakansyon na ya ngamin kiden pinaratu na Namaratu:
“Madaydayawan ya itta ta agtuttudan na ari,
ikid na Kalneru en ta ngamin pangdayaw.
“Ikamuy la, Afu, ya malalaki magturay ikid na dayawan mi addet ta addet,” kunda.
14 A sangaw tumubbat hapa magdayaw ya appat kiden ayam. **“On ay!”** kunda. A nagtatumag hapa ya lala-laay kiden nga magdayaw.

6

Ya Pangazi Na Ta Dirkat Kiden

1 Itan ku ha ya Kalneru en a azin na ya napolu en dirkat ta papelen nalukut, a

nagayag na hapa ya takday ayam ta kuman na adug na dalak. **“E kan,”** kunna.
2 A nepagka-mak la ya nagtakay ta furaw
na kabayu nga sehutug, a inatadan da
hapa ta sangngat na, te yen ya pakaitan ta
pangabak na, a umange makigubat ikid na
mangabak ta katapil na kiden.
3 A tentu en ha nangazi ta mekaduwa en
dirkat ta papelen a dadangagan ku hapa
ya ngaral na mekaduwa en ayam, te **“E
kan,”** kunna. 4 A limattog ha ya nagtakay
ta kabayu nga pake darag. A inatadan da
hapa ta dakal na kampilan, kapye na nedob
nga ange mamadday ta gubat ta ngamin pa-
glelehutin, petta magimpappapasi ya tolay
kiden.
5 A tentu en ha nangazi ta mekatallu en
dirkat a **“E kan,”** kunna ha na mekatallu en
ayam. A limattog ha ya nagtakay ta ngisit
na kabayu, a nagibbal hapa ta agkilun. 6 A
ka-ma la itta ya nagayag ta agyan na appat
kiden ayam:

> “Ya itandam ta tangagaw a tākaltek na
> baggat, ammi am mait a tallu kaltek,
> ammi awem ulin ya paga na mantika ikid
> na binarayang,” kunna ta magtakayen.

7 A tentu en ha nangazi ta mekappaten
dirkat a nadangag ku hapa ya nebar na
mekappaten ayam, te **“E kan,”** kunna hapa.
8 A limattog ya nagtakay ta kabayu nga
medyo ngila. A ya ngagan kan na nag-
takayen a Pasi, a dumagdag hapa tentu ya
magngaganen ta Tanam. A itta ya turay na
duwa kiden, petta papasin da ya pagkappat
na ngamin kiden tolay ta paglelehutin gafu
ta gubat, ikid na agbabisin, ikid na takit,
ikid na kadwan kiden simaron ta lutak nga
magkan ta tolay.
9 A tentu en ha nangazi ta mekalima en
dirkat a naitak ya angiatangan. A ta ad-
dun na angiatanganen a naitak hapa ya
kahalwa na mangurug kiden nga pinapasi
da gafu ta pangurug da ta uhohug na Nama-
ratu ikid na pangipadangag da te Hesus, 10 a
magayayag kid hapa ta masikan:

> “Ay Afu Dyos mi, iko ya matunung
> na Dyos nga awan mangilogot. A anu
> mabayag ka, Afu, nga mangpa-gang ta
> mamadday kiden ta dulay, petta mebalat
> mina ya pangpapasi da tekami?” kunda.

11 A ya nebar na Namaratu tekid a

> “Magimmang kam la bit addet ta sa
> nedagga tekamuy ya kadwan para na
> kahkahulun muy nga mapapasi sangaw
> ta kuman na ikamuy,” kunna tekid,

yaga inatadan na ya tagtakday tekid ta fu-
raw na ga-gamit.
12 A tentu en ha nangazi ta mekānnamen
dirkat, a ka-ma la naglunig ta masikan,
a pake nagsugiram na ya bilagen, yaga
nagdarag ya hulan ta kuman na daga.
13 A negindan hapa ya bitwan kiden nga
nagkahunnak ta lutak ta kuman na kahun-
nak na mayan na kayu nga nakawanan. 14 A
sangaw lumitap hapa ya langit ta kuman
na pakalukut na papel, a nawawalwag hapa
ya bagetay kiden ikid na fugfugu kiden
ta bebay addet ta naazi kid ta agyan da.
15 A ya akkimohayan kiden ta paglelehutin,
ikid na magturay kiden ta suddalu, ikid
na maturad, ikid na maba-nang, ikid na
ngamin kiden magtagabu pase awan kiden
magtagabu, a sa magtatagu kid ngamin ta
kweba kiden ikid na hahat na batu kiden ta
bagetay kiden. 16-17 A nagayayag kid hapa
ta talaw da, a binaran da ya bagetay kiden
ikid na batu kiden,

> “Igsilan da kami, petta awena kami
> maita na imatuttuden. A tappanan da
> kami, petta awemi mekabat ta pagporay
> na Kalneru en,” kun na ayag da,

A kunna ten ya iayag da, te ye-yen ya
kadakalan na pangpa-gang na Namaratu
ikid na Kalneru en. A itta hud ya maketurad
ta pagporay da.

7

Ya Tolay Kiden Nga Minarkan Na Anghel Kiden

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak
hapa ya appat na anghel nga gitayukan ta
kadadugu na paglelehutin, te gamman da
ya paddad kiden ta amyanan, ikid na aba-
gatan, ikid na lalassangan, ikid na lalam-
madan, petta awan pulus ta paddad ta
ngamin na lutak ikid na talun, ikid na be-
bay. 2 A sangaw itta ya takday para na
anghel nga nagafu ta lalassangan, a inib-
balan na ya pagmarka na ta tolay na kiden
na Dyosewan nga awan masi. A pake ma-
gayag na hapa ya anghelen ta appat kiden
anghel nga nedob nga mangperdi ta lutakin
ikid na bebay.

> 3 “Awemuy bit perdin ya lutakina ikid
> na talun kiden, ikid na bebay kiden, te
> dana markan mi bit ya mukat na tolay na
> kiden na Namaratu ewan,” kunna.

4 A nadangag ku hapa ya bilang na mi-
narkan da, a tagmafulu duwa ribu kid ta
tagtakday na mafulu duwa kiden tribu na
Istralita kiden, petta 144,000 kid ngamin
(mamemfulu duwa ya mafulu duwa ribu),
5 te 12,000 ya minarkan da ta tribu ni Huda,
a 12,000 ta tribu ni Ruben, a 12,000 ta tribu
ni Gad, 6 a 12,000 ta tribu ni Aser, a 12,000 ta
tribu ni Naptali, a 12,000 ta tribu ni Manasa,
7 a 12,000 ta tribu ni Simyon, a 12,000 ta
tribu ni Lebi, a 12,000 ta tribu ni Isakar, 8 a
12,000 ta tribu ni Zabulon, a 12,000 ta tribu
ni Hose, a 12,000 ta tribu ni Bendyamin.

Ya Tolay Kiden Taga Ngamin Kiden Nasyon

9 A ta kabalinan na kumanen naglipayak
a **‘Adadi’!** ta kaddu na totolay kiden; aweda
mabilbilang. Bababang kid taga ngamin
kiden lugar ikid na nasyon, ikid na agsitang,
a gitayukan kid ta atubang na ari en ikid
na Kalneru en. Sa nagbarawasi kid hapa
ta dipuru furaw, a tagtakday kid hapa ta
kuman na don na anaw. 10 A gisaayag kid
ta masikan:
“Madaydayawan ya Dyos tam nga
makkamu ta ngamin, ikid na Kalneru
en, te malalaki kid nga mangikerutan,”
kunda.
11 A tumubbat hapa mangdayaw ya
anghel kiden nga nangkalihung ta ari en
ikid na lala-laay kiden ikid na appat kiden
ayam, te gisatumag kid ta atubang na ari en
a dinayawan da ya Namaratu:
12 “Dayawan mi ka, Afu, te malalaki ka
na Dyos nga seppakapangwa. Mappya
hapa yen, Afu, te iko ya mangatad ta
ngamin bendisyon. Madaydayawan ka,
Afu, addet ta addet,” kunda.
13 A ya uhohug hapa na takday la-laay teyak
a
“Amum de am inya ya tolay kiden nga
magbarawasi ta furaw, ikid na had sin ya
nagafun da?” kunna.
14 “Ay, awek amu, Ser. Iko de ya
makkamu,” kunku hapa.
A ya nebar na teyak a
“Yan kid ya nagafu ta lutak nga nakaat-
tam ta kadakalan na pagzigātān. A nagfu-
raw ya barawasi da kiden, te binaggawan
da kid ta daga na Kalneru en. 15 A yen
ta itta kid sin ta atubang na Namaratu, a
kanayun kid magserbi tentu ta bali na in
ta araw pase hiklam, a intu ya kanayun
pagsigongan da. 16 A awedan sangaw
mazigatan ta bisin ikid na kawan na inu-
man da, ikid na patu na bilag, 17 te itta
ya Kalneru en ta atubang na agtuttudan
na Namaratu a intu ya mangtaron tekid,
a itulud na kid sangaw ta huhunen nga
mangtolay tekid, a Namaratu sangaw ya
mangfurid ta zigu na mata da.” kunna.

8

Ya Mekapitu En Dirkat

1 A ta nepangazi na Kalneru en ta meka-
pitu en dirkat a nagimmang ya ngamin
magsitang ta langit, a awan pulus ta nagsi-
tang addet ta gadwa na oras. 2 A sangaw
naitak hapa ya pitu na anghel nga imatayuk
ta atubang na Namaratu, a inatadan na ya
tagtakday tekid ta kuman na amaryung.
3 A ya mekawalu en nga anghel a nagibbal
hapa ta kuman na palapala nga balituk, a
neatad na tentu ya addu na hutaw nga ma-
bangog am maapang, petta ikihu na ya asok
na hutaw kiden ta pakimallak na ngamin
kiden tolay na Namaratu ta agyan na an-
giatangan na balituk nga itta ta atubang
na Namaratu. 4 A tentu en nangiburud ta
hutaw kiden ta afuyen a timullu ya asok na
en nga nehulun ta pakimallak na mangurug
kiden ta atubang na Namaratu. 5 A sangaw
pinannu na anghelen ya palapala na en ta
bagkang na afuy nga inalap na ta angiatan-
ganen, kapye na nepurwak ya afuy kiden ta
lutak. A kima-ma la hapa ya dalak ikid na
magaldug ikid na kilat ikid na lunig.

Ya Pagsitang Na Amaryung Kiden

6 A ta kabalinan na kumanen a neparan
na pitu kiden anghel ya amaryung da kiden,
te pagsitangan da kid. 7 A ta pagpasitang
na mapolu en a namegafu nagudan ta araru
nga nakihun ta afuy ikid na daga, a naapang
ya pagkatallu na lutaken kontodu kayu ki-
den ikid na kadat kiden. 8 A ta pagpasitang
hapa na mekaduwa en anghel ta amaryung
na en a ka-ma la imalzub ya kuman na
dappug na bagetay, kapye na newasik ta
bebay, a nagbalin hapa ya pagkatallu na
bebay ta daga, 9 a nagpasi ya pagkatallu na
ayam kiden ta bebay, a naperdi ngamin ya
pagkatallu na bapor kiden.
10 A ta pagpasitang na mekatallu en
anghel ta amaryung na en a ka-ma la
imalzub hapa ya dakal na bitwan ta langit
ta kuman na hilag, kapye na nahunnak ta
lutak ta agyan na pagkatallu na karayan ki-
den ikid na huhun kiden. 11 A ya ngagan na
bitwanen a **‘Mapet,’** kunna, a nagpet hapa
ya pagkatallu na danum kiden ta lutakin, a
nagpasi hapa ya addu na tolay nga uminum
ta danum kiden.
12 A ta pagpasitang na mekappaten
anghel ta amaryung na en a nagdullam ya
pagkatallu na bilag ikid na hulan ikid na
bitwan kiden, a nagkafuy ya pagdakar da
petta aweda magdakar ta pagka-lu na araw
ikid na pagka-lu na hiklam.
13 A teyaken hapa naglipay a naitak ya
hukkaw nga umuubar ta tangngan na lan-
git a namillu nagsitang ta masikan:
“Kakallak, kakallak, kakallak sangaw
ya awan kiden mangurug nga magyan ta
lutak. Te sangaw am magsitang ya tallu
kiden amaryung nga tanagay pasitangan
na anghel kiden a pake kakallak kid,”
kunna.

9

1 A ta pagpasitang na mekalima en anghel
ta amaryung na en a naitak ya takday
anghel nga nagafu ta langit, ammi nag-
sunak ta kuman na alislisang na bitwan.
A tentu en nagtabnak ta lutak, a itta hapa
ya tulbik na ta kalab na pake adadalamen
avut. 2 A tentu en nanghukat ta kalab na
avuten a tumurayuk na ya napuskul na
asok nga nagafu ta avuten, a nagsugiram

ya bilag ikid na langit gafu ta asoken. 3 A
sangaw itta hapa ya adaddu na dudun nga
nagafu ta asoken, a tekiden nagtatabnak
ta lutak a itta ya dagat da ta kuman na
dagat na manggagama. 4 Ammi nebar na
Namaratu ta aweda si-gedan ya kadat kiden
ikid na kayu kiden ikid na mula kiden, te
intu la kagatan da ya tolay kiden nga awan
ta marka na Namaratu ta mukat da. 5 Ammi
awena mepalubus ta papasin da ya tolay
kiden, te pagzigātan da kid la abat ta lima
hulan gafu ta dagat da en ta kuman na dagat
na manggagama. 6 A am dumatang sangaw
ye-yan na zigat a ikakayat na tolay kiden ya
masi ammi aweda haman masi.

7 A ya pakaitan na dudun kiden a kuman
kid na kabayu kiden nga pagtakayan na
ange kiden makigubat, te itta ya kuman
na sangngat na balituk ta ulu da, ammi ya
mukat da ya kuman na mukat na tolay. 8 A
itta hapa ya huk da ta kuman na huk na
babbay, a adanuk hapa ya ngipan da ta
kuman na tong na tigre. 9 A ta radang da
hapa itta ya siksik da ta kuman na balayang,
a am imubar kid a pake magsitang ya payak
da kiden ta kuman na pagsitang na adaddu
na kalesa na gubat nga gergeran na kabayu
kiden. 10 Itta hapa ya iffut da ta kuman na
iffut na manggagama, a yen ya agkagat da
petta taltalamanan da ya tolay kiden abat ta
lima hulan. 11 Itta hapa ya ari da nga mag-
turay tekid, a intu ya anitu nga mangtaron
ta adadalamen avut. Abadon ya ngagan
na ta agsitang na Hebreyu, ammi Apalyon
ya ngagan na ta agsitang na Giregu, (a ya
ikayat na uhohugan tekitam a Angapasi).

12 A yen ya addet na mapolu en akattata-
lawan na pagzigātān, ammi itta para duwa
nga dumagdag.

13 A ta pagpasitang na mekānnamen
anghel ta amaryung na en a nadangag ku
ya maguhohug ta agyan na appat kiden
tarkud ta kadadugu na angiatanganen nga
itta ta atubang na Namaratu, 14 a ya ibar na
ta mekānnamen anghel nga nagpasitang ta
amaryung a

"Ubadam ya appat kiden anitu nga ne-
galut ta dakalen karayan nga Karayan na
Yufurates," kunna.

15 A naubadan hapa ya appat kiden anitu, te
dana negalut kid addet ta isin na oras, ikid
na araw, ikid na hulan, ikid na darun, kapye
da naubadan petta ange kid mamapasi ta
pagkatallu na tolay kiden. 16 A nadangag
ku hapa ya mangibar ta kaddu na suddalu
da nga nagtakay ta kabayu, te dwagatut a
milyon* ya bilang da.

17 A ya pakaitan na kabayu kiden ikid na
magtakay kiden nga nagmatakar teyak a
itta ya netappan na magtakay kiden ta bal-
ayang ta radang da nga pake darag ikid na
ngisit ikid na ngila. A ya ulu na kabayu da
kiden a kuman na ulu na leon, a neaswang
da ya afuy ikid na asok ikid na asok na
burbura. 18 A nasi hapa ya pagkatallu na
tolay kiden gafu ta afuyen ikid na asoken
ikid na burbura en nga neaswang da. 19 Te
ya simuk da ya agyan na angapasi da yaga
iffut da hapa, te kuman na ulag seulu ya
iffut da kiden, a yen hapa ya agkagat da ta
tolay kiden.

20 Ammi ya kadwan kiden tolay nga awan
nasi ta isin kid na pagzigātān a aweda
haman nanonot ya magbabawi ta tarabaku
da en nga dulay, te nedulot da la ya maki-
mallak ikid na mangdayaw ta anitu kiden
ikid na sinang dyos da kiden, ammi intu di-
nayawan da ya awan makaita ikid na awan
makadangag ikid na awan makahehit, te
pinadday da kid haman ta balituk ikid na
pirak ikid na baronsi, ikid na batu, ikid
na kayu. 21 A aweda hapa nagbabawi ta
pamapasi da ikid na paganitu da ikid na
pagdalluk da ikid na pangadallaw da ikid
na pagtakaw da.

10

*Ya Anghelen Nga Nangibbal Ta Lalale-
bru*

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya
takday ha na anghel nga seppakapangwa
nga nagafu ta langit. Itta ya hunglun ta utun
na ulu na en, a nahungun ya bari na ta ku-
lam. Nagdakar hapa ya mukat na ta kuman
na bilag, a ya takki na kiden ya kuman na
duwa na arigi nga umagātang. 2 Itta hapa
ya lalalebru sehahukat ta kamat na en. A
nesabbung na ya takday takki na ta bebay, a
ya takdayen takki na ya nelubeg na ta lutak.
3 A sangaw pake nagsitang ta masikan ta
kuman na pagsitang na leon. A tentu en
nagsitang a namempitu hapa nagdalak. 4 A
ta pagsitang na dalak kiden a magge isurat
kun mina ya nebar na dalak kiden, ammi
ginamman nak na takday maguhohug ta
agyan na langit.

"Awem la isurat ya nebar na dalak ki-
den, te melemad," kunna.

5 A ya anghelen nga naitak nga imatayuk
ta bebay ikid na lutak, a inuyad na ya kamat
na ta langit, 6 kapye na nagayag:

"Pagasingan ta Namaratu ewan nga
awan masi ikid na namadday ta lutak ikid
na bebay ikid na langit kontodu ngamin
kiden magyan tekid ta awan na sangaw ta
talantan. 7 Te am kanu sangaw na araw
ya pagsitang na mekapitu en amaryung

* **9:16** A ya takday milyon a intu hala ya mafulu na maribu

a yen kid na araw ya pangibalin na Namaratu ta ngamin gakkad na en nga nelemad na ta idi, ammi dana nepakamu na ta pinaguhohug na kiden," kunna.
8 A sangaw naguhohug ha teyak ya nagsitangen ta langit ta idi:
"Em alapan ya lalalebru en ta kamat na anghelen nga imatayuk ta lutak ikid na bebay," kunna teyak.
9 A umange yak mantu ta anghelen, a inadang ku ya lebru en. A ya uhohug na hapa teyak a
"Alapam na ay, a kanam. Mamit sangaw ta simuk mu ta kuman na tahu, ammi am nalintuk mun a matakit sangaw ya sirat mu," kunna.
10 A ginawat ku mantu ya lebru en ta kamat na en, a kinān ku, a mamit kad ta kuman na tahu, ammi ta nepaglintuk ken a matakit haman ya sirat kin. 11 A sangaw nadangag ku ya maguhohug teyak:
"Mappya ta manglavun ka hapa sangaw, te intu lavunam ya dumatang nga dulay ta addu na tolay ikid na dafu da kiden," kunna.

11

Ya Duwa Na Mangipasikkal

1 A ta kabalinan na kumanen a itta ya nangatad ta sarukud teyak, petta pagrukud ku.
"Em rukudan ya simbaan na Namaratu ikid na angiatangan na en, a bilangam hapa ya ngamin maggagimung,
2 ammi awem rukudan ya bagawen ta lehut na simbaanen, te yen ya meatad ta tolay kiden nga awan makkamu ta Namaratu, a gubatan da sangaw ya ili na Namaratu, te pagyanan da sangaw abat ta tallu darun annam na hulan. 3 A doban ku sangaw ya duwa na mangipasikkal nga magbarawasi ta kustal, a ipasikkal da sangaw ya peuhohug ku tekid addet ta maribu dwagatut annamafulu araw (1260)*," kunna.
4 A ya duwa kiden mangipasikkal nga nebar na teyak, a intu hala ya duwa kiden kayu ikid na duwa kiden hilag nga magindag ta atubang na Dafu na paglelehutin nga binida na aglavunen Zikaraya ta palungu na araw. 5 A am itta sangaw ya mangigakkad ta dulay tekid a apangan da kid sangaw ta afuyen nga iaswang da, te kunna ten sangaw ya pangpapasi da ta makitapil tekid. 6 A gafu ta pakapangwa da en a ilitup da sangaw ya langit petta awena sangaw magudan ta araw na pangipasikkal da, a pagbalinan da hapa ya danum kiden ta daga. A am kanu ya ikayat da a padatangan da hapa ya kompormi na zigat ta lutakin.
7 A am mabalin kid sangaw mangipasikkal a itta sangaw ya pake maporay na simaron nga imuhet ta adadalamen avut, a ange sangaw makitapil ta duwa kiden, a am naabak na kid a papasin na kid hapa.
8 A magyan la sangaw ya bari da kiden ta kalsada ta dakalen ili nga nangpapasin da ta Dafu da en Hesus ta idi, ammi meangarig hapa ye-yen na ili ta kuman na lugar na Sodom ikid na Egipto gafu ta kaddu na liwat na tolay na kiden. 9 A magyan la sangaw ya bari na duwa kiden ta kalsada abat ta tallu araw a gadwa, te awena sangaw ituluk na tolay kiden ta metanam ya bari da, petta itta ya pakaitan na ngamin kiden tolay ta paglelehutin. 10 A pake matalakan sangaw ya awan kiden mangurug nga magyan ta lutak gafu ta pasi na duwa kiden, a gingat-atad kid sangaw gafu ta pagayayat da ta pasi na duwa kiden nga nangpakakallak tekid ta idi.
11 Ammi am nagpasan sangaw ya talluhaw a gadwa a tolayan na kid ha na Namaratu, a magtayuk kid, a pake italaw na kid sangaw na ngamin makaita tekid.
12 A itta sangaw ya magayag tekid ta langit, **"Gimon kanan ta isin,"** kunna sangaw, a timullu kid sangaw ta langit ta umag na kulam, a tatangadan na kid sangaw na katapil da kiden. 13 Kabalinan na igon da a itta sangaw ya pake masikan na lunig, a maperdi sangaw ya pagkafulu na ili in yen, a magpasi sangaw ya pitu ribu na tolay ta lunigen. A ya awan kiden nasi ta lunigen a pake makatalaw kid sangaw, a ibar da sangaw ta pake masikan ya Dyos ta langit.
14 Yen ya addet na mekaduwa en akattatalawan na pagzigātān, ammi alistu sangaw dumagdag ya mekatallu.

Ya Mekapitu En Amaryung

15 A ta kabalinan na kumanen a pinagsitang na mekapitu en anghel ya amaryung na en, a dadangagan ku ya addu na magsitang ta masikan ta langit:
"Nangabak na ya Dafu tamin Namaratu ikid
na pinili na en magturay.
A ta ayanin na i Hesus Kristu ya makākwa
ta ngamin kiden iturayan ta paglelehutin,
a intu la ya magnayun magturay,"
kunda.
16 A ya dwafulu en appat na lala-laay nga sakā makipagari ta Namaratu a nagtatumag kid hapa ta atubang na en mangdayaw tentu.
17 "Mappya hapa yen teko, Afu Dyos, te iko
ya makapangwa ta ngamin.
Iko ya Dyos ta idi, a iko hala ta ayanin.
A matalak kamin teko, te nepaitam ya
kadakal na pakapangwam,

* **11:3** Intu hala ya tallu darun a annam na hulan.

a mamegafun ya pagturay mu ta
ngamin paglelehutin.
18 “Kakurugan ta nakaporay ya awan kiden
mangurug teko,
ammi nepaitam hapa ya pagporay mu
tekid.
A ittan ya araw na pangimbestigar mu ta
nagpasi kiden,
ikid na pangsagolyat mu ta ngamin kiden
pinaguhohug mu,
ikid na tolay mu kiden nga magtalaw
teko nga pobre ikid na naba-nang.
A ayanin hapa ya araw na pangpa-gang
mu ta ngamin kiden nagperdi ta
lutakin,” kunda ta pangdayaw da
tentu.
19 A ta kabalinan na kumanen a
nahukatan ya simbaan na Namaratu ta
langit, a maaita ya lakasa en nga netaratu
na Namaratu ta tolay na kiden. A ta
nekahukat na simbaan na en a nakakilkilat,
ikid na nakadaldalak, a naglunig hapa ikid
na nagararu ta masikan.

12

Ya Pagmatakar Na Babbay Ikid Na Lamag

1 A ta kabalinan na kumanen a nakipaita
hapa teyak ya pakaitan ta langit. Itta ya
babbay nga pake makatulang ya barawasi
na ta kuman na bilag, a kuman na imatayuk
ta hulan. A ta ulu na en a itta ya sangngat
na nga sebitwan ta mafulu duwa na bitwan,
2 ammi tanagay na maganak, a **“Agi, agi,”**
kunna ta takit na paganak na.
3 A sangaw takwan ha ya nakipaita ta
langit, te itta ya pake dappug na lamag nga
darag, ammi pitu ya ulu na ikid na ma-
fulu ya tarkud na, a itta hapa ya kuman
na sangngat na ari ta tagtakday ulu na.
4 Nesi-bat na ya iffut na en a netapal na
ya pagkatallu na bitwan kiden ta langit, a
nagkahunnak kid ta lutak. A sangaw nag-
tayuk ya lamagen ta atubang na babbayen
maganak, te kanan na mina ya anak na
en am imuhet. 5 A naganak ya babbayen
ta lalaki nga mekari magturay ta ngamin
kiden nasyon ikid na tolay ta lutakin ta
masikan na turay. Ammi nelogot ya lama-
gen, te napatullu ya anak na babbayen ta
Namaratu ta agyan na agtuttudan na en.
6 A nakabilag hapa ya babbayen addet ta
lugar nga kawanan na totolay, te magtagu
ta lugaren nga dana neparan na Namaratu
tentu, petta mataronan addet ta maribu
dwagatut annamafulu araw.*
7 A sangaw nagbattak hapa ya gubat ta
langit, te sa nagtatapil ig Migel ikid na sakā
anghel na kiden ta lamagen. Tumubbat
hapa nagtapil ya lamagen ikid na anitu na
kiden teg Migel, 8 ammi naabak kid hala, a
awan na ta lugar da ta langit, 9 a yen ta naazi
kid, a nehunnak kid ta lutak. Ya nagngagan
ta lamag a intu hala ya ulagen ta palungu
araw nga nagngagan hapa ta Dyablo ikid na
Satanas, te intu ya mangayayyaw ta ngamin
tolay ta paglelehutin. A yen ta sa nehun-
nak kid ta lutak, sa ikid na anitu na kiden.
10 A sangaw nadangag ku hapa ya masikan
maguhohug ta langit:
“Nangabak na ya pakapangwa na Nama-
ratu ewan,
a magturay naman na ya pinili na en
Hesus Kristu,
te naabak na ya nangidardarum ta kabagis
tam kiden, a nehunnak na ta lutak,
te kanayun nedardarum na kid ta
atubang na Namaratu ta araw pase
hiklam.
11 Ammi ikid ya nangabak tentu gafu ta
daga na Kalneru en ikid na pangi-
bosag da ta uhohug na en.
A aweda kinenga ya angat da ta pangibosag
da tentu,
te nesagapil da la tentu maski addet ta
pasi da.
12 “Magayayat kanan mantu, ikamuy nga
magyan ta langit.
Ammi kakallak kanan nga magyan ta
lutak ikid na bebay,
te dumagut na tekamuy ya Dyablo Satanas,
a mefulot ya poray na,
te amu na ta assang na ya araw na,”
kunna.
13-16 A gafu ta nehunnak ya lamagen ta
lutak a dinagdag na ya babbayen naganak
ta lalaki, a nangipurdad hapa ya lamagen ta
danum ta kuman na karayan, petta mealud
mina malimat ya babbayen ta danumen.
Ammi inuffunan na lutak ya babbayen,
te nagbangrak, a lumitap ya danumen ta
umag na lutak. A inatadan na Namaratu
ya babbayen ta payak na ta kuman na dap-
pug na hukkaw, petta makaubar addet ta
takday lugar nga kawanan na totolay nga
neparan na Namaratu tentu, petta awena
masi-ged na lamagen, a yen ya nangtaro-
nan na Namaratu tentu abat ta tallu darun
a gadwa. 17 A gafu ta pake nagporay ya
lamagen ta babbayen, a nangunungan na
ya kadwan kiden anak na petta makitapil
tekid, te ikid ya mangurug ta ibar na Na-
maratu ikid na mangipasikkal ta damag ni
Hesus. 18 A nagtayuk ya lamagen ta pingit
na bebay.

13

Ya Simaron Nagafu Ta Bebay

1 A sangaw naitak ya pake kahighigalan
na simaron nga imuhet ta bebayen. Pitu

* **12:6** Intu hala ya tallu darun a annam na hulan.

ya ulu na ikid na mafulu ya tarkud na, a itta hapa ya sangngat na ari ta tagtakday tarkud na. A nasuratan hapa ya tagtakday ulu na ta kuman na ngagan na Dyos, te pasilan na ya kasasaad na Namaratu. 2 A kuman na dappug na atu ya simaronen nga naitak, ammi takwan ya takki na kiden te kuman na takki na mungaw, ammi dadappug hapa, a adanuk hapa ya lu na kiden. A ya simuk na en hapa a kuman na simuk na leon. A ya simaronin yan ya inatadan na lamagen ta kalalaki na ikid na pakapangwa na, petta intu ya magturay ta ngamin iturayan na lamagen. 3 A ta kuman na naitak a itta ya dakal na bigad ta takdayen ulu na simaronen, a yen ya pakalasinan ta nasi ta idi, ammi gafu ta nagmappyan ya bigad na en a natolay hala. A gafu ta kumanen a dumagdag ya ngamin tolay ta simaronen ta pagpaka-lat da tentu. 4 A daydayawan da hapa ya lamagen gafu ta pakapangwa na en nga neatad na ta simaronen, yaga dayawan da hapa ya simaronen.

"Inya hud ya megitta ta simaronen, itta hud ya makabalin nga mangabak tentu," kunda.

5 A pinagsikan hapa na lamagen ya simuk na simaronen petta maguhohug ta maparayag ikid na dulay na uhohug, a nepalubus hapa magturay ta lutak addet ta tallu darun a gadwa. 6 A awena nagimmang mamadpadulay ta Namaratu, te pinadpadulay na ya ngagan na kontodu tolay na kiden nga pagyanan na ta langit. 7 A nepalubus hapa na Namaratu ta pa magturay la bit ya simaronen ta ngamin kiden tolay ta ngamin kiden lugar ikid na agsitang, petta pakākāllakan na hapa ya tolay kiden na Namaratu. 8 A gafu ta kumanen a sa magdayaw ya ngamin kiden tolay ta simaronen, fwera ta tolay kiden nga dana nelista ta lebru na Kalneru en nga napapasi, te ta awena para la nekapadday na paglelehutin a dana nesurat ya ngagan da ta lebru na en petta maatadan kid ta magnayun na angat.

9 A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy yan:

10 Am inya sangaw ya mebalud gafu ta
awena makidafu ta simaronen a timuluk la mebalud.
A am inya sangaw ya mapapasi gafu ta
awena makidafu ta simaronen a timuluk la mapapasi.
A yen ta pake maturad mina ya tolay kiden na Namaratu, petta idulot da la ya pangurug da.

Ya Simaronen Nga Nagafu Ta Lutak

11 A sangaw naitak ya takwan na kahighigalan na simaron nga imuhet ta lutak. Duwa ya tarkud na ta kuman na tarkud na kalneru, ammi magsitang ta kuman na agsitang na lamag. 12 A ye-yen hapa ya pinatudunan na napolu en simaron nga sebigad ta idi ammi nagmappyan, te neatad na ya turay na en tentu, petta intu ya kuman na pinakabari na. A persan na ya ngamin tolay, petta dayawan da ya napolu en simaron. 13 A itta hapa ya pakapangwa na napozanen simaron petta palattogan na ya addu na pakaitan nga masikan nga pagpaka-latan na tolay kiden, te maski paghunnakan na ya afuy ta lutak nga magafu ta langit petta maita na ngamin tolay. 14 A gafu ta palattogan na kiden nga pakaitan a maayayyaw na hapa ya ngamin kiden tolay nga magyan ta lutak nga awan mangurug, petta mamadday kid ta sinang simaron ta kuman na kagitta na napolu en simaron nga sebigad.

15 A gafu ta pakapangwa na en hapa a ihuga na ya angat na sinang simaronen petta matolay ikid na makauhohug ikid na makapapasi ta ngamin kiden tolay nga awan mangdayaw tentu. 16 A ya ngamin kiden tolay nga ata-nang ikid na alinnak, ikid na maba-nang ikid na pobre, ikid na magturay ikid na magtagabu a sa persan na kid sangaw nga mamarkan ta ziwanan na kamat da ono mukat da, 17 pettam kumanen awan sangaw ta makalaku ikid na makagatang am awan tentu ya marka na ngagan na simaronen ono bilang na ngagan na.

18 A ya malalaki en magnonot a mappya ta pake lavunan na mina am anu ya ikayat na uhohugan na numero na ngagan na, te ngagan hala na tolay, a 666 ya numero na.

14

Ya Kalneru en Ikid Na 144,000

1 A sangaw tumangadak a naitak ha ya Kalneru en nga imatayuk ta kinan da en Bagetay Zayon, a nehulun hapa tentu ya 144,000 kiden tolay, a nasuratan hapa ya tagtakday mukat da ta ngagan na Kalneru en ikid na ngagan na Dama na en. 2 A dadangagan ku hapa ya masikan na adug ta kuman na dakal na tapaw ikid na dalak, ammi pake dangagan ku a adaddu kid na magkansyon ikid na maggitara. 3 A gisakansyon kid hapa ta bagu na kansyon ta atubang na Namaratu, ikid na appat kiden ayam, ikid na lala-laay kiden. A awan ta makkamu ta kansyon da en fwera la ta 144,000 kiden, te nekaru na Kalneru en ya liwat da kiden. 4 Ye-yen kid na tolay ya awan nakaliwat ta Kalneru en ta kuman na mangadallaw, te aweda ikayat medagga ta takwan, am awa dagdagan da la ya Kalneru en ta maski had ya eyan na. Yen kid ya sinaka na Kalneru en, a neatad da ya bari

da ta Namaratu ikid na Kalneru en. 5 A
awan pulus ta uhohugan da ta awan kustu,
te pake matunung kid la.

Ya Damag Na Tallu Kiden Anghel

6 A sangaw naitak ya takday anghel nga
umuubar ta utun, a ipadangag na ya Damag
ni Hesus nga awan mauli ta awan kiden
mangurug nga magyan ta lutakin, petta
maski am anu ya katolay da ikid na agsitang
da, ikid na gubyernu da a pake madangag
da. 7 A masikan hapa ya pangbar na tekid,

"Magbabawi kanan, a mangurug
kanan ta Namaratu, te tanagay na ya
araw na pangpa-gang na ta makaliwat.
A mappya ta dayawan muy, te intu ya
namadday ta langit ikid na lutak ikid na
bebay pase ngamin kiden pagafun na
danum," kunna.

8 A tumubbat hapa magsitang ya
mekaduwa na anghel,

"Naperdin ya ili na Babilonya, pinerdin
na Namaratu ya kadakalanen na ili, te
ya umili kiden ya nangayayyaw ta kad-
wan kiden tolay ta kuman na nangpag-
ilellaw, petta mekabkabat ya tolay kiden
ta pakikadallaw da ta takwan na dyos,"
kunna.

9 A sangaw tumubbat hapa ya mekatallu
na anghel,

"Am itta sangaw ya makidafu ikid na
mangdayaw ta maporayen simaron ikid
na sinang simaronen, ikid na magpa-
marka ta mukat na ono kamat na, 10 a Na-
maratu hapa sangaw ya magporay tentu,
a penuman na hapa sangaw ta kuman na
binarayangen nga mangpa-gang tentu, te
kuman na iburud na sangaw tentu ya
pagporay na nga awan pulus ta laok, te
pake masikan la.

"A pake kakallak kid hapa sangaw gafu
ta afuy ikid na burbura, a buyan na kid
hapa na Kalneru en ikid na anghel kiden.
11 Te maski araw ikid na hiklam aweda
mabannayan ta pagzigātān da, gafu ta
pangdayaw da en ta simaronen ikid na
sinang simaronen, ikid na pagpamarka
da en ta ngagan na en tekid. A awena san-
gaw magimmang na afuyen nga mangpa-
gattam tekid addet ta addet," kunna.

12 A yen mina ya pangnonotan na tolay na
kiden na Namaratu, te am idulot tam ya
pangurug tam ta uhohug na Namaratu ikid
ni Afu Hesus a attaman tam la bit ya du-
matang tekitam gafu ta awetam pakidafu ta
simaronen.

13 A ta kabalinan na kumanen a nadangag
ku ya maguhohug teyak ta langit:

"Isurat mun yan. Mamegafu ta ayanin
a nagāsāt ya ngamin kiden masi nga man-
gurug te Afu Hesus," kunna.

"On, kustu," kunna hapa na Kahalwa
na Namaratu teyak, "Nagāsāt kid te mag-
immang kid na ta ngamin banbannag da,
te yaga masagolyatan kid hapa sangaw ta
tinarabaku da," kunna.

Ya Pakauknud Na Itta Kiden Ta Lutakin

14 A sangaw itan ku a itta ya furaw na
kulam, a pagtuttudan na Tolayen Taga Lan-
git, a nagsangngat hapa ta balituk, yaga
nagibbal hapa ta matadam na kumpay. 15 A
sangaw limattog ya takday anghel nga na-
gafu ta umag na simbaan na Namaratu, a
binaran na ya imatuttuden ta kulamen,

"Aran, maggapas kan, te dumatang na
ya araw na aggapas, te nalutun ya ammay
kiden ta lutakewan," kunna.

16 A newaradiwad na ya kumpay na en ta
lutaken, a nabalin na nagapas ya mayan na
lutakin.

17 A sangaw imuhet ya takday para na
anghel ta simbaanen ta langit, a nagibbal
hapa ta matadam na palataw. 18 A du-
magdag para ya takday anghel nga nagafu
ta agyan na angiatanganen. Yen hapa ya
makkamu ta afuy, a binaran na hapa ya
anghelen nga nagibbal ta palataw,

"Aran, e kan magpa-pat ta unas kiden ta
lutak, te mabalin kid na malutu," kunna.

19 A newaradiwad na ya palataw na en
ta unas kiden, te kuman na unas ya tolay
kiden nga awan mangurug, a sa inuknud
na kid petta iange na kid ta kuman na ag-
dapilan na Namaratu, petta mapa-gang kid.
20 A sa napapasi kid ta lawan na ili ta ag-
dapilan na Namaratu, a nagarut ya daga da
kiden ta kuman na karayan addet ta 320 na
kilumetru, a adalam hapa addet ta awang
na kabayu.

15

Ya Pagpazigat Na Anghel Kiden

1 A ta kabalinan na kumanen a nakipaita
teyak ya takwan na pakaitan ta langit
nga pake pagpaka-latan, te itta ya pitu na
anghel, a ikid hapa ya makkamu mangibu-
rud ta pitu na pagzigātān ta tolay kiden ta
lutak. A am nabalin na sangaw ye-yen kid
na pagzigātān a yen sangaw ya addet na
pangpa-gang na Namaratu. 2 A itta hapa ya
naitak ta kuman na bebay nga kuman na
nekihu ya sarming ikid na afuy. A ta pingit
na bebayen a gitayukan hapa ya ngamin
kiden tolay nga nangabak ta simaronen
ikid na sinang simaronen, te aweda nag-
pamarka ta numero na ngagan na en. A
tagtakday kid hapa ta kuman na gitara nga
neatad na Namaratu tekid. 3 A gisakan-
syon kid hapa ta kansyon ni Mosesen nga
tagabu na Namaratu ta idi ikid na kansyon
na Kalneru en. A kunna sin ya uhohug na
kinansyon da en:

“O Afu Dyos nga makapangwa ta ngamin,
a dakal ikid na malalaki, Afu, ya ngamin tarabakum.
Iko la, Afu, ya Kadakalan na Ari nga magturay ta ngamin,
a mappya ikid na kustu ya ngamin iningwam.
4 “A inya hud para ya awan magtalaw ikid na magdayaw teko, Afu,
bakawa iko la ya mappya.
A sa ange sangaw teko ya ngamin tolay, petta dayawan da ka, Afu,
te naita da ya kappya na ngamin kiden tinarabakum,” kun na kansyon da.

5 A ta kabalinan na kumanen a naitak ta naukadan ya mayor na silid na Namaratu ta simbaan na en ta langitewan. 6 A limattog na hapa ya pitu kiden anghel nga mangiburud ta pagzigātān ta lutakin. Sa nagbarawasi kid ta pake furaw, a nagbanda kid ta ga-gamit nga pake makillat ta kuman na balituk. 7 A ya mekappaten ta ayam kiden nga itta ta bikat na ari en a enna nesaned ya diyug nga balituk ta tagtakday ta pitu kiden anghel. A ya tagtakday diyug da a napannu ta pagporay na Namaratu ewan nga awan masi. 8 A magananwan la a napannu hapa ya simbaanen ta asok gafu ta kalalaki na Namaratu ikid na pakapangwa na en, a awan ta makasarok ta simbaanen addet ta kabalin na pitu kiden pagzigātān nga iburud na pitu kiden anghel.

16

Ya Diyug Na Pagporay Na Namaratu

1 A sangaw nadangag ku hapa ya masikan magayag ta umag na simbaanen, te doban na ya pitu kiden anghel.

“E kanan, te emmuy iburud ya pagporay na Namaratu ta lutakewan nga itta ta diyug kidina,” kunna.

2 A umangen ya takday anghel, a neburud na ya mayan na diyug na en ta lutak, a sa naggagurid na ya tolay kiden nga namarkan ya mukat da ta numero na simaronen ikid na nagdayaw ta sinang bari na en. A pake matakit ikid na mahuyuk ya gurid da kiden.

3 A sangaw enna neburud na mekaduwa en anghel ya mayan na diyug na en ta bebay. A nagbalin ya bebayen ta daga, ta kuman na daga na nasi. A sa nagpasi ya ngamin kiden ikan ikid na ayam ta bebay.

4 A sangaw enna neburud na mekatallu en anghel ya mayan na diyug na en ta ngamin kiden karayan ikid na wer ikid na ubbug, a sa nagbalin ya ngamin danum da kiden ta daga. 5 A nadangag ku hapa ya uhohug na anghelen nga manaron ta danum kiden:

“Matunung ka hala, Afu Dyos, te iko ya Dyos ta idi,
a iko hala ta ayanin.
A kustu hapa ya pangpa-gang mu ta isin kid na tolay,
6 te yen kid ya nangpagarut ta daga na tolay mu kiden ikid na pinaguhohug mu kiden ta idi.
A ta ayanin a pinenum mu kid hapa ta daga.
A yen ya mappya na balat,” kunna.

7 A itta hapa ya tumabbag ta agyan na angiatanganen:

“On, Afu Dyos, iko ya makapangwa ta ngamin, a mappya ikid na kustu ya ngamin pangpa-gang mu,” kunna.

8 A sangaw enna neburud na mekappaten anghel ya mayan na diyug na en ta bilag, a pake nadaggan ya patu na en addet ta naapang ya tolay kiden ta patu na en. 9 Ammi maski naap-apang kid ta patu na bilagen aweda haman nagbabawi, ikid na aweda nebosag ya kalalaki na Namaratu nga makkamu ta isin kid na pagzigātān awa pinaliwatan da hud la.

10 A sangaw enna neburud na mekalima en anghel ya mayan na diyug na en ta agtuttudan na simaronen, a nagsugiram na ya ngamin kiden lugar ta pagturayan na simaronen, a nginalngal na tolay kiden ya hila da kiden gafu ta zigat da. 11 Ammi aweda haman nagbabawi ta liwat da kiden, te pinadpadulay da la ya Dyos ta langitewan gafu ta gurid da kiden ikid na takit da kiden.

12 A sangaw enna neburud na mekānnamen anghel ya mayan na diyug na en ta karayan na Yufurates, a nabbasan na petta makadakit ya ngamin armado na ari kiden nga magafu sangaw ta lalassangan. 13 A sangaw naitak ha ya lamagen, ikid na simaronen nga imuhet ta bebay ta idi, ikid na simaronen nga imuhet ta lutak ikid na mangisaned ta laddud ni Satanas. A imuhet hapa ya matapang na anitu ta simuk na tagtakday tekid ta kuman na bulprag. 14 A itta hapa ya pakapangwa da, petta ihuga da ya pagpaka-latan. A enda hapa agagayan ya ngamin kiden ari ta paglelehutin, petta sa magkakampat ya ngamin kiden suddalu da ta takday lugar, petta ange kid makigubat ta Namaratu. 15-16 A ya ngagan na lugaren nga pagkakampatan da sangaw a ‘Armagidon,’ kunna ta agsitang na Hebreyu. A yen sangaw ya lugar na pakilabanan da ta Namaratu ewan, te yen sangaw ya kadakalan na araw na pakilaban na Namaratu tekid. A ya uhohug hapa ni Hesus a

“Dangagan muy, te pagka-ma muy sangaw ya datang ku ta kuman na ange na tulisan. A pake nagasgāsāt sangaw ya sehahukal ikid na sebarawasi nga

mangipa-na teyak ammi ta masidugen
ikid na awan nagbarawasi," kunna.
17 A sangaw ta pangipurwak na mekapitu
en anghel ta mayan na diyug na en a pehu-
lun na ta paddad, a itta ya masikan nagsi-
tang ta simbaanen ta agtuttudan na Nama-
ratu. **"Nabalin na,"** kunna. 18 A ka-ma la
nagsitang hapa ya kilat kiden ikid na dalak
kiden, a naglunig hapa ta pake masikan. A
yen sangaw ya kadakalan na lunig addet ta
nekaparatu na tolay kiden, 19 te naggungay
ya lutak ta ili na Babilonya nga kadakalan
na ili addet ta nagtallu ya nagyanan na ili
en. A negindan hapa naperdi ya ngamin
kiden ili ta paglelehutin, te yen ya balat na
Namaratu ta ili na Babilonya, a sa ipenum
na ya ngamin pagporay na tekid. 20 A sa lu-
mitap hapa ya fugfugu kiden ta bebay, ikid
na bagetay kiden ta lutak. 21 A naggagindan
nagkahunnak ya dadappug kiden araru ta
tolay kiden, taglimafulu kilu ya kadammat
da, ammi pinadpadulay da la ya Namaratu
gafu ta araru kiden, te akattatalawan ye-
yen na zigat.

17

Ya Babbayen Nga Nagtakay Ta simaron

1 A sangaw umange hapa teyak ya tak-
dayen anghel nga nagibbal ta diyug, a ya
nebar na teyak a

"E ka sin, te ipaitak teko ya babbayen
nga makikadallaw ikid na pangpa-gang
na Namaratu tentu, ammi intu hala ya
kadakalan na ili nga nesaad ta nagmin-
angan na addu na karayan," kunna.

2-3 A inalap na anghelen ya kahalwak ta
pake adayu na lugar nga adayu ta tolay,
a yen ya nagyanan ku teyaken nakaita ta
babbayen, a nagtakay hapa ta pake darag
na simaron nga maporay. A ya uhohug para
na anghelen teyak a

"Ya babbayewan ya pangadallawan na
ari kiden ta paglelehutin, a kuman na
nellaw hapa ya ngamin tolay ta bina-
rayang na pakikadallaw na en tekid,"
kunna.

A ya simaronen nga nagtakayan na bab-
bayen a pitu ya ulu na ikid na mafulu ya
tarkud na, a napannu hapa ya bari na en ta
addu na ngagan na Dyosewan, te ikayat na
gubatan ya kasasaad na Namaratu. 4 A ya
babbayen hapa a nagbarawasi ta kuman na
burik na ubi ikid na pake darag. A napannu
hapa ya barawasi na en ta magdaduma na
magadildilab ta kuman na balituk ikid na
ispot kiden batu. A kuman na mangigawat
hapa ya babbayen ta paginuman na balituk,
ammi napannu haman ta ngamin kadu-
layan, te intu ipenum na ya pakikadallaw
na. 5 A nesurat hapa ya ngagan na bab-
bayen ta mukat na en:

BABILONYA KADAKALAN HINA NA
NGAMIN MAKIKADALLAW IKID NA
MAMADDAY TA NGAMIN DULAY

Ammi melemad ya ikayat na uhohugan na
ngagan na kiden. 6 A kuman na nellaw
hapa ya babbayen, te pake nagragsak gafu
ta pagarut na daga na pinapasi na kiden,
te bababang ya pinapasi na ta mangurug
kiden te Hesus.

A ta nepakaitak ta babbayen ikid na nag-
takayan na en nga pitu ya ulu na ikid na
mafulu ya tarkud na a **"Ahu, anu panaw
yewan,"** kunku. 7 Ammi ya anghelen nga
naguhohug teyak a pake nepasikkal na ya
babbayen teyak:

"Awem pahig am anu yewan kid, te
pake ipadangag ku teko, petta amum,"
kunna.

8 "A ya simaronina nga nagtakayan na
babbayina a itta ta idi, te awan haman ta
ayanin, ammi tanagay na ha magtoli, te
magafu sangaw ta avuten ta pake umag
na lutakin. A sangaw am lumattog na a
intu sangaw ya dayawan na tolay kiden
nga awan nelista ta nakelistan na mato-
lay kiden ta awena para pakapadday na
paglelehutin. Te am maita da ta limattog
na a

'Imawan haman ta idi a anu kawa-
gan na ta itta ha,' kunda.

"Ammi awena sangaw mabayag, te
mewarad hala sangaw ta pangpa-gang na
Namaratu tentu.

9-10 "A am itta ya mayat makkamu ta ke-
balinan na simaronen nga pagtakayan na
babbayen a mappya ta pake malalaki ya
nonot na, te ya pitu kiden ulu na a yen kid
ya keangarigan na pitu kiden bagetay nga
pagyanan na babbayen, ammi keangari-
gan kid hapa na pitu na ari. Ammi awan
na ya lima kiden, te dana naazi kid na,
a magturturay para la ya mekānnamen.
A awan para la ya mekapitu en, ammi
sangaw am ittan a awena mabayag.

11 "A ya bari na simaronen nga pag-
takayan na babbayen a intu hala ya keang-
garigan na mekawalu na ari, ammi ta idi
a intu hala ya mekapitu ta pitu kiden. A
awan na yen ta ayanin, ammi ta idi itta. A
lumattog hala sangaw kapye na mewarad
ta pangpa-gang na Namaratu tentu.

12 "A ya mafulu kiden tarkud nga
naitam ta simaronen a yen kid ya
pakaitan ta itta sangaw ya mafulu na
ari nga awan para la mesaad ta iturayan
da, ammi makipagturay kid sangaw ta
simaronen abat ta takday la na oras.
13 A tatakday la sangaw ya nonot da, te
idagga da sangaw ya turay da ikid na
kalalaki da ta pagturay na simaronen.
14 A yen kid sangaw ya maghahulun

makilaban ta Kalneru en, ammi intu hala
sangaw ya mangabak tekid, te intu ya
pake masmasikan ammi ta ngamin kiden
ari ikid na ngamin kiden magturay. A ya
ngamin kiden tolay nga pinili na ikid na
inalap na a mesipat kid hapa ta pangabak
na gafu ta aweda mangilogot," kun na
anghelen teyak.
15 A ya binida na en para teyak
"A ya karayan kiden nga naitam nga
magar-arut ta pagyanan na babbayen
makikadallaw a yen kid ya keangarigan
na tolay kiden ta addu na lugar ikid na
maguhohug ta addu na agsitang. 16 Ammi
ya mafulu kiden ari nga meangarig ta
tarkud ta simaronen, a maghahulun kid
sangaw na simaronen, te ikatupag da
sangaw ya babbayen nga makikadallaw,
a sa perdin da sangaw ya ngamin kwa
na, petta magbalin sangaw ta kuman na
nauhagan, yaga afutan da sangaw ya bil-
sag na kapye da sangaw apangan ta afuy.
17 Kumanen sangaw ya tarabakun da, te
Namaratu ya mangpatakday ta nonot da,
te petta maggagitta kid mangatad ta pag-
turay da ta simaronen, pettam kumanen
a sa dumatang sangaw ya ngamin gakkad
na Namaratu addet ta sa mebalin ya in-
uhohug na en.
18 "A ya babbayen hapa nga naitam
ta naperdi a yen ya keangarigan na
kadakalanen na ili nga nakitagabun na
ari kiden ta paglelehutin," kunna.

18

Ya Kaperdi Na Ili Na Babilonya

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya
takwan na anghel nga umakban ta lutak,
te nagafu ta langit. A pake dakal hapa ya
turay na te nadakaran ya lutaken gafu ta
kalalaki na bari na en. 2 A sangaw a nagayag
ta masikan:
"Awan na, awan na ya Ili na Babilonya nga
kadakalan na ili.
Te nagbalin na ta pagyanan na anitu kiden,
ikid na ngamin kiden espiritu nga du-
lay, ikid na mamanuk nga magkan ta
bilsag na nasi.
3 Pina-gang na Namaratu ya ili in
gafu ta sa pinagillaw na ya ngamin tolay
ta binarayang na pakikadallaw na en
tekid,
a gafu ta pinagliwat na hapa ya magturay
kiden ta pakikadallaw na tekid,
te pinagba-nang na hapa ya maglaku
kiden gafu ta pagkaragāt na tolay ki-
den ta pakikadallaw na en tekid,"
kun na anghelen teyak.
4 A sangaw nadangag ku hapa ya takwan
na maguhohug ta langitewan:
"Ikamuy nga tolay ku, umadayu kanan ta
makikadallawina,
petta awemuy mekabkabat ta liwat na
kidina ikid na pangpa-gang ku tentu,
5 te nahuttul na ya liwat na kiden abat ta
langit,
a iparan na Namaratu ya pangpa-gang
na tentu.
6 "Aran, ibalat muy na ya liwat na ili ina,
te atadan muy ta kuman na neatad na
ta kadwan,
ammi doblen muy ya pangpa-gang muy
tentu,
te ya dulayen nga nepenum na ta kad-
wan a masmasikan ya ipenum muy
tentu.
7 Am anu ya kasikan na pagparayag na ikid
na pagragsak na ta idi
a kuman en hapa ya iatad muy ta zigat
na ikid na damdam na,
te kuga maparayag ya nonot na.
'Anu hud ya burungan ku bakawa
ari yak haman na babbay, a awek
haman nabalu, te addu ya lālākik ki-
den," kunna.
8 "A yen ta gulpe sangaw ya ngamin kiden
zigat na,
te sa maggagindan ya bisin, ikid na
pasi, ikid na damdam ta takday la na
araw.
A maapang sangaw ta afuy, te masikan ya
Namaratu nga mangpa-gang tentu,"
kun na anghelen teyak.
9 A pake madamdam mantu sangaw ya
ari kiden nga nangkadallaw tentu ikid na
nakipagragsak tentu, te am maita da san-
gaw ya asok na ili en a pake makatangtangit
kid na. 10 A umadayu kid hapa sangaw
tentu nga makatangtangit, te yaga magbu-
rung kid sangaw ta mekabkabat kid hapa ta
pangpa-gang na Namaratu ta ili en.
"Agayoy, agayoy, ta ili tamewan nga
Babilonya. Piga la ya pangpa-gang na
Namaratu tentu, pade awa malalaki na
ili," kunda sangaw.
11-13 A makatangtangit hapa sangaw ya
maglaku kiden, te awan na sangaw ta
gumātāng ta ilaku da nga balituk, ikid na
pirak, ispot na batu, perlas, ga-gamit, ban-
gog, kayu, tulang, baronsi, landuk, kanela,
rikado, binarayang, denu, arena, baggat,
baka, kalding, kabayu, lugan, yaga tolay
para nga pagtagabun da. 14 (-) 15 * Ta idi
a nagba-nang kid ta ngamin kiden nelaku
da ta tolay kiden ta ili na Babilonya, ammi
sangaw gafu ta naperdin ya ili en a magyan
kid la ta adayu nga makatangtangit, te yaga

* **18:15** Ya bersikulo 14 a yan ya tulfu na uhohug na anghelen, a nehahat mantu ta bersikulo 21 ikid na 22 petta nagdadagga ya ngamin bida na anghelen.

magburung kid hapa, te mekabkabat kid
hapa ta pangpa-gang na Namaratu.
16 “Agayoy, agayoy, ta ili tamewan,
pade awa ispot paen ya pagbarawasi na
tolay na kiden ta darag ikid na asul.
A ispot paen ya nesigal da kiden, ikid na
aritut da kiden nga balituk ikid na
perlas, ikid na mangina na batu.
17 A piga la ya kaperdi na ngamin pagba-
nang na ikid na kalalaki na,” kunda
sangaw.
A kumanen hapa sangaw ya damdam na
itta kiden ta bapor da kiden ta bebay, ya
kapitan da ikid na magtarabaku kiden kon-
todu ngamin makilugan, 18-19 te am maita
da hapa sangaw ya asok na ili en ta adayu,
a makatangtangit kid hapa sangaw gafu ta
damdam da ta ili en.
“Agayoy, agayoy, ta ili tamewan.
Itta hud ya takwan na ili nga malalaki ta
kumanewan?
Te intu paen ya nangalapan tam ta
pagba-nang tam gafu ta karga na ba-
por tam kiden nga ginatang da.
A piga la ya kaperdi na in,” kunda sangaw.
20 Ammi ikamuy nga magyan ta langit a
magayayat kanan, te pina-gang na Nama-
ratu ya nakaliwat. Sa magayayat kanan,
ikamuy tolay na Namaratu, ikid na ikamuy
turin na ikid na paguhohugan na, te pina-
gang nan ya dulayen babbay gafu ta in-
ingwa na en tekamuy.
21 A sangaw itta ya masikan na anghel, a
inakkat na ya dakal na batu ta kuman na
kadakal na aggilingan, kapye na newarad ta
bebay. A ya nebar na en hapa a
“Kumanin sangaw ya pa-gang na ili na Ba-
bilonya,
te medangkak sangaw ta lutak, a awan
na sangaw.
(v 14) A awan na sangaw ya ngamin kiden
karagatan na tolay na kiden,
te imawan na sangaw ya ngamin
pagba-nang na ili in ikid na kalalaki
na, a aweda sangaw metoli tentu.
22 Awan na sangaw ta sitang na gitara, ikid
na tokar,
ikid na kansyon ta agyan na kalsada na
kiden ikid na babali.
A awan na sangaw ta magtarabaku tentu,
ikid na mamadday ta gagangayen pad-
dayan na tolay, a awan na sangaw ta
magbayu.
23 A awan na sangaw ta hilag nga mag-
padakar tentu,
te awan na sangaw ta sitang na maga-
yayat ta kuman na magboda.
Kumanin sangaw ya dumatang ta ili in, te
ya maglaklaku kiden tentu ya nag-
balin ta kuman na ari kiden ta pa-
glelehutin,
a inayayyaw da ya tolay kiden gafu ta
sistema na paglaku da.
24 A intu para liwat na ya pasi na tolay kiden
na Namaratu,
ikid na aglavun na kiden, pase ngamin
kiden napapasi ta lutakin,” kunna.

19

Ya Magayayat Ta Kaperdi Na Babilonya

1 A ta kabalinan na kumanen a nadangag
ku ya kuman na agsitang na adaddu na
tolay ta langit, a gisakansyon kid:
“Haleluya! Malalaki ya Namaratu ewan,
te intu ya mangikerutan nga seppaka-
pangwa.
2 A matunung kad ya pangpa-gang na,
te pina-gang nan ya makikadallawen nga
nangpadakat ta ngamin paglelehutin
ta pakikadallaw na ta tolay kiden.
A nebalat nan hapa ya nepamapasi na ta
tolay na kiden,” kunda.
3 “Haleluya! Te magnayun la magasok
ya nagdakaten ili addet ta addet,”
kunda ha.
4 A ya dwafulu kiden appat na lalaklakay
ikid na appat kiden ayam ta bikat na ag-
tuttudan na Namaratu a gitumagan kid ta
atubang na en, a dinayawan da.
“Kakurugan, madaydayawan ya Na-
maratu,” kunda.
5 A sangaw itta ha ya takday magsitang ta
bikat na agtuttudan na Namaratu,
“Ikamuy ngamin nga daddoban na Nama-
ratu a dayawan muy.
“Kumanen hapa tekamuy nga magta-
law tentu nga magturay pase awan
magturay.
“Sa dayawan muy ya Dyos tam,” kunna.
6 A sangaw nadangag ku hapa ya awan
bababang na tolay, te gisasitang kid ta ku-
man na adug na dakal na tapaw ikid na
masikan na dalak:
“Haleluya! Madaydayawan ya Dyos nga
makapangwa ta ngamin,
te magturay na ta ngamin.
7 “Magayayat kitanan! A dayawan tam ya
Dafu tam,
te dumatang na ya araw na boda na
Kalneru en, a neparan ya atawa na
en.
8 “Te pinagbarawasi na Dyos ta furaw
ikid na magadildilab na ga-gamit,”
kunda.
(Ya furaw na ga-gamit ya keangarigan na
mappya kiden tinarabaku na tolay kiden
nga mangurug ta Namaratu ikid ni Afu
Hesus.)
9 A sangaw itta ya anghel nga naguhohug
teyak,
“Isurat mun yan:

‘Nagāsāt ya ngamin kiden magawi ta boda na Kalneru en, te mesipat kid na ta pagpamakan na,’ ” kunna.

“Te kakurugan yan kid na uhohug na Namaratu,” kunna ha.

10 A nagtumagak na ta atubang na anghelen, te dayawan ku mina, ammi ginamman nak,

“Bakkan mina ta iyak ya dayawam, te Namaratu la mina, te daddoban nak la na Namaratu ta kuman na iko ikid na kagittam kiden aglavun nga mangipasikkal te Hesus, a yen ta paglavunan nak na Kahalwa na Namaratu, petta iyak ya mangipasikkal te Hesus,” kunna.

Ya Nagtakay Ta Furaw Ta Kabayu

11-16 A ta kabalinan na kumanen a naitak ta kuman na nahukatan ya langit, a **“Hu, hu”,** itta ya dumagut nga magtakay ta pake furaw na kabayu, a natultulfu hapa ya addu na sangngat na ari ta ulu na en, te ya duwa na ngagan na nga nesurat ta salnuk na en ikid na uffu na en a

KATA-NANGAN NA ARI IKID NA KADAKALAN NA MAGTURAY

A kuman na bagkang na afuy ya mata na kiden, te awan ta melemad tentu. A awan pulus ta pagkilluyān na, te kustu ya ngamin ibar na, a matunung hapa am ange makilaban ta katapil na kiden. A itta hapa ya ngagan na nga nesurat ta bari na, ammi intu hapa la ya makkamu am anu ya ikayat na uhohugan. Ammi amu na ngamin tolay ta intu ya Kakurugan nga mekatalak. A ya pangingaganan da tentu a **‘Uhohug na Namaratu’**, kunda, te itta ya matadam na kampilan nga imuhet ta simuk na en, te yen ya pangkattab na ta tolay kiden ta ngamin kiden lugar, a pa-gangan na kid hapa ta kuman na magpaluk ta landuk.

A timunud hapa tentu ya armado kiden nga nagafu ta langit, a ginsātakay kid hapa ta furaw kid na kabayu, ikid na nagbarawasi kid hapa ta dipuru furaw na ga-gamit. A gidaddagan hapa ya barawasi na ari en, te ilublubeg na ya katapil na kiden ta kuman na mangpalsok ta darag na ubas, te intu ya mangidatang ta pangpa-gang na Namaratu ewan nga seppakapangwa ta ngamin gafu ta pagporay na.

17 A naitak hapa ya takday anghel nga umatayuk ta bilagen, a pake nagayayag ta mamanuk kiden umuubar ta langit:

“E kanan sin te magkakampat kanan, te magpamakan ya Namaratu ewan.

18 “E kanan sin te mangigup kanan ta bilsag na ari kiden ikid na suddalu kiden pase kumander da kiden, ikid na bilsag na kabayu pase magtakay kiden.

“Kakkapan muy ya bilsag na ngamin tolay nga tagabu pase awan nagtagabu, ikid na alinnak pase ata-nang,” kunna.

Ya Kaabak Na Simaronen

19 A sangaw naitak ha ya simaronen ikid na magturay kiden ta lutak ikid na suddalu da kiden, te sa nagkakampat kid petta makilaban kid na ta nagtakayen ta furaw na kabayu ikid na suddalu na kiden. 20 Ammi naabak ya simaronen ikid na kahulun na en nga mangisaned ta laddud ni Satanas.

(Ya nagladduden a intu hala ya namadday ta pagpaka-latan ta idi, petta ayayyawan na ya tolay kiden nga nagpamarka ta ngagan na simaronen, ikid na nagdayaw hapa ta sinang simaronen.)

A ginafut da ya simaronen ikid na kahulun na en nagladdud, a azo newarad da kid seangat ta alugen nga seafuy ikid na seburbura. 21 A ya kadwan kiden kahulun na simaronen a sa pinapasi na kid na nagtakayen ta furaw na kabayu ta kampilanen nga imuhet ta simuk na en. A nagbasubasug ya mamanuk kiden nga magkakan ta bilsag da.

20

Ya Maribu Na Darun

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya takday para na anghel nga dumagut ta lutak, te nagafu ta langit. A nagibbal hapa ta dakal na kawad ikid na tulbik na Adadalamen Avut. 2 A ginafut na ya lamagen, ya kinan da en ulag nga nangayayyaw ta tolay kiden addet ta palungu araw, intu hala ya Satanas ikid na Dyablo. 3 A kinawadan na anghelen, kapye na nehunnak ta Avuten, kapye na hapa tinulbikan petta awena makalattog, te mappya ta mabalud abat ta maribu na darun petta awenan sangaw maayayyaw ya tolay kiden. Ammi sangaw am nagpasan ya maribu na darun a mapalubusan nga lumattog, ammi mavit la.

4 A sangaw naitak hapa ya addu na tolay nga imatuttud ta agtuttudan na ari, a inatadan na kid na Namaratu ta turay da, petta ikid na ya kahulun na kiden nga magturay ta ngamin paglelehutin. A naitak hapa tekid ya kahalwa na tolay kiden nga naputulan gafu ta pangipasikkal da te Hesus ikid na uhohug na Namaratu, te yen kid ya awan nangdayaw ta simaronen ikid na sinang simaronen ikid na awan nagpamarka ta ngagan na ta mukat da ono kamat da. Ammi sa natolay kid hala petta makipagturay kid te Hesus Kristu addet ta maribu na darun.

5 A yen kid ya napolu nga tolayan na Namaratu ta pasi da, ammi ya kadwan kiden

tolay nga nagpasi a aweda sangaw matolay addet ta maribu na darun. 6 Ammi mapmappya ya mesipat kiden ta apolu en pangtolay na Namaratu, a pake matalakan kid sangaw, te awena kid sangaw masi-ged na mekaduwa na pasi, a magserbi kid la ta Namaratu ikid ni Hesus Kristu, te magbalin kid ta padi na, a makipagturay kid tentu abat ta maribu na darun.

Ya Kewarad Ni Satanas Ta Afuyen

7 A sangaw am nagpasan ya maribu na darun a ipalubus na Namaratu ta lumattog ya Satanas ta nakebaludan na en. 8 A kuga ange ha sangaw mangayayyaw ta tolay kiden ta ngamin kiden lugar ta ngamin paglelehutin. A sansanatan na sangaw ya tolay kiden nga taga Gog ikid na Magog, petta magkakampat kid nga mangiparan ta gubat. Pake adaddu kid sangaw ta kuman na kaddu na ginat kiden ta bebay. 9 A sumaned kid sangaw manglehut ta ngamin na lutakin, a sa lehutan da sangaw ya kampo na tolay kiden na Namaratu ikid na ili en nga iddukan na. Ammi maudanan kid sangaw ta afuy a sa maapang kid. 10 A ya Dyablo nga nangayayyaw tekid, a mewarad hapa sangaw ta alugen nga seafuy ikid na seburbura nga newaradan na simaronen ta idi ikid na turin na en nga nangisaned ta laddud ni Satanas. A pake kākāllak kid ta araw pase hiklam addet ta addet.

11 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya imatuttud ta pake dakal ikid na furaw na agtuttudan na ari, a ka-ma la imawan ya lutaken pase langitewan gafu ta ketta na imatuttuden ta furaw na agtuttudan. 12-13 A sangaw naitak hapa ya nagpasi kiden, ngamin ata-nang pase alinnak, a gitayukan kid ta atubang na imatuttuden ta furaw na agtuttudan, te ya ngamin kiden nagpasi ta bebay ikid na lutak a sa imuhet kid ta tanam da kiden. A sangaw naukadan hapa ya lebru kiden nga nakesuratan ta ngamin kiden tinarabaku na nagpasi kiden ta katolay da en. A naukadan hapa ya takday para na lebru nga nakelistan na matolay kiden. A gafu ta lebru kiden a yen ya pakaitan ta tinarabaku na tagtakday, petta amu na Namaratu am anu sangaw ya pangpa-gang na tekid.

14-15 A ya ngamin kiden nga awan ta ngagan ta nakelistan na matolay kiden a sa mewarad kid ta alugen nga seafuy. Ya alugen nga seafuy a yen ya mekaduwa na pasi, te yen sangaw ya kewaradan na nagpasi kiden nga magafu ta tanam kiden.

21

Ya Bagu Na Lutak Ikid Na Langit

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya bagu na langit, ikid na bagu na lutak, te imawan ya dana en langit ikid na lutak, a awan na hapa ya bebayen. 2 A naitak hapa ya ili na Namaratu, ya nengagan na en ta Bagu na Herusalem, a umak-akban ta lutak, te nagafu ta langit ta kuman na ispot na nobya nga umange mangdafung ta atawa na en. 3 A sangaw nadangag ku hapa ya maguhohug ta masikan ta bikat na agtuttudan na Namaratu,

> “Itan muy awa magdadaggan ya Namaratu ikid na tolay, te makipagyan na ya Namaratu tekid ta takday lugar, te sa tolay na kid. 4 A intu hapa la sangaw ya mangpurid ta zigu na mata da kiden, te awan na sangaw ta masi ikid na madamdam ikid na magtangit, ikid na magtakit, te awan na ya danen kasasaad na paglelehutin,” kunna.

5 A sangaw naguhohug hapa ya imatuttuden ta agtuttudan na ari,

> “Itan muy awa sa inulik ya ngamin petta bagu,” kunna.

A ya nebar na teyak a

> “Isurat mun ya nadangag mu, te kakurugan na uhohug,” kunna.

6 A sangaw naguhohug ha teyak,

> “Nabalin na. Iyak ya nangigafu ikid na nangibalin. A ya ngamin kiden makainum a atadan ku kid ta inuman nga awan mapagan nga magafu ta huhunen mangtolay, 7 te gagangay ta yen ya kwa na ngamin kiden nangabak, a iyak sangaw ya Dyos da, a ikid sangaw ya ānāk ku.
>
> 8 “Ammi ya ngamin kiden magtalaw, ikid na mahigal nga mangatubang, ikid na mangilogot, ikid na natapangan ta dulay, ikid na mamapasi, ikid na mangadallaw, ikid na maganitu, ikid na makimallak ta sinang dyos, ikid na ngamin magladdud, a sa mewarad kid sangaw ta alugen nga seafuy ikid na seburbura, a yen ya mekaduwa na pasi,” kunna.

9 A sangaw umange ha teyak ya takday ta anghel kiden nga nagibbal ta diyug, a ya uhohug na teyak a

> “E ka sin, te ipaitak la teko ya Nobya en nga makiatawa ta Kalneru en,” kunna.

10 A inalap na ya kahalwaken ta utun na dakal na bagetay nga ata-nang. A sangaw netuldu na teyak ya Bagu en Herusalem nga ili na Namaratu, a imak-akban, te nagafu ta langit. 11 A pake madakar ya ili en gafu ta kalalaki na Namaratu tentu, te magadildilab ta kuman na batu en sarming nga makillat. 12 A nagibawān hapa ya ili en ta makanag ikid na ata-nang na gibaw, a mafulu duwa ya sasarokan na kiden, a tagtakday kid hapa ta anghel nga maggwardya. A nasuratan hapa ya tagtakday sasarokan ta takday ngagan, te itta ngamin ten ya ngagan na mafulu duwa kiden tribu na tolay kiden nga Istralita. 13 Itta ya tallu

na sasarokan ta daya, tallu ta amyanan, tallu ta abagatan, a tallu ta laud. 14 A ya kuman na kepundasyon na gibawen a mafulu duwa na batu, a nasuratan hapa ya tagtakday batu ta takday ngagan na mafulu duwa kiden turin na Kalneru en.

15 A ya anghelen nga naguhohug teyak a nagibbal hapa ta pagrukud na nga balituk, te rukudan na ya ili en kontodu gibaw na en ikid na sasarokan na kiden. 16 A kalpig ya kasasaad na ili en a naggagitta ya kadanuk na ikid na kalawa na. A tentu en nagrukud ta ili en a 12,000 (mafulu duwa ribu) na hekterya ya kadanuk na, kumanen hapa ya kalawa na pase kata-nang na. 17 A tentu en nagrukud ta gibaw na ili en a inalap na ya kuman na pagrukud na tolay. A 144 (magatut appatafulu appat) na metru ya kātā-nāng na gibawen. 18 A ya batu na gibawen a kuman na batu nga darag nga mali-mang. A dipuru balituk hapa ya bali kiden ta ili en, ammi magalinu kid ta kuman na sarming. 19 A ya mafulu duwa kiden pundasyon nga pagtayukan na gibawen a naispotan kid hapa ta magdaduma na batu nga ispot, te itta ya darag, ikid na asul, ikid na ngila, ikid na māta, ikid na ngisit. 20 A itta hapa ya nagkakihu ta burik na. 21 A ya mafulu duwa kiden sasarokan a perlas ya tagtakday tekid, te ya takday perlas ya takday na sasarokan. A dipuru balituk hapa ya kalsada na ili en a magalinu ta kuman na sarming.

22 A ta kuman na naitak a awan ta simbaan ikid na kapilya ta ili in yen, te agyan na Namaratu ikid na Kalneru en a aweda masapul ya simbaan. 23 A aweda masapul ya bilag ikid na hulan, te ya Kalneru en ya kuman na hilag da, a ya kalalaki na Namaratu ya magpadakar ta ngamin na ili en. 24 A ya dakar na en ya angen na ngamin tolay, a ya ari da kiden hapa a idagga da ya lugar na pagturay da ta ili na Namaratu. 25 A awena sangaw maserran ya sasarokan kiden, te awan na sangaw ta hiklam ten, 26 a iange da hapa ya ngamin kaba-nang da ikid na kappya da ta ili en.

27 Ammi mehangat sangaw simarok ya awan mappya ta Namaratu, ikid na mangwa ta kaamamatan ikid na magladdud, te intu la mapasarok ya nesurat ta ngagan na ta lebru na Kalneru en nga mangatad ta magnayun na angat.

22

Ya Karayan Nga Mangtolay

1 A sangaw nepaita na anghelen teyak ya karayan nga mangtolay nga nagafu ta agyan na agtuttudan na Namaratu ikid na Kalneru en, te kuman na laswadan, a pake mali-mang ta kuman na sarming, a nagarut hapa ta tangngan na kalsada na ili en. 2 A ta magdwaakub na karayanen a itta ya kayu nga mangtolay, a magmayan kid ta kada hulan. A ya don da kiden ya mangatad ta sikan na tolay kiden ta ngamin kiden lugar, 3 te ya ngamin dulay ta idi a awan na. Namaratu ikid na Kalneru en ya magturay ta ili en, a kanayun daydayawan na kid na tolay da kiden, 4 te aitan da sangaw ya mukat na Namaratu, a mesurat hapa ya ngagan na en ta mukat da kiden. 5 Awan sangaw ta hiklam, a aweda sangaw masapul ya hilag ikid na bilag, te ya Dafu da Namaratu ya mangdakar tekid, a makipagturay kid hapa tentu addet ta addet.

6 A sangaw nebar na teyak,

“Kakurugan yan kid na uhohug, te ya Namaratu nga nangpalavun ta aglavun na kiden a dinob na ya anghel na en teko petta ipaita na am anu sangaw ya dumatang ta mavit, petta mepadangag hapa ta tolay na kiden,” kunna.

7 A ya uhohug hapa ni Hesus a

“Itan muy awa tanagay na ya datang ku tekamuy, a pake matalakan sangaw ya ngamin kiden mangitug ta uhohug kiden nebida ta lebru in yan,” kunna.

8 A iyak, Hwan, ya nakadangag ikid na nakaita ta ngamin nabidak ta isin. A teyaken nakadangag ikid na nakaita a nagtumagak ta atubang na anghelen nga nangipaita tekid teyak, te dayawan ku mina. 9 Ammi ya uhohug na teyak a

“Bakkan mina ta iyak ya dayawam, te Namaratu la mina, te daddoban nak la na Namaratu ta kuman na iko ikid na kagittam kiden aglavun ikid na ngamin kiden mangitug ta uhohug na lebru in yan,” kunna.

10 A sangaw nebar na anghelen teyak,

“Awem sangaw ilemad ya bida kiden nga nesurat mu ta lebru in yan, te yen kid ya nepalavun na Namaratu teko, a awena la mabayag a magdulot. 11 Te ya mangigakkad nga mangwa ta dulay, ikid na nagdupal ta nonot a idulot da la ya kuman na gagangay da en, a ya mangigakkad nga mangwa ta mappya, ikid na mangnonot ta mappya na nonot a idulot da la idulot ya mappya,” kunna.

12 A ya uhohug hapa ni Hesus teyak,

“Dangagam, te tanagay na ya datang ku, a ihulun ku hapa ya isagolyat ku, te atadan ku sangaw ya ngamin tolay ta kuman na megitta ta tinarabaku da. 13 Iyak ya mapolu ikid na mapozan, te iyak ya nangigafu ta ngamin ikid na mangibalin. 14 Mapasinapān ya ngamin kiden nangazi ta duping ta ga-gamit da kiden, te mabalin da simarok ta ili en ikid na mangan ta mayan na kayu en nga mangtolay tekid. 15 Ammi mehangat simarok ya

kuman na atu kiden ikid na maganitu, ikid na mangadallaw ikid na mamapasi, ikid na makimallak ta takwan na dyos, ikid na magladdud, ikid na ngamin kiden mangayayyaw.

16 “Iyak, Hesus, a dinob ku ya anghel ken teko, petta ibar mu sangaw ya ngamin naitam ikid na nadangag mu ta iglesya kiden ta tagtakday lugar. Iyak ya simsima ni mina Ari en Dabid, a iyak ya nengagan da en Darāmagan nga magdakar ta magkarawan,” kunna.

17 “E kanan sin,” kun na Kahalwa na Namaratu,

“E kanan sin,” kunna hapa na atawa na Kalneru en,

“E kanan sin,” kunna hapa na ngamin nakadangag.

Te maski am inya ya makainum, ikid na kompormi ya mayat, a ange mina uminum ta danumen mangtolay te awan ta paga na.

18 A pake tabarangan ku ya ngamin makadangag ta uhohug kiden nga nesurat ta lebru in yan, te am itta ya mangidagga ta nesurat ta isin a Namaratu sangaw ya mangidagga ta zigat na kiden ta kuman na nesurat ta isin. 19 A am itta ya mangazi ta nesurat ta lebru in yan a Namaratu hapa sangaw ya mangazi ta billay na, petta awena mesipat ta kayu en mangtolay ikid na ili na Namaratu nga nabida ta lebru in yan.

20 I Hesus ya mangipasikkal ta ngamin nesurat ku ta isin,

“Kakurugan ta dumatangak na ta mavit,” kunna.

Kustu Afu, dumatang kan mina.

21 Ampade i Afu Hesus ya manguffun ikid na mangikallak tekamuy ngamin. Awan na.